

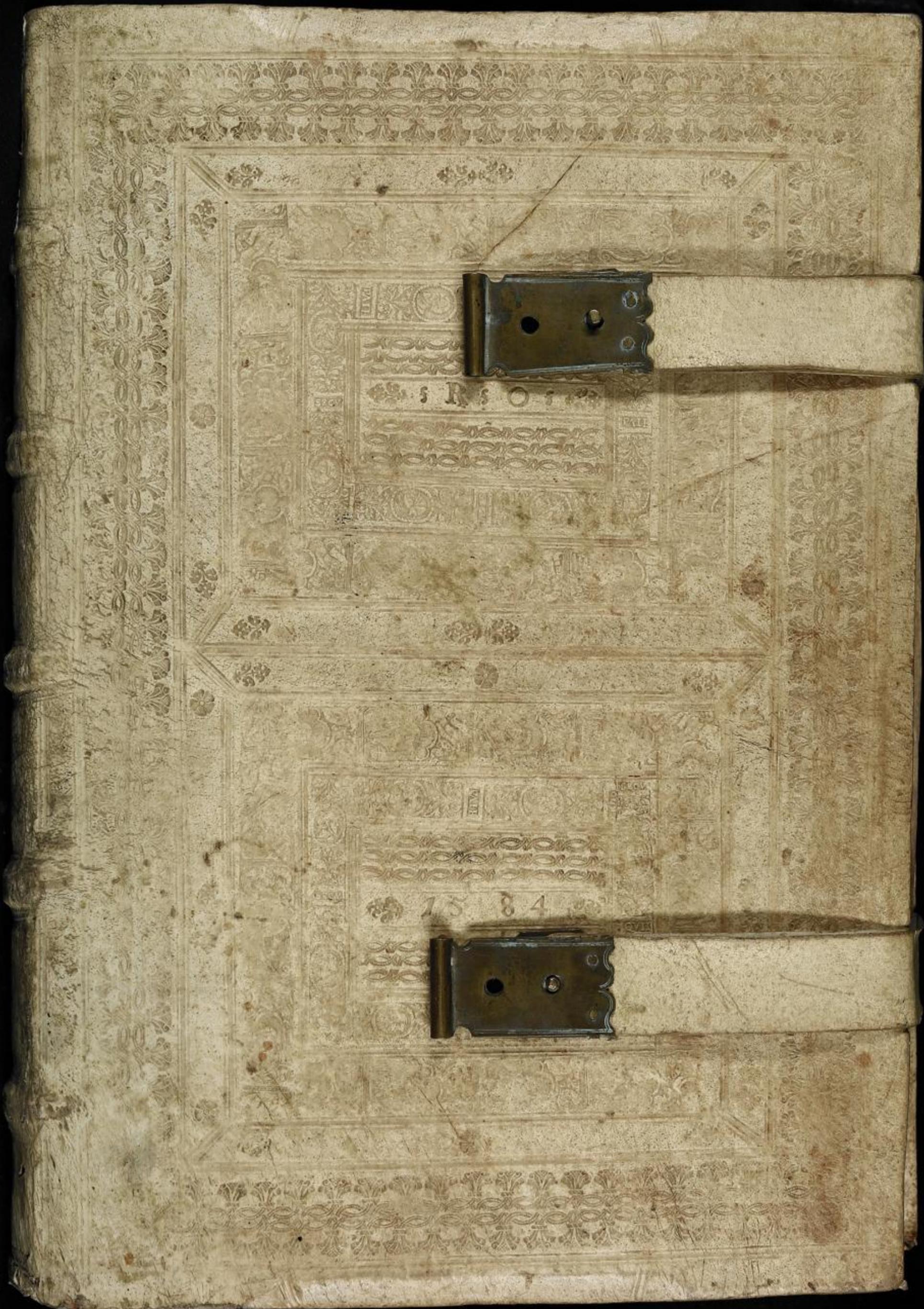
Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Lectionarius de tempore - Cod. Aug. perg. 13

[Reichenau ?], [13. Jh.]

[urn:nbn:de:bsz:31-41548](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-41548)

Aug. XIII

19.
11.
3.

M

19.
11.
3.

INDIESCO PA
SCHF. SCOM MARC U;
NILLO TEMP. MARIA MA
gdalene. q. maria iacobi. q. salome.
et merunt aromata. ut uenientes ui
guerent ihm. Et ualde mane una
sabbatoꝝ ueniunt admonuuntum.
orto iam sole. Et RELIQUA.
OMF. beati Gregorii pp. De ea

Adem lectione.
UDISTIS FRA
tres karissimi. qd
see mulieres. que
dum fuerant secute. cum aromati
bus admonuuntum uenerunt. q. eu
quem uiuentem dilexerant. etiam
mortuo. studio humanitatis obse
cuntur. Sed res gesta. aliquid in
sca ecclā. signat gerendum. Sic
quippe necesse est ut audiam. que
facta sunt. quatinus etiam cogite
mus. que nobis sunt ex eorum uni
tatione facienda. Et nos ergo. in
qui mortuus est credentes. si odo
re uirtutum relecta. cum opinione
bonorum opum dñi querimus.
admonuuntum pfecto illius. cum
aromatib; uenimus. Iue autē mu
lieres angelos uident. que cum aro
matib; uenerunt. quia uidelicet
ille mentes. supnos eues aspiciunt.
que cum uirtutum odoribus. ad
dñm pscā desideria pficiuntur.
Notandum uero nobis est. quid

nam sit. quod in dextis sedere ange
lus cernitur. Quid namq; p sinistra
nisi uita present. quid uero p dex
tram. nisi ppetua uita sig. uificatur.
Unde scriptum est. Leua eius sub ca
pite meo. q. dextera illius amplexa
bitur me. Quia igitur redemptor
nr. iam p sentis uite corruptionem
transierat. recte angelus. qui nuntia
re pennem eius uitam uenerat. in dex
tra sedebat. Qui stola candida coop
tus apparuit. quia festiuitatis nrē
gaudia nuntiauit. Candor q. enim
uestis. splendorem nrē denuntiat
sollemnitatis. Nrē dicamus. an sue.
Sed ut fatemur uerius. q. sue dica
mus q. nrē. Iua quippe redemptori
nrī resurrectione. q. nrā festiuitas fu
it. quia nos ad immortalitatem re
duxit. q. angeloz festiuitas extitit.
quia nos reuocando ad celestia. eorū
numerū adimpleuit. In sua ergo ac
nrā festiuitate. angelus in albis ue
stibus apparuit. quia dum nos per
resurrectionem dñicam ad supna re
ducimur. celestis patrie dampna
reparantur. Sed quid uenientes
feminas affatur. audiamus. Nolite
expauescere. ac si apte dicat. Paue
ant illi qui non amant aduentum
supnoz euiū. ptimescant. qui car
nalib; desideris pressi. adeoz se soti
etate ptingere posse despant. Hos
autē eue ptimescentis. que nos utōs
cōeues uidetis. Tv

Matheus angelum ap 11.
paruisse describens ait.
erat aspectus eius sicut fulgur. & uestimenta eius candida sicut nix. Infulgore etenim terror timoris est. In nube autem blandimentum candoris. Quia uero omnipotens deus & terribilis est peccatoribus. & blandus iustis. recte testis resurrectionis eius angelus. & infulgure iuitus. & incandore habitus demonstrat. ut de ipsa sua specie & terreret reprobos. & mulceret pios. Unde recte quod populum per desertam gradientem. columna ignis in nocte. & columna nubis preibat in die. In igne etenim terror est. In nube autem uisionis lenis blandimentum. Dies uero uita iusti. & nox accipitur uita peccatoris. Unde & conuersis peccatoribus paulus dicit. fuisse aliquando tenebre. nunc autem lux in domino. In die ergo per nubem columna monstrata est & in nocte pignus. quia omnipotens deus & blandus iustis. & terribilis apparebit iniustis. Istos in iudicium ueniens plenitudinis mansuetudinem demulcet. illos uero per uisitae distinctionem terret. Sed iam quid angelus subiunxit audiamus. Ihesum queritis nabarenum. Ihesus latino eloquio salutaris. id est saluator interpretatur. At uero multi tunc ihesus dici poterant. non tam substantialiter sed nuncupatiue. ideo & locus sub

uincitur. ut de quo ihesu dictum sit. manifestetur. Nabarenum. Et causam petrus subdit. Crucifixum. Atque addidit. Resurrexit. non est hic. Non est hic dicitur. presentiam carnis. qui tamen nusquam deerat presentiam maiestatis. Sed tunc dicitur discipulis eius & petro. quia precedet uos in galileam. Querendum nobis est. cur nominatus discipulis. petrus designetur ex nomine. Sed si hunc angelus nominatum non exprimeret. qui magistrum negauerat. uenire inter discipulos non auderet. Vocatur ex nomine ergo. ne desperaret ex negatione. Quia in re considerandum nobis est. cur omnipotens deus. eum quem cuncte ecclesie proferte disposuerat. ancille uocem promittere. & se ipsum negare permisit. Quod nimirum magne actum pietatis dispensatione cognouimus. ut ille qui futurus erat pastor ecclesie. in culpa sua disceret. qualiter alius misereri debuisset. Prius itaque eum ostendit sibi. & tunc proposuit ceteris. ut ex sua infirmitate cognosceret. quam misericorditer aliena infirma toleraret. Bene autem de redemptore nostro dicit. Precedet uos in galileam. ibi eum uidebitis. sicut dixit uobis. Galilea namque transmigrationis facta interpretatur. lam quippe redemptor noster. a passione ad resurrectionem. a morte ad uitam. a pena ad gloriam. a corruptione ad immortalem uitam.

corruptionem transmigrauerat. Et post
ul post resurrectionem in galilea ad
sepulchris uidetur: quia resurrectionis
eius gloriam post leui uidebimus: si
modo a uicis ad uirtutum celsitudi
nem transmigramus. Qui ergo in se
pulchro nuntiatur intransmigratione
ostenditur: quia is qui in mortificati
one carnis agnosceretur: intransmigra
tione mentis uidetur. Hec fratres karissimi
panta diei sollempnitate de lectionis
euangelice expositione transcurramus:
sed libet ut de hac eadem sollempni
tate aliquid subtilius loquamur. **III.**

Due uite erant: quarum
una nouimus alteram ne
sciebamus. Una quippe mor
talis est: alia immortalis. Una corrup
tionis: alia incorruptionis. Una mor
tis: alia resurrectionis. Sed uenit
mediator dei et hominum homo xpc
ihc: suscepit unam: et ostendit alteram.
Unam perituri moriendo: ostendit al
teram resurgendo. Si igitur nobis
immortalem uitam nescientibus: resur
rectionem promitteret carnis: et tamen
hanc uisibiliter non exhiberet: quis
eius promissionibus crederet? Factus itaque
homo apparuit in carne: mori digna
tus est ex uoluntate: resurrexit ex po
testate: et ostendit exemplo quod
nobis promisit ex proprio. Sed fortasse
aliquis dicat. Iure ille surrexit: qui
cum deus esset teneri a morte non po

tuit. Ad instruendam ergo ignorantiam
nostram ad corroborandam infirmitatem no
stram: sue resurrectionis exemplum
nobis sufficere noluit. Solum illo tem
pore mortuus est: et tamen solum minime
surrexit. Nam scriptum est. Multa
corpora sanctorum qui dormierant
surrexerunt. Ablata sunt ergo omnia
argumenta perfidie. Ne quis enim dicat
sperare de se non debet homo quod
in carne sua exhibuit homo deus: ecce
cum deo homines resurrexissent cogno
scimus: et quos pueros fuisse homines
non dubitamus. Si igitur membra nostra
redemptoris sumus: presumamus in no
bis quod gestum constat in capite. Si
multum nos abieimus: sperare debemus
in nobis nos membra uitam: quod de
membris eius superioribus audiimus.
Ecce uero ad memoriam redit: quod
crucifixo dei filio uidei insultantes
dicebant. Si rex isrl est: descendat
nunc de cruce: et credimus ei. Qui si
tunc de cruce descenderet: nimirum in
sultantibus cederet: et uirtutem patien
tie nobis non demonstraret. Sed ex
pectauit paululum: tolerauit obprobria
irrisiones sustinuit: seruauit patientiam
distulit amputationem: et qui de cruce
descendere noluit: de sepulchro
surrexit. Plus igitur fuit de sepul
chro surgere: quam de cruce descen
dere. Plus fuit mortem resurgendo
destruere: quam uitam descendendo

seruare. Sed cum iudei hunc ad insultationem
suam de cruce descendere minime
cernerent. cum morientem uiderent. eum
se uicisse crediderunt. nomen illius
se quasi extinxisse gauisi sunt. Sed ec-
ce de morte nomen eius. per mundum cre-
uit. ex qua hoc infidelis turba extin-
xisse se credidit. et que gaudebat oc-
culum. dolet mortuum. quia hunc ad su-
am cognoscat peruenisse. per penam. Quid
bene in libro iudicium samson illius
facta significant. Qui cum gazam
ciuitatem philistinorum fuisset ingres-
sus. philistei ingressum perianus cogno-
scentes. ciuitatem repente obsidionibus
circumdederunt. custodes deputauerunt.
et samson fortissimum se iam com-
prehendisse gauisi sunt. Sed quid sam-
son fecit agnoscimus. Media nocte
portas ciuitatis abstulit. et montis
uerticem ascendit. Quem fratres ka-
rissimi in hoc facto. quem nisi redem-
ptorem nostrum ille significat. Quid ga-
za ciuitas. nisi infernum designat.
Quid per philisteos. nisi iudeorum perfidia
demonstratur. Qui cum mortuum ui-
derent dominum. eiusque corpus in sepulchro
ampositum. custodes ilico deputaue-
runt. et eum qui auctor uite clari-
fuit. in inferni claustris retentum.
quasi samson in gaza. se comprehendis-
se letati sunt. Samson uero media nocte.
non solum exiit. sed etiam portas
tulit. quia uidelicet redemptor noster

ante lucem resurgens. non solum li-
ber de inferno exiit. sed ipsa etiam
inferni claustra destruxit. portas
tulit. et montis uerticem subit. quia
resurgendo. claustra inferni abstulit.
et ascendendo celorum regna penetra-
uit. Hanc ergo resurrectionis eius
gloriam. fratres karissimi que et prius
demonstrabatur signo. et post patu-
it ex facto. tota mente diligamus.
per eius amore moriamur. Ecce in resur-
rectione auctoris nostri. ministros eius
angelos. conuictos nostros agnouimus.
Ad horum ergo cuius. illam frequentem
sollemnitatem festinemus. his cum nec-
dum uisione possumus. desiderio
et mente uingamur. Transmigremus
ad uirtutes auicuis. ut redemptorem
nostrum in galilea uidere mereamur.
Adiuuat omnipotens deus ad uitam deside-
rium nostrum. qui pro nobis in morte de-
dit unicum filium suum. per eundem
Iesum christum dominum nostrum. qui cum eo ui-
uit et regnat deus. in unitate spiritus sancti. per
omnia secula seculorum amen.
FR. II. SECUNDUM LUCAM.
IN ILLO TEMPORE. Duo ex discipu-
lis ibant in castellum. quod erat
in spatio stadiorum sexaginta ab ieru-
salem. nomine emmaus. Et rest.
OMNIBUS. B. GREGORII PP. DE E-
NGOTIDIANA UOBIS SOLLEM-
NITATE LABORANTIBUS PAUCA LOQUEN-
DA SUNT. ET FORTASSE HEC UTILIUS

pderunt. quia & sepe alimenta que
minus suffieunt auidius sumuntur.
Lectiois ergo euangelice sumatum
sensum statui. non p singula uerba
discutere. ne dilectionem uram ua
leat sermo plixior expositionis one
rare. Ecce audistis fratres karissimi.
quia duob; discipulis ambulantibus
in uia. non quidem credentibus. sed
tamen de se loquentib; dñs apparu
it. sed eis speciem qua recognosceret
non ostendit. Hoc ergo egit foris
dñs. in oculis corporis. quod apud
ipsos agebatur in uis oculis cor
dis. Ipsi namq; apud semetipsos in
tus & amabant & dubitabant. eis
autem dñs foris & p̄sens aderat.
& quis esset non ostendebat. De
se ergo loquentibus p̄sentia exhi
bit. sed de se dubitantibus cōgni
tionis sue speciem abscondit. uer
ba quidem contulit. duritiam intel
lectus increpauit. Scripture sacre
mysteria. que de ipso erant apuit.
& tam quia adhuc in eorū cordib;
p̄grinus erat a fide. ire se longius
finxit. Fingere namq; componere
dicimus. unde & compositores lu
ti figulos uocamus. **11.**
Nihil simplex ueritas. per
duplicitatem fecit. sed
tamen talem se eis exhibuit in cor
pore. qualis apud illos erat in men
te. Pbandi autē erant. si hū qui

eum & si nec dum ut dñm diligerent. sal
tem ut p̄grinum. amare potuissent.
Sed quia esse extranei a caritate non
poterant. hi cum quibus ueritas gradi
ebatur. eum ad hospitium. quasi p̄grinū
uocant. Cur autē dicimus uocant. cum
ille scriptum sit. & coegerunt eum. Ex
quo nimirum exemplo colligitur. quia
p̄grini. ad hospitium non solum inui
tandi sunt. sed etiam trahendi. Men
sam ponunt. cibos offerunt. & dñm que
in scripture sacre expositione non co
gnouerant. in panis fractione cognosēt.
Audiendo ergo p̄cepta dī. illuminati
non sunt. faciendo illuminati sunt.
quia scriptum est. Non auditores le
gis iusti sunt apud dñm. sed factores
legis iustificabunt. Quisquis ergo
uult audita intelligere. festinet ea
que iam intelligere potuit. opere im
plere. Ecce dñs non est cognitus dum
loqueretur. & dignatus ē cognosci.

Hdum pasetur. **111.**
Hospitalitatem fratres karis
simi diligite. caritatis opa
amate. Hinc & enim p̄ paulum dicit.
Caritas fraternitatis in uobis maneat.
& hospitalitatem nolite obliuisci.
P̄ hanc enim placuerunt quidā ange
lus hospitio receptis. Hinc petrus
ait. Hospitales inuicem sine murmu
ratione. Hinc ipsa ueritas dicit. Ho
spes fui. & suscepistis me. Opinata
res est ualde. & senioꝝ nroꝝ nobis

relatione tradita. Quidam pater famili-
as. cum tota domo sua. magno hospita-
litate studio seruebat. Cumq; cotidie
pgrinos ad mensam suam susceperet.
quadam die pgrinus quidam inter ali-
os ueniens ad mensam ductus est. Dumq;
pater familias ex humilitatis consue-
tudine aquam uellet in eius manibus
fundere. conuersus utrum acciperet.
sed repente eum in eius manibus aquam
fundere uoluerat. non inuenit. Cumq;
hoc factum secum ipse miraretur.
eadem ei nocte dominus puisionem dixit.
Ceteris diebus me in membris meis. he-
sterno autem die me in memetipso sus-
cepisti. Ecce in iudicium ueniens dicit.
quod uni ex minimis meis fecistis. in
fecistis. ecce ante iudicium cum patribus
sua suscipitur. susceptores suos etiam
per semetipsum requirit. et tamen nos
ad hospitalitatis gratiam pigri sumus.
Pensate fratres quanta hospitalitatis
uirtus sit. ad mensas uestras christum susci-
pite. ut uos ab eo suscipi ad conuiuia
eterna ualeatis. Prebete modo pgrino
christo hospicium. ut uos in iudicio
non quasi pgrinos nesciat. sed ut
proprios recipiat ad regnum.

LIT. III. **S**CDM LUCAS.
XII. T. **S**tetit ihc in medio
discipulorum suorum. et dixit eis.
Pax uobis. Ego sum. nolite timere.
**ET RELIQUA. OMNES VERBIS
B. P. D. P. P. B. K. I. DE EAD. E. T.**

GLORIA O SU RE
surrectionis. dominus et redemp-
tor noster paulatim di-
scipulis. et per incrementum temporis
ostendit. quia nimirum tanta erat
uirtus miraculi. ut hanc repente totam
capere fragilia mortalium pectora non
possent. Consulens igitur ipse imbe-
cillitati querentium. primo ueni-
entibus admonuit. et feminis suo
amore feruentibus. et uiris. reuolutum
lapidem. et ablato suo corpore linthe-
amina quibus inuolutum erat sola
posita monstrauit. deinde curiosus
inquirentibus feminis. et de eo quod
inueniant mente consternatis. ange-
lorum uisionem ostendit. qui illum
resurrexisse certa manifestatione pate-
facerent. ac sic percurrente fama patri-
te resurrectionis. tandem ipse dominus
uirtutum. et rex glorie apparet. quan-
ta potentia mortem. quam ad horam
gustauerat. deuicisset apert. 11.

Quam ex euangelice
serie lectionis inuenimus.
quinque ipsa die qua
resur-
rexit uisus
est hominibus. Primo marie magdale-
ne. admonuit. quando ei deside-
ranti pedes eius amplecti dictum est.
noli me tangere. non dum enim ascen-
di ad patrem meum. Deinde duabus
a monumento currentibus nuntiare
discipulis. que ab angelis de perfecta

eius resurrectione didicerant. de quibus scriptum est. quia accesserunt & tenuerunt pedes eius. & adorauerunt eum. Apparuit ipso die ad uesperascente duobus euntibus in castellum emmaus. qui eum ad hospicium uocantes. in panis fractione cognouerunt. Apparuit & petro. quod si euangelista. quando uel ubi factum sit minime designauerit. tamen quia factum sit non tacet. scribens quia prefati duo discipuli. cognito domino in emmaus. statim redeuntes ierusalem. inuenerunt congregatos undecim. & eos qui cum ipsis erant. dicentes quia surrexit dominus uere. & apparuit symoni petro. ac deinde subiungit. & ipsi narrabant ea que gesta erant in uia. & quomodo cognouerunt eum in fractione panis. statimque annectit quintam eius apparitionem. de qua modo cum euangelium legeret audiuimus. ita incipiens. Dum hec autem locuntur. ihesus stetit in medio eorum & dixit eis. Pax uobis. Ego sum.

nolite timere. **III.**

tunc notandum & diligenter memorie commendandum est.

quod de se loquentibus discipulis. dominus a stare in medio. & presentiam sue uisionis reuelare dignatus est. Hoc est enim. quod fidelibus cunctis alibi promisit dicens. Ubi sunt duo uel tres congregati in nomine meo. ibi sum in medio eorum. Ad confirmationem

namque fidei nostre constantiam. quod semper agit presentia diuine pietatis. aliquando etiam presentia corporalis ostendere uisionis. Nam & de nobis. quam uis portio infra apostolorum pedes iacentibus. Hoc ipsum eius in uia fieri confidente debemus. ipsum uidelicet esse in medio nostri. quotienscumque conuenientes in nomine illius. congregamur. Nomen quippe illius ihesus id est saluator interpretatur. Et cum de acquisitione perpetue salutis locuturi conuenimus. constat nimirum. quia in nomine ihesu congregamur. Nec dubitare fas est. de his que ipse amat conferentibus nobis. eum esse presentem. Et tanto utique uerius quanto ea que ore profertur. perfectiore corde retinemus. Deinde uidendum. quod apparet saluator discipulis. paucis eis statim gaudia mandat. id ipsum celebrata immortalitatis gloria iterans. quod ad passionem mortis uerus. quasi pignus eis speciale salutis ac uite commendauerat dicens. Pacem relinquo uobis. pacem meam do uobis.

FR. III. SC. I. LO. H. P. O.
In illo tempore. **M**anifestauit se iterum ihesus discipulis suis. ad mare tyberiadis. manifestauit autem sic. Erant simul symon petrus. & thomas qui dicitur didimus. & nathanael. qui erat a chana galilee. & filii hebedei. & alii ex discipulis eius duo. **FR. III. SC. I. LO. H. P. O.**

Quamquam...

LECTIO SANCTI EVANGELII
que modo in uis auribus fratres mei
lecta est. questione ani-
mum pulsat. sed pulsatione sua uim
discretionis indicat. Queri etenim potest.
cur petrus qui piscator ante conuer-
sionem fuit. post conuersionem ad pi-
scationem rediit. Et cum ueritas dicat.
nemo mittens manum suam ad aratrum.
et aspiciens retro. aptus est regno dei.
cur repetit quod dereliquit. Sed
si uirtus discretionis inspicitur. ceterum
uidetur. quia nimirum negotium quod
ante conuersionem sine peccato exi-
tit. hoc etiam post conuersionem re-
petere culpa non fuit. Nam piscato-
rem petrum. matheum uero thelone-
arium scimus. Et post conuersionem
sua petrus ad piscationem rediit. ma-
theus uero ad thelonii negotium non
resedit. quia et aliud est. uetum pro pi-
scationem querere. aliud thelonii lu-
eris. pecunias augere. Sunt enim ple-
taque negotia. que sine peccatis exhi-
beri. aut uix aut nullatenus possunt.
Que ergo ad peccatum implicant. ad
hec necesse est. ut post conuersionem

Quod animus non recurrat. **11.**
ueri etiam potest. cur
discipulis in mari labo-
rantibus post resurrectionem suam
dominus in litore stetit. qui ante resur-
rectionem suam. coram discipulis in
fluctibus maris ambulauit. cui rei

ratio festine cognoscitur. si ipsa que
tunc inerat causa pensetur. Quid etenim
mare. nisi presentis seculi designat. quod
se causarum tumultibus. et undis uite cor-
ruptibilis illidit. Quod pro soliditatem
litoris. nisi ulla perpetuitas quietis eterne
figuratur. Quia igitur discipuli ad-
huc in fluctibus mortalium uite inerant.
in mari laborabant. quia autem redem-
ptor noster. iam corruptionem carnis ex-
cesserat. post resurrectionem suam in li-
tore stabat. ac si ipsum resurrectionis
sue mysterium. rebus discipulis lo-
queretur dicens. iam uobis in mari
non appareo. quia uobiscum in tur-
bationis fluctibus non sum. Hinc est
quod alio in loco post resurrectionem
suam eisdem discipulis dicit. Hec
sunt uerba que locutus sum ad uos.
cum adhuc essem uobiscum. Neque enim
cum ipsis non erat. quibus presentis
corporaliter apparebat. sed tamen iam
se esse cum ipsis denegat. a quorum
mortalis corpore. carnis immortalita-
te distabat. Quod illic cum ipsis
positus. fatetur non se esse cum ip-
sibus. hoc quoque hic situ corporis indi-
cat. eum adhuc nauigantibus esse

F se iam in litore demonstrat.
acta est autem die **111.**
discipulis piscationis magna difficul-
tas. ut magistro ueniente. fieret am-
mirationis magna sublimitas. Qui
ptanus dixit. Mittite in dexteram

naugū rete: & inuenietis. Bis in scō eu
angelio legitur. quia dñs iussit ut ad
piscandū retia mitterentur: ante pas
sionem uidelicet & post resurrectionē.
Sed prius quam redemptor n̄r patere
tur & resurgeret. mitti quidem ad pi
scandum rete iubet. sed utrum index
tam an in sinistra mitti debuisset n̄
iubet. post resurrectionem uero disci
pulis apparet. mitti rete in dexteram
iubet. In uia piscatione tanti capti sūt.
ut retia rumperebantur. iusta autem
& multi capti sunt. & retia rump
ta non sunt. Quis uero nesciat. & bo
nos dextra. & malos sinistra figurati.
Ista ergo piscatio. in qua specialiter
inquam partem mitti rete debeat n̄
iubetur. p̄sentem eccl̄am designat.
que bonos ac malos simul colligit.
nec eligit quos trahat. quia & quos eli
gere possit ignorat. Hęc autē piscatio
post dñi resurrectionem facta. in sola
dextram missa est. quia ad iudicandā
clauitatis eius gl̄am. sola electorū eccl̄a
p̄tingit. que de sinistro opere nihil
habebit. In uia piscatione p̄mittitu
dine piscium rete rumpitur. quia
nunc ad confessionem fidei etiā cū
electis rep̄bi tanta intrant. qui ipsā
quoq; eccl̄am heresibus scindant.
Iusta ū piscatione & multi pisces.
& magna capiunt. & rete n̄ rumpit.
q̄a sc̄a electorū eccl̄a. in c̄tinua aucto
ris sui pace requiescent. nullis iam

5
di sensuomb; dilaniatur. Tu autem.
fr̄a. v. Sc̄m lohem;

Nullo temp̄. **M**aria stabat admo
numētū foris plorans. Dum ergo fle
ret. inclinauit se & p̄spexit in monu
mentū. & uidit duos angelos in albis
sedentes. unū ad caput & unū ad pe
des. ubi positum fuerat corpus ih̄u.
*Et reliqua. Om̄. b. GRE
GORII PP. DE PADM LECT.*

MARIA MAGDALE
na que fuerat in ciuitate
peccatrix. amando ueri
tatem. lauat lacrimis. maculas crimi
nis. & uox ueritatis impletur qua
dicitur. Dimissa sunt ei peccata mul
ta. quia dilexit multū. Que enī pri
frigida peccando remanserat. postmo
dum amando fortiter ardebat. Nam
postquam uenit ad monumētum. ibiq;
corpus dñicum non inuenit. sublatū
credidit. atq; discipulis nuntiauit.
Qui uenientes uiderunt. atq; ita esse
ut mulier dixerat crediderunt. Et
de eis p̄tinus scriptum est. Abierunt
ergo discipuli ad semetipsos. ac de
inde subiungitur. Maria autē sta
bat ad monumētum foris plorans.
Qua in re pensandū est. huius mulie
ris mentē. quanta uis amoris accen
derat. que a monumēto dñi etiam
discipulis recedentib; non recede
bat. Exquirebat quem non inuenie
rat. flebat inquirendo. & amoris

in igne succensa. eius quem ablatū.
credidit. ardebat desiderio. Unde & con-
tigit. ut eum sola tunc uideret. que
D remansit ut quereret. **11.**
unum uirtus boni opis
perseuerantia est. Et uoce ue-
nitatis dicitur. Qui autē perseuerauerit
usque in finem. hic saluus erit. Et p̄cep-
to legis cauda hostie. in sacrificio uibe-
tur offerri. In cauda quippe finis est
corporis. Et ille bene immolat. qui
sacrificium boni operis usque ad finem
debitē p̄ducit actionis. Hinc ioseph
inter reliquos fratres talem tunicā
habuisse describitur. Tunica quippe
usque ad talum est. opus bonum usque
ad consummationē. Sed maria cum
fletu inclinavit se. & p̄spexit in mo-
numentū. Certe iam monumentum ua-
cū uiderat. iam sublatum d̄m̄ nun-
tauerat. Quid est quod se iterum in-
clinat. iterum uidere desiderat. Sed
amanti semel aspexisse non sufficit.
quia uis amoris. intentionem multi-
plicat inquisitionis. Quasiuit p̄rius.
igitur & minime inuenit. perseuerā
ut quereret. unde & contigit ut in-
ueniret. actumque est ut desideria di-
lata crescerent. & crescentia caperent.
quod inuenissent. Hinc est enī. qd̄
de eodem sponso eccl̄a in canticis can-
ticorum dicit. In lectulo meo p̄noctem
quesiui. quē diligit anima mea.
quesiui illum & non inueni. Surgā

& circuibō ciuitatem p̄uicos & plateas.
& queram quē diligit anima mea. Quē
defectum quoque inuentionis ingeminat
dicens. Quesiui illum & non inueni.
Sed quia diu inuentio n̄ elongat. si in-
quisitio non desistat adiungit. Inue-
nerunt me uigiles. qui custodiunt ci-
uitatem. illum quem diligit anima mea
uidisti. Paululū cum p̄transissem eos.
inueni quem diligit anima mea. **111.**

Dilectum in lectulo querimus.
quando in p̄sentis uite au-
quantula requie. redempto-
ris n̄i desiderio suspiramus. P̄noctē
querimus. quia & si iam in illo mens
uigilat. tamen adhuc oculus caligat.
Sed qui dilectum suū non inuenit.
restat ut surgat. ciuitatem circueat.
id est sc̄am electorū eccl̄am. mente &
inquisitione p̄curat. P̄uicos etiam &
plateas querat. id est p̄ angusta & lata
gradientes aspiciat. ut si qua inueni-
re in eis ualeat eius uestigia exquirat.
quia sunt non nulli. etiam uite secula-
ris. qui imitandū aliquid habeant.
de actione uirtutis. Querentes autē
nos uigiles inueniunt. qui custo-
diunt ciuitatem. quia sc̄e sc̄i patres
eccl̄e statum custodiunt. bonis m̄l-
titudinis occurrunt. ut suo uel uerbo
uel scripto nos doceant. Quos cum
paululū p̄transimus. inuenimus quē
diligimus. quia redemptor n̄r. & si
humanitate homo int̄ homines. diu

mitate tam sup homines fuit. Cum ergo
transeuntur uigiles dilectus inuenit.
quia cum pphal & apostolos infra ip
sum ee conspicimus. illum qui natu
ra ds est. esse supra homines conside
ramus. Prius ergo non inuenendus
queritur. ut post inuentus. strictus
teneatur. Sca & enim desideria. ut
p dixim' dilatione crescunt. Si autem
dilatione deficiunt. desideria non
fuerunt. Hoc amore arsit. quisquis
adueritate pungere potuit. Tu autem

FR̄A. VI. SEC̄DA MATHEV̄:
In illo tempore.

Vndecim discipuli
abierunt in galileam in monte. ubi co
stituerat illis ihc. & uidentes eum a
dorauerunt. quidam autem dubitauerunt.

**ET RELIQUA. OM̄I IESU
B E D E P H R I. D E E A D E L E C T.**

EUANGELICA
lectio fratres karissi
mi. qua modo audiui
mus. & iuxta uitam gaudio plena
refulget. quia triumphum redemp
toris nri simul & redemptionis nre
dona plano sermone describit. &
si hanc enucleatus tractare uelimus.
gratiorem inuita fructum spirita
lis sensus. inditum esse competimus.
Sermo & enim di. aromatum more.
quo subtilius quasi terendo & cernen
do discuntur. eo maiorem interne
sue uirtutis fragrantiam reddit.
Planum namq; est. & dulce ad audien

dum p'us. quod discipuli abierunt in
galileam in monte. ubi constituerat
illis ihc. & uidentes eum adorauerunt.
Sed non uacat a mysterio. qd dñs in
galilea post resurrectionem. uel qd
in monte discipulis apparuit. In mon
te etenim apparuit. ut significaret
quia corpus quod de comuni huma
ni generis terra. nascendo suscepit.
resurgendo iam sup trena omnia
subleuatum. celesti uirtute induert.
In monte apparuit. ut ammone
II.
ret fideles. si illic celsitudinem resur
rectionis eius cupiunt uidere. eos hic
ab unius cupiditatibus ad superna deside
ria debere transire. Nomen uero gali
lee. quid mysterium salutaris contineat.
crebra patrum expositione notissimum
est. Sed non abire est. sepius uerbo
repetere. quod semp necesse est ani
mo retinere. Galilea quippe trans
migratio facta uel reuelatio dicitur.
Utraq; autem interpretatio nominis. ad
unum finem respicit. Siquidem
supra legimus. dixisse angelum multi
eribus. ut dicite discipulis eius qd
surrexit. & ecce pcedet uos in gali
leam. ibi eum uidebitis. & nunc eu
angelista narrante cognouimus.
quia abierunt discipuli in galileam.
& uidentes eum adorauerunt. Quid
est ergo qd dñs ihc pcedit discipu
los in galileam. ut uideatur ab eis se
cuntur. illi & uidentes eu adorant.

nisi quia xpc̄ resurrexit a mortuis. primu-
tie dormientiu. secuntur autē hi qui
sunt xpi. & ipsi in suo ordine ad uitam
de morte transmigrant. ibiq; eum ui-
dentes adorant. quia in specie sue di-
uinitatis contemplantes sine fine col-
laudant. 111.

Et uidentes eum inquit ado-
rauerunt. quidā autē du-
bitauerunt. Si querimus unde dubi-
tauerunt. qui uidentes dñm adora-
uerunt. nulla magis causa occurrit.
quam ea cui lucas meminit. Cum enī
ipso resurrectionis sue die discipulis
etiam apparuisse narraret. conturba-
ti uero inquit & contriti existimabāt
se spiritum uidere. Uidentes ergo
dñm cognoscunt. & quia hunc dñm
esse didicerant. dimissis uitam uul-
tibus adorant. Sed inerat mentibus
eorum non contempnenda dubietas.
quia se non corpus in quo passus est.
resuscitatum. sed sp̄m finita passione
tradidit. solum uidere putabant.
Unde confestim magister p̄uul. & eos
qui iam crediderunt infide confortat.
& illos adhuc qui dubitauerunt
ad fidē grām conuocat. omnib; scilicet
intimans ad quantā glorie magnificentiā
assumpta p̄ hominibus. & morti data
humanitas resurgendo puenit. Data est
mibi inquit om̄is potestas in celo & in
terra. Non enim hec de coeterna patri
diuinitate. sed

de assumpta loquitur humanitate.
quam suscipiendo minoratus est pau-
lominus ab angelis. & in qua resurgen-
do a mortuis gloria & honore coronatus
est. & constitutus sup̄ opera manuū
patris. omniaq; subiecta sub pedibus
eius. Sabbato. Secūm Iohem.
Nullo temp̄. Vna sabbatorum ma-
ria magdalene. uenit mane cum ad-
huc tenebre essent admonuim̄tum.
& uidit lapidem sublatum a monu-
mento. F. TRELLOVA. Om̄ia. B. GRE-
GORII P̄. DE FADĒ LECTIOHE.
LECTIO SANCTI
euangelii. quam modo fratres audi-
stis. ualde insup̄ficie hystorica est
aperta. sed eius nobis sunt mȳsteria
sub breuitate requirenda. Maria ma-
gdalene. cum adhuc tenebre essent.
uenit admonuim̄tum. Iuxta hysto-
riam notatur hora. iuxta intellectu
uero mȳsticum requirentis signatur
intelligentia. Maria enim auctorem
omniū quem carne uiderat mortuū.
quererat in monumento. Et quia he-
minime inuenit. furatum credidit.
Adhuc ergo ei erant tenebre. quando
uenit admonuim̄tum. Currexit ergo
cicuis. discipulis nuntiauit. Sed illi
p̄ceteris curreterunt. qui p̄ceteris
amauerunt. uidelicet petrus & io-
hannes. Currebant autem duo simul.
sed iohannes p̄currexit cicuis pet̄.
Uenit prior admonuim̄tum. & in

gredi non p̄sumpsit. Venit ergo posterior

Quod petrus & intravit. **II.**
uid fratres karissimi! quid
cursus iste significat? Num
quid nam hec tam
subtilis euangeliste descriptio? am̄i ste
rūs uacare credenda est? Minime.
Neq; enim se iohannes & preisse & non
intrasse diceret: si in ipsa sua trepida
tione mysterium defuisse credidisset.
Quid ergo prohibet nisi synagoga quid
p̄petrum nisi eccl̄a designatur? Nec
mirum esse uidetur quod p̄uiores
synagoga p̄ seniores uero eccl̄a signi
ficari prohibetur? quia & si ad d̄i cultū
prior est synagoga quam eccl̄a genti
um ad usum tamen sc̄li prior est mul
tudo gentium quam synagoga pau
lo attestante qui ait. Quia non prius
quod spiritale est sed qd̄ animale.
P̄ seniores ergo petrum significatur
eccl̄a gentium p̄ uiores iohannem
synagoga iudeorū. Lucurrerunt am
bo simul quia abortus sui tempore
usq; ad occasum pari & comuni uia
& si non pari & comuni sensu gentili
tas cum synagoga decurrit. Venit
ergo synagoga prius admonuitum
sed minime intravit quia legis qui
dem mandata p̄cepit p̄phetias de
incarnatione ac de passione d̄nica

Vidit iohes linteamina

posita non tamen intravit quia uideli
cet synagoga & si scripture sacre sacra
menta cognouit tam ad fidem passio
nis d̄nicę credendo intrare noluit. Qm̄
diu longe lateq; p̄phauit p̄sentem
uidit & tenuit. Homine esse desper̄
d̄m in carne mortalem factum crede
re noluit. Quid ergo est nisi quia &
citius eueurit & tamen ante monum̄
tum uacua stetit? Venit aut̄ symon
petrus sequens eum & intravit in mo
numentū quia secuta posterior eccl̄a
gentium mediator d̄i & hominū
homine ih̄m xp̄m & cognouit carne
mortuū & uiuentem credidit d̄m.
Uidit linteamina posita & sudarium
quod fuerat super caput eius non
cum linteaminib; positum sed sepa
ratim inuolutum in unum locū. Quid
esse fratres credimus quod sudarium
d̄ni cum linteaminibus non inuenit̄
in monumento nisi quia attestante
paulo caput xp̄i d̄s est & diuinitatis
incomprehensibilia sacramenta ab in
firmitatis sue nr̄e cognitione disun
cta s̄t eiusq; potentia creature trans
cendit naturā. Et notandū qd̄ non
solum separatim sed etiam inuolutū
inueniri dicit̄. Linteū quippe quod
inuolutū eius nec initū nec finis aspi
cit̄. Recte ḡ sudariū capitis inuolutū
inuentū est q̄a celsitudo diuinitatis
nec cepit eē nec desinit nec p̄nitium
nascit̄ nec t̄mino coangustatur. Ty

Oschalis sollempnitatis nobilitate. aliquid loquamur. Hanc enim recte nobilitatem sollempnitatis dicam quia sollempnitates ceteras ante cedit. Sicut enim in sacro eloquio sancta sanctorum. ut cantica canticorum pro sui magnitudine dicuntur. ita hec festiuitas. recte dici potest sollempnitas sollempnitatum. Ex hac quippe sollempnitate. exemplum nobis resurrectionis datum est. spes celestis patrie aperta. et facta est super regnum iam presumptibilis gloria. Per hanc electi. qui quamuis in tranquillitas sinu. tamen apud inferni claustra tenebantur. ad paradisi amena reducti

sunt. Tu autem. **II.**

Quod ante passionem suam promisit. in resurrectione sua dominus impleuit. Si exaltatus fuero a terra. omnia traham ad me. Omnia etenim traxit. qui de electis suis apud inferos nullum reliquit. Omnia abstulit. utique electa. Neque etenim infideles quosque. et propter suorum criminibus. eternis suppliciis deditos. aduenientia resurgendo reparauit. sed illos ex inferni claustris rapuit. quos suos infide. et actibus recognouit. Unde recte posee dicitur. Ero mors tua o mors. ero morsus tuus inferne. Id

namque quod occidimus agimus ut penitus non sit. ex eo autem quod mordemus partem abstrahimus. partemque relinquamus. Quia ergo in electis suis funditus occidit mortem. mors morsus extitit. quia uero ex inferno partem abstulit. et partem reliquit. non occidit funditus. sed

non mordit infernum. **III.**

Aut ergo. ero mors tua o mors. De si apte dicat. Quia in electis meis te funditus primo. ero mors tua inferne. quia sublatis eis te penitus transfigo. Que est ergo sollempnitas. que inferni claustra destruxit. et ianuam nobis regni celestis aperuit. Inquiramus subtilius nomen eius. Requiritur egregius predicator. uideamus quid de eius estimatione denuntiet. Aut enim. Et enim pascha nostrum immolatus est christus. Si igitur pascha christus. pensandum nobis est. quid de pascha lex loquitur. ut indagemus subtilius. an de christo dicta uide

antur. **IIII.**

Moyses ait. Sument de sanguine agni. ac ponent super utrumque postem. et in superluminaribus domorum. in quibus comedent illum. Et edent carnes nocte illa assas igni. et ahimos. panes cum lactucis agrestibus. Non comedetis ex eo crudum quid. nec coctum aqua. sed assum tantum igni. Caput cum pedibus eius. et intestinis uorabitur. nec remanebit ex eo quequam usque mane. Siquid residui fuerit. igni

comburetis. Ubi & additur: Sic autē comedetis illū. Renes uros accingetis: calciamenta habebitis in pedibus uris: tenentes baculos in manibus: & comedetis festinantes. Quę uidelicet cuncta magnam uobis edificationem parunt: si fuerint mystica inter

Preparatione discussa. **v.**
Quid sit sanguis agni: non iam audiendo: sed bibendo didicistis. Qui sanguis sup utrumq; postem ponitur: quando non solum ore corporis: sed etiam ore cordis hauritur. In utroq; & enī postea agni sanguis funditur: quando sacramentum passionis illius: cū ore ad redemptionē sumitur: ad imitationem quoq; intenta mente cogitatur. Nam qui sic redemptoris sui sanguinem accipit: ut imitari passionē illius nec dum uelit: in uno postea sanguinem posuit. **vi.**

Qui etiam insup luminari bus domorū ponendus est.
Quid enim spiritus iter domos: nisi mentes nr̄as accipim? in quibus cogitationem inhabitamus? Cuius domus sup luminare est: ipsa intentio: que p̄minet actioni. Qui igitur intentionem cogitationis sue: ad imitationem dñice passionis dirigit: insup luminari domus agni sanguinē ponit. Hęc ceterę domus nr̄ę: ipsa sunt corpora: in quibus quo usq; uiuimus habitamus: Et insup luminari domus agni sanguinem

ponimus: quia crucē passionis illius: in fronte portamus. De quo adhuc agno subditur: Et edent carnes nocte illa: assas igni. Tu autem. **vii.**

In nocte quippe agnum comedimus: qui in sacramento modo dñicum corp⁹ accipimus: quando adhuc ab inuicem nr̄as conscientias non uidemus. Quę tamen assande sunt carnes igni: quia nimirū dissoluit carnes: quas aqua coquerit: quas uero ignis sine aqua excoquit roborat. Carnes itaq; agni nr̄i ignis coxit: quia eum ipsa uis passionis illius: ad resurrectionem ualentiorē reddidit: atq; ad incorruptionem roborauit. Quia enim ex morte passionis conualuit: uide licet carnes illius ab igne duruerunt. Unde etiam p̄ psalmistā dicitur: Exaruit uelud testa uirtus mea. **viii.**

Quid est testa ante ignem: nisi moue uitum? Sed ei exigue agitatur: ut solidetur. Uirtus ergo huius mandatis eius: uelud testa exaruit: quia ab igne passionis: ad uirtutem incorruptionis creuit. Sed sola redemptoris nr̄i p̄cepta sacramenta: ad ueram sollemnitatem mentis non sufficiunt: nisi eis quoq; & bona opera iungantur. Quid enim p̄dest corpus & sanguinem illius ore percipere: & ei p̄uersis moribus contraire? Unde bene adhuc ad comedendū subditur: & dñimos panes cum lactucis agrestibus? Panes quippe sine fermento comedit:

qui recta opera sine corruptione uanę glo-
rie exercet. qui mandata misericordie sine
ammixtione peccati exhibet. ne puerse
diripiat. quod quasi recte dispensat.
Hoc quoque peccati fermentum bone actio-
ni miscuerant. quibus prophete uoce pin-
crepationem dñi dicebat. Venite ad be-
thel. & imple agite. Atque post pauca. Et
sacrificate de fermento laudem. De fer-
mento namque laudem immolat. qui deo
sacrificium de rapina parat. Lactuce
uero agrestes. ualde amare sunt. Lactucę
ergo agni cum lactucis agrestibus sunt
edende. ut cum corpus redemptoris ac-
cipimus. nos pro peccatis nostris in fletibus
affligamus. quatinus ipsa amaritudo
penitentię abstergat a mentis stomacho
puerse humorem uite. *Secundum Iohannem.*
Nullo tempore. **C**um esset sero die illo
una sabbatorum & fores essent clause.
ubi erant discipuli congregati propter
metum iudeorum. uenit ihesus & stetit in
medio & dixit eis. Pax uobis. Et cum
hoc dixisset. ostendit eis manus & lat.
Gausi sunt ergo discipuli. uiso dño.
Dicit ergo eis iterum. Pax uobis. Sicut
misit me pater. & ego mitto uos. Hoc
cum dixisset. insufflauit & dicit eis.
Accipe spiritum meum. Quorum remiseritis pec-
cata remittuntur eis. & quorum retinue-
ritis. retenta sunt. Thomas autem unus
de duodecim qui dicitur didimus.
non erat cum eis. quando uenit ihesus.
Dixerunt ergo ei alii discipuli. Uidi

mus dñm. Ihesus autem dixit eis. Nisi uide-
ro in manibus eius. fixuram clauorum.
& mittam digitum meum in locum cla-
uorum. & mittam manum meam
in latus eius. non credam. Et post dies
octo iterum erant discipuli eius. intus.
& thomas cum eis. Venit ihesus ianuis clau-
sis. & stetit in medio & dixit. Pax uobis.
Deinde dicit thomas. Infer digitum
tuum huc. & uide manus meas. & affer
manum tuam. & mitte in latus meum. &
non esse incredulus sed fidelis. Re-
spondit thomas. & dicit ei. Dñs meus.
& dñs meus. Dicit ei ihesus. Quia uidisti
me credidisti. beati qui non uiderunt
& crediderunt. Multa quidem & alia
signa fecit ihesus in conspectu discipu-
lorum suorum. que non sunt scripta in
libro hoc. Hec autem scripta sunt.
ut credatis quia ihesus est christus filius
dei. & ut credentes uitam habeatis in
nomine ipsius. *OMNES. B. GREGO-
RII PP. DE FEDE LECTIO PRIMA LECTIO*
Panimum pulsat. quomodo post resur-
rectionem corpus dñicum uerum
fuit. quod clausis ianuis ad discipu-
los ingredi potuit. Sed sciendum
nobis est. quod diuina operatio. si-
ratione comprehenditur. non est am-
mirabilis. nec fides habet meritum.
cui humana ratio prebet experimentum.
Sed hec ipsa redemptoris nostri opera

que ex semetip[s]is comprehendere nequaquam
possunt. ex alia eius operatione pensan-
da sunt. ut rebus mirabilibus fidem
p[ro]beant. facta mirabiliora. In iud enim
corpus d[omi]ni intrauit ad discipulos iam
is clausis. quod uidelicet ad humanos
oculos. p[ro]natiuitatem sua clauso exiit

Quero uirginis. *x.*
uid ergo mirum. si clausis
ianuis post resurrectionem
suam

intrauit. qui mortur-
uens. non aperto utero uirginis ex-
iit. Sed quia illud corpus quod
uideri poterat. fides intuentium du-
bitabat. ostendit eis p[ro]tinus manus
et iatus. Palpandam carnem p[ro]buit.
quam clausis ianuis introduxit. Qua
in re duo mira. et iuxta humana rati-
onem sibi ualde contraria ostendit.
dum post resurrectionem corpus su-
um. et incorruptibile. et tamen palpa-
bile demonstrauit. Nam et corrumpi
necesse est quod palpatur. et palpari
non potest. quod non corrumpitur.
Sed miro modo atq[ue] inestimabili. re-
demptor n[ost]r[us] et incorruptibile post
resurrectionem et palpabile corpus
exhibuit. ut monstrando incorrupti-
bile inuaret ad p[ro]muu[m]. et p[ro]bendo pal-
pabile formaret ad fidem. Et incor-
ruptibile se ergo et palpabile demon-
strauit. ut p[ro]fecto esse post resurre-
ctionem ostenderet corpus suu[m]. et ei

dem nature. et aternis glorie. *xii.*

Dicit eis. Pax uobis. Sicut
misi me pater. et ego mit-
to uos. Pater filiu[m] misit.
qui hunc p[ro] redemptione generis huma-
ni incarnari constituit. Quem uidelicet
in mundo uenire ad passionem uoluit.
sed tamen amauit filiu[m]. quem ad passi-
onem misit. Uictos uero apostolos do-
minus. non ad mundi gaudia. sed sic
ipse missus est. ad passionem in mundo
misit. Quia ergo et filius amatur a pa-
tre. et tamen ad passionem mittitur.
ita et discipuli amantur a d[omi]no. qui
tamen ad passionem mittuntur in mun-
do. Itaq[ue] dicitur. Sicut misit me pater.
et ego mitto uos. id est ea uos caritate
diligo. cum inter scandala p[ro]secutoru[m]
mitto. qua me caritate pater diligit.
quem uenire ad tolerandas passionem
fecit. Quamuis mitti etiam iuxta natu-
ram diuinitatis possit intelligi. Co-
enim ipso a patre filius mitti dicitur.

Squo a patre generatur. *xii.*
anctum quoq[ue] sp[iritu]m. qui cu[m]
sit coequalis patri et filio.
non tamen incarnatus. isdem se filius
mittere p[ro]hibet dicens. Cum uenerit
paracletus. quem ego mitto uobis a pa-
tre. Si enim mitti solummodo incar-
nari deberet intelligi. sanctus p[ro]cul-
dubio sp[iritu] nullom[od]o diceretur mitti. q[ui]
nequaquam incarnatus est. sed eius
missio ipsa p[ro]cessio est. qua de patre

preedit & filio. Sicut itaq; sp̄s m̄tti dici-
tur quia p̄cedit. ita & filius non incon-
grue m̄tti dicitur. quia generatur.
Hoc cum dixisset. insufflauit & dicit
eis. Accipite sp̄m sc̄m. Querendum
nobis est. quid est quod sp̄m sc̄m
dñs n̄r. & semel dedit in terra consi-
stens & semel celo p̄sident. Neq; enī
alio in loco datus spiritus sanctus.
ap̄te monstratur. nisi nunc cū p̄
insufflationem p̄cipitur. & postmodū
cum de celo ueniens in linguis uariis
demonstratur. Cur ergo prius in t̄ra
discipulis datur. postmodum de ce-
lo mittitur. nisi quod duo sunt p̄-
cepta caritatis. dilectio uidelicet
dī & pximi. In t̄ra datur spiritus
ut diligatur pximus. ex celo datur
spiritus. ut diligatur d̄s. Tu autē.

**FR̄A. II. Incipiunt actus
apostolorum. l. i.**

PRI^MUM QUI
dem sermonem feci
de omnib; o theophile. que cepit
ih̄c facere & docere. usq; in diem qua
p̄cipiens apostolis. p̄ sp̄m sc̄m quos
elegit assumptus est. Quib; & p̄buit
se ipsum uiuū. post passionem suam
in multis argumentis p̄ dies quadra-
ginta apparet eis. & loquens de re-
gno dī. Et conuiescens. p̄cepit eis ab
ierosolimis ne discederent. sed ex-
pectarent p̄missionem patris. quā
audistis inquit p̄ os meū. quia io-

hannes quidē baptizauit aqua. uos autē
baptizabimini sp̄u sc̄o non post mul-
tos hos dies. Tu autem. **11.**

Igitur qui conuenerant int̄rogabant
eum dicentes. Domine. si in tempore
hoc restitues regnum isrl̄. Dixit autē
eis. Non est ur̄m nosse tempora ul'
momenta que pater posuit in sua
potestate. sed accipietis uirtutem su-
per uenientis spiritus sc̄i in uos. &
eritis m̄m̄ testes in ier̄lm̄ & in om̄i iu-
dea & samaria. & usq; ad ultimū terre.
Et cum hec dixisset. uidentibus illis
elevator est. & nubes suscepit eum
ab oculis eorum. Cumq; intuerentur
in celū euntem illum. ecce duo uiri
astiterunt iuxta illos inuestib; albis.
qui & dixerunt. Viri galilei. quid
statis aspicientes in celum. Hic ih̄c
qui assumptus est a uobis in celū. sic
ueniet quemadmodū uidistis eum

Teuntem in celum. **111.**
tunc reuersi sunt in ierosoli-
mam a monte qui uocatur
oliueti. qui est iuxta ier̄lm̄. sabbati
habens iter. Et cum introissent in ce-
naculum. ascenderunt ubi manebant
petrus. & iohannes. iacobus. & andreas.
phylippus & thomas. bartholomeus
& matheus. iacobus alpher. & symon
helotes. & iudas iacobi. Hi om̄s erant
p̄seuerantes unanim̄ in oratione.
cū mulierib; & maria matre ih̄u
& fratrib; eius. Indieb; illis. exur-

gens petrus in medio fratrum dixit. fiat
autem turba hominū simul fere centū
uiginti. Huius fratres oportet implere
scripturā quam p̄dixit spiritus s̄s
p̄os dauid de iuda. qui fuit dixit eorum
qui comprehendunt ihm. qui cōnūme
ratus erat in nobis. q̄ sortitus est sorte
ministerium huius. q̄ hic quidem possedit
agrum de mercede iniquitatis. q̄ sus
pensus crepuit medius. q̄ diffusa s̄t

E omnia viscera eius. **FR. III.**
Et notum factum est de iuda
omnibus habitantibus in ierusalem.
ita ut appellaretur ager ille lingua eorum
achaldemach. hoc est ager sanguinis.
Scriptum est enim in libro psalmo
rum. Fiat habitatio eius deserta. q̄
non sit qui inhabitet in ea. q̄ episco
patum eius accipiat alter. Oportet
ergo ex his uiris. qui nobiscum congre
gati sunt in omni tempore. quo intra
uit q̄ exiit inter nos dñs ih̄c. in ei
piens ab baptisate iohannis. usq; in
diem qua assumptus est a nobis. te
stem resurrectionis eius nobiscum fie
ri unum existis. **II.**

Et statuerunt duos. ioseph q̄
uocabatur barsaban qui co
gnominatus est iustus q̄ mathiam.
q̄ orantes dixerunt. Tu domine qui
corda nostra omnium. ostendis quē ele
gisti ex his duobus unum. in locum ministe
rii huius q̄ apostolatus. de quo p̄uari
catus est iudas. ut abiret in locum suum.

Et dederunt sortem eis. q̄ cecidit sortis super
mathiam. q̄ annumeratus est cum undecim
apostolis. **III.**

Et cum completerentur dies pen
tecostes. erant omnes pariter in
eodem loco. Et factus est repente de
celo sonus. tanquam aduentus spē
uehementis. q̄ repleuit totam domum
ubi erant sedentes. Et apparuerunt illi
dispartite lingue tanquam ignis. se
ditq; supra singulos eorum. Et repleti
sunt omnes spiritu sancto. q̄ ceperunt
loqui uariis linguis. prout spiritus s̄s
dabat eloqui illis. Erant autem in ierusalem
habitantes iudei. uiri religiosi. ex omni
natione que sub celo est. facta autem
hac uoce conuenit multitudo. q̄ mēte
confusa est. quō audiebat unusquisq;
lingua sua illos loquentes. Stupebant
autem omnes. q̄ mirabantur dicentes. Non
ne omnes ecce isti qui loquuntur galilei
sunt. Et quomodo nos audiuimus
unusquisq; linguam suam in qua nati su
mus. Parthi q̄ medi q̄ elamite. q̄ q̄
habitant mesopotamiam. q̄ iudeam.
q̄ capadociam. pontum q̄ asiam phri
giam q̄ pamphiliam. egiptum q̄ par
tes libie que sunt circa cyrenen. q̄
aduenē romani. iudei quoq; q̄ p̄selli
ti. cretes q̄ arabes. audiuimus eos lo
quentes nostris linguis magnalia dei.

Stupebant autem **FR. III. 1.**
omnes. q̄ mirabantur di
centes. Quid nam uult hoc

esse. Alii autem iridentes dicebant. quia multo pleni sunt isti. Stans autem petrus cum undecim discipulis. leuauit uocem suam. et locutus est eis. Viri iudei. et qui habitatis ierusalem uniuersi. hoc uobis notum sit. et auribus percipite uerba. Non enim sicut uos estimatis. hii ebrui sunt. cum sit hora diei tertia. Sed hoc est quod dictum est per prophetam iohel. Et erit in nouissimis diebus dicit dominus. effundam de spiritu meo super omnem carnem. et prophetabunt filii uiri et filie uirgines. et iuuenes uiri uisiones uidebunt. et senes uiri somnia somniabunt. **11.**

Et quidem super seruos meos et super ancillas meas in diebus illis effundam de spiritu meo et prophetabunt. et dabo prodigia in celo sursum et signa in terra deorsum. sanguinem et ignem et uaporem fumii. Sol conuertetur in tenebras et luna in sanguinem. ante quam ueniat dies domini magnus et manifestus. Et erit. omnis quicumque inuocauerit nomen domini hic saluus erit. Viri ista helite. audite uerba hec. Ihesus nathanarum inrum abphatum actio in uobis uirtutibus et prodigiis et signis que fecit pulum deus in medio uiri. sicut uos scitis. hunc defuncto consilio et presentia dei traditum in manus iniquorum affigentes interemistis. quem deus suscitauit. soluitis doloribus inferni. iuxta quod impossibile erat detineri. **illu ab eo.**

Daud dicit meo. **P**uide **111.** **D**am dominum in conspectu meo sempiternum. quoniam ad dexteris est in me ne commouear. Propter hoc delectatum est cor meum et exultauit lingua mea. in super et caro mea requiescet in spe. quoniam non derelinques animam meam in inferno. nec dabis semini tuum uidere corruptionem. Notas mihi fecisti domine uias uite. replebis me iocunditate cum facie tua. Viri fratres liceat audenter dicere ad uos de patriarcha dauid. quoniam et defunctus est et sepultus est. et sepulchrum eius apud nos est usque in hodiernum diem. Propheta igitur cum esset. et sciret quia uite uirando iurasset. illi deus. de fructu iumbi eius sedere super sedem eius. prudens locutus est de resurrectione christi. quia neque derelictus erat in inferno. nec caro eius uidit corruptionem. **FR. V.**

Ihesus resuscitauit deus. cui nos omnes testes sumus. Dextera igitur dei exaltatus. et per missionem spiritus sancti accepta a patre. effudit hunc quem uos indistis et audistis. Non enim dauid ascendit in celum. Dicit autem ipse. Dixit dominus domino meo. sede ad dexteris meis. donec ponam inimicos tuos scabellum pedum tuorum. Certissime ergo sciat omnis domus israel. quia et dominum eum et christum. deus fecit hunc iesum. quem uos crucifixistis. **11.** **H**is auditis. compuncti sunt

eorde. q̄ dixerunt ad petrum. q̄ ad reli-
quos apostolos. Quid ergo faciemus in-
fratres. Petrus uero ad illos. peniten-
tiam inquit agite. q̄ baptizetur unus-
quisq; ut in nomine xp̄i ih̄u in remis-
sionem peccatorum ūrorum. q̄ accipie-
tis donum sp̄s sc̄i. Uobis enim remis-
sio est. q̄ filius ūris. q̄ omnib; qui lon-
ge sunt. quoscumq; uocauerit dñs d̄s
nr̄. Quis etiam uerbis plurimis testifi-
catus est. q̄ exhortabatur eos dicens.
Saluamini a generatione ista praua.

Qui ergo receperunt sermonem eius.
baptizati sunt. q̄ appositae sunt indie-
illa anime euerit tā milia-
tant autem pleue **III.**

Erantes in doctrina ap̄torum.
q̄ communicatione fractione panis
q̄ orationibus. Fiebat aut̄ omni ani-
me timor. Multa quoq; prodigia q̄ si-
gna p̄ apostolos fiebant in ier̄s̄. q̄
metus erat magnus in uniuersis. Om-
nes etiam qui credebant erant pariter
q̄ habebant omnia communia. Posses-
siones q̄ substantias uendebant. q̄ di-
uidebant illa omnia. prout cuiq; opus
erat. cottidie quoq; p̄durantes una-
nimiter in templo. q̄ frangentes cir-
ca domos panē. sumebant cibum
cum exultatione q̄ simplicitate cor-
dis. collaudantes d̄m. q̄ habentes
gr̄am ad om̄nē plebem. Dñs autem
augebat. qui salui fierent cottidie
in diuisum. Tu autem. **FR. VI.**

PETRUS ET IOHANNES
ascendebant in templum.
ad horam orationis nonam. Et quida-
uir qui erat claudus. ex utero matris
sue baiolabatur. quem ponebant co-
tidie ad portam templi. que dicitur
speciosa. ut peteret elemosinam ab in-
troeuntib; in templum. Et cum uidisset
petrum q̄ iohannem incipientes in-
trare in templum. rogabat ut elemo-
sinam acciperet. Intuens aut̄ in eum pe-
trus cum iohanne. dixit. Respice in
nos. At ille intendebat in eos. sperans
se aliquid accepturum ab eis. **II.**

Petrus dixit. Argentum q̄
aurum non est mihi. quod
autem habeo hoc tibi do. In nomine
ih̄u xp̄i n̄h̄areni surge q̄ ambula.
Et apprehensa eius manu dextera. alleua-
uit eum. Et pr̄tinus consolidate sunt
bases eius q̄ plantae. Et exiliens stetit
q̄ ambulabat q̄ intrauit cum illis in
templum. ambulans q̄ exiliens q̄ lau-
dans d̄m. Et uidit omnis populus
eum ambulantem q̄ laudantem d̄m.
Cognoscebant autem illum. quoniam
ipse erat. qui ad elemosinam sedebat
ad speciosam portam templi. Et re-
pleti sunt stupore q̄ extasi. in eo quod
contigerat illi. Cum teneret aut̄ petrus
q̄ iohannem is qui sanus effectus fue-
rat. cucurrerit omnis multitudo ad eos.
ad porticum que appellatur salomo-
nis stupentes. Tu autem. **III.**

UIDENS PETRUS: RESPON
dit ad populum. Viri istitē
quid ammiramini in hoc: aut nos quid
intuemini quasi nrā uirtute aut pote
state: fecerimus hunc ambulare: Ds
abraham. & ds ysaac. & ds iacob. deus
pattum nrorum glorificauit filiū suū
ism: quem uos quidem tradidistis: &
negastis ante faciem pilati: iudicante
uio dimitti. Vos autem scēm & iustum
negastis: & petistis uirum homicidā
donari uobis: auctorem uero uite int
fecistis. Quem ds suscitauit a mortuis:
cui nos testes sumus: & infide nominis
eius: hunc quē uidetis & noistis: con
firmavit nomen eius: & fidel quē per
est. dedit integram sanitatem istam.
in conspectu omnium urōz. Et nunc u
ri fratres scio quia pignorantiā feci
stis: sicut & principes urī. Ds autem
qui p̄nuntiauit pos omnium p̄pheta
rum pati xp̄m suum: impleuit sic.

SABBATO;

ENIT E MIN I ET CON

Puertimini. ut deleantur urā peccata:
ut cum uenerint tempora refrigerii.
a conspectu dñi. & miserit eum qui
p̄dicatus est uobis ism xp̄m: quem
oportuit celum suscipere. usq; in tempa
resurrectionis omnium: quē locutus ē
ds: pos scōrum suoz a sclo p̄pharū.
Moyses quidem dixit. Quia p̄pham
uobis suscitabu dñs ds ur: de frīb
urī: tanquam me ipsum audietis.

uxta omnia quecūq; locutus fuerit uo
bis. Erat autem: omnis anima quē non
audierit p̄pham illum. extirminabitur
de plebe. Et om̄s p̄phete: a samuel &
deinceps qui locuti sunt: & annuntia
uerunt dies istos: Vos estis filii p̄phe
tarum. & testamenti quod disposuit
ds ad patres urōs: dicens ad abraham.
In semine tuo benedicentur om̄s fama
ue terre. Uobis p̄mum suscitauit deus
filium suum: misit eum benedicentem
uobis: ut conuertat unusquisq; a nequi
tia sua. Tu autem. **11.**

Loquentibus illis ad po
pulum. sup uenerunt sacerdotes et
magistratus templi & saducei: dolen
tes quod docerent populum. & annū
tiarent in ihu resurrectionem ex mor
tuis. & iniecerunt in eis manus. & po
suerunt eos in custodia in crastinum.
Erat enim iam uespera. Multi autem
eoz qui audierant uerbum credider̄:
Et factus est numerus uitorū quinq;
milia. factum est autem in crastinū
ut congregarentur p̄ncipes eoz & se
niores & scribe in ierlm & anna p̄n
ceps sacerdotum. & cayphas. & ioh̄s.
& alexander. & quotquot erant de
genere sacerdotali. Et statuentes eos
in medio: introgabant in qua uirtu
te aut in quo nomine fecistis hoc uos?

Uine petrus repletus **111.**

C spiritu sancto. dixit ad eos.
Principes ppli. & seniores.

si nos hodie diiudicamur inbenefacto
hominis infirmi. in quo iste saluus fac
tus est. notum sit omnibus uobis et om
ni plebi israhel. quia in nomine domini iesu
christi nazareni. quem uos crucifixi
stis. quem deus suscitauit a mortuis. in
hoc iste astat coram uobis hodie sa
uus. Hic est lapis qui reprobatus est
a uobis edificantibus. qui factus est
in caput anguli. et non est in alio
aliquo saluus. Neque enim nomen aliud
est sub celo datum hominibus. in quo
oporteat nos saluos fieri. Uidentes
autem petri constantiam et iohannis.
compto quod homines essent sine
litteris. et idiotae mirabantur. et co
gnoscebant eos quoniam cum iesu fu
erant. Hominem quoque uidentes stan
tem cum eis. qui curuus fuerat. nihil
poterant contradicere. Tu autem.

*Domini. 1. post Pasche. Incipit
Apocalypsis beati Iohannis apostoli. 1.*

APOCALIPSIS
iesu christi. quam dedit
illi deus palam facere
seruis suis. que oportet
fieri cito. Et significauit mittens
per angelum suum seruo suo iohanni.
qui prohibuit testimonium uerbo dei
et testimonium iesu christi. in his que
cumque uidit. Beatus qui legit. et
qui auduit uerba prophetie huius. et
seruant ea. que in ea scripta sunt.
Tempus enim prope est. Tu autem.

Iohannes septem ecclesiis. que sunt in asia. 11.
Grazia uobis et pax. ab eo qui est et
qui erat. et qui uenturus est. et a sep
tem spiritibus. qui sunt in conspectu
throni eius. et ab iesu christo. qui est te
stis fidelis primogenitus mortuorum et
principis regum terre. Qui dilexit nos.
et lauit a peccatis nostris in sanguine suo
et fecit nos regnum et sacerdotes deo
et patri. ipsi gloria et imperium in secula
seculorum amen. *111.*

Ecce uenit cum nubibus celi.
et uidebit eum omnis oeu
lus. et qui eum pupugerunt. et plan
gent se super eum omnes tribus terre.
etiam amen. Ego sum alpha et omega. prin
cipium et finis. dicit dominus deus. qui est et
qui erat. et qui uenturus est omnipotens.
Ego iohannes frater uer. et particeps
in tribulatione. et regno. et patientia
in iesu. fui in insula que appellatur
pathmos. propter uerbum dei. et testi
monium iesu. fui in spiritu. in dominica die.
et audiui post me uocem magnam
tanquam tubę dicentis. Quod uides
scribe in libro. et mitte septem ecclesiis.
epheso et smyrne. et pergamo. et tiaty
re. et sardis. et phyladelfie. et laodi
cie. Tu autem. *1111.*
Et conuersus sum. ut uiderem
uocem que loquebatur me
cum. Et conuersus. uidi septem can
delabra aurea. et in medio septem
candelabrorum aureorum similem filio ho

minis. uestitum potere. & p̄cinctum
ad mamillas. hōna aurea. Caput autē
eius & capilli erant candidi tanq̄
lana alba & sicut nix. & oculi eius
uelut flamma ignis. & pedes eius
similes auricalco. sicut incamino
ardenti. Et uox eius. tanquam uox
aquare mutarū. Et habebat index
tera sua stellas septem. & de ore ei
gladius acutus exiebat. Et facies
eius. sicut sol lucens in uirtute sua.

Et cum uidissem eum. **v.**
ceeci ad pedes eius tanq̄
mortuus. Et posuit dex
teram sup me dicens. Noli timere.
ego sum p̄mus & nouissimus. & ui
uus. & fui mortuus. & ecce sum ui
uens. in seclā seclorum. Et habeo cla
ues mortis & inferni. Scribe ergo
que uidisti. & que sunt. & que ope
ret fieri cito post hec. Sacramen
tum septem stellarū. qual uidisti
in dextera mea. & septem candel
bra aurea. Septem stelle angeli
sunt septem ecclesiarum. & candel
bra septē ecclesie sunt.

Et angelo ecclesie ephe **vi.**
si scribe. Hec dicit. qui te
net septem stellas in dextera sua.
qui ambulat in medio septem can
delabrorū aureorū. Scio opera tua.
& laborem. & patientiā tuā. & quā
non potest sustinere. malos &
temptasti eos. qui se dicunt apo

stolos esse & non sunt. & inuenisti eos
mendaces. & patientiā habes. & susti
nisti eos p̄pter nomen meū. & non
deseristi. Sed habeo aduersus te pau
ca. quod caritatem tuā primā reliquisti.
Memor esto itaq; unde exideris. & age
penitentiā. & fac p̄ma opera tua. Sin
autem. uenio tibi & mouebo cande
labrum tuū de loco suo. nisi peniten
tiam egeris. Sed hoc habes. quia o
disti facta nicolitarum. que & ego
odi. Qui habet aures audiendi. au
diat quod spiritus dicit ecclesis.
Uincenti dabo edere de ligno uite.

Et quod ē in paradiso dī mei.
Et angelo ecclesie smyr̄ **vii.**
ne scribe. Hec dicit primus
& nouissimus. qui fuit mortuus &
uiuuit. Scio tribulationem tuā & pau
ptatem tuam. sed diues es. & blas
phemaris ab his qui se dicunt uide
os esse & non sunt. sed sunt synago
ga sathane. Nihil horum timeas.
que passurus es. Ecce missurus est
diabolus ex uobis in carcerem ut tem
ptemini. & habebitis tribulationem
diebus decem. Esto fidelis usq; ad
mortem. & dabo tibi coronā uite.
Qui habet aures audiendi. audiat
quod sp̄s dicit ecclesis. Qui uicerit.

Et angelo p̄gami **viii.**
ecclesie scribe. Hec dicit qui
habet rompham ex utraq; parte

acutam. Scio ubi habitat. ubi sedes est
sathane. & tenes nomen meum. & non
negasti fidem meam. Et in diebus illis
antiphas testis meus fidelis. qui occi-
sus est apud uos. ubi sathanas habi-
tat. Sed habeo aduersum te pauca.
quo habes illic tenentes doctrinam
balaam. qui docebat balach mittere
scandalum coram filius isrl. edere &
fornicari. ita habes & tu tenentes
doctrinam nicolaitarum. Similiter
age penitentiam. Si quo minus. ueniam
tibi cito & pugnabo cum illis in gla-
dio oris mei. Qui habet aures audi-
endi. audiat quid spiritus dicat
ecclesius. Vincenti dabo manna ab-
sconditum. & dabo tibi calculum can-
didum. & in calculo nomen nouum

I scriptum. quod nemo scit. nisi qui
accepit. **Scōm lohēa. viii.**
Nullo tempore. **D**ixit dñs ihc disci-
pulis suis. Ego sum pastor bonus.
Bonus pastor. animam suam dat poui-
bus suis. Mercennarius. & qui non est
pastor. cui non sunt oues proprie. ui-
det lupum uenientem. & dimittit
oues & fugit. Et lupus rapit. & disp-
git oues. Mercennarius autē fugit.
quia mercennarius est. & non pti-
net ad eum de ouibus. Ego sum pastor
bonus. & cognosco meas. & cogno-
scunt me mee. Sicut nouit me pa-
ter. & ego agnosco patrem. & animam
meam pono pouibus meis. Et alias oues

habeo. que non sunt ex hoc ouili. & il-
las oportet me adducere. & uocem meam
audient. Et fiet unum ouile. & unus
pastor.

**OMNIBUS B. GREGORII
PP. DE EAD. LECTIOSE;**

AUDISTIS FRATRES
karissimi. electione eu-
angelica eruditionem uram. audistis
electione euglica piculum uram. Ce-
ce enim is qui non exaccidit dono
sed essentialit bonus est dicit. ego
sum pastor bonus. atq; eiusdem bo-
nitatis formam. quam nos imitemur
adungit dicens. Bonus pastor ani-
mam suam ponit pouibus suis. fecit
quod monuit. ostendit quod uult.
Bonus pastor pouibus animam posu-
it. ut in sacramento nro corpus suum
& sanguinem uertetet. & oues quas
redi merat. carnis sue alimento satia-
ret. Ostensa nobis est igitur de contem-
tu mortis. uia quam sequamur. ap-

Posita forma cui in primam.
numus nobis est exte. **x.**
riora nra misericorditer ouibus eius im-
pendere. postremum uero si necesse
sit. etiam mortem nram per seidem ou-
ibus ministrare. Apmo autem hoc mi-
nimo. puenitur ad postremum maius.
Sed cum incomparabiliter longe sit
melior anima. qua uiuimus. terre-
na substantia quam exterius pos-
sidemus. qui non dat pouibus sub-
stantiam suam. quando pbi daturus

est animā suam. Et sunt non nulli qui
plius terrenam substantiā quam oues di-
ligunt. hū merito nomen pastoris per-
dunt. De quibus p̄tinus subditur.
Mercennarius autem q̄ qui non est pa-
stor cui non sunt oues p̄prie. uidet lu-
pum uenientem. q̄ dimittit oues q̄ fu-
git. *3. 5.* Non pastor sed mercenna-
rius uocatur. qui non p̄ amore intimo
oues dīcas. sed ad temporales merces

Mercedes pascat. *xv.*
Mercennarius est. qui locum
quidem pastoris tenet. sed
lucra animarū non querit. terrenis co-
modis inhiat honore p̄lationis gau-
det. temporalib; lucris pascat. im-
pensa sibi ab hominib; reuerentia le-
tatur. Iste sunt etenim mercedes mer-
cennariū. ut p̄ eo quod in regimine labo-
rat. hic quod querit inueniat. q̄ ab he-
reditate gregis in posterum alienus
existat. Utrum uero sit pastor an mer-
cennarius. cognosci ueraciter non po-
test. si occasio necessitatis de est. Tran-
quillitatis enim tempore. plerumq;
ad gregis custodiam sicut uerus pa-
stor sic etiam mercennariū stat. sed
lupus ueniens indicat. quo quisq; ani-
mo sup̄ gregis custodiam stabat. Lu-
pus etenim sup̄ oues uenit. cū quili-
bet iniustus q̄ raptor fideles quosq;
atq; humiles opprimit. sed il qui pa-
stor ei uidebatur q̄ non erat. re-
linquit oues q̄ fugit. quia dum sibi

ab eo piculum metuit. resistere eius in-
iustitie non p̄sumit. Fugit autem. n̄
mutando locum. sed subtrahendo
solatium. *xii.*

Fugit mercennarius. quia iniu-
sticiam uidit q̄ tacuit. Fugit. quia
se sub silentio abscondit. Quib; absco-
dit bene p̄pham dicit. Non ascen-
distis ex aduerso. neq; opposuistis mu-
rum p̄ domo isrl. ut staretis in p̄lio
indie dñi. Ex aduerso quippe ascende-
re est. quibus libet potestatib; prauē
agentib; rationis libera uoce contra-
ire. Et indie dñi p̄ domo isrl. in p̄lio
stamus. ac murum opponimus. si fi-
deles innocentesq; contra p̄uersorū
iniusticiam. exiustitie auctoritate
uindicamus. Quod quia mercennariū
non facit. cum uenientem lupum ui-
derit fugit. Sed est alius lupus. qui
sine cessatione cotidie. non corpora
sed mentes dilaniat. malignus uide-
licet spiritus. qui causas fidelium
insidians circuit. q̄ mortem anima-
rum querit. De quo lupo mox sub-
ditur. Et lupus rapit q̄ dispergit oues.
Lupus uenit q̄ mercennarius fugit.
quia malignus spiritus mentes fide-
lium in temptatione dilaniat. q̄ il
qui locum pastoris tenet. curam sol-
licitudinis non habet. Anime peunt.

Et ipse de terrenis comodis
letatur. *fr̄a. ii.*
T A N G E L O T Y A

ture ecclesie scribe. Hec dicit filius di. qui
 habet oculos ut flamma ignis. et pedes
 eius similes auricalco. Noui opera tua
 et caritatem. et fidem. et ministerium tu
 um et patientiam tua. et opera tua noui
 sima plura prioribus. Sed habeo aduer
 sum te pauca quia permittis mulierem
 ielabel que se dicit prophetem docere et
 seducere seruos meos. fornicari et man
 ducare de idolotris. Et dedi illi tem
 pus ut penitentiam ageret. et non uult
 penitere a fornicatione sua. Ecce mit
 to eam in lectum. et qui mechantur cum
 ea in tribulationem maximam. nisi ege
 rint penitentiam ab opibus suis. et filios
 eius interficiam in morte. Et scient
 omnes ecclesie quia ego sum scrutans re
 nes et corda. et dabo unicuique secundum

U opera sua. **II.**
 uobis autem dico. et ceteris
 qui trahere estis. quicumque
 non habent doctrinam hanc. qui non
 cognouerunt altitudinem sathane.
 quemadmodum dicunt quidam. non
 mittam super uos pondus. Tamen id
 quod habetis. tenete donec ueniam.
 Et qui uicerit et qui custo dierit usque
 in finem opera mea. dabo illi pote
 statem super gentes. et reget illas in uir
 ga ferrea. et tanquam uas figuli con
 fringentur. sicut et ego accepi a pa
 tre meo. Et dabo illi stellam matuti
 nam. Qui habet aures audiendi. audiat
 quid spiritus dicat ecclesiis. **III.**

Et angelo ecclesie sardis scribe.
 Hec dicit qui habet septem
 spiritus di. et septem stellas. Scio opera
 tua. quia nomen habes quod uiuas et
 mortuus es. Esto uigilans. et confirma
 cetera que erant mortua. Non enim
 inuenio opera tua plena coram deo meo.
 Inmente ergo habere. qualiter acceperis
 et audieris. et serua et penitentiam age.
 Si ergo non uigilaueris ueniam ad te.
 tanquam fur. et nescis qua hora ueniam
 ad te. Sed habes pauca nomina in sar
 dis. qui non inquinauerunt uestimenta
 sua. et ambulabunt mecum in albis. quia
 digni sunt. Qui uicerit. sic uestietur
 uestimentis albis. et non delebo nomen
 eius de libro uite. et confitebor nomen
 eius coram patre meo et coram angelis
 eius. Qui habet aures audiendi. audi

Et quod spiritus dicat ecclesiis. **FR.**
Et angelo fiadelfie **III.**
 ecclesie scribe. Hec dicit sanctus
 et uerus. qui habet clauem dauid. qui
 aperit et nemo claudit. claudit et ne
 mo aperit. Scio opera tua. et ecce dedi
 coram te ostium apertum. quod nemo po
 test claudere. quia modicam habes
 uirtutem. et seruasti uerbum meum. et
 non negasti nomen meum. Ecce dabo
 tibi de synagoga sathane. qui dicunt
 se iudeos esse et non sunt. sed inuenerunt.
 Ecce faciam illos. ut ueniant et adorent
 ante pedes tuos. et scient quia ego
 dilexi te. quoniam seruasti uerbum patri

entis mee. Et ego seruabo te ab hora tempta-
tionis. que uentura est in orbem uniuersum.
temptare habitantes in terra. Tu

Ecce uenio cito. **ii.**
tene quod habes. ut nemo acci-
piat coronam tuam. Qui uicerit
faciam illum columnam in templo dei
mei. et foras non egredietur amplius.
Et scribam super eum nomen domini mei. et
nomen ciuitatis domini mei. noue ierusalem. que
descendit de celo a domino meo. et nomen
meum nouum. Qui habet aures audiendi.
audiat quid spiritus dicat ecclesiis. Et
angelo laodicee ecclesie scribe. Hec dicit
amen. testis fidelis et uerus. qui est prin-
cipium creature domini. Scio opera tua. quia
neque frigidus non es neque calidus. Utinam
frigidus esses aut calidus. Sed quia te-
pidus es. et nec frigidus. nec calidus. in-
cipiam te euomere ab ore meo. **iii.**

Quia dicit quod diues sum et lo-
cupletatus. et nullius egeo. et
nescis quia tu es miser. et mise-
rabilis. et pauper. et cecus. et claudus.
Suadeo tibi emere aurum a me ignitum
probatum. ut locuples fias. et uestimentis
albis induaris. et non appareat confusio
nuditatis tue. Et collurio inunge oculos
tuos ut uideas. Ego quos amo arguo et
castigo. Simulare ergo. et penitentiam
age. Ecce sto ad ostium pulso. si quis
audierit uocem meam et aperuerit ianuam.
introibo ad eum. et cenabo cum illo. et
ipse mecum. Qui uicerit. dabo illi sede-

re mecum in throno meo. sicut et ego uici
et sedi cum patre meo in throno eius.
Qui habet aures audiendi. audiat quid
spiritus dicat ecclesiis. **FR. iiii.**

Post hec uidi. et he-
ce ostium apertum est in celo.
Et uox prima quam audiui. tanquam
tube loquentis mecum et dicens. Ascen-
de huc. et ostendam tibi que oportet
fieri cito. Post hec statim fui in spiritu.
Et ecce sedes posita erat in celo. et super
sedem sedens. Et qui sedebat. similis
erat aspectui lapidis iaspidis et sardi-
ni. Et ius erat in circuitu sedis. similis
uisioni smaragdine. Et in circuitu sedis.
sedilia uiginti quatuor. et super sedes
uiginti quatuor seniores sedentes. cir-
cum amicti uestimentis albis. et in ca-
pitibus eorum corone auree. **ii.**

Et de throno predebant ful-
gura. et uoces et tonitrua.
Et septem lampades ardentes ante thro-
num. que sunt septem spiritus domini. Et in
conspectu sedis tanquam mare uitreum.
simile cristallo. Et in medio sedis. et in
circuitu sedis quatuor animalia. plena
oculis ante et retro. Et animal primum.
simile leoni. Et secundum animal. simile ui-
tulo. Et tertium animal. habens quasi
faciem hominis. Et quartum animal.
simile aquile uolanti. Et quatuor
animalia. singula eorum habebant alas
senas. et in circuitu et intus. plena sunt
oculis. Et requiem non habebant.

die ac nocte dicentia. Sēs. sēs. sēs. dñs
d's sabaoth omnipotens: qui erat & qui
est. & qui uenturus est. **iii.**

Et cum darent illa quatuor ani-
malia gl'am & honorem. & be-
nedictionem sedenti super
thronum uiuenti in sc'la sc'lorum. pei-
debant uiginti quatuor seniores. ante
sedentem in throno. & adorabant ui-
uentem in sc'la sc'lorum amen. Et mit-
tebant coronas suas ante thronum di-
centes. Dignus es dñe d's n'r. accipe
gloriam & honorem & uirtutem. quia
tu creasti omnia. & ppter uoluntate
tuam erant & creata sunt. Et uidi in
dextera sedentis sup thronum. librū
scriptum intus & foris. signatum si-
gulis septem. Et uidi ang'lm fortem
p'dicantem uoce magna. Quis est di-
gnus accipere librum. & soluere sig-
nacula eius. Et nemo poterat. neq; in
celo neq; in terra. neq; subtus terram
aperire librum. neq; inspicere illum.
Et ego flebam multum. quia nemo di-
gnus inuentus est aperire librum. nec
uidere eum. Et unus de senioribus
dixit mihi. Ne fleueris. Ecce uenit leo
de tribu iuda. radix dauid. aperire
librum. & soluere septem signacula
eius. **fkā. v.**

Et uidi. & ecce in medio thro-
ni & quatuor animalium.
& in medio seniorum agnum stantē
tanquam occisum. habentem cor-

15
nua septem & oculos septem. qui sunt
septem spiritus d'i missi in omnem ter-
ram. Et uenit. & accepit de dextera seden-
tis in throno librum. Et cum aperuisset
librum. quatuor animalia & uiginti
quatuor seniores. ceciderunt corā ag-
no. habentes singuli cytharas & phia-
las aureas. plenas odoramentoz. que sūt
orationes sanctorum. Et cantabant canti-
cum nouum dicentes. Dignus es dñe
d's accipere librum. & aperire signa-
cula eius. quoniam occisus es & rede-
misti nos dō in sanguine tuo. ex omni
tribu. & lingua. & p'plo. & natione.
& fecisti nos dō n'rō regnum & sacer-
dotes. & regnabimus super terram.

Et uidi. & audiui **ii.**
uocem angeloz multoz in cir-
citu throni & animalium & seniorum.
& erat numerus eorum milia milium.
uocē magna dicentium. Dignus est ag-
nus qui occisus est. accipere uirtutē.
& diuinitatem & sapientiam. & forti-
tudinem. & honorem. & gloriam. &
benedictionem. & omnē creaturam. que
in celo est. & que sup terram. & subtra.
& mare. & que in eo sunt. Et omnes
audiui dicentes sedenti in throno &
agno. Benedictio & honor & gloria.
& potestas dō n'rō in sc'la sc'lorum. Et
quatuor animalia dicebant amen.

Et uiginti quatuor seniores ceciderunt
in facie suā. & adorauerunt. **iii.**
Et uidi quod apuisset agnus

unum de septem sigillis. & audiui unum
de quatuor animalibus dicentem tanquam
uocem tonitruum. ueni & uide. Et uidi.
& ecce equus albus. & qui sedebat super
illum habebat arcum. & data est ei co
rona. Et exiit uincens ut uinceret.
Et cum aperuisset sigillum secundum. audi
ui secundum animal dicentem. Ueni & uide.
Et exiit alius equus rufus. & qui sede
bat super eum. data est ei. ut sumeret pa
cem de terra. & ut inuicem se interficiant.
Et datus est illi gladius magnus. Et cum
aperuisset sigillum tertium. audiui ter
cium animal dicentem. Ueni & uide. Et
uidi. & ecce equus niger. & qui sedebat
super eum habebat stateram in manu sua.
Et audiui tanquam uocem in medio qua
tuor animalium dicentem. Bilibris triti
ei denario uno. & tres bilibres ordei
denario uno. & unum & oleum ne le
seris. **FR. VI. LI.**
ET CUM aperuisset sigillum
quartum. audiui uocem
quarti animalis dicentis. Ueni & uide.
Et uidi. & ecce equus pallidus. &
qui sedebat de super. nomen illi mors.
& infernus sequebatur eum. & data est
illi potestas super quatuor partes ter
re interficere gladio & fame & mor
te & bestiis terre. Et cum aperuisset
quintum sigillum. uidi subtus altare.
animal interfectorum propter uerbum
dñi. & propter testimonium ihu xpi quod
habebant. & clamabant uoce magna

dicentes. Usque quo dñe. scilicet & ueris. non
iudicatis & uindictam sanguinem nostrum.
ab his qui habitant in terra. Et datus est
illis singule stole albe. & dictum est
illis ut requiescerent tempus adhuc
modicum. donec impleantur conser
ui eorum & fratres eorum qui interfici
endi sunt sicut & illi. **II.**
ET uidi. & cum aperuisset sigillum
sextum. & ecce tremotus fac
tus est magnus. & sol factus est niger.
tanquam saccus cilicinus. & luna to
ta facta est sicut sanguis. & stelle ce
li ceciderunt super terram. sicut ficus
mittit grossos suos. cum auento mo
uetur magno. Et celum recessit sicut
uber inuolutus. & omnis mons & in
sule de locis suis moti sunt. & reges
terre & principes & tribuni. & diuites.
& fortes. & omnis seruus & liber abscon
derunt se in speluncis & petris monti
um. Et dicunt montibus & petris cadi
te super nos. & abscondite nos a facie
sedentis super thronum. & ab ira agni.
quoniam uenit dies magnus ire ipso
rum. & quis poterit stare. **III.**
Post hec uidi. quatuor ange
los stantes super quatuor angulos terre.
tenentes quatuor uentos terre. ne
flarent super terram. neque supra mare
neque in ullam arborem. Et uidi alte
rum angelum a ascendentem ab ortu
solis. habentem signum dei uiui. &
clamauit uoce magna quatuor an

geus: quibus datum est nocere terre & mari dicens. Nolite nocere terre & mari neq; arboribus: quo ad usq; signem seruos dñi in frontibus eorum. Et audiui numerum signatorum centum quadraginta quatuor milia: ex omnibus tribu filiorum isrl. Ex tribu iuda: duo decim milia signati. Ex tribu ruben: duo decim milia signati. Ex tribu gad: xii. milia signati. Ex tribu aser: xii. milia signati. Ex tribu neptalim: xii. milia signati. Ex tribu manasse: xii. milia signati. Ex tribu symeon: xii. milia signati. Ex tribu leui: xii. milia signati. Ex tribu ysachar: xii. milia signati. Ex tribu habulon: xii. milia signati. Ex tribu ioseph: xii. milia signati. Ex tribu beniamin:

Lxii. milia signati. **Sabidi Turba** **o** bato. magnam. quam dinumerare nemo poterat. ex omnibus gentibus & tribubus & populis & linguis stantes ante thronum & in conspectu agni. amicti stolis albis: & palme in manibus eorum. Et clamabant uoce magna dicens. Salus dño nro: qui sedet sup thronum & agno. Et omnes angeli stabant in circuitu throni & seniorum & quatuor animalium: & ceciderunt in conspectu throni in facies suas: & adorabant dñm dicens amen. Benedictio & claritas & sapientia & gratiarum actio & honor &

uirtus & fortitudo dño nro: in secula seculorum amen. **11.**

Et respondens unus de senioribus dixit mihi. Hi qui amicti sunt stolis albis qui sunt & unde uenerunt. Et dixi illi. Dñe mihi scis. Et dixit m. Hi sunt qui uenerunt de tribulatione magna: & lauerunt stolas suas & dealbauerunt eas in sanguine agni. Ido stant ante thronum dñi: & seruiunt ei die ac nocte in templo eius. Et qui sedet in throno: habitat sup illos. Non esuriunt neq; sitient amplius: neq; cadet sup illos sol neq; ullus estus: quò agnus qui in medio throni est: reget illos: & deducet eos ad uite fontes aquarum. Et absterget dñs omnem lacrimam ab

E oculis sanctorum. **111.** Et cum aperisset sigillum septimum: factum est silentium in celo: quasi media hora. Et uidi septem angelos stantes in conspectu dñi: & dante sunt illis septem tube. Et angelus alius uenit: & stetit ante altare: habens thuribulum aureum in manu sua. Et data sunt illi incensa multa: ut daret de orationibus sanctorum omnium sup altare aureum: quod est ante thronum dñi. Et ascendit fumus incensarum de orationibus sanctorum: de manu angeli coram dño. Et accepit angelus thuribulum: & impleuit illud de igne altaris: & misit in terram: & facta sunt tonitrua: & uoces: & fulgura: & terremotus

magnus. Et septem angeli qui habebant tubas. p̄parauerunt se. ut tuba canerent.

**DOM. II. POST OCTAUA
PASCHÆ. LECTIO. I.**

ET PRIMUS ANGE-
lus tuba cecinit. et facta
est grando et ignis concre-
tus sanguine. et missum est uirgam.
et tertia pars arborum combusta est.
et omne fenum uicidē combustum est.
Et secūds angelus tuba cecinit. et tanquam
mons magnus igne ardens. missus est
in mare. et facta est tertia pars maris
sanguis. et mortua est tertia pars crea-
ture que habebat animas in mari. et

Et tertia pars nauium interit. **II**
Et tertiū angelus tuba cecinit.
et cecidit de celo stella magna ardens
tanquam facula. et cecidit in t̄ciam par-
tem fluminū. et in fontes aquarum. et
nomen stelle dicitur absinthiū. Et
facta est t̄cia pars aquarum in absin-
thiū. et multi hominū mortui sunt.
ex aquis. quia amare facte sunt. Et
quartus angelus tuba cecinit. et percus-
sa est tertia pars solis. et t̄cia pars lu-
ne. et percussa est t̄cia pars stellarum.
ut obscuraret̄ t̄cia pars earum. et ut
diei non luceret t̄cia pars. et nocti

Et uidi. et audiui uocē unius
aquilę. uolantis p̄ medium
celum. dicentis uoce magna. ue.
ue. ue. habitantib. in terra. de cete.

ris uocibus trium angeloz qui erant tu-
ba can tūri. Et quintus angelus tuba
cecinit. et uidi stellam cecidisse de ce-
lo in uirgam. et data est illi clauis putei
et abyssi. et aperuit puteum abyssi. et
ascendit fumus putei abyssi sicut
fumus fornacis magne. Et obscurat̄
est sol et aer de fumo putei. et de fu-
mo exierunt locustę in uirgam. et data
est illis potestas. sicut habent pote-
statem scorpiones terre. **IIII.**

Et p̄ceptum est illis. ne ledē-
rent fenum terre. neq; omne
uiride. neq; omnem arborem. nisi
tantum homines. qui non habent si-
gnum dī. in frontib. suis. Et dictum
est illis ne occiderent eos. sed ut cru-
ciarent mensib. quinq; et cruciatul
eorum ut cruciatul scorpion. cū homi-
nem percussit. Et in dieb. illis querent
homines mortem. et non inuenient
eam. et desiderant mori. et fugiet
mors ab eis. Et similitudines locusta-
rum. similes equis p̄paratis ad pluum.
et sup̄ capita eorum tanquam corone
similes auro. Et facies earum sicut fa-
cies hominū. et habebant capillos si-
cut capillos mulierū. et dentes earū
sicut leonum erant. Et habebant

Elorical. sic lorical ferreas.
et uox alarum earum. **V.**
sicut uox currū equorū
militariū currentiū in bellum. Et ha-
bebant caudas similes scorpionū.

et aculei erant in caudis earum. Et potestates earum nocere hominibus mensibus; quinque. Et habebant super se regem angelum abyssus. cui nomen hebraice abaddon. grece autem apollion. et latine habet nomen exterminans. Ille unum abiit. et ecce adhuc ueniunt duo uel

E post hec. **VI.**
Et sextus angelus tuba cecinit. et audiui uocem unam ex quatuor cornibus altaris aurei. quod est ante oculos dei. dicentem sexto angelo qui habebat tubam. Solue quatuor angelos. qui alligati sunt in flumine magno eufrate. Et soluti sunt quatuor angeli. qui parati erant in hora et diem et mensem et annum. ut occiderent tertiam partem hominum. Et numerus equester exercitus. uicis est milies dena milia. audiui numerum eorum. et ita uidi equos inuisione.

Et qui sedebant super equos. habebant loricas igneas et iacinctinas et sulphureas. Et capita equorum erant tanquam capita leonum. et de ore ipsorum procedebat ignis et fumus et sulphur. Ab his tribus plagis occisa est tertia pars hominum. de igne et fumo et sulphure que procedebant ex ore ipsorum. Potestas autem equorum. more eorum. et in caudis eorum est. Nam caudae eorum similes serpentibus habentes capita. et in his nocent. Et

Et ceteri homines qui non sunt occisi in his plagis. neque penitentiam egerunt de operibus manuum suarum ut non adorarent demonia. et simulacra aurea. et argentea. et aerea. et lapidea. et lignea. que neque uidere possunt. neque audire. neque ambulare. et non egerunt penitentiam ab homicidiis suis. neque a ueneficiis suis. neque a fornicatione sua. neque a furtis suis. Et uidi alium angelum fortem descendentem de caelo amictum nube. Et irris erat in capite eius. et facies eius erat ut sol. et pedes eius tanquam columna ignis. Et habebat in manu sua libellum apertum. et posuit pedem suum dextrum supra mare. sinistrum autem supra terram. et clamauit uoce magna. quem admodum cum leo rugit. Tu autem. **IX.**

S C D M L O H A N N E O S

In illo tempore. Dixit dominus ihesus discipulis. et

Modicum et iam non uidebitis me. et iterum modicum et uidebitis me. quia uado ad patrem. Dixerunt ergo discipulis eius adinucem. Quid est hoc quod dicit nobis modicum. et non uidebitis me. et iterum modicum et uidebitis me. quia uado ad patrem. Dicebant ergo. Quid est hoc quod dicit modicum. Nescimus quid loquitur. Cognouit autem ihesus quia uolebant eum interrogare. et dixit eis. De hoc queritis inter uos. quia dixi modicum et non uidebitis me. et iterum modicum et uidebitis

us me. dñm am dico uobis. quia plorabitis
et flebitis uos. mundus autem gaudebit.
Uos autem contristabimini. sed tristitia
ur̄a uertetur in gaudiū. Mulier cum pa-
rit tristitiam habet. quia uenit hora ei.
Cum autē pepererit puerum. iam non
meminit pressurę ppter gaudium. qđ
natus est homo in mundū. Et uos igitur
nunc quidē tristitiam habetis. iterum
autem uidebo uos. et gaudebit cor ue-
strum. Et gaudium ur̄m nemo tollet
a uobis.

OM̄IA VEH̄ B E D E
p̄bri. de eadem lectione.

E T A D O M I N I E T
saluatoris nr̄i p̄missa fratres karissimi
lecto cordis auditu p̄cipere debemus.
seculaq; intentione p̄sistere. quatin̄
adhęc contingere mereamur. Quid
est enī quod merito letius audiatur.
quam pueniri posse ad gaudiū. quod
nunquam possit auferri. Notandum
autem quod tota lectionis huius euange-
licę series. illis conuenit. qui eam pre-
sentes audierunt a dño. pars autem il-
lius etiam nobis. qui post passionem
et resurrectionem dñicam ad fidem ue-
nimus. aptissime conuenit. **x.**

Quod ait modicum et iam n̄
uidebitis me. et iterum mo-
dicum et uidebitis me. quia
uado ad patrem. ad illos specialiter
p̄tinet. qui eius discipulatu p̄dicant
in carne adherere. et post tristitiā

passionis iuxta resurrectione et ascensione
eius letificari meruerunt. Nam quia
hec illa qua tradebatur nocte locutus
est. modicum erat. id est eiusdē noctis
et diei sequentis tempus. usq; ad horā
qua illum non uideret inciperent. Ten-
tus est enim nocte illa a uideis. et in
crastinum crucifixus. Cum sero factū
esset depositus est de cruce. et intra
septa sepulcri. ab humanis seclusus obtu-
ribus. Et iterum modicum erat usq;
cum illum uiderent. Resurrexit enim
a mortuis tertia die. et apparuit eis.
in multis argumentis. p̄ dies quadra-

Quarta. **x.**
Tu autē. **x.**
uare modicum essent et
non uiderent eum. et iterū
modicum et uiderent eum. annectit
causam dicens. quia uado ad patrem.
de si patenter dicat. Idō post modicū
auris aspectibus. in monumento clau-
stris abscondor. et iterum post modi-
cum destructo mortis imperio. uobis
intuendus appareo. quia tempus est
ut expleta dispensatione assumptę
mortalitatis. cū resurrectionis trium-
pho iam reuertar ad patrem. Potest
et aliter intelligi quod ait. modicum
et iam non uidebitis me. et iterū mo-
dicum et uidebitis me. Modicum q̄p-
pe tempus erat futurū. quo eum non
uiderent. illud scilicet quo erat quie-
turus in monumento. Et iterū modi-

eum erat futurū. quo uiderent eum. illi uidelicet dies quadraginta in quibus eis post passionem suam sepul' usq; ad tempus ascensionis apparuit. **xii.**

Quod subiunxit. quia uado ad patrem. iuxta hunc sensum ad illud specialit' respicit qd premisit. et iterum modicum et uidebitis me. de si apte diceret. Propterea me resuscitatum a mortuis. modico tempore uidebitis quia non semp in terra corporaliter mansurus. sed p humanitatem quam assumpsi. iam sum ascensurus in celum. Hec quidem uerba domini ut diximus illis speciatim qui eius resurrectione uidere meruerunt. conuertunt. Quod uero illis querentibus exponendo subiungit. amandico uobis. quia plorabitis et flebitis uos mundus autem gaudebit. uos autem constabimini. sed tristitia ura uertetur in gaudium. et ipsorum et totius ecclesie status congruit. Plorabant quippe et flebant amatores xpi. cum illum comprehendit ab hostibus. ligari. ad conciliū duci. damnari. flagellari. derisui haberi. ad uitium crucifigi. lanceari. et sepeliri uiderent. **FR. II. LI.**

ET CUM CLAMASSET angelis. locuta sunt septem tonitrua uoces suas. Et cum locuta essent septem tonitrua uoces suas.

ego scripturus eram. Et audiui uocem de celo dicentem. Signa que locuta sunt septem tonitrua. noli ea scribere. Et angelus quem uidi stantem supra mare. et supra terram. leuauit manū suam ad celum. et iurauit prouentem in secula seclorum. qd creauit celum. et ea que in illo sunt. et terram et ea que in ea sunt. et mare et ea que in eo sunt. quia tempus amplius non erit. sed in diebus uocis septimi angeli. cum ceperit tuba canere. consummabitur mysterium dei. sicut euangeli

Ehant p seruos suos pphetas. **II.** Et uox quam audiui de celo. iterum locuta est mecum et dixit ad me. Uade et accipe librum apertum de manu angeli. stantis supra mare et supra petram. Et abi ad angelm dicens ei. ut daret mihi librum. Et dixit mihi. Accipe et deuora illum. et faciet amaricare uentrem tuum. sed in ore tuo erit dulce tanquam mel. Et accipi librum de manu angeli. et deuoraui eum. et erat in ore meo tanquam mel dulce. Et cum deuorasssem eum. amaricatus est uenter meus. Et dixit mihi angelus. Oportet te iterum pphetare populis et gentibus. et linguis et regibus multis. **III.**

Et datus est mihi calamus sicut uirge. et dictum est mihi. Surge et metire templum dei et altare. et adorantes in eo. Atterium autem

quod est foris templum eie: foras. q' ne
metiaris illud. quō datum est gentibus
q' ciuitatem scām calcabunt mensib;
quadraginta duob; Et dabo duobus
testib' meis. q' pphetabunt diebus mil
te ducentis sexaginta. amicti saccis.
Hi sunt due oliue q' duo candelabra.
in conspectu dñi terre stantes. Et si q's
uoluerit eos nocere. ignis exiet de ore
ipsorū. q' deuorabit inimicos eorum.
Et si quis uoluerit eos ledere. sic oportet
eum occidi. Hi habent potesta
tem claudendi celum. nubibus. ne
pluat diebus pphetie eorum. Tu autē

E *frā. iii. l. fct. i.*
E **T** **P** **O** **T** **E** **S** **T** **A** **T** **E** **M** **H** **A**
berit sup aquas conuertendi
eas in sanguinem. q' percutere terram
omni plaga. quocienscūq; uoluerint.
Et cum finierint testimonium suum.
bestia que ascendet de abyssō faciet ad
uersus illos bellum. q' uincet illos. q'
occidet illos. q' corpora eorum iacebūt
in plateis ciuitatis magne. que uoca
tur spiritualiter sodoma q' egiptus.
ubi q' dñs eorum crucifixus est. Et ui
debunt de populis q' tribubus. q' lin
guis q' gentibus corpora eorum per
tres dies q' dimidiū. q' corpora eorū

E n̄ sinent poni in monumentis.
Et inhabitantes terram **11.**
gaudebunt sup illos q' iocum
dabuntur. q' munera mittent ad mu

cem. quoniā hi duo pphete cruciauerūt
eos qui habitabant super terram. Et
post tres dies q' dimidiū. spiritus uite
intrauit in eos. q' steterunt super
pedes suos. Et tumor magnus cecidit
sup eos qui uiderunt eos. q' audierunt
uocem magnam de celo dicentem illis.
Descendite huc. Et ascenderunt in celū
in nube. q' uiderunt eos inimici eorum.
Et nulla hora factus est terremotus
magnus. q' decima pars ciuitatis ceci
dit. q' occisa sunt in terremoto nomi
na hominū septem milia. q' reliqui in
timore sunt missi. q' dederunt glo
riam dō celū. *He scdm abut. q' ecce*

E ue teum ueniet cito. **111.**
Et septimus angelus tuba ceci
nit. Et facte sunt uoces mag
ne. in celo dicentes. factum est reg
num hui' mundi. dñi nr̄i q' xpi eius.
q' regnabit in sc̄la seclorum amen.
Et uiginti quatuor seniores qui in cō
spectu dñi sedent in sc̄clib; suis. cecide
runt in facies suas. q' adorauerunt
dñm dicentes. Gratias agimus tibi do
mine d's omp's. qui es. q' qui eras. q'
qui accepisti uirtutem magnam. q'
regnasti. Et uate sunt gentes. q' ad
uenit ua tua. q' tempus mortuorū.
iudicare q' reddere mercedem operis
seruis tuis. pphetis. q' sanctis. q' tim
tib; nomen tuū. pusillis q' magnis.
q' extirmandi eos q' corrupē tiam.

ET APERTUM FR. IIII.
est templum dñi in celo: & uisa
est archa testamenti eius in templo eius.
Et facta sunt fulgura: & uoces: & toni-
trua: & terremotus: & grando magna:
& signum magnum apparuit in celo.
Mulier amicta sole: & luna sub pedib;
eius. Et in capite eius corona stellarum
duodecim. Et in utero habens: & ela-
mat parturient: & cruciatur ut pari-
at. Et uisum est aliud signum in celo.
Et ecce draco magnus rufus: habens
capita septem: & cornua decem: & in
capitib; suis diademata septem: &
cauda eius traherat tertiam partem
stellarum celi: & misit eas in terram.

Et draco stetit ante mu- 11.
lierem que erat partura: ut
cum peperisset filium eius deuoraret.
Et peperit filium masculinum: qui rector
erat omnes gentes in uirga ferrea. Et
raptus est filius eius ad dñm: & ad thro-
num eius: & mulier fugit in solitudi-
nem: ubi habet locum paratum a dño:
ut ibi pascant eam dieb; mille ducen-
tis sexaginta. Et factum est pluuim
magnum in celo: michael & angeli
eius: prehabantur cum dracone. Et
draco pugnabat & angeli ei: & non
ualuerunt: neq; locus eorum inuentus
est amplius in celo. Et prectus est dra-
co ille magnus serpens antiquus: q̄
uocatur diabolus & sathanas: qui

seducit uniuersum orbem: prectus est in
terram: & angeli eius missi sunt cum illo.
Et audiui uocem magnam 111.
in celo dicentem. Nunc facta
est salus & uirtus: & regnum dñi nostri:
& potestas xpi eius: quia prectus est
accusator fratrum nostrorum: qui accusa-
bat illos ante conspectum dñi nri: die ac
nocte. Et ipsi uicerunt illum propter uer-
bum testimonium eius: & propter sanguinem
agni: & non dilexerunt animas suas
usq; ad mortem. Propterea letamini celi:
& qui habitatis in eis. He terre & mari:
quia descendit diabolus ad uos: habens
uiam magnam: sciens quod modicum tem-
pus habet. Et postquam uidit draco
qd̄ prectus est in terram: persecutus est mu-
lierem que peperit masculinum. Et da-
te sunt mulieri due alę aquile mag-
ne: ut uolaret in desertum in locum
suum: ubi altitur pro tempus & tempora
& dimidium temporis a facie serpentis.

FR. V. LECT. I.
ET MISIT SERPENS
ex ore suo post mulierem aquam
tanquam fluum: ut eam faceret trahi
a flumine: Et adiuuit terra mulierem:
& aperuit terra os suum: & absorbit
flumen: quod misit draco de ore suo.
Et iratus est draco in mulierem: & abijt
facere pluuim cum reliquis de semine
eius: qui custodiunt mandata dñi: &
habent testimonium ihu xpi: & stetit

sup harenam maris. Et uidi de mari bestia
ascendentem habentem capita septem.
q̄ cornua decem. q̄ sup cornua eius de
cem diademata. q̄ sup capita eius nomi
na blasphemie. Et bestia quam uidi
similis erat pardus. q̄ pedes eius sicut
ursi. q̄ os eius sicut os leonis. q̄ dedit
illis draco uirtutem sua. q̄ potestate

E magnam. Tu autē. **11.**
Et uidi unum de captib; quasi
occisum in morte. q̄ plaga mor
tis eius curata est. q̄ ammirata est u
niuersa terra post bestiam. q̄ adora
uerunt draconem. quia dedit pote
statem bestie. q̄ adorauerunt bestia
dicentes. Quis similis bestie. q̄ quis
poterat pugnare cum illa. Et datum
est illi os loquens magna q̄ blasphe
mias. Et data est illi potestas. facere
p̄menses quadraginta duos. Et ape
ruit os suū in blasphemias. ad deum.
blasphemare nomen eius q̄ taberna
cula eius. q̄ eos qui habitant in celo.
Et datum est illi facere bellum cum
sanctis. q̄ uincere illos. Et data est
illi potestas. in omnē tribum. q̄ po

E pulū. q̄ lingua. q̄ gentem.
Et adorauerunt eam. **111.**
omnes qui habitabant terrā.
quorū non sunt scripta nomina in li
bro uite. q̄ agni. qui occisus est ab
origine mundi. Siquis habet aures
audiat. Qui incaptiuitatem duxerit.

incaptiuitatem uadet. Qui in gla
dio occiderit. oportet illum gladio
occidi. Hic est patientia q̄ fidelis san
ctorum. Et uidi aliam bestiam ascen
dentem de terra. q̄ habebat cornua
duo. similia agni. q̄ loquebatur sic
draco. q̄ potestatem p̄oris bestie om
nem faciebat in conspectu eius. Et
fecit terram. q̄ inhabitantes in ea ado
rare bestiam primā. cui curata est
plaga mortis. Et fecit signa magna.
ut etiam ignem faceret descendere
de celo in terram in conspectu hominū.
q̄ seducet habitantes in terra. p̄pter
signa que data sunt illi facere in
conspectu bestie. dicens habitantib;
in terra. ut faciant imaginem bestie.
que habet plagam gladii. q̄ uixit.

E **FR̄A. VI. lect. I.**
E **T D A T U M** est illi ut daret
spiritum imagini bestie. ut
q̄ loquatur imago bestie. Et faciet
ut quicūq; non adorauerunt imaginē
bestie occidatur. Et faciet omnes pu
llos q̄ magnos. q̄ diuites. q̄ paupes.
q̄ liberos q̄ seruos. habere caracterem
in dextra manu. aut in frontib; suis.
ut nequis posset emere. aut uendere.
nisi qui habet caracterem nominis
bestie. aut nomen aut numerum no
minis eius. Hic sapientia est. Qui ha
bet intellectum. computet numerū
bestie. Numerus enim hominis est.

20
et numerus eius est sexcenti sexaginta
Esex. Tu autem. **II.**
Et uidi. et ecce agnus stabat
supra montem syon. et cum
eo centum quadraginta quatuor mi
lia. habentes nomen eius et nomen
patris eius scriptum in frontibus suis.
Et audiui uocem de celo tanquam
uocem aquarum multarum. et tanquam
uocem tonitruum magni. Et uocem
quam audiui. sicut cytharodorum
cytharitarum in cytharis suis. Et
cantabant quasi canticum nouum. an
te sedem. et ante quatuor animalia.
et seniores. Et nemo poterat dicere
canticum. nisi illa centum quadra
ginta quatuor milia. qui empti sunt
de terra. Hi sunt qui cum mulieribus
non sunt conquinati. uirgines enim
sunt. Hi secuntur agnum. quo cumque
ierit. Hi empti sunt ex hominibus.
primitie dei et agno. et in ore ipsorum
non est inuentum mendacium. Sine
macula sunt ante thronum dei. **III.**

Et uidi alterum angelum uo
lantem per medium celum. ha
bentem euangelium eternum. ut eu
angelizaret sedentibus supra terram.
et supra omnem gentem. et tribum. et
linguam. et populum. dicentem magna
uocem. Timeate dominum dominum. et date illi
honorem. quia uenit hora iudicii
eius. et adorare eum qui fecit celum

et terram. et mare. et omnia que in eis sunt
et fontes aquarum. Et alius angelus se
cutus est dicens. Cecidit cecidit ba
bylon magna. que uiuino uini fornicati
onis sue potauit omnes gentes. Et
angelus tertius secutus est illos. di
cens uocem magna. Siquis adorauerit
bestiam et imaginem eius. et accepit
characterem in fronte sua aut in manu
sua. et hic bibet de uino ire dei. quod
mixtum est mero. in calice ipsius. Et
crucietur igne et sulphure in con
spectu angelorum sanctorum et ante conspec
tum agni. et fumus tormentorum eorum
in secula seculorum ascendet. Nee habent
requiem die ac nocte qui adorauerunt
bestiam et imaginem eius. et si quis ac
cepit characterem nominis eius. hinc
patientia sanctorum est. qui custodiunt
mandata dei. et fidem iesu. **SABBA**

ET AUDIUI UOCEM DE CELO DICENTEM MI.
Scribe. beati mortui qui
indigno moriuntur. Amodo iam dicit
spiritus. ut requiescant a laboribus sui
is. Opera enim illorum secuntur illos.
Et uidi. et ecce nubem candidam. et
supra nubem sedentem similem filio
hominis. habentem in capite suo aure
am coronam. et in manu sua falcem
acutam. Et alter angelus exiit de
templo. clamans uocem magna ad se
dentem supra nubem. Mitte falcem

acutam & metē. quia uenit hora ut meta-
tur. quō aruit messis terre. Et misit qui
sedebat sup nubem falcem suā int̄ram.

Et alius angelus exiit de tem-
plo quod est in celo. habens &
ipse falcem acutamq; dicens. Mite
falcem tuā acutam. & uindemia bo-
tros uinee terre. quō mature sunt uue
eius. Et misit angls falcem suā int̄ram
& uindemiauit uineam terre. & mi-
sit in lacum ire di magnum. & calcat̄
est lacus extra ciuitatem. & exiit san-
guis de lacu. usq; ad frenos equorū. per-
stachia mille sexcenta. Et uidi aliud si-
gnum in celo magnū & mirabile. an-
gelos septem habentes septem plagas.
nouissimas. quō nullus consummata ē

Et uidi tanquam mare uitreū
mixtum igne. & eos qui uicer̄
bestiam & imaginem eius. & numerū
nominis illius. stantes supra mare
uitreum. habentes citharas dī. & ca-
nentes canticum moȳsi serui dī. &
canticum agni dicentes. Magna &
mirabilia opera tua domine d̄s om-
nipotens. iuste & uere ire tue. rex
sc̄lorum. Quis non timebit te d̄ne.
& magnificabit nomen tuū. quia sol-
pui es. quō om̄s gentes uenient &
adorabunt in conspectu tuo quō iu-
dicia tua manifestata sunt. Post hec

uidi. & ecce aptum est templum taber-
naculi testimonū in celo. Et exierunt
septem angli. habentes septem plagas
de templo. uestiti lapide mundo can-
dido. & p̄incti circa pectora honis
aureis. Et unum de quatuor animalib;
dedit septem anglis. septem phialas
aureas. plenas iracundie dī uiuentis
in sc̄la sc̄lorum. Et impletū est tem-
plum dī fumo. amarettate dī & de-
uirtute eius. **Dom̄. iii. post oct̄
pasc̄he. Incipit plogus beati
Ieronimi p̄bri in canonicas episto-**

Nota est or-
do apud grecos. qui inte-
gre sapiunt. & fidem cer-
tam sectantur. epistolarum septem
que canonice nuncupantur. sicut
in latinis codicibus inuenitur. Quod
quia petrus primus est in numero
apostolorum. p̄me sunt etiam epi-
stole eius in ordine epistolarū. Sed
sicut euangelistas dudum aduertitū
lineam correximur. ita has p̄prio or-
dini d̄o nos uiuante reddidimus.
Est enim prima earum una iacobi. pe-
tri due. iohannis tres. & uide una.
Que si ut ab eis in greco digeste sunt.
ita quoq; ab interpretib; fidelib; in lati-
num eloquiū uerterent. nec ambigui-
tatem legentib; facerent. nec sermo-
num sese uarietas impugnaret. illo

peipue loco ubi de unitate trinitatis.
in prima iohannis epistola positum le-
gimus. In qua etiam ab infidelibus; trans-
latoribus; multum esse erratum. fidei ueri-
tate compertum. trium tantummodo
uocabula. hoc est aque; & sanguinis.
& spiritus. in ipsa sua editione ponen-
tes. & patris uerbiq; ac spe testimonium
omittentes. In quo maxime & fides ca-
tholica roboratur. & patris & filii ac
spiritus scilicet una diuinitatis substantia
comprobatur. In ceteris uero epistolis.
quantum a nostra aliorum distet editio.
lectoris prudentie relinquo. Sed tu
uirgo xpi. eustochium dum a me im-
pensius ueritatem scripture inquiris.
mea quodammodo senectutem inuido-
rum dentibus; corrodena exponis.
qui me falsarium corruptoremq; sanc-
tarum dicunt scripturarum. Sed ego in
tali opere. nec emulorum inuidiam pro-
mesco. nec scilicet scripture ueritatem.
poscentibus; denegabo. **Explicit pro-
logus. Incipit epistola canonica
beati iacobi apostoli.**
IACOBUS DEI ET DOMINI
nostrum ihesu christi seruus. duo decim tri-
bus; que sunt in dispersione salutem.
Omne gaudium existimate fratres mei.
cum intemptionses uarias incidertis.
scientes quod probatio fidei ure. pati-
entiam operatur. patientia autem
opus perfectum habet. ut sitis perfecti

et integri. in nullo deficientes. **lv. ii.**

Siquis uerum indiget sapientia.
postulet a deo. qui dat omnibus;
affluenter. & non impperat &
dabitur ei. Postulet autem infide. nihil
hesitans. Qui autem hesitat. similis est
fluctui maris. qui a uento mouetur
& circumfertur. Non ergo existimet ho-
mo ille. quod accipiat aliquid a deo.

vii. **V**ir duplex animo. inconstans est in
omnibus; uisus suis. Glorietur autem frater
humilis in exaltatione sua. diues autem
in humilitate. quomodo sicut flos feni tran-
sibit. Exortus est sol cum ardore. &
arefecit fenum. & flos eius decidit.
& decor eius deperit. Ita & diues in
tineribus; marcescet. **iiii.**

Beatus uir qui suffert temp-
tationem. quoniam cum probatus
fuerit accipiet coronam uite. quam
repmisit deus diligentibus se. Nemo cum
temptatur dicat. quomodo a deo temptat.
Deus enim intemptator malorum est. Ipse
enim neminem temptat. Unusquisque
temptatur a concupiscentia sua. ab-
tractus & ulectus. Deinde concupiscentia
cum concepit parit peccatum.
peccatum uero cum consummatum
fuerit generat mortem. Nolite itaque

v. **O**ertare fratres mei dilectissimi.
omne datum optimum. & omne
donum perfectum desursum
est descendens a patre luminum.

apud quem non est transmutatio. nec uicissitudinis obumbratio. Voluntarie enim genuit nos uerbo ueritatis. ut similitudinem aliquod creature eius. Scitis autem fratres mei dilectissimi. Sit autem omnis homo uelox ad audiendum. tardus autem ad loquendum. et tardus ad iram. Ita enim uiri. iustitiam dei non operatur. Propter quod abicientes omnem immunditiam et habundantiam malitiae. in mansuetudine suscipite in se uerbum. quod potest saluare animas uestras. Tu autem.

Estote factores uerbi et non auditores tantum. fallentes uosmetipsos. Quia si quis auditor uerbi et non factor. hic comparabit uero. consideranti uultum naturae suae in speculo. Considerauit enim se et abiit. et statim oblitus est qualis fuerit. Qui autem prospexerit in lege perfecte libertatis et permanserit in ea. non auditor obliuiosus factus. sed factor operis. hic beatus in facto suo erit. Siquis autem putat se religiosum esse. non restringit linguam suam. sed seducens cor suum. huius

Ruana est religio. Religio munda et unmaculata apud deum et patrem haec est. uisitare pupillos et uiduas in tribulatione eorum. et unmaculatum se custodire ab hoc seculo. fratres mei. nolite in personarum acceptione habere

fidem glorie dei nostri ihesu christi. Et enim si introierit in conspectu uero uir. aureum anulum habens in ueste candida. introierit autem et pauper in sordido habitu. et intendatis meum qui indutus est ueste preclara. et dixeritis ei. tu sede hic bene. pauperi autem dicatis. tu autem illic sta. aut sede sub scabellum pedum meorum. nonne iudicatis apud uosmetipsos. et facti estis iudices cogitationum iniquarum.

Audite fratres mei dilectissimi. Nonne deus elegit pauperes in hoc mundo. diuites autem infideles. et heredes regni. quod repromisit deus diligentibus se. Hos autem ex honoratis pauperem. Nonne diuites pro potentiam opprimunt uos. et ipsi trahunt uos ad iudicia. Nonne ipsi blasphemant bonum nomen. quod inuocatum est super nos. Si tamen legem profectus regalem. secundum scripturam. diligis proximum tuum sicut te ipsum. bene factus. Si autem personas accipitis. peccatum operamini. redarguti a lege quasi transgressores.

Vado ad eum qui me misit. et nemo ex uobis interrogat me. Quo uadit. Sed quia haec locutus sum uobis. tristitia impleuit cor uestrum. Sed ego ueritatem dico uobis. expedit uobis. ut ego uadam. Si enim non abiero.

parachytus non ueniet ad uos. Si autem
abiuro. mittam eum ad uos.
Et cum uenerit. ille arguet mundum
de peccato. et de iustitia. et de iudicio.
De peccato quidem. quia non credunt
in me. De iustitia uero. quia ad patrem
uado. et iam non uidebitis me. De iu-
dicio autem. quia princeps mundi
huius iudicatus est. Adhuc multa ha-
beo uobis dicere. sed non potestis
portare modo. Cum autem uenerit il-
le spiritus ueritatis. docebit uos omnem
ueritatem. Non enim loquetur a se-
metipso. sed quecumque audiet loque-
tur. et que uentura sunt annuntia-
bit uobis. Ille me clarificabit. quia
de meo accipiet. et annuntiabit uo-
bis. Omnia quecumque habet pater. mea
sunt. Propterea dixi. quia de meo acci-
piet. et annuntiabit uobis. S. *cccco*

OMNIBUS VESTRIS BENE DIXIT PATER.
De eadem lectione:
ICHT EXLECTI
one euangelica. fratres
karissimi audiuimus.

Significans et redemptor noster. imminente sue
passionis articulo. discipulis et gloriam
ascensionis qua ipse post mortem et
resurrectionem erat glorificandus.
et aduentum spiritus sancti quo illi erant illu-
strandi patefecit. quatenus instante
hora passionis eiusdem. minus illis
morte dolerent. quem post mortem

ad celos subleuandum non dubitarent.
minus de sua desolatione trepidarent.
quos abeunte licet domino. spiritus sancti gratia
consolandos esse sperarent. Vado in-
quit ad eum qui me misit. et nemo
ex uobis interrogat me. quo uadis.
de si apte dicat. Reuertor ascenden-
do ad illum qui me incarnari constitu-
it. et tanta tamque manifesta erit eius-
dem ascensionis claritas. ut nemini
uostri opus sit interrogare. quo uadam.
uidentibus cunctis. quia ad celos pergam.

Bene cum de ascensione *x.*
sua dixisset. uado ad eum qui
me misit. ad didit. Et nemo ex uobis
interrogat me. quo uadis. Superius namque
cum de sua passione preteriret dicens.
quo ego uado uos non potestis uenire.
interrogauit eum petrus et ait. Domine.
quo uadis. Responsumque est illi. Quo
ego uado. non potes me modo sequi.
sequeris autem postea. quia nimirum
passionis mortisque eius mysterium nec-
dum intelligere. nec dum poterant
imitari. Maiestatem uero ascensionis
statim ut uidere cognouerunt. totisque
animi uotis. ut sequi mererent opta-
bant. Sed quia hec quod locutus
sum uobis. tristitia impleuit cor

Suestrum. *tristitia.* *xv.*
cubabat dominus ipse. quid hec sua
uerba in discipulorum cordibus
agerent. quia uidelicet eis. etiam

magis de abscellu. quo eos desereret.
quam de ascensu quo patrem peteret
letitiam generarent. Unde benigne
consolando subiunxit. Sed ego uerita-
tem dico uobis. expedit uobis ut
ego uadam. expedit ut forma serui
ur̄is subtrahatur aspectibus. quatin̄
amor diuinitatis. artus ur̄is infigat̄
in mentibus. expedit ut notam uobis
formam celo inferam. quatin̄ maio-
re p̄ hoc desiderio. illuc suspiratis.
sicq; suspensis ad sup̄na cordibus. ur̄is
ad accipienda iam spirit̄s sc̄i dona
capaces fiat̄is. Si enim non abiero pa-
raelytus non ueniet ad uos. si autē
abiero. mittam eum ad uos. *xii.*

Non quia non poterat ipse in
terra positus dare spiritum
discipulis hec loquitur. cū
apte legatur. quia post resurrectio-
nem apprensus eis. insufflauit & dixit
eis. accipite sp̄m sc̄m. sed quia ipso
intra posito. & corporalit̄ conuer-
sante cum eis. non ualebant illi eri-
gere mentem. ad sitienda munera
gratie celestis. Ascendente autē ipso
ad celos. & illi pariter omne deside-
riū suū illo transferebant. iuxta hoc
quod alibi audierunt. Ubi enim est
thesaurus tuus. ibi & cor tuū erit.
idōq; capaces sp̄s iam facti erant.
non ultra de morte eius constati s;
de p̄missionis eius munere letati.

luca attestante qui ait. Et factum est
dum benediceret illis. recessit
ab eis. & ferebatur in celum. Et ipsi a-
dorantes regressi sunt in ierlm̄. cum
gaudio magno. Et erant semp̄ in tem-
plo laudantes & benedicentes d̄m.
Patet autem nec laboriosa expositio-
ne indiget. cur eundem spiritū pa-
raelytum. id est consolatorem cōgno-
minet. quia nimirum corda discipu-
lorū. que recessus ipsius meta reddi-
disset. huius consolaretur & recrearet

Q aduentus. *fr̄. ii.*
QUICUMQ; TOTA O L
gem seruauerit. offendit
autē *in* mundo. fac-
tus est omniū reus. Qui enim dixit
non mechaberis. dixit & non occides.
Quod si non mechaberis. occides autē.
factus est transgressor legis. Sic loq̄
mini & sic facite. sicut p̄ legem liber-
tatis incipientes iudicari. Iudicium
enim sine misericordia illi. qui non fecit
misericordiam. Sup̄ exaltat autē misericordia
iudiciū. Quid p̄derit fratres mei.
si fidem dicat quis se habere. opera
autem non habeat. Nunquid fidelis
poterit saluare eum. *ii.*
Si frater aut soror nudus sint.
& indigeant uictu cottidia-
no. dicat de uobis aliquis illis ut in
pace. caleficimini & saturumini. n̄
dederitis autem eis que necessaria

sunt corpori: quid proderit? Sic et fides: si non habet opera: mortua est in semet ipsa. Sed dicit quis: Tu fidem habes? et ego opera. Ostende michi fidem tuam sine operibus: et ego ostendam tibi ex operibus fidem meam. Tu credis quoniam unus deus est: benefacis. Et demones credunt: et contremiscunt. His autem seute: o homo inanis: quomodo fides sine operibus: mortua est. Abraham patrem nostrum: nonne ex operibus iustificatus est: offerens filium suum Isaac super altare. Videt ergo quomodo fides cooperatur operibus: utius: et ex operibus: fides consummata est: et impleta est scriptura dicens: Credidit Abraham deo: et reputatum est illi ad iustitiam: et amicus dei appellatus est. **III.**

Videtur quomodo ex operibus: iustificatus est homo: et non fide tantum. Similiter et Raab meretrice: nonne ex operibus: iustificata est: suscipiens nuntios: et paliam viam eiciens. Sicut enim corpus sine spiritu mortuum est: ita et fides sine operibus: mortua est. Nolite plures magistri fieri fratres mei: quomodo scientes quomodo manus iudicium sumitis. In multis enim offendimus omnes. Siquis in verbo non offendit: hic perfectus est vir. Potest enim freno circumducere totum corpus. Si enim frenos equi mittimus in ora: ad consentiendum nobis:

et omnes eorum corpus circumferimus: ecce naues cum magnis sunt: et a ventis validis minentur: circumferuntur a modico gubernaculo ubi impetus dirigentis uoluerit: ita et lingua membrum quidem modicum est: et magna exaltat. **FRa**

Ecce quantum ignis: **III.** quam magnam siluam incendit. Et lingua nostra ignis est: uniuersitas iniquitatis. Lingua constituitur in membris nostris: que maculat totum corpus: et inflammat totam naturam nostram: inflamata a gehenna. Omnis enim natura bestiarum: et uoluerum: et serpentium: et ceterorum domatur: et domita sunt: a natura humana: linguam autem nullus hominum domare potest. Est enim inquietum malum: et plena ueneno mortifero. In ipsa benedicimus deum: et patrem: et impleta maledicimus homines: quod ad similitudinem dei facti sunt. **II.**

Ex ipso ore: procedit maledictio: et benedictio. Non oportet fratres mei hec ita fieri. Nunquid fons de eodem foramine emanat dulcem et amaram aquam? Nunquid potest frater meus ficus uvas facere: aut utris ficus? Sic neque salsa dulcem potest facere aquam. Quis sapiens: et disciplinatus intus uos? Ostendat ex bona conuersatione: operationem suam in mansuetudine sapientie sue. Quod si helum amarum habetis: et contentiones sunt:

in cordib; ur̄is. nolite gloriari & mendace
esse aduersus ueritatem. Non est enim sa
pientia ista de sursum descendens. sed
terrena animalis. diabolica. **iii.**

Vbi est heul & contentio. ibi in
constantia & om̄e opus prauū.
Que aut̄ de sursum est sapientia. p̄mū
quidē pudica est. deinde autē pacifica.
modesta. suadibilis. bonus consentiens.
plena misericordia & fructib; bonis. iudi
cans sine simulatione. fructus autem
iustitię in pace seminatur. facientib;
pacem. Unde bella & lites in uobis.
Nonne ex concupiscentiis ur̄is. que mi
litant in membris ur̄is. Concupiscentis
& non habetis. occiditis & helatis & n̄
potestis adipisci. litigatis & belligera
tis & non habetis. p̄pter quod non
postulatis. Petitis & non accipitis. eō
quod male petatis. ut in concupiscenti
is ur̄is insumatis. Adulteri. nescitis
quia amicitia hui mundi inimica est
dō. Quicumq; ergo uoluerit amicus
esse hui sc̄li. inimicus dī constituet̄.

APUTATIS **FR. iiii.**
quod inaniter sc̄ptura dicat.
ad inuidiam concupiscent
sp̄e qui inhabitat in uobis. Maiorem
autem dat gr̄am. P̄pter qđ dicit.
D̄s sup̄bis resistit. humilib; aut̄ dat
gr̄am. Subditi ergo estote dō. resisti
te aut̄ diabolo. & fugiet a uobis. Ap
ppinquate aut̄ dño. & app̄pinquat̄

uobis. Emundate manus peccatores.
& purificate corda. duplices animo.
Miseri estote. & lugete. Risus ur̄ in luc
tum conuertat̄. & gaudiū in merorem.
Humiliamini in conspectu dī. & exalta

Dabit uos. **ii.**
Nolite detrahere alterutrum
fratres mei. Qui detrahit fr̄i.
aut qui iudicat fr̄i. detrahit legi &
iudicat legem. Si autē iudicat legem.
non est factor legis sed iudex. Unus
est enim legis lator & iudex. qui pot̄
& liberare & p̄dere. Tu autem quis es.
qui iudicas p̄ximū. Ecce nunc qui
dicitis. hodie aut in crastino inuis in
illam ciuitatem. & faciemus ibi quidē
annum. & mercabimur & uictum faci
emus. qui ignoratis quid sit in crastinū.
Que enim est uita ur̄a. Vapor est ad
modicum patens. & deinceps ext̄mina
bitur. Pro ut dicatis. si dñs uoluerit
& si uixerimus. faciemus hoc aut illud.

Nunc exultatis in sup̄
biis ur̄is. Omnis exultatio
talis. maligna est. Scienti ḡ
bonum facere & non facienti. peccatū
est illi. Agite nunc diuites. plorate
ululantes in miseris. que aduenient
uobis. Diuitie ur̄e putrefacte sunt.
uestimenta ur̄a at̄ineis commesta s̄.
aurum & argentū eruginauit. &
erugo eorū in testimonium uobis. &
manducabit carnes ur̄as sic ignis.

Thesaurizat uobis uiam in nouissimis diebus; Ecce merces operatioꝝ qui messuerunt regiones uias. que fraudata eꝛ a uobis clamat. & clamor ipsorꝝ in aures dñi sabaoth introit. Spulati estis sup̄ terram. & in luxurijs enutristis corda uꝛa. Indie occisionis adduxistis. occidistis iustum. & non restitit uo-

bis. *lv. fr̄. v.*

PATIENTES estote

fratres. usq; ad aduentum dñi. Ecce agricola expectat preciosum fructum terre. patienter ferens. donec accipiat temporaneũ & serotinum. Patientes & uos estote. & confirmate corda uꝛa. quõ aduentus dñi appropinquabit.

Nolite ingemiscere fratres in alterutro ut non iudicemini. Ecce iudex ante ianuam astitit. Exemplum accipite fratres. mali exitus. & longanimitatis laboris & patientie prophetas. qui locuti sunt in nomine dñi. Ecce beatificam qui sustinuerunt.

Sufferentiam iob audistis. & finem dñi uidistis. quõ misericors est dñs & miserator. Ante omnia autem fratres mei nolite iurare. neq; p̄ celum. neq; p̄ terram. neq; aliud quodcumq; iuramentum. Sit autem sermo uꝛ. est est. non non. ut non sub iudicio decidatis. Tristatur aliquis uꝛm. oret equo animo & psallat.

Infirmatur quis in uobis. inducat presbiteros ecclesie & orent sup̄ eum. unguentes eum oleo in nomine dñi. & oratio fidei saluabit infirmũ. & alleuabit eum dñs. & si in peccatis sit. dimitten-

Ctur ei. *iii.*
onfitemini alterutrum peccata uꝛa. & orate p̄ inuicem ut saluemini. Multum enim ualet. deprecatio iusti assidua. Helyas homo erat similis nobis passibilis. & oratione orauit ut non plueret sup̄ terram. & non pluit annos tres & menses sex. Et rursum orauit. & celum dedit pluuiã & terra dedit fructum suũ. Fratres mei. si quis in uobis errauerit a ueritate & conuerterit quis eum. seire debet. quõ qui conuerterit fecerit peccatorem a errore uie sue. saluabit animã eius a morte. & operit multitudinẽ peccatorum.

fr̄. vi. Incipit p̄ or ep̄la beati Petri apostoli. *lect. i.*
PETRUS APTS HV
xp̄i. electus aduentus. disper-

sionis ponti galatie asie & bytanie. scdm̄ p̄sentiam d̄i patris. in sc̄ificacionem sp̄s. & inobedientiã & in aspersionem sanguinis ihu xp̄i. gratia uobis & pax multiplicet. Benedictus d̄s & pater dñi nr̄i ihu xp̄i. qui secundũ magnã misericordiam suã. regenerauit nos in sp̄em uiuam. p̄ resurrectionem ihu xp̄i ex mortuis. in heredi-

tatem incorruptibilem. & incontamina-
tam & immarcescibilem. cōseruatam
in celis in uobis. qui in uirtute di. custo-
dimini p̄ fidem in salutem. paratam
reuelari in tempe nouissimo in quo

Qerultabitis. **11.**
Modicum nunc si oportet con-
tristari inuariis tribulationi-
bus. ut p̄batio fidei ur̄e multo p̄cio-
sior sit auro. quod p̄gnem p̄batur.
inueniatur in laudem & gl̄am & ho-
norem in reuelatione ih̄u xp̄i. Quem
cum non uideritis diligitis. in quem
nunc quoq; non uidentes creditis.
credentes aut̄ exultabitis. letitia in-
uariabili & gl̄ificata. reportantes
finem fidei ur̄e. salutē animarū. De
qua salute exquisierunt atq; seruati
sunt p̄phete. qui de futura in uobis
gratia p̄phauerunt. seruantes quod
uel quale tempus significaret in eis
spiritus xp̄i. p̄nuntians eas que in
xp̄o sunt passionēs. & posteriores
glorias. Quib; reuelatum est. quia n̄
sibi ipsis. uobis aut̄ ministrabant ea.
que nunc nuntiata sunt uobis. p̄ eos
qui euangelizauerunt uobis spiritu sc̄o
misso de celo. In quem desiderant an-

Pgeli uidere. **111.**
Propter qd succincti lumbos
mentis ur̄e. sobrii p̄fecti sperate in eā
que offertur uobis gr̄am. in reuelatio-
ne ih̄u xp̄i. Quasi filii obedientie.

non configurati p̄orib; ignorantie. ur̄e
desideris. sed sc̄dm eum qui uocauit
uos sc̄m. ut & ipsi in om̄i conuersatio-
ne sc̄i sitis. quō sc̄ptum est. Sc̄i eritis.
quia ego sanctus sum. Et si patrem in-
uocatis eum. qui sine acceptione p̄so-
narū iudicat sc̄dm unicuiq; opus.
in timore incolatus ur̄i tempe conuer-
samini. scientes quod non corrupti-
bilis. argento uel auro redempti estis.
de uana ur̄a conuersatione. paterne
traditionis. sed p̄cioso sanguine.
quasi agni immaculati & incontami-
nati xp̄i. p̄cogniti quidem ante con-
stitutionē mundi. manifesti autem
nouissimis tempib; p̄pter uos. qui
p̄ ipsum fideles estis d̄o. qui suscita-
uit eum a mortuis. & dedit ei gl̄am
et̄nam. ut fides ur̄a & spes eēt in d̄o.

ANIAS SABBATO. I.
Aur̄as castificantes inobedien-
tia caritatis. in finitima
tis amore. simplici ex corde inuicem
diligite attentius. renati non ex se-
mine corruptibili s; incorruptibili.
puerbum d̄i uiui. & p̄manens in e-
t̄num. q̄a om̄is caro fenū. & om̄is gl̄a
ei tanq; flos fenū. Exaruit fenū. &
flos ei decidit. uerbū aut̄ d̄ni manet
in et̄num. Hoc ē aut̄ uerbū. qd euan-
gelizatum est in uos. **11.**
Eponentes igitur omnem
malitiā. & omnem dolum.

et simulationes. et mundicias. et omnes de-
tractiones. sicut modo genti infante
rationabiles. sine dolo. lac concupisce-
te. ut in eo crescatis in salutem. si tam
gustastis quomodo dulcis est dominus. Adque
accedentes lapidem uiuum. ab homini-
bus quidem reprobatis. a deo electum
autem et honorificatum. et ipsi tanquam
lapides uiui super edificamina domus
spirituales. sacerdotum sancti. offerre
spirituales hostias acceptabiles deo
per ipsum christum. Propter quod continet
scriptura. Ecce ponam in syon lapi-
dem summum angularem. electum
preiosum. et qui credit in eum. non

U confundetur. **III.**
Vobis igitur honor credenti-
bus. non credentibus autem
lapis quem reprobauerunt edificantes.
Hic factus est in caput anguli. et
lapis offensionis et petra scandali.
his qui offendunt uerbo. nec cre-
dunt in quo et positi sunt. Hos autem
estis genus electum. regale sacer-
dotum. gens sancta. populus acqui-
sitionis. ut uirtutes eius annuntie-
tis. qui de tenebris uos uocauit
in ammirabile lumen suum. Qui aliquan-
do non populus. nunc autem populus dei.
qui non consecuti midiam. ne autem
midiam consecuti. karissimi. obsecro
uos tanquam aduenas et peregrinos.
abstinere uos a carnalibus desideri-

is. que militat in membris. aduersus ani-
mam. conuersationem uestram unigeni-
tes habentes bonam. ut in eo quod de-
tractant de uobis tanquam de male-
factoribus. ex bonis operibus uos consideran-
tes. glorificent dominum in die uisitationis.

DOM. III. POST OCT. PASCHÆ.
Incipit epistola prima beati Iohan-

nis apostoli et euangelii.
QUOD FUIT AB INITI-
o. quod audiimus. quod
uidimus oculis nostris. quod prope-
rimus. et manus nostre
tractauerunt de uerbo uite. et ipsa
uita manifestata est. Et uidimus et
testamur. et annuntiamus uobis uitam
eternam. que erat apud patrem et ap-
paruit nobis. Quod uidimus et audi-
uimus annuntiamus uobis. ut et
uos societatem habeatis nobiscum.
et societas nostra sit. cum patre et filio

Eius ihesu christo. **II.**
Et hec scribimus uobis. ut gau-
deatis ut gaudium uestrum sit ple-
num. Et hec est annuntiatio. quam au-
diuimus ab eo. et annuntiamus uobis
quomodo deus lux est. et tenebre in eo non sunt
ulle. Si dixerim quomodo societatem habe-
mus eum. et in tenebris ambulamus.
mentimur. et non facimus
ueritatem. Si autem in luce ambulamus.
sicut et ipse est in luce. societatem
habemus ad inuicem.

xpi filii eius emundat nos ab omni peccato. **III.**

Si dixerimus quia peccatum non habemus. nos ipsos seducimus. & ueritas in nobis non est. Si confiteamur peccata nostra. fidelis est & iustus. ut remittat nobis peccata nostra. & emundet nos ab omni iniquitate. Si dixerimus quod non peccauimus. mendacem eum facimus & uerbum eius non est in nobis. filioli mei. hec scribo uobis ut non peccetis. Sed si quis peccauerit. aduocatum habemus apud patrem Iesum Christum iustum. & ipse est propitiatio peccatis nostris. non pro peccatis nostris autem tantum.

Et in hoc scimus quod cognouimus eum. si mandata eius seruamus. Qui dicit se nosse deum. & mandata eius non custodit. mendax est. & ueritas in eo non est. Qui autem seruat uerbum eius. uere in hoc caritas dei perfecta est. Et in hoc scimus. quod in ipso sumus. Qui dicit se in ipso manere. debet sicut ipse ambulauit. & ipse ambulare. **Kai.** non mandatum nouum scribo uobis. sed mandatum uetus. quod habuistis ab initio. Mandatum uetus est. uerbum quod audistis. Iterum mandatum nouum scribo uobis. quod est uerum. & in ipso & in uobis. quoniam tenebre transierunt & uerum lumen iam lucet. **.V.**

Qui dicit se in luce esse. & fratrem suum odit. in tenebris est usque ad huc. Qui diligit fratrem. in lumine manet. & scandalum in eo non est. Qui autem odit fratrem suum. in tenebris est & in tenebris ambulat. & nescit quo eat. quoniam tenebre

Sobcecauerunt oculos eius. **VI.** Scribo uobis filioli. quia remittuntur uobis peccata propter nomen eius. Scribo uobis patres. quia cognouistis eum qui ab initio est. Scribo uobis adulescentes. quoniam uicistis malignum. Scribo uobis infantes. quia cognouistis patrem. Scribo uobis patres. quia cognouistis eum qui ab initio est. Scribo uobis iuuenes. quia fortes estis & uerbum dei in uobis manet. & uicistis malignum. **VII.**

Nolite diligere mundum. neque ea que in mundo sunt. Siquis diligit mundum. non est caritas patris in eo. quoniam omne quod est in mundo. desiderium est carnis. desiderium oculorum. & ambitio seculi. que non est ex patre. sed ex mundo est. & mundus transibit. & concupiscentia eius. Qui autem facit uoluntatem dei. manet in eternum. filioli. nouissima hora est. & sicut audistis. quia ante christum uenit. Nunc autem multi ante christum facti sunt. Unde scimus. quia nouissima hora est. Ex nobis perierunt. si non

ex nobis erant. Nam si fuissent ex nobis. permansissent utique nobiscum. sed ut manifesti fiant. quoniam non sunt omnes ex nobis. Sed uos unctio nem

N habetis asperum scilicet. et notatis omnia. non scripsi uobis quia

viii. si ignorantibus ueritatem. sed quasi scientibus eam. Et quoniam omne mendacium. ex ueritate non est. Quis est mendax. nisi uel qui negat. quoniam ihesus est christus. Hic est antichristus. qui negat patrem et filium. Omnis qui negat filium. nec patrem habet. Qui autem confitetur filium. et patrem habet. Vos autem quod audistis ab initio. in uobis permaneat. Si in uobis permanserit. quod ab initio audistis. et uos in filio. et in patre permanebitis. Et haec est reprimisio quam ipse pollicitus est. dare uobis uitam eternam. Haec scripsi uobis. de his qui seducunt uos. et uos unctio nem quam audistis. ab eo maneat in uobis. et necesse non habetis ut aliquis uos doceat. sed sicut unctio eius docet uos de omnibus. et uerum est. et non est mendacium. et sic docuit

viii. uos manete in eo. **Secunda lohem.** nullo tempore. Dixit dominus ihesus discipulis suis.

Amenam dico uobis. si quid petieritis patrem in nomine meo. dabit uobis. Usque modo non petistis quicquam. in nomine meo. Petite et accipietis. ut gaudium uestrum plenum

fit. Haec in uerbis locutus sum uobis. Venit hora. cum iam non in uerbis loquar uobis. sed palam de patre meo annuntiabo uobis. Iuo die in nomine meo petetis. Et non dico uobis. quia ego rogabo patrem de uobis. Ipse enim pater amat uos. quia uos me amastis et credidistis. quia ego ad uos exiui. Exiui a patre. et ueni in mundum. Iterum relinquo mundum. et uado ad patrem. Dicunt ei discipuli eius. Ecce nunc palam loqueris. et uerbum nullum dicis. Nunc scimus quia scis omnia. et non opus est tibi. ut quis te interroget. In hoc credimus quia ad uos existi. **OMNES VERBIS BEATISSIMI PATRIS DE HAC RE LECT.**

POTEST MOVERE infirmos auditores. quoniam incapite lectionis huius euangelice discipulis saluatoris permittat. si quid inquit petieritis patrem in nomine meo dabit uobis. cum non solum in similes. multa que patrem in christi nomine uidentur petere. non accipiant. uerum etiam ipse apostolus paulus. tertio dominum rogauerit. ut a se angelus sathane a quo tribulabatur abscederet. nec impetrare potuerit. Sed huiusmodi questio antiqua iam patrum explanatione reserata est. qui ueraciter intellexerunt. illos solum in nomine meo saluatoris petere. qui ea que ad perpetuam salutem pertinent

petunt. idōq; aptm̄ n̄ in nomine salua-
toris petisse. ut temptatione careret.
quā ob custodia humilitatis accepit.
quia si hac caruisset saluus eē n̄ possq;
ipso affirmante cū ait. Et ne magni-
tudo reuelationum extollat me. datus
est mihi stimulus carnis mee. angelus

Quod sathane ut me colaphibet.
uotienscūq; ergo peten- **x.**
tes n̄ exaudimur idō fit. quia
uel contra auxilium nr̄e salutis petim̄.
ae p̄terea a misericordie patre. bene-
ficii gr̄a nobis. qđ inerte petimus.
negatur. Quod idem ap̄to paulo con-
tigisse p̄batur. cui ter petenti respon-
sum est. Sufficit tibi gr̄a mea. nā uir-
tus in infirmitate p̄ficiunt. Uel utilia
quidē. q̄ que adueram salutē respici-
ant n̄ nunquā petimus. sed ipsi male
uiuendo auditum nobis iusti iudicis
auertimus. incidentes in illud salomo-
nis. Qui auertit autem ne audiat suā
legem. oratio eius erit execrabilis.
Uel dum p̄peccantib; quib; quā ut re-
suscitant oramus. q̄ si salubriter peti-
mus. atq; ex n̄o merito digni sumus
auditu. ipsor̄ tam p̄uersitas. ne im-

F petremus oblitit. **xv.**
it aliquando ut salutaria
p̄risus. q̄ p̄eib; sollicitis q̄ deuotis
queramus actionib; nec que petim̄
statim obtineam; s; infuturū pettio-
nis nr̄e differat effectus. sic cū ge-

nib; flexis cotidie rogamus patrem
dicentes. Adueniat regnū tuū. idē
tam regnū n̄ mox oratione finita.
s; tempe c̄gruo sum; accepturi. Qđ
pia p̄uisione nr̄i conditoris cōstat
actuari. ut uicē nr̄e desideria deuo-
tionis. dilatione crescant. q̄ ex n̄o
cotidiano magis magisq; p̄uecta tan-
dem p̄fectius capiant. gaudiaq; requi-
rant. Inter que notandū. quia cū pro
peccantib; oramus. q̄ si eor̄ saluatio-
nem impetare nequimus. nequaquā
tam fructu p̄eib; nr̄e pruiam; quia
q̄ si illi n̄ sunt digni saluari. nos
tam amoris. que illis impendim; mer-
cede donabimur. sicq; utali quoq;
petitione implebit; in nobis illa dñi
p̄missio qua ait. Siquid petieritis
patrem in nomine meo. dabit uobis.
inuendum est. quia non ait **xii.**
simpliciter dabit. s; dabit inquit uo-
bis. quia q̄ si non eis. p̄ quib; petim̄
dabit. nobis tam cū p̄alioz erratib;
miscditur intuenimur. p̄mū nr̄e
benignitatis restituet. Sequitur.
Usq; modo non petistis queq; in no-
mine meo. Non petierunt eatens
in nomine saluatoris. qđ dū ipsum
saluatorē uisibili p̄sentia complec-
terent. min; ad inuisibilia salutis
dona. n̄tū intuitum exererant. Sed
q̄ nr̄a fragilitas patrem petens. non
in nomine ihu idē saluatoris pe-

ut. dñi contra rationem sue. petit sa-
lutis. non ut aptoz simplicitas. cor-
porali usui sui saluatoris. ab eterne
salutis petitione. retardata. sed obsta-
culo pprie cupiditatis. ab intuitu dñi
ce uoluntatis impedita. Quid autē
pncipalitē petendū sit. dñs subden-
do manifestat. Petite & accipietis.
ut gaudiū ur̄m sit plenū. Plenum
ergo gaudiū. beatitudinē ppetue.

F pacis appellat. **FR. 11. 1.**
111011 manete in dño.
ut cum apparuerit habeamus fidu-
ciam. & non confundam̄ ab eo. in ad-
uentu eius. Si scitis qm̄ iustus est.
sectore. qm̄ omnis qui facit iustiti-
am. ex ipso natus est. Videte qualē
caritatem dedit nobis pater. ut filiū
dñi nominemur & simus. Et ppter
hoc mundus non nouit nos. quia
non nouit eum. **Kāū.** nunc filiū
dñi sumus. & non dum apparuit qd
erimus. Sem̄ quo eum apparuerit
similes ei erimus. qm̄ uidebim̄ eum
sicuti est. Et omnis qui habet spem
hanc in eo. sanctificat se sicut ille.

O sanctus est. **11.**
omnis qui facit peccatum.
& iniquitatē facit. & peccatum est
iniquitas. Et scitis quo ille apparuit
ut peccata tolleret. & peccatum in
eo non est. Omnis qui in eo manet
n̄ peccat. & omnis qui peccat

non uidet eum. nec cognouit eum. fili-
oli. nemo uos seducat. Qui facit iustiti-
am iustus est. sicut & ille iustus ē. Qui
facit peccatum. ex diabolo est. quo ab
initio diabolus peccat. In hoc apparuit
filius dñi. ut dissoluat opera diaboli.
Omnis qui natus est ex dño. peccatum n̄
facit. qm̄ semen ip̄s in eo manet.
& non potest peccare. qm̄ natus est
ex dño. In hoc manifestati sunt. filii dñi
& filii diaboli. **111.**

Omnis qui non est iustus. non
est ex dño. & qui n̄ diligit fratrem suū.
qm̄ hec est annuntiatio quā audistis
ab initio. ut diligatis alterutrum. n̄
sicut eam qui ex maligno erat. & occi-
dit fratrem suū. Et ppter quid occidit
eum. Quo opera illius malig-
na erant. fratris autē iusta. Nolite mi-
rari fratres. si odit uos mundus. Nos
scimus qm̄ translati sumus de mor-
te ad uitam. qm̄ diligimus. Qui non
diligit. manet in morte. Omnis qui
odit fratrem suū. homicida est. Et sci-
tis quo om̄s homicida non habet
uitam et̄nam. in se manente. In hoc
cognouimus caritatem xp̄i. qm̄ ille
p nobis animā suā posuit. & nos de-
bemus animas p fratrib; ponere. Qui
habuerit substantiā hui mundi. & ui-
derit fratrem suū necessē habere. & clau-
serit uiscera sua ab eo. quomodo caritas
dñi manet in eo. **FR. 111.**

Filioli: non diligam^{us}
uerbo neq; lingua: sed opere
q; ueritate. In hoc cognouimus quō ex
ueritate sumus. q; in conspectu eius cor
di nro suademus. qm̄ si reprehenderit
nos cor nrm̄. maior est d̄s corde nro:
q; nouit om̄a. **K**m̄. si cor nrm̄ non re
phenderit nos: fiduciam habemus ad
d̄m. q; quo deūq; petierim⁹ ab eo accipi
emus: qm̄ mandata eius custodimus:
q; ea que sunt placita coram eo facie
mus. Et hoc est mandatū eius. ut cre
damus in nomine filii eius ihu xpi:
q; diligamus altitrum. sicut dedit
mandatum nobis. Et qui seruat man
datum eius: in illo manet q; ipse in eo.
Et in hoc scimus: qm̄ manet in nobis

Respū quem dedit nobis.
carissimi: nouite om̄n^{ia} **II.**
spiritu credere: sed pbate spē
si ex dō sumt: qm̄ multi pseudo pph̄e
erunt in mundū. In hoc cognoui
mus spiritū d̄i. Om̄s qui confitetur
ihm̄ xpm̄. in carne uenisse: ex dō est:
q; om̄is spē qui soluit ihm̄. ex dō n̄
est. q; hic est antixpc̄: de quo audistis
quō uenit. q; iam in mundo ē. Vos
ex dō estis filioli: q; uicistis eum qm̄
maior est qui in uobis est. quā qui
in mundo est. Ipsi de mundo sunt.
q; idō de mundo locuntur: q; mun
dus eos audit. Vos ex dō sumus: qui
nouit d̄m. audit nos. Qui autē ex dō

non est: non audit nos. In hoc ^{sum} cōgno
spiritū ueritatis: q; sp̄m̄ erroris. **III.**

Rm̄. diligamus nos inuicem.
quō caritas ex dō est: q; om̄s
qui diligit fr̄m̄ suū ex dō natus est:
q; cognoscat d̄m. Qui non diligit:
n̄ nouit d̄m: qm̄ d̄s caritas est. In hoc
apparuit caritas d̄i in nobis: qm̄ filiū
suū unigenitū misit d̄s in mundū:
ut uiuamus p̄p̄sum. In hoc ē caritas
non quasi dilexerim⁹ d̄m. sed qm̄ ipse
prior dilexit nos: q; misit filiū suū
p̄p̄tationem p̄p̄ccatis nris. **K**m̄. si
d̄s dilexit nos: q; nos debem⁹ altitrum
diligere. D̄m nemo uidit unquam.
Si diligamus inuicem: d̄s in nobis
manet. q; caritas eius in uobis p̄fecta
est. In hoc intelligimus: qm̄ in eo
manemus q; ipse in nobis: quō de
spiritu suo dedit nobis. Et nos uidi
mus q; testificamur: qm̄ pater misit
filiū suū saluatorem mundi. **Tran̄.**

FR. IIII. Lect. I.
UIS QUIS CONFESSUS
fuerit. qm̄ ih̄s est filius d̄i:
d̄s in eo manet.
q; ipse in dō. Et nos cognouimus q;
eredidim⁹ caritati: quā d̄s habet in
nobis. D̄s caritas ē: q; qui manet in
caritate: in dō manet: q; d̄s in eo.
In hoc p̄fecta est caritas: nobiscum:
ut fiduciā habeam⁹ in die iudicij:
quia sic ille est q; nos sumus in hoc

mundo. Timor non est in caritate. sed
perfecta caritas foras mittit timorem.
quoniam timor penam habet. Qui autem
timet. non est perfectus in caritate.
Nos ergo diligamus dominum. quoniam deus propter
dilexit nos. **II.**

Siquis dixerit. diligo dominum
et fratrem suum odit. mendax est. Qui
enim non diligit fratrem suum quem ui-
det. dominum quem non uidet. quomo-
do potest diligere. Et hoc manda-
tum habemus ab eo. ut qui diligit
dominum. diligat et fratrem suum. Omnis qui
credit quoniam ihesus est christus. ex deo natus
est. Et omnis qui diligit dominum. qui
genuit. diligit et eum qui natus
est ex eo. In hoc cognoscimus quomodo
diligimus natos dei. cum diligamus
dominum. et mandata eius faciamus. Hec
enim est caritas dei. ut mandata eius
custodiamus. Et mandata eius graui-
a non sunt. quoniam omne quod natum est
ex deo. uincit mundum. Et hec est uic-
toria que uincit mundum. fides nostra.

Quis est qui uincit **III.**
mundum. nisi qui credit quoniam
ihesus est filius dei. Hic est qui uenit
per aquam et sanguinem. ihesus christus.
Non in aqua solum. sed in aqua et
sanguine. Et spiritus est qui testificatur
quoniam christus est ueritas. Et tres sunt qui
testimonium dant in terra. spiritus aqua
et sanguis. Quia tres sunt. qui te-

stimonium dant in celo. pater. uerbum.
et spiritus sanctus. et hi tres unum sunt.
Si testimonium hominum accipimus. testi-
monium dei maius est. quoniam hoc testi-
monium dei quod maius est. quia te-
stificatus est de filio suo. Qui credit
in filium dei. habet testimonium dei in
se. Qui non credit filio. mendacem
facit eum. quia non credit testimo-
nio. quod testificatus est de filio suo.
Et hoc est testimonium. quoniam uitam
eternam dedit nobis deus. et hec uita
in filio eius est. Qui habet filium ha-
bet uitam. qui non habet filium
dei. uitam non habet. Tu autem.

**IN ASCENSIONE DOMINI. Sermo
beati Gregorii pape. lect. 1.**

PORTET FRATRES

Quoniam. ut aliquid de ip-
sa tante consideratione sollempnitatis dica-

mus. Hoc autem nobis primum queren-
dum est. quid nam sit quod nato
domino apparuerunt angeli. et tamen
non leguntur in albis uestibus appa-
ruisse. ascendente autem domino missi
angeli. in albis leguntur uestibus
apparuisse. Sic et enim scriptum est.
Uidentibus illis eleuatus est. et nubes
suscepit eum ab oculis eorum. Cumque
intuerentur in celum euntem illum.
ecce duo uiri astiterunt iuxta illos
in uestibus albis. Tu autem. **II.**

Inalbis uestib; gaudium & sollemnitas
mentis ostendit. Quid est ergo. quod
nato dño non malbis uestibus. ascen-
dente autem dño in albis uestibus
apparent. nisi quod magna tunc sol-
lemnitas angelis facta est. cum celū
dñs homo penetrauit. quia nascente
dño uidebatur diuinitas humiliata
ascendente uero dño humanitas est
exaltata. Albe & enim uestes. exalta-
tioni magis congruunt quā humi-
liationi. In assumptione ergo eius.
angeli in albis uestib; uideri debuerūt.

H quia qui in natiuitate sua apparuit
dñs humilis. in ascensione sua ostensū
est homo sublimis. III.
hoc nobis magnopere fīs km̄ in
hac sollemnitate pensandū est. quia
delectum ē hodierna die cyrographū
damnationis nr̄e. mutata est senten-
tia corruptionis nr̄e. Illa enim t̄ra.
cui dictum est terra es. & uirtūam ibi.
hodie in celū transiuit. Phae ipsa
namq; carnis nr̄e subleuatione. p̄
figuram beatus iob. dñm auem uo-
cat. Quia enim ascensionis eius
mysteriū. uideam non intelligere
conspexit. de infidelitate eius sen-
tentiam protulit dicens. Semitā igno-
rauit auis. Auis enim recte appellat
est dñs. quia corpus carneū ad the-
ra librauit. Cui auis semitā ignora-
uit. quisq; eum ad celū ascendisse.

n̄ credidit.

De hac sollemnitate IIII.
p̄ psalmistam dicit. Cieuata
ē magnificentia tua sup̄ celos. De
hac rursus ait. Ascendit dñs in nubila-
tione. & dñs in uoce tube. De hac
iterum dicit. Ascendens in altum.
quippe captiuam duxit captiuitatē.
dedit dona hominib; descendens
quippe in altū. captiuam duxit cap-
tuitatem. quia corruptionē nr̄am.
uirtute sue incorruptionis absor-
bit. Dedit uero dona hominibus.
quia misso desup̄ spiritu. alii sermo-
nem sapientie. alii sermonē scientie.
alii grām uirtutū. alii grām curatio-
num. alii genera linguarū. alii uir-
tutionem sermonū tribuit. Dedit

Ergo dona hominib; V.
de hac ascensionis ei gloria.
etiam abacuc ait. Cieuatus est sol.
& luna stetit in ordine suo. Quis e-
nim solis nomine nisi dñs. & que
lune nomine nisi ecclā designatur.
Quo usq; enī dñs ad celos ascendit
scā eius ecclā aduersa mundi omni
modo formidauit. at postquā eui
ascensione roborata est. apte p̄dica-
uit quod occulte credidit. Cieuat
est ergo sol & luna stetit in ordine
suo. quia cum dñs celū petiit. scā
eius auctoritate p̄dicationis excre-
uit. Hinc eiusdē ecclē uoce psalo-
monem dicit. Ecce iste uentus sa-

liens in montibus; & transiliens colles.
Considerauit tantorum operum
culmina & ait. Ecce iste
uenit saluens in montibus. Veniendo
quippe ad redemptionem nostram; quod
dam ut ita dixerim saltus dedit.
Huius factus est dominus. ipsos eius saltus ag
noscere. De celo uenit in ueterum; de
utero uenit in prosepere; de prosepere ue
nit in cruce; de cruce uenit in sepul
chrum; de sepulchro rediit in celum.
Ecce ut nos post se currere faceret;
quosdam pro nobis saltus manifestata
per carnem ueritas dedit; quia exulta
uit ut gigas adcurrendam uiam;
ut nos ei ex corde diceremus. Trahe
me post te; curremus in odore un

Vgumentorum tuorum. **VII.**
Unde factus est dominus oportet; ut il
lic sequamur corde; ubi eum cor
pore ascendisse credimus. Desideria
terrena fugiamus; nihil nos iam delec
tet in infimis; qui patrem habemus
in celis. Et hoc nobis est magnope
pendendum; quia is qui placidus ascen
dit; terribilis rediet; & quicquid no
bis cum mansuetudine precepit; hoc a
nobis cum distractione exiget. Ne
mo ergo indulta penitentiae tempa
parumpendat; nemo curam suam cum
ualet agere negligat; quia redem
ptor noster; tanto tunc in iudicium di
strictior ueniet; quanto nobis ante

49
Iudicium magna patientiam progauit.
Ecce uobiscum factus est agere. **VIII.**
hec in mente sedula cogitatione
uersate. Quam uis adhuc rerum per
turbationibus; animus fluctuet; iam tamen
spei ueritatis anchoram in eternam patriam
figite; intentionem mentis in uera
luce solidate. Ecce ad celos ascendisse
dominum audiimus. Hoc ergo seruemus
in meditatione quod credimus; & si
adhuc hic tenemur infirmitate cor
poris; sequamur tamen eum passibus
amoris. Non autem deserit desiderium
nostrum ipse qui dedit. Iesus christus dominus noster;
qui uiuat & regnat cum patre in unita
te spiritus sancti deus; per omnia secula seculorum amen.

S. C. S. M. MARC. IX.
nullo tempore. **R**ecumbentibus
undecim discipulis; ap
paruit illis Iesus & exprobrauit incre
dultatem illorum & duriciam cordis;
quia his qui uiderant eum resurrexis
se non crediderunt. Et dixit eis.
Euntes in mundum uniuersum; predica
te euangelium omni creature. Qui credi
derit & baptizatus fuerit; saluus
erit. Qui uero non crediderit; con
dempnabitur. Signa autem eos qui cre
diderunt; haec sequentur. In nomine
meo demonia eicient; linguis lo
quentur nouis; serpentes tolent. Et
si mortiferum quid biberint; non eos
nocebit. Super egros manus impo

nent. & bene habebunt. Et dñs quidem
ih̄c postquā locutus est eis. assumptus
est in celum. & sedit adextus dī. Illi autē
p̄fecti p̄dicauerunt ubiq; dño coope
rante & sermone confirmante sequen
tibus signis.

**O M E L . B . G R E G
P P . D E E A D E O L E C T I O N E .**

**U O D R E S U R R E C
T I O N E M D N I C A M D I S C I P U
L I T A R D E C R E D I D E R U N T . N
T A M I L L O R U M I N F I R M I T A S .**

Quam nra ut ita dicam. futura firmi
tas fuit. Ipsa namq; resurrectio illis
dubitantib; p̄muta argumenta mon
strata est. Que dum nos legentes ag
noseimus. quod aliud quam de illoꝝ
dubitatione solidamur. Minus enī
maria magdalena p̄stitit que ei
credidit. quā thomas

qui diu dubitauit. Ille q̄ enim du
bitando uulnerū cicatriceſ tetigit.
q̄ de nro pectore dubietatis uulnus

Amputauit. **x.**
Ad insinuandā quoq; ueritatē
dñice resurrectioſ notandū nobis
est. quod lucas referat dicens. Conue
scens. p̄cepit eis ab ierosolimis. ne di
sederent. Et post pauca. Videntib; il
lis eleuatus est. & nubes suscepit eū
ab oculis eorū. Notate uerba. signa
te m̄ysteria. Conuescens. eleuatus ē.
Comedit & ascendit. ut uidelicet
p̄fectum comestioſ. ueritas pa

tesceret carnis. Marcus uero p̄usquam
celum dñs ascenderet. eum de cordis
atq; infidelitatis duritia. increpasse
discipulos memorat. Qua in re quod
considerandum est. nisi quod idcir
co dñs. tunc discipulos increpauit.
cum corporalit̄ reliquit. ut uerba

que recedens diceret. in corde audi
entium arcus imp̄ssa remanerent. In
crepata eorū duritia. quod **xī.**
ammonendo audiam. dicat. Cunctes
in mundū uniuersum. p̄dicare euan
gelium omni creature. Nunquid fr̄s
mei sc̄m eugl̄m. uel insensatis rebus.
uel brutis animalib; fuerat p̄dicandū.
ut de eo discipulis dicatur. p̄dicare
om̄i creature. Sed om̄is creature
nomine. signatur omnis homo.
Sunt nanq; lapides. sed nec uiuunt
nec sentiunt. Sunt herbe & arbuta.
uiuunt quide sed non sentiunt. Vi
uunt dico. non panimā. sed puritatem.

Lapides quidem sunt s; non
uiuunt. arbuta autē sunt q̄ uiuunt.
sed non sentiunt. Bruta uero anima
lia sunt uiuunt sentiunt. sed non
discernunt. Angeli q̄ enī sunt ui
uunt sentiunt & discernunt. Om̄is
autē creature aliquid habet homo.

xii.
Sunt nanq; lapides. sed nec uiuunt
nec sentiunt. Sunt herbe & arbuta.
uiuunt quide sed non sentiunt. Vi
uunt dico. non panimā. sed puritatem.
quia & paulus dicit. Insipies
tu quod feminas. non uiuificatur. ni
si prius moriatur. Uuit ergo quod
mori. ut uiuificetur. **xii.**
Lapides quidem sunt s; non
uiuunt. arbuta autē sunt q̄ uiuunt.
sed non sentiunt. Bruta uero anima
lia sunt uiuunt sentiunt. sed non
discernunt. Angeli q̄ enī sunt ui
uunt sentiunt & discernunt. Om̄is
autē creature aliquid habet homo.

habet namq; commune eē cum lapidib;
uiuere cum arborib; sentire cum ani
malibus. intelligere cū angelis. Si
igitur commune habet aliquid cum
omni creatura homo. iuxta aliquid
omnis creatura est homo. Omni er
go creature p̄dicatur euāḡm. cū soli
hominū p̄dicatur. quia ille uidelicet
docet. p̄pter quem intra cuncta cre
ata sunt & a quo om̄a p̄quandam
similitudinem alienam non sunt.
Potest etiam omnis creature nomine
omnis natio gentiū designari. ante
& enī dictum fuerat. in uia gentiū
ne abiertis. nunc autē dicit. p̄dica
te om̄i creature. ut scilicet p̄us a iu
dea ap̄tōy repulsa p̄dicatio. tunc no
bis in adiutorū fieret. cum hanc illa
ad dampnationis sue testimoniū sup

Sba repulisset. **fr̄a. vi.**
Saulus ad huc spi
ritus minarum & cecidit indi
scipulos dñi. accessit ad principem
sacerdotum. & petiit ab eo epistolas
in damascū ad synagogas. ut si quos
inuenisset huius uite uiros. ac mulie
res unctos p̄duceret in ierlm. Et cū
iter faceret. contigit ut adpropinqua
ret damasco. Et subito circumfulsit
eum lux de celo. & cadens in terram
audiuit uocem dicentem sibi.
Saul saule. quid me p̄sequeris.
Qui dixit. Quis es dñe. Et ille.

Ego sum ihs. quem tu p̄sequeris. Du
rum est tibi contra stimulū calcitra
re. Et ille tremens cum stupore dixit.
Dñe. quid uis facere de me. **11.**

Dominus dixit ad eū. Surge
& ingredere ciuitatem. &
dicetur tibi quid te oporteat face
re. Viri autē illi qui comitabantur
cū eo stabant stupefacti. audientes
quidē uocem. neminem autē uiden
tes. Surrexit autē saulus de terra.
& ap̄tis oculis nihil uidebat. Adma
nus autē illum trahentes. intro duxe
runt damascum. Et erat ibi tribus
dieb; non uidens & non manducans.
neq; bibit. Erat autē quidā discipul⁹
damasci nomine ananias. & dixit
ad illū in uisu dñs. Anania. Et ille
ait. Ecce ego dñe. Et dñs ad illum.
Surge & uade in uicū qui uocatur
rectus. & quere in domo uidē saul
lum nomine tharsensem. ecce enim

Erat. **111.**
ipse in uisu uidit. uirū nomi
ne ananiam intro euntem. &
imponentē sibi manum. ut uisum
recipiat. Respondit autē ananias.
Dñe. audiui a multis de uiro hoc.
quanta mala sc̄is tuis fecerit in ie
rusalē. & hic habet potestatem a
p̄ncipib; sacerdotū. alligandi om̄s
qui inuocant nomen tuū. Dixit
autē ad eum dñs. vade. quō uas

electionis mihi est iste: ut portet nomē
meū coram regib; & gentib; & filiis
istis. Ego enim ostendā illi: quanta
oporteat eum pati p̄ nomine meo.
Et abiit ananias: & introiit in do-
mū: & imponens ei manū & dixit.
Saul: frater: dñs misit me ih̄c: qui
apparuit tibi in uia: quia ueniebas:
ut uideās & implearis spū sc̄o. Et cō-
fessum ceciderunt ab oculis eius tan-
quam squame: & uisum recepit: &
surgens baptizatus est. Et cū accepisset
cibum: confortatus est. Tu autē:

F **S A B B A T O .**
U I T A U T E M C Y O D I

seipulis qui habitabant damasci: p̄di-
cauit aliquot: & continuo in synagogis
p̄dicabat ih̄m: affirmans quō hic est
filius dī. Stupebant autē om̄s qui
audiebant eum: & dicebant. Nonne
hic est qui expugnabat eos qui inuoca-
bant nomen istud: & huc ad hoc ue-
nit: ut uinctos illos adduceret ad p̄n-
cipes sacerdotum? Saulus autē magis
conualecebat & confundebat iudeos
qui habitabant damasci: affirmans

C quō hic est xp̄s. **11.**
cum completerent autē dies mul-
ti: consiliū fecerunt iudei: ut eum in-
terficerent. Note autē facte sunt sau-
lo insidie eorū. Custodiebant autem
& portas die ac nocte: ut eum int̄-
ficerent. Accipientes autē discipuli

noctē p̄ murū dimiserunt eum inspe-
ta. Cum autem uenisset ierlm̄: tempta-
bat iungere se discipulis: & omnes
timebant eum: non credentes quia
esset discipulus. Barnabas autem
apprehensum illū duxit ad ap̄t̄os: &
narravit illis quom̄ in uia uidisset
dñm: & quia allocutus est eum: &
quom̄ in damasco fiducialit̄ ageret
in nomine ih̄u. Erat autē cum illis in-
trans: & exiens in ierlm̄: & fiducialit̄
agens in nomine domini. **111.**

Loquebatur autē & dispu-
tabat cū grecis: illi autē querebant
occidere eum. Quod cū cognouis-
sent fr̄s: deduxerunt eū noctē cesa-
ream: & demiserunt tharso. Cœlia
quidem p̄ totam iudeam & galileam
& samariā habebat pacem: & edifi-
cabatur ambulans in timore dñi: &
consolatione sc̄i sp̄s replebatur. Fac-
tum ē autē: petrus cū p̄transisset
uniuersos: deuenit ad sc̄os qui ha-
bitabant iudde. Inuenit autē ibi ho-
minē quendam nomine: eneam: ab
annis octo iacentem in grabato:
qui erat paralyticus. Et ait illi petrus:
Enea sanet te: dñs ih̄c xp̄s: surge:
& sterne tibi. Et continuo surrex̄:
et uiderunt illum omnes qui habi-
tabant iudde: & sarone: q̄ cōuersi
sunt ad dñm. **Do a post ascen-
sionem dñi. Lectio . 1 .**

IOPE FUIT QUEDAM DISCIPLI
la nomine thabita que interpretata
dicitur nomine dorcas. Hec erat ple
na opibus bonis et elemosinis quas
faciebat. factum est autem indies illis
ut infirmata moreretur. Quam cum
lauissent posuerunt eam incenacu
lo. Cum autem ipse esset iudaea a iope
discipuli audientes quia petrus es
set mea miserunt duos viros ad eum
rogantes ne pigritate uenire usque

Ead nos. Tu autem. **II.**
Ergo petrus uenit
cum illis. Et cum aduenis
set dixerunt illum incenaculum
et circumsteterunt illum omnes uidue flen
tes et ostendentes tunicas et ue
stes quas faciebat illis dorcas. Lice
tus autem omnibus foras petrus ponens
genua sua orauit. Et conuersus ad
corpus dixit. Thabita surge in no
mine domini ihesu. At illa aperuit ocu
los suos et uiso petro resedit. Dedit
illi manum et exiit eam et cum uocas
set sanctos et uiduas assignauit eam
uiuam. Notum autem factum est puni
uersam ioppen et crediderunt mul
ti in domino. factum est autem ut dies
multos moreretur in iope apud
symonem quendam coriariu. **III.**

Vir quidam erat in cesarea
nomine cornelius centurio
cohortis que dicitur italiana

religiosus et timens dominum cum omni domo
sua faciens elemosinas multas plebi
et deprecans dominum semper. Vidit inuisu
manifeste quasi hora nona diei an
gelum dei introeuntem ad se et dicen
tem sibi. Corneli. At ille intuens in
eum timore correptus dixit. Quid
est domine. Dixit autem illi. Orationes
tue et elemosine tue ascenderunt
in memoriam in conspectu domini. Et ne
mitte viros in ioppen et accersi symo
nem quendam qui cognominatur petrus.
Hic hospitatur apud symonem quen
dam coriariu cuius domus est iuxta
mare. hic dicet tibi quid te oportet
at facere. Et cum discessisset angelus
qui loquebatur illi uocauit duos
domesticos suos et militem metuen
tem dominum ex his qui illi parebant. Qui
bus cum narraisset omnia misit illos in

Aiopen. **IV.**
Ascendit petrus in superiora
ut oraret circa horam sextam. Et cum
essurret uoluit gustare. Preparantibus
autem eis cecidit super eum mentis ex
cessus et uidit celum apertum et descen
dens uas quoddam uelut linteu mag
num quatuor initiis submitti de ce
lo uentram in quo erant omnia qua
drupedia et repentia terre et uolati
lia celi. Et facta est uox ad eum. Sur
ge petre occide et manduca. At
autem petrus. Absit domine quia nunquam

manducaui omne comune & immundū
Et uox iterū ad eum. Que dñs purifica
uit. tu comune ne dixeris. Hoc autē
factum est ppter. & statim uas recep
tum est incētū. Et dum hesitaret pe
trus intra se. quid nam esset uisio q̄
uidisset. ecce uiri qui missi erant a
cornelio. inquirentes domū symonē.
astiterunt ad ianūā. Et cū uocassent.
introgabant si symon qui cognomi
natur petrus. ibi haberet hospitiv.

Petro cogitante de .v.
uisione. dixit sp̄s ei. Ecce
uiri tres querunt te. Surge itaq; &
descende & uade cum eis. nihil du
bitans. quia ego mihi illos. Descen
dens autē petrus ad uiros dixit. Ec
ce ego sum. quem queritis. Que cau
sa est ppter quam uenistis. Qui di
xerunt. Cornelius centurio uir iust.
& timent dñm & testimoniū habens
ab uniuersa gente iudeorū. respon
sum accepit ab angelo sc̄o accersiri
te in domū suā. & audire uerba ab
ste. Introducens ergo eos recepit
hospitio. Sequenti autē die surgens
pfectus est cum eis. Et quidā de
tribus ioppen comitati sunt cū eo.
Alterā autē die introiit cesaream.

Cornelius uero expec .vi.
tabat illos. conuocatis cōgna
tis suis. & necessariis amicis. Et fac
tum est cū introisset. obuius ei cor

nelius. & proiciens ad pedes eius adora
uit. Petrus uero leuauit eum dicens.
Surge. & ego ipse homo sum. Et lo
quens cū illo intrauit. & inuenit
multos qui conuenerunt. dixit q;
ad illos. Vos scitis quomodo ab homi
natum sit uiro iudeo. conungi aut
accedere ad alienigenā. Sed michi
ostendit dñs. neminem comunē aut
immundū dicere hominē. Ppter
quod sine dubitatione ueni accer
situs. Interrogo ergo quam ob causā
accersisti me. Et cornelius ait. An
dius quartana die usq; in hanc horā
orans eram hora nona in domo mea.
& ecce uir stetit ante me in ueste can
dida & ait. Corneli. exaudita est oratio
tua. & elemosine tue comemorate s̄t
in conspectu dñi. Mitte ergo in open.
& accersi symonem. qui cognominat
petrus. hic hospitatur in domo symo
nis coriari. iuxta mare. Confestim ḡ
missi ad te. & tu benefecisti uenien
do. Hunc ergo in cōspectu tuo om̄s
nos assumus. audire om̄a quecūq;
tibi p̄cepta sunt a dño. .vii.

Aperiens autē petrus os suum
dixit. In ueritate comperi
quō non est psonarū acceptor dñs. sed
in om̄i gente qui timet dñm. & opat̄
est iustitiā. acceptus est illi. Verbū
missit filiū istī annuntians pacem.
p̄m̄ xpm̄. hic est omniū dñs.

^{uerbū}
Vos scitis quod factum est p̄ uniuersā
uideam. Incipiens enim agalulea post
baptismū quod p̄dicauit iohannes.
ih̄m a nāhareth. quomodo unxit illū
d̄s sp̄i sc̄o q̄ uirtute. Qui transiit
benefaciendo. q̄ sanando omnes op
pressos a diabolo. quō d̄s erat cū illo.
Et nos testes sumus omnium que fecit
in regione iudeorū q̄ ierlm̄. quem occi
derunt suspendentes in ligno. tūc
d̄s suscitauit tertia die. q̄ dedit eū
manifestū fieri. non om̄i populo.
s; testib; p̄ordinatis a d̄o. nobis qui
manducauim; q̄ bibimus cum illo.
postquā resurrexit a mortuis. q̄ p̄ce
pit nobis p̄dicare q̄ testificari. quia
ipse est qui constituit; est a d̄o iudex
uiuorū q̄ mortuorū. tūc om̄s p̄phete;
testimonium p̄hibent. remissionem
peccatorū accipe p̄ nom̄ eius. om̄s q̄
Meredunt in eum. **VIII.**
adhuc loquente petro uerba
hec. cecidit sp̄s sc̄s sup̄ om̄s qui au
diebant uerbum. Et obstupuerunt
excircūcisione fideles. qui uenerat
eū petro. quia q̄ in nationes gratia
sp̄s sc̄i effusa est. audiebant enim
illos loquentes linguis. q̄ magnifi
cabant d̄m. tūc respondit petrus.
Nunquid aqua. quis p̄hibere pot̄
ut non baptizentur hii qui sp̄m
sc̄m acceperunt sic q̄ nos. Et uis
sit eos in nomine d̄ni ih̄u xp̄i bap

tizari. tūc rogauerunt eū. ut mane
ret apud eos aliquot diebus. audier̄
aut̄ apli q̄ fr̄s qui erant in iudea. quō
q̄ gentes receperunt uerbum d̄i. q̄
magnificabant d̄m. Cū ascendisset
aut̄ petrus ierosolimā. disceptabant
aduersum illū. qui erant excircū
cisione dicentes. quare introisti ad
uiros p̄putiū habentes. q̄ manduca
sti cum illis. **SC̄D OY IOHANNĒ.**
In illo temp̄. Dixit d̄ns ih̄s discipulis. s.
Cum uenerit paraclytus. quem
ego mittā uobis a patre. sp̄m uerita
tis. qui a patre p̄cedit. ille testimo
nium p̄hibebit de me. Et uos testi
monium p̄hibebitis. quia ab initio me
cum estis. tūc locutus sum uobis.
ut non scandalizemini. absq; syna
gogis facient uos. Sed uenit hora.
omnis qui interficit uos. arbitretur
obsequium se p̄stare d̄o. Et hec faci
ent uobis. quia non nouerunt pa
trem neq; me. S; hec locutus sum
uobis. ut cū uenerit hora eorū remi
niscamini. quia ego dixi uobis s.

**Omelia v̄h̄ beate p̄bri de ea
DEO LECTIO HE.
X MULTIS SC̄I**
euangelii locis inue
nimus. q̄ discipuli
ante aduentū sc̄i sp̄s minus capace
erant. ad intelligenda archana diu
ne sublimitatis. minus fortes ad to

teranda aduersa humane prauitatis.
Sed eis adueniente spu sco. cu augmto
diuine agnitionis. data est etiam co
stantia diuine uincende humane p
secutionis. Vnde illis dnica pmissio
ne nunc dicit. Cum uenerit paraclyt
que ego mittam uobis a patre. spm ue
ritatis. qui a patre pcedit. ille testi
moniu phibebit de me. q uos testi
moniu phibebitis. quia ab initio

N mecu estis. *x.*
Notandu est impm. qd dñs
spm ueritatis q ase mittendu ee te
statur q eundem mox a patre pcedere
re subiungit. non qa idem spe alit
a patre pcedit. qua a filio mittitur.
aut alio tempe a patre pcedit. qm
cu a filio mittitur. s; ido filius cum
ase mittitur a patre dicit pcedere.
ut aliam patris. aliam ee sua psona
designet. atq; in eade distinctione
psonar. unam ee opationem ac uo
luntate sua. cu patris uoluntate q
opatione denuntiet. Cum eni eus
dem spe gra datur hominib; mit
titur pfecto spe a patre mittitur
q a filio. pcedit a patre. q pcedit
q a filio. quia q eius missio ipsa p
cessio est. quia ex patre pcedit q

V filio. Tu aut. *xii.*
enit q sua sponte. quia sic
coequalis est patri q filio. ita eandem
habet uoluntatem cu patre q filio

comune. Spe eni ubi uult spirat.
q sicut aplos. enumeratis domus cele
stibus; ait. hec omnia opatur unus
atq; idem spe. diuidens singulis p
ut uult. adueniens aut spe testimo
niu phibuit de dno. quia discipu
loru cordib; aspirans. oma que de
illo erant scienda. mortalib; illis eta
ra luce reuelauit. quod uidelicet
equalis. q consubstantialis pat erat
ante secula. qd consubstantialis fac
tus est nobis. in fine seclorum. quod
de uirgine natus. sine peccato uixit
in mundo. qd quando uoluit. q qua
uoluit morte transiit de mundo.
qd ueracit morte resurgendo de
stuxit. ueramq; in qua passus e q re
surrexit carnem ad celos ascenden
do leuauit. atq; in patre glie dextra
constituit. qd oma pphetaru septa
illi testimoniu phibent. quod con
fessio nominis eius usq; ad fines erat
ppaganda trarum. ceteraq; fidei illi
mysteria spe sei testimonio sunt re
serata discipulis. Neq; illis tantum
modo. sed q omnib; qui puerbum
eoz credunt in dnm. quicqd recte
sapunt eusde spe est munere con
cessum. *xii.*

Nle inquit testimoniu phibebit de
me. q uos testimoniu phibebitis.
quia que spiritu intus docente pce
perunt. hec abiecto timore pftino

foris loquendo & aliis ministrabant.
Ipsē namq; sp̄c. corda eorum & scien-
tia ueritatis illustrauit. & ad docenda
que nosse culmine uirtutis erex̄.
Vnde recte apud esayam. sp̄c idem
fortitudinis & scientie nuncupat̄.
Est etenim sp̄c scientie: quia p̄p̄sum
que recte agere uel etiam cogitare
debeamus agnosceimus. Est & forti-
tudinis: quia etiam & p̄p̄sum ut
que bene nouimus opemur accipi-
mus. ne aduersitate aliqua. a bonis
que cepimus repellamur. Et uos
inquit testimonium phibeatis.
quia ab initio mecum estis: cum data
sp̄c gr̄a etiā hoc fiduciam disci-
puloꝝ uiuit. qđ ab initio erant cum
domino. **Tr. FR. II. T. I.**

INCIPIT H̄S petrus exponere illis
ordinem dixit. Ego etiam in ciuitate
ioppen orans. & uidi in excessu men-
tis uisionem. descendens uas quoddam
uelut linteum magnum. quatuor miti-
is iubm̄ta de celo. & uenit usq;
ad me. In quo intuens considerabā.
& uidi quadrupedia terre. & bestias.
& reptilia & uolatilia celi. Audui au-
tem uocē dicentē mihi. Surge pe-
tre. occide & manduca. Dixi autē
nequaquam dñe. quia comune & in
mundū nunquā introiit mos me-
um. Respondens autem uox scđo
de celo. Que dñs mundauit. tu com-

mune ne dixeris.

11.

Hoc autem factum est p̄ter. &
recepta sunt sursum omnia in
celo. Et ecce confestum tres uiri astite-
runt in domo in qua etiam. missi a ce-
saria ad me. Dixit autem sp̄c mihi. ut
irem cum illis nihil hesitans. Venerunt
autē & sex fratres isti mecum. & ingres-
si sumus domū uiri. Narrauit autem
nobis. quomodo uidisset angelum
in domo sua stantem. & dicentem
sibi. Mente in ioppen. & accersi symo-
nem qui cognominatur petrus. &
qui loquitur tibi uerba in quibus sal-
uus eris tu. & uniuersa domus tua.
Cum autē cepissem loqui. decidit spi-
ritus sc̄s sup̄ eos. sicut & in nos initio.
Recordatus autem uerba dñi sicut
dicebat. iohannes autē baptizauit a
qua. uos autem baptizabimini sp̄u
sc̄o. Si ergo eandē gr̄am dedit illis
dñs sicut & nobis. qui credidimus in
dñm ih̄m xp̄m. ego quis eram qui pos-
sim phibere dñm. **III.**
us auditis. tacuerunt & glori-
ficauerunt dñm dicentes. Ergo & gen-
tibus dñs penitentiā ad uitam dedit.
Et illi quidem qui dispersi erant atri-
bulatione que facta fuerat sub ste-
phano. pambulauerunt usq; pheni-
cem. & cyprum. & antiochia. ne-
mini loquentes uerbu. nisi solum
deis. Erant autem quidā ex eis uiri

cyprii & cyreni. Qui cum introissent
antiochiam. loquebantur & ad grecos
annuntiantes dñm ihm. & erat man
dñi cum eis. multusq; numerus cre
dentium conuersus est ad dominũ.
Puenit autē sermo ad aures ecclē que
erat ierosolimis sup istis. & miserunt
barnaban usq; ad antiochiam. Qui cū
uenisset & uidisset grām dī. gauisus
est. & hortabatur om̄s pposito cordis
pmanere in dño. quia erat uir bon̄
& plenus spiritu scō & fide. & appo
sita est turba multa in dño. Trauit.

P **FR̄A. III. LI.**
ROFECTUS EST
barnabas tharsim. ut que
reret paulum. Quem cum inuenis
set. pduxit antiochiā. Et annum
totum conuersati sunt in ecclia. &
docuerunt turbam multā. ita ut
cognominarentur primū antiochie
discipuli xpiani. In his autem dieb;
sup uenerunt de ierosolimis pphete
antiochiam. Et surgens unus ex eis
nomine agabus. significabat p spm̄
famem magnā futurā in uniuerso or
be terrarū. que facta ē sub claudio.

Discipuli autem qui 11.
erant antiochie. put quisq;
habebat pposuerunt in ministerio
mittere. habitantib; in iudea fr̄ib;
quod & hec fecerunt. mittentes ad
seniores pmanus barnabē & sauli.

Codem autē tempore misit herodes rex
manus. ut affligeret quosdā de ecclā.
Occidit autem iacobū fratrem iohannis
gladio. Videns autē quia placeret iu
deis. apposuit apprehendere & petrum.
Erant autē dies āhimoz. Quem cū ap
prehendisset misit in carcerē. tradensq;
quatuor quaternionib; militū custo
diendum. uolens post pascha pdu
cere eum populo. Et petrus quide
seruabat in carcere. fiebat autē oratio
sine intermissione ab ecclā addm̄ peo.
Cum autē pducturus eum. **III.**
esset herodes. ipsa nocte erat
petrus dormiens inter duos milites
innetus duab; catenis. custodes quoq;
ante ostium custodiebant carcerem.
Et ecce angls dñi astitit. & lumen re
fulsit in habitaculo. percussit q; latere
petri. suscitauit eum dicens. Surge
uelociter. Et ceciderunt catenę de
manib; eius. Dixit autē angelus ad
eum. Precingere. & calcia te caligas
tuas. Et fecit sic. Et dixit illi. Circū
da tibi uestimentū tuū. & sequere
me. Et exiens sequebatur eum. &
nesciebat quia uerum est quod fie
bat panglm̄. Estimabat autem se ui
sum uidere. Transeuntes autē pmam
& secundam custodiam. uenerunt ad por
tam ferreā que ducit in ciuitatem.
que ultro aperta est eis. Et exiuites
pcesserunt uicū unū. & continuo disces

fit angelus ab eo. **FR. III. LV.**

PETRUS AD SE REF
uersus dixit. Nunc scio ue
re quia misit dñs angelū suū. & eri
puit me de manu herodis. & de om
ni expectatione plebis iudeorū. Consi
deransq; uenit ad domū marie ma
tris iohannis qui cognominatus ē
marcus. ubi erant multi congrega
ti & orantes. Pulsante autē petro o
stium ianue. pcessit puella ad audi
endum. nomine rhode. Et ut cōgno
uit uocem petri. p̄ gaudio non ape
ruit ianuam. sed introcurrentis nun
tiavit stare petrum ante ianuā. At
illi dixerunt ad eam. Insanus. Illa af
firmabat sic habere. Illi autem dice
bant. Angelus eius est. **II.**

Petrus autē p̄seuerabat pulsas.
Cum autē aperuissent. uide
runt eum & obstupuerunt. Annu
ens autē eis manu ut tacerent. in
trauit & narrauit eis quom̄ dñs edv
xisset eum de carcere. Dixitq; Illu
nate iacobo & fratrib; hec. Et egres
sus abiit malū locum. Facta autē
die erat non parua turbatio inter
multos. quid nam de petro factum
essent. Herodes autē cū requisisset
eum & non inuenisset. inquisitione
facta de custodib; iussit eos duci.
Descendensq; a iudea in cesariā. ibi
commoratus est. Erat autē natus ty

rūs & sydoniūs. & illi unanimes uene
runt ad eum. Et p̄suaso blasto qui e
rat sup cubiculū regis postulabat pa
cem. eo quod alerentur regiones eorū

Sabeo. **LV.**
Statuto die herodes uestitus
est ueste regia. sediq; p̄ tribunali &
concionabat̄ ad eos. Populus autem
acclamabat di uoces. & non homi
nis. Confestim autē p̄cussit eū an
gelus dñi. eo qd̄ non dedisset hono
rem dō. & consummat̄ est a uermib;
& expuauit. Verbum autē dñi cresce
bat. & multiplicabat̄. Barnabas autē
& saulus reuersi sunt ab ierosolimis.
& expleto omni ministerio. assūpto
iohannes qui cognominatus ē marcus.
Erant autē in ecclā que erat antiochie
pphete & doctores. in quib; barnabas
& symon qui uocabatur niger. & lu
cius cyprenensis & manaen. qui erat
herodis tetrarche collactaneus. &
saulus. Ministrantib; autem illis dño
& ieiunantib; dixit sp̄s sc̄s. Segrega
tē mihi barnaban & saulum. in opus
quod assumpsi eos. Tunc ieiunantes
& orantes imponentesq; eis manus.
& dimiserunt eos. Et ipsi quidē missi
asp̄u sc̄o abierunt seleuciam. & inde
nauigauerunt cyprium. Et cum ue
nissent salmina. p̄dicabant uerbū
dī in synagogis iudeorū. **IN OCT
ASCENSIONIS Dñi.**

LOQUITUR DE H A C S O L

Lempnitate psalmista dicens: Ascendit dñs in iubilatione: & dñs in uoce tube. Ascendit quippe in iubilatione: quia letantibus de subleuationis eius gloria discipulis. celum petiit. Ascendit & in uoce tube: quia preconantibus angelis reditum eius ad iudicandos uiuos ac mortuos. sede celestis regni adiit. Qualiter autem dñs ascenderit. qui semp ubiq; p̄sens de loco ad locum mutabilis non est. idem alibi testatur dicens. Qui ponit nubem ascensum suū. qui ambulat sup pennas uentoz. **TII.**

Nubem dicit substantiam humane fragilitatis. qua se sol iusticie ut ab hominibus ferri posset induit. Unde esayas dicit. Ecce dñs ascendet super nubem leuem. & ingredietur egyptum. & commouebunt simulachra egypti. a facie eius. Sup nubem quippe leuem dñs ascendet. ut ingressus egyptum eius simulachra subuerteret. quia uerbum caro factum est & habitauit in nobis. quia immune ab omni sordide iniquitatis corpus assumpsit. in quo mundum ingrediens. idolatrie ritum destrueret. nigrisq; ac tenebrosis gentiliū cordibus uerū diuinitatis lumē

Paperiret. **III.**
per hanc nature humane mi-

bem de loco ad locum uenire. qui loco non clauditur. in hac uisione. flagella. & mortem quoq; uoluit pati. qui impassibilis semp in diuinitate p̄manet. Per hanc resurrectionis uirtute coronatā ascendit in celū. qui potentia diuinitatis celū implet & terram. Et tunc sup pennas uentoz euerit. cum assumptā de terris. non solum sup uniuersa aeris huius spatia. sed etiam sup omnē etheris altitudinē sustollens. in maiestatis

Dextera dñi collocavit. **III.**
de hac assumptę humanitatis gloria etiam amos ait. Qui edificat in celū ascensionem suā. & p̄missionem suā sup terram fundat. In celum quippe ascensionem suā edificauit. qui humanam sibi carnem & animā in qua celum subire posset. ipse creauit. P̄missionē uero suam sup terram fundauit. quia misso de sup spiritu. om̄s terrarum fines. grā sue fidei. ut p̄miserat impleuit. Cuius grām p̄missionis psalmista. & uenturam in spū p̄uidens. cęciū uenire desiderans ait. Exaltate sup celos dñs. & sup omnē terram glā tua. Vbi apte significat. quia prius qm̄ redemptor n̄r. assumpta mortali carne. mortis regnum diuiceret. notus tantū erat iniudea dñs. nisi magnū nom̄ eius. At ubi resurgens

amortuus: celi alta d's homo penetra
uit: toto iam trarum orbe: nominis
eius gloria p'dicatur & creditur: **v.**

Nee uerbis solumm **v.**
phetie: uerum etiam gestus:
eiusde: d'nic'e: ascensionis p'dicaue
re: mysteriū. Nam & septimus aba
dam enoch translatus de mundo:
& helyas in celum subleuatus aerū:
ascensuro sup omnes celos d'no te
stimoniū p'buerunt. Quidem
enoch in eo quod septimus abadam
p'genitus est figurauit d'nm: non
consueto nature: mortalis ordine:
sed sp'e s'ei potentia concipiendum
& nasciturū: sp'e s'ei gratiā omnem
que septiformis a'p'pha describit:
in eo singulariter req'eturam: ipsum

In spū scō baptizaturū: & eiusdem
sp'e dona: credentib; eē daturum.
neo autem quod trecentis **vi.**
sexaginta quinq; p'isquam transf
ferretur apud homines uixit: qui
est numerus dierū anni solaris: et
futura in carne conuersatione desi
gnauit: qui ascensurus in celū: uni
cam se mundi luce: eē monstrauit:
ego sum inq'ens lux mundi: qui se
quitur me n̄ ambulabit in teneb's:
sed habebit lumē uite. Unde & ap
pheta sol iustitie uocatur: quia
ipse nimirū cunctas mundi par
tes: a solis ortu usq; ad occasum ab

aquilone usq; ad meridiem: gratia fidei
& ueritatis illustrare dignatus ē. At
uero helyas habundantiore: miraculo
figuram hui' d'nic'e: festiuitatis p'ui
lit. Cum enim instaret tempus quo
tolleret de mundo: uenit ad iorda
nem cū discipulo helýseo: & in
uoluto pallio suo percussit aquas: q'
diuise sunt & transierunt ambo p'

Diccum. Tu **vii.**
oret dilectio urā fr's mei:
quam ordinate: figura coneinat ue
ritati. Venit helyas ad iordanem pal
lio suo percussit aquas ac diuisit: ue
nit d'ns ad fluiuiū mortis: quo gens
humanū mergi consueuerat: & exu
ens se: ad tempus: habitu carnis: que
assumpserat mortē moriendo percus
sit: ac uite: nobis iter resurgendo
patefecit. Transiit autē helyas diui
so anime: p' siccum transit & helýse
us: quia resurgens a mortuis salua
tor: fidelib; quoq; suis: spem resur
gendi tribuit. Transito iordane:
helyas dedit optionem helýseo: po
stulandi que uellet: & d'ns impleta
resurrectionis: plenius discipuloꝝ
sensib; inseruit quod & antea p'mi
sit: quia quod eūq; petieritis in no
mine meo hoc faciam. **viii.**

Sermo cinantib; helya & helý
seo: subito currus & equi ig
nei rapuerunt helyam: quasi usq;

in celū. & dñs cum aplis colloquens. subito uidentib; illis eleuatus est in celum. & si non angelico fultus auxilio. angelico tam comitatus obsequio. uereq; est assumptus in celū. angelis quoq; id ipsum attestantib; qui illis dixerunt. hic ihc qui assumptus est a uobis in celum. Subleuatus ad celum helyas dimisit helyseo palliū quo erat indutus. ascende. n̄ in celum dñs. sacramenta humanitatis assumptę. discipulis immo omni ecclē. quib; sanctificaret. & in uirtute dilectionis calefieret. reliquit. Assumens helyseus palliū helye. percussit eo aquas iordanis. & ubi inuocauit dñm helye. diuise sunt aque. & transit. assumpserunt apli. assumpsit instituta p̄ eos omnis ecclā. sacramenta sui redemptoris. quib; spiritaliter erudita. abluta. & consecrata. ipsa quoq; inuocato nomine dī patris. impetum mortis superare. eiusq; obstaculo contempto. ad uitā didicit transire sempiternam. Tu autem.

S E C U N D A L E C T I O. IX.

E go mittam p̄missum patris mei in uos. Vos autē sedete in uirtute. quo ad usq; induamini uirtute ex alto. Cū dixit autē eos foras in bethaniā. & eleuatus manib; suis benedixit eos. Et factum ē dum

benediceret eis. recessit ab eis & ferebatur in celum. Et ipsi adorantes. regressi sunt in ierlm cū gaudio magno. Et erant semp̄ in templo laudantes & benedicentes deum.

Omelia venerab̄ Bedę p̄bri. De eadem lectione.;

E GO MITTAM P̄MISSUM PATRIS MEI IN UOS.

Amisum patris. gratiā dicit. spē sēi. de quo & in euangelio iohannis. multa illis ante passionem suam locutus est. ex quib; ē illud. Cum autē uenerit paraclytus quem ego mittam uobis a patre. sp̄m ueritatis qui a patre p̄cedit. ille testimoniuū p̄hibebit de me. & uos testimoniuū p̄hibebitis. Et in actib; eorū p̄cepit eis ab ierosolimis ne discederent. sed expectarent p̄missionem patris. quam audistis inquit p̄ os meū. quia & iohannes quidem baptizauit aq̄. uos autē baptizabimini sp̄u sc̄o. De cui p̄missi expectatione hic quoq; subinfertur cum dicitur. Vos autē sedete in uirtute. quo ad usq; induamini uirtute ex alto.

Virtutem eis ex alto sup uenturam pollicetur. quia quamuis & antea sp̄m sēi habuerunt. plenus tamen hunc. illo ad celos ascendente p̄cepit.

Hanc & ante passionem eius. p̄ sp̄c̄ sc̄i po-
tentiam multa demonia eieciabant.
multos sanabant egrotos. uerbum
uite quib; ualere p̄dicabant. & ip-
so resurgente. a mortuis specialius
sunt eiusde sp̄c̄ gratia recreati. q̄n-
do sicut iohannes scribit. insu-
flauit & dicit eis. accipite sp̄m sc̄m.
quorū remissus peccata remittunt̄
eis. sed maiore eius uirtute sunt
exalto induti. cum post decem di-
es assumptionis dñice. hunc inlin-

Egus igneis suscepunt. **XI.**
dixit eos foras in bethani-
am. & eleuatis manib; benedixit
eis. Quia redemptor n̄r apparuit in
carne. ut peccata tolleret. meritū
p̄me maledictionis auferret. heret-
icitatem credentib; p̄petue benedi-
ctionis donarent. recte cuncta que
in mundo gessit. in uerba benedi-
ctionis conclusit. ostendens se ip-
sum esse de quo dictum est. Cui
num benedictionem dabit. qui le-
gem dedit. **XII.**

Bene eos quib; benediceret
in bethaniā. que domus obe-
dientie interpretatur edixit. quia
nimirum contemptus & supbia
maledictionem. obedientia meru-
it benedictionē. Nam & ipse dñs.
ut amissā benedictionis gratiā.
mundo restitueret. factus ē obe-

diens patri usq; admortē. & solus eis
qui in sc̄a eccl̄a diuinus student obtem-
perare p̄ceptis. benedictio uite cele-
stis tribuitur. Nec p̄tereundū. quod
bethania in latere montis oliueti
posita narratur. Sicut enim betha-
nia obedientem dñi mandatis eccl̄e-
siam. ita mons oliueti. ipsam redēp-
toris n̄ri p̄sonam. multū decenter
exprimit. cuius latus unus militum
lancea aperuit. & continuo eruit
sanguis & aqua. hec sunt sacramta
quib; eccl̄a in xp̄o nascitur & nutrit̄.

B **FR̄A. VI. lect̄ I.**
BARNABAS ET SAU-
lus habebant & iohannē
in ministerio. Et cum pambulassent
uniuersas insulas usq; ad pafum. in-
uenerunt uirum quendam magū
pseudop̄pham iudeum. cui nomen
erat barieus. qui erat p̄consule ser-
gio paulo uirō prudente. hic accer-
sit barnaban & saulo. desiderabat
audire uerbum dī. Resistebat autē
illis elymas magus. sic enim inter-
p̄tatur nomen eius. querens auer-
tere p̄consulem a fide. Saulus autē
qui & paulus repletus sp̄u sc̄o. in-
tuens eum dixit. O plene omni do-
lo & omni fallacia fili diaboli. mi-
nicus omnis iustitie. non desinis
subuertere uias dñi rectas. Et n̄c
ecce manus dñi sup te. & eris cecus

non uidentem solem usque ad tempus. Et cō
festum cecidit in eum caligo et tene
bre. et currens querebat qui ei ma
num daret. II.

Tunc per consilium eum uidisset factum
credidit. et ammirans super doctrinam
domini. Et cum a papho nauigasset paulus.
et qui cum eo erant. uenerunt
per gentem paphie. Iohannes autem
discedens ab eis. reuersus est ierosoli
mā. Illi uero pertransiētes per gen
tē uenerunt antiochia p̄syllidie. et in
gressi synagogam die sabbatorum
sederunt. Post lectionem autē legis
et prophetarum. miserunt principes sy
nagoge ad eos dicentes. Viri fratres
si quis est in uobis sermo exhortati
onis ad plebem. dicite. Surgens
autē paulus. et manu silentium indi
cens ait. Viri israelite. et qui timetis
dominum audite. Dominus plebi israel. elegit
patres nostros. et plebem exaltauit.
cū essent incolę in terra egypti. et
brachio excelso eduxit eos ex egypto. et
per quadraginta annorum tempus. mo
res eorum sustinuit in deserto. et de
struens gentes septem in terra cha
naan. sorte distribuit eis terram eorum.
quasi post quadringentos et tri
ginta annos. et post hec dedit iu
dices usque ad samuelem prophetam. III.

Exinde postulauerunt regem.
et dedit illis dominus saul filium

ehi de tribu beniamin. annis quadra
ginta. et amoto illo suscitauit illis da
uid regem. cui testimonium perhibens
dixit. Inueni dauid filium iesse. uirum
secundum cor meum. qui fecit omnes uolun
tates meas. Huius dominus ex semine. secundum
promissionem eduxit israel saluatorem
israhel. predicante iohanne ante faciem
aduentus eius baptismum penitentie
omni populo israel. Cum impleteret
autem iohannes cursum suum dice
bat. Quem me arbitramini esse non
sum ego. sed ecce uenit post me.
cui non sum dignus calciamentum
soluere. Viri fratres filium generis
abraham. et qui in uobis timent dominum.
uobis uerbum salutis huius missum est.
Qui enim habitabant ierusalem et prin
cipes eius. hunc ignorantes et uo
ces prophetarum. que per omne sabbatum
leguntur. iudicantes impleuerunt.
et nullam causam mortis inuenien
tes eum. petierunt a pilato ut in
terficerent eum. Cumque essent summas
sent omnia que de eo scripta erant.
deponentes eum delicto posuerunt
in monumento. dominus uero suscitauit eum
a mortuis. die tertia. Qui uisus est
per dies multos. his qui simul ascen
derant de galilea cum eo in ierusalem.
qui usque nunc sunt testes ad plebem.

E S A B B A T O .
T H O S U O B I S A N N U S

namis eam. que ad patres nostros repmissio
facta est. quod deus hanc adimpleuit
filius noster. resuscitans ihesum christum. sicut
in psalmo secundo scriptum est. Filius
meus es tu. ego hodie genui te. Quod
ante suscitauerit eum a mortuis. am-
plius iam non reuersurum incorruptio-
nem. ita dixit. Quia dabo uobis scien-
dum fidei. Ideoque et alias dixit.
Non dabis scientiam tuam uidere corrupti-
onem. Dauid enim sua generationis
cum ammittisset uoluntatem dei.
dormiuit. et appositus est ad patres
suos. et uidit corruptionem. quem
uero deus suscitauit a mortuis. non ui-
dit corruptionem. Notum igitur
sit uobis uiri fratres. quia per hunc uobis
remissio peccatorum annuntiatur.
ab omnibus quibus non potuistis in le-
ge moysi iustificari. In hoc omnis qui
credit iustificatur. Videte ergo ne
super ueniat uobis. quod dictum est
in prophetis. Videte contemptores et
ammiramini. quia opus operum ego
in diebus uestris. opus quod non creditis.

E si quis enarrauerit uobis. ii.
exiuntibus autem illis. rogabant
ut sequenti sabbato legerentur sibi
uerba hec. Cumque dimissa esset syna-
goga. secuti sunt multi iudeorum et
colentium dominum et aduenarum. paulum
et barnaban. Qui loquentes suade-
bant illis. ut permanerent in gratia domini.

Sequenti uero sabbato. pene uniuersa ci-
uitas conuenit. audire uerbum domini.
Videntes autem turbas iudei. repleti
sunt zelo. et contradicebant his que
a paulo dicebantur. blasphemantes. Tunc
constantem paulus et barnabas dixerunt.
Uobis oportebat primum loqui uerbum
domini. sed quia repulistis illud. et indignos
uos iudicastis eterne uite. ecce con-
uertimur ad gentes. Sic enim precepit
nobis dominus. Posui te in lucem gentibus.
ut sis in salutem usque ad extremum terrarum.
Audientes autem gentes gauise sunt.
et glorificabant uerbum domini. et cre-
diderunt quotquot erant predestina-
ti ad uitam eternam. iii.

O mni ad uitam eternam. iii.
uslemnabatur autem uerbum
domini. per uniuersam regionem.
Iudei autem conuertauerunt religiosas
mulieres et honestas. et primos ciuita-
tis. et exercitauerunt persecutionem in
paulum et barnaban. et eiecerunt
eos de finibus suis. At illi excusso
puluere pedum eorum. in eos. uenerunt
iconium. Discipuli quoque replebantur
gaudio et spiritu sancto. factum est autem
iconio. ut simul introirent in synago-
gam iudeorum et loquerentur. ita ut cre-
derent iudeorum et grecorum copiosa mul-
tudo. Qui uero increduli fuerunt
iudei. suscitauerunt et ad iracundiam con-
uertauerunt animas gentium aduersus
fratres. sed continuo dominus pacem fecit

fecit int̄ eos. Multo igitur tempe demora
ti sunt. fiducialiter agentes in dño: testi
moniu a phibentes uerbo gratie sue:
dantes signa & p̄digia fieri p̄ manus
eoz. Diuisa est autē multitudo ciuitatū.

et quidā quidem erant cum iudeis.
quidam uero cum apostolis. Tu autē.
IGDIE S̄O PENTECOSTES.
LECTIO. S. EV̄. S̄C̄M IOH̄E OY.
ILLIO TEMP̄. Dixit dñs ih̄c disci
pulis suis. **S**iquis diligit me:
sermonē meū seruabit. Et pater m̄s
diliget eum. & ad eum ueniemus
& mansionem apud eum faciemus.
Qui non diligit me. sermones meos
non seruat. Et sermonē quem audi
stis non est meus. sed eius qui misit
me patris. Et **RELIIQA.**

OM̄E beati Gregoriū p̄p. De
eadem lectione. **IBIT FRATRES**
karissim. euangelice uerba lectio
nis sub breuitate transcurrere. ut
post diutius liceat in contemplatio
ne tantę sollemnitatis immorari.
Hodie nāq; sp̄c s̄cs repentino sonitu
sup̄ discipulos uenit. mentesq; car
naliū in sui amore p̄mutauit. & fo
ris apparentib; linguis igneis. ut uis
facta sunt corda flammantia. quia
dñi dñm magnis uisionē suscipiunt.
p̄ amore sui suauiter arserunt. Ip
se namq; sp̄c s̄cs amor est. Unde

& iohannes dicit. Dñs caritas est. Qui
ergo mente integra dñm desiderat.
p̄fecto iam habet quem amat. Neq;
enim quisquā posset dñm diligere.
si eum quē diligit non haberet. S;
ecce si unusquisq; ur̄m requiritur
an diligat dñm. tota fiducia & secu
ra mente respondet diligo. Ipso autē
lectionis exordio. audistis quod ue
ritas dixit. Siquis diligit me. ser
monem meū seruabit. Abatio ergo
dilectionis. exhibitio est operis.
Et in epistola sua idem iohannes
dicit. Qui dicit quia diligo dñm.
& mandata eius non custodit. men
dax est. Verē enim diligimus. si
mandata eius seruamus. Verē dili
gimus. si an̄tis nos uoluptatib; coar
tamus. Nam qui adhuc puluilla de
sideria diffliuit. p̄fecto dñm non
amat. quia ei in sua uoluptate con

Etradiet. Tu autē. **II.**
Et pater meus diligit eū.
& ad eum ueniemus. &
mansionē apud eum faciemus.
Pensate fr̄s km̄i. quanta sit ista sol
lemnitas. habere in cordis hospitiū.
aduentū dī. Certe si domū ur̄am
quisquā diues. ac p̄potens amicus
intraret. om̄i cū festinatione domū
tota mundaret. nequid forte es
set quod oculos amici intantis
offenderet. Tergat ergo sordes

prau operis' qui dō p̄parat domū
mentis. Sed uidete quid ueritas di
cat. Veniemus q̄ mansionem apud
eum faciem'. In quorundā q̄ enim
corda uenit q̄ mansionē non faciunt
quia p̄compunctiōne quidē dei
respectum p̄cipiunt. sed tempta
tionis tempe. hoc ipsum quod
compuncti fuerant obliuiscunt.
sicq; ad p̄petranda peccata rede
unt. ac si hec minime p̄laxissent.
Qui ergo d̄m uere diligit. qui eius
mandata custodit. in eius corde
d̄n̄s q̄ uenit q̄ mansionem facit.
quia sic eum diuinitatis amor pe
netrat. ut ab hoc amore tempta
tionis tempe non recedat. Ille ḡ
uere amat. cui uidelicet mentem
delectatio praua. ex consensu n̄ su
perat. Nam tanto quisq; a sup̄no
amore disiungitur. quanto inferi
delectatur. Unde q̄ adhuc subdi
tur. Qui non diligit me. sermo
nes meos non seruat. Ad uosmet
ipsos ergo fr̄s km̄i intorsus redi
te. si d̄m uere amatis exquirite.
Nec tam sibi aliquis credat. q̄cqd
sibi animus sine operis attestatio
ne respondeat. de dilectione cō
ditoris. lingua. mens. q̄ uita req̄
ratur. Nunquā est d̄i amor ocio
sus. Opatur etenim magna si ē. si
ū operari renuit. amor non est.

Et sermonem quē audistis. **111.**
non est meus. sed eius qui
misit me patris. Scitis fr̄s km̄i.
quia ipse qui loquitur unigenit^{us}
filius. uerbum patris est. idō sermo
quem loquitur filius. non est filii
sed patris. quia ipse filius. uerbū
ē patris. Hec locutus sum uobis.
apud uos manens. Quando non
remaneret apud eos. qui ascensu
rus in celū. p̄mittit dicens. ecce ego
uobiscū sum omnib; dieb; usq; ad
consummationē seculi. Sed uerbum
incarnatum. q̄ manet q̄ recedit.
Recedit corpore. manet diuinita
te. Apud eos ergo tunc mansisse
se p̄hibet. quia qui inuisibili semp
potestate p̄erat. corporali iam ui
sione recedebat. Paraclytus autem
sp̄s sc̄s. quē mittet pater in nomi
ne meo. ille uos docebit omnia q̄
suggeret uobis om̄a. quecūq; dixero
uobis. Hostis fr̄s mei plurimi.
quod gr̄ca locutione paraclytus.
latine aduocatus dicitur. ut conso
lator. Qui idcirco aduocatus dicitur.
quia per rorem delinquentiū apud
iustitiam patris intuenit. Qui est
unius substantie cū patre q̄ filio.
exorare p̄ delinquentib; p̄hibetur.
quia eos quos repleuerit exorantes
facit. Unde q̄ paulus dicit. Ipse
enim sp̄s postulat p̄ nobis. gēmi

tibus inenarrabilibus; Minor uero est qui postulat. quam qui postulatur. Quo modo ergo spiritus postulare dicitur? qui minor non est? Sed ipse spiritus postulat. qui ad postulandum eos quasi repleuerit inflammat. Consolator autem idem spiritus uocatur. quia de peccati perpetratione merentibus; dum spem uenire preparat. ab afflictione tristitie mentem leuat. De quo recte promittitur. ipse uos docebit omnia. quia nisi isdem spiritus cordi assistat audientis. ociosus est sermo doctoris. Nemo ergo docenti homini tribuat. quod ex ore docentis intelligit. quia nisi intus sit qui doceat. doctoris lingua exterius inuacuū laborat. Ecce unam loquentis uocem omnes pariter auditis. nec tam pariter sensum audite uocis percipitis. Cum ergo uox dispar non sit. cur in cordibus uestris. dispar est uocis intelligentia. nisi quia pro hoc quod uox loquentis communitur ammonet. est magister interior. qui de uocis intelligentia quosdam specialiter docet. De hac unctio spiritus. rursus propheta dicitur. Sicut unctio eius docet uos de omnibus; pro uocem ergo non instruitur. quando mens pro spiritum non ungitur. Sed cur ista doctrina hominum loquimur. quando et ipse conditor

non ad eruditionem hominis loquitur. si eidem homini per unctio spiritus non loquatur. Certe cum priusquam fiat cunctum opere perpetraret audiuit. peccasti quiesce. Sed quia culpis suis exigentibus; uoce est ammonitus non unctio. audire dei uerba potuit. sed seruare contempsit. Requirendum uero nobis est. cur de eodem spiritu dicatur. suggereret uobis omnia. cum suggerere esse solet minoris. Sed quia suggerere aliquando dicimus. sumministrare. inuisibilis spiritus suggerere dicitur. non quod nobis scientiam ab infimo inferat. sed ab occulto. Pacem meam relinquo uobis. pacem meam do uobis. the

relinquo. illic do. Sequentibus; relinquo. prouentibus do. Tu autem.

FR. II. SEC. M. IOH. ANGE.
nullo tempore. Dixit dominus ihesus discipulis.

Sic enim dilexit deus mundum. ut filium suum unigenitum daret. ut omnes qui credit in eum non pereant. sed habeant uitam eternam. Et

Omelia. B. AUG. EP. DE EAD. EOR.

Non misit deus filium suum in mundum. ut iudicet mundum.

sed ut saluetur mundus propter se. Ergo quantum in medico est. sanare uenit egrotum. Ipse se intimit.

qui p̄cepta medici seruare n̄ uult.
Uenit saluator mundi. Quare sal
uator dicit mundi. nisi ut sal
uet mundū. non ut iudi
cet mundū. Saluari non uis ab
ipso. exte iudicaberis. Vide quid
ait. Qui credit in eum. n̄ iudicat.
Qui autem n̄ credit. quid dicturū
sperabas nisi iudicatur. Quod ad
dit. iam iudicatus est. inquit. n̄
dum apparuit iudiciū. sed factū
est iudiciū. Nouit enim dñs qui
sunt eius. Nouit qui p̄maneant
ad coronā. qui p̄maneant ad fla
mam. Nouit in area sua triticum.
nouit paleam. nouit segetem no
uit hibernia. iam iudicatus est q̄
non credit. Quare iudicatus. Quia
non credidit in nomine unigeniti
filii dī. Hoc est autē iudiciū. quia
lux uenit in mundū. q̄ dilexerunt
homines tenebras magis quā lucē.
Erant enim mala opera eorū. .111.

Homo do intelligitur. hoc
est iudicium. quia lux ue
nit in mundū. q̄ dilexer
homi
nes magis te
nebras quā lucem. erant enī ma
la opera eorum. Quid est hoc.
Quorū erant opera bona. Nonne
uenisti. ut iustifices impios. Sed
dilexer inquit tenebras magis
quā lucem. Ibi posuit uim. Qui

ti enī dilexerunt peccata sua. multi
confessi sunt peccata sua. Qui confi
tetur peccata sua. q̄ accusat peccata
sua. iam eū dō facit. Accusat dñs pec
cata tua. si q̄ tu accuses. cōiungeris
dō. Quasi due res sunt. homo q̄
peccator. Quod audis homo. dñs
fecit. quod audis peccator. ipse
homo fecit. Dele quod fecisti. ut
dñs saluet qd̄ fecit. Oportet ut ode
ris uite opus tuū. q̄ ames uite op
di. Cum autē cepit tibi displicere
qd̄ fecisti. inde incipiunt opera
tua bona. quia accusas mala opa
tua. Initiū operum bonorū. confessio

H est operum malorū. .111.
acis ueritatem. q̄ uenis ad
lucem. Quid est ueritatē facis. Non
te palpas. non tibi blandiris. non
tibi adularis. n̄ dicis iustus sum.
cum sis iniquus. q̄ incipis facere
ueritatem. Venis autē ad lucem.
ut manifestentur opera tua. quia
indō sunt facta. quia q̄ hoc ipsum
quod tibi displicuit peccatū tuū.
non tibi displiceret. nisi dñs tibi lu
ceret. q̄ eius ueritas tibi ostende
ret. Sed qui q̄ ammonitus diligit
peccata sua. odit ammonentem lu
cem. q̄ fugit eam. ut non arguan
tur opa eius mala que diligit.
Qui autē facit ueritatē. accusat in
se mala sua. non sibi parcat. non

sibi ignoscat. ut dñs ignoscat. quia qui
uult ut dñs ignoscat. ipse ignoscat &
uenit ad lucem. cui gr̄as agit. quod
illi quid in se odisset. ostendit & di
cit dño. auerte faciem tuā a peccatis
meis. Et qua fronte dicit nisi iterū
dicat. quō facinus meū ego agno
sco. & peccatum meū contra me est
semp̄. *FR. III. Scđm iohem.*

Amā dico uobis. qui non intrat
postium in ouile. sed ascendit
aliunde. ille fur est & latro. Et *R.*

OM. F. B. Augustini episcopi.

Hoc tenet. ouile
xp̄i eē eccl̄am catholicam.

Quicūq; uult intrare ad ouile. postium
intret. xp̄m uerum p̄dicet. non
solum xp̄m uerum p̄dicet. sed xp̄i
gl̄am querat non suam. Nam multi
querendo gl̄am suā. oues xp̄i sparsē
runt potius quam congregauerunt.
Humilis est enī ianua. xp̄c dominus.
Qui intrat p̄ hanc ianuam. oportet
humiliet se. ut sano capite possit
intrare. Qui autem se non humili
at sed extollit. p̄ maceriā uult ascē
dere. Qui autē p̄ maceriā ascendit.
idō exaltatur ut cadat. Lecte tamē
adhuc loquitur dñs ih̄c. non dum
intelligitur. nominat ostiū. nomi
nat ouile. nominat oues. Commū

dat hec om̄a. sed non dum exponit.
Legamus ergo qui uenturus est ad ea
uerba. in quib; uobis aliqua
que dixit dignetur expone
re. ex quorū expositione dabit no
bis fortasse etiam illa que non expo
sunt intelligere. Paret enim manife
stus. exeret obscuris. . 11.

Qui non intrat postium in ouile
sed ascendit aliunde.
ue misero quia casurus est.

Sit ergo humilis. postium
intret. plano pede ueniat & n̄
offendat. lue inquit fur ē & latro.
oues suas uult dicere. oues alienas.
Ad hoc suas id est furto ablatas. non
ut saluet sed ut occidat. Ergo fur
est. quia quod alienum est suū dicit.
latro. quia & qd furatus est occidit.
Qui autē intrat postium. pastor ē
ouū. huc ostiarius aperit. De ostia
rio tunc queramus. quando ab
ipso dño audierim quid sit ostiū.
& quis sit pastor. Et oues uocem
eius audiunt. & pp̄rias oues uocat
nominatum. Habet enī nomina ea

Priū sc̄pta in libro uite. . 111.
pp̄rias oues uocat nomina
tum. hinc dicit ap̄ls. Nouit dñs
qui sunt eius. Et educet eas. & eū
pp̄rias emisertit oues. ante eas ua
dit. & oues illum secunt. quia sci
unt uocē eius. Auenū autem non

secuntur sed fugiunt ab eo. quia non
nouerunt uocē alienorū. Est aliqua
uox pastoris. in qua oues n̄ audiunt
alienos. in qua non oues n̄ audiunt
xpm. Que est ista uox? Qui p̄seue
rauerit usq; in finem. hic saluus erit.
Istam qui audierit ouis est. Sed illā
audiebat nescio quis. q̄ desipuit.
refriguit. audiuit alienam. Si p̄de
stinatus est. ad tempus errauit. in
t̄num n̄ perit. redit ut audiat qd̄
neglexit. faciat quod audiuit. Si
de his est qui p̄destinati sunt. q̄ er
rorem ipsius d̄s p̄seuit. q̄ conuer
sionem futurā. Bona uox f̄s. uera
pastoris ipsa est. uox salutis in ta
bernaculis iustorū. Hec est ouium
pastoris uocē audientū. p̄seuerare
usq; in finem. Temptatio accedit.
p̄seuera usq; in finem. q̄a temptatio
non p̄seuerat usq; in finē. Usq; in fi
nem in quem finem p̄seuerabis.
Quo usq; finis uiam. Et p̄prias oues
quis alius uocat nominatum. q̄ edu
cit eas. hinc ad uitā et̄nam. nisi qui
nouit om̄a nomina p̄destinatorū.
Et quis alius eas emittit. nisi qui eas
peccata dimittit. ut eum sequi du
ris libertate uinculis possint. Et
quis eas p̄cessit. quo eum sequant̄.
nisi qui resurgens a mortuis. iam
non moritur. q̄ mors ei ultra non
dominabitur. Tu autem.

IFR̄A. IIII. SED̄A IONAHN̄.
Nullo temp̄. Dixit d̄ns ihs discip̄ suis.
Nemo potest uenire ad me. nisi

pater qui misit me. traxerit eum.
Et REL. Omelia beati Augustini

MAGNA GRATIE
ep̄i. de eadē lectione.
commendatio. Nemo uenit.
nisi tractus. Quem trahat
q̄ quē n̄ trahat. quare illū trahat q̄
illum non trahat. noli uelle iudicare.
si n̄ uis errare. Semel accipe q̄ intelli
ge. Non traheris. ora ut traharis.
Quid hic dicimus f̄s. Si trahimur
ad xpm. ergo inuiti credimus. ergo
uolentia adhibetur. n̄ uoluntas ex
citatur. Inuitare q̄sq̄quam eccl̄am pot̄
nolens. accedere ad altare potest no
lens. accipe sacramtū potest nolens.
credere non potest nisi uolens. Si
corpe crederet. fieret inuolentib;
S; n̄ corpe credit. Ap̄tm audi. Cor
de creditur ad uisitatā. Et quid se
quitur. Ore autē confessio fit in sa
lutem. De radice cordis surgit ista
c̄fessio. Aliquando audis confitentē.
q̄ nescis credentem. S; nec debes
uocare cōfitentem. quē iudicas non
credentē. Hoc ē enim cōfiteri. dice
re quod habes in corde. Si autē aliud
in corde habes aliud dicis. loqueris
n̄ confiteris. .11.
uem traxit pater. Tu es

xpc̄ filius dī unū. Vide quia tractus est.
q̄ a patre tractus. Beatus es inquit sy
mon bariona. quō non tibi reuelant
caro q̄ sanguis. sed pater meus. qui est
in celis. Ista reuelatio. ipsa est attractio.
Rāmū uiridem ostendis ouī. q̄ tra
his illam. Hucet puero demonstran
tur. q̄ trahitur. q̄ quod currit tra
hitur. Amando trahitur. sine lesione
corporis trahitur. cordis uinculo tra
hitur. Si ergo ista que sūt delicias.
uoluptatesq; tēnas reuelant aman
tibus. trahunt qm̄ uerum est. tra
hit sua queq; uoluptas. non trahit
reuelatus xpc̄ a patre. Quid enim
fortius desiderat anima quā uerita
tem. Quo audas fauces habere de
bes. Vnde optare debes. ut sanum
sit intus palatum. uera iudicandi.
ut manducet q̄ bibat sapientiam.
iustitiam. ueritatem. et̄nitatem.

Omnis qui audit a patre. **III.**
q̄ didicit. uenit ad me. U
dete quomodo trahit pater. docen
do delectat. non necessitatem im
ponendo. Ecce quomodo trahit.
Sciunt om̄s docibiles dī. trahere dī
est. Omnis qui audiuit a patre q̄
didicit ipse uenit ad me. trahere
dī ē. Quid igitur fr̄s. Si omnis q̄
audiuit a patre q̄ didicit ipse ue
nit ad xpm̄. xpc̄ hic nihil docuit.
Quid quod patrem magistrū ho

mines non uiderunt. filiū uiderunt.
filius dicebat. sed pater docebat.
Ego cum homo sum. quem doceo.
quem fr̄s. nisi eum qui audit uer
bum meū. Si ego cū homo sim. u
lum doceo qui audit uerbū meū.
quere quid sit xpc̄. q̄ inuenis uer
bum eius. In principio erat uerbum.
Quid est aut̄ uobis trahi a patre.
nisi discere a patre. Quid est discere
a patre. nisi audire a patre.
Quid est audire a patre. nisi audi
re uerbum patris. id est me. Traū.

FR. V. SECUNDA LECTIO.

Conuoctis ihs̄ duo
decim discipulis suis. dedit eis uir
tutem q̄ potestatem sup̄ omnia de
monia. q̄ ut languores curarent.

ET RET. OMNIS LECTIOHIS

MODO FR̄S eiusdem.
cum eugl̄m̄ legeretur
audiuimus. quia conuo
ctis ihs̄ duo decim apostolis. de
dit illis uirtutem q̄ potestatem sup̄
omnia demonia. q̄ ut languores
curarent. Et misit illos p̄dicare reg
num dī. q̄ sanare infirmos. Fortas
se enim nemo crederet. hominib;
illiteratis. p̄mutentib; regnū celoz.
idō concessit illis primo potestatem
signoz. q̄ tunc misit illos p̄dicare
regnum dī. ut p̄missoz magnitudi
nem attestaret. etiā factoroz magni

tudo / fidemq; uerbis daret uirtus offen-
sa / q; noua facerent qui noua p̄dica-
rent / atq; ad hoc uisibilia miracula
facerent / ut corda audientium ad fidem
inuisibilium p̄traherent. Signa uero
que tunc p̄p̄tos corporaliter fiebant.
cotidie in sc̄a eccl̄a p̄sc̄os p̄dicatores
spiritualiter fiunt. cū quis infide infir-
mus eorū p̄dicatione roboratur ad
fidem / cum quis in peccatis mortu-
us / gratia q; misericordia dñi compunctus.
peccatorum eruditionem resuscitatur ad p̄-
nitentiam / q; confessionem / q; pecca-
torum suorum digna emendatione uitam

S meretur sempiternam. **11.**
si seducti aliqui a diabolo in
fornicatione / aut auaritia /
que est idolorum seruitus / aut etiam
quorundam aliorum capitalium criminum
decepti errore / que omnia esse lepra
iudicantur / propterea doctorum / uel etiam
per exempla sc̄itatis redeunt ad sinum
matris ecclesie / confitentes se uigiter
in maximis deliquisse / q; gemitum pec-
catorum suorum incessabiliter ostenden-
tes / uisum elemosinis suis ceterisque ope-
ribus misericordie redimentes / donec emen-
dationem uiciorum quibus implicati fue-
rant / in penitentia permanentes percipi-
unt / nonne huiusmodi quasi a lepra munda-
ti salutem merentur eternam. Et ait
ad illos. Nihil tulertis in uia / neq; uir-
gam / neq; peram / neq; pecuniam / neq; duas

tunicas habebitis. **111.**

Tanta sacerdotibus in deo debet
esse fiducia / ut nequaquam
curis terrene negotiationis q;
desideriis implicentur. Et quamuis p̄sen-
tis uite sumptus non p̄uideant / tamen
sibi hos nunquam deesse certissime
sciunt / si in opere uoluntatis dei inuen-
toque p̄dicationis laborant / ne dum
mens eorum occupatur ad temporalia /
minus subiectis p̄uideant eterna. Pau-
perem uidelicet uitam sacerdotes de-
bere habere demonstrans / ne uideren-
tur causa lucri p̄dicare / quia qui diui-
tias detruncauerat / prope modum q; ne-
cessaria uite amputauit / thesaurusque
prohibitus etiam gulam prohibet / cū panem
portare contradicit. Virge autem
prohibitione nos ammonet / non aliunde
auxilium nisi a deo querere / q; qui
deum habemus auxilium / baculi p̄sidia non
queramus. Unde alibi ait. Querite
ergo primum regnum dei / q; iustitiam eius /
q; hec omnia adicientur uobis. Tu-
FR̄A. VI. SEC̄DA LUCEA;
nullo tempore. **S**edebat ih̄s docens /
q; erant pharisei sedentes / q; legis doc-
tores / qui uenerant ex omni castello
iudee / q; galilee / q; ierusalem. Et reliqua.

OM̄IA LECTIŌNIS EUSDEM.;
QUID NON SEDENS
docuerit quando scribis
q; phariseis confidentibus;

paralyticum curauit lucas breuandi gratia
preterit. sed matheus et marcus qui nar-
rant questionem facere uidentur. Quo-
quidem matheus in ciuitate sua. marcus
in capharnaui. hoc eum fecisse testatur.
Que difficilius questio solueretur. si
matheus etiam nathareth nominaret.
Hunc uero uel ipsa galilea in qua erat
nathareth. intelligenda est ciuitas christi.
propter distinctionem uidelicet regio-
nis transmare gesarenorum. de qua
transfretando sicut matheus scribit
uenerat galileam. uel certe ipsa caphar-
naum ciuitas christi dicta est. quam non
nascendo sed uirtutibus illustrando. su-
am ipse fecerat. Et ecce uiri portantes
in lecto hominem qui erat paralyticus.
quererant eum inferre. et ponere
ante eum. Tu autem. 11
Curatio paralytici huius anime
post diuturnam illecebre carna-
lis inertiam ad christum suspirantis. indi-
cat saluationem. Que primo omnium
ministris qui eam subleuent et christo
offerant. id est bonis doctoribus. qui spe-
sanationis opemque intercessionis sugge-
rant indiget. Qui bene marco narra-
te quatuor fuisse reperunt. siue quia
quatuor euangelii libris. omnis predi-
cantium uirtus. omnis sermo firmatur.
quia seu quia quatuor sunt uirtutes
quibus ad promerendam sospitatem fidu-
cia erigitur. de quibus in eterna sapien-

tie laude dicitur. Sobrietatem enim do-
cet. et sapientiam et iustitiam et uirtutem.
quibus utilius nihil est in uita hominibus.
Quas non nulli diuersis nominibus. pru-
dentiam. fortitudinem. temperantiam.
et iustitiam appellant. Et non inueni-
entes qua parte illum inferrent pertur-
ba. ascenderunt supra tectum. pregu-
lasque summiserunt illum cum lecto in

D medio ante ihm. 111
desiderant paralyticum christo of-
ferre. sed turba interposita ab
omni parte recludunt. quia sepe ani-
ma post infirmam torporis desidiam
ad deum resipiscens. et superne gratie re-
medio cupiens innouari. prisce con-
suetudinis obstaculo retardatur. se-
pe inter ipsas orationis secreta dulce-
dines. et quasi suaue cum domino colloqui.
turba cogitationum intueniens. acie
mentis ne christus uideatur. includit.
Et quid inter hec agendum. Non utique
in infimis exterius qua turbe tumultu-
antur remanendum. sed tectum do-
mus in qua christus docet ascendendum.
id est sacre scripture sublimitas est
appetenda. lexque domini cum psalmista die
noctaque meditanda. In quo enim corri-
git uiam uiam suam. In eusto dien-
do sermones tuos. Et summiserunt
illum cum lecto in medio ante ihm.

S A B B A T O .
S C H M . L V C A O .

gulo temp. **S**urgens ihs de synagoga
intouit in domū symonis. Socrus autē
symonis tenebatur magnis febris
q̄ rogauerunt eum pea. **ET RET;**

Omnia Lectiois adē.

SIRYMA ADE
monio liberatum. mora
liter animū ab in
da cogitatione purgatum. significare
dixerimus. consequenter femina fe
bribus tenta. sed ad imperiū dñi cu
rata. carnem ostendit a concupiscen
tie sue feruore. p̄ continentie p̄cepta
frenatā. Omnis enim amaritudo. q̄
ua. q̄ indignatio. q̄ clamor. q̄ blas
phemia. spē immundi furor ē. For
nicationē uero q̄ immunditiam. libi
dinem. cōcupiscentiam malā. q̄ aua
riciam que est symulachroz seruitus.
febrem ulecebrose carnis intelligimus.
Et rogauerunt illum pea. Et stans
sup eam. impauit febrī. q̄ dimisit eā.

Modo saluator rogatus. **11.**
modo utro curat egrotos.
ostendens se contra pecca
torum quoq; passionē. q̄ p̄cibus
semp̄ annuere. fidelū. q̄ ea que ipsi
minime in se intelligunt. uel intelli
genda dare uel pie petentib; etiam
non intellecta dimittere. iuxta qđ
psalmista postulat. Deietta quis intel
ligit. Ab occulis meis munda me
dñe. Et continuo surgens ministra

bat illis. Naturale est febrientibus; inci
piente sanitate lascessere. q̄ egrotationis
sentire molestiā. Verum sanitas que dñi
confertur imperio. simul tota redit. q̄
non solum ipsa tota redit. sed q̄ tanto
robore comitante. ut eis continuo qui
se uiuerant. ministrare sufficiat. q̄ upe
ta leges tropologie. membra que serue
rant in munditie ad iniquitatē ut frue
tificarent morti. seruant iustitie inui
tam eternam. **111.**

Cum sol autem occidisset. om̄s
qui habebant infirmos uariis
languorib; ducebant uos ad ihm. Et
ille singulis manus imponens. curabat
eos. Solis occubitus. passionē mortēq;
significat illius qui dixit. Quamdiu
sum in mundo. iux sum mundi. Et sole
occidente plures demoniaci. quā ante
plures sanantur egroti. quia qui tem
poraliter uiuens in carne. paucos iudeoz
docuit. calcato regno mortis. omnibus
portem gentib; fidei salutisq; dona
transmisit. Cui ministris. quasi uite lu
cisq; p̄conibus. psalmista canit. Iter fa
cite ei. qui ascendit sup occasum. Super
occasum quippe dñs ascendit. quia un
de in passione occubuit. inde maiore
suam glām resurgendo manifestauit.

In oct̄ Pentecosten. Sermo. v.

S Gregorū pp̄. lect̄. i.
PIRITUS DñI
ornauit celos. Ornamenta

celorum sunt uirtutes p̄dicantiū. Quot enim sunt bona p̄dicantiū. tot sunt ornamenta celoz. Hinc rursum scriptū ē. Verbo d̄ni celi firmati sunt. q̄ sp̄s oris eius. omnis uirtus eoz. Verbum enim d̄ni. filius est patris. Sed eosdem celos. uidelicet sc̄os ap̄los. ut tota simul trinitas. ostendatur op̄ata. repente de sc̄i sp̄e diuinitate adiungitur. Et spiritu oris eius. omnis uirtus eoz. Celoz igit̄ uirtus de sp̄u sumpta est. quia mundi hui⁹ potestatib; contraire non p̄sumerent. nisi eos sc̄i sp̄e fortitudo solidasset. Tu autem **II.**

Libet oculos fidei. in uirtute opificis hui⁹ attollere. atq; sparsim patres testamenti noui ac ueteris considerare. ecce ap̄tis eiusde oculis fidei. dauid. amos. danielem. petrum. paulum. matheum intueor. q̄ sc̄s iste sp̄e. qualis sit artifex considerare uolo. s; in ipsa mea consideratione deficio. Implet nanq; citharedum puerū. q̄ psal mistam facit. Implet pastorem armentariū. sicomoros uellicantē. q̄ p̄pham facit. Implet abstinentē puerū. q̄ iudicem senū facit. Implet piscatorem. q̄ p̄dicatōrē facit. Implet p̄secutorē. q̄ doctorē gentiū facit. Implet publicanū. q̄ euangelistā facit. **III.**

Qualis est artifex iste sp̄e. Nulla addiscendū mora agitur. In omne qd̄ uoluerit. mox ut

tetigerit. mentē docet. solūq; tetigisse docuisse est. Nam humanū animū subito ut illustrat immutat. Abnegat hunc repente qd̄ erat. exhibet repente qd̄ n̄ erat. Pensemus sc̄os p̄dicatores m̄os. quales hodierna die repperit. quales fecit. Certe qui in uno conclau. p̄uideorum metu residebant. natiuitatis sue. singuli linguā nouerant. q̄ tam nec ea ipsa lingua quā nouerant. aperte xp̄m loqui p̄sumebant. Venit spirit⁹ q̄ in ore eoz. p̄diuersitate linguarum docuit. in mente aut̄ ex auctoritate roborauit. Ceperunt q̄ in aliena xp̄o eloqui. qui de illo prius q̄ in sua lingua loqui metuebant. **IIII.**

Inflammatū cor. despexit tormenta corporis. que ante metuebat. uicit iū carnalis formidinis. p̄ amore conditoris. Et qui prius suis aduersariis succumbebant formidine. eis iam p̄erant auctoritate. Qui ergo eos intante celsitudinis culmen erexit. quid aliud dixerim. nisi quod mentes terrenoz hominū celum fecit. Pensate fr̄s km̄. post incarnationem unigeniti filii. qualis sit hodierna sollempnitas. de aduentu sp̄e sc̄i. Sicut enī illa. ita quoq; q̄ hec est honorabilis. In illa quippe d̄s. in se p̄manens. semet ipsum creauit hominē. in ista uero homines uenientem desup susceperunt d̄m. In illa d̄s naturalit̄ fact⁹

factus est homo. in ista homines facti sunt
padoptionem dñi. Si ergo remanere
carneles in morte nolimus. hunc fratrem
kñm uiuificantem spm amemus. **v.**

Quia caro spm nescit. dicat for-
tasse carnali cogitatione ap-
se aliquis. Quomodo diligere ualeo.
quem ignoro. Hec et nos concedimur.
quia mens uisibilibus intenta. uidere
nescit inuisibilem. Nulla enim nisi ui-
sibilia cogitat. eaque et cum non agit.
eorum imagines intorsus trahit. Denique
in imaginibus corporeis iacet. surgere
ad incorporea non ualet. Unde fit.
ut tanto deterius creatorem nesciat.
quanto in cogitatione sua familiari
corpoream portat creaturam. **vi.**

Cum dñm uidere non possumus.
habemus aliquid quod agamus.
unde iter fiat. quo ad eum nostrae intel-
ligentiae oculus ueniat. Certe quem
in se uidere nullom ualemus. hunc
in seculis suis uidere iam possumus.
Quos dum in terra conspiciamus agere. cer-
tum nobis fit in eorum mentibus dñm ha-
bitare. In re autem incorporea. a rebus
corporalibus usum trahamus. Nemo
enim nostrum orientem clare solem. in-
spetam illius intendendo. ualet con-
spicere. quia tensi in eius radibus ocu-
li reuerberantur. Sed sole illustratos
montes aspiciamus. et quia iam sol or-
tus est uidemus. Tu autem. **vii.**

Quia solem iustitiae in se ipso uide-
re non possumus. illustratos
montes claritate illius
uideamus. sanctos uidelicet apostolos. qui uir-
tutibus emicant. miraculis coruscant.
quos nati solus claritas perfudit. Et cum
in se ipso sit inuisibilis. pro nobis qua-
si per illustratos montes. se uisibilem pre-
buit. Virtus enim diuinitatis in se. qua-
si sol in celo est. uirtus diuinitatis in ho-
minibus sol in terra. Solem ergo iustitiae
intueamur in terra. quae uidere non pos-
sumus in celo. ut dum inoffenso pede
operis. per hunc in terra gradimur. ad intu-
endum illum. quandoque oculos et in ce-
lum leuemus. Sed inoffenso pede iter
nostrum in terra agitur. si deus ac proximus
integra mente diligatur. Nec deus enim
uere sine proximo. nec proximus uere di-
ligitur sine deo. Hinc est quod idem
spiritus sancto legitur discipulis datus. pro-
xiimo in terra degente. postmodum ad deo
in celo presidente. **viii.**
in terra datur spiritus. ut diligatur proximus.
in celo uero. ut diligatur deus. Sed
cur prius in terra. postmodum in celo.
nisi quod patenter datur intelligi.
quia iuxta uocem iohannis. qui fratrem
non diligit quem uidet. deum quem non
uidet quomodo potest diligere.
Diligam ergo proximum fratrem. amemus eum
qui iuxta nos est. ut peruenire ualeamus.
ad amorem illius. qui super nos est. Medite

tur mens imprimis quid exhibeat dō. ut
pfecte mereatur in dō gaudere cū pximo.
Tunc ad illam supne frequentie letitiam
puenimus. de qua scī sp̄c nunc pignus
accepimus. ad istum finē toto amore
tendamus. in quo sine fine letabimur.
Ibi supnoꝝ cuiuꝝ societas sc̄a. ibi sollem
nitas certa. ibi requies futura. secreta.
Ibi pax uera. que nobis iam non relin
quitur. sed datur.

Ibi pax uera. que nobis iam non relin
quitur. sed datur. **SC̄DA LOTHAN**
ijulio temp̄. **C**rat homo **HEO.**
exphariseis nichodemus nomine.
princeps iudeoꝝ. Hic uenit ad ihm
nocte. q̄ dixit ei. Rabbi. scimus q̄
adō uenisti magister. Nemo enī pot
hec signa facere que tu facis. nisi fue
rit d̄s cum eo. Respondit ih̄c. q̄ dixit
ei. Amā dico tibi. nisi quis renatus
fuerit denuo. non potest uidere reg
num d̄i. Dicit ad eum nichodemus.
Quomodo potest homo nasci. cum sit
senex. Nunquid potest in uentre ma
tris sue iterum introire q̄ nasci. Re
spondit ih̄c. Amā dico tibi. nisi quis
renatus fuerit ex aqua q̄ sp̄u. non pot
introire in regnū d̄i. Quod natum est
ex carne. caro est. q̄ qd natum est ex spi
ritu. sp̄c ē. Non mireris quia dixi tibi.
oportet uos nasci denuo. Sp̄c ubi uult
sp̄uat. q̄ uocem eius audis. sed non
scis. unde ueniat. q̄ quo uadat. Sic
est omnis. qui natus est ex sp̄u. Respo
dit nichodemus. q̄ dixit ei. Quomodo

possunt hec fieri. Respondit ih̄c. q̄
dixit ei. Tu es magister misrl. q̄ hec
ignoras. Amā dico tibi. quia quod
scimus loquim. q̄ quod uidimus te
stamur. q̄ testimoniu nrm n̄ accipit.
Si terrena dixi uobis q̄ non creditis.
quomodo si dixero uobis celestia cre
detis. Et nemo ascendit in celum ni
si qui descendit de celo. filius homi
nis qui est in celo. Et sicut moyses ex
altauit serpentem in deserto. ita exal
tari oportet filium hominis. ut om
nis qui credit in ipsum non pereat.
sed habeat uitam eternam.

OMELIA VBI DE DE P̄BRI. DE
S**PADEMLECTIONE.**
ICUT EXLECTI
one scī euangelii. fratres
k̄m̄ audistis. princeps iu
deorum uenit ad ihm nocte. cupiens
secreta eius allocutione plenuis disce
re mysteria fidei. cui apta ostensio
ne signoꝝ aliquatenus iam rudimen
ta p̄ceperat. Qui quō prudenter ea
que ab illo fieri uidebat intelligere
curauit. subtiliter ea que ab illo que
rebat. inuestigare p̄meruit. Rabbi
inquit scimus. quia adō uenisti ma
gister. Nemo enim potest hec signa
facere que tu facis. nisi fuerit d̄s cū
eo. Adō enim ihm uenisse. ad magi
steriū celeste. mundo adhibendum
uenisse confessus est. d̄m cū illo

fuisse miraculis p̄dentibus intellexit.
nec dum tamen ipsum d̄m eē cogno-
uit. sed quia magistrū nouerat ueri-
tatis. studiosē docendus adiit. merito
ad agnitionem diuinitatis eius p̄fecte
doctus subit. merito utriusq; nati-
uitatis eius. diuine scilicet & huma-
ne. sed & passionis atq; ascensionis
ipsius archana p̄cepit. nec non etiam
modum scē generationis. ingressi
regni celestis. aliaq; p̄ plura doctne
euangē sacra m̄ta. d̄no reuelante di-

R dicit. *x.*
Respondit ihe. & dixit ei.
Amā dico tibi. nisi quis renatus fue-
rit denuo. non potest uidere reg-
num d̄i. Que sententia tanto aptius
eunctis fidelibus lucet. quanto con-
stat. quia sine hui' luce. fideles esse
nequeunt. Quis enim sine lauacro
regenerationis remissionem peccatorū
consequi. & regnum ualeat intrare ce-
lorum. Sed nichodemus qui nocte
uenit ad ihs. nec dum lucis m̄stria
capere nouerat. Nam & nox in qua
uenit. ipsam eius qua p̄mebatur ig-
norantiam designat. Nec dum enim
eorum numero sociatus erat. quib;
ait ap̄ls. Fuitis aliquando tenebrē.
nunc autem lux in d̄no. Sed inter eos
potius remanebat. quib; loquitur
esayas. Surge illuminare. quia uenit
lumen tuū. & gl̄a d̄m sup te orta est.

Respondit ergo nicho *xv.*
demus & ait. Quomo-
do potest homo nasci. cum senex sit.
Nunquid potest in uentre matris sue
iterato introire & nasci. Quia enim
scē natiuitatis adhuc nescius p̄seue-
rabat. de salute autē sua iam sollicitus
steterat. necessario de una quam no-
uerat natiuitate an posset iterari. ul
quo ordine regeneratio posset im-
pleri. querebat. ne hui' experte re-
manendo. uite celestis particeps eē
nequiret. Notandum autē. quia quod
de carnali dixit. hoc etiam de spirita-
li est generatione sentiendū. nequaquā
uidelicet tam. postquam impleta fue-
rit. posse repeti. Siue enī hereticus.
siue scismaticus. siue facinosus q̄sq;
in confessione scē trinitatis baptizet.
non ualet ille qui baptizatus ē abo-
nis catholicis rebaptizari. ne confessio
uel inuocatio tanti nominis. uideatur

Q annullari. *xvii.*
Quia nichodemus. ad primam
d̄ni responsionem sollicitus. quom̄
sit intelligenda. diligenter inquiri-
meretur iam plenius instrui. & quia
scē natiuitas. non carnalis. sed spiri-
talis sit audire. Respondit nanq; u-
li ihe. Amā dico tibi. nisi quis rena-
tus fuerit ex aqua & spū. non potest
introire in regnum d̄i. Cui' natiuita-
tis modū subsequenter exponens.

pr̄fiusq; acarnali distinguens ait. Quod
natum est ex carne caro est. q̄ quod
natum ē ex sp̄u sp̄c est. Natura sp̄c
inuisibilis. carnis est uisibilis. atq; ido
carnalis generatio uisibilit̄ amminista
tur. uisibilib; increm̄tis. qui in carne
nascitur. p̄tatum momenta p̄ficit.
spiritalis autē generatio. tota inuisi
biliter agitur. Nam uidetur quidem
qui baptizat̄. in fontē descendere.
uidetur aquis intingui. uidetur de
aquis ascendere. q̄d autē in illo. laua
erum regenerationis egerit. minime
potest uideri. Sola hoc fidelium pie
tas nouit. quia peccator in fontē de
scendit. sed purificatus ascendit. fi
lius mortis descendit. sed filius resur
rectionis ascendit. Filius p̄uaticatio
nis descendit. sed filius reconciliatio
nis ascendit. Filius ir̄ descendit. s;
filius iudicij ascendit. Filius diaboli
descendit. sed filius d̄i ascendit. So
la hec eccl̄a mater que generat nouit.
Ceteris oculis insipientium uidetur ta
lis exire de fonte. qualis intiauit.

DOM. I. POST OCT. PENT.
Incipit p̄logus beati Ieronimi
p̄bri. in libros regum. l. i.

VIGINTI DUAS
esse litteras apud hebre
os. syrorum quoq; q̄
chaldeorū lingua testatur. que hebre
e; magna ex parte confinis est. Nam

q̄ ipsi uiginti duo elementa habēt.
eodem sono. sed diuersis karakterib;
Samaritani autē pentatheucū moy
si. totidem litteris scriptitant. figu
ris tantū q̄ apicibus discrepantes.
Certumq; est esdram scribam legisq;
doctorem. post captam ierlm̄ q̄ in
stauracionem templi sub iorobabel
alias litteras repperisse. quib; nunc
utimur. cū ad illud tempus idem sa
maritanorū q̄ hebreorū characteres fue
runt. In libro quoq; numerorū hec ēa
dem supputatio litterarū. sub leuitarū
ac sacerdotum censu mystice ostendi
tur. q̄ nomen d̄ni tetragramaton
in quibusdam grecis uoluminib; usq;
hodie antiquis inuenimus expressū
litteris. Sed q̄ psalmi tricesimus sex
tus. q̄ centesimus decimus. q̄ centesi
mus undecimus. q̄ centesimus octa
uus decim̄. q̄ centesimus quadragesi
mus quartus. quamquā diuerso scri
bantur metro. tam̄ eiusdem numeri
teruntur alphabeto. q̄ hieremie; lam̄
tationes. q̄ oratio eius. Salomonis
quoq; in fine p̄uerbia ab eo loco in quo
ait. Mulierem forte quis inueniet.
isdem alphabetis uel incisionibus
supputantur. Porro quinque littere.
duplices apud hebreos sunt. caph.
mem. nun. phe. sade. Alter enim
phas scribunt̄ principia. medietatesq;
uerborū. alter fines. Vnde q̄ q̄nq;

áplerisq; libri duplices estimantur. sa-
muel. malachim. dabreiamin. esdras.
ieremias cum cynoth idest lamentationi-
bus suis. Quomodo igitur uiginti duo
elementa sunt pque scribimus hebra-
ice omne quod loquimur. q̄ eorum in-
tūs uox humana comprehenditur. ita
uiginti duo uolumina supputantur.
quib; quasi litteris q̄ exordiis in dei
doctrina tenera adhuc q̄ lactans uiri-
uisti eruditur infantia. Primus apud
eos liber uocatur bresith. quem nos
genesim dicimus. cōs ellestmoth. q̄
exodus uocatur. tercius uarechra. idē
leuiticus. quartus uagedaber. quem
numerū uocamus. quintus addaba-
rum. qui deuteronomus p̄notatur.
Hū sunt quinque libri moysi. quos p̄p̄e-
torath idest legem appellant. Scdm
p̄pharum ordinem faciunt q̄ incipi-
unt ab iesu filio naue. qui apud eos
iosue uennum dicitur. Deinde subte-
runt sethim idest iudicū librū. q̄ in
eundem cōpingunt ruth. quia indie-
bus iudicium facta narratur hystoria.
Tercius sequitur samuel. quem nos
regnoz p̄mū q̄ scdm dicimus. Quartus
malachim idest regum. qui tercio q̄
quarto regnoz uolumine continetur.
Meliusq; multo est malachim idest
regū. quam malachoth idest regnoz
dicere. Non enī multarū gentium
regna describit. sed unius israelitici

populi. qui tribubus duodecim contine-
tur. Quintus est esayas. sextus ieremias.
septimus ehechiel. octauus liber duode-
cim p̄pharum. qui apud illos uocatur
tharasia. Tercius ordo ^{aḡographa} Α Γ Ι Ο Γ Ρ Α Θ Α
possidet. Et primus liber incipit ab
iob. scds á dauid. quē quinque incisio-
nibus. q̄ uno psalmoz uolumine com-
prehendunt. Tercius est salomon. tres
libros habens. puerbia quē illi para-
bolas idest maslot appellant. Quartus
eccleston idest coeleth. q̄ quintus can-
tica canticorū. quem titulo syrasirim
p̄notant. Sextus est damel. septimus
dabreiamin. idest uerba dierū. quod
significatus ^{chronicon} κρονικον. idest nu-
merū totius diuine hystorie possumus
appellare. qui liber apud nos ^{paraly pomenon} Π Α Ρ Α
Λ Ι Ν Ο Γ - C Η Η Ο Η idest uerba die-
rum. p̄mus q̄ scds scribuntur. Octauus
esdras. qui q̄ ipse similiter apud gre-
cos q̄ latinos in duos libros diuisus est.
Nonus hester. Atq; ita sunt sunt pari-
ter ueteris legis libri uiginti duo. idē
moysi quinque p̄pharum octo. agio gra-
forum nouem. quāquam non nulli
ruth q̄ cynoth inter ^{α γ λ ω γ ρ α θ α} Α Γ Λ Ω Γ Ρ Α Θ Α
scriptitent. q̄ libros hos in suo putent
numero supputandos. Ac p̄hec eē pri-
scē legis libros uiginti quatuor. quos
sub numero uiginti quatuor seniorū
apocalypsis iohannis inducit. adoran-
tes agnum q̄ coronas suas p̄stratis

uultib; offerentes. stantib; coram qua-
tuor animalib; oculatis ante & retro.
id est in p̄teritum & in futurū respicien-
tes. & indefessa uoce clamantib; s̄c̄s.
s̄c̄s. d̄ns d̄s omp̄s. qui erat. & qui
est & qui uenturus est. hic p̄logus
s̄pturarū quasi galeatum principiū
om̄ibus libris quos de hebreo uertim
in latinū conuenire potest. ut scire
ualeamus quicquid extra hos est inter
apocrypha esse ponendum. Igitur sa-
pientia que uulgo salomonis inseri-
bitur. & iesu filii syrach liber. & iu-
dith & tobias & pastor. non sunt in
canone. Machabeoz primū librum
repperi hebraicum. sed̄s grecus est.
quod est ipsa φραση γ̄ p̄bari pot̄.
Que cum ita se habeant. obsecro te
lector ne laborem meū reprehensio-
nem estimes antiquoz. In tabernacu-
lo d̄i offert unusquisq; quod potest.
Alii aurum & argentū & lapides p̄ci-
osos. alii byssum & purpuram. & coc-
cum offerunt & iacinctum. nobiscū
bene agitur. si obtulerimus pelles &
caprarum pilos. & tamen ap̄ls contē-
ptibilia n̄ra magis necessaria iu-
dicat. Unde & tota illa tabernacu-
li pulchritudo. & p̄ singulas speci-
es eccl̄e p̄sentis futureq; distinctio
pellibus tegitur & cilicis. ardoreq;
solis & inuiriā ymbriū. ea que ui-
uora sunt phibent. Lege ḡ p̄mū

samuel & malachum meū. meū inquam
meū. Quicquid em̄ crebrius uertendo
& emendando sollicitius & didicimus
& tenemus. n̄m̄ est. Et cū intellere-
ris quod ante^{ne} sciebas. uel interpretem
me existimato si gratus es. uel si a pa-
p̄ra c̄t̄ n̄. si ingratus. quāquā in
om̄ino conuersus non sum. mutasse
me quippiam de hebraica ueritate.
Certe si incredulus es. lege grecos co-
dices & latinos. & confer cū his opu-
sculis. & ubicūq; inter se uideris di-
scere partē. interroga quemlibet he-
breorū. cui magis accomodare debe-
as fidem. Et si n̄ra firmauerit. puto
quod eum non estimes coniectorem.
ut in eodē loco meū similit̄ diuina-
ret. Sed & uos famulas xp̄i rogo.
que d̄ni discumbentis p̄ciosissimo
fidei myrto unguitis caput. que ne
quaquā saluatorem queritis in sepul-
chro. quib; iam ad patrem xp̄c̄ ascen-
dit. ut contra latrantes canes. qui
aduersum me rabido ore deseruunt
& circueunt ciuitatem atq; in eo se-
doctos arbitrantur si aliis detrahant.
orationum uirarum clipeos opponite.
Ego sciens humilitatem meā. illius
semp̄ sententię recordabor. d̄xi cu-
stodiā uas meas. ut n̄ delinquam
in lingua mea. posui ori meo custo-
diā. cū c̄sisteret peccator aduersum
me. obmutui & humiliat̄ sū. & filii

á bonis.

Explicit plogus. Incipit
PRIMUS LIBER

REGUM
YITUBYSOF

Cur
tamatha sophum de monte

Feffiam. et nomen eius helchana. filius
ieroboam. filii helii. filii thau. filii
siph eufiateus. Et habuit duas uxores.
nomen unius anna. et nomen se-
cunde fenenna. Fueruntque fenenne
filii. anne autem non erant liberi. **ii.**

Et ascendebat uir ille de ciui-
tate sua. statutis diebus. ut
adoraret et sacrificaret domino exercitu-
um in sylo. Erant autem ibi duo filii
heli. ophni et phinees sacerdotes
domini. Venit ergo dies. et immolauit
helchana. deditque fenenne uxori sue.
et eumetis filius eius et filiasque partes.
anna autem dedit partem unam ter-
tius. quia annam diligebat. Dominus autem
concluserat uuluum eius. afflige-
bat quoque eam emula eius et uehem-
ter angebat. ut tantum ut exspiraret.
quod dominus clausisset uuluum eius. **iii.**

Sic faciebat per singulos annos.
cum redeunte tempe ascen-
derent templum domini. et sic puoca-
bat eam. Porro illa flebat. et non ca-
piebat cibum. Dixit ergo ei helcha-
na uir suus. Anna cur fles. et quare
non comedis. et quam obrem affli-
gitur cor tuum. Nunquid non ego

melior sum tibi. quam decem filii. Sur-
rexit autem anna postquam comederat
et biberat in sylo. et heli sacerdote se-
dente super sellam ante postes templi
domini. cum esset amaro animo. orauit
dominum flens largiter. et uotum uouit
dicens. Domine exercituum. si respiciens
uideris afflictionem ancille tue. et
recordatus mei fueris. nec oblitus fa-
mule tue. dederisque serue tue sexum
uirilem. dabo eum domino omnibus diebus
uite eius. et nouacula non ascendet
super caput eius. **iiii.**

Factum est cum illa multiplica-
ret preces coram domino. ut heli obser-
uaret os eius. Porro anna loquebatur
in corde suo. tantumque labia illius
mouebantur. et uox penitus non au-
diebatur. Estimabat igitur eam he-
li temulentam esse. dixitque ei. Usque
ebria eris. Digere paulisper unum
quo mades. **v.**

Respondens anna. ne-
quaquam inquit domine mihi. Nam mu-
lier infelix nimis ego sum. unumque
et omne quod inebriare potest non
bibi. sed effudi animam meam in con-
spectu domini. Non reputes ancillam
tuam quasi unam de filiabus belial.
quia ex multitudine doloris et me-
roris mei. locuta sum usque in presens.
Tunc ait ei heli. Vade in pace. et deus
domini det tibi petitionem. quam rogasti

eum. Et illa dixit. Utinam inueniat ancilla tua gratiam in oculis tuis. VI.

Et abiit mulier in uiam suam et comedit. uultusque illius non sunt amplius in diuersa mutati. Et surrexerunt mane et adorauerunt coram domino. reuersique sunt. et uenerunt in domum suam in ramatha. Cognouit autem helchana annam uxorem suam. et recordatus est eius dominus. Et factum est post circulum dierum. concepit anna et peperit filium. uocauitque nomen eius samuel. eo quod a domino postulasset eum. descendit autem uir eius helchana. et omnis domus eius. ut immolaret domino hostiam sollemnem. et uotum

Dixitque anna uero suo. Non uada. donec ablactetur infans. et ducam eum. et appareat ante conspectum domini. et maneat ibi uigiter. Et ait ei helchana uir suus. Fac quod bonum tibi uidetur. et mane donec **donec** ablactes eum. Precorque ut impleat dominus uerbum suum. Mansit ergo mulier. et lactauit filium suum. donec amoueret eum a lacte. Et adduxit eum secum. postquam ablactauerat in utero tribus et tribus modis farine. et amphora uini. et adduxit eum in domum domini in bethleem. Puer autem erat adhuc infantiuus. Et immolauerunt uitulum. et obtulerunt puerum heli.

Et ait anna. Obsecro mi domine. uiuit anima tua domine. ego sum illa mulier. que steti coram te hic. orans dominum pro puero isto. Oraui. et dedit michi dominus petitionem meam. quam postulauit ab eo. Idcirco et ego commodauit eum domino cunctis diebus. quibus fuerit accommodatus domino. Et adorauerunt ibi dominum.

DOM. II. POST OCT

PENTECOSTE.
YRSAMUEL
ministrabat domino coram

Phelij. et sermo domini erat preciosus. In diebus illis. non erat uisio manifesta. Factum est ergo. in die quadam heli iacebat in lectulo suo. et oculi eius caligauerant. nec poterat uidere lucernam dei. ante quam extingueretur. Samuel autem dormiebat in templo domini. ubi erat arca dei. Et uocauit dominus samuelem. Qui respondens ait. Ecce ego. Et cucurrit ad heli. et dixit. Ecce ego uocasti enim me. Qui dixit. Non uocasti. reuertere et dormi. Et abiit. et dormiuit. II.

Et adiecit dominus. rursum uocare samuelem. Consurgensque samuel. abiit ad heli. et dixit. Ecce ego. quia uocasti me. Qui respondit. Non uocaui te fili mi. reuertere et dormi. Porro samuel nec diu sciebat dominum. neque reuelatus fuerat ei sermo domini. Et adiecit dominus. et uocauit ad

huc samuel teio. Qui confurgens abiit
ad heli. & ait. Ecce ego. quia uocasti
me. Intellexit igitur heli. quia dñs
uocaret puerum. & ait ad samuelem.
Vade & dormi. & si deinceps uocauit
te. dices. Loquere dñe. quia
audit seruis tuus. Abiit ergo samu-
el. & dormiuit in lecto suo. **III.**

Et uenit dñs & stetit. & uo-
cauit. sicut uocauerat se-
cundo. Samuel. Samuel. Et ait sa-
muel. Loquere dñe. quia audit ser-
uis tuus. Et dixit dñs ad samuelem.
Ecce ego facio uerbum in isrl. quod
quicumq; audierit. tinnient ambe-
aures eius. Indie illo suscitabo ad-
uersum heli. omnia que locutus sum
sup domũ eius. Incipiam & comple-
bo. Predixi enim ei. quod iudicatu-
rus essem domum eius. ppter iniqui-
tatem eius. eo qd nouerat indigne
agere filios suos. & non corripuit
eos. Idcirco iuravi domui heli. qd
non expietur iniquitas domus eius.
uictimis & munerib; usq; in ætẽnum.
Dormiuit autẽ samuel usq; mane.
apertaq; ostia domus dñi. Et samu-
el timebat indicare uisionem heli.

Vocauit ergo heli sa- **IIII.**
muelem. & dixit ei. Samu-
el fili mi. Qui respondens ait. Pre-
stito sum. Et interrogauit eum. Quis
est sermo. quem locutus est ad te.

dñs. Oro te. ne celaueris me. Hec fa-
ciat tibi dñs & hec addat. si abscon-
deris a me sermonem ex omnib; uer-
bis. que dicta sunt tibi. Indicauit
itaq; samuel uniuersos sermones. &
non abscondit ab eo. Et ille respondit.
Dñs est. quod bonum est in oculis eius
fiat. Creuit autem samuel. & dñs erat
cum eo. & non cecidit ex omnib; uer-
bis eius in terram. Et cognouit uniuersus
isrl. adan usq; bersabee. quod fide-
lis samuel ppheta esset dñi. Et addi-
dit dñs ut appareret in sylo. qm reue-
latus fuerat dñs samueli in sylo. Iuxta
uerbum dñi uenit sermo samuelis

E uniuerso israheli. **V.**
Et factum est in diebus illis.
conuenerunt philistim impugnam.
Egressus est namq; isrl. obuiam illis
philistim in bellum. & castra metatus
est iuxta lapidem aduntorii. Porro
philistim uenerunt in aphet. & in-
struxerunt aciem contra isrl. Inito
autẽ certamine terga uertit isrl.
philistim. & cesa sunt in illo certami-
ne passim pagros. quasi quatuor mi-
lia uiroz. & reuersus est populus ad

castra. **VI.**
Dixerunt maiores natu de isrl.
Quare percussit nos dñs hodie. corã
philistim. Afferamus ad nos de sy-
lo archam fedelis dñi. & ueniat in
mediũ nrũ. ut saluet nos de manu

inimicorum nostrorum. Misit ergo populus in sy-
lo. et tulerunt inde archam federis domini.
exercituum. sedentis super cherubin. Quamque
duo filii heli cum archa federis domini.
ophni et finees. Cumque uenisset archa
federis domini in castra. uociferatus est
omnis israhel clamore grandi. et per sonu-
it terra. Et audierunt uocem clamo-
ris philistini. dixeruntque. Que nam hec
est uox clamoris magni. in castris he-
breorum. Et cognouerunt quod archa
domini uenisset in castra. timueruntque
philistinam dicentes. Venit deus in castra.

Et ingemuerunt **VII.**
philistinam dicentes. Ve nobis.
non enim fuit tanta exultatio heri et
nudius tertius. Ve nobis. quis nos
seruabit de manu deorum sublimium isto-
rum. Hi sunt dii qui percusserunt e-
gyptum omni plaga in deserto. Con-
fortamini et estote uiri philistinam. ne
seruiatis hebreis. sicut uili seruerunt
nobis. Confortamini. et bellate. Pug-
nauerunt ergo philistinam. et cecidit
israhel. et fugit unusquisque in taberna-
culum suum. Et facta est plaga mag-
na nimis. et ceciderunt de israhel trigin-
ta milia peditum. et archa dei capta
est. Duo quoque filii heli mortui sunt.
ophni et finees. **VIII.**

Currens de beniamin uir ex
acie. uenit in sylo die illo
scissa ueste. et conspersus puluere ca-

put. Cumque ille uenisset. heli sedebat
super sellam contra uiam spectans. Cuius
enim cor eius pauens. parca domini.
Uir autem ille postquam ingressus est
nuntiauit urbi. et ululauit omnis ciui-
tas. Et audiuit heli sonitum cla-
moris. dixitque. Quis est hic sonitus
tumultus huius. At ille festinauit. et
ueniens nuntiauit ^{heli} heli. Heli autem erat
nonaginta et octo annorum. et oculi
eius caligauerant. et uidere non po-
terat. Et cecidit uir ad heli. Ego sum
qui ueni de philo. et ego qui de acie
fugi hodie. Cui ille ait. Quid actum
est fili mi. Respondens autem qui
nuntiabat. fugit inquit israhel coram
philistinam. et ruina magna facta est
in populo. in super et duo filii tui mortui
sunt. ophni et finees. et archa dei
capta est. Cumque ille nominasset
archam dei. cecidit de sella rector
suum iuxta ostium. et fractis ceruici-
bus mortuus est. **DOM. III.**

POST OCT PENTEC. I.

CONGREGA-
tes philistinam agmina
sua in bellum. conue-
nerunt in sochoth ui-
de. et castra metati sunt inter sochoth
et azeca. in finibus domini. Porro sa-
ul et uiri israhel congregati conuene-
runt in ualle therabim. et direxerunt
aciem ad pugnandum contra phili-

am. Et philistini stabant super montem
ex hac parte. et israhel stabat super montem
ex altera parte. uallisque erat inter eos.

Et egressus uir est spiritu **11.**
rius. de castris philistinorum no-
mine goliath de geth. altitudinis
sex cubitorum et palmi. et cassis erant
super caput eius. et lorica hamata in-
ducebatur. Porro pondus lorice eius
quinq. milia siclorum erant. et ocre
as erant habebat in meribus. et clipe-
us erant tegebant humeros eius. Ha-
stule autem haste eius. erat quasi li-
catoriū texentium. ipsum autem
ferum haste eius. sexcentos siclos
habebat ferri. Et armiger eius ante-
cedebat eum. stansque clamabat ad-
uersum phalangas israhel. et dicebat eis.
Quare uenistis parati ad primum? Num
quid ego non sum philisteus. et uos

Eserui saul? **111.**
Igitur ex uobis uirum. et de-
scendat ad singulare certamen. si
quiescit pugnare mecum. et percusse-
rit me. erimus uobis serui. Si autem
ego preualuero. et percussero eum. uos
serui eritis. et seruietis nobis. Et
aiebat philisteus. Ego exprobraui
agminibus israhel hodie. Date mihi
uirum. et ineat mecum singulare
certamen. Audiens autem saul. et
omnes uiri israhel. sermones philistei
huiusmodi. stupebant et metue-

bant nimis. Dauid autem erat filius uiri
effiathai de bethleem iuda. cui erat
nomen ysai. qui habebat octo filios.
et erat uir in diebus saul. senex et gran-

Ad eum inter uiros. **1111.**
Abierunt tres filii ysai ma-
iores. post saul in primum. Et nomina-
trium filiorum eius qui prexerant ad
bellum. Iteliab primogenitus. et se-
cundus aminadab. tertiusque samma.
Dauid autem erat minimus. Tribus ergo
maioribus secutus saul. abiit dauid
et reuersus est a saul. ut pasceret
gregem patris sui in bethleem. Pce-
debat uero philisteus mane et ues-
pere. et stabat quadraginta diebus.
Dixit autem ysai ad dauid filium suum.
Accipe fratribus tuis ephipolentes. et
decem panes istos. et curte in castra
ad fratres tuos. et decem formulas casei.
has deferes ad tribunum. et fratres tu-
os uisitabis. si recte agant. et cum qui-
bus ordinati sint disce. Saul autem
et omnes filii israhel in ualle therebinti.
Spugnabant aduersum philistinum.
urrexit dauid mane. **v.**
et commendauit gregem custodi.
et onustus abiit sicut precepit ei ysai.
et uenit ad locum magala et ad exer-
citum. qui gressus ad pugnam uo-
ciferatus erat in certamine. Direxe-
rat enim aciem israhel. sed et philistinum
ex aduerso fuerant preparati. Vere-

inquens ergo dauid uasa que attule-
rat sub manu custodis ad saremas. eu-
currit ad lo cum certaminis. & intro-
gabat si omnia recte agerentur er-
ga fratres suos. Cumq; adhuc ille lo-
queretur eis. apparuit uir ille spur-
ascendens goliad nomine. philiste-
us de geth. ex castris philistinorum. Et
loquente eo hec eadem uerba. audi-

Ouia dauid. VI.
omnes israhel cum uidissent
uirum fugerunt a facie eius timen-
tes eum ualde. & dixit unusquisque
de israhel. Num uidisti uirum hunc
qui ascendit. Ad expruendum enim
israhel ascendit. Virum ergo qui percus-
serit eum. dabit rex diuitiis mag-
nis. & filiam suam dabit ei. & do-
mum patris sui faciet absque tributo
misit. Et ait dauid ad uiros. qui
stabant secum dicens. Quid dabit
uero qui percusserit philisteum hunc.
& tulerit obprobrium de israhel. Quis
est enim hic philisteus incircumci-
sus. qui expruauit acies dei iuuen-
tis. Referebat autem ei populus eun-
dem sermonem dicens. hec dabun-
tur uero qui percusserit eum. VII.

Induit saul dauid uestimentis suis
& imposuit galeam eam super caput
eius. & uestiuit eum lorica. Accinc-
tus ergo dauid gladio eius super
uestem suam cepit temptare. Nar-

matus posset incedere. Non enim ha-
bebat consuetudinem. Operitq; dauid
ad saul. Non possum sic incedere. quia
nec usum habeo. Et deposuit ea. &
tulit baculum suum quem semper habe-
bat in manibus. & elegit sibi quinque
impidissimos lapides de torrente.
& misit eos in peram pastoralem
quam habebat secum. & fundam
manu tulit. & processit aduersum
philisteum. Ibat autem philisteus
incedens & appropinquans aduersum
dauid. & armiger eius ante eum.
Cumq; insperasset philisteus & ui-
disset eum dauid. desperit eum.

Cum ergo surrexisset VIII.
philisteus & ueniret &
appropinquaret contra dauid. festi-
nauit dauid & cucurrit ad pugnam
ex aduerso philistei. & misit manum
suam in peram. tulitq; unum lapidem.
& funda iecit & percussit philisteum
in fronte. & infixus est lapis in
fronte eius. & cecidit in faciem su-
am super terram. Preualuitq; dauid
aduersum philisteum. in funda &
lapide. percussimq; philisteum in-
terfecit. Cumq; gladium non habe-
ret in manu dauid. cucurrit & ste-
tit super philisteum. & tulit gladi-
um eius. & eduxit de uagina sua.
& interfecit eum. perciditq; caput ei.
Videntes autem philistum quod mor-

[Marginal notes in a smaller hand, partially obscured by the binding and bleed-through from the reverse side.]

tuus esset fortissimus eorum fugerunt.
Et consurgentes uiri israhel et iuda uoci
ferati sunt. et persecuti sunt philiste
os usque dum uenirent in uallem. et
uisque ad portas accharon. Tu autem
DOM. 1111. p. o. et pentecosten.

Incipit .ii. liber re
gum. Lectio .i.

ACTUS EST autem

F postquam mortuus est saul.
ut dauid reuerteretur a cede ama
lech. et maneret in sicleg dies
duos. In die autem tertia apparuit
homo ueniens de castris saul. ue
ste conscissa. et puluere consper
sus caput. Et ut uenit ad dauid.
cecidit super faciem suam. et adorauit.
Dixitque ad eum dauid. Unde uenis.
Qui ait ad eum. De castris israhel fu
gi. Et dixit ad eum dauid. Quod est
uerbum quod factum est. Indica
michi. Qui ait. Fugit populus de
philo. et multi corruentes et propter
mortui sunt. sed et saul et iona
thas filius eius interierunt. 11.

Dixit dauid ad adolecentem
qui nuntiabat ei. Unde
scis. quia mortuus est saul. et io
nathas filius eius. Et ait adole
scens qui nuntiabat ei. Casu ueni in
montem gelboe. et saul inuimbe
bat super hastam suam. Porro cur
tus et equites appropinquabant ei.

et conuersus post tergum suum. uidentem
me uocauit. Cui cum respondissem as
sum. dixit mihi. Quis nam es tu. Et
ait ad eum. Amalechites sum. Et lo
cutus est mihi. Sta supra me. et interfice
me. quoniam tenent me angustie. et ad
huc tota anima in me est. Stansque
super illum occidit eum. sciebam enim quod
uiuere non poterat post ruinam.
et tuli diadema. quod erat in capite eius.
et armillam de brachio illius. et attu
li ad te dominum meum regem huc. 111.

Apprehensit dauid uestimenta
sua scidit. omnesque uiri qui erant
cum eo. et plauerunt et fleuerunt. et
ieiunauerunt usque ad uesperam super sa
ul. et super ionathan filium eius. et super
populum domini. et super domum israhel. quod corru
issent gladio. Dixitque dauid ad iuue
nem qui nuntiauerat ei. Unde es tu.
Qui respondit. Filius hominis ad iue
ne amalechites. ego sum. Et ait ad eum
dauid. Quare non timuisti mittere
manum tuam. ut occideres christum domini.
Hoc autem dauid unum de pueris suis ait.
decedens irruere in eum. Qui percussit eum.
et mortuus est. Et ait ad eum dauid.
Sanguis tuus super caput tuum. Os enim
tuum locutum est aduersum te dicens.

P ego interfeci christum domini. 1111.
Iamque autem dauid placentem
huiusmodi super saul. et super ionathan
filium eius. et precepit ut docerent filios

inde q̄ dixit. fle ist̄ de un̄fectis tuis
ac uulneratis. Et ait. Considera ist̄
de his qui mortui sunt. sup̄ excelsa tu
a uulnerati. sicut scriptum est in li
bro iustorū. Incl̄yti ist̄ sup̄ montes
tuos un̄fecti sunt. Quomodo ceci
derunt fortes. Nō t̄te annuntiare
ingeri. neq̄ annuntietis incompt̄
ascalonus. ne forte letentur filie
philistim. ne exultent filie incircū
cisorum. Montes gelboe nec ros nec
pluuia ueniant sup̄ uos. neq̄ sint
agri p̄mittarū. quia ibi abiectus ē
clipeus fortū. clipeus saul. quasi n̄
ēēt un̄ctus ad̄o oleo. Asanguine in
t̄fectorum. ab adipe fortū. Sagit
ta ionathe. nunquā rediit rectorū.
q̄ gladius saul non est reuersus in

Sanis. **V.**
Saul q̄ ionathan amabiles q̄
decori inuita sua. in morte
quoq̄ non sunt diuisi. Aquilis uelo
ciores. leonib; fortiores. filie ist̄
sup̄ saul flete. qui uestiebat uos coc
cino indelicūs. qui p̄bebat ornām
ta aurea cultui ur̄o. Quom̄ cecide
runt fortes in p̄lio. Ionathan in ex
celsis tuis occisus est. Doleo sup̄ te
frater mi ionathan. decore nimis.
q̄ amabilis sup̄ amorem mulierum.
Sicut mater unicum amat filiū. sic
te diligebam. Quomodo ceciderūt
robusti. q̄ pierunt arma bellica.

Ligitur post hec consuluit dauid **VI.**
dñm dicens. Num ascendam in u
nam de ciuitatib; iuda. Et dixit
dñs ad eum. Ascende. Dixitq; da
uid. Quo ascendam. Et respondit
ei. In hebron. Ascendit ergo dauid
q̄ duas uxores eius. achino em ie
zabelites q̄ abigail uxor nabal car
meli. Sed q̄ uiros qui erant cum eo
dixit dauid. singulos cū domo
sua. q̄ manserunt in oppidis he
bron. Veneruntq; uiri iuda. q̄ un
xerunt ibi dauid. ut regnaret
sup̄ domum iuda. Et nuntiatum
est dauid. quod uiri iabel gala

Quod sepelissent saul. **VII.**
isit ergo dauid nuntios
ad uiros iabel galaad. dixitq; ad
eos. Benedicti uos dño. qui feci
stis misericordiam hanc cū dño in r̄o saul
q̄ sepelistis eum. Et nunc retribu
et uobis quidem dñs misericordiam
q̄ ueritatem. sed q̄ ego reddam
grām. eo quod feceritis uerbum
istud. Confortent̄ manus ur̄e.
q̄ estote filii fortitudinis. Licet
enim mortuus sit dñs ur̄ saul. ta
men me unxit domus iuda regē

Asibi. **VIII.**
Abner autē filius ner. prin
ceps exercitus saul. tulit h̄sbolech
filiū saul. q̄ circumduxit eum
p̄ castra. regemq; constituit sup̄

galaad & sup gessuri & sup hezrahel
& sup effraim & sup beniamin. &
sup uniuersum isrl. Quadraginta an
norū erat hisbosech filius saul. cū
regnare cepisset sup isrl. & duobus
annis regnauit. Sola autē sequeba
tur domus iuda dauid. Et fuit nu
merus dierum quos commoratus est
dauid imperans inebron. sup do
mum iuda septem annorū & sex m
sium. Egressusq; est abner filius
ner. & pueri hisbosech filii saul de
castris ingabaon. Porro ioab filius
saruē. & pueri dauid egressi sunt.
& occurrerunt eis iuxta piscinam
gabaon. Et tūc in unū conuenis
sent. eregione sederunt hū ex una
parte piscine. & illi ex altera. Dixq;
abner ad ioab. Surgant pueri. &
ludant coram nobis. **DOM. V.**

POST OCT. PEN. T. I.

U D I F R U N T

A philistim. quod unxis
sent dauid regem sup
isrl. & ascenderunt u
niuersi. ut quērerent dauid. Quod
cum audisset dauid. descendit in
p̄sidium. Philistim autem uenien
tes. diffusi sunt in ualle raphaim.
Et constituit dauid dñm dicens.
Si ascendam ad philistim. & si da
bis eos in manu mea. Et dixit dñs
ad dauid. Ascende. quia traden

dabo philistim in manu tua. **II.**

Venit ergo dauid in baal pha
rasim. & percussit eos ibi. & di
xit. Diuisit dñs inimicos meos corā
me. sicut diuiduntur aque. P̄te
rea uocatum est nomen loci illius.
baal pharasim. Et reliquerunt ibi
sculptura sua. Quē tulit dauid. & ui
ri eius. Et addiderunt adhuc phil
stium ut ascenderent. & diffusi sunt
in ualle raphaim. Consultuit autem
dauid dñm. Si ascendam contra
philisteos. & trades eos in manus
meas. Qui respondit. Non ascen
das in obuiam illorū. sed gyra post
tergum eorum. & uenies ad eos ex
aduerso purorum. Et cum audieris
sonitum gradientis in cacumine py
rorum. tunc inibis p̄uium. quia tē
egredietur dñs ante faciem tuam.
ut percussat castra philistim. fecit
itaq; dauid sicut p̄cepit ei dñs.
& percussit philistim de gabaa usq;
dum uenias gēzer. **III.**

Congregauit rursus dauid
omnes electos ex isrl. triginta milia.
surrexitq; & abiit & uniuersus po
pulus. qui erat cum eo de uiris iu
da. ut adducerent archam dī. sup
quam inuocatum est nomen dñi
exercitū. sedentis in cherubim
sup eam. Et imposuerunt archa
dñm sup plaustrum nouū. tulerq;

eam de domo aminadab. qui erat inga-
baa. O'ha autem & haio filii amina-
dab. munabant planstrum nouum.
Cumq; tulissent eam de domo ami-
nadab. qui erat ingabaa. custodierunt
archam dñi. haio p̄cedebat archam.

Daud & omnis isrl̄ **iiii.**
Iudebant coram dño. in om-
nib; lignis fabricatus. & cytharus.
& lyris. & tympanis. & sistris. &
cymbalis. Postquam autem uenerunt
ad aream nabath. extendit manum
o'la & tenuit eam. ad archam dñi.
quō caletrabant boues. & declina-
uerant eam. hinc est indignatione
dñs. contra o'ham. & percussit eū sup
temeritatem. Qui mortuus est ibi.
iuxta archam dñi. Contristatus est autē
dauid. eo quod percussisset dñs o'ham.
& uocatum est nomen loci illi percus-
sio o'ha. usq; in diem hanc. Et extimuit
dauid dñm. in die illa dicens.
Quomodo ingredietur ad me ar-
cha dñi. Et noluit diuertere ad se
archam dñi in ciuitatem iuda. da-
uid. sed diuertit in domū obeth de-

Edom gethei. **v.**
Et fuit archa dñi in domo
obeth de edom gethei. tribus men-
sibus. Et benedixit dñs obeth de edom.
& omnem domum eius. Huiusmodi
est regi dauid. quia benedixit dñs
obeth de edom & omnia eius ppter

archam dñi. dixitq; dauid. Ibo & redu-
cam archam dñi. cū benedictione in
domū meā. Abiit ergo dauid & addu-
xit archam dñi. de domo obeth de edom.
in ciuitatem dauid. cum gaudio. &
& erant cū dauid septem chori. & me-

Choro utui. **vi.**
Cumq; transcendissent qui por-
tabant archam dñi sex passus. immo-
labant bouem & arietem. Et dauid
percussit in organis armibatis. &
saltabat totis uiribus ante dñm.
Porro dauid accinctus erat ephor-
lineo. & dauid & omnis domus
isrl̄ ducebant archam testamenti
dñi. in iubilō & in clangore buccine.
Cumq; intrasset archa dñi in ciuitate
dauid. nichol filia saul p̄spiciens
p̄ fenestram. uidit regem dauid.
sub silentem atq; saltantem coram
dño. & desperit eum in corde suo.
Et introduxerunt archam dñi. &
posuerunt eam in loco suo. in me-
dio tabernaculi quod tetenderat
ei dauid. Et obtulit dauid holo-
causta. & pacifica coram dño. Cūq;
complexisset offerens holocaustum
& pacifica. benedixit populum
in nomine dñi exercituum. & partus
est uniuersę multitudini isrl̄. tā
uero quam mulieri. singulis colli-
ridam panis unā. & assaturā bubu-
li. & carnis unā. & simulam fraxam
oleo.

Et abiit omnis populus **vii.**
unusquisq; in domum suam.
reuersusq; est dauid. ut benedice-
ret domui sue. Et egressa michol
filia saul in occursum dauid. ait.
Quam gloriosus fuit hodie rex isrl.
discoopiens se ante ancillas seruoꝝ
suoꝝ. q; nudatus est quasi si nude-
tur unus de scurtis. Dixitq; da-
uid ad michol. Quitt dñs. quia lu-
dam ante dñm qui elegit me po-
tius quam patrem tuum. q; quã om-
nem domum eius. q; p̄cepit michi
ut essem dux sup pplm dñi isrl. Et
ludam q; uilior fiam. plusquam fac-
tus sum. q; ero humilis in oculis
meis. q; cum ancillis de quibus lo-
cuta es gloriosior apparebo. Igit̃
michol filie saul non est natus fi-
lius. usq; ad diem mortis sue. **viii.**

Factum est autem. cum se-
disset rex in domo sua. q;
dñs dedisset ei requiem un-
diq; ab uniuersis inimicis eius. di-
xit ad nathan ppham. Vides ne qd
ego habitem in domo cedrina. q;
archa dñi posita sit in medio pellu.
Dixitq; nathan ad regem. Omne
quod est in corde tuo uade fac.
quia dñs tecum est. Factum est
autē in nocte illa. q; ecce sermo
dñi ad nathan dicens. Va. de q;
loquere ad seruum meum dauid.

Hec dicit dñs. Nunquid tu edifica-
bis mihi domum ad habitandum.
Neq; enim habitavi in domo ex die.
qua eduxi filios isrl de terra egyp-
ti usq; in diem hanc. sed ambulavi
in tabernaculo q; in tentorio p̄cune-
ta loca. que transiui cum omnib; filijs
isrl. Nunquid loquens locu-
tus sum. ad unam de tribu isrl. Cui
p̄cepi ut pasceret populum meum is-
rahel dicens. quare non edificasti
mihi domum cedrinam. **Tu autē.**

**DOM. VI. POST OCT. PEN-
TECOSTEN;
ON SURREXIT**
autem sathan contra
isrl. q; inuentus est da-
uid. ut numeraret isrl. Dixitq; da-
uid ad ioab. q; ad principes populi.
Ite q; numerate isrl. a bersabee usq;
dan. q; afferte in numerum ut sciam.
Responditq; ioab. Augeat dñs po-
pulum suum centuplum quã sunt.
Nonne dñe mi rex. omnes serui
tui sunt. Quare hoc querit dñs
m̄s. quod in peccatum reputetur
isrl. Sed sermo regis magis p̄ua-

Eluit. Tu autem. **ii.**
gressus est ioab. q; circuiuit
uniuersum isrl. q; reuersus ē ierlm.
Deditq; dauid numerum eoz quos
circuierat. q; inuentus ē omnis isrl.
numerus mille milia q; centum mi-

lia uirorum educentium gladium de iuda:
autem trecenta septuaginta milia
bellatorum. Nam leui et beniamin non
numeravit. eo quod inuitus exequere-
retur regi imperium. Displicuit autem
deo quod iustum erat. et percussit is-
rahel. Dixitque dauid ad dominum. Peccaui
nimis. ut hoc facerem. Obsecro
aufer iniquitatem serui tui. quia

E insipienter egi. **III.**
Et locutus est dominus ad gad
uidentem dicens. Uade loquere
ad dauid dicens. Hec dicit dominus. Tri-
um tibi optionem do. unum quod
uoueris elige. et faciam tibi. Cumque
uenisset gad ad dauid. dixit ei.
Hec dicit dominus. Elige quod uolue-
ris. aut tribus annis pestilentiam.
aut tribus mensibus fugere te ho-
stes tuos. et gladium eorum non pos-
se euadere. aut tribus diebus gladi-
um domini et mortem domini uersari in
terra. et angelum interficere in uniuersis
finibus israel. Hunc igitur uide.

E quod respondeam ei qui misit me.
Et dixit dauid ad gad. **IIII.**
Ex omni parte me angustie premunt.
sed melius michi est. ut incidam in
manus domini. quia multe sunt misere-
rationes eius. quam in manus ho-
minum. Misit ergo dominus pestilentiam
am israel. et ceciderunt de israel
septuaginta milia uirorum. Misit

quoque angelum in iherosolimam. ut percuteret
eam. Cumque percuteret. uidit dominus. et
misertus est super magnitudine mali.
Et impauit angelo qui percutiebat.
Sufficit. iam cesset manus tua. Por-
ro angelus domini stabat iuxta aream or-
nam iebusei. Leuansque dauid oculos
suos. uidit angelum domini stantem
inter terram et celum. et euaginatum
gladium in manu eius. et uersum con-
tra iherosolimam. Et ceciderunt tam ipse
quam maiores natu. uestiti cilicis. p.

Domi in terram. **V.**
Dixit dauid ad dominum. Nonne
ego sum. qui iussi ut numeraretur
populus. Ego qui peccaui. ego qui
malum feci. iste grex quid conme-
ruit. Domine deus meus uertatur obsecro
manus tua in me. et domum patris
mei. populus autem tuus non per-
cutiatur. Angelus autem domini precepit
gad. ut diceret dauid. et ascende-
ret. extrueretque altare. **VI.**

A in area ornamenti iebusei. **VI.**
Ascendit dauid iuxta ser-
monem gad. quem locutus ei fue-
rat ex nomine domini. Porro ornamentum
eum suspenderit et uidisset angelum
quatuor et filii eius cum eo. abscon-
derunt se. Nam eo tempore terebat
in area triticum. Igitur cum ueni-
ret dauid ad ornamentum. contempsit
eum orna et percussit ei ob

uam de arca. et adorauit eum p̄nuis
uñiam. Dixitq; ei dauid. Da mihi
locum aree tue. ut edificem in ea al
tare dño. ita ut quantum ualeat ar
genti accipias. et cesset plaga app̄to.
Dixit autem ornam ad dauid. Tolle.
et faciat dñs m̄s rex. quodcūq; ei pla
cet. Sed et boues do in holocaustū.
et tribulas in ligna. et triticum in sa
crificiū. omnia libens p̄beo. Dixitq;
ei rex dauid. Nequaquā ita fiet. sed
argentum dabo quantum ualeat. Neq;
enim tibi auferre debeo. et sic offer
re dño holocausta gratuita. **VII.**

Dedit dauid ornam p̄ loco. si
clos auri. iustissimi ponde
ris sexcentos. Et edificauit ibi altare
dño. obtulitq; holocausta et pacifi
ca. et inuocauit dñm. Et exaudiuit
eum in igne de celo sup altare holo
causti. Precepitq; dñs angelo. et con
uertit gladium suū in imaginē. Cū
ergo dauid uidens. quod exaudisset
eum dñs in arca ornam iebusei. im
molauit ibi uictimas. Tabernaculū
autē dñi. qd̄ fecerat moȳses in deser
to. et altare holocaustoy ea tempe
state erant in excelso gabaon. Et n̄
p̄ualuit dauid ire ad altare. ubi
obsecraret dñm. Nemo enī timore
fuerat p̄rtus. uidens gladium
dñi. Dixitq; dauid. Hec ē dom̄ dñi.
et hoc altare in holocaustum isrl̄.

Et p̄cepit ut congregarent̄ omnes p̄se
liti de terra isrl̄. et constituit ex eis
lathomos. ad cedendos lapides et po
luendos. ut edificaret domus dñi.
Ferrum plurimū ad cla **VIII.**
uos ianuarū. et ad commissu
ras atq; iuncturas p̄parauit dauid.
et eris pondus innumerabile. Ligna
quoq; cedrina non poterant estima
ri. que sydonii et tyrii portauerūt
ad dauid. Et dixit dauid. Salomon
filius meus paruulus. p̄uer et delicat.
domus autem quam edificare uolo
dño talis esse debeat. ut incune
tis regionibus nominetur.
Preparabo ergo ei necessaria. Et ob
hanc causam ante mortē suā omnes
parauit impensas. Uocauitq; salomo
nem filiū suū. et p̄cepit ei. ut edifica
ret domū dño dō isrl̄. Dixitq; da
uid ad salomonē. Fili mi uolunta
tis mee fuit. ut edificarem domum
nomini dñi dñi mei. sed factus est
ad me sermo dñi dicens. Multum
sanguinem effudisti. et plurima bel
la bellasti. non poteris edificare do
mū nomini meo. tanto effuso sangui
ne coram me. Filius qui nascetur
tibi. erit uir quietissim̄. facia enī
eum requiescere ab omib; inimicis
suis p̄uentū. et ob hanc causam pa
cificus uocabit̄. et pacē et otū dabo
in isrl̄. cunctis dieb; ei. Ipse edifica

bit domum nomini meo. **DOM. VII.**
POST OCT. PENT. INCIPIT

S. III. LIB. PER REGVM.
PHYERAT REX
dauid. habebatq; etatis
plurimos dies. Cumq; opi
retur uestibus. non calefiebat. Dixe
runt ergo ei serui sui. Queramus dño
nro regi adolescentulam uirginem.
ut stet coram rege. & foueat eum.
dormiatq; in sinu suo. & calefaciat
dñm nrm regem. Querierunt igit
adolescentulã uirginem. speciosam
in omnib; finib; isrl. & inuenerunt
abusalag sunamitem. & adduxerunt
eam ad regem. Erat autẽ puella pulcra
nimis. dormiebatq; cū rege. & ministra
bat ei. Rex uero non cognouit eam.

Adonias filius aggab 11.
eleuabatur dicens. Ego reg
nabo. Fecitq; sibi currum & equites.
& quinquaginta uiros. qui ante eum
currerent. Nec corripuit eum aliquñ
do pater suus dicens. Quare hoc fe
cisti. Erat autẽ & ipse pulcher ual
de. sed s nati post absalon. & ser
mo ei cū ioab filio saruie. & cū abi
athar sacerdote. qui adiuuabant
partes adome. Sadoch uero sacer
dos. & banaias filius ioiade. & na
than ppha. & semei. & rebi. & robur
erereus dauid. non erant cum ado
nia. Tu autem. 111.

Immolatis adomas arietibus. & utuul.
& uniuersis pinguibus iuxta lapi
dem hoelech. qui erat uicinus fon
ti rogel. uocauit fratres suos. uni
uersos filios regis. & omes uiros iuda
seruos regis. Nathan autẽ ppham &
banaiam. & robustos quosq;. & salo
monem fratrem suum non uocauit.
Dixitq; nathan ad bersabee. matrem
salomonis. Num audisti. quod reg
nauerit adomas filius aggab. & dñs
nr dauid hoc ignorat. Nunc igit
ueni. & accipe a me consiliũ. & salua
animã tuã. filiũq; tuũ salomonis.
Uade & ingredere ad regem dauid.
& dic ei. Domine tu dñe mi rex. iu
rasti mihi ancille tue. dicens. quod
salomon filius tuus regnabit post
me. & ipse sedebit in solio meo. Que
ergo regnauit adomas. Et adhuc
ibi te loquente cum rege. ego ueni
am post te. & complebo sermones
tuos. Tu autem. 1111.
Ingressa est bersabee ad regem in cu
biculum. Rex autem senuerat ni
mis. & abusalag sunamitis ministra
bat ei. Inclinauit se bersabee. & ado
rauit regem. Adquam rex. quid ti
bi inquit uis. Que respondens ait.
Dñe mi rex. tu iurasti p dñm dñm
tuũ ancille tue. salomon filius tu
us regnabit post me. & ipse sede
bit in solio meo. & ecce nunc ado

mas regnauit. te dñe mi rex ignoran
te. Maetauit boues q̄ pingua q̄q̄.
q̄ arietes plurimos. q̄ uocauit om̄s
filios regis. abiathar quoq̄ sacerdo
tem. q̄ ioab p̄ncipem militie. salomo
nem autē seruū tuū non uocauit.
Verumtamen dñe mi rex. int̄ oculi
respiciunt totius isrl̄. ut indices eis
quis sedere debeat in solio tuo dñe
mi rex post te. Cūq̄ cū dormierit
dñs m̄s rex cū patrib; suis. erimus
ego q̄ filius meus salomon peccato

Ates;
adhuc illa loquente cū rege.
nathan p̄pha uenit. q̄ nuntiauerit
regi dicentes. Adest nathan p̄pha.
Cumq̄ introisset ante conspectum
regis. q̄ adorasset eum p̄nus int̄a.
dixit nathan. Dñe mi rex tu dixisti.
adonias regnet post me. q̄ ipse se
deat sup̄ thronū meū. Quia descen
dit hodie. q̄ immolauit boues. q̄
pingua. q̄ arietes plurimos. q̄ uoca
uit uniuersos filios regis. q̄ princi
pes exercitus. abiathar quoq̄ sacer
dotem. Illisq̄ uescentib; q̄ bibent
bus coram eo. q̄ dicentib; uiuat rex
adonias. me seruū tuū. q̄ sadoch
sacerdotem. q̄ banaiam filiū ioade.
q̄ salomonē famulū tuū non uoca
uit. Nunquid ad dño meo rege exiit
hoc uerbū. q̄ m̄ non indicasti seruo
tuo. q̄ sediturus eet sup̄ thronum

dñi mei regis post eum. **VI**
Et respondit rex dauid dicens.
Uocate ad me berlabee. Que
cum fuisse t̄ ingressa coram rege.
q̄ stetit ante eum. uirauit rex q̄
ait. Uuit dñs. qui eruit animā meā
de omni angustia. quia sicut iura
ui tibi p̄ dñm dñm isrl̄ dicens. salo
mon filius tuus regnabit post me.
q̄ ipse sedebit sup̄ solū meū p̄ me.
sic faciam hodie. Summissoq̄ ber
labee int̄am uultu. adorauit regē
dauid dicens. Uuiat dñs m̄s rex

dauid in eternum. **VII**
p̄t quoq̄ rex dauid. voca
te mihi sadoch sacerdotem q̄ nathan
p̄pham. q̄ banaiam filiū ioade. Q̄
cum ingressi fuissent corā rege. di
xit ad eos. Tollite uobiscū seruos
dñi ur̄i. q̄ imponite salomonē fili
um meū sup̄ mulam meā. q̄ ducite
eum in geon. q̄ unguat eū ibi sadoch
sacerdos. q̄ nathan p̄pha in regē sup̄
isrl̄. q̄ canetis bucina. atq̄ dicetis.
Uuiat rex salomon. Et ascendetis post
eum q̄ uenietis. q̄ sedebit sup̄ soli
um meū. q̄ ipse regnabit p̄ me. Il
liq̄ p̄cipio ut sit dux sup̄ isrl̄ q̄ sup̄
iudam. Et respondit banaias filius
ioade regi dicens. Amen. Sic loqua
tur dñs dñs dñi mei regis. Quom̄ fu
it dñs cū dño meo rege. sic sit cū salo
mone. q̄ sublimi faciet solū eius.

ad dno dñi mei regis dauid. **viii.**
Descendit ergo sadoch sacer-
dos. & nathan pph̄a. & bana-
ias filius ioiade. & cerethi & phele-
thi. & imposuerunt salomonē sup
mulam regis dauid. & adduxerunt
eum in geon. Sumpsitq; sadoch sacer-
dos cornu olei de tabernaculo. &
unxit salomonē. & cecinerunt buci-
na. & dixit om̄is populus. Viuat
rex salomon. Et ascendit uniuersa
multitudo post eum. & p̄p̄s canenti-
um tybuis & letantiū gaudio magno.
& insonuit terra a clamore eorū. Au-
diuit autē adomas. & om̄s qui inuita-
ti fuerant ab eo. lamq; conuiuū fini-
tum fuerat. Sed & ioab audita uoce
tube ait. Quid sibi uult clamor ci-
uitatis tumultuantis? Adhuc illo lo-
quente. Ionathan filius abiathar sa-
cerdotis uenit. Cui dixit adomas
Ingrederere. quia uir fortis es. & bo-
na munitans. Responditq; ionathan
adome. Nequaquā. Dñs enim n̄r da-
uid. regem constituit salomonem.

D O M̄ . viii . post oct̄ pent̄ . ;

Incepit . iiii . liber regum . ;

R E H A R I C A T U S
est moab in iust. postquā
mortuus est achab. ceci-

dit obobias p cancellos cenaculi
sui. quod habebat in samaria. &
egrotauit. misitq; nuntios dicens.

He consulite beelzebub dñm accharon.
utrum uiuere queam de infirmita-
te mea hac. Angelus enim dñi locu-
tus est ad hehjam tesbitem. Surge
ascende in occursum nuntioꝝ regis
samarie. dices ad eos. Nunquid non
est d̄s isrl̄. ut eatis ad consulendū
beelzebub dñm accaron? Quam obre-
hec dicit dñs. De lectulo sup quem
ascendisti non descendes. sed mor-

Ete morieris. **ii.**
tabit hehjas. reuersiq; num-
tū ad obhiam. Qui dixit eis. Qua-
re reuersi estis? At illi responderūt
ei. Vir occurrit nobis. & dixit ad
nos. He & reuertimini ad regem qui
misit uos. & dicetis ei. Hec dicit
dñs. Nunquid quia non erat d̄s in
isrl̄. misit. ut consulatur beelzebub
d̄s accaron? Idcirco de lectulo
sup quem ascendisti n̄ descendes.
sed morte morieris. Qui dixit eis.
Cui figure & habitus est uir. qui
occurrit uobis. & locutus ē uerba
hec? At illi dixerunt. Uir pilosus.
& bona pellicia accinctus renibus.
Qui ait. Hehjas tesbites est. Misitq;
adeum. quinquagenariū principē.
& quinquaginta qui erant eū
sub eo. Qui ascendit ad eum. seden-
tiq; in uertice montis ait. Homo
d̄i. rex p̄cepit ut descendas.

iii.

Respondens helyas. dixit qñ
quagenario. Si homo
di sum. descendat ignis de celo. q
deuoret te. q quinquaginta tuos.
Descendit itaq; ignis de celo. q de
uorauit eum. q quinquaginta qui
erant cū eo. Rursumq; misit ad eū
principē quinquagenariū alte
rum. q quinquaginta cū eo. Qui
locutus est illi. Homo di. hec die
rex. festina descende. Respondens
helyas ait. Si homo di sum ego. de
scendat ignis de celo. q deuoret
te. q quinquaginta tuos. Descen
dit ergo ignis dī de celo. q deuo
rauit illum. q quinquaginta eius.
terum misit principem **IIII.**
quinquagenariū tertiū. q quin
ginta cū eo. qui erant. Qui cū ue
nisset. incuruauit contra helyam
genia. q p̄catus est eum q ait. Ho
mo di. noli despicerē animā meā.
q animas seruoꝝ tuoꝝ qui me cū s̄.
Ecce descendit ignis de celo. q de
uorauit duos principes quinqu
genarios primos. q quinquage
nos qui cum eis erant. Sed nunc
obsecro. ut miserearis anime mee.
locutus ē autē angelus dñi ad he
lyam dicens. Descende cū eo. ne
timeas. Surrexit igitur q descen
dit cū eo ad regem. q locutus est
ei. Hec dicit dñs. Quia misisti nun

uos. ad consulendū beelzebub dñm ac
chabon. quasi non esset dñs iustit.
a quo posses interrogare sermonem.
ido de lectulo sup quem ascendisti.
non descendes. sed morte morieris.

Mortuus est ergo rex. **v.**
iuxta sermonem dñi. quem
locutus est helyas. q regnauit iorā
frat̄ eius pro. anno secdo ioram. filii
iosaphat regis iude. Non enim ha
bebat filiū. Reliqua autē uerborū
ohobie que opatus est. nonne sep
ta sunt in libro sermonū dierū re
gum ist̄. Factum ē autem cū le
uare uellet dñs. helyam p̄urbine
in celū. ibam helyas q helyseus de
galgalis. Dixitq; helyas ad helyseū.
Sede hie. quia me misit dñs usq; in
bethel. Cui dixit helyseus. Uiuat
dñs. q uiuat anima tua. quia n̄ de
relinquam te. **VI.**
Cumq; descendissent bethel.
egressi sunt filii p̄pharum. q erant
bethel ad helyseū. q dixerunt ei.
Nunquid nosti. quia hodie dñs tol
let dñm tuū a te. Qui respondit.
Et ego noui. Silere. Dixit autē he
lyas ad helyseum. Sede hie. quia
dñs misit me in iericho. Et ille
ait. Uiuat dñs q uiuat anima tua.
quia non derelinquam te. Cumq;
uenissent iericho. accesserunt filii
p̄pharū qui erant ibi ad helyseū.

q̄ dixerunt ei. Nunquid nosti. quia ho-
die dñs tollet dñm tuū a te. Et ait.
Et ego noui. Silere. Dixit autē ei hely-
as. Sede hic. quia dñs misit me ad
iordanem. Qui ait. Viuit dñs q̄ ui-
uit anima tua. quia non derelinqm̄
te. Ierunt igitur ambo partē. q̄ q̄n-
quaginta uiri de filiis p̄pharum se-
cuti sunt eos. qui q̄ steterunt e con-
tra longe. Illi autē ambo stabant

T sup iordanem. **VII.**
Tulit helyas palliū suū q̄ inuoluit
illud. q̄ percussit aquas. Que diui-
se sunt in utramq; partem. q̄ tran-
sierunt ambo p̄ siccum. Cumq;
transissent. dixit helyas ad helyseū.
Postula quod uis. ut faciam tibi.
ante quā tollar a te. Dixitq; hely-
seus. Obsecro. ut fiat duplex spē
tuus in me. Qui respondit. Rem-
difficilem postulasti. Attam si uide-
ris me quando tollar a te. erit q̄d
petisti. Si autē non uideris. non
erit. Cumq; p̄gerent q̄ incedentes
sermocinarentur. ecce currus igne-
us q̄ equi ignei diuiserūt utrumq;
Et ascendit helyas p̄ turbine ince-
lum. Helyseus autē uidebat q̄ cla-
mabat. Pater mi. pater mi. curru-
s istus. q̄ auriga eius. Et non uidit
eum amplius. Apprehenditq; uesti-
menta sua. q̄ scidit illa in duas
partes. Et leuauit palliū helye.

quod ceciderat ei. percussit reuerſq;
stetit sup ripam iordanis. q̄ pal-
lio helye. quod ceciderat ei. percus-
sit aquas. Que non sunt diuise.
Et dixit. Ubi est d̄s helye. etiā n̄.
Percussitq; aquas. q̄ diuise sunt
huc atq; illuc. q̄ transiit helyse

Vus p̄ siccum. **VIII.**
videntes autē filii p̄pharū
qui erant in iericho. de contra di-
xerunt. Requeuit spē helye. sup
helyseū. Et uementes in occursum
eius. adorauerunt eum p̄ni uirā.
dixeruntq; illi. Ecce cum seruis tu-
is sunt quinquaginta uiri fortes.
qui possunt ire q̄ querere dñm
tuū. ne forte tulerit eum spē dñi.
q̄ p̄ierit in uno montū. aut in
una uallū. Qui ait. Nolite mitte-
re. Coegeruntq; illū donec acq̄-
siceret. q̄ diceret mitte. Et mise-
runt quinquaginta uiros. Qui
eum quesissent tribus dieb; non
inuenierunt. q̄ reuerſi sunt ad eū.
Ile autem habitabat in iericho.
Dixitq; eis. Nunquid non dixi uob;
nolite mittere. Dixeruntq; uiri
ciuitatis ad helyseū. Ecce habitatio
ciuitatis hui; optima est. sicut
tu dñe ipse p̄spicis. sed aque
pessime sunt. q̄ terra sterilis.
Et ille ait. Afferte mihi uas nouū.
q̄ mitte in illud sal. Qui cum

attulissent. egressus ad fontes aquarum. misit in illis sal. & ait. Hec dicit dominus. Sanavi aquas has. & non erit ultra in eis mors. neque sterilitas. Sanate sunt ergo aquae. usque ad diem hanc. iuxta uerbum helisei quod locutus est. **DOM. VIII. POST OCT. PEN. TOT. ANICE. LEGUNT. DE LIBRIS REGUM. EO ANNO Q. DIES. PEN. COLIT. V. ID. MAI.**

REX SYRIE pugnabat contra israel. consiliumque misit cum seruis suis dicens. In loco illo & illo. ponamus insidias. Misit itaque uir dei ad regem israel dicens. Caue ne transeas in loco illo. quia ibi syri insidiosi sunt. Misit rex israel ad locum quem dixerat ei uir dei. & praecipit ei. & obseruabit se ibi non semel neque bis. Conturbatumque est cor regis syriae phacrae. & conuocatis seruis suis ait. Quare non indicatis mihi. quis proditor mei sit apud regem israel. Dixit unus seruorum eius. Nequaquam dominus in rex. sed heliseus propheta. qui est in israel. indicat regi israel omnia uerba. quaecumque locutus fueris in conclaui tuo. Dixitque eis. Ite & uidete. ubi sit. ut mittam & capiam eum. Annuntiaueruntque ei

dicentes. Ecce in dothaim. **II.**

Misit illuc equos & currus & robur exercitus. Qui cum uenissent nocte. circumdederunt ciuitatem. **Consurgensque** diluculo minister uiri dei egressus est. uiditque exercitum in circuitu ciuitatis. & equos & currus. nuntiauitque ei dicens. Heu. heu. heu domine mihi. quid faciemus. At ille respondit. Noli timere. Plures enim nobiscum sunt. quam cum illis. Cumque orasset heliseus. dixit. Domine aperi oculos huius. ut uideat. Et aperuit dominus oculos pueri. & uidit. Et ecce mons plenus equorum & curruum igneorum in circuitu helisei. Hostes uero descenderunt ad eum. Porro heliseus orabat dominum dicens. Percute obsecro gentem hanc caecitate.

Percussit eos dominus ne uiderent. iuxta uerbum helisei. **III.** Dixit ad eos heliseus. Non est hec uia. nec ista est ciuitas. Sequimini me. & ostendam uobis uirum quem queritis. Dixit ergo eos in samariam. Cumque ingressi fuissent in samariam. dixit heliseus. Domine aperi oculos istorum. ut uideant. Aperuitque dominus oculos eorum. & uiderunt esse se in medio samariae. Dixitque rex ad heliseum. cum uidisset eos. Nunquid peritiam eos. pater mihi. At ille ait. Non peritias. Neque enim cepisti eos.

gladio & arcu tuo. ut percutas. sed po-
ne panem & aquam coram eis. ut come-
dant & bibant. & uadant ad dñm su-
um. Et apposta est eis ciborū mag-
na p̄paratio. & comederunt & biberūt.
& dimisit eos. Abieruntq; ad dñm su-
um. & ultra non uenerunt latrones

F syrie. intra istū. **iiii.**
actum est post hec. congre-
gauit benadab rex syrie uniuersū
exercitum suū. & ascendit & obside-
bat samariam. factaq; est fames ma-
gna in samaria. Et tamdiu obsessa ē
donec uenundaret caput asini octo
gutta argenteis. & quarta pars cadi
stercoris columbarū. quinq; argen-
teis. Cumq; rex transiret p̄ murum.
mulier quedā exclamauit dicens.
Salua me dñe mi rex. Qui ait. Non
te saluet dñs. unde saluare te pos-
sum de ara. an de torculari. Dixitq;
adeam rex. Quid tibi uis. Que re-
spondit. Mulier ista dixit michi.
Da filium tuū ut comedamus eum
hodie. & filiū meū comedam cras.
Cœrimus ergo filiū meū & comedim.
dixitq; ei die altera. Da filiū tuū ut
comedamus eum. Que abscondit
filiū suū. Quod cum audisset rex.
scidit uestimenta sua. & transiebat
p̄ murū. uiditq; omnis populus ei
ueiū. quo uestitus erat intrinsecus.
& ait. Hęc mihi faciat d̄s & hec ad

dat. si steterit caput helysei filiū sa-
H phat sup eum hodie. **v.**
helyseus sedebat in domo su-
a. & senes sedebant cū eo. Premisit
itaq; uirum. & ante quam ueniret
nuntius. ille dixit ad senes. Nunquid
scitis. quod dimisit filius homicide
hic. ut p̄cidatur caput meū. Vide-
te ergo. cum uenerit nuntius. clau-
dite ostiū. & non sinatis eum intrare.
Ecce enim sonitus pedum dñi eius.
post eum est. Adhuc illo loquente
eis. apparuit nuntius qui ueniebat
adeum. & ait. Ecce tantū malum
a dño est. quid amplius expectabo
a dño. Dixit autē helyseus. Audi-
te uerbum dñi. Hęc dicit dñs.
Intempe hoc cras. mo diuis simus.
uno staterē erit. & duo modii or-
dei staterē uno in porta samarie.
Respondens unus de duob; super-
euit manum rex incumbebat homi-
ni dī. ait. Si dñs fecerit etiā cata-
ractas in celo. nunquid poterit eē
quod loqueris. Et ait uir dī. Vide-
bis oculis tuis. & inde non comedes.

Q uatuor ergo uiri **vi.**
erant leprosi iuxta introitum
por-
te. qui dixerunt
ad inuicē. Quid hic esse uolumus.
donec moriamur. Sive ingredi
uoluerim ciuitatē. fame moriemur.
sive manserim hic. moriendum

nobis est. Venite igitur & transfugi
amus ad castra syrie. si pepererint no
bis inuenimus. si autem occidere uolue
runt. nihilominus moriemur. Sur
rexerunt igitur uespere. ut uenirent
ad castra syrie. Cumque uenissent ad
principium castrorum syrie. nullum ibidem
repererunt. Siquidem dominus sonitum
audiri fecerat. in castris syrie. curru
um & equorum & exercitus plurimum.
Dixeruntque adinuicem. Ecce merces
de conduxit aduersum nos rex israhel.
reges ethiopiae & egyptiae. & uenerunt

Super nos. **VII.**
Surrexerunt ergo & fugerunt
in tenebris. & dereliquerunt tento
ria sua & equos & asinos in castris fu
geruntque. animas suas tantum saluare
cupientes. Igitur cum uenissent lepsi
illi. ad principium castrorum. ingressi sunt
unum tabernaculum & comederunt &
biberunt. tuleruntque inde argentum
& aurum & uestes. & abierunt & ab
scorderunt. Et rursus reuersi sunt
ad aliud tabernaculum. & inde simi
liter auferentes absconderunt. dixe
runtque adinuicem. Non recte facimus.
hec enim dies boni nuntii est. Si tace
rimus & noluerimus nuntiare usque
mane. sceleris arguemur. Venite.
eamus & nuntiemus in auita regis. Cum
uenissent ad portam ciuitatis. nar
rauerunt eis dicentes. Inuenimus ad

castra syrie. & nullum ibidem ibidem
reperimus hominem. nisi equos & asinos
alligatos & fixa tentoria. leruntque
portarum. & nuntiauerunt in palatio

E regis intrinsecus. **VIII.**
et egressus populus. diripuit
castra syrie. factusque est modus simi
le statere uno. & duo modum orderi sta
tere uno. iuxta uerbum domini. Porro
rex ducem illum in eum manu in eum
bebat. constituit ad portam. quem
conculcauit turba in introitu & mor
tuus est. iuxta quod locutus fuerat
uir dei. quando descenderat rex ad eum.
factumque est secundum sermonem uiri dei.
quem dixerat regi quando ait. Duo
modum orderi statere uno erunt. &
modus simile statere uno. hoc eode
tempore erat. in porta samarie. quando
responderat dux ille uiro dei. & dixe
rat. Etiam si dominus fecerit catarractas in
celo. nunquid fieri poterit quod loque
ris. Et dixit ei. Videbis oculis tuis.
& inde non comedes. Cuenit ergo sic
predictum fuerat. & conculcauit eum
populus in porta. & mortuus est.

DOM. X. POST OCT. PENT.;
Tot diebus legitur de libris regum.
cum dies pent. occurrat. VI. id Mai.

A NNO UND ECI
mo ioram filii achab.
regnante abazia sup
iudam. uenit breu

inbiehabel. Porro biehabel introitu ei
audito. depinxit oculos suos sibi.
et ornauit caput suum. et respexit pfe
nestram ingredientem hieu pporta
et ait. Nunquid pax esse potest ham
bri. qui interfecit dnm suum. Leuauntq;
hieu faciem sua ad fenestram. et ait.
Que est ista. Et inclinauerunt se ad
eum. duo uel tres eunuchi. At ille di
xit eis. Precipitate eam deorsum. Et
pcepitauerunt eam deorsum. aspessusq;
est pates sanguine et equorum unguibus.

Cum iehu ingressus eet. ut co
mederet et bibisset. ait. he et uidete
maledictam illam. et sepelite eam.
quia filia regis est. Cumq; uissent ut
sepelirent eam. non inuenerunt nisi
caluariam et pedes et summas manus.
Reuersiq; nuntiauerunt ei. Et ait hieu.
Sermo dnm est. quem locutus e pseruum
suum heliam thesbuten dicens. In agro
hiehabel comedent canes hiehabel.
et erunt carnes hiehabel. sicut ster
cus sup faciem terre. in agro hiehabel.
ita ut ptereuntes dicant. Hecine illa

Est hiehabel. **III.**
tant achab septuaginta filium
samaria. Scripsit ergo hieu litteras.
et misit in samariam ad optimates cui
tatis. et ad maiores natu. et ad nutrice
os achab dicens. Statim ut acceperitis
litteras has. qui habetis filios dnm ur̄i.

et currus. et equos. et ciuitates firmas
et arma. eligite meliorem et eum qui
placuerit uobis de filiis dnm ur̄i.
et ponite eum sup solum patris sui.
et pugnate p domo dnm ur̄i. Tumu
eruntq; illi uehementer. et dixerunt.
Ecce duo reges non potuerunt stare
coram eo. et quomodo nos ualebim
restere. Miserunt ergo ppositos
domus. et pfectos ciuitatis. et maio
res natu et nutrice ad hieu. dicen
tes. Serui tui sumus. quecumq; uis
seris faciemus. nec constituem^{us} regem.
quodcumq; tibi placuerit fac. **IIII.**

Rescripsit eis hieu litteras
secundo dicens. Si mei
estis. et obeditis mihi. tollite capita
filiorum dnm ur̄i. et uenite ad me. hac
eadem hora eras in hiehabel. Porro
filium regis septuaginta uiri. apud op
timates ciuitatis nutriebant. Cumq;
uenissent littere ad eos. tulerunt fi
lios regis. et occiderunt septuaginta
uiros. et posuerunt capita eorum in cofi
nis. et miserunt ad eum in hiehabel.
Venit autem nuntius. et indicauit
ei dicens. Atulerunt capita filiorum re
gis. Qui respondit. Ponite ea ad du
os aceruos iuxta introitum porte.
usq; mane. Cumq; diluxisset. egres
sus est et stans dixit ad omne pplm.
Iusti estis. Si ego conuiraui contra
dnm meum. et interfeci eum. quis percussit

fit om̄s hos. Videte ergo nunc. quō
non cecidit de sermonib; dñi mittam.
quos locutus est dñs sup domū achab.
q̄ dñs fecit qd̄ locutus ē in manu ser
u sui helye. .vii. *ammm*

Percussit igitur hieu om̄s qui
reliqui erant de domo achab
in hiehrabel. q̄ uniuersos optimates
ei. q̄ notos q̄ sacerdotes. donec n̄ re
manerent ex eo reliquie. Et surrex̄
q̄ uenit insamaria. Cumq; uenisset
ad camerā pastorū in uia. inuenit
fr̄s abāhie regis iuda. dixitq; ad eos.
Qui nam estis uos. At illi responde
runt. Fr̄s abāhie sumus. q̄ descen
dimus ad salutandos filios regis q̄
filios regine. Qui ait. Comprehendi
te eos uiuos. Quos cū cōprehendis
sent uiuos. uigulauerunt eos in ei
sterna. iuxta cameram pastor. qua
draginta duos uiros. q̄ non reliquit

ex eis quemquam. .vi.
Cumq; abisset inde. inuenit
ionadab filiū rehad. in occursum sibi.
q̄ benedixit ei. q̄ ait ad eū. Nunquā
est cor tuū rectum. sicut cor meū
cū corde tuo. Et ait ionadab. Est.
Si est inquit. da manū tuā. Qui de
dit manū suā. At ille leuauit eum
ad se incurrū. dixitq; ad eū. Veni
mecū. q̄ uide. helum meū p̄ dño.
Et impositū eurrui suo dixit insa
maria. q̄ percussit om̄s qui reliqui

fuerant de achab insamaria. usq; ad u
num. iuxta uerbum dñi quod lo cu
tus est p̄ helyam. .vii.

Congregauit ergo hieu om
nem pplm. q̄ dixit ad eos. Achab colu
it baal parum. ego autē colam eum
amplius. Hunc igitur om̄s p̄phetas
baal. q̄ uniuersos seruos eius. q̄ eune
tos sacerdotes ipsi. uocate ad me. nu
lus sit qui n̄ ueniat. Sacrificiū enim
grande est mihi baal. Quicūq; defue
rit. non uiuet. Porro hieu faciebat
hoc insidiose. ut disperderet cultores
baal. Dixit. Sēficate diem sollempnē
baal. Vocauitq; q̄ misit in om̄s termi
nos isrl. q̄ uenerunt cuncti serui
baal. Non fuit residuus ne. unus qui
dem. qui non ueniret. Et ingressi
sunt templum baal. q̄ repleta est
domus baal. a summo usq; ad sum
mū. Dixitq; his qui erant sup ue
stes. Aferte uestimenta uniuersis
seruis baal. Et ptulerunt eis uestes.
ingressus iehu q̄ ionadab .viii.
filius rehad templum baal. ait cul
torib; baal. P̄quirite q̄ uidete ne
quis forte. uobiscum sit de seruis
dñi. sed ut sint soli serui baal. In
gressi sunt ḡ. ut facerent uictimas
q̄ holocausta. Hieu autē p̄paraue
rat sibi foris octoginta uiros. q̄ di
xerat eis. Quicūq; fugerit de homi
nib; hīs quos ego adduxero in ma

nus uias. anima eius erit panima illius.
factum est ergo cū completū eēt ho
locustum. p̄cepit hieui militib⁹ q̄ du
cibus suis. Ingređimini q̄ p̄cutite eos.
nullus euadat. P̄cusseruntq; eos ino
re gladiū. q̄ p̄cuerunt milites q̄ du
ces. q̄ ierunt in ciuitatē baal. templi
q̄ p̄tulerunt statuam de fano baal.
q̄ combusserunt q̄ comminuer̄ eā.
Destrueruntq; edem baal. q̄ fecer̄t
pea lattinas usq; in diem hanc. Dele
uit itaq; hieui baal de israhel. Ty

D O M . I . O F E N S I S A U G U S T I .
I n c i p i t p r o l o g i u s b e a t i l e r o n i m i
p r i . i n p a r a b o l a s S a l o m o n i s .
Y N B A T epistola. quos iungit sa
cerdotū. immo carta non diuidat. q̄s
xpi necit amor. Commentarios in osee
amos. habariam. malachia que po
stetis sc̄p̄sissem. si licuisset p̄ualitudi
ne. Mutatis solatia sumptuū. notariō
mōs q̄ librarios sustentatis. ut uobis
potissimū nr̄m desudet ingeniū. Et
ecce exlatere frequens turba. diuersa
poscentū. quasi aut equū sit. me uo
bis esurentib; q̄ aliū laborare. aut
inatione. dati q̄ accepti cuiquā p̄t̄
uos obnoxius sim. Itaq; longa egrota
tione fractus. ne penitus hoc anno
reticerem. q̄ apud uos mutus essem
tridui opus. ur̄o nomini consecraui.
int̄pretationem uidelicet triū salomo
nis uoluminū. masloth q̄s hebrei pa

tabolas. uulgata editio puerbia uo
cat. celeth quod grece ecclesiasten. la
tine concionatorem possumus dicere.
syrasim quod in nra lingua uertit̄
canticū canticorū. fertur q̄ panate
thos hiesu. filiū syrach liber. q̄ aliū
pseudographus qui sapientia salomo
nis inscribit̄. Quorū p̄orem q̄ hebrai
cum reperi. n̄ ecclesiasticum ut apud
latinos. sed parabolas p̄notatū. Cui
iuncti erant ecclesiastes q̄ canticū canti
corū. ut similitudinem salomonis. n̄
solum librorū numero. sed etiā materi
arum genere coequaret. Sed apud
hebreos nusquam ē. quia q̄ ipse stilus
greecam eloquentiā redolet. Et non
nulli scriptorū ueterum. hunc esse
uidei philonis affirmant. Sicut g
iudith q̄ tobi q̄ machabeorū librorū.
legit quidem eos ecc̄la. sed inter ca
nonicas sc̄pturas n̄ recipit. sed q̄
hec duo uolumina legat. ad dedica
tionem plebis. non ad auctoritatem
ecclesiasticorū dogmatū confirmandā.
Sicut sane septuaginta interpretū.
magis editio placet. habet eā a nob
olim em̄datam. Neq; em̄ sic noua eu
dimus. ut uetera destruam. Et tam̄
cū diligentissime legerit. sciat ma
gis nra intelligi. que non int̄uim
ual transfusa coacuerunt. s; statim
de p̄lo purissime commey data. te
ste suū saporem seruauerunt.

Explicit prologus. Incipiunt Parabolae Salomonis. 1.

PARABOLAE Salomonis filii dauid regis israhel ad sciendam sapientiam & disciplinam ad intelligendam uerba prudentie & suscipiendam eruditionem doctrine. iustitiam & iudicium & equitatem. ut detur paruulis astutia. adolecenti scientia & intellectus. Audiens sapiens sapientior erit. & intelligens gubernacula possidebit. Animaduerte parabolam & interpretationem. uerba sapientium & enigmata eorum. Timor domini. principium sapientie. Sapientiam atque doctrinam stulti despiciunt.

Audi fili mi disciplinam patris tui. & ne dimittas legem matris tue. ut addatur gratia capiti tuo. & torques collo tuo. Filii mi si te lactauerint peccatores. ne acquiescas eis. Si dixerint ueni nobiscum. insidiamur sanguini. abscondamus tendiculas contra insonitem frustra. deglutiamus eum sicut infernus uiuentem. & integrum quasi descendente in lacum. Omne preciosam substantiam repperiemus. implebimus domos nostras spoliis. sortem mitte nobiscum. marsupium unum sit omnium nostrum. fili mi ne ambules cum eis. prohibe pedem tuum a semitis

eorum. Pedes enim illorum ad malum currunt. & festinant ut effundant sanguinem. frustra iacit rete. ante oculos pennatorum. Ipsi quoque

Frustra iacit rete. ante oculos pennatorum. Ipsi quoque contra sanguinem suum insidiant. & molunt fraudes contra animas suas. Sic semite omnes auari. animas possidentium rapiunt. Sapientia foris predicat. in plateis dat uocem suam. In capite turbatum clamitat. in foribus portarum urbis profert uerba sua dicens. Usque quo paruuli diligitis infantiam. & stulti ea que sibi sunt noxia cupient. & imprudentes odium scientiam. Conuertimini ad correptionem meam. In proferam uobis spiritum meum & ostendam uerba mea. quia uocauit & renuistis. extendi manum meam & non fuit qui aspiceret. desperastis omne consilium meum. & increpationes meas neglexistis. Ego quoque in interitum uostro ridebo. & super iarnabo eum uobis quod timebatis aduenit.

Cum irruerit repentina calamitas. & irruerit quasi tempestas ingruent. quando uenerit super uos tribulatio & angustia. tunc inuocabunt me & non exaudiam. mane consurgent & non inuenient me. eo quod exosam habuerint disciplinam. & timorem domini non susceperunt. nec acquieuerunt consilio meo. & detraherunt uniuersam correptionem meam.

Comedent igitur fructus uie sue. siusq;
consiliis saturabunt. Auerfio paru-
loru iustificet eos. q; pspertat fluitoz
pdet illos. Qui autem me audierit
absq; terrore reqescet. q; habundanti-
a pfructur. maloz timore sublato.

Fili mi. si suscepis sermo
nes meos. q; mandata mea ab-
seonderis penes te ut audiat sapien-
tiam auris tua. inclina cor tuu ad ag-
noscendam prudentia. Immitte
uero illam incorreptione filioz tuoz.
Si eni sapientia inuocaueris q; meli-
naueris cor tuu prudentie. si ques-
eris eam quasi pecunia. q; sic thesau-
ros effoderis illa. tunc intelliges timo-
rem dñi. q; scientiam di inuenies. qd
dñs dat sapientia. q; ex ore eius sei-
entia q; prudentia. Custodiet rectoz
salutem. q; pteget gradientes sim-
pliciter. seruans semitas iustitie. q;
uia scoz custodiens. Tunc intelliges
iustitia q; iudiciu q; equitatem. q;
omne semitam bonam. **.VI.**

Si intrauerit sapientia cor
tuu. q; scientia anime tue
placuerit. consiliu custodiet te. q;
prudentia seruabit te. ut eruaris
de uia mala. q; ab homine. qui puer-
sa loquit. qui relinquunt iter rectu
q; ambulant p uias tenebrosas. qui
letant cu male fecerunt. q; erulant
in rebus pessimis. quoz uie puerse.

q; infames gressus eoz. ut eruaris a mu-
liere aliena. q; ab extranea. que mollit
sermones suos. q; relinquit duce
pubertatis sue. q; pacti di sui oblita.
.VII. **I**nclinata est enim ad morte domus
eius. q; ad inferos semite ipsi. Omis q;
ingredunt ad eam non reuertuntur.
nec apprehendent semitas uite. Esto
iustus. ut ambules in uia bona. q;
calle iustoz custodias. Qui eni recti
sunt habitabunt intra. q; simplices
pmanebunt in ea. Impi uero de tra-
pidentur. q; qui unque agunt aufer-
rentur ex ea. **.VIII.**

Fili mi ne obliuiscaris legis
mee. q; pcepta mea custodiat cor
tuu. Longitudinem enim dieru. q;
annos uite. q; pacem apponent t.
Misericordia q; ueritas non te deserant.
Circumda eas gutturi tuo. q; descri-
be in tabulis cordis tui. q; inuenies
gram q; disciplina bona. coram do
q; hominib. Habe fiducia in dño
extoto corde tuo. q; ne inuitaris
prudentie tue. In omnib; uis tuis
cogita illum. q; ipse diriget gressus
tuos. Ne sis sapiens apud te metipsum.
time dñm q; recede a malo. Sanctas
quippe erit umbilico tuo. q; irriga-
tio ossium tuoz. Honora dñm de tua
substantia. q; de primitiis omniu fru-
gum tuaz. q; implebunt horrea
tua saturitate. q; uino torcularia

redundabunt. Disciplinā dñi fili mi ne
abicias. nec deficias cum ab eo corripis.
Quem em̄ diligit dñs corripit. q̄
quasi pater in filio complacet sibi.

Dom̄. 11. m̄sis Augusti. Incipit li

Ver ecclesastes. 1.
FRBA ECCLE
siastes. filii dauid
regis ierlm̄. Vanitas
vanitatū. dixit eccle
siastes. Vanitas vanitatū. q̄ om̄ia ua
nitas. Quid habet amplius homo.
de uniuerso labore suo. quo laborat
sub sole. Generatio p̄terit. q̄ genera
tio aduenit. terra uero in eternum stat.
Ortur sol q̄ occidit. q̄ ad locū suū
reuertitur. ibiq; renascens. ḡrat per
meridiem. q̄ flectitur ad aquilonē.
Lustrans uniuersa in circuitu p̄git
sp̄e. q̄ in circuitos suos regreditur.

Omnia flumina intrant. 11.
in mare. q̄ mare n̄ redun
dat. Ad locum unde exeunt flumi
na reuertunt. ut iterum fluant.
Cuncte res difficiles. non potest eas
homo explicare sermone. Non satu
ratur oculus uisu. nec auris implet
auditu. Quid est quod fuit. Ipsiū
qd̄ futurū ē. Qd̄ est qd̄ factum ē.
Ipsū qd̄ fiendum ē. Nichi sub so
le nouū. nec ualet quisq; dicere. ecce
hoc recens est. iam em̄ p̄cessit in seculis.
que fuerunt ante nos. Non ē prior

memoria. sed nec eorū quide que postea
futura sunt. erit recordatio apud eos.

Eq̄ futuri sunt in nouissimo. 111.
Ego ecclesastes filii rex isrl̄ in ieru
salem. q̄ p̄posui manimo meo. quere
re q̄ inuestigare sapient. de om̄ibus
que fiunt sub sole. Hanc occupationē
pessimā dedit d̄s filiis hominū. ut
occuparentur in ea. Occupatio pessima
est. cū inscrutabilia di iudicia. p̄seru
tati conatur homo. Quam d̄s dedisse
dicit. sicut q̄ illud. Mitter illis d̄s
sp̄m̄ erroris. Vidi que fiunt cuncta
sub sole. q̄ ecce uniuersa uanitas q̄
afflictio sp̄e. Pueri difficile corrigun
tur. q̄ stultorū infinitus est numerus.
Locutus sum in corde meo dicens. Cœ
magnus effectus sum. q̄ p̄cessi sapi
entia om̄is qui fuerunt ante me in
ierlm̄. q̄ mens mea contemplata ē mul
ta sapienter q̄ didici. dedi q; cor meū.
ut scirem prudentiā atq; doctrinam.
erroresq; q̄ stultitiā. Et agnouī quod
in his quoq; esset labor. q̄ afflictio sp̄e.
eo qd̄ in multa sapientia. multa sit
indignatio. q̄ qui addit scientiam.

O addit q̄ dolorem. 1111.
in corde meo. Vadam q̄
affluam deliciis. q̄ fruar bonis. Et
uidi quod hoc quoq; ēēt uanitas. Ri
sum deputaui errorem. q̄ gaudio di
ari. Quid frustra deperis. Cogitaui
in corde meo abstrahere aumo carnē

meā. ut animū meū transferrem ad sapi-
entia deuitaremque stultitiam. donec ui-
derem quid eēt utile filiis hominū.
quo facto opus est sub sole. numero
dierum uite sue. Magnificau opera
mea. edificau mihi domos. plantaui
uineas. feci hortos et pomeria. et con-
seui ea cuncti generis arboribus. et
excuxi mihi piscine aquarū. ut irri-
garem siluam lignorum germinantiū.
Possedi seruos et ancillas. multamque
familiā habui. armenta quoque et ma-
gnos ouium greges. ultra omnes qui fue-
runt ante me inuersionem. Coaceruaui
mihi argentū et aurum. et substan-

Fecit mihi cantores et cantantes.
et delicias filiorum hominum. et uice-
os in ministerio ad uina fundenda.
et super gressus sum opibus. omnes qui
fuerunt ante me inuersionem. Sapiencia
quoque perseuerauit mecum. et omnia que
desiderauerunt oculi mei non negaui eis.
nec prohibui cor meum. quin omni uo-
luntate fruere et oblectaret se in
hīs que paraueram. Et hanc ratus
sum partem meam. si uterer labore

Cumque me conuertissem ad
uniuersa opera que fecerant manus
mee. et ad labores in quibus frustra
sudaui. uidi in omnibus uanitatem.
et afflictionem animi. et nihil permanere

re sub sole. Transiui ad contemplanda
sapiencia. erroresque et stultitia. Quid
est inquam homo. ut sequi possit re-
gem factorem suum. Et in diuina
tantum precederet sapiencia stultitia.
quantum differt lux a tenebris. Sapi-
entis oculi in capite eius. stultus in
tenebris ambulat. Et didici quod
unus utriusque eēt interitus. et dixi in
corde meo. Si unus et stultus et meus
occisus erit. quid michi prodest quod ma-
iore sapientie dedi operam. Locutus
eum mente mea. animaduerti quod
hoc quoque eēt uanitas. Non enim erit
memoria sapientis similis ut stul-
ti impetu. Par obitus. memoria
dispar. Et futura tempa obliuione

Memeta pariter operient.
Mortuus doctus ut simi. **S. VII.**
liter ut indoctus. et ideo rediit
me uite mee. uident mala esse uni-
uersa sub sole. et cuncta uanitatem
atque afflictionem spe. Rursus dete-
status sum omnem industria meam. et
que sub sole studiosissime labora-
ui. habiturus heredem post me.
quem ignoro utrum sapiens an stultus
futurus sit. Et dominabitur in labori-
bus meis. quibus sudau et sollicitus
fui. Et est quicquid tam uanum. Unde
cessaui. renunciauique cor meum ultra
laborare sub sole. Nam cum alius
laboret in sapientia et doctrina et sol-

uetudine. hominum ocioso quaestita dimit
ut. Et hoc ergo uanitas. & magnū ma
lum. .viii.

Quid p̄dedit homini de uni
uerso labore suo & afflictione sp̄e.
qua sub sole cruciatus est. Cuncti
dies eius doloribus & erumnis pleni s̄.
nec p̄noctes mente requiescit. Et
hoc nonne uanitas est. Nonne me
lius est comedere & bibere. & offen
dere anime sue bona de laboribus
suis. Et hoc de manu d̄i ē. Quis tra
uorabit & deliciis affluet ut ego.
Homini bono in conspectu suo de
dit d̄s sapientiā & scientiā & leti
tiā. peccatori autē dedit afflictio
nem & euriā sup̄fluam. ut addat
& congreget & tradat ei qui placu
it d̄o. Sed & hoc uanitas. & cassa
sollicitudo mentis. **DOM. III.**

OPENSIS AN. GUSTI. INCIPIT

D **LIBER SAPIENTIE;**
ILLIGIT F
iustitiam. qui iudi
catus terram. Sentite
de d̄no in bonitate. & in simplicitate
cordis querite illū. quō inuenie
tur ab his qui non temptant illū.
apparet autē eis qui fidem habent
in illū. Puerse enim cogitationes
separant a d̄o. p̄bata autē uirtus
corrumpit insipientes. quō in malio
lam animā non introibit sapientia.

nec habitabit in corpore subdito pec

S **catis. .II.**
anctus sp̄e discipline effu
giet fictum. & auferet se a cogitatio
nibus. que sine sunt intellectu. & cor
ripietur a sup̄ueniente iniquitate.
Benignus est enim sp̄e sapientie.
& non liberauit maledictū a labiis
suis. quō renum illius testis est d̄s.
& cordis eius scrutator ē uerus. &
lingue eius auditor. quō sp̄e d̄ni
repleuit orbem terrarum. & hoc qd̄
continet om̄a scientiam habet uocis.
Ppter hoc q̄ loquitur iniqua. non
potest latere. nec p̄teriet illū cor
ripientis iudicium. **.III.**

Incogitationibus impiū interrogatio erit.
sermonū autē illius auditio addim
ueniet. & ad correptionē iniquita
tum illius. qm̄ auris heli audit om̄a.
& tumultus murmuratiōnū n̄ ab
scondet. Custodite ergo uos a mur
muratione. que nihil p̄dest. & a de
tractione partite lingue. qm̄ sermo
obscurus in uacuū non ibit. Os autem
qd̄ mentit̄ occidit animā. Nolite
helare mortē in errore uite uite. neq;
acquiratis p̄ditionem in opibus manu
um. qm̄ d̄s mortē n̄ fecit. nec letat̄
in p̄ditione uiuorum. creauit enim ut
eēt om̄a. & sanabiles fecit nationes
orbis terrarum. & non ē illis medicam̄
tum extirminū. nec inferorum regnū in
terra.

Iustitia perpetua est & immortalis. **.viii.**
impu autē manib; & uerbis accessierunt
illam. & estimantes illam amica. de
fluxerunt. & sponsonē posuerunt
ad illam. qm̄ digni sunt qui sūt ex
parte illius. Dixerunt enim apud se
non recte cogitantes. Frigiuū & cum
tedio ē tempus uite nre. & non ē re
frigeriuū infine hominis. & n̄ est qui
agnitus sit reuersus ab inferis. quia
ex nihilo nati sumus. & post hec eri
mus. tanquam si non fuerim; qm̄
sumus ablati afflatus est in narib;
nr̄is. & sermo scutille ad commouen
dum cor nr̄m. quia extincta eius
erit corpus nr̄m. & sp̄s diffundet̄
tanquā molis aer. & transiet uita
nr̄a tanquā uestigia nubis. & sicut ne
bula dissoluet̄. que fugata est a radi
is solis. & a calore illius aggrauata.
& nomen nr̄m obliuionē accipiet.
p̄tempus. & nemo memoriā habe
bit operum nr̄orū. Umbre enim tran
situs est tempus nr̄m. & non est re
uersio finis nr̄i. qm̄ consignata est.

U & nemo reuertetur. **.v.**
enite & fruamur bonis q̄
sunt. & utamur creatura tanquam
in uentute celerit. Vino p̄ioso &
unguentis nos impleamus. & non
p̄tereat nos flos tempis. Coronem
nos rosas. ante quā marcescant. nul
lum pratum sit qd̄ n̄ p̄transcant

luxuria nr̄a. nemo ur̄m sit exsors luxu
rie nre. Vbiq; relinquam; signa leti
tie. qm̄ hec est pars nr̄a & hec ē fors.

Opprimam; pauperem. **.vi.**
iustum. & non pareamus
iudice. nec ueterano. nec reuertam;
canos multa tempis. Sit autem
fortitudo nr̄a lex iniustitie. quod
enī infirmū est. inutile inuenitur.
Circūuemamus ergo iustum. qm̄ in
utilis est nobis. & contrariū est opi
bus nr̄is. & imperat nobis peccata
legis. & diffamat in nos peccata
discipline nre. Amittit se scientiā
dī habere. & filiū dī se nominat.
Factus est nobis intraductionē cogi
tationū animarū nr̄arū. Grauis ē nob
etiam ad iudendum. qm̄ dissimilis
est aliū uita illius. & immutata ē
uie eius. tanquam nugaces estima
ti sumus ab illo. & abstinet se a iūis
nr̄is tanquā ab inmundiciis. & p̄ferat
nouissima iustorū. & gloriatur patre
dīm se habere. **.vii.**

Videamus si sermones illius
ueri sunt. & temptemus que uentū
ta sunt illi. & sciam; que erunt no
uissima illi. Si enim est uerus fili
dī suscipiet illum. & liberabit eum
de manu contrariorū. Contumelia &
tormento introgemus illum. ut scia
mus reuerentiā illius. & p̄bemus
patientiā ei. Morte turpissima con

dempnem illum. Erat enim respectus ex
 sermonibus illis. Hec cogitauerunt quod
 errauerunt. excecavit enim illos ma-
 licia illorum. et nescierunt sacramenta
 dei. neque mercedem sperauerunt iusti-
 tie. nec iudicauerunt honorem ani-
 marum sanctarum. quoniam deus creauit homi-
 nem in eternitatem. et ad imaginem
 sue similitudinis fecit illum. Inui-
 dia autem diaboli. mors introiit.
In orbem terrarum. Inuitantur autem
 illum qui sunt ex parte illius. **viu.**
 iustorum anime in manu dei sunt. et
 non tanget illos tormentum mortis.
Visi sunt oculis insipientium mori.
 et estimata est afflictio exterior illorum.
 Et abstinere iusto abierunt in eterni-
 tatem. et quod a nobis est iter eterni-
 tatis. illi autem sunt in pace. Et si co-
 ram hominibus tormenta passi sunt.
 spes illorum immortalitate plena est.
 In pauca uexati. in multis bene dis-
 ponent. quoniam deus temptauit illos. et
 inuenit illos dignos se. Tanquam
 autem in fornace probauit illos. et in
 tempore erit respectus illorum. fulgebunt
 iusti. et tanquam scintille in barundia
 neto discurrunt. ludicabunt natio-
 nes. et dominabuntur populis. et regna-
 bit illorum dominus in perpetuum. Qui confi-
 dunt in illo intelligent ueritatem.
 et fideles in dilectione accrescent il-
 li. quoniam donum et pax est electis eius.

Dom. .iiii. mensis Augusti. Incipit
 liber ecclesiasticus. **Li.**

MANIS SAPIENTIA

ad domino deo est. et cum illo
 fuit semper. et ante eum.

Itarenam maris. et pluuie guttas. et
 dies seculi. quis dinumerauit. Altitudi-
 nem celi. et latitudinem terre. et pro-
 fundum abyssi. qui mensus est. Sa-
 pientiam dei precedentem omnia. quis inue-
 stigauit. Prior omnium creata est
 sapientia. et intellectus prudentie
 ab euo. Fons sapientie. uerbum dei in
 excelsis. et ingressus illius mandata

eterna.

. 11 .

Radix sapientie
 cui reuelata est. et affinitas illius quis
 agnouit. Disciplina sapientie cui re-
 uelata est. et manifestata. et multipli-
 catione illius ingressus quis intellexit.
 Unus est altissimus creator. omnipotens. rex
 potens. et metuendus nimis. sedens
 super thronum illius. et dominans deus.
 Ipse creauit unam spiritum sanctum. et uidit.
 et dinumerauit. et mensus est. Et ef-
 fudit unam super omnia opera sua. et super om-
 nem carnem. secundum datum suum. et prebet
 unam diligentibus se. Timor domini gloria.
 et glorio. et letitia. et corona exultati-
 onis.

. 111 .

Timor domini delectabit cor.
 et dabit letitiam. et gaudium
 in longitudine dierum. Timentis dominum

bene erit in extremis: et in die defuncti
onis sue benedicet. Dilectio dei honora
bilis sapientia. Quibus autem apparuerit
inuisu. diligunt eum in uisione: et in
agnitione magnalium suorum. In uisum sapi
entie: timor domini: et cum fidelibus inuisu
ua creatus est: et cum electis feminis
credatur: et cum iustis et fidelibus agno
scitur. Timor domini: scientie: religiositas.
Religiositas custodiet: et iustificabit
cor: iocunditatem atque gaudium dabit.
Timentia domini bene erit: et in die con
summationis illius benedicetur. .VIIII.

Plenitudo sapientie: timere
dominum: et plenitudo fructibus
illius. Omne domum illius implebit age
nerationibus: et receptacula thesaurorum illius.
Corona sapientie: timor domini. replens
pacem et salutis fructum: et uidit et di
numeravit eam. Vtraque autem sunt
dona dei. Scientiam et intellectum pru
dentie sapientia compartiet: et glo
riam tenentium se exaltat. Radix sa
pientie est timere dominum: rami enim
illius longeu. In thesauro sapientie
intellectus: et scientie religiositas: exe
cratio autem peccatoribus sapientia. Ti
mor domini expellit peccatum. Nam qui
sine timore est: non poterit iustifi
cari. Iracundia enim animositatis
illius: subuersio illius est. Usque in tem
pus sustinebit patiens: et postea red
ditio iocunditatis. Bonus sensus

usque in tempus abscondet uerba illius:
et labia multorum enarrabunt sensum
illius. In thesauro sapientie signifi
cacio discipline: execratio autem pec

Fatori cultura dei. .V.
Uli concupiscens sapientiam
conserua iustitiam: et deus prebebit illam
tibi. Sapientia enim et disciplina
timor domini: et quod beneplacitum
est illi. fides et mansuetudo: et ad
implebit thesauros illius. Ne fue
ris incredibilis timori domini: et ne ac
cesseris ad illum duplici corde. Ne
fueris hypocrita in conspectu homi
num: et non scandaliseris labiis tuis.
Attende nullus: ne forte cadas: et
adducas anime tue inhonorationem:
et reuelet deus absconsa tua. et in me
dio synagoge elidat te: quoniam acces
sisti maligne ad dominum: et cor tuum

Fplenum est dolo et fallacia. .VI.
Uli accedens ad seruitutem dei
sta iniustitia et timore: et prepara
anima tua ad temptationem: et dep
me cor tuum et sustine. Inclina aurem
tuam: et excipe uerba intellectus: et
ne festines in tempe obductionis
mortis. Sustine sustentationes dei:
conuungere deo et sustine: ut crescat
innouissimo uita tua. Omne quod tibi
applicatum fuerit accipe: et in dolo
re sustine: et in humilitate tua pa
tientiam habe: quoniam in igne probatur

aurum & argentū. homines uero re-
ceptibiles in camino humiliationis.
Credere dō & recuperabit te. & dirige-
uam tuā & spera in illū. Serua ti-
more illius. & in illo ueterasce. **VII.**

Quientes dñm sustinete
misericordias eius. & n̄ deflecta-
tis ab illo. ne cadatis. Qui timetis
dñm credite illi. & non euacuabit
merces uā. Qui timetis dñm spera-
te in illū. & in oblectatione ueniet
uobis misericordia. Qui timetis dñm
diligite illum. & illuminabunt
corda uā. Respicite filiū nationes
hominū. & sentote quia nullus spe-
rauit in dño & confusus est. p̄man-
sit in mandatis eius & derelictus est.
Aut quis inuocabit illum. & despe-
xit eum. Qm̄ pius & misericors
est d̄s n̄r. finit & remittet in tem-
pore tribulationis peccata. & p̄tec-
tor ē omnib; exquirentib; se in ue-
ritate. Ne duplex corde. & labiis
scelestis. & manib; malefacientib;
& peccatori terram ingredienti du-

Uabus uis. **VIII.**
e dissolutis corde. qui non
credunt dō. Ideo non p̄tegentur
ab eo. Ne his qui p̄diderunt susti-
nentiam. qui dereliquerunt uias
rectas. & diuertent in uias pra-
uas. Et quid facient. cum inspie-
re ceperit dñs. Qui timent dñm

non erunt incredibiles uerbo illius.
& qui diligunt illū. conseruabunt
uiam illius. Qui timent dñm inqui-
rent que beneplacita sunt illi. &
qui diligunt eum. replebunt lege
ipsius. Qui timent dñm p̄parabunt
corda sua. & in conspectu illius scifi-
cabunt animas suas. Qui timent do-
minū custodiunt mandata illius. &
patientia habebunt usq; ad inspec-
tionem illius dicentes. si penitentiam
non egerimus incidemus in manus
d̄i. & non in manus hominū. Scdm̄
enim magnitudinē illius. sic & mi-
sericordia ipsius eū ipso est. Filiū sa-
pientie eccle uisitor. & natio illorū
obedientia & dilectio. Iudiciū patris
audite filiū dilecti. & sic facite ut
salui sitis. D̄s enim honorauit patrē
in filiis. & iudiciū matris exquirens
firmavit in filios. Qui diligit dñm.
exorabit p̄ peccatis. & continebit se-
abillis. & in oratione dierū exaudiet.
& sicut qui thesaurizat ita. & qui
honorificat matrem suam.

**Dom̄. V. mensis Augusti. Hec dom̄
euent eo anno q̄ incipit. In prin-
cipio. iiii. kl̄ Augusti. l. i.**

SAPIENTIA
filiis suis uitam inspi-
rat. & suscipit exqui-
rentes se. & p̄ibit in-
uia iustitie. Et qui illam diligit.

diligit uitā. Et qui uigilauerint ad
illam. complectabuntur placorem
illius. Qui tenuerit illam. uitā here
ditabunt. et quo introibit. benedicet
d̄s. Qui seruiunt ei. obsequentes erūt
sc̄o. et eos qui diligunt illam diligit
d̄s. Qui audit illam. iudicat gentes.
Et qui intuetur illam. p̄manebit

S confidens. . 11.
Si crediderit ei hereditabit il
lam. et erunt in confirmatione crea
ture illoꝝ. quō in temptatione ambu
lat. cum eo. et in primis elegit eum.
Timorē et metum et appbationem
inducet sup illum. et cruciabit il
lum in tribulatione doctrine sue.
donec temptet illum in cogitatio
nibus illius. et credat anime illius.
Et firmabit illum. et iter adducet
directum ad illum. et iustificabit eū.
et denudabit abscondita sua illi. et
thesaurizat sup illum scientiam et
intellectum iustitie. Si autē obser
tauerit derelinquet eum. et tradet

F eum in manus inimici sui.
illi conserua tempus. . 111.
et de uita a malo. panima tua non
confundaris dicere uerū. Est enī
confusio adducens peccatū. et est
confusio adducens glām et grām.
Ne accipies faciem aduersus faciē
tuā. nec aduersus animā tuā men
datū. Non reuertaris p̄ximū tuū

in casu suo. nec retineas uerbum in
tempe salutis. Non abscondas sa
pientiam tuā in decore eius. In lin
gua enim agnoscentur sapientia.
et sensus. et scientia. et doctrina
in uerbo sensati. et firmamentū
in opib; iustitie. Non contradicas
uerbo ueritatis ullomodo. et de
mendatio eruditionis tue confundere.
Non confundaris confiteri
peccata tua. et ne subicias te homi
ni p̄ peccato. Noli resistere contra
faciem potentis. nec coneris con

P tra ietum fluuū. . 1111.
tra iustitia agoni hare pro
panima tua. et usq; ad mortē certa
p̄ iustitia. et d̄s expugnabit p̄ te
inimicos tuos. Noli citatus esse in
lingua tua. et inutilis et remissus
in opibus tuis. Noli esse sicut leo
in domo tua. et uertens domesti
cos tuos. et opprimens subiectos
tibi. Non sit porrecta manus tua
ad accipiendum. et addandum
collecta. Noli attendere ad posses
siones iniquas. et ne dixeris est
mibi sufficiens uita. Nihil enim
p̄derit in tempe uindictę et ob
ductionis. Non sequaris concupi
scentiam cordis tui. et ne dixeris
quomodo potui. aut quis me
subiciet p̄pter facta mea. Deus
enim uindicans uindicabit. Ne

duxeris peccau. q. quid accidit mihi
taste. Atissimus enī est patiens q.
redditor. De ppriato peccato noli
esse sine metu. neq. aditias pecca-
tum sup peccatum. q. dicas misera-
tio dī magna est. multitudinis
peccator meoq. miserebit. Misericōdia
enim q. ua ab illo cito premat.
q. in peccatores respiciet ua illius.

Non tardes conuer. **v.**
ti addnm. q. ne differas
de die in diem. Subito enim ue-
niet ua illius. q. in tempe uindice
te dispdet te. Noli anxius esse
in diuitiis iniustis. nihil enim
pderunt tibi in die obductionis
q. uindictē. Non uentiles te in
omnem uentum. q. non eas in
omni uia. Sic enim pbatur pec-
cator in duplici lingua. **vi.**

Esto firmus in uia dī. q. in
ueritate sensus tui q. scien-
tia. q. psequatur te uerbum pa-
cis q. iustitię. Esto mansuetus ad
audiendū uerbum dī ut intelli-
gas. q. cum sapientia pferes respo-
sum uerum. Si est tibi intellectus
responde pximo. sin autē sit ma-
nus tua sup os tuū. Ne capiaris
in uerbo indisciplinato. q. confun-
daris. Honor q. glā in sermone
sensati. Lingua imprudentis. sub-
uersio est ipsius. Non appellaris

fufurto. q. lingua tua capiatis. q. con-
fundaris. Sup furem enī est confu-
sio q. penitentia. q. denotatio pessi-
ma sup bilinguem. fufuratori autē
odiu q. inimicitia q. contumelia.
iustifica pusillum q. magnū. **vii.**
similiter. Noli fieri p amico.
inimicus pximo. Imperiū enim q.
contumeliā malus hereditabit. q.
omnis peccator inuidus q. bilinguis.
Non te extollas in cogitatione ani-
me tue uelut taurus. ne forte eli-
datur uirtus tua p stultitiā. q. folia
tua comedet. q. fructus tuos pdet
q. relinqueris uelut lignū aridum
in heremo. Anima enim nequam di-
spdet. qui se habet q. in gaudiū
inimici dat illum. q. deducet in
sortem impioꝝ. Verbum dulce mul-
tiplicat amicos. q. mitigat inimi-
cos. Et lingua gratio sa. in bono
homine habundauit. Multi paci-
fici sint tibi. q. consiliari tibi sit
Sunus de mille. **viii.**
Si possides amicū. in temp-
tatione posside eum. q. non faci-
le credas illi. Et enim amicus
scdm tempus suū. q. non pmane-
bit in die tribulationis. Et est ami-
cus qui conuertitur ad inimicitia.
q. est amicus qui odiū q. rixam
q. conuitia denudabit. Et autē
amicus socius mense. q. n. pma

net indie necessitatis. Amicus si pman
serit. fixus erit tibi quasi coequalis.
q̄ indomesticis tuis fiducialit̄ agit.
Si humiliauerit se contra te. q̄ a facie
tua abscondet se. unanime habe
bis amicitia bonam. Ab inimicis tuis
separare. q̄ ab inimicis tuis
attende. Amicus fidelis p̄tectio for
tis. qui autē inuenit illum. inue
nit thesaurum. Amico fideli nulla
est comparatio. q̄ non est digna
ponderatio auri q̄ argenti contra
bonitatem fidi illius. Amicus fide
lis. medicamentum uite q̄ immortali
tatis. **DOM. I. MENSIS SEPT.**

**Incipit p̄logus beati Ieronimi
p̄bri in librum Iob. l. 1.**

COGOR p̄ singulos
scripture diuine lib̄s
aduersarioꝝ responde
re maledictis. qui interpretationem
meā reprehensione septuaginta inter
p̄tum criminant. quasi non q̄ apud
grecos aquila. simachus. q̄ theodoti
on. uel uerbū ē uerbo. uel sensum
ē sensu. uel ex utroq; cōmixtum q̄
medie temperatū genus translatio
nis exp̄sserunt. q̄ oīa ueteris testa
menti uolumina origenis obelus asse
ricusq; distinxerunt. quos uel addi
tos uel theodotione sumptos. trans
lationi antiquę inseruit. p̄bans de
fuisse quod additum ē. Discant ḡ

obtractatores mei. recipere intoto
quod impartib; suscepunt. aut in
terp̄tationē meā cū asteriscis suis
radere. Neq; enim fieri potest. ut
quos plura int̄misisse susceperunt.
non eosdem etiā in quib; dā extrasse
fateant. p̄cipue in Iob. Cui si ea que
sub asteriscis addita sunt. subtraxe
ris. pars maxima detuncabitur.
q̄ hoc dum taxat apud grecos.
Ceterum apud latinos. ante eam
translationē quā sub asteriscis q̄
obelis nup̄ edidimus. septingenti
fermē aut octingenti uersus sunt.
ut decurtat̄ q̄ laceratus corrosusq;
liber feditatem sui publice legen
tibus p̄beat. Hęc autē translatio
nullū de ueterib; sequitur imp̄tē.
s; ex ipso hebraico arabicoq; sermo
ne q̄ int̄dum syro. nunc uerba nē
sensus. nunc simul utraq; resonabit.
Obliquus enī etiā apud hebreos tot
liber fertur q̄ lubricus. q̄ qd̄ grece
rēthores uocant. **EXPOSITIO
MENSIS. dūmq; aliud loquit̄. ali
ud agit. aut si uelis anguillam aut
murenulam strictis tenere manibus.
quanto fortius presseris. tanto ciei
elabitur. Memini me obintelligen
tiam huius uoluminis. iudeum quen
dam p̄ceptorem. qui apud hebreos
p̄mus haberi putabat. n̄ paruis re
demisse nūmis. cui doctrina an ali**

quod profecerim nescio: hoc unum scio
non potuisse me interpretari: nisi quod
ante intellexeram. A principio itaque
uoluminus usque ad uerba iob: apud
hebreos psalms oratio est. Porro a uerbis
iob. inquit; ait perat dies. in qua natus
sum. et non in qua dictum est. cecipit
est homo. usque ad eum locum. ubi
ante finem uoluminus scriptum est.
idcirco ipse me reprehendo. et ago
penitentiam in fauilla et cinere exa-
metri uersus sunt. dactilo sponde
oq; currentes. et propter linguarum idio-
ma recipientes et alios pedes. non
earundem sillabarum. sed eorundem
temporum. Interdum quoque ritibus
ipse. dulcis et tinnulus fertur. nu-
merus lege resolutus. quod metrici
magis quam simplex lector intelli-
gunt. A supra dicto autem uersu usque
ad finem libri. paruulum coma quod
remanet. psalms oratione contextit.
Quod sic uideatur incredulum.
metra scilicet esse apud hebreos.
et in morem nostrum flacci grecique pin-
dari. et alchaei. et sapho. uel psalte-
rii uel lamentationes ieremie. ut
omnia ferme scripturarum cantica rep-
hendi. legat philonem. iosephum.
origenem. cesariensem eusebium.
et eorum testimonio. me uerum dicere
comprobabit. Audiant qua propter
canes mei. idcirco me in hoc uo-

lumine laborasse. non ut interpreta-
tionem antiquam reprehenderem. sed ut
ea que nulla aut obscura sunt aut
omissa. aut certe scriptorum uitio de-
prauata manifestiora. nostra interpreta-
tione fierent. qui quod hebreum sermo-
nem ex parte didicimus. et in latino
penes ab ipsis incunabulis. inter gra-
maticos et rethores et philosophos
detracti sumus. Quod si apud gre-
cos. post septuaginta editionem.
iam christi euangelio coruscante. ui-
deus. aquila. et sumachus. ac theodo-
tion iudaizantes. heretici sunt re-
cepti. qui multa mysteria saluato-
ris subdola interpretatione celarunt.
et tam in ^{exaplois.} hanaoie habentur
apud ecclesias. et explanantur ab eccle-
sticis uiris. quanto magis ego christi-
anus. de parentibus christianus natus.
et uexillum crucis in mea fronte por-
tans. cui studium fuit. omnia repe-
tere. de prauata corrigere. et sacra-
menta ecclesie puro ac fidei aperte
sermone. uel a fastidiosis uel ama-
lignis lectoribus. non debeo reprobari.
Habent qui uolunt ueteres libros.
uel in membranis purpureis. auro ar-
gentoque descriptos. uel uncialibus.
ut uulgo aiunt. litteris onera ma-
gis exarata quam codices. dum mi-
hi meisque permittant pauperes habe-
re scedulas. et non tam pulchros

habere codices quā emendatos. Vtraq;
editio. q̄ septuaginta iuxta grecos.
q̄ mea iuxta hebreos in latinū. meo
labore translata est. ligat unq̄sq;
qd̄ uult. q̄ studiosū me magis quā
maluolū p̄bet. **Explicit prologus.**

Iniepit liber iob. lect. 1.

QUERAT INTER
ra hus. nomine iob.
Et erat uir ille simplex
q̄ rectus ac timens d̄m. q̄ recedens
a malo. Natiq; sunt ei septem filii.
q̄ tres filie. Et fuit possessio eius
septē milia ouium. q̄ tria milia came
lorū. quingenta quoq; iuga boum.
q̄ quingente asine. ac familia mul
ta nimis. Eratq; uir ille magnus.

Enter om̄s orientales. .ii.
tibant filii eius. q̄ facie
bant conuiuū p̄ domos. unusq̄sq;
indie suo. Et mittentes. uocabant
tres sorores suas. ut comederent q̄
biberent cum eis. Cumq; in orbē tran
sissent dies conuiuū. mittebat ad eū
iob. q̄ sacrificabat illos. Consurgenq;
diluculo. offerebat holocausta p̄
singulos. Dicebat enim. Ne forte
peccauerint filii mei. q̄ benedixe
runt d̄no in cordibus suis. Sic faci
ebat iob cunctis dieb; .iii.

Quadam die eū uenissent fi
lii d̄i. ut assiderent coram d̄no. at
fuit int̄ eos etiam sathan. Cui di

xit d̄ns. Vnde uenit. Qui respon
dens ait. Circūiui tram. q̄ pambu
laui eam. Dixitq; d̄ns ad eum. Nun
quid considerasti seruū meū iob.
quod non sit ei similis int̄a. ho
mo simplex q̄ rectus q̄ timens
d̄m. ac recedens a malo. Cui respo
dens sathan ait. Nunquid frustra
iob timet d̄m. Homo tu uallasti
eū. ac domū eius uniuersāq; sub
stantiā p̄ circuitum. opibusq; ma
nuū eius benedixisti. q̄ possessio
eius creuit int̄ terra. Sed extende
paululū manū tuā. q̄ tange eun
cta que possidet. nisi in faciem
benedixerit tibi. Dixit ergo d̄ns
ad sathan. Ecce uniuersa que ha
bet in manu tua sunt. tantū meū

Ene extendas manū tuam.
gressus est sathan. .iiii.
a facie d̄ni. Cū autē quadam die
filii q̄ filie eius comederent q̄
biberent uinū in domo fr̄is sui
p̄mogeniti. nuntius uenit qui
adiob qui dicere. T. Boues arabat
q̄ asine pascebantur iuxta eos. q̄
irruerunt sabei. tuleruntq; om̄a.
q̄ pueros percusserunt gladio. q̄
euaui ego solus ut nuntiare tibi.
Cūq; adhuc ille loqueret. uenit
alter q̄ dixit. Ignis descendit ec̄elo.
q̄ tactas oues puerosq; consumpsit.
q̄ effugi ego solus ut nuntiare t.

[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible]

Adhuc illo loquente: V
uenit alius q̄ dixit. Chaldei
fecerunt tres turmas. q̄ inuasertunt
camelos. q̄ tulerunt eos. nec n̄ q̄
pueros percussit gladio. q̄ ego fugi
solus. ut nuntiarem tibi. Adhuc lo
quebatur ille. q̄ ecce alius intrauit.
q̄ dixit. Fuius tuus q̄ filiar; uescen
tibus q̄ bibentib; unū in domo
fr̄is sui p̄mogeniti. repente uentus
uehemens irruit a regione deser
ti. q̄ concussit quatuor angulos
dom̄. Que cecidit corruens oppres
sit liberos tuos q̄ mortui sunt. q̄
effugi ego solus ut nuntiarem t̄.
Tunc surrexit iob q̄ scidit tunicā
suā. q̄ tonsō capite corruens inter
ram. adorauit q̄ dixit. Nudus egres
sus sū de utero matris mee. q̄ nudus
reuertar illuc. Dñs dedit dñs abstu
lit. sicut dño placuit ita factum
ē. sit nom̄ dñi benedictū. In om̄ib;
his non peccauit iob labiis suis.
neq; stultum quid contra deum

locutus est. VI
Factum ē. eū quadā die ue
nissent filii dī. q̄ starent coram do
mino. uenisset quoq; sathan int̄ eos.
q̄ staret in conspectu ei. ut diceret
dñs ad sathan. Unde uenis. Qui
respondens ait. Circuiui terram. q̄
pambulauī eā. Et dixit dñs ad sa
than. Nunquid considerasti seruū

meū iob. quod non sit ei similis int̄
uir simplex q̄ rectus q̄ timent dñm.
ac recedens a malo. q̄ adhuc retinens
innocentiā. Tu autē comouisti me
aduersum eum. ut affligerē eū stu
fita. Cui respondens sathan ait. Pe
lem ppelle. q̄ cuncta que habet ho
mo dabit p̄ anima sua. Alioquin
mitten manū tuā. q̄ tange os eius q̄
carnē. q̄ tunc uidebis quod
in facie benedixerit tibi. Dixit er
go dñs ad sathan. Ecce in manu tua
est. ueruntam̄ animā illi serua.

Egressus sathan a facie VII
dñi. percussit iob ulcere pes
simo. a planta pedis usq; ad uerticē.
Qui testa saniem radebat. sedens
in sterquilino. Dixit autē illi
uxor sua. Adhuc tu p̄manes in
simplicitate tua. Benedic dño.
q̄ morere. Qui ait ad illam. Quasi
una de stultis mulierib; locuta es.
Si bona suscepimus de manu dñi.
quare mala n̄ suscipiam. In om̄ib;
his non peccauit iob labiis suis.

Igitur audientes tres amici iob. om̄ VIII
ne malū qd̄ accidisset ei. uenerunt
singuli de loco suo. elifā thema
nites. q̄ baldath sutes. q̄ sophar
nathathites. Condisperant enim.
ut parit̄ uenientes. uisitarent eū
q̄ consolarent. Cumq; eleua
sent p̄cul oculos suos n̄ cognouerunt

eum / q̄ exclamantes plorauerunt / scilicet
suisq; uertibus; **s**parserunt puluerē sup
caput suū in celiū / q̄ **s**ederunt cum eo
intra septem dieb; q̄ septē noctib;
q̄ nemo loquebatur ei uerbū. Vide
bant enim doloreē eē uehementem.

P **L**ECTIO PRIMA.
OS **T** hec aperuit iob os
suū / q̄ maledixit diei suo / q̄ locutus
est. **F**eat di ~~es~~ in qua natus
sum / q̄ nox in qua dictum ē concep
tus est homo. Dies ille uertatur in
tenebra; / non requirat eum d̄s desu
per / q̄ non sit in recordatione / q̄
n̄ illustretur lumine. Obscurent
eum tenebre; / q̄ umbrę mortis. Oc
cupet eum caligo / q̄ inuoluat ama
ritudine. • Noctē illam tenebrofā
turbo possideat / non computet in
dieb; anni / nec numeret in m̄sib;
Sit nox illa solitaria / nec laude dig
na. Maledicant illi qui maledicant
diei / qui parati sunt suscitare leui
athan. Obtenebrent stelle caligine
eius. Expectet lucem q̄ non uide
at / nec ortum surgentis aurore;
quia non conclusit ostia uentis q̄
portauit me / nec abstulit mala

Quare n̄ inuulua mortuus
sum / egressus exiitō / non statim
perii. **Q**uare exceptus
genibus? **C**ur lactatus uberibus?

Hinc enim dormiens filarem / q̄ som
no meo requefere cū regib; q̄ con
silib; terre; / qui edificant sibi soli
tudines / aut cum principib; qui
possident aurum / q̄ replent domos
suas argento / aut sicut abortiuum
absconditū / non subsistere / uel qui
concepti non uidentur lucem. Ibi
impū cessauerunt a tumultu / q̄ ibi
requeuerunt fessi robore; / q̄ quon
dam uicti pariter sine molestia n̄
audierunt uocem exactoris. Paruus
q̄ magnus ibi sunt / q̄ seruus liber
a d̄no suo. Quare data est misero
lux / q̄ uita his qui in amaritudine
anime sunt / qui expectant mortē
q̄ non uenit / quasi effodientes the
saurum / gaudentq; uehementer
cū inuenerunt sepulchrū / uero cui
abscondita est uia / q̄ circū dedit

A eum d̄s tenebris? . III.
Ante quā comeda suspuro
q̄ quasi mundantis aque sic rugit
m̄s / quia tumor quem timebam
euenit mihi / q̄ qd̄ uerebar accidit.
Nonne dissimulaui? Nonne silui?
Nonne quieui? Et uenit sup me
indignatio. Respondens autem
eufaz themanites dixit. Si cepim
loqui tibi / forsitan moleste acci
pies. Sed c̄ceptum sermonē tene
re quis possit? Ecce docuisti mul
tos / q̄ manus lassas roborasti.

Vacillantes confirmauerunt sermones
tui. et genua tremantia confortasti. Ne
autem uenit super te plaga et defecisti.
tetigit te et conturbatus es. Vbi est
timor tuus. et fortitudo tua. patien
tia tua. et perfectio uiarum tuarum. Re
cordare obsecro te. quis unquam in
nocens perit. aut quando recti de
leti sunt. Quin potius uidi eos qui
operantur iniquitatem. et seminant
dolores. et metunt eos. flante domino
pisse. et spiritu uere eius esse consumptos.
Rugitus leonis et uox leone. et den
tes catulorum leonum contrita sunt. Tygri
perit. eo quod non haberet predam.
et catuli leonis dissipati sunt.

LECTIO PRIMA.
LXII. Eusab themanites

adiob. Ad me dictum est uerbum abscon
ditum. et quasi furtive suscepit au
ris mea uenam susurrum eius. In horro
re uisionis nocturne. quando solet so
por occupare homines. pauor tenuit
me et tremor. et omnia ossa mea
perturbata sunt. Et cum spiritu me presente
transiret. inhorruerunt puli carnis
meae. Stetit quidam eorum non agno
scebam uultum. imago coram oculis
meis. et uocem quasi aure lenis au
diui. Nunquid homo dei comparatio
ne iustificabitur. aut factori suo pu
rior erit uir. Ecce qui seruiunt ei
non sunt stabiles. et in angelis suis

repperit prauitatem. quantomagis huius
qui habitant domos iuteas. qui ter
renum habent fundamentum. consumuntur
uelud a tineis. de mane usque ad uesperam
succidentur. Et quia nullus in
telligit. in eternum bibunt. Qui autem
reliqui fuerint auferentur ex eis. mori
entur. et non in sapientia.

Voca si est qui tibi respon
deat. et ad aliquem sanctorum conuertere.
Vere stultum interficit iracundia. et
paruulum occidit inuidia. Ego uidi
stultum firma radice. et maledixi
pulchritudini eius statim. Longe
fient filii eius a salute. et conterentur
importa. et non erit qui eruat. Cui
messem famelicus comedet. et ipsum
rapiet armatus. et bibent sitientes
diuitias eius. Nihil uirtus sine causa
fit. et de humo non orietur dolor.
Homo ad laborem nascitur. et auis
ad uolandum. Quam obrem ego deprecabor
dominum. et ad deum ponam eloquium
meum. qui facit magna et inscrutabi
lia et mirabilia absque numero. Qui
dat pluuiam super faciem terre. et
irrigat aquis uniuersa. Qui ponit
humiles in sublimi. et merentes eri
git sospitate. Qui dissipat cogitati
ones malignorum. ne possint imple
re manus eorum quod ceperant. Qui ap
prehendit sapientes in astutia eorum.
et consilium prauorum dissipat. Per diem

irruet sup eos nix. Tempe quo fue-
runt dissipati. pibunt. & ut mealue-
runt. soluentur de loco suo. Inuolunt
sunt semite gressuū eorū. ambula-
bunt inuaciuū & pibunt. . 111 .

Considerate semitas the-
man. itinera saba. & expec-
tate paulisp. Confusi sunt. q̄a spe-
raui. Venerunt quoq; usq; ad me. &
pudore coopti sunt. Hunc uenisti.
& modo uidentes plagam meā. ti-
metis. Nunquid dixi afferte. mihi
& de substantia ur̄a donate. mihi.
uel liberate. me. de manu hostis. &
de manu robustoz eruite. me. Do-
cete. me. & ego tacebo. & siquid for-
te ignorau. instruite. me. Quare
detraxistis sermonib; ueritatis.
cum e uobis nullus sit qui possit
arguere. me. Ad increpandū tantū
eloquia concumatus. & inuentum
uerba p̄fertis. Sup pupillū urui-
tis. & subuertere. nitimur amōū
ur̄m. ueruntam̄ quod cepistis ex-
plete. Prebete. autem. & uidete.
an mentiar. Respondete. obsecro
absq; contentione. & loquentes
id quod iustum est iudicate. &
non inuenietis in lingua mea in-
quitatem. nec in faucib; meis stul-

Mina p̄sonabit. . 1 .
MILLITIA est uita ho-
minis sup tram. & sicut dies mer-

cenariū dies eius. Sicut seruus desi-
derat umbrā. & sic mercennari p̄sto-
latur sine operis sui. sic & ego ha-
bui menses uacuos. & noctes labo-
riosas enumerau. Si dormiero.
dico quando consurgam. Et rursum
expectabo uespam. & replebor dolo-
ribus usq; ad tenebras. Induta est ca-
ro mea putredine. & sordibus pul-
ueris. cutis mea aruit. & contracta
est. Dies mei uelocius transierunt.
quam atexente tela succiditur. &
consumpti sunt absq; ulla spe. Me-
mento quia uentus est uita mea. &
non reuertetur oculus meus ut uide-
at bona. nec aspiciat me. uisus ho-
minis. Oculi tui in me. & non sub-
sistam. . 11 .

Sicut consumitur nubes.
& p̄transit. sic qui descendit ad
inferos. non ascendet. nec reuertet
ultra in domū suā. neq; cognoscat
eum ampli' locus eius. Quia p̄pter
& ego non paream ori meo. loquar
in tribulatione. spē mei. confabula-
bor eū amaritudine anime mee.
Nunquid mare sum ego aut cetus.
quia circumdedisti me carcere. Si
dixero. quia consolabitur me lectus
meus. & reuelabor loquens mecum in
stratu meo. terrebis me p̄somnia.
& p̄uisiones horrore coneu. uel.
Quam obrem elegit suspen. dium

anima mea: & mortē ossa mea. Despau:
nequaquā ultra uiuam. Parce michi:
nihil enim sunt dies mei. Quid ē ho
mo. quia magnificas eum: aut quia
ponis eum erga cor tuū. Visitas eum
diluculo: & subito p̄bas illum. Usq; q̄
non pareis michi. nec dimittis me: ut
glutiā saluā meā. Peccaui: quid faci
am tibi o custos hominū. Quare me
posuisti contrariū tibi: & factus sum
michi metip̄si grauis. Cur non tollis
peccatū meū: & quare n̄ auferis iniqui
tatē meā. Ecce nunc in puluere dor
miā: & si mane me quesieris non sub

Respondens baldath siutes di
xit. Usq; quo loqueris talia: & spiritus
multiplex sermonis oris tui. Nunquid
d̄s supplantat iudiciū: & omp̄s sub
uertit quod iustum est. Etiam si fili
i tui peccauerunt ei: & dimisit eos in
manu iniquitatis sue: tu tam si dilu
culo confurrexeris ad d̄nm. & omni po
tentē fueris deprecatus: si mundus &
rectus inceseris. statim euigilabit ad
te: & peccatū reddet habitaculum ui
stite tue: intantū ut p̄ora tua fue
rint parua. & nouissima tua multi
plicantur n̄mus. Introga enī generati
onem p̄stinam: & diligenter inue
stiga patrum memoriā. Hesterni
q̄p̄ pe sum: & ignoram quō sic
umbra dies n̄ri sunt sup̄ terram:

& ipsi docebunt te. Loquentur tibi:
& de corde suo p̄ferent eloquia.
Nunquid uirescere potest scirpus.
absq; humore: aut crescit cactum
sine aqua. Cum adhuc sit in flore:
nec carpatur manu: ante om̄s her
bas arefuit. Sic uis omnium qui obli
uiscunt d̄m: & spes ypocrite p̄bit.
Non ei placebit uecordia sua: & sicut
tela aranearū fiducia eius. Innitetur
super domū suā & non stabit: sicut
erit eam & n̄ consurget. Et uictus
uidetur anquam ueniat sol: & mor
tu suo germen eius egredietur. Sup
aceruū peccatū radices eius densa
buntur: & inter lapides comorabit.
Si absorberit eum de loco suo ne
gabit eum: & dicet non noui te.
Hec est enim letitia uis eius: ut rur
sum de terra alii germinant. D̄s n̄
piciet simplicē. nec porriget manū
malignis: donec impleatur risu os
tuum: & labia tua uibulo. Qui odert
te induentur confusione: & taber
naculū impiorū non subsistet.

RLECTIO PRIMA;
RESPONDENS IOB
ait. Vere scio quod
ita sit: & qd̄ non iustificetur homo
compositus d̄o. Si uoluerit conten
dere cū eo: non poterit ei respon
dere unū p̄ mille. Sapiens est cor
de: & fortis robore. Quis restitit

ea: & pacem habuit. Qui transtu-
lit montes: & nescierunt hii quo-
subuertit in furore suo. Qui com-
mouit terram de loco suo: & colum-
ne eius concutientur. Qui precepit so-
li & non ortitur: & stellas claudit
quasi sub signaculo. Qui extendit
celos suos: & graditur super fluctus
maris. Qui facit arceturum & orio-
na & hyadas & interiora austris.
Qui facit magna & incomprehensi-
bilia: & mirabilia quorum non est nu-
merus. Si uenerit ad me non uide-
bo: si abierit non intelligam eum.
Si repente introget quis respon-
debit ei: uel quis dicere potest.

Deuus ita facis.
Deus cui resistere uix nemo
potest: & sub quo curuantur: qui
portant orbem. Quantus ergo sum
ego qui respondeam ei: & loquar
uerbis meis cum eo. Qui etiam si ha-
buero quippiam iustum non respon-
debo. sed meum iudicem deprecabor:
& cum inuocantem me exaudierit:
non credo quod audierit uocem meam.
In turbine enim conteret me: & mul-
tiplicabit uulnera mea: etiam sine
causa non cecedit requiescere spiritum
meum: & implet me amaritudinibus.
Si fortitudo queritur: robustissimus
est. Si equitas iudicium: nemo pro me
audet testimonium dicere. Si iusti

ficare me uoluerit: os meum condem-
nabit me. Si innocentem ostendero:
prauum me comprobabit: etiam si sim-
plex fuero. hoc ipsum ignorabit
anima mea: & tenebit me uite mee.
Unum est quod locutus sum: & innocen-
tem & impium ipse consumet. Si fla-
gellat occidat semel: & non de pe-

Terris innocentium rideat.
Terra data est in manu impiorum:
iustitiam iudicium eius operit.
Quod si non ille est: quis ergo est?
Dies mei uelociore fuerunt cursore:
fugerunt & non uiderunt bonum.
Pertransierunt quasi nauis poma por-
tantes: sicut aquila uolans ad escam.
Cum dixerit nequaquam ita loquar: com-
muto faciem meam: & dolore torqueor.
Verebar omnia opera mea: sciens quod
non parceres delinquenti. Si autem
& sic impius sum: quare frustra la-
borauimus. Si lotus fuero quasi aquis
niuis: & fulserint uelud mundissimi
me manus mee: tam sordibus in-
tingues me: & abominabuntur me
uestimenta mea. Neque enim uiro qui
similis mei est respondebo: nec qui
mecum in iudicio exequo possit au-
diri. Non est qui utrumque ualeat ar-
guere: & ponere manum suam in ambo-
bus. Auferat a me uirgam suam: & pa-
uor eius non me teneat. Loquar
& non timebo eum: neque enim possum

metuens respondere. Tectet animā me
amittē mee. dimittā aduersum me
elo quiū meū. Loquar in amaritu
dine anime mee. dicam dō noli me
condemnare. Indica mihi. cur me
ita iudices. Nunquid bonum tibi ui
detur. si calumniaris & opprimas
me opus manuum tuarū & consiliū
impiorū adiuues. **DOM. II.**

MENSIS SEPT. lect. I.

RESPONDENS

sophar naamathites dpx.

R Nunquid qui
multa loquitur non & audiet. aut
uir uerbosus iustificabitur. Tibi
soli tacebunt homines. & cū cete
ros iriseris. anullo confutaberis.
Dixisti enī. Purus ē sermo mīs. &
mundus sū in conspectu tuo. Atq;
utinā dīs loqueret tecū. & aperiret
labia sua tibi. ut ostenderet tibi
secreta sapientie. & quod multi
plex sit lex eius. & intelligeres qd
multo minora erigaris ab eo. quam
meretur iniquitas tua. forsitan ue
stigia dī comprehendes. & usq; ad p
fectum omnipotentem reperies.

Excellior celo est. & qd. **. II.**
facies. & fundior inferno.
& unde cognosces. Longior terra
mēsurā eius. & latior mari. Si sub
uerterit omnia uel in unū coartauerit.
quis contradicet ei. Ipse enī

nouit hominū uanitatē. & uidens
iniquitatē nonne considerat. **Uir**
uanus insupbia erigitur. & tanqm
pullum onagri se liberum natum
putat. Tu autē firmasti cor tuū.
& expandisti addm manus tuas.
Si iniquitatē que est in manu tua
abstuleris atē & non manserit in
tabernaculo tuo in iustitia. tunc
leuare poteris faciem tuā absq;
macula. & eris stabilis & non time

Obis. Tu **. III.**
isere quoq; obliuisceris.
& quasi aquarū que pterierunt
recordaberis. & quasi meridianus
fulgor consurget tibi ad uesperam.
& cū te consumptū putaueris. ori
eris ut lucifer. & habebis fiduciā.
pposita tibi spe. & defessus securus
dormies. requiesces & non erit q
te exterreat. & deprecabunt facie
tuā plurimi. Oculi autē impiorū
deficient. & effugium pibit ab eis.
& spes eorū abhominatio anime.
Respondens autē iob dixit. **Urgo**
uos estis solum homines. & uobis eū
moratur sapientia. Et mihi ē cor
sicut & uobis. nec inferior uir
sum. Quis enī hec que nostis
ignorat. Qui deridetur ab ami
co suo sicut ego. inuocabit dīm
& exaudiet eum. Deridetur enī
iusti simplicitas. lampas cōtem

pta · apud cogitationes diuitū · parata
ad tempus statimū · **· IIII ·**

Habundant tabernacula pre-
donum · q̄ audacter puo-
cant dñm · cū ipse dederit om̄a in
manib; eorum · Humilū introga-
uimenta q̄ docebunt te · q̄ uola-
tilia celi · q̄ indicabunt tibi · loq̄-
re terre · q̄ respondebit tibi · q̄
narrabunt pisces maris · Quis ig-
norat · qd̄ om̄a hec manus dñi fece-
rit · In eui manu · anima om̄is ui-
uentis · q̄ sp̄e uniuerse carnis ho-
minis · Nonne auris uerba diudi-
cant · q̄ fauces comedentis sapore ·
In antiquis est sapientia · q̄ in mul-
to tempe prudentia · Apud ipsum
est sapientia q̄ fortitudo · ipse ha-
bet consiliū q̄ intelligentiam ·
Si destruerit · nemo est qui edificet ·
q̄ si incluserit hominē · nullus ē
qui aperiat · Si continuerit aquas ·
om̄a siccabunt · q̄ si emiserit eas ·
subuertent terram · Apud ipsū est
fortitudo q̄ sapientia · ipse nouit
q̄ decipientē · q̄ eum q̄ decipitur ·

Adducet consiliarios ·
institutum finē · q̄ iudices
instuporem · Balteum regū dissol-
uet · q̄ p̄tingit fune renes eorum ·
Ducit sacerdotes in glorios · q̄ op-
timates sup̄lamat · comitans la-
bium ueracū · q̄ doctrinam senum

aufrens · Effundit d̄s despectionem
sup̄ principes · eos qui opp̄si fuerant
releuans · Qui reuelat profunda de te-
nebris · q̄ p̄duert in lucē umbram
mortis · Qui multiplicat gentes q̄
p̄dit eas · q̄ subuersas in integrū re-
stituit · Qui immutat cor principū
populi terre · q̄ decipit eos · ut fru-
stra incedant p̄ inuū · Palpabunt
quasi in tenebris q̄ non in luce · q̄
errare eos faciet quasi ebrios · **· VI ·**

Ecce om̄a q̄ uidit oculus m̄s ·
q̄ audiuit auris mea · q̄ in-
telleri singula scdm̄ scientiam
uīam · q̄ ego noui · nec inferior uī-
sum · s; ad omnipotentē loquar · q̄
disputare cū dō cupio · prius uos
ostendens fabricatores mendaciū q̄
cultores p̄uersorū dogmatū · atq̄
utram taceretis · ut putaremini eē
sapientes · Audite ergo correptio-
nes meas · q̄ iudiciorū labiorū meorū
attendite · Nunquid d̄s indiget uīo
m̄datio · ut p̄ illo loquamini dolos ·
Nunquid faciem eius accepitis · q̄ p̄
dō iudicare nitimini · Aut placebit
ei quē celari nihil potest · aut de-
cipietur ut homo uīl fraudulen-
tū s · **· VII ·**

Ipse uos arguet · qm̄ in abscondito
faciem ei accepitis · Statim ut se
comouerit turbabit uos · q̄ terror
eius uruet sup̄ uos · Memoria uīa

comparabit emeri / & redigent in lu
tum ceruices ure. Tacete paulisp / ut
loquar quodcumq; mihi mens sugges
serit. Quare lacerō carnes meas den
tibus meis / & animā meā porto in
manibus meis. Etiam si occiderit
me / in ipso sperabo. Veruntamen
uias meas in conspectu eius arguā /
& ipse erit saluator meus. Non enī
ueniet in conspectu eius omnis ipo
crita. Audite sermonē meū / & eni
gmata percipite auribus uris. Si fue
ro iudicatus / scio quod iustus inue
niar. Quis est qui iudicetur mecum.
Veniat. Quare tacens consumor.
Duo tantū ne facias mihi / & tunc
a facie tua non abscondar. Manum
tuā longe fac a me / & fortitudo
tua non me terreat. Uoca me & re
spondebo tibi / aut certe loquar.

Q & tu responde mihi. VIII.
uantas habeo iniquitates &
peccata. Scelerā mea & delicta offen
de mihi. Cur faciem tuā abscondis /
& arbitraris me inimicū tuū. Con
tra folium quod a uento rapit / offen
dis potentiam tuā / & stipulam sic
cam perseueris. Scribis enī contra
me amaritudines / & consumere
me uis peccatis adolescentie mee.
Posuisti in uertuo pedem meū / & ob
seruasti omīs semitas meas & uestigi
a pedū meorū considerasti / q̄ quasi

putredo consumendus sum / & quasi
uestimentū quod comedit atinea.
Homo natus de muliere / breui ui
uens tempe / repletur multis mise
riis / quasi flos egreditur & conteri
tur / & fugiet uelud umbra / & nun
quam in eodē statu pmanet. Et di
gnum ducis sup huicemodi aperi
re oculos tuos / & adducere eum te
cum in iudiciū. Quis potest face
re mundū de immundo conceptū
semine. Nonne tu qui solus es.

BLECTIO PRIMA.
REUES DISSHO
munis sunt / numerus
mensū eius apud te est. Constitu
isti terminos eius / qui pteriri non
poterunt. Recede paululū ab eo
ut quiescat / donec optata ueniat.
& sicut mercenariū dies eius / Lig
num habet spem si p̄cū fuerit /
rursū uirescit / & rami eius pullu
lant. Si seruerit intra radice eius /
& in puluere emortuus fuerit trun
cus illius / ad adorem aque germi
nabit / & faciet comā quasi cum pri
mum plantatum ē. Homo uero cū
mortuus fuerit & nudatus atq; cō
sumptus / ubi queso est. Quomo
do si recedant aque de mari / &
fluuiū uacuefactus areseat / sic ho
mo cū dormuerit non resurget / do
nec atteratur celū. Non euigilabit.

nec confurget de somno suo. . II.

Quis mihi hoc tribuat ut in inferno ptegas me. & abscondas me donec ptranserat furor tuus. & constituas mihi tempus in quo recorderis mei. Putas ne mortuus homo rursus uiuat. Cunctis diebus quibus nunc mitto. expecto donec ueniat immutatio mea. Vocabis me. & ego respondebo tibi. operi manuum tuarum porriges dexteram. Tu quidem gressus meos dinumerasti. sed paruis peccatis meis. Signasti quasi in sacco delicta mea. sed curasti iniquitatem meam. Mons cadens defluet. & saxum transfertur de loco suo. lapides excauant aque. & aluuione paulatim terra consumitur. Et homines ergo similiter pdes. Roborasti eum paululum. ut impetu ptransiret. Inmutabis faciem eius. & emittes eum. Siue nobiles fuerint filii eius. siue ignobiles non intelliget. at tamen caro eius dum uiuat dolebit. & anima illius

Respondens elisab themanites dixit. Nunquid sapiens respondebit quasi iuentum loquens. & implebit ardore stomachum suum. Arguis uerbis eum. qui non est equalis tui. & loqueris quod tibi non

expedit. Quantum inter est. euacuasti timorem. & tulisti preces coram domino. Docuit enim iniquitas tua os tuum. & imitatus linguam blasphemantium. Condemnabit te os tuum & non ego. & labia tua respondebunt tibi. Nunquid primus homo tu natus es. & ante colles formatus. Nunquid consilium dei audisti. & inferior te erit eius sapientia. Quid nosti. quod ignoremus. Quid intelligis. quod nesciamus. Et senes & antiqui sunt in nobis. multo uetustiores quam patres tui. Nunquid grande est. ut consoletur te deus. Sed uerba tua praua hoc prohibent. Quid te eleuat cor tuum. & quasi magna cogitans attonitos habes oculos. Quid timet contra dominum spiritus tuus. ut pferas de ore tuo huiusmodi sermones. Quid est homo ut immaculatus sit. & ut iustus appareat. natus de muliere. Ecce inter sanctos eius nemo immutabilis. & celi non sunt mundi in conspectu eius. quanto magis ab hominabilis & inutilis homo. qui bibit quasi aquam iniquitatem.

DLECTIO PRIMA.
IXIT elisab themanites ad iob. Ostenda tibi audi me. quod uidi narrabo tibi. Sapientes confitentur & non abscondent patres suos. quibus solis data

meis. Conclufit me d's apud iniquū /
q' manib; impioꝝ me tradidit.

DLECTIO PRIMA;
DIXIT Iob ad eliphaz
themaniten. Ego ille quōda
opulentus. repente contritus sum.
tenuit ceruicem meā. confregit me.
q' posuit me quasi signum. Cir
cumdedit me lanceis suis. conuul
nerauit lumbos meos. non peperit
q' effudit intiam uiscera mea. Con
cidit me uulnere sup uulnus. ur
ruit in me quasi gýgas. Saccum
consuit sup cutem meā. q'
operuit meā carnē cinere. Faci
es mea intumuit fletu. q' palpe
bre mee caligauerunt. Hec passus
sum ab sq; iniquitate manus mee.
eū haberem mundas addim p'ces.
Terra ne operias sanguinē meū.
neq; inueniat locū uite latendi
clamor meus. Ecce in celo enī te
stis m's. q' confessus meus in excel
sis. Verbosi amici mei. addim stul

Vlat oculus meus. . . .
tinam sic iudicet' uir eū
dō. quom' iudicatur filius homi
nis cum collega suo. Ecce enim
breues anni transierunt. q' sem
tam p'quā non reuertar ambulo.
Spē meus attenuabitur. dies mei
breuiabunt. q' solum in sup est
sepulchrū. Non peccaui. q' ma

martitudinib; moratur' oculus meus.
Libera me dñe q' pone me iuxta te.
q' cui' uis manus pugnet contra
me. Cor eoz longe fecisti. adisci
plina. q' p'pterea non exaltabunt.
Predam pollicetur sociis. q' oculi
filioꝝ eius deficient. Posuit me qua
si in puerbū uulgi. q' exemplū su
um coram eis. Hunc autem deridet
me iuniores tempe. quoz non di
gnabar patres ponere eū canib;

Cgregis mei. . . .
caligauit ab indignatione
oculus meus. q' membra mea qua
si in nihilū redacta sunt. Stupebat
iusti sup hoc. q' innocens contra
ypocritā suscitabit. q' tenebit iust
uiam suā. q' mundis manib; addit
fortitudinem. Igitur uos om's con
uertimini q' uentite. q' non inueniā
in uobis ullum sa pientē. Dies
mei transierunt. cogitationes mee
dissipate sunt. torquentes cor meū.
Noctem uertterunt indiem. q' rur
sum post tenebras spero lucem. Si
sustinuero infernus domus mea ē.
in tenebris stitau lectulū meū. Pu
tredini dixi pater meus es. mater
mea q' soror mea uerub'. Vbi est
ergo nunc p'stolatio mea. q' patien
tiam meā quis cōsiderat. In p'fun
dissimū infernū descendent om'a
mea. Putas ne saltē ibi erit reges m'.

RESPOND LECTIO. I.

Respondens baldath fuit dicitur. Usque ad quem finem uerba iactabis? intellige prius et sic loquamur. Quare reputati sumus ut iumenta et sordidumus coram te? Quid prodis animam tuam in furore tuo? Nunquid propter te derelinquetur nec splendebit flamma ignis eius? Lux obtenebrasset terra et transferentur rupes de loco suo. Nonne lux impii extinguetur? nec splendebit flamma ignis eius? Lux obtenebrasset in tabernaculo illius et lucerna que super eum est extinguetur. Arrabuntur gressus uirtutis eius et precipitabit eum consilium suum. Inmisit enim in rete pedes suos et in maculis eius ambulat. Tenebitur planta illius laqueo et exardescet contra eum sitis. . II.

Abscondita est in terra pedica eius et decipula illius super semitam. Undique terrebunt eum formidines et inuoluent pedes eius. Atenuetur fame robur eius et inedia inuadat costas illius. deuoret pulcritudinem cutis eius. Consumat brachia illius primogenita mors. euellatur de tabernaculo suo fiducia eius et calcet super eum quasi rex interitus. Habitent in tabernaculo illius socii eius qui non est. aspergatur in tabernaculo eius sulphur deor-

sum. radices eius siccantur. sursum autem atteratur messis eius. Memoria illius perat de terra et non celebretur nomen eius in plateis. Expellet eum de luce in tenebras et de orbe transferet eum. Non erit semen eius neque progenies in populo suo. nec ulle reliquie in regionibus eius. Indie eius stupebunt nouissimi et primos inuadet horror. Hec sunt ergo tabernacula iniqui et iste locus qui ig-

Respondens iob dixit. Usque affligit animam meam et atterit sermonibus meis? En confundit me decies et non etubescit opprimentes me. Nempe et si ignorauit mecum erit ignorantia mea. At uos contra me erigimini et arguitis me obprobriis meis. Saltem nunc intelligite quia deus non equo iudicio afflixerit me et flagellis suis me cinxerit. Ecce clamabo uim patiens et nemo audiet. uociferabor et non est qui iudicet. Semitam meam circumsepit et transire non possum et in calle meo tenebras posuit. Spoliavit me gloria mea et abstulit coronam de capite meo. Destruxit me undique et pereo et quasi euulsa arboris. abstulit spem meam. Iratus est contra me furor eius et sic me habuit quasi hostem suum. Simul uenerunt

norat dicitur. . III.

LECTIO II. RESPONDENS

Respondens iob dixit. Usque affligit animam meam et atterit sermonibus meis? En confundit me decies et non etubescit opprimentes me. Nempe et si ignorauit mecum erit ignorantia mea. At uos contra me erigimini et arguitis me obprobriis meis. Saltem nunc intelligite quia deus non equo iudicio afflixerit me et flagellis suis me cinxerit. Ecce clamabo uim patiens et nemo audiet. uociferabor et non est qui iudicet. Semitam meam circumsepit et transire non possum et in calle meo tenebras posuit. Spoliavit me gloria mea et abstulit coronam de capite meo. Destruxit me undique et pereo et quasi euulsa arboris. abstulit spem meam. Iratus est contra me furor eius et sic me habuit quasi hostem suum. Simul uenerunt

latrones eius. q̄ fecerunt sibi uia p̄me.
q̄ obsederunt in gyro tabernaculum
meū. fratres meos longe fecit a me.
q̄ nota mei quasi alieni recesserunt
a me. Derelinquet me p̄p̄inqui mei.
q̄ qui me nouerant. obliti s̄ mei.

RLECTIO PRIMA.
RESPONDENS

Sophar naamathites
dixit. Idcirco cogitationes mee ua
rie succedunt sibi. q̄ mens induer
sa rapitur. Doctrinam qua me arguis
audiam. q̄ sp̄c̄ intelligentie mee re
spondebit mihi. Hoc scio a p̄inci
pio. ex quo positus est homo super
terra. quod laus impior̄ breuis sit.
q̄ gaudium hypocrite ad instar
puncti. Si ascenderit in celū sup̄bia
eius. q̄ caput eius nubes tetigerit.
quasi sterquiliniū in fine p̄detur.
q̄ qui eum uiderant dicent. Vbi
est. Velut somniū auolans non
inuenietur. transiet sicut uisio
nocturna. Oculi qui eum uiderat
non uidebit. neq̄ ultra intuebit
eum locus suus.

Filiū eius atterentur egestate.
q̄ manus illius. reddent ei dolore
suū. Ossa eius implebunt uiciis
adolescentie eius. q̄ cum eo in pul
uere dormient. Cum enī dulce fu
erit more eius malū. abscondet
illud sub lingua ei. Parcet illi q̄ n̄

derelinquet illud. q̄ helabit in gut
ture suo. Lanis eius in gutture illi.
uertetur infel aspidum intrinsecus.
Diuitias quas deuorauit euomet.
q̄ de uentre illius extrahet eas d̄s.
Caput aspidum suget. occidit eū
lingua uipere. Non uideat riuulos
fluminis. torrentes mellis q̄ butiri.
Luet que fecit om̄a. nec tam consu
metur. iuxta multitudinem adin
ventionū suarū. sic q̄ sustinebit.
quō constringens nudauit paupes.
domū rapuit q̄ non edificauit eam.
nec est satiatus uenter eius.

Cum habuerit que cupierat.
possidere non poterit. Non
remansit de cibo eius. q̄ p̄pterea ni
hil p̄manebit de bonis eius. Cū sati
atus fuerit. ardebitur. estuabit. q̄ om
nis dolor irruet in eū. Utinā imple
atur uenter eius. ut emittat in eum
iram furoris sui. q̄ pluat sup̄ illum
bellum suū. Fugiet arma ferrea.
q̄ irruet in arcū ereū. eductus q̄
egrediens de uagina sua. q̄ fulgu
rans in amaritudine sua. uadent
q̄ uenient sup̄ eum horribiles. om̄s
tenebre abscondite sunt in occultis
eius. Deuorabit eum ignis. qui n̄
succendit. affliget. reuet in tabnaculo
suo. Reuelabunt celi iniquitate
ei. q̄ terra c̄surget aduersus eū. Aper
tum erit germen domus illius.

detraheretur indie futuris di. Hec est
pars hominis impi ad o. q hereditas
uero eius a domino. *Do m. vira.*
mense octob mediu. Incipit pro

*gus beati Ieronimi p b r i . in li
brum tobie.*

ROMATO ET
beliodoro episcopi. Ie
ronimus presp in do
mino salutem. Murari non desino.
exactionis ure instantia. Cingit
enim ut librum chaldeo sermone
conscriptum. ad latinu filium tra
ham. librum utiq; tobie. quem
hebrei de cathalago diuinaru sep
tuaru secantes. his que agio gra
fa memorant manciparunt. Feci sa
tis desiderio uro. non tam meo stu
dio. Arguunt eni nos hebreo; stu
dia. q; imputant nobis contra suu
canonem latinis aurib; ista trans
ferre. Sed melius esse iudicant.
phariseo; displicere iudicio. q; epi
scopo; uisionib; deseruire. in sti
ti ut potui. Et quia uicina e chal
deor; lingua. sermone hebraico.
utiq; lingue pertissimu loquace
reperient. unius diei laborem arti
pui. q; qcqd ille in hebraicis uerbis
expst. hec ego aceto notario ser
monib; latinis exposui. Orationib;
ura mercedem hui opus copensa
bo. cu gratu uobis didicero. me

quod uideret est dignata complese.

*Explicit prologus. i. Incipit
liber tobie.*

OB I A S E X T R I

bu q; ciuitate nepta
lim. que est insupio

rib; galilee. supra naason. post ui
am que ducit ad occidentem. in si
nistro habens ciuitatem sepheth.
cum captus esset. in dieb; salmana
sar regis assyrio; incaptiuitate ta
men positus. uiam ueritatis non
deseruit. ita ut omnia que habe
re poterat. cotidie cōcaptiuis fra
trib; qui erant ex genere eius in
periret. Tu aut.

Cumq; eet iunior omnib;
in tribu neptalim. nihil tam pueri
le gessit inope. Deniq; cu irent
om; ad uulof auros. quos hieto
boam fecerat rex isrl. hic solus fu
gibat consortia omniu. q; pge
bat ad hierim. ad templu dñi. q;
ibi orabat dñm dñm isrl. omnia
pmitiua sua q; decimas suas fide
liter offerens. ita ut initio anno
pselit q; aduenit ministraret om
nem decimatione. Hec q; his simi
lia scdm legem di. puerulus obser
uabat. Cu uero factus fuisset uir.
accepit uxore anna. de tribu sua. ge
muitq; ex ea filiu. nom suu impo
nens ei. Que ab infantia timere

dm docuit. q̄ ab omni peccato absti-
nere.

111. *ammm*

Gitur cū p̄captiuitatē deuenisset.
cum uxore sua q̄ filio in ciuitatem
niniue. cū omni tribu sua. q̄ om-
nes ederent ex cibis gentiliū. iste
custodiuit animā suā. q̄ nūq̄m
contaminat' est in esis eorū. Et qm̄
memor fuit dñi in toto corde suo.
dedit illi d̄s gr̄am in conspectu
salmanasar' regis. q̄ dedit ei po-
testatem quocūq; uellet ire. ha-
bens libertatem quecūq; facere
uoluisset. P̄gebat ergo pomnes
qui erant in captiuitate. q̄ moni-
ta salutis dabat eis. Cū autē ue-
nisset in reges ciuitatem medorū.
q̄ ex his quib' honoratus fuerat
a rege. habuisset decem talenta
argenti. q̄ cū multa turba gene-
ris sui gabelum egentem uideret.
qui erat ex tribu eius. sub cyrogra-
pho dedit illi memoratū pondus

argenti. .iiii.

Post multū uero tempus.
mortuo salmanasar' rege. cū reg-
naret sennecharib filius ei' p̄ eo.
q̄ filios isrl' exosos haberet in co-
spectu suo. tobias p̄gebat pom-
nem cognationem suā. q̄ consola-
batur eos. diuidebatq; unicuiq;
put' poterat de facultatib; suis.
esurientes alēbat. nudisq; uestim

ta p̄bebat. q̄ mortuis atq; occisis se-
pulturam sollicitus exhibebat.

Oemq; cū reuersus fuisset rex
sennecharib fugiens a iudea
plagam quam circa eum d̄s fecerat
p̄pter blasphemiam suā. q̄ uatū
multos occideret ex filiis isrl'. tobi-
as sepeliebat corpa eorū. At ubi nun-
tiatū est regi. iussit eum occidi. q̄
tulit omnē substantiam eius. Tobi-
as uero cū filio suo q̄ cū uxore fugi-
ens nudus latuit. quia multi dilige-
bant eum. Post dies uero quadragin-
ta qnq; occiderunt regem filiū ipsi'.
q̄ reuersus est tobias ad domū suā.
omnisq; facultas eius restituta ē ei.
Post hec uero cū esset dies festus
dñi. q̄ factum esset prandiu bonū
in domo tobis. dixit filio suo. Vade
addue aliquos de tribu nr̄a. timentes
dñm. ut epulentur nobiscum. .vi.

Cumq; abisset. reuersus
nuntiat. unū ex filiis isrl'
uigilatum. iacere in platea. Statimq;
exiens de accubitu suo. relinquent
prandiu. ieiunius puenit ad corpus.
tollensq; illud portauit ad domū
suā occulte. ut dum sol occubisset.
caute sepeliret eum. Cumq; occultas-
set corpus. manducauit panem cū
luctu q̄ tremore. memorans illū
sermonē. quē dixit dñs p̄amos
p̄p̄tam. Dies festi ur̄i. conuertent

inlāntationē & inluctum. Cum uero
sol occubisset. abiit & sepeliuit eum.
Arguebant autē illū omnes primi
sui dicentes. lam hui rei causa int
fici iussus es. & iux effugisti mortis
imperū. & iterum sepelis mortuos.
Sed tobias plus timens dñm quā re
gem. rapiebat corpora occisorū. & oc
cultabat in domo sua. & medijs noc
tibus sepeliebat ea. vii

Contigit autē. ut quadā die
cū tobias fatigatus a sepul
tura ueniens domū. iactasset se iux
ta parietē & obdormisset. ex nido
hīrundinū. dormienti illi calida
stercora incidere sup oculos eius.
ficeretq; cecus. Hanc autē temptatio
nem idō pmisit dñs euenire illi.
ut pōsteris daretur exemplū pati
entis eius. sicut & scī iob. Nam cū
ab infantia sua semp dñm timuerit.
non est cōstitatus contra dñm. qđ
plaga cecitatis eueniret ei. s; immo
bilis indi timore pmanit. agens
dō grās omib; dieb; uite sue. Nam

viii Sicut beato iob insultabant reges.
ita isti parentes & cognati eius. &
iridebant uitam eius dicentes. Vbi
est spes tua. p qua elemosinas & se
pulturā faciebas. Tobias uero incre
pabat eos. Nolite ita loqui. quō
filiū scōz sumus. & uitā illā expec
tam. quā dñs daturus est hīs. qui

fidem suam nunquā mutant ab eo.

ALECTIO PRIMA.
DE Uxor
tobias ibat ad texturum
opus cotidie. & de labore manū
suarū uictum. quē consequi pote
rat deferebat. Unde factum ē. ut
hedum caprarū accipiens detulisset
domū. Cui eum uocem balan
tis uir eius audisset. dixit. Videte
ne furtiuus sit. reddite eum dñs
suis. quia non licet nobis aliquid
ex furto. aut edere. aut cōtingere.
Ad hęc uxor eius uata respondit.
Manifeste uana facta est spes tua.
& elemosine tue modo paruere.

Tobias uero hīs & alijs huiusmodi uerbis
expbrabat ei. xi
Tunc tobias ingemuit.
& cepit orare cum lacrimis dicens.
Iustus es dñe. & omnia iudicia tua
iusta sunt. & omis uis tue iudicia
& ueritas & iudiciū. Et nunc dñe
memore esto mei. ne uindictā su
mas de peccatis meis. neq; remini
scaris delicta mea. uel parentum
meoz. quō non obediimus pcep
tus tuis. & traditi sumus in dūrepti
onem. & captiuitatem. & mortē.
& infabulam. & imperiū omnib;
nationib; in quib; dispersisti nos.
Et nunc dñe magna iudicia tua.
quia non egimus scđm pcepta

tua. & non ambulauim' sincerit' corā
te. Et nunc dñe scdm uoluntatem
tuā fac mecum. & p̄cipe in pace reci
pi sp̄m meū. Expediit enī mihi mo

Eri magis quam uiuere. **111.**
Eādē die contigit. ut sara
filia raguel. in ciuitate medoz. ut
& ipsa audiret imperiū. ab una
ex ancillis patris sui. quō tradita
fuerat septem uiris. & demoniū
nomine asmo deus
occiderat eos. mox ut ingressi fu
issent ad illam. Cū ego cum p̄ culpa
sua increparet puellā. respondit
ei dicens. Amplius non uideamus
exte filiū aut filiam sup̄ terrā. in
terfecte uirōz tuoz. Nunquid & me
occidere uis. sicut etiam occidisti
septē uirōs. Ad hanc uocem p̄re
insup̄iori cubiculo domus sue.
& tribus diebus ac tribus noctibus non
manducauit neq; bibit. sed in ora
tione p̄sistens. & lacrimis depeca
batur dñm. ut ab isto imperio
liberaret eam. factum ē autem
tercio die. dum completeret oratio
nem. benedicens dñm dixit. Bene
dictum ē nomen tuū dñs patrum
uirōz. qui cū uatus fueris miām
facies. & uitem. pote tribulati
onis peccata dimittis. hīs qui
inuocant te. Tu autem.

L E C T I O P R I M A

ORABAT DE U A
sarra dicens. Peto dñe.
ut de uinculo imperiū hui' absol
uas me. aut certe desup̄ terram
eripias me. Tu scis dñe quia nunquā
concupui uirum. & mundam
seruauī animā meā. ab omni concu
piscencia. Nunquā cū iudentib;
miscui me. neq; cū his qui inle
uitate ambulant. participē me
p̄bui. Virū autē cū timore tuo
non cū libidine mea. consensi su
scipe. Aut & ego fui illis indig
na. aut illi mihi forsitan digni
non fuerunt. quia forsitan uro
alio conseruasti me. Non est enim
in hominis potestate consiliū tuū.
hoc autē p̄certo habet omnis qui
colit te. quia uita eius si in p̄ba
tione fuerit. coronabit. Si autē
in tribulatione fuerit liberabitur.
& si in correptione fuerit. ad mi
sericordiā tuā uenire licebit. Non
enim delectaris in p̄ditionib' nris.
quia post tempestatē tranquillū
facis. & post lacrimationē & fle
tum exultationem infundis. Sit
nom̄ tuū dñs. benedictū in sc̄la. **111.**
In illo tempe exaudite sunt p̄ces
amborū. in conspectu glorie sum
mi dī. & missus est angel' dñi.
sc̄s raphael. ut curaret eos ambos.
quoz uno tempe sunt orationes

in conspectu dñi recitatis. Igitur cum
tobias putaret orationem suā exaudi
ti. ut mori potuisset. uocauit ad se
tobiam filiū suū. dixitq; ei. Audi fi
li mi uerba oris mei. q̄ ea in corde
tuo. quasi fundamenta construe. Cū
acceperit d̄s animā meā. corpus
meū sepeli. q̄ honorē habebis ma
tti tue. omnib; dieb; uite eius. Me
mor enī esse debes. que q̄ quanta
picula passa sit ppter te in utero
suo. Cum autē q̄ ipsa compleue
rit tempus uite sue. sepelies eam

O cirea me. .111.
omnibus dieb; uite tue in
mente habeto dñm. q̄ caue ne qñ
do peccato consentias. q̄ p̄termi
tas dñi nri. Ex substantia tua fac
elemosinam. q̄ noli auertere faci
em tuā ab ullo paupe. Ita enim
fiet. ut nec ate auertatur facies
dñi. Quomodo potueris. ita esto
misericors. Si multū tibi fuerit.
habundantē tribue. Si exiguum
fuerit. etiam exiguū libenter im
ptare stude. Premiū enī tibi bo
num thesaurizas indie necessita
tis. qm̄ elemosina ab omni peccato
q̄ a morte liberat. q̄ non patiet
animā ire in tenebras. fiducia
magna erit coram summo dō ele
mosina. omnib; facientib; eam.
Attende tibi fili mi ab omni forni

catione. q̄ p̄ter uxorem tuā. nun
quā patiaris crimen scire. Supbi
am nunquā intuo sensu aut intuo
uerbo dominari p̄mittas. In ipsa
autem intū sumpsit om̄is p̄ditio.

LECTIO PRIMA. IEXIT TOBIAS

O filio suo. Quicūq; tibi
aliquid opatus fuerit. statim mer
cedem ei restitue. q̄ merces mer
cenariū tui apud
te omnino non maneat. Quod
ab alio odis fieri tibi. inde ne al
teri aliquando tu facias. Panem
tuū cum esurentibus q̄ egenis
comede. q̄ de uestimentis tuis nu
dos tege. Panem tuū q̄ uinū sup
sepulturam iusti constitue. q̄ no
li ex eo manducare q̄ bibere cum
peccatorib;. Consiliū semp̄ asapien
te p̄quire. Omni tempore benedic
dñm. q̄ pete ab eo ut uias tuas di
rigat. q̄ om̄ia consilia tua in ipso
p̄maneat. .11.

I ndico etiam tibi fili mi. dedisse
me decem talenta argenti. dum
infantulus esses gabelo in rages
ciuitate medox. q̄ cyro graphum
eius apud me habeo. q̄ idō p̄q̄re
quomodo ad eum puenias. q̄ re
cipias ab eo supra memoratum
pondus argenti. q̄ restituas ei
cyro graphum suū. Noli timere

filii mei pauperem quidem uitam gerimus. sed multa bona habebimus si timuerimus dominum. et recesserimus ab omni peccato. et fecerimus bene. Tunc tobias respondit patri suo et dixit. Omnia quecumque precepisti mihi. faciam pater. Quomodo autem hanc pecuniam inquit ignoro. Ille me nescit. et ego illum ignoro. quod signum dabo ei. Sed neque uiam per quam pergatur illuc. aliquando cognoui. Tunc pater respondit illi et dixit. Cyrographum illius quidem penes me habeo. quod dum illi ostenderit. statim restituat. Sed prope mune et inquire tibi aliquem uirum. qui eat tecum salua mercede sua. dum adhuc uiuo. ut recipias eam. **111.**

Tunc egressus tobias. inuenit stantem iuuenem splendidum prementum. et quasi paratum ad ambulandum. Et ignorans quid angelus dominus esset. salutauit eum et dixit. Unde te habemus bone iuuenis. At ille respondit. Ex filiis israel. Et tobias dixit ei. Nosti uiam que ducit in regionem medorum. Cui dixit. Noui. et omnia itinera eius frequenter ambulauimus. et mansi apud gabelum fratrem nostrum qui moratur in urbe ciuitatis medorum. que posita est in monte exbathanus. Cui

tobias ait. Sustine me obsecro. donec hec ipsa mittam patri meo. Tunc ingressus tobias indicauit uniuersa hec patri suo. Super que ammiratus pater. rogat ut introiret ad eum. Ingressus itaque salutauit eum et dixit. Gaudium tibi semper sit. Et tobias ait. Quale gaudium mihi erit. qui in tenebris sedeo. et lumen celi non uideo. Cui iuuenis ait. Forti animo esto. in primo est ut ad eum eureris.

L E C T I O . 1 .
D I X I T A N G E L O
tobias. Nunquid poteris perducere filium meum ad gabelum in urbe ciuitatis medorum. Et cum redieris. restituam tibi mercedem tuam. Et dixit ei angelus. Ego ducam et reducam eum ad te. Cui tobias respondit. Rogo te. indica mihi de qua domo. aut de qua tribu estu. Cui raphael angelus dixit. Genus queris mercennarium. an ipsum mercennarium qui cum filio tuo eat. Sed ne forte soluetum te reddam. ego sum abharas ananias magni filius. Et tobias respondit. Ex magno genere estu. Sed peto ne nascaris. quod uoluerim scire genus tuum. Dixit autem illi angelus. Ecce sanum ducam. et sanum tibi reducam filium tuum. Respondens autem tobias dixit. Bene ambuletis. et sit deus in itinere.

nerē uīo. q̄ angls dī comitet̄ uobiscū.
Tune paratus omnib' . 11.
que inuia erant portanda fecit tobi
as uale patri suo q̄ matri sue. q̄ am
bulauerunt simul. Cumq; p̄fecti es
sent. cepit flere mater eius q̄ dice
re. Baculum senectutis nr̄e tulisti.
q̄ transmisisti anobis. Nunquā ēet
ipsa peccunia. p̄ qua misisti eū. Suf
ficiebat nobis paup̄tas nr̄a. ut diui
tias computarem' hoc quod uideba
mus filiū nr̄m. Dixitq; tobias. Non
flere. saluus p̄ueniet filius nr̄. q̄
saluus reuertetur ad nos. q̄ oculi tu
i uidebunt eum. Credo enim quod
angls dī bonus comitetur eum.
q̄ bene disponat omnia que circa
ipsum geruntur. ita ut cum gau
dio reuertatur ad nos. Ad hanc uo
cem cessauit mater eius flere. q̄ ta
cuit.

Profectus est tobias. q̄ canis
secutus est eum. q̄ mansit prima
mansione iuxta fluuiū tygris. q̄
exiit ut lauaret pedes suos. Et ec
ce p̄scis inmanis. exiit ad deuoran
dum eum. Quem expauescens to
bias. exclamauit uoce magna dicens.
Dn̄e. inuadit me. Et dixit angls.
Apphēde branciā eius. q̄ trahē
eum ad te. Quod cum fecisset. at
traxit eum in siccū. q̄ palpitare ce
pit ante pedes eius. Tunc dixit ei

angelus. Excute hunc piscem. q̄
cor eius. q̄ fē. q̄ iecor reponē tibi.
Sunt enim hec necessaria ad medica
mentum utilit'. Quod cum fecisset.
assauit carnes eius. q̄ secum sustule
runt inuia. q̄ cetera sallierunt que
sufficerent eis. quo usq; p̄uenirent
in ages ciuitatem medox. Tunc in
terrogauit tobias anglm. q̄ dixit
ei. Obsecro te aharas frater. ut
dicas mihi quod remedium habe
bunt ista. que de p̄scē seruare
iulisti. Respondensq; dixit ei.
Cordis eius particulam. si sup carbo
nes ponas. fumus eius extricat
omē genus demonior. siue a uiro
siue a muliere. ita ut ultra non
accedat ad eos. Et dixit ei. Vbi
uis ut maneamus. **L 1.**

Respondens angelus ait.
Est hic raguei nomine
ppinquus uir de
tribu tua. q̄ hic habet filiam no
mine sarram. sed neq; masculum
neq; feminam ullum habet aliū
preter eam. Tibi debetur omnis
substantia eius. q̄ oportet eam
te accipe conjugē. Pete ergo eā
a patre eius. q̄ dabit tibi eam ux
orem. Tunc respondit tobias
q̄ dixit. Audiuī. quia tradita ē
uiris septem q̄ mortui sunt. sed
q̄ hoc audiuī. quia demonium

illos occidit. Timeo ergo ne forte
q̄ mihi hec euentiant. q̄ cū sim uni
cus parentib; meis. deponam senec
tatem illoꝝ cum t̄stia ad inferos.

Tunc angelus raphael .ii.
dixit ei. Audi me. q̄ ostendā tibi.
qui sunt quib; p̄ualere potest de
moniu. Tu nanq; qui coniugium
ita suscipiunt. ut d̄m a se q̄ a sua
mente excludant q̄ sue libidini
ita uacent. sicut equus q̄ mulus.
in quib; non est intellectus. habet
potestatem demoniu super eos.
Tu autē cū accepis eam ingressus
cubiculu p̄ tres dies continens esto
ab ea. q̄ nihil aliud nisi orationib;
uacabis cū ea. Ipsa autē nocte.
incenso iecore piscis. fugabitur
demoniu. Secūda uero nocte. in
copulatione scōꝝ patarcharu ad
mitteris. Tercia autē nocte. be
nedictionem consequeris. ut filii
eruobis in colomes pereentur.
Transacta autē tertia nocte. acci
pies uirginem cū timore d̄ni. amo
re filioꝝ magis quā libidinis duc
tus. ut in semine abrahe benedic
tionem in filiis consequaris. .iii.
Ingressi sunt ad raguelem. q̄ susce
pit eos raguelem cū gaudio. intuenq;
tobiam raguelem dixit anime uxori
sue. Quam similis est iuuenis
iste consobriuo meo. Et cum hec

dixisset ait. Unde estis iuuenes fr̄s
mei. At illi dixerunt. Gtribu nep
talim sumus. exceptiuitate nimue.
Dixitq; illis raguelem. Hostis tobiam
fratrem meū. Qui dixerunt. Noui
mus. Cumq; multa bona loqueret
de eo. dixit anglis ad raguelem. Tob
as de quo interrogas pater hui est.
Et misit se raguelem cū lacrimis. q̄ oscu
latus est eum. q̄ plorans sup collum
eius dixit. Benedictio sit tibi fili
mi. quia bonus q̄ optimi uiri filius es.
Et anna uxor eius. q̄ sarra filia ipsoꝝ
lacrimate sunt. Postquam autē lo
cuti sunt. p̄cepit raguelem occidi arie
tem. q̄ parare conuiuui. Cumq; hor
taretur discumbere eos ad prandiu.
tobias dixit. Hic ego hodie non
manducabo neq; bibam. nisi prius
petitionem meā confirmes. q̄ p̄mit
tas m̄ dare sarra filia tuā. Quo au
dito uerbo raguelem expauit. sciens.
quid euenerit illis septem uiris. q̄
timere cepit. ne forte q̄ huic simi
liter accideret. **DOM. IIII. OFEN**

SIS SEPTIMO. INCIPIT
liber iudith. 1.

AR FAX AT ITAQ;
rex medoz subiugaue
rat multas gentes.
imperio suo. q̄ ip
se edificauit ciuitatem potentissi
mam. quam appellauit egbatha

cum his que exeretib; sufficerent eo-
piose. Boum quoq; armenta. gre-
gesq; ouiu. quoz non erat numer.
frumentum ex omni syria intransitu
suo parari constituit. Auru uero &
argentu de domo regis assumpsit
mutu nimis. & pfectus est ipse.
& omis exercitus cum quadrigis &
equitibus & sagittariis. qui coope-
ruerunt faciem terre si ad oculte.

Cumq; ptransisset
fines assyrioz. uenit ad ma-
gnos montes ange qui sunt a sinu
firo cilicie. Ascenditq; omnia castel-
la eoz. & obtinuit omnem muniti-
onem. Effregit autem ciuitate opi-
natissimam melothi. pdauitq; om-
nes filios tharsi. & filios isihel.
qui erant contra faciem deserti. &
adaustrum terre celeon. Et tran-
sit eufraten & uenit ad mesopo-
tamiā. & fregit omis ciuitates ex-
celsas que erant ibi a torrente
mambre. usq; quo pueniat ad
mare. Et occupauit omis terminos
eius a cilicia usq; ad fines iafeth.
qui sunt ad austrum. abduxitq;
omis filios madian. ad pdauit om-
nem locupletationem eoz. omisq;
resistentes sibi occidit in ore gla-
di. v. i.

Post hec ascendit in campos
damasci in diebus messis. & succen-

dit omnia sata. omisq; arbores ac uine-
as fecit incidere. & cecidit tumor
illius sup omis inhabitantes terram.
Tunc miserunt legatos suos uniuersa-
rum urbium & puinciarum reges ac
principes. syrie scilicet & mesopo-
tamie. & syrie sobal. & lybie atq;
cilicie. Qui uementes ad holoser-
nem dixerunt. Desinat indignatio
tua circa nos. Melius est enim ut
uiuantes seruiamus nabucho dono-
sor regi magno. & subditi simus
tibi. quam morientes cum interitu
nostro. ipsi seruitutis nostre dampna

Opatiamini. v. ii.
omnis ciuitas nostra. omnisq;
possessio. omis colles. & montes &
campi. armenta boum. greges ouiu.
captiarumq; equoz cameloz q; & uni-
uersaq; facultates nostre atq; familie
in conspectu tuo sunt. Sunt omnia
sub lege tua. Nos etiam & filii nostri.
serui tui sumus. Veni nobis pacifice
dominus. & utere seruitutis nostris. sic pia-
cuerit tibi. Tunc descendit de
montibus cum equitibus in uirtute ma-
gna. & obtinuit omnem ciuitatem
& omnem inhabitantem terram. De
uniuersis autem urbibus assumpsit
sibi auxilios uiros. fortes & elec-
tos ad bellum. tantusq; metus p-
uincis illis incubuit. ut uniuersa
rum urbium habitatores. principes

et honorati simul cum populis erunt
 in obuiam ueniendi. et excipientes eum
 cum coronis et lampadibus ducentes
 choros tympanis et tympanis. Nec
 ista tamen facientes ferocitate eius
 pectoris mitigare potuerunt. Nam
 et ciuitates eorum destruxit. et lucos

Peorum exeidit.
 Precepit uero nabuchodonosor
 rex. ut omnes deos terre exterminaret.
 uidelicet ut ipse solus deus diceret.
 ab his nationibus. que potuissent
 holofernes potentia subiugare.
 Pertransiens autem syriam sobal. et om-
 nem apamiam. omnemque mesopota-
 miam. uenit ad dumeos interra ga-
 baa. accepitque ciuitates eorum et sedit
 ibi per triginta dies. in quibus diebus
 adunare precepit uniuersum exerci-
 tum uirtutis sue. Tunc audientes
 hec filii israhel. qui habitabant interra
 iuda. timuerunt ualde a facie eius.
 Tremor etiam et horror inuasit sen-
 sus eorum. ne hoc faceret hierosolimam
 et templo domini. quod fecerat ceteris
 ciuitatibus et templis earum. et mi-
 serunt in omnem samariam per circuitum
 usque hiericho. et preoccupauerunt
 omnes uertices montium et muris cir-
 cumdederunt uicos suos. et con-
 gregauerunt frumenta imprepara-
 tionem pugne. Tu autem domine.

SA CERDOS eliachim
 scripsit ad uniuersos qui
 erant contra helidrelon. que est con-
 tra faciem campi magni iuxta do-
 thaim. et uniuersis per quos transit
 esse poterat. ut obtinerent ascensum
 montium. per quos uia esse poterat
 ad hierosolimam. ut illic custodirent ubi
 angustum iter esse poterat inter
 montes. Et fecerunt filii israhel. secundum
 quod constituerat eis sacerdos do-
 mini heliachim. Et clamauit omnis
 populus ad dominum instantia mag-
 na. et humiliauerunt animas suas
 ieiuniis ipsi et mulieres eorum. et in-
 duerunt se sacerdotes alienis. et
 infantes perstrauerunt contra faciem
 templi domini. et altare domini operuerunt
 cilicio. Et clamauerunt ad dominum is-
 rachel unanimiter. ne darentur in
 preclam infantes eorum et uxores eorum
 in diuisionem. et ciuitates eorum in ex-
 timum. et scelerum eorum in pollutiones.

Tunc heliachim sa-
 cerdos domini magnus eui-
 uuit omnem israhel. allocutusque est
 eos dicens. Sedite quoniam exaudiuit
 dominus preces uestras. si manentes per man-
 ritus ieiuniis et orationibus in conspec-
 tu domini. Meniores estote moysi ser-
 ui domini qui amalech confidenter in uir-
 tute sua et impotentia sua et in ex-
 erctu suo et clipeis suis et incur-

... et honorati simul cum populis erunt
 in obuiam ueniendi. et excipientes eum
 cum coronis et lampadibus ducentes
 choros tympanis et tympanis. Nec
 ista tamen facientes ferocitate eius
 pectoris mitigare potuerunt. Nam
 et ciuitates eorum destruxit. et lucos
 peorum exeidit.
 Precepit uero nabuchodonosor
 rex. ut omnes deos terre exterminaret.
 uidelicet ut ipse solus deus diceret.
 ab his nationibus. que potuissent
 holofernes potentia subiugare.
 Pertransiens autem syriam sobal. et om-
 nem apamiam. omnemque mesopota-
 miam. uenit ad dumeos interra ga-
 baa. accepitque ciuitates eorum et sedit
 ibi per triginta dies. in quibus diebus
 adunare precepit uniuersum exerci-
 tum uirtutis sue. Tunc audientes
 hec filii israhel. qui habitabant interra
 iuda. timuerunt ualde a facie eius.
 Tremor etiam et horror inuasit sen-
 sus eorum. ne hoc faceret hierosolimam
 et templo domini. quod fecerat ceteris
 ciuitatibus et templis earum. et mi-
 serunt in omnem samariam per circuitum
 usque hiericho. et preoccupauerunt
 omnes uertices montium et muris cir-
 cumdederunt uicos suos. et con-
 gregauerunt frumenta imprepara-
 tionem pugne. Tu autem domine.
 sacerdos domini magnus eui-
 uuit omnem israhel. allocutusque est
 eos dicens. Sedite quoniam exaudiuit
 dominus preces uestras. si manentes per man-
 ritus ieiuniis et orationibus in conspec-
 tu domini. Meniores estote moysi ser-
 ui domini qui amalech confidenter in uir-
 tute sua et impotentia sua et in ex-
 erctu suo et clipeis suis et incur-

tabus suis & iniquitatibus suis. non infer-
to pugnando. sed precibus suis oran-
do deiecit. Sic erunt uniuersi ho-
stes israhel. si perseuerauerint in hoc opere
quod cepistis. Adhanc igitur exhor-
tationem eius. deprecantes dominum. perma-
nebant in conspectu domini. ita ut etiam
huius qui holocausta domino offerebant.
preueniens culicibus offerrent sacrificia
domino. & erat ei in super capita eorum. &
extoto corde suo omnes orabant dominum.
ut uisitaret populum suum israhel.
Humiliatum est holoferni principum
multitudo assyriorum. quod filii israhel se
prepararent ac montium itinera con-
clusissent. & furore nimio exar-
sit iracundia magna. Vocauitque
omnes principes moab & duces am-
mon. & dixit eis. Dicite mihi quis
sit iste populus qui montana obsi-
det. aut que & quales & quantae
sint ciuitates eorum. que etiam sit uir-
tus eorum. aut que sit multitudo eorum.
uel quis rex multitudo eorum. Quare
per omnibus qui habitant in orien-
te contempserunt me. & non
erierunt in obuiam nobis ut susce-
perent nos cum pace.

Quone arthior dux omnium
filiorum ammon. respondens
ait. Si digneris audire domine meus
dicam ueritatem in conspectu tuo
de populo isto qui in montanis

habitat. & non egredietur falsum
ex ore meo. Populus iste expro-
me chaldeorum est. Hic primus in meso-
potamia habitauit. quoniam noluerunt
sequi deos patrum suorum qui erant in
terris chaldeorum. Deserentes itaque ce-
rimonias patrum suorum que in multi-
tudo deorum erant. unum deum celi
coluerunt. Qui & precepit eis. ut
exirent inde & habitarent in char-
tan. Cumque operuisset omnem terram
fames. descenderunt in egyptum.
Ilicque pannos quadringentos sic
multiplicati sunt. ut dinumerari
eorum non possit exercitus. Cumque gra-
uasset eos rex egypti. atque in edifica-
tionibus urbium suarum in luto & latere
subiugasset eos. clamauerunt ad
deum suum. & percussit totam terram
egypti plagis uariis. Cumque eiecisset
eos a se egyptum. & cessaret pla-
ga ab eis. & iterum uellent eos
capere. & ad suum seruitium reuocare.
fugientibus his deus celi mare ape-
ruit. ut hinc inde aquae quasi mu-
ri solidarentur. & isti pede sicco
fundum maris perambulando tran-
sirent. In quo loco dum innume-
rabilis exercitus egyptiorum eos perse-
queretur. ita aquis cooptus est.
ut non remaneret uel unus qui-
dem qui factum posteris nunti-
aret.

QXLII Achior adholofernem.
Ingressus di populus mare ru-
brum. deserta synai montis
occupauerunt. in quibus nunquam
homo habitare potuit. uel filius ho-
minis requieuit. Illic fontes amari
ob dulcari sunt eis adbibendu. &
pannos quadraginta annonam dece-
rio consecuti sunt. Ubi cumq; ingressi
sunt. sine arcu & sagitta & absq;
scuto & gladio. ds eorum p eis
pugnauit & uicit. & non fuit qui
insultaret populo isti. nisi quan-
do recessit a cultura dñi dñi sui. Quo-
tienscumq; autem preter ipsum dñm
suum alterum coluerunt. data sunt
in pdam. & in gladiu & in obprobriu.
Quotienscumq; autem penituerunt
se recessisse a cultura dñi sui. dedit
eis ds celi uirtutem resistendi. . 11.

Deniq; chanaanu regem.
& iebuseu. & feteleum
& etheum & amorreum. & omnes po-
tentes in sebon pstrauerunt. & ter-
ras eoz & ciuitates eorum ipsi pos-
sederunt. & usq; dum non peccas-
sent in conspectu dñi sui. erant cu
illis bona. Ds enim illoz odit ini-
quitate. Nam & ante hos anno
cum recessissent a uia quam dede-
rat illis ds ut ambularent in ea.
extirminati sunt plus multis nati-
onib; & plurimi eoz captiui ad

ducti sunt in iram non suam. Sup-
autem reuersi ad dñm suu. ex dispersione
qua dispersi fuerant adunati sunt.
& ascenderunt montana hec omnia.
& iterum possident hierlm ubi st
scia scorum. Hunc ergo dñe meus
pquire. si est aliqua iniquitas eoz
in conspectu dñi eoz ascendamus ad
illos. quo tradens tradet illos ds
eorum tibi. & subuigati erunt
sub uigo potentie tue. Si autem
non est offensio ppli hui coram
dño suo. non poterimus resistere
illis. quo ds eorum defendet illos.
& erimus in obprobriu uniuerse ter.

Et factum est cum . 111.
cessasset loqui achior hec
uerba. irati sunt omnes magnates
holofernus. & cogitabant interficere
eum. dicentes ad alterutrum. Quis
est iste. qui filios istos posse dicat
resistere regi nabucho donosor
& exercitibus eius. homines iner-
mes. & sine uirtute & sine pttia
artis pugne. Ut ergo cognoscat
achior. quo fallit nos. ascendam
in montana. & cum capti fuerint
potentes eorum tunc cu eisdem
gladio transuerberabit. ut sciat
omnis gens quo nabuchodonosor
ds terre est. & pter ipsum non
est alius. factum e autem cu ces-
sasset loqui. indignatus holo

fernes uehement̄ dixit adachior.
Quo pphetasti nobis dicens quod
gens isrl̄ defendatur a dō suo. ut
ostendam tibi. quia non est d̄s
nisi nabucho donosor. cum percus-
serimus eos om̄s sicut hominem u-
num. tunc & ipse cum illis gladio
assyrioz interibus. & omnis isrl̄
p̄ditione dispat. & p̄habis qm̄
nabucho donosor. d̄ns sit uniuers̄
se terre. tuncq; gladius militie
mee transiet platera tua. & con-
fixus cades inter uulneratos isrl̄.

Quod non respiciabis ultra donec ex-
termineris cum illis. *lect. 1.*

O Ixit Holofer-
nes adachior. Si pphetia
tua ueram existimas non
concidat uultus tuus. & pallor
qui faciem tua obtinuit abscedat
ate. si uerba mea hec putas imple-
ri non posse. Ut autē noueris q̄
simul cum illis hec experieris. ec-
ce ex hac hora. illoꝝ p̄lo sociabe-
ris. ut dum dignas mei gladii
penas excepunt. ipse simul ultio
ni subiaceas. Tunc holofernes p̄-
cepit seruis suis. ut comprehende-
rent achior. & ducerent eum in
bethuliam. & traderent eū in ma-
nus filioꝝ isrl̄. Et accipientes eū
serui holofernis. p̄fecti sunt p̄
camnestria. Sed cum appropin-

quassent admontana. exierunt con-
tra eos fundibularii. Illi autē di-
uertentes a latere montis. ligauerunt
achior ad arborem manibus. & pedibus.
& sic iunctum de restibus dimise-
runt eum. & reuersi sunt ad d̄m
suū. *. 11.*

Porro filii isrl̄ descendentes
de bethulia uenerunt ad eum. Quē
soluentes duxerunt ad bethuliam.
atq; in medio populo illum statu-
entes. p̄cunctati sunt quid rerum
esset. quod illum iunctū assyrii re-
liquissent. Indieb; illis erant illic
p̄ncipes. obias filius mēcha. de tribu
simeon. & charni qui & gothoniel.
In medio itaq; senioꝝ & inconspec-
tu omnium. achior dixit omnia que
locutus fuerat ipse ab holoferne
inrogatus. & qualiter populus
holofernus uoluisset p̄pter hoc uer-
bum interficere eum. & quēadmo-
dum ipse holofernes. uatus uis-
sit eum israhelitis. hac de causa tra-
di. ut dum uinceret filios isrl̄. tē
etiam ipsum achior diuersis uibe-
at supplicis interire. p̄pter hoc
quod dixisset. d̄s celi defensor
eorum est. *. 111.*

Cum uniuersa achior ex-
posuisset. omnis populus cecidit
in faciem adorantes. & comuni
lāmatione. & fletu uniuerses

preces suas domino effuderunt dicentes.
Domine deus celi et terre. intueere superbia
eorum. et respice ad miram humilitatem.
et faciem tuorum sanctorum attende. et ostende
quia non derelinquis presumptas
de te. et presumptas de se. et de
sua uirtute gloriantes humilias.
Finito itaque fletu. et per totum diem
populorum oratione completa. consolati
sunt achior dicentes. Deus patrum
nostrorum. cui tu uirtutem predicasti. ipse
tibi hanc dabit uicesitudinem. ut
eorum magis tu interitum uideas. Cum
uero dominus deus noster dederit hanc liber
tatem seruis suis. sit et tecum in me
dio nostri sicut placuerit tibi. ita ut
cum tuis omnibus conuerseris. Tunc
ob hanc finitio consilio suscepit eum
in domum suam. et fecit cenam magnam.
et uocatus omnibus prespueris simul
expleto ieiunio refecerunt. Postea
uero conuocatus est omnis. et pro
tam noctem intra ecclesiam orauerunt.
petentes auxiliu a deo israhel.

LECTIO PRIMA;
HOLOFERNES
altera die precepit exercitibus
suis. ut ascenderent contra bethu
ham. Erant enim pedes bellato
rum centum uiginti milia. et equites ui
ginti duo milia. preter preparatio
nes uirorum illoz quos pre occupauerat
captiuitas. et ad ducti fuerant

de punctis et urbibus uniuersa iu
uentutis. omnes parauerunt se ad
pugnandum contra filios israhel. Et ue
nerunt per precipitum montis usque
ad apicem qui respicit contra do
tham. a loco qui dicitur belma
usque celmo. qui est contra hesdrelon.
Filii autem israhel ut uiderunt mul
titudinem illoz perstrauerunt se
super terram. mittentes cinerem super
capita sua. unanimes orantes. ut
deus israhel misericordiam suam ostenderet.
super populum suum. Et assumptes arma
sua bellica. sederunt pro loca que an
gusti itineris. tramitem dirigunt in
ter montuosa. et erant custodien
tes ea tota die et nocte. . 11 .

Porro holofernes dum cur
cuit per gyrum. reperit quid
fontis qui influebat aque ductum
illoz a parte australi extra ciuitatem
dirigeret. et incidi precepit aque
ductum eorum. Erant autem non longe
a muris fontes. ex quibus furtim ui
debantur haurire ad refectulandum
potius quam ad potandum. Sed fi
lii amon et moab ascenderunt ad
holofernem dicentes. Filii israhel
nec in lancea nec in sagitta confi
dunt. sed montes defendunt illos.
et muniunt illos colles in principio
constituta. Ut ergo sine congesti
one pugne possis superare eos.

pone pone custodes fontium ut non
hauriant ex eis. et sine gladio interficiant
eos. uel certe saugati tradent
ciuitatem suam. quam ciuitatem putant
montibus positam superare non posse.

Et placuerunt uerba. **iii.**

Hec coram holoferne et coram
omnibus satellitibus suis. et constitu-
it per gyrum centenarios. per singu-
los fontes. Cumque ista custodia
per dies uiginti fuisset expleta.
defecerunt cisterne. et collectio-
nes aquarum omnibus inhabitantibus
bethuliam. ita ut non esset intra
ciuitatem unde satiarentur uel
una die. quomodo admissura daretur
populis aqua cotidie. Tunc ad
obnam congregati omnes uiri femi-
neque iuuenes et paruuli. simul
omnes una uoce dixerunt. Iudicet
deus inter nos et te. quoniam fecisti in nos
mala. nolens loqui pacifice cum
assyriis. et propter hoc uendidit
nos deus in manus eorum. et ideo non
est qui adiuuet. cum persterna-
mur ante oculos eorum insiti
et perditione magna. Et nunc
congregate uniuersos qui mei-
uitate sunt ut sponte nos tra-
damus omnes populi holoferne.
Melius est enim ut captiui bene-
dicamus dominum uiuentes quam
moriamur et simus obprobrium

omni carni. cum uideamus uxores
nstras. et infantes nostros mori ante oculos
nostros. **LECT. 7.**

ET FACTUM EST
cum audisset populi uer-
ba iudith uidua. que erat
filia merari. filii idox. filii ioseph.
filii obie. filii elai. filii lannor.
filii zedeon. filii raphoum. filii achi-
tob. filii melchie. filii enan. filii
nathanie. filii salathiel. filii syme-
on. filii ruben. et uir eius fuit ma-
nases. qui mortuus est indies mes-
sis bordarie. Intra bat enim
super alligantes manipulos in cam-
po. et uenit estus super caput eius.
et mortuus est in bethulia ciuita-
te sua. et sepultus est illic cum pa-
tribus suis. Erat enim iudith relic-
ta eius uidua. iam annis tribus et
mensibus sex. Et in superioribus domus
sue fecit sibi secretum cubiculum.
in quo cum puellis suis clausa mora-
batur. et habens super lumbos suos
cilicium. ieiunabat omnibus diebus
uite sue propter sabbata et neome-
niam et festa domus israel. Erat
enim eleganti aspectu nimis. Cui
uir suus reliquerat diuitias mul-
tas. et familiam copiosam. ac posses-
siones. armentis bouum. et gregibus
ouium plenas. Et erat hec in omnibus
famosissima. quomodo timebat deum

Iualde: nec erat qui loqueret de illa
uerbum malum. 11.
Iudith cū audisset quō obias pmississet
quod transacto quinto die trade-
ret ciuitatem: misit ad p̄spiteros
chabri & charmin: & uenerunt
ad illam. & dixit illis. Quid est
hoc uerbum in quo consensit obias:
ut traderet ciuitatem assyriis:
si intra quinque dies non uenerit
uobis salus adiutorum? Et qui
estis uos: qui temptatis dñm?
Non est iste sermo qui misericordiam
puocet: sed potius qui irā
excitet: & furorem accendat. Po-
sistis uos tempus misericordie do-
mini: & in arbitriū ur̄m diem con-
stituitis ei. Sed quia patiens ē dñs
in hoc ipso peniteamus: et indul-
gentiam eius lacrimis postulem̄.
Non enim quasi homo d̄s sic con-
demnabitur: neq; sicut filius ho-
minis ad iracundiā inflamabitur:
Et ideo humiliem̄ illi animas nr̄as:
& in sp̄u humilitatis & contrito
constituti: & humiliato seruien-
tes illi dicamus flentes dño: ut
secūm uoluntatem suā sic faciat
nobiscū misericordiam suā: ut sicut cō-
turbatum est cor nr̄m in superbia
eorum: ita etiā de nr̄a humilita-
te gloriemur. 111.
Et dixerunt illi obias & p̄bri:

Hunc ora p̄ nobis: qm̄ mulier sc̄a
es & timens dñm. Et dixit illis iu-
dith. Sicut quod loqui potui:
si eē cognossetis: ita qd̄ facere
disposui p̄bate si ex dō est: & ora-
te ut firmū faciat d̄s consilium
meū. Stabit uos ad portā nocte
ista: & ego exeam cū abra mea:
& orate ut sicut dixistis: in diebus
quinque respiciat dñs ppl̄m suū
isrl̄. Vos autē nolo ut seruitem̄
ni actum meū: & usq; dñm renun-
tiam uobis: nihil aliud fiat: nisi
oratio p̄ me ad dñm dñm nr̄m. Et
dixit ad eam obias princeps iudee:
Vade in pace: & dñs sit tecum in
uitione inimicorū nr̄orū. Et reuer-
tentes abierunt. Quibus absceden-
tibus iudith ingressa est oratori-
um suū: & induens se cilicio po-
suit cinerem sup̄ caput suū: et
p̄sternens se dño clamauit ad
dñm. Factum est autem cū ces-
sasset clamare: a dñm surrexit
de loco quo iacebat p̄strata do-
mino: uocauitq; abram suā: &
descendens in domū suā: abstu-
lit a se ciliciū: & exiit se uesti-
mento uiduatis sue: & lauit
corpus suū: & unxit se myrro
optimo: & discriminauit crinē
capitis sui: & imposuit mitrā
sup̄ caput suū: & induit se.

Handwritten marginal notes in red and black ink, partially visible on the right edge of the page.

uestimtis iocunditatis sue: induitq;
scandalia pedibus suis: assumpsitq;
dextrariola q' lilia q' in aures q' anu-
los: q' omnibus ornamentis suis or-
nauit se. **Dom. s. mensis septem-**

bris: que' cingit eo anno. quo domi-
dies tangit. e. uel. v. litteram.

Incepit liber Hester. lect. i.

ADIBUS ASUPRI. QUI
regnavit ab india usq; ethiopiam.
sup' centum uiginti septem puin-
cias: quando sedit in solio regni
sui. susa ciuitas regni eius exordi-
um fuit. Tercio igitur anno impii
sui fecit grande conuiuui cunctis
pncipibus q' pueris suis forassi-
nis psarum. q' medoz inclitis.
q' pfectis puinciaru coram se: ut
ostenderet diuitias glorie regni
sui. ac magnitudinē atq; iactan-
tiam potentie sue. multo tempe:
centum uidelicet q' octoginta

C diebus. **Tu. .ii.**
cumq; impletem² dies co-
uiuui. inuitauit omnē populū.
qui inuentus est in suis. a maxi-
mo usq; ad minimū. q' septem
diebus iussit conuiuui pparari.
in uestibulo horti q' nemoris: qd
regio cultu q' manu consitu erat.
Et pendeabant ex omni parte tem-
pora aerii coloris. q' carpasini. et
iacinetu. sustentata funibus

bislinis atq; purpureis: qui eburne-
is circulis inserti erant. q' colum-
nis marmoreis fulciebant. Lectu-
li quoq; aurei q' argentei. sup' pau-
mentū sinaragdino. q' pario stratu
lapide. dispositi erant. quod mira-
uarietate pictura decorabat. Bi-
bebant autem qui inuitati erant
aureis poculis. q' aliis atq; aliis ua-
sis. cibi inferebantur. **iii.**

Quoniam ut magnificentia
regia dignum erat. ha-
bundant' q' p'cipuū ponebatur:
nec erat qui nolentes cogeret ad
bibendum. sed sic rex statuerat.
p'ponens mensis singulis de prin-
cipibus suis: ut sumeret unusq;sq;
quod uellet. Vasthi quoq; regina
fecit conuiuui feminaru in pala-
tio. ubi rex asuerus manere con-
sueuerat. Itaq; die septimo cum
rex eet hilarior. q' post nimiam
potationem incaluisset mero. pre-
cepit mauman. q' bahatha. q' ar-
bona. q' bagatha. q' abgatha. et
harath. q' charcas. septem eunuchi.
qui in conspectu eius ministrabat.
ut introducebant reginā uasthi.
coram rege. posito sup' capite eius
diademate. et ostenderet cunctis
populis q' pncipibus illi' pulchri-
tudinē. Erat enim pulchra ualde.
Que' renuit. q' ad reg' imperiu

quod per eunuchos mandauerat uenire contempserat. **IIII.**

Iratu rex et nimio furore succensus interrogauit sapientes: qui ex more regio semper ei aderat. et ulorum faciebat cuncta consilio. scientium leges ac iura maiorum. erant enim primi et primi charisena. et sethar. et matha. et tharsis. et mares. et marsana. et mamucha. septem duces persarum atque medorum. qui uidebant faciem regis. et primi post eum residere soliti erant. cui sententiae uasthi regina subiaceret. que asueri regis impium. quod per eunuchos mandauerat facere noluisset. Responditque mamucha. audiente rege atque principibus. Non solum regem lesit regina uasthi. sed et omnes principes et populos. qui sunt in cunctis prouinciis regis asueri. Ingredietur enim sermo regine ad omnes mulieres. ut contempnant uiros suos et dicant. Rex asuerus iussit ut regina uasthi intraret ad eum. et uilla noluit. atque hoc exemplo omnes principum coniuges persarum atque medorum paruipendent imperia maritorum. Unde regis iusta est indignatio. **V.**

O dixit mamucha regi. Si tibi placet egrediatur edictum a facie tua. et scribatur iuxta legem persarum

medorum. quam preterire illicitum est. ut nequaquam ultra uasthi ingrediatur ad regem. sed regnum ipsi altera que melior est illa accipiat. et hoc in omne quod latissimum est prouinciarum tuarum diuulgetur impium. et cuncte uxores tam maiorum quam minorum deferant maritis suis honorem. Placuit consilium ei regi et principibus. fecitque rex iuxta consilium mamucha. et misit epistolas ad uniuersas prouincias regni sui. ut queque gens audire et legere poterat diuersis linguis et litteris. esse uiros principes. ac maiores in domibus suis. et hoc per eunuchos per litteras diuulgari. **VI.**

His ita gestis postquam regis asueri deferuerat indignatio. recordatus est uasthi et que fecisset. uel que passa esset. Dixeruntque pueri ac ministri eius. Querantur regi puellae uirgines ac speciosae. et mittantur qui considerent prouincias prouincias puellas speciosas. et uirgines. et adducant eas ad ciuitatem susam. et tradant in domum feminarum sub manu ehei eunuchi. qui est propositus et custos mulierum regiarum. et accipiant mundum muliebre. et cetera ad usus necessaria. et quecumque inter omnes oculus regis

placuerit. ipsa regnet puasth.
 Placuit sermo regi. q̄ ita ut sug-
 gesserant iussit fieri. **VII.**
 Erat uir iudeus inuisus cui
 tate uocabulo mardocheus. filius
 iur. filii semei. filii cis. de stirpe
 gemini. qui translatus fuerat de
 iherlm. eo tempe. quo iechoniam
 regem iuda. nabuchodonosor rex
 babilonis transtulerat. qui fuit
 nutrice filie fratris sui edisse. que
 altero nomine hester uocabatur.
 q̄ utrumq; parentem amiserat.
 pulchra nimis q̄ decora facie. mor-
 tuisq; patre eius ac matre mardo-
 cheus sibi eam adoptauit in filiam.
 Cumq; prebuisset regis imperium
 q̄ iuxta mandata illius multe uir-
 gines pulchre adducerentur susam.
 q̄ egeo eunuchis traderentur. he-
 ster quoq; inter ceteras puellas.
 ei tradita est. ut seruaretur in nu-
 mero feminarum. Que placuit ei.
 q̄ inuenit gratiam in conspectu illi.
 ut acceleraret mundum muliebre.
 q̄ traderet ei partes suas. q̄ septem
 puellas speciosissimas de domo
 regis. q̄ tam ipsam quam pedisse
 quas eius ornaret atq; excoleret.

Noluit hester **VIII.**
 indicare populum q̄ patriam
 suam. Mardocheus enim precepit.
 ut de hac re omnino reticeret.

Qui deambulabat cotidie ante uesti-
 bulum domus. in qua electe uirgi-
 nes seruabantur. curam agens salu-
 tis hester. q̄ seire uolens quid ei
 acciderit. Cum autem uenisset tem-
 pus singularum pordinem puellarum
 ut intrarent ad regem. expletis om-
 nibus que ad cultum muliebre perti-
 nebant. mensis duodecim uertebat.
 ita dum taxat ut sex menses oleo un-
 guerentur. mutino. q̄ alius sex qui-
 busdam pigmentis q̄ aromatibus
 uterentur. Inredientesq; ad regem
 queq; postulassent ad ornatum perti-
 nens accipiebant. q̄ ut eis placue-
 rat composite de trachimo femina-
 rum. ad regis cubiculum transiebant.
 q̄ que intrauerat uespe. egredie-
 batur mane. atq; inde in secundas
 edes deducebantur. que sub manu
 sasagahi eunuchi erant. qui con-
 cubinus regis presidebat. nec habe-
 bat potestatem ad regem ultra
 redeundi. nisi uoluisset rex. et
 eam uenire iussisset ex nomine.

ELECTIO. I.
 HOLY T O T E M
 pote pordinem instabat
 dies. quod hester sua abiahel
 fratris mardochei. quam sibi ad-
 optauerat in filiam. intrare de-
 beret ad regem. Que non quesit
 ut muliebre cultum. s; que

cumq; uoluit. egeus eunuchus custos
uirginū. hec ei adornatū dedit. erat
enim formāsa ualde. & incredibili
pulebritudine omnium oculis grati
osa. & amabilis uidebatur. Ducta
est itaq; ad cubiculum regis asue
ri. mense decimo qui uocatur
thebeth. septimo anno regni eius.
Et amauit eam rex. plusquā omīs
mulieres. habuitq; grām & mise
ricordiam coram eo sup omnes
mulieres. & posuit diadema reg
ni in capite eius. fecitq; eam regna
re in loco uasthi. 11.
Iussit rex conuiuū pparari pma
gnificum cunctis principib; et
seruis suis. p conuentione & nu
ptiis hester. Et dedit requiem in
uniuersis puinciis. ac dona lar
gitus est. iuxta magnificentiā
principalem. Cumq; & sedo que
rerent uirgines & congregarent.
mardocheus manebat ad regis ia
nuam. nec diuq; pdiderat hester
patriā & populum suū. iuxta
mandatū eius. Quicquid enī ille
pcepit obseruabat hester. &
ita cuncta faciebat. ut eo tempe
soluta erat. quo eam paruulā nu
triebat. Et igitur tempore quo
mardocheus ad regis ianuā mora
batur. uati sunt bagathan & tha
res duo eunuchi regi. qui iam

tores erant. & in pmo palatū li
mine psidebant. uolueruntq;
insurgere in regem & occidere eū.
Quod mardocheū non latuit.
Statimq; nuntiauit regine he
ster. & illa regi ex nomine mar
dochei. qui ad se rem detulerat.
Questum est & inuentū. & ap
pensus uterq; eorū in patibulo.
mandatumq; hystorius. & anna
libus traditum coram rege. 111.

Post hec asuerus rex
exattauit aman filium
amadathi. qui erat de stirpe
agag. & posuit solum eius.
sup omīs principes quos habe
bat. cunctiq; serui regis. qui in
forib; palatū uersabant. flecte
bant genu & adorabant aman.
Sic enim pcepit eis imperator.
Solutus mardocheus non flectebat
genu. nec adorabat eum. Cui di
xerunt regis pueri. qui ad fores
palatū psidebant. Cur pret cete
ros. non obseruas mandata regis.
Cumq; hoc crebrius dicerent. et
ille nollet audire. nuntiauerunt
aman. seire cupientes utrum p se
ueraret in sententia. Dixerat enī
eis se eē iudeum. Quod eū au
disset aman. & experimento p
basset. quod mardocheus sibi
non flecteret genu. nec se adora

ret. uatus est ualde. & p̄nihilō du-
xit. in unū mardocheū mittere
manus suas. Audierat enim quod
esset gentis iudee. magusq; uolu-
it omnē iudeorū qui erant in reg-
no asueri p̄dere nationem.

MENSA PRIMA
cui uocabulum est ni-
san. anno duodecimo regni asue-
ri. missa est fors in urnam. que
hebraice dicitur phur. coram a-
man quo die uel quo mense
gens iudeorū deberet interfici.
& exiit mensis duodecim. qui
uocatur adar. Dixitq; aman regi
asuerō. Est populus p̄ om̄s puin-
cias regni tui dispersus. & a se mu-
tuo separatus. nouis utens legib;
& ceremoniis. insup̄ & regis scita
contemnens. & optime nosti qd̄
non expediat regno tuo. ut in-
soleseat p̄licentiam. Si tibi pla-
cet decerne ut p̄eat. & decem
milia talentorū appendam archa-
riis gabe tue. Tuit ergo rex anu-
lum quo utebatur de manu sua.
& dedit eum aman filio amada-
thi de p̄genie agag. hosti iu-
deorū. Dixitq; ad eum. Argentum
qd̄ polliceris tuū sit. de popu-
lo age qd̄ tibi placet. **II.**
ocati sunt scribe regis.

mensē primo nisan. tētia decima die
eiusdem mensis. & septum ē ut
iusserat aman. ad om̄s sarrapas re-
gis & iudices puinciarū. diuersa-
rumq; gentiū. ut queq; gens lege-
re poterat & audire. p̄ uarietate
linguarū. ex nomine regis asueri.
Et littere signate ipsius anulo.
missę sunt p̄ cursores regis. ad u-
niuersas puincias. ut occiderent
atq; delerent om̄s iudeos. a pue-
ro usq; ad senem. paruulos & mu-
lires. uno die hoc est tēio deci-
mo die mensis duodecimi qui
uocatur adar. & bona eorū diri-
perent. Summa autē epistolarū
hec fuit. ut om̄s puincie scirent
& pararent se ad p̄dictam diem.
Et festinabant cursores qui missi
erant. & explere regis imperiū. Sta-
timq; insulis pependit edictum.
rege & aman celebrante conuiu-
um. cunctis iudeis qui in urbe
erant flentib; **III.**
ue cum audisset mardo-
cheus. scidit uesti-
menta sua. & indutus ē sacco. sp̄-
gens cinerem capiti. & in platea
medie ciuitatis uoce magna cla-
mauit. ostendens amaritudinem
animi sui. & hoc euulatu usq; ad
fores palatū gradient. Non em̄
erat licitum. indutum sacco. aulā

regis intrare. In omnibus quoque p[ro]m
cuis. oppidis. ac locis. adque cru
dele. regis dogma p[ro]uenerat. plan
ctus ingens erat apud iudeos. iei
uniū ululatus & fletus sacco &
cinere multis p[ro]strato utentibus.
Ingressę sunt autem puellę he
ster & eunuchi. nuntiaueruntq; ei.
Quod audiens consternata est.
& misit uestem ut ablato sacco
indueret eam. quā accipe nolu
it. Accitoq; ethac eunuchos. quę
rex ministrū ei dederat. p[re]cepit
ut iret admardocheū. & disceret
ab eo cur hoc faceret. Egressusq;
athac. iuit admardocheū. tunc
in platea ciuitatis. ante ostiū pala
tii. Qui indicauit ei omnia que ac
ciderant. quomodo p[ro]misisset
aman. ut in thesauros regis p[ro]u
deorū nece inferret argentum.
exemplarq; edicti quod pende
bat in susis. dedit ei ut ostende
ret regine & moneret eam ut in
traret ad regem. & dep[re]catur
eum p[ro] populo suo. **Lect. 1.**

R **ESSU** Sathac.
nuntiauit hester omnia
que mardocheus
dixerat. Que respondit ei. et
iussit ut diceret mardocheo.
Omnes serui regis. & cunctę que
subditiōe eius sunt p[ro]mittę.

norunt qđ siue uir siue mulier.
inuocatus interius atriu[m] regis in
trauerit. absq; ulla cunctatione
statim iustificatur. nisi forte rex
auream uirgam ad eū tetenderit
p[ro] signo clementie. atq; ita possit
uiuere. Ego igitur quomodo
ad regem intrare poterō. que
triginta iam diebus non sum uoca
ta ad eum. Quod cum audisset
mardocheus. rursus mandauit
hester dicens. Ne putes qđ ani
mam tuā tantū liberet. quia in
domo regis es p[re]iunctis iudeis.
Si enim mine silueris. p[ro]p[ri]am occa
sionem nunc liberabunt iudei. &
tu & domus patris tui p[ro]bitis. Et
quis nouit. utrum idcirco ad reg
num ueneris. ut utali tempore
pararieris. **11.**

Rursus hester hec mar
docheo uerba mandauit. Vade
& congrega omnes iudeos quos in
susis repereris. & orate p[ro] me. Non
comedatis & non bibatis tribus
diebus ac noctibus. & ego cū an
cillis meis similiter ieiunabo. &
tunc ingrediar ad regem contra
legem faciens. inuocata tradensq;
me morti & piculo. Iuit itaq;
mardocheus. & fecit omnia que
hester ei mandauerat. Die autē
tercio induta est hester regalib[us]

uestimentis. et stetit in atrio domus regis quod erat interius contra basilicam regis. At ille sedebat super solium suum in consistorio palatii contra ostium domus. Cumque uideret asuerus rex reginam stantem placuit oculis eius. et extendit contra eam uirgam auream quam tenebat manu. Que accedens osculata est summitatem uirge eius. Dixitque ad eam rex. Quid uis hester regina? Que est petitio tua? Etiam si dimidiam regni partem petieris. dabitur tibi. Hester respondit. III.

Si regi placet. obsecro ut uenias ad me hodie. et aman tecum ad conuiuium quod parauimus. Statimque rex. Vocate inquit cito aman. ut hester obediat uoluntati. Venere itaque rex et aman ad conuiuium. quod eis regina parauerat. Dixitque rex postquam uinum biberat habundanter. Quid petis ut detur tibi. et pro qua re postulas? Etiam si dimidiam partem regni mei petieris. impetrabis. Cui respondit hester. Petitio mea et preces iste sunt. Si ueni gratiam in conspectu regis. et si regi placet. ut det mihi quod postulo. et meam impleat petitionem. ueniat rex et aman ad conuiuium quod parauimus.

eis. et erat regi aperta uoluntate mea. Egredius est itaque aman illo die letus et alacer. Cumque uideret mardocheum sedentem ante fores palatii. et non solum non assurrexisse sibi. sed nec motum quidem de loco sessionis sue. indignatus est ualde. et dissimulata ira. reuersus est in domum suam. Conuocauit amicos ad se. et habes uxorem suam. et exposuit uisum magnitudinem diuitiarum suarum. filiorumque turbam. et quanta eum gloria super omnes principes et seruos suos rex eleuasset.

DOM. I. MENSIS OCTOBRI S.

Incipit primus liber Machabeorum. L. I.

FACTUM est postquam percussit alexander philippi macedo. qui primus regnauit in grecia. egressus de terra cethim. darium regem persarum et medorum constituit prelia multa. et omnium obtinuit munitiones. et interfecit reges terre. et pertransiit usque ad fines terre. et accepit spolia multitudinis gentium. et filuit terra in conspectu eius. Et congregauit uirtutem exercituum fortem nimis. et exaltatus est. et eleuatum est cor eius. et obtinuit regiones gentium. et tyrannos. et facti sunt tributum.

cedem hominū. & locutus est superbia magna. Et factus est plandus magnus in istis. & in omni loco eorum. & ingemuerunt principes & seniores. iuuenes & uirgines infirmati sunt. & speciositas mulierū iminuta est. Omnis maritus sumpsit lamentum. & que sedebant in thoro maritali lugebant. Et commota est terra super habitantes in ea. & uniuersa domus iacob induit confusionem. **v.**

Et post duos annos dierū misit rex principem tributorū in ciuitates iuda. & uenit hierlm cum turba magna. & locutus ē ad eos pacifice in dolo. et crediderunt ei. Et irruit super ciuitatē repente. & percussit eam plaga. & perdidit populum multū ex istis. & accepit spolia ciuitatis. & succendit eam igni. & destruxit domos eius et muros eius in circuitu. & captiuas duxerunt mulieres & natos. & peccora possederunt. Et edificauerunt ciuitatem dauid. muro magno et firmo & turribus firmis. & facta est illis in arcem. Et posuerunt illic gentē peccatorū uiros iniquos. & conuauerunt in ea. & posuerunt arma & escas. & congregauerunt spolia hierlm. et re-

posuerunt illic. & facti sunt in laqueum magnū. Et factum est hoc ad infidias scificationi. & in diabolū ma-

Elum in istis. **vi.**
Et studebant sanguinē innocentem per circuitum scificationis. & contaminauerunt scificationem. & fugerunt habitatores hierlm propter eos. Et facta est habitatio exteriorū. & facta est ex terra semini suo. & nati eius reliquerunt eā. Scificatio eius desolata est. sicut solitudo. dies festi eius conuersi sunt in iuētum. sabbata eius in obprobriū. honores in nihilum. Secundū glām eius multiplicata est ignominia. & sublimitas eius conuersa est in iuētū. Et scipsit rex antiochus omni regno suo. ut esset omni populus unus. Et reliquerunt unusquisque legem suā. & conserunt omni gentes secundū uerbum regis antiochi. & multi ex istis conserunt ei. & scificauerunt idolis. & conquinauerunt sabbatum. **vii.**

Et misit rex antiochus libros per manus nuntiorū in hierlm & in omni ciuitates iude. ut sequerentur legem gentiū terre. & prohiberent holocausta & scificia. & placationes fieri in templo di. & prohiberent celebrari sabbatū & dies sollempnes. & conquinari scā & scm populū istis. Et misit

edificari aras. & templa. & idola. & im-
molari carnes siullas. & peccora com-
munia. & relinquere filios suos incir-
cumcisos. & comquinari animas eoz
in omnib' immundis & abhominatio-
nibus. ita ut obliuiscerent' legem &
immutarent omnes iustificationes di-
et quicūq; non fecissent secundū uerbū
regis antiochi morerent'. Secūm omnia
uerba hec scripsit omni regno suo.
& p'posuit principes pplo qui hec
fieri cogerent. & iusserunt ciuita-
tibus iuda sacrificare. Et congregati
sunt multi de populo ad eos qui de-
reliquerant legem dñi. & fecerunt
mala sup terram. & effugerunt
ppm ist' in abditi & in abscondi-

O uis fugatiuoz locis. VIII.
ie: quintadecima mensis

casteu. quinto & quadragesimo an-
no edificauit rex antiochus abho-
minandum idolum desolationis
sup altare dñi. & puniuerat ciuita-
tes iuda incircutu edificauerunt
aras. & ante ianuas domoz & in
plateis incendebant' thura & sacri-
ficabant. & libros legis dñi combus-
serunt igni. sciendentes eos. Et apud
quēcūq; inueniebantur libri testa-
menti dñi. & quicūq; obseruabat
legem dñi. secundū edictum regis
trucidabant eum. In uirtute sua fa-
ciebat hec pplo ist' qui inueniebant

in omni mense incurrebant. & quinta & ui-
cesima die mensis sacrificabant sup
aram que erat contra altare. Et mu-
lieres que circūcidebant filios suos
trucidabant' secundū iussu regis an-
tiochi. & suspenderunt pueros acer-
uibus; puniuerat domos earum.
& eos qui circūciderunt eos truci-
dabant. Et multi de pplo ist' desi-
nerunt apud se ut non manduca-
rent immunda. & elegerunt ma-
gis mori quam cibis comquinari
immundis. Et nouerunt infringe-
re legem dñi scā. & trucidati sūt
& facta est ira magna sup ppm
ualde.

**DOM. 11. MENSIS
XV DIEBUS OCTOB. R. S.**
ullus. surrexit mathathias filius
iohannis. filii symeonis sacerdos
ex filis ioarim ab hierim. & conse-
dit in monte modin. Et habebat
filios quinque. iohannan qui cōgno-
minabatur gaddis. & symeon q
cognominabatur thasi. & iudas
qui uocabatur machabeus. & elea-
barus qui cognominabat' abaron. &
ionathas qui cognominabat' aphus.
Et uiderunt mala que fiebant
in pplo iuda & hierim. & dixit ma-
tathias. Ve mihi ut quid natus sū
uidere contritionem ppli mei. & cō-
tritionem ciuitatis scē. & sedere
illie cum datur in manibus inimicor.

Sca in manu extraneoꝝ facta sunt.
templū eius sicut homo ignobilis.
uasa glorie eius captiua abducta
sunt. iuuenes eius implati et iuue
nes eius ceciderunt in gladio inimi
coꝝ. Que gens non hereditauit re
gnum eius. et non obtinuit spolia
eius. Omnis compositio eius abla
ta est. Que erat libera. facta est an
cilla. Et ecce sca nra. et pulchritu
do nra. et claritas nra desolata est.
et conquinauerunt eam gentes. Quo

Ergo nobis adhuc uiuete.
Et scidit matathias et 11.
filii eius uestimenta sua. et operuerunt
se euicis. et planxerunt ualde. Et
uenerunt illic. qui missi erant a re
ge antiocho. ut cogere eos qui
confugerant in ciuitate modin. in
molare et accendere thura. et ale
ge dei discedere. Et multi de populo
isrl consentientes accesserunt ad eos.
Sed matathias et filii eius constant
steterunt. et respondentes qui missi
erant ab antiocho. dixerunt matathie.
Princeps et clarissimus et magnus
es in ciuitate. et ornatus fuus et
tribus. Ergo accede prior et fac ius
suum regis. sicut fecerunt omnes gen
tes et uiri iuda et qui remanserunt
in iherosolima. et eris tu et filii tui in
amicos regis. et amplificat argen
to et auro et muneribus multis.

Et respondit matathias.
et dixit magna uoce. Et si
omnes gentes regi antiocho obediunt.
ut discedant unusquisque a seruitute
legis patrum suorum. et consentiunt
mandatis eius. ego et filii mei. et
fratres mei. obediemus legi patrum
nostrorum. Apertus sit nobis deus. non est
nobis utile relinquere legem. et ius
statuti dei. Non audimus uerba regis
antiochi. nec sacrificabimus. trans
gredientes legis nostre mandata. ut
eamus altera uia. 1111.

VEt ut cessauit loqui uerba
hec. accessit quidam iudeus. in omnium
oculis sacrificare idolis. super aram
in ciuitate modin secundum iussum regis.
Et uidit matathias et doluit. et con
tremuerunt renes eius. et accensus est
furor eius secundum iudicium legis. et insili
ens trucidauit eum super aram. Sed
et uirum quem miserat rex antiochus.
qui cogebat immolari. occidit in
ipso tempore et aram destruxit. et he
latus est sicut fecit sineel hambri
filio salomy. Et exclamauit matathias
uoce magna dicens. Omnis qui helum
habet legis statuens testamentum.
erit post me. Et fugit ipse et filii
eius in montes. et reliquerunt quecumque
habebant in ciuitate. Tunc descen
derunt multi querentes iudicium et
iustitiam in desertum. ut sederent

ibi ipsi & filii eorum & mulieres eorum & pecora eorum. quoniam induruerunt super eos mala.

Et renuntiatum est v. uirum regis & exercituum qui erant in bethan in ciuitate dauid. quoniam discessissent uiri quidam qui disspauerunt mandatum regis in loca occulta in deserto. & abissent post illos multi. Et statim preperunt aduersus eos & constituerunt contra eos primum in die sabbatorum. Et dixerunt ad eos. Resistite & nunc. Adhuc exite. & facite secundum uerbum regis & uiuetis. Et dixerunt. Non exhibimus neque faciemus uerbum regis. ut polluamus diem sabbatorum. Et concitauerunt aduersus eos primum. Et non responderunt eis. nec opprobauerunt loca occulta dicentes. Moriamur omnes in simplicitate nostra. & testes erunt super nos celum & terra quod iniuste perditis nos. Et intulerunt eis bellum sabbatum. & mortui sunt ipsi. et uxores eorum & filii eorum & pecora eorum usque ad mille animas hominum.

VI.

Vt cognouit mathathias & amici eius. & luctum habuerunt super eos ualde. Et dixit uir primo suo. Si omnes fecerim sicut fratres nostri fecerunt. & non pugnauerim aduersus gentes pammab; nostras. & iustificationibus nostris. cuius disp-

dent nos de terra. Et cogitauerunt in die illa dicentes. Omnis homo quemcumque uenerit ad nos in bello in die sabbatorum pugnemus aduersus eum. & non moriemur omnes. sicut mortui sunt fratres nostri innocentes. Tunc congregata est ad eos synagoga iudeorum. fortis uiribus exiit. omnis uoluntarius in lege. & omnes qui fugiebant a malis additi sunt ad eos. & facti sunt illis ad firmamentum. Et collegerunt exercitum & percusserunt peccatores in ira sua. & uiros in quos indignatione sua. & ceteri fugerunt.

Et circumpit matathias VII. & amici eius. & destruxerunt aras.

& circumciderunt pueros in circuncisione. quotquot inuenerunt in finibus istis in fortitudine. & persecuti sunt filios superbie. & prosperatum est opus in manu eorum. & obtinuerunt legem de manibus gentium et de manibus regum. et non dederunt cornu peccatori. Et appropinqua uerunt dies matathie moriendi. & dixit filius suus. Hunc confortata est superbia & castigatio. et tempus euerisionis & ira indignationis. Nunc ergo o filii emulatores estote legis. & date animas ustras pro testamento patrum. & memento-

Marginal notes in a smaller script, partially overlapping the main text. Some legible words include: "magnum", "viii", "vii", "v", "vi".

operum patrū que fecerunt in gene-
rationibus suis. & accipietis gl'am

A magnā. & nom̄ et̄num. **VIII.**

Abraham nōne intemptati-
one inuentus est fidelis. & reputatū
est ei adiustitiā. Ioseph in tempore
angustie sue custodiuit mandatū
dī. & factus est dñs egypti. sine
es pater n̄r helando helum dei.
acceptit testamentū sacerdotū et̄ni.
Ihe dum impleuit uerbum. factus
est dux isrl. Caleph dum testificat
meeetā. acceptit hereditatem. Dauid
in sua rudiā. consecutus est sedem
regni meeetā. in scia. Helyas dum
helat helum legis. receptus est ince-
lum. Ananias azarias misabel cre-
dentes. liberati sunt de flama. Da-
niel in sua simplicitate. liberatus ē
de ore leonū. Et ita cogitate p gene-
rationem & generationem. quia
om̄s qui sperant in eum non infir-
mantur. & a uerbis uiri peccatoris
non timuerunt. quia gloria eius
stereus & uetnis est. Hodie extol-
litur & etas non inuenietur. quia
conuersus est m̄tam suam. & cogi-
tatio eius periet. **DOM̄. III.**

Mensis octobris. I. et̄. I.

BITURCUM SCA

I ciuitas habitaretur in omni pace.
leges etiam adhuc optime custo-
dient. ppter om̄e pontificis pie-

tatem. & animo odio habentes ma-
la. fiebat ut ipsi reges & principes.
locum summo honore dignum du-
cerent. & templū maximis mune-
ribus illustarent. ita ut seleucus
asie rex de hereditatib; suis p̄staret.
om̄s sumptus administratū sacri-
ficioꝝ p̄tinentes. Symon autem de
tribu beniamin. p̄positus templi
constitutus. contendebat obfisten-
te sibi principe sacerdotum iniquū
aliquid inuinitate moliri. Sed cum
uincere om̄iam non posset. uenit
ad appolloniū tharse filū. qui illo
tempore erat dux e. elesyrie & feni-
cis. & nuntiauit ei pecuniis inu-
merabilib; plenū esse exarū hieroso-
limum. & comunes copias immensas
esse que non p̄tinent ad rationem
sacrificioꝝ. esse autē possibile sub
potestate regis cadere uniuersa;

Cum retulisset **II.**
appolloniū ad regem de
pecuniis que delate erant. uie-
acetiū heliodorum qui erat sup
negotia eius. misit eū mandatis.
ut p̄dictam pecuniā transporta-
ret. Statim heliodorus iter ag-
gressus est. specie quidem qua-
si p̄coelesyriam & fenice ciuitates
esset pagiaturus. re autē uera
p̄positum regis p̄fecturus. Sed
eū uenisset hierosolimā & benigne

á summo sacerdote in ciuitate esset ex-
ceptus. narravit de dato inditio pe-
cuniarū. q̄ cui rei gratia adesset
aperuit. Interrogabat autem. si ue-
re hec ita essent. Tunc summus sa-
cerdos ostendit deposita hec esse.
q̄ inctualia uiduarū ac pupillarū.
quedam uero esse hircani tobie.
uiri ualde eminentis. in his que de-
tulerat impius symon. Vniuersa
autem argenti talenta quadringen-
ta esse. q̄ auri ducenta. Decipi ue-
ro eos qui credidissent loco q̄ tem-
plo. quod p̄ uniuersum mundum
honoratur p̄ sui ueneratione q̄ sc̄i-
tate. q̄ impossibile omnino esse.
At ille p̄ his que habebat immanda-
tis a rege. dicebat omni genere re-

Cgi deferenda. **III.**
onstituta die intrabat de-
his heliodorus ordinaturus. Non
modica uero p̄ uniuersā ciuitatem
erat trepidatio. Sacerdotes autē
ante altare cum sacerdotalib' stolis
iactauerunt se. q̄ inuocabant de
celo eum. qui de depositis legem
posuit. ut his qui deposuerant ea
salua custodiret. lam uero qui ui-
deret summi sacerdotis uultum.
mente uulnerabat. facies enim q̄
color immutatus. declarabant in-
ternum animi dolore. Circumfusa
enim uero mestitia quedā. q̄ horrox

corporis. p̄ que manifestus aspici-
entib; dolor cordis eius efficiebat.
dū etiam congregati de domibus
confluebant publica supplicatione
obsecrantes. p̄ eo quod in contemptū

Alocus esset uenturus. **IIII.**
ccincte mulieres ciliis
pectus p̄ plateas confluebant. s;
q̄ uirgines que conuulse erant
p̄currabant ad oniam. alie autem
admuros. quedam uero p̄ fenestras
p̄spiciebant. Vniuersę autem pro-
tendentes manus in cęum deprecā-
bantur d̄m. ut misereret multitu-
dini populi. q̄ auferret ab eis im-
minentem ruinā. Erat autē miserę
cōmixte multitudinis q̄ magni
sacerdotis magone constituti ex-
pectatio. Et hi quidem inuoca-
bant omnipotentem d̄m. ut cre-
dita sibi. his qui crediderant eum
omni integritate seruarent. He-
liodorus autē quod decreuerat
p̄ficiebat eodem loco. ipse cū sa-
tellitib; circa exarū p̄sens. Sed
sp̄e om̄pis. magnā fecit sue offen-
sionis euentiam. ita ut omnes
qui ausi fuerant parere ei. ruente
d̄i uirtute indissolutionē q̄ for-

Amidinem cōuerterentur.
Apparuit uis quidā **V.**
equus. terribilem habens sessorē.
optimis operimentis adornatus.

de summo sacerdote in ciuitate esset exceptus. narravit de dato inditio pecuniarū. q̄ cui rei gratia adesset aperuit. Interrogabat autem. si uere hec ita essent. Tunc summus sacerdos ostendit deposita hec esse. q̄ inctualia uiduarū ac pupillarū. quedam uero esse hircani tobie. uiri ualde eminentis. in his que detulerat impius symon. Vniuersa autem argenti talenta quadringenta esse. q̄ auri ducenta. Decipi uero eos qui credidissent loco q̄ templo. quod p̄ uniuersum mundum honoratur p̄ sui ueneratione q̄ sc̄itate. q̄ impossibile omnino esse. At ille p̄ his que habebat immandatis a rege. dicebat omni genere re-

Aur. VI.
die quodam diuinum
uirtutem uocatur. uirtutem
d̄m benedixit. quia magna
fuit loci sui. q̄ templū qd
p̄ uita uirtute ac timore car-
plum. aquam omnipotentem
d̄m. gaudis q̄ uia uirtutum est.
Tunc uero exarū heliodorus q̄ d̄m
negligentē conuictum. ut in
uocet altissimū. ut uiam dona-
ret. qui in summo sp̄e uirtutum
conuictus. considerant autē sumus
d̄m. ne forte res suspicatur
mā. aliquam exinde uirtute
habere confirmatā. om̄is p̄
uirtutem salutarem. uirtutem

liq; cum impetu heliodoro p̄ores cal
cel elisit. Qui autem ei insedebat:
uidebatur habere arma aurea. diu
etiam apparuerunt duo iuuenes. uir
tute decori. optimi gloria. specio
siq; amictu. qui circumsteterunt eū.
q̄ ex utraq; parte flagellabant sine
uimissione. multis plagis uerbe
rantes. Subito autē heliodorus cō
cidit in terram. eumq; multa caligi
ne circūfusum rapuerunt. atq; in
sella gestatoria positum eiecerunt.
Et is qui cū multis cursorib; q̄ sa
tellitib; p̄dictum ingressus est era
riū. portabatur nullo sibi auxiliū
ferente. manifesta cognita dī uir

Atute. **VI.**
At ille quidem p̄ diuinam
uirtutem iacebat mutus. hi autē
dñm benedicebant. quia magni
ficauit locum suū. q̄ templū qd̄
paulo ante timore ac tumultu erat
plenum. apparente omnipotente
dño. gaudio q̄ letitia impletum est.
Tunc uero ex amicis heliodori q̄dā.
rogabant confestim om̄iam. ut in
uocaret altissimū. ut uitam dona
ret ei. qui in sup̄mo spū erat consti
tutus. Considerans autē summus
sacerdos. ne forte rex suspicaretur
malitiā aliquam ex iudeis circa he
liodorum consumatā. obtulit p̄sa
lute uiri hostiā salutarem. Cumq;

summus sacerdos exoraret. idem iu
uenes eiusdem uestibus amicti astan
tes. heliodoro dixerunt. Om̄e sacer
doti gr̄as age. Nam p̄pter eum tibi
dñs uitam donauit. Tu autē ab eo
flagellatus. nuntia om̄ibus magna
lia dī. Et his dictis. non comparuer̄.

Heliodorus autem **VII.**
hostia dō oblata. q̄ uotis
magnis p̄missis ei. qui uiuere illi
concessit. q̄ om̄e gratias agens. re
cepto exercitu repedabat ad regem.
Testabatur autē omnib; ea que sub
oculis suis uiderat opera dī. Cum
autem rex in intro gasset heliodorum.
quis esset aptus adhuc semel hiero
solumam mitti. ait. Si quem habes
hostem. aut regni tui insidiatorem.
mitte illuc. q̄ flagellatum recipies.
si tamen euaserit. eo quod in loco
uere sit dī queda uirtus. Nam ipse
qui habet in celis habitationem. ui
sitor q̄ adiutor est. loci illius.
q̄ uenientes ad malefaciendū p̄cu
tit ac p̄dit. Igitur de heliodoro q̄
erariū custodia ita res se habet.

Symon p̄dictus pe **VIII.**
cuniarum q̄ patrie dela
tor. male loquebatur de om̄ia. tan
quam ipse heliodorū instigasset
ad hec. q̄ ipse fuisset incensor ma
lorū. p̄uisoremq; ciuitatis ac defen
sorem gentis sue. q̄ emulatorem

legis dei: insidiatorem regni audebat dicere. Sed cum inimicis intantum procederent. ut etiam per quosdam symonis necessarios homicidia fierent. considerans omnia periculum contenti omni. et apollonium insanire. utpote ducem coelesyrie et femerit. ad augendam maliciam symonis. ad regem se contulit. non ut eum accusator. sed communem utilitatem apud semet ipsum uniuersae multitudinis considerans. Videbat enim sine regali prudentia impossibile esse. pacem rebus dari. nec symonem posse cessare a stultitia sua. **DOM. III.**

MENSIS OCTOBRIIS. VI.

CONTIGIT septem fratres cum matre apprehensos. compelli a rege contra fas ad carnes porcinalis. flagris et tauris cruciatus. Unus autem ex illis qui erat primus sic ait. Quid queris. et quid uis discere a nobis. Parati sumus mori. magis quam patrias dei leges peruariari. Iratus itaque rex. iussit sartagine et ollas eneas succendi. Quibus statim succensis. iussit ei qui prior fuerat locutus. amputari linguam. et cute capitis abstracta. summam quoque manus ei et pedes percidere. ceteris eius fratribus. et matre insipientibus.

Et cum iam per omnia inutilis factus esset. iussit ignem admoueri. et adhuc spirantem torteri in sartagine. in sartagine cum diu cruciaretur. ceteri una cum matre inuicem se hortabantur. mori fortiter dicentes. Dominus deus aspiciet ueritatem. et consolabitur in nobis. quemadmodum prestantione cantici declarabat moyses. et in seruis suis consolabitur. Mortuo itaque primo illo hoc modo. sequentem deducebant ad illudendum. Et cute capitis eius cum capillis detracta. interrogabant si manducaret. priusquam toto corpore per membra singula puniretur. At ille respondens patria uoce dixit. Non faciam. Propter quod et iste sequenti loco primi tormenta suscepit. et in ultimo spiritu constitutus. ait. Tu quidem scelestissime. in presenti uita nos perdis. sed rex mundi. defunctos nos pro suis legibus. in eterne uite resurrectione suscitabit. **III.**

Post secundum tereus uidebat. et linguam postulatus ore protulit. et manus constanter extendit. et cum fiducia ait. Credo ista possi deo. sed propter dei leges. nunc nec ipsa despicio. quam ab ipso me ea recepturum spero. ita ut rex et qui cum ipso erant. mirarentur adolescentis animum. quod tanquam nihilum ducere

et cruciatus. Et hoc magis detine
et quantum similitudo uocabatur
requiritur. Et cum esset ad
morte. sic ait. Non est ad homi
nitas. mori datur spiritus
et ad. etiam ad ipso miter
tandem. Tu cum uidebas ad
uiam non erit. Et hoc dicitur.
Cum admodum ipse
uocabatur cum. de uis respici
non dicit. Prostantur ut ho
mines habent. et sic compri
tatis facti quod uis non uide
pauca gratia non ad esse de
mudum. Inuenit sustine.
et uidebit uisum potestatem
quod qualiter te quoniam non
requiritur. et in dicitur. uis
et it. Post hunc ducatur te
legem. et non incipit. Et
at. hoc tunc erat. nos cum
propter uisum. hoc patitur
peccatoribus. et digna
ammonitione. tunc sunt inno
bit. Tu autem in uisum. et
in uisum factum. et uisum
et uisum tempus. et
Scripta modum. et ma
ter mirabilis. et uisum
in memoria digna. et uisum
et uisum filios. et uisum
et uisum conspiciens. et uisum

ret cruciatus. Et hoc itaq; defuncto.
to. quartum similiter uexabant
torquentes. Et cum iam esset ad
mortē. sic ait. Potius est ab homi-
nibus. morti datos spem expec-
tare. adō. iterum ab ipso resuscitan-
dos. Tibi enim resurrectio ad
uitam non erit. Et his dictis.

C mortuus est. **iiii.**
um admouissent quātū
uexabant eum. At ille respiciens
in eū dixit. Potestatem ut ho-
mines habens. cū sis corrupti-
bilis facis quod uis. non autē
putare. genus nr̄m adō esse de-
relictum. Patienter sustine.
& uidebis magnā potestatem
ip̄s. qualiter te & semen tuū
torquebit. & his dictis. mortu-
us est. Post hunc ducebant et
sextum. & is mori incipiens. sic
ait. Noli frustra errare. nos enī
p̄pter nosmetipsos hec patimur.
peccantes in d̄m nr̄m. & digna
ammiratione facta sunt in no-
bis. Tu autem ne existimes te
impune facturū. qd̄ contra
d̄m pugnare temptaueris. **v.**

Supramodum autē ma-
ter mirabilis. & bono-
rum memoria digna. que pre-
euntes septem filios sub unius
diei tempe conspiciens. bono

animo ferebat. p̄pter spem quā
in d̄m habebant. Singulos uia
hortabatur patria uoce fortiter.
repleta sapientia. & femineē co-
gitationi masculinū animū inse-
rens. dixit ad eos. Nescio qualiter
in uero meo apparuistis. Neq; enī
ego sp̄m & animā donauī uobis
& uitam. & singulorū membra
non ego ipsa compegi. Sed enim
mundi creator. qui formauit ho-
minis natiuitatem. quq; omnium
inuenit originem. & sp̄m uobis
iterū cū misericordia reddet & uitā.
sicut hunc uosmetipsos despici-
tis p̄pter leges eius. **vi.**

Antiochus contemni se
arbitratus. simul & ex-
p̄brantis uoce despecta. cū ad-
huc adolescentior sup̄ esset. n̄
solum uerbis hortabatur. sed
uiram affirmabat. diuitem se
& beatum facturū. & translaturū
a patriis legibus amicū habitu-
rum. & res necessarias p̄biturū.
Sed ad ista cum adolescens ne-
quaquā inclinaret. uocauit rex
matrē. & suadebat ut adole-
scenti fieret in salutē. Cum autē
mutis uerbis esset eam hortat.
p̄misit suasuram se eē filio. **vii.**
itaq; inclinata ad illū. irridens
crudelem tyrannū. ait patria

clamantis audiret. Memoraret quoque
iniquissimas mortes innocentum:
paruulorum et blasphemias nomini
suo ulatas: et indignaretur super his.
At machabeus congregata multi-
tudine: intolerabilis gentibus effi-
ciebatur. Ira enim domini in misericordiam
conuersa est: et super ueniens castel-
lus et ciuitates; impulsus succen-
debat eas. et oportuna loca occu-
pans non paucas hostium strages
dabat: maxime autem noctibus;
ab huiusmodi excursus ferebat:
et fama uirtutis eius ubique diffun-

Videbatur.

idens autem philippus
paulatum iurum ad perfectum ueni-
re: ac frequentius res ei prospere
cedere: ad ptolomeum ducem cele-
sirie et fenicis scripsit: ut auxilium
ferret regis negociis. At ille ue-
locter misit nicanorem patricium
de primoribus amicis: datus ei per
mixtas gentibus armatus non mi-
nus uiginti milibus: ut uniuersum
iudeorum genus deleteret. ad-
iuncto ei gorgia uero militari.

Constituit nica-
nor regi: ut tributum
quod romanis erat dandum:
duo milia talentorum de captiui-
tate iudeorum suppleret: statimque
ad maritimas misit ciuitates:

conuocans ad eorum redemptionem iudeorum
mancipiorum promittens se nona-
ginta mancipia talento distra-
turum: non respiciens ad uindictam
tam que eum ab omnipotente
esset consecutura. ludas autem
ubi comperit: indicauit his qui
secum erant iudeis: nicanoris
aduentum. Ex quibus quidam for-
midantes et non credentes dei ius-
titie: infugam uertebant. Alii
uero siquid eis supererat: uende-
bant: simulque dominum deprecabantur:
ut eriperet eos ab impio nicanore:
qui eos prius quam incomminis
ueniret uendiderat: si non propter
eos: propter testamentum quod erat
ad patres eorum: et propter inuoca-
tionem sancti et magnifici nominis

Conuoctis autem ma-
chabeus septem milibus: qui cum
ipso erant: rogabat ne hostibus
recederentur: neque metuerent
iniquam ueniendum aduersum se
hostium multitudinem: sed fortiter
contenderent: ante oculos ha-
bentes contumeliam: que in locum
seum ab his iniuste esset ulata:
nempe: et ludibria habite ciuitatis
inuria: adhuc etiam ueterum
instituta conuulsa. Nam si uul-
quidem armis confidunt simul et

audacia: nos autē in omnipotente
dño. qui potest uementes aduer
sum nos. & uniuersū mundū ino
nitū delere. confidimus. Ammonū
it autē eos et de auxilijs dī. que
facta sunt erga parentes. & sub
sennecharib centū octoginta qnq;
milia ut perierint. & de p̄lio qd̄
eis aduersus galathas fuit in ba
bylonia. ut omnes ubi ad rem
uentum est. macedonib; socijs
hesitantib; ipsi sex milia soli pe
merunt centū uiginti milia.
ppter auxiliū illis datum celo.
& beneficia plurima consecuti
sunt. Et is uerbis constantel ef
fecti sunt. & p̄ legib; & patria
mori parati.

Constituit itaq; fr̄s suos
duces uterq; ordini symonē et
iosephum & ionathan. subiec
tus uniuersq; millenis et quin
gentenis. Ad hoc etiam hēsdre
lecto illis scō libro. et dato sig
no aduitorū dī. in p̄ma acie
ipse dux cōmisit cū micanore.
& facto sibi aduitorē om̄pte.
int̄fecerunt sup nouē milia
hominū. Maiorē autē partē
exercitū micanoris. uulnerib;
debilem factam. fugere com
pulerunt. Pecunijs uero eoz
qui ademptionem ipsoz uene

runt sublati. ipsos usq; quaq; pse
cuti sunt. sed reueterunt hora
conclusi. Nam erat ante sabbatū.
Quam ob causam n̄ p̄seuerauerunt
insequentes. Arma autē & spolia
ipsoz cōgregantes sabbatū age
bant. benedicentes dñm. qui u
berauit eos in isto die. misericō
ditiā stillans in eos. Post sabbatū
uero debilib; & orphanis
& uiduis diuiserunt spolia. &
residua ipsi cū suis habuerunt.

His ita gestis. & com
muniter ab omnib; facta
obsecratione. misericordē dñm
postulabant. ut in finem seruis
suis reconciliaret. Et ex his qui
cū thymotheo & bachide erant.
contra se contendentes. sup ui
ginti milia int̄fecerunt. & mu
nitiones excelsas obtinuerunt. &
plures p̄das diuiserunt equa
portione. debilib; & pupulis &
uiduis. sed & seniorib; facientes.
& cū arma eoz collegissent. di
ligenter omnia composuerunt in
locis oportunis. Residua uero
spolia hierosolimā detulerunt. et
phylarcē qui cū thymotheo erat
int̄fecerunt. uirū scelestū qui in
multis iudeos afflixerat. Et cū
epicenia agerent in hierosolimā.
eum qui sacras ianuas incendere

et adit castrum in campo dā
dñm dñm religiose memorantur
dignū & mercedē p̄sequantur
fuit relictū
acno uoluntate
conter. qui mille negros ad
uicij uenditionem ad dñm
hominum sup dñm ab hō
multis p̄sentantur dōpna
uicij gōnq; p̄sentantur in
gōnq; sōd uicij ad dñm
hominū in hōnōre dñm
in exercitū consecuti & qua
p̄sentantur dñm dñm
restituit de captiuitate hōco
solomo. quātū mō p̄cedo
m dñm hōco dñm & ob
fū mūndū dñm dñm
p̄cedunt legi ad p̄cedunt
mō. Cōden tempore amō dñm
uolente mō dñm dñm
de amō dñm dñm
p̄cedunt dñm dñm
tempa. et cū dñm dñm
sed multitudine dñm dñm
cū dñm dñm dñm
q̄ dñm dñm dñm
fugit sup p̄ter dñm dñm
uolente cura eḡ dñm dñm
gōnq; que erga mō dñm
mō dñm dñm
Eius ita arbitratu
mō dñm dñm dñm

rat idest calistenen. cū in quodā
domiciliū refugisset incenderunt.
digna ei mercede p̄ impietatibus
suis reddita. . VII .

Facinosissimus autē ni-
canor. qui mille negotiantes ad
iudeos uenditionem ad dixerat.
humiliatus auxilio dñi. ab his q̄
nullus existimauerat. deposita
ueste glorie. p̄ mediterraneas fu-
giens. solus uenit ad antiochia
summā infelicitatē de interitu
sui exercitus consecutus. q̄ qui
p̄ miserat romani se tributum
restituere de captiuitate hie-
rosolymoz. p̄ dicebat nunc p̄ tecto-
rem dñi habere iudeos. q̄ ob ip-
sum inuulnerabiles esse. eo quod
sequerentur leges ab ipso consti-
tutas. Eodem tempore antiochus
inhoneste reuertebatur. de psi-
de. intrauerat enī eam que dicitur
psipolis. q̄ temptauit spoliare
templa. et ciuitatē opprimere.
sed multitudine ad arma con-
currente infugam uersi sunt.
q̄ ita contigit ut antiochus post
fugam turpiter rediret. Et cū
uenisset circa egbathana. reco-
gnouit que erga nicanorē q̄
timotheū gesta sunt. . VIII .

Elatus ira. arbitrabatur
se inuiriā illoz qui se

fugauerant. posse in iudeos re-
torquere. ideoq; iussit agitari
curre sine uimissione. agens
iter celesti eum iudicio purgen-
te. quod ita superbe locutus est.
uenturū se hierosolimā et con-
geriem sepulchri iudeoz eum
facturū. Sed qui uniuersa con-
spicit dñs dñs istī. percussit eum
insanabili q̄ inuisibili plaga.
Ist enī finit hunc ipsum ser-
monem. apprehendit eum dolor
durus uiscerū. q̄ amara mētorū
tormenta. et quidē satis iuste. q̄
pe qui multis q̄ nouis cruciatib;
alioz torserat uiscera. licet ule-
nullo m̄ a sua malicia cessaret.
Sup̄ hec autē supbia repletus.
ignem spirans animo in iudeos.
q̄ p̄cipiens accelerare negotiū.
contigit illū impetu euntem.
de curru cadere. q̄ graui corpis
collisione m̄bra uexare. usq; qui
sibi uidebatur etiā fluctib; ma-
ris imperare. supra humanū mo-
dū supbia repletus. q̄ montū
altitudines inflatera appendere.
nunc humiliatus aditā. inge-
statorio portabat. manifestam
dñi uirtutē in semetipso cōtestas.
ita ut de corpe impii uermes
scaturirent. ac uiuentes in do-
lorib; carnes eius effluerent.

odore etiam illius et fetore exeret
grauaret. Et qui paulo ante sidera
celi contingere se arbitrabatur eum
nemo poterat propter molestantiam
fetoris portare. **INCIPIT** **SECS**

liber Machabeorum. L. 1.

F**RATRIBUS**
qui sunt pgyptum
iudeis. salutem dicunt fratres qui
in hierosolimis iudei. et qui in re
gione iudee. pacem bonam. Be
nefaciat uobis ds. et meminert
testamenti sui. qd ad abraham
et ysaac et iacob locutus est ser
uoru suorum fidelium. et det uobis
cor omnibus. ut colatis eum. et fa
ciatis uoluntatem eius. corde
magno et animo uolenti. Adap
at cor urum in lege sua et in pre
ceptis suis. et faciat pacem. Exau
diat orationes uras. et reconcili
etur uobis. nec deserat uos in
tempore malo. Et nunc hic sumus
orantes pro uobis. Regnante deme
trio. anno centesimo sexagesimo
nono nos iudei scripsimus uobis
in tribulatione et impetu. qui su
per uenit nobis in istis annis. ex
quo recessit iason. et qui cum eo
erant. a scia terra et a regno por
tam succenderunt et effuderunt
sanguinem innocentem. et orau
mus ad dominum et exauditi sumus.

et obtulimus sacrificium et simulagine.
et accendimus lucernas. et proposuimus
panes. et nunc frequentate dies
scenophegie mensis casleu. **.II.**

Anno centesimo octogesimo
octauo populo qui est hiero
solimis. et in iudea. senatusque et iu
das. aristobolo magistro ptolomei
regis. qui est de genere xporum sacer
dotum et his qui in egypto sunt
iudeis. salutem et sanitatem. De ma
gnis precibus adio liberati. magnifi
ce usque quaque agimus gratias et ipsi.
utpote qui aduersus talem regem
dimicauimus. Ipse enim ebullire fe
cit de perfide eos qui pugnauerunt con
tra nos. Nam cum in perfide esset dixit
ipse. et cum eo inmensus exercitus.
cecidit in templo nanee. consilio
deceptus sacerdotis nanee. Item
cum eam habitaturus uenit ad locum
antiochus. et amici eius. ut acciperet
pecunias multas dotis nomine.
cumque proposuisset eas sacerdos na
nee. et ipse cum paucis ingressus es
set. intra ambitum fani. clauserunt
templum. cum intrasset antiochus.
apertoque occulto aditu templi. mit
tentes lapides percusserunt duces
et qui cum eo erant. et diuiserunt
membrata. et capitibus amputatis
foras proiecerunt. Facturi igitur quin
ta et uicesima mensis casleu pu

rificationē templi necessariū dixim⁹
significare uobis. ut et uos quoq;
agatis diem scenophegie. q̄ diem
ignis qui datus est. quando neemias
ad edificato templo q̄ altari obtu-
lit sacrificia. Nam cum ipsidem
ducerent patres nri sacerdotes.
qui tunc di cutores erant. accep-
tum ignem de altario. occulte ab-
sconderunt in ualle. ubi puteus
erat altus q̄ siccus. et in eo contu-
tati sunt eum. ita ut omnib⁹ igno-

Ctus esset locus.
um p̄terissent anni mul-
ti. q̄ placuit dō ut mitteretur nee-
mias a rege p̄sidis. nepos sacer-
dotum illoꝝ qui absconderat. mi-
sit ad requirendū ignem. q̄ sicut
narrauerunt nobis. non inuenit
ignem. sed aquā crassam. Et uis-
it eos haurire q̄ afferre sibi. et
sacrificia que imposta erant. uis-
it neemias sacerdos aspergi aqua
ipsa. q̄ ligna et que erant super-
posita. atq; hoc factum ē. q̄ tem-
pus affuit quod sol refusit. qui
prius erat in nubilo. decensus ē
ignis magnus. ita ut om̄s mira-
rent. Orationem autē faciebant
om̄s sacerdotes dum consumaret
sacrificiū. ionatha inchoante. ce-
teris autē respondentib⁹. Et nee-
mie erat oratio. hunc habens

modū. Dñe dñe d̄s omnium creator
tribulus q̄ fortis. iustus et misericors
q̄ solus es rex bonus. solus prestans.
solus iustus. q̄ om̄ps et̄nus. q̄ libe-
tas ista. de omni malo. qui fecisti
patres electos q̄ sc̄ificasti eos. acci-
pe sacrificiū p̄ uniuerso populo
tuo ista. q̄ custodi partem tuā et
sc̄ifica. Congrega dispersionē nr̄am.
libera eos qui seruiunt gentibus.
contemptos q̄ abhominatos re-
spice. ut sciant gentes qd̄ tu es
d̄s nr̄. Afflige opprimentes. q̄ con-
tumeliā facientes in sup̄bia. Con-
stitue ppl̄m tuū in loco sc̄o tuo.
sicut dixit moyses. Sacerdotes
autē psallebant ymnos. usq; quo
consumptum ē sacrificiū. Exresi-
dua autē aqua neemias uisit la-
pides maiores p̄fundi. Quod ut
factum est. flamma ex eis accen-
sa est. sed ex lumine qd̄ refulsit
ab altari. consumpta ē. Ut ū ma-
nifestata ē res. renuntiatū ē re-
gi p̄latum. qd̄ in loco in quo igne
absconderant. hi qui translati
fuerant sacerdotes aqua apparuit.
de qua neemias q̄ q̄ cū eo erant.
purificauer̄ sacrificia. Considerans
autē rex. q̄ rē diligent̄ examinans
fecit ei templū. q̄ si q̄b⁹ donauerat
rex. multa bona accipiebat ex hoc.
q̄ tribuebat. Appellauit autē nee-

Imas hunc locum nephthar: qd' inter
ptatur purificatio. Vocat' apud
plures nephth. **LECT. 10. 1.**
HYFNITUR in descriptioib;
hieremie pphie: qd' iussit accipere
igne eos qui transmigabant. ut si
gnificatu est: q' ut mandauit tns
migratis: q' dedit illis legem ne
obliuiscerent pcepta dñi. q' ut n̄
exertarent n̄tibus: uidentes simy
lachia aurea q' argentea q' ornam
ta eoz. Et alia hui' modi dicens: ha
tabatur ne legē amouerent a cor
de suo. Erat autē impsa septuag.
quom' tabernaculū q' archā iussit
ppha diuino responso ad se facto.
comitari secū: usq; quo exiit in
montē in quo moyses ascendit.
q' uidit dñi hereditatē. Et ueniens
ibi hieremias inuenit locū spe
lunee q' tabernaculū q' archā et
altare incensi intulit illic: q' os

Et ascenderunt quida si
mul q' sequebant'. ut notarent si
bi locum: q' n̄ potuer' inuenire.
Ut autē cognouit hieremias: cul
pans illos dixit. qd' ignotus erit
locus. donec congreget dñs congre
gationē ppli. q' ppitius fiat. q'
tunc dñs ostendet hec: q' appare
bit maiestas dñi. q' nubes erit
sicut moysi manifestabat'. q' sic

cū salemon petiit. ut locus scificare
tur magno dño: manifestabat' hec.
q' ut sapientiā habens. obtulit sac
ficiū dedicationis q' consummatio
nis templi: sic q' moyses orabat ad
dñm. q' descendit ignis de celo. et
consumpsit holocaustum: q' dixit mo
yses eo qd' non sit mundatū quod
erat ppeccato: q' consumptū est. Simi
liter autē q' salomon octo dieb; cele
brauit dedicationē. Inferebant' autē
in descriptioib; q' cōmitariis neemie
hec eadem: q' ut construens bibli
othecam congregauit de regionib;
libros q' pphiarū q' dauid. et episto
las regum: q' de donariis. Similit
autē q' iudas ea que didicerat per
bellū qd' nobis acciderat. congre
gauit om̄a: q' sunt apud nos. Si
ergo desideratis hec: mitte qui
pferant uobis. Acturi naq; purifi
cationē scpsimus uobis. Bene ḡ
facietis: si egeritis hos dies. Dñs
autē qui libertauit pplm suū. q' red
didit hereditatē omnib; q' regnū
q' sacerdotū q' scificationem. sic
pmisit in lege spauim' qd' cito m̄
miserabit'. q' congregabit de sub
celo in eo cū sem. Erupit etiā nos de
magnis piculis: q' locū purgabit.

De iuda machabeo . . . 111.
q' tribus ei: q' de templi
magni purificatione: q' de are

... ad hunc locum ...
... de purificatione ...
... de templo ...
... de are ...
... de purificatione ...
... de templo ...
... de are ...
... de purificatione ...
... de templo ...
... de are ...

dedicatione. sed & de plūis que p̄tinet
ad antiochū nobile. & filiū eius eupā-
torem. & de illuminationib; que de
celo facte sunt ad eos. qui p̄uideis
fortit fecerunt. ita ut uniuersam
regionē. cū pauci essent uindicaret.
& barbarā multitudinē fugarent.
& famosissimū toto orbe templū
recuperarent & ciuitatē liberarent.
ut leges que abolende erant resti-
tuerent. dño cū omni tranquilli-
tate p̄tuo facto uis. Item que ab
iasone cyreneo quinq; libris comp-
hensa sunt. temptauim' nos uno
uolumine breuiare. Considerantes
enī multitudinē libror. & diffici-
tatem uolentib; q̄dem legere ag-
gredi narraones hystoriarū. p̄t
multitudinē rerum curauim'. uo-
lentib; q̄dem legere ut esset ani-
mi oblectatio. studiosis uero ut fa-
cile possint memorie comm̄dare.
omnib; autē legentib; ut uita cō-
feratur. & nobis quidē ipsis qui
opus hoc breuiandi causa susce-
pimus non facilem laborē. immo
uero negotiū plenū uigiliarū &
sudoris assūpsimus. sicut hi qui
p̄parant ciuiū & querunt alioꝝ
uoluntati parere. P̄pter multoꝝ
grām libent' labore sustinemus.
ueritatē quidē de singulis auc-
torib; concedentes. ipsi aū scdm

datam formā breuitati studentes. Si
enī noue domus architecto. de uni-
uersa structura curandū est. ei uero
qui pingere curat que apta sunt
adornatū exquirenda sunt. ita est
mandū est et in nobis. Item & in-
tellectū colligere. & ordinare ser-
monē. & curiosi partes singulas
quasq; inquirere hystorie. cōgruit
auctori. breuitatē uero dictionis
sectari. & executiones rerum uita-
re. breuitati cōcedendum est. Hinc
igitur rationē incipiem'. De p̄fati-
one tantū dixisse sufficiat. Stul-
tum etenī est ante hystoriā efflu-
ere. in ipsa autē hystoria succingi.

LECTIO PRIMA.
OSTENSE IFCI
uite excessum. cū susce-
pisset regnum antiochus. q̄ nobi-
lis appellabat. ambiebat iason fr̄-
onē. summū sacerdotiū adito re-
ge. p̄mitens ei argenti talenta
lx & trecenta. & exredib; aliis
talenta octoginta. Sup̄ hec p̄mit-
tebat & alia centū q̄nquaginta.
si potestati ei cōcederet gymnasium
& ephēbiā sibi cōstituere. et eos q̄
in ierosolimas erant. antiochenos
scribere. Quod cū rex annuisset
& obtinuisset p̄ncipatū. statim
ad gentile ritum cōtribules suos
transfere cepit. Et amotis hūis

que humanitati causa. iudeis a regibus fuerant constituta. pro hanc patrem eupolemi. qd ad romanos de amiceia & societate. functus est legatione. legitima cuius iura destituens. praua instituta sanciebat. Et em̄ ausus est sub ipsa arce gymnasium constituere. & optimos quosq; ephoborum in iupanaribus ponere. . 11. **E**rat hoc non intuitu. sed incrementu quoddam & profectus gentilis et algemene conuersationis. pp̄t impius & n̄ sacerdotus iasonus nefarius & mauditū scelus. ita ut sacerdotes iam n̄ circa altaris officia dediti eēt. s; cōtemp̄to templo & sacrificiis neglectis. festinantem participes fieri palestine. & p̄bitōnis ei iniuste & in exercitiis discer. & patrios qdē honores nihil habentes. grecas gloriā. optimas arbitrabantur. Quarū gratia. piculosa eos contentio habebat. & eorū instituta emulabant. ac poma his cōsimiles eē cupiebant. quos hostes & pericula habuerant. In leges enī diuinas impie agere. impune n̄ cōcedit. sed hec sequens tempus declarabit. Cū autē quinquennialis agō. tyro celebraretur. & rex presens eēt. misit iason facinorosus ab hierosolimis uiros speculatores. portantē argentu didragmas

trecentas insacrificius herculis. quas postulauerant hū qui ad portauerant. ut insacrificius erogarent. q̄a non oporteret in alios sumptus eas deputari. Sed hec oblata sunt q̄d ab eo qui miserat insacrificiu herculis. pp̄t presentes aut date sunt in fabricā nauium trigerū. Misso autē megyptū apollonio nestra filio. pp̄t primat̄ ptolomei philometori regis. cū cognouisset antiochus alienū se anegociis regni effectum. pp̄t ut utinam; consulens. profectus inde uenit iopen. & inde hierosolimā. & magnifice ab iasone & ciuitate susceptus. cū facularū luminibus. & laudibus ingressus est. & inde infemice exercitū conuertit. . 111. **P**ost trienniu tempus misit iason menelaū supradicti symonis fratrem. portantē pecunias regi. & de negociis necessariis responsa platurum. At ille cōmendatus regi. cū magnificasset facie potestatis eius. in semetipsū reuersus. summū sacerdotiū. supponens iasoni talenta argenti trecenta. acceptisq; a rege mandatus. uenit nihil quide dignū habens sacerdotio. animos uero crudelis tyranni. & fere belue iram gerens. Et iason quide. qui pp̄tum fratrem

captiuauerat. ipse deceptus. p̄fug.
mamanuten. expulsus est regione.
Menelaus autē p̄ncipatū quidē
obtinuit. de pecuniis uero regi
p̄missis nihil agebat. cū exactio
nem faceret sottratus qui arce
erat p̄positus. nam adhuc exactio
uestigaliū p̄tinebat. Quā ob
causam utriq; ad regem uocati.
menelaus amotus est a sacerdote
succeedente lisimacho fratre suo.
sottratus autē p̄latus ē cyprius.
Et cū hęc agerentur. contigit
tharsenses & mallotas seditionē
mouere. eo quod antiochi con
cubine regis dono eēt date.
festinant itaq; rex uenit sedare
illos. reuocato suffecto uno ex comi
tibus suis andronico. Ratus autē
menelaus accepisse se tempus o
portunū. aurea quedā uasa ē tem
plo furatus. donauit andronico.
& alia donauerat uendiderat
tyro. & p̄uicinas ciuitates. Quod
cū certissime cognouisset onias.
arguebat eum ipse in loco tuto
se continens antiochie secus das
nen. Vnde menelaus accedens
ad andronicū. rogabat ut omnia
iustificeret. Qui cū uenisset ad o
niam. & datus dextus cū iure
iurando. quamuis esset ei sus
pectus. fuassisset de asilo p̄ce

dere. statim eū p̄mitte. non ueri
tus iustitiā. Ob quā causā non
solum iudei. sed alie quoq; na
tiones indignabant. & moleste
ferebant de nece tanti uiri inui

Rsta. *LECTIO. I.*
FRFRSSYA
regem de cilicie
locis. adierunt iudei apud anti
ochiam. simul & greci. conqui
rentes de iniqua nece onie. Con
tristatus itaq; animo antiochus.
& flexus ad miscedam. lacrimas
fudit. recordatus defuncti sobri
etatem & modestiā. accensusq;
animis. andronicū purpura exu
tū. circūduci p̄ totam ciuitatem
iubet. & eodē loco quo monia
impietate cōmiserat. & sacre
gum uita p̄uari. dno illi dig
nam penā tribuente. Multis autē
sacilegiis in templo alisimacho
cōmissis. menelai consilio & di
uulgata fama. congregata est
multitudo aduersus lisimachū.
multo iam auro exportato. Tur
bis autē insurgentib; & animis
ira repletis. lisimachus armatus
fere tribus milib; inquis manu
bus uti cepit. duce quodā ty
ranno. etate parū & dementia
puecto. S; ut intellexer̄ cona
tum lisimachi. alii lapides. alii

buus. ut patrie & ciuium hostis. me-
gyptum extrusus est. Et q̄ mul-
tos de patria expulerat. p̄gre-
perit. lacedemonas p̄fectus. qua-
si p̄cognitione ibi refugium habi-
turus. & qui insepultos abiecerat
multos. ipse & inlamentat & in-
sepultus abicitur a sepultura. neq;
p̄grino usus neq; patrio sepul-
chro participans. *Lect̄ p̄ma.*

SUSPICATUS
est rex societatem de-
serturos iudeos. et
ob hoc p̄fectus ex egypto effera-
tus animis. ciuitatem quideꝫ ar-
mis cepit. iussit aut̄ militib; in-
ficere nec parcere occurrentib;
& p̄ domos ascendentes truci-
dare. faciebat ergo cedes uiue-
rum ac senoz. mulieruꝫ & natoꝝ
extimma. uirginuꝫ & paruuloꝝ
neces. Erant aut̄ toto triduo octo-
ginta milia m̄fecti. quadragin-
ta milia uincti. non minus autē
uenundati. Sed nec ista suffici-
unt. Ausus est intrare templum
uniuerse terre sanctius. mene-
lao ductore. qui legum & patre
fuit p̄ditor. & scelestus manib;
fumens sc̄a uasa. que ab aliis re-
gibus & ciuitatib; erant postea
adornatum loci & gl̄am. contrec-
tabat indigne & cōtaminabat.

ita alienatus m̄te antiochus. non
considerabat qd̄ p̄pter peccata
habitantium contra ciuitatem mo-
dicum dñs fuerat iratus. p̄pter
quod & accidit circa locū despec-
tio. Alioquin. nisi cōtigisset eos
multis peccatis esse inuolutos.
sicut heliodorus qui missus est
a seleucio rege. ad expoliandum
erarium. etiā hic statim adueni-
ens flagellatus ac repulsus utiq;
fuisset ab audacia. Verū non p̄-
pter locū gentē. sed p̄pter gen-
tem locū dñs aiegit. ideo q; &
ipse locus particeps factus est
populi maloꝝ. postea aut̄ fiet
socius bonoꝝ. Et qui derelictus
est in ira dī omnipotentis. ite-
rū in magni dī reconciliatione
cū summa gl̄a exaltabitur. *·II·*
gitur antiochus mille octingen-
tis ablati de templo talentis. ue-
lociter antiochia reuersus est.
existimans se p̄supbia terram
ad nauigandum. pelagus uero
ad iter agendum deduc̄. tū.
p̄pter mentis elationem. Reii-
quit aut̄ & p̄positos ad affligen-
dam gentē. hierosolimis qui-
dem philippū genere frigem.
morib; crudeliore eo ipso aquo
constitutus est. ingaharin aut̄
andronicū & menelaū. qui

gravi quā ceteri imminuebant civibus.
Cumq; appositus esset contra iudeos.
misit odiosum principem apolloniū.
cū exercitu viginti duob; milibus.
p̄cipiens eis om̄i p̄fecte; status int̄
ficere. mulieres ac iuvenes uende
re. Qui cū uenisset hierosolimam
pacē simulans. quieuit usq; ad san
ctā diem sabbati. q̄ tunc feriatis
iudeis arma capere suis p̄cepit.
om̄sq; qui ad spectaculū p̄cesserant
trucidauit. q̄ p̄uinitatem eū ar
matis discurrens. ingentē multi
tudinē p̄mit. iudas autē macha
beus qui decimus fuerat. secesserat
in desertū locū. ibiq; interfe
rat uitam in montib; eū suis age
bat. q̄ fem̄i cibo uescentes demo
rabantur. ne participes essent

Non inquinatio nis. . 111.
Non post multū tempus
misit rex senem quendam antioche
num. qui compelleret iudeos. ut
se transferrent a patriis q̄ dī le
gibus. cōtaminare etiā qd̄ in hiero
solū. • mis erat templū. q̄ co
gnominare iouis olympici. q̄ in
garibim put̄ erant hīi qui locū
habuabant. iouis hospitalis.
Pessima autē q̄ uniuersis grauis.
erat maloz incurio. Nam templū
luxuria q̄ cōmestationib; erat
plenū. q̄ scortantiū eū meretricib;.

sacratissq; edibus mulieres se vitro
ingerebant. vitro ferentes ea que
non licebat. Anare enī erat plenū
uictus. que legibus p̄hibebant.
Neq; enim sabbata custodiebant.
neq; dies sollempnes patriū serua
bant. nec simplicit̄ se quisquam
iudeū esse confitebat. Ducebant
autē cum amara necessitate. iudic
natali regis ad sacrificia. q̄ cum
liberi sacra celebrarent. cogebant
hedera coronati libero circuire.
Decretū autē exiit iuximas genti
liū ciuitates. suggerentib; ptolo
meis. ut pari modo q̄ ipsi aduer
sus iudeos agerent ut sacrificare;
eos autē qui nouent transire ad
statuta gentiliū int̄ficerent. Erat
autē uidere miseria. Duce enī mu
lieres delate sunt natos suos circū
cidisse. Quas infantib; ad uera
suspensis. cum publice p̄uinitatē
circūduxissent. p̄muros p̄cipita
uerunt. Alii uero ad iuximas coe
uites speluncas. q̄ latenter sabbata
diem celebrantes. cum indicati
essent philippo. flammi succen
si sunt. eo quod uerebant̄ p̄pter
religionem q̄ obseruantia. ma
nu sibi met̄ auxiliū ferre. Ty

O L E C T I O P̄ma.
B S F C R O
eos qui hunc librū

lecturi sunt. ne abhorrescant propter
aduersos casus. sed reputent ea que
acciderunt. non ad meritum sed ad
correctionem esse generis nostri. Et
enim multo tempore non sinere pec-
catoribus exsententia agere. sed
statim ultiones adhibere. magni
beneficium est iudicium. Non enim
sicut in malis nationibus dominus patien-
ter expectat. ut eas cum iudicii
dies uenerit implentudinem pecca-
torum puniat. ita et in nobis statuit.
ut peccatis nostris in fine deuolutis.
ita demum in nos uindicet. Propter
quod nunquam quidem a nobis mi-
sericordiam suam amouet. corrip-
ens uero in aduersis populum suum
non derelinquit. Sed hec nobis
ad comonitionem legentium dicta
sunt paucis. iam autem ueniendum
est ad narrationem.

Igitur eletharus de portibus seri-
barum uir etate puerus. et uultu
decorus. apto ore hians. compel-
lebat carnem porcina manduca-
re. At ille gloriosam mortem magis
quam odibilem uitam plectens. uo-
luntarie ibat ad supplicium. Intu-
ens autem quemadmodum oporteat
accedere. patienter sustinens. de-
stinavit non admittere uicta
propter uitae amorem. Huius autem qui
astabant iniqua ratione como-

ti. propter antiquam uiri amicitiam
tollentes eum secreto. rogabant
afferi carnes quibus uesci ei lice-
bat. ut simularet manducasse.
sicut rex imperauerat de sacri-
ficio caribus. ut hoc facto amor-
te liberaret. Et propter uetem ami-
ciciam. hanc in eo fecerunt hu-
manitatem. At ille cogitare cepit
etatis ac senectutis suae eminenti-
am dignam. et ingenuitatem nobi-
litatis canicie. atque a puero opti-
me conuersationis. et secundum scien-
tiam et ad deo condite legis constituta.
respondit cito dicens permitti se
uelle infernum.

Non etatem nostram dig-
num est inquit finge-
re. ut multi adolescentium arbitra-
ti eletharum nonaginta annorum.
transisse ad uitam alienigenam. et
ipsi propter meam simulationem. et
propter modicum corruptibilis uitae
tempus decipiant. et per hoc ma-
culam atque execrationem meae se-
nectuti conquiram. Nam et si in
sensu tempore supplicium hominum
eripiar. sed manus omnipotentis neque
uiuens. neque defunctus effugiam.
Quam obrem fortiter uitam exce-
dendo. senectute quidem dignus
apparebo. adolescentibus autem
exemplum forte relinquam. si per-

pro animo fortit̄ p̄ grauisimis & sc̄is
simis legibus. honesta morte p̄ sum-
gar. Hūc dictis. confestim ad sup-
plicium traheretur. hi aut̄ qui eū
ducebant & paulo ante fuerant mi-
tiores. inuā uersi sunt. p̄pter ser-
mones ab eo dictos. quos illi par-
rogantiā platos arbitrabantur.
Sed cū plagis p̄meret̄. ingemu-
it & dixit. Dñe qui habes sc̄am
scientiam manifeste sc̄is tu. q̄a
cū amorte possem liberari. du-
ros corporis sustineo dolores.
Sec̄m animā uero p̄pter timorē
tuum ubenter hec patior. Et iste
q̄dem hoc modo uita discessit.
non solū iuuenib; sed & uniuersis
se genti memoriā mortis sue.
ad exemplū uirtutis & fortitudinis
derelinquens. L 1.

G I T U R A N T I O C T V S
cepit ex graui supbia deductus.
ad agnitionē suū uenire diuina
ammonit̄. plaga. p̄monita sin-
gula dolorib; suis augmenta ca-
piantibus. Et cū nec ipse iam fe-
torem suū ferre posset. ita ait.
Iustū est subditū esse dō. & mor-
talem non paria dō sentire. Ora-
bat aut̄ hec sc̄elettus dñm aquo
non esset nudiam consecutus.
& ciuitatē ad quā festinans ue-
niebat. ut eam ad solū deduce-

ret & sepulchrū cōgestorū faceret.
nunc optat uberiā reddere. & uide-
os quos ne sepultura quide dignos
habituos. sed a uibus ac feris duri-
piendos traditurū. & cū paruulis
extimaturū dixerat. equales nē
athemiensib; facturū pollicet̄. Tem-
plum etiā sem̄ quod prius expo-
luauerat. optimis donis ornaturū.
& p̄tinentes ad sacrificia sumptis
de redditibus suis p̄staturū. Sup
hec & uideū futurū. & omnē lo-
cum terre p̄ambulaturū. & p̄di-
caturum dī potestatem. . 11.

Non cessantib; dolorib;
sup uenerat enī meum
iustū dī iudiciū desperans. scri-
psit ad uideos modū de p̄cationis
ep̄lam hec continēt. Optimis
euuib; uideis plurimā salūtē. &
bene ualere & esse felices. rex et
princeps antiochus. Si bene ua-
letis & filiū ur̄i. & exsententia uo-
bis cuncta sunt. maximas agim̄
grās. Et ego in infirmitate con-
stitutus. ur̄i aut̄ benignē me-
mor. regressus de p̄sidis locis.
& in infirmitate graui app̄henss.
necessariū dixi p̄ communi utili-
tate curam habere. non despe-
rans memetipsū. sed spem mul-
tam habeo effugiendi infirmita-
tem. Respicies aut̄ qđ & pat̄-

quod tempore: modo: in: quibus: di-
citur: exercitū: ostendit: qui: post
de: iudicium: p̄meret̄: ut: huiusd
comitum: accedere: ut: atheniē:
munitur: uicem: in: qua: uere
gomb;: enim: eu: esse: tam: sum
na: dicitur: non: uirtutum
dñe: confidam: de: p̄
potentes: quolq;: &: memos: tam
p̄tē: uictuam: &: exercitum
op̄tante: deliqua: filio: me
non: antiochi: regem: qui: sepe
re: uicem: in: superior: regni: mul-
ta: h̄m: commūdiū: &: scripti
adē: q̄: sub: iustis: sunt: Oro
itaq;: uel: &: p̄: memore: be-
nificē: p̄: uel: &: p̄: in
p̄: q̄: q̄: consider: h̄m: dñe
q̄: ad: filiū: meū: Condo: uicem
in: modeste: &: humane: astu
&: scripti: p̄: p̄: meū: cō-
munit̄: uel: f̄: . 111
gū: hominū: &: diphēmi:
p̄: p̄: uel: &: ut: ipse
dñs: tradidit: p̄: p̄: in
ad: iustitū: dñm: in: f̄
ē: iustitū: ad: ut: ipse
p̄: ad: iustitū: dñm:
tam: h̄m: antiochi: dñm:
m̄: uicem: filiū: inḡ: uicem
dñm: h̄m: uel: aut̄: q̄: uicem
dñm: dñm: se: p̄: uicem

quib; tempib; in locis superiorib; da-
cebat exercitū. ostendit qui post
se suscepit principatū. ut siquid
contrariū accideret. aut difficile
munitaret. scientes hi qui in re-
gionib; erant. cui esset rerū sum-
ma derelicta non turbarentur.
Adhuc considerans de primo
potentes quosq; & uicinos. tem-
pibus insidiantes. & euentum
expectantes. designauit filiū me-
um antiochū regem. quē sepe
recurrens in superiora regna. mul-
tis ur̄m comendabā. & scripsi
adeū que subiecta sunt. Oro
itaq; uos. & peto. memores be-
neficiorū publice & priuatum. un-
quisq; conseruet fidem ad me
& ad filiū meū. Confido enim
eū modeste & humane acturū.
& sequentē propositum meū. co-
munem uobis fore. . III .
Igitur homicida & blasphemus.
pessime percussus. & ut ipse
alios tractauerat p̄gre in mon-
tib; miserabili obitu uita functus
ē. Transferebat autē corpus phi-
lippus cōiactaneus ei. qui me-
tuens filiū antiochi ad ptolo-
meū metora filiū in egyptum
abiit. Machabeus autē & qui eū
illo erant. dno se p̄tegente tem-

plum quidem & ciuitatē recepit.
aras autē quas alienigenę p̄ pla-
teas struxerant. itemq; delubra
demolitus ē. & purgato templo
aliud altare fecerunt. & de
ignitis lapidib; igne concepto.
obtulerūt sacrificia post biennū.
& incensū & lucernas & panes
propositionis obtulerūt. Quib; ge-
stis. rogabant dñm p̄strari in-
t̄tam. ne amplius malis talib;
inciderent. sed & si quando pec-
cassent. ut ab ipso mitius corri-
perent. & non blasphemis ac
barbaris hominib; traderent.
Qua die autē templū ab alieni-
genis pollutū fuerat. contigit
eadem die purgationē fieri.
uicesima & quinta mensis qui fu-
it casleu. & eū lectia dieb; octo
egerunt. in modū tabernaculoꝝ.
recordantes quod ante modicū
tempus. die sollempnē taberna-
culoꝝ in montib; more bestiarū
egerant. p̄t̄ qd̄ tyrsos & ra-
mos uirides. & palmas p̄fere-
bant ei. q̄ p̄sp̄erant mundari
locū suū. & decreuerūt comuni
p̄cepto & decreto uniuerse gen-
ti iudeoꝝ omnib; annis agere di-
es istos. Et antiochi quē q̄ app̄-
lat̄ ē nobilis. uir̄ excessiua
se habuit.

NLECTIO . 1 .
HINC DE EUPA
tore antiochi filio im
pu . que gesta sunt narrabimus .
bituantes mala ● que in bellis
gesta sunt . hic suscepto regno
constituit sup negotia regni ly
siam quenda femel & syrie mu
licie principē . Nam ptolomes
qui dicebatur marcer . iusti re
nax esse erga iudeos instituit .
& p̄cipue p̄pter iniquitatē . que
facta erat in eos . & pacifice age
re cum eis . Sed ob hoc accusat
ab amicis apud eupatorem . cū
frequenter pditus audiret . eo qd
cypriū creditus a silometore de
fecisset . & ad antiochū nobile
translatū etiam ab eo recessisset .
ueneno finivit uitā . Gorgias
aut cū esset dux locoꝝ . assump
tis aduentū frequenter iudeos
debellabat . iudei uero qui tene
bant oportunas munitiones .
Hugatos ab hierosolimis suscipi
ebant . & bellare temptabant .
ii qui erant cū ma . 11 .
chabeo . p̄ orationes dñm
rogantes . ut esset sibi adiutor .
impetū fecerunt in munitiones
idumeoꝝ . multa q; in insistentē
loca obtinuerunt . & occurrentes

interemerūt . & om̄s simul non mi
nus a iugum milib; trucidauerūt .
Quida aut cū confugissent indu
as turrel ualde munitas . omnem
apparatū ad repugnandū haben
tes . machabeus ad hoz expugnati
onem reueto symone & iosepho
idem machabeus eisq; qui cū ip
sis erant satis multi . ipse ad eas
que amplius purguebant . pug
nas conuersus est . Et i uero qui
cū symone erant cupiditate du
cti . a quibdam qui inturb; erant
suasi sunt pecunia . & septuagin
ta milib; didragmis acceptis di
miserunt quosda effugere . Cum
aut machabeo nuntiātū esset
quod factū est . congregatis pn
cipibus populi . accusant quod
pecunia fratres uendidissent .
aduersarius eoz dimissis . hos g
pditores facto interfecit . & confe
stim duas turrel occupauit . Ar
mis aut ac manib; om̄a p̄spere
agendo induab; munitioib;
plusquā iugum milia pemit .

Timotheus qui . 111 .
prius audeis fuerat su
peratus . conuocato exercitu per
egrine multitudinis . & congre
gato exercitu asiāno aduenit .
quasi armis iudeam capturus .

machabeus aut q...
exercitum...
machabeus aut q...
exercitum...

Machabeus autē & qui eū ipso erant
appiante: illo dep̄cabant̄ d̄m. cap̄
terram asp̄gentes. lumbosq; eihel
is p̄cincti. ad altaris crepidinē puo
luti. ut sibi p̄pitiis inimicis autē
eoz esset inimicus. & aduersaretur.
sicut lex dixit. s̄ ita post orationē
sumptis armis. longius de ciuita
te p̄cedentes. & p̄ximis hostib; re
effecti resederunt. Primo autē solus
ortu. utriq; cōmiser̄. isti quidem
uictorie & p̄spirantis sponso rē. eū
uirtute d̄m habentes. illi autē
duce belli animū habebant. Sed
eū uehementis pugna esset. apparu
erunt aduersarij de celo uiri q̄nq;
mequis frenis aureis decori. duca
tum iudeis p̄stantes. ex quib; duo
machabeū mediū habentes. armis
suis circūseptū. incolomē cōserua
bant. in aduersarios autē tela & ful
mina iaciebant. ex quo & cecitate
confusi & repleti p̄turbatione ca
debant. Int̄fecti sunt autē. uigin
ti milia quingenti & equites sexcen

ti. **LY** **L E C T I O . 1 .**

I M O T H E Y S C O N

fugit in gāhara p̄sidium

T munitū. cui p̄erat cereas. Macha
beus autē & qui eū eo erant letan
tes ob sederunt p̄sidium dieb; qua
tuor. At hi qui inturbib; erant lo

ei firmitate confisi. supra modum
maledicebant. & sermones nefan
dos iactabant. Sed dū dies quinta
ululsceret. uiginti iuuenes ex his
q̄ eū machabeo erant. accensi ani
mis p̄pter blasphemā uirtutē acces
cesserunt admirū. & feroci animo
incedentes ascendebant. Sed &
aliū similiter ascendentes turres.
portasq; succendere aggressi. atq;
ipsos maledicos uiuos cōcremare.
p̄continū autē bichū p̄sidio ua
stato. timotheū occultantē se. in q̄
dam reptum loco p̄merunt. et
frēm illi cerean. & apollofanen oc
ciderunt. Quib; gestis. in ymnis
& confessionib; benedicebant do
minū. qui magna fecit miser. et
uictoriam illis dedit. .11.

P aruo post tempe. lysias
p̄curator regis & p̄pinqus.
ac negotioꝝ p̄positus. grauit̄ ferens
de his que acciderant. congregatis
octoginta milib; & equitatu uni
uerso. ueniebat aduersus iudeos.
existimans se ciuitatē q̄dem captā.
gentib; habitaculū facturū. tem
plum uero in pecunie questu. sic
cetera delubra gentiū habiturū. &
p̄singulos annos uenale. sacerdo
tū. nusquā recogitans d̄i potesta
tem. s; mte effrenat̄ in multitu

lato . nos uolentes eos qui sunt in re-
gno nro sine tumultu agere . q̄ re-
bus suis adhibere diligentiam .
audiuim' uideos non consensisse
pati . ut transferrent' adritū gre-
corū . sed tenere uelle suū institutū
ac p̄terea postulare concedi sibi
legittima sua . Volentes igit' hanc
quoq; gentē quietam esse . statu-
entes iudicauim' templū restitui
illis . ut agerent scdm̄ maiorū suorū
consuetudinē . Bene igitur fece-
ris . si miseris ad eos q̄ dextrā de-
deris . ut cognita nr̄a uoluntate
bono animo sint . q̄ utilitatibus

Apprius deseruiant . . 11 .
di uideos regis epla ta-
lis erat . Rex antiochus . senatu
iudeorū q̄ ceteris iudeis salutē . Si
ualetis . sic estis ut uolum'. Sed
q̄ ipsi bene ualem'. Adit nos me-
nelaus . dicens uelle uos descen-
dere ad uros qui sunt apud nos .
Hic igitur qui comeant usq; ad
diem tricesimū m̄sis xandici . da-
mus dextrās securitatis . ut iudei
utantur cibis q̄ legib; suis sicut
q̄ prius . q̄ nemo illorū ullomo-
do molestiā patiatur . de his que
pignoratitiā gesta sunt . Misi autē
q̄ menelaū . qui uos alloquatur .
ualetē . Anno centesimo quadra-

gesimo octauo . xandici m̄sis quita-
decima die . miserunt etiā roma-
ni eplam . ita se habentē . Quintus
memius q̄ titus manilius . legati
romanoz . populo iudeoz salutē
De his que lysias cognat' regis .
cōcessit uobis . q̄ nos cōcessimus
De quib; autē iudicauit referendū
confestim aliquē mittite . diligen-
tius int' uos conferentes . ut decer-
namus sicut cōgruit uobis . Nos
enī antiochiā accedimus . ideo q;
festinate rescribere . ut nos quoc-
sciamus . cui estis uoluntatis . Be-
ne ualete . Anno centesimo qua-
dragesimo octauo . quinta decim
die m̄sis xandici . his factis pacti-
onib; lysias p̄gebat ad regem .
iudei autē agriculture opam da-
bant . Sed hi qui resederant . ty-
motheus q̄ apollonius gehenne
filius . sed q̄ ieronimus q̄ demo-
phon sup hos q̄ mecanor cypri-
tates non sinebant eos in silentio
agere q̄ quiete . . 111 .

Sopite uero tale quoddā flagitiū
p̄petrarunt . Rogauerunt iude-
os cū quibus habitabant ascen-
dere scaphas . quas parauera int' ci-
uicorib; q̄ filiis . quasi nullis in-
ciis inter eos subiacentib; . Sed
cōmune itaq; decretū eunt

fidio decem milia uiros. . 11 .

MACHABEUS
ordinatus circum se sex mi-
libus. & constitutus pro
hortel' aduersus tymotheu' pces-
sit. habentem secum centum iugum
milia peditum. & equitum quoque duo
centa. Cognito autem iude' aduen-
tum. tymotheus praemisit mulieres
& filios & reliquum apparatus inpro-
dium quod carnion dicitur. Erat enim
inexpugnabile. & accessu difficile.
propter locorum angustias. Cumque co-
horts iude' prima apparuisset. ti-
mor hostibus incussus est experien-
tia dei. qui uniuersa conspexit. &
in fugam conuersi sunt alius alio.
ita ut magis alius decerent. et
gladio suorum ictibus debilitarent.
Iudas autem uehementem instabat. pu-
mens profanos. & prostravit ex eis
viginti milia uiros. Ipse uero ty-
motheus incidit in partes dosi-
thei & sosipatrii. et multis precibus
postulabat ut uiuus dimitteret.
eo quod multorum ex iudeis parentes
haberet ac fratres. quos morte eius
decipi eueniret. Et cum fidem de-
disset. restitutum se eos secundum con-
stitutum. uelut eum dimiserunt propter
statutum salutem. . 111 .

Iudas egressus est a carnio. interfecit

his iugum quinquaginta milibus. Post horum
fugam & necem. mouit exercitum
ad ephron ciuitatem munitam. in qua
multitudo diuersarum gentium habi-
tabat & robusti iuuenes primis
consistentes. fortiter repugnabant.
In hac autem ciuitate machine multe.
& telorum erat apparatus. Sed cum
omnipotentem inuocassent. qui po-
testate uires hostium confregit. ce-
perunt ciuitatem. & ex eis qui intus
erant. iugum quinquaginta milia prostra-
uerunt. Inde ad ciuitatem setharum
abierunt. que ab hierosolymis sex-
centis stadiis aberat. Contestantibus
autem his qui apud setopolitas e-
rant iudeis. quod benigne ab eis
haberent etiam temporibus infelici-
tatis. quod modeste secum ege-
runt. gratias agens. exhortatur
etiam de cetero erga genus suum beni-
gnos esse. Venerunt autem ierosoli-
mam die sollempni. septimanarum
instante. & post pentecosten abi-
erunt contra gorgiam propositum
idumee. Exiit autem cum peditibus
tribus milibus & equitibus quadrin-
gentis. quibus congressus contigit
paucos ruerunt iudeorum. Dositheus
uero quidam de bacchenoris eques
uir fortis. gorgiam tenebat. & cum
uellet eum capere uiuum. eques quidam

habens cineres. hęc p̄spectum habe
bat imp̄cept. Inde meincē uisit
deici sacrilegum omnib; eum p̄pel
lantib; admittitū. q̄ tali lege p̄ua
ricatorem legis. contigit mori. nec
terre dare menetaū. etquidē satis
iuste. Nam qui multa erga aram
dī delicta cōmisit. cui ignis q̄
eius erat sēs. ipse meineris mor
te damnatus est. Sed rex n̄te
effrenat̄ ueniebat. nequorē se
iudeis ostensurū. Quibus iudas
cognitis. p̄cepit populo ut die
ac nocte d̄m inuocarent. quo
sicut semp̄ q̄ nunc adiuuaret eos.
quippe qui lege q̄ patria scō q̄
templo p̄uari uerent̄. ac p̄p̄m
qui nup̄ paulolū respicisset. ne
fineret blasphemus rursus natio

Omnibus subdi.
mnibus itaq; id simul
facientib; q̄ petentib; ad d̄no mi
sericordiā cum fletu q̄ ieuuni
is. p̄tridū continuo p̄stratus.
hortatus est eos iudas ut se p̄pa
rarent. Ipse uero cū seniorib; co
gitauit. priusquā rex admoue
ret exercitū ad iudeam. q̄ opti
neret ciuitatē. exire q̄ d̄m iu
dicio cōmittere exitum rei. Dan
itaq; potestātē omnium d̄o mun
di creatori. hortatus est suos

ut fortū dimicarent. q̄ usq; ad
mortē p̄legib; templo. ciuitate.
patria. q̄ ciuib; starent. Circa
modū exercitum constituit.
q̄ dato signo suis. dī uictoria
iuuenib; fortissimis electis. noc
te aggressus est aulam regiam
meatus. interfecitq; uiros qua
tuor milia. q̄ maximū elephantū
cum his qui sup̄ positi erant.
summoq; motu ac p̄turbatio
ne hostiū replentes. rebus pro
spere gestis abierunt. Hoc aut̄
factum est die illucescente. ad
iuuante eū d̄m p̄tectione. Sed
rex accepto gustu audacie. iude
orū arte difficultatis locoꝝ tem
ptabat. q̄ bethsure quod erat
iudeoꝝ. p̄sidiū munitū castra ad
mouebat. sed fugabat̄. impin
gebat̄. minuebatur. His aut̄ q̄
intus erant. iudas necessaria mit
tebat. Cūntiauit aut̄ myſteria
rodocus quidā de iudaico ex
ercitu. qui requisitus. cōmp̄hen
sus. conclusus est. Iterū rex ser
monē habuit ad eos qui erant
in bethsuris. dextram dedit.
accepit. abiit. cōmisit cū iuda

Vsupatus est. L. I.
T C O G N O U I T
rex rebellasse philip

pum antiochie qui relictus erat sup
negotia mente consternat. uide
of dep̄cans. subditusq. eis iurat
de omnib; quib; iustū uisum est.
q̄ reconciliat obtulit sacrificiū.
honorificauit templū q̄ mune
ta posuit. machabeū amplexus
est. q̄ fecit eum abptolomade
usq; gerrenos ducē q̄ p̄ncipem.
Vt autē uenit ptolomaidā. grauit̄
ferebant ptolomenses amicitie
conuentionē. indignantes ne
forte fedus irumperent. Tunc
ascendit lysias tribunal q̄ expo
suit rationē. q̄ pplm̄ sedauit.
regressusq; est antiochiā. q̄ hoc
modo regis p̄fectio q̄ reditus
p̄cessit. Sed post triennū tem
pus cognouit iudas. q̄ qui cū
eo erant. demetriū seleuei. cū
multitudine magna q̄ nauib;.
p̄ portū tripolis. ascendisse ad
loca oportuna. q̄ tenuisse regi
onem aduersus antiochiū. q̄ ei

Aducem lysiam. .11.
leimus quidā. q̄ sum
mus sacerdos fuerat. sed uo
luntarie conquinat est tempi
bus cōmixtionis. considerans
nullos sibi esse salutē neq; ac
cessum ad altare. uenit ad regē
demetriū. centesimo q̄ octaua

gesimo anno. offerens ei auream
coronā q̄ palmā. sup̄ hec q̄ tallo
qui templi esse uidebant. q̄ ip
sa quidē die situit. Tempus autē
oportunū demetrie sue nactus. cō
uocatus ademetrio ad consiliū q̄
m̄rogatus quib; rebus q̄ cōsiliis
iudei niterent. respondit. Ipsi
qui dicunt assidei iudeorū. quib;
p̄est iudas machabeus. bella nu
trunt. seditiones mouent. nec
patiunt̄ regnū esse quietū. Nā
q̄ ego defraudat̄ parentū gla
dico autē summo sacerdotio. Huc
ueni. primo q̄dem utilitatibus
regis fidem seruans. sed cō autē
consulens eum; nam illoꝝ pra
uitate uniuersū genus n̄m non
minime uexatur. sed his singu
lis oro rex cōguitis. q̄ regioni et
generi scdm̄ p̄uulgatā omnib;
humanitatē tuā p̄spice. Nam
quādiu sup̄ est iudas. impossi
bile est pacem eē negotus. .111.

Talibus ad hoc dictis. q̄
ceteri amici hostilit̄ ha
bentes aduersus iudā. inflama
uer̄ demetriū. Qui statim meanoꝝ
p̄positū elefantorū. ducē misit
iudē. datus mandatis. ut ipsū
q̄dem iudam caperet. eos uero qui
cū eo erant. disperseret. q̄ con

tueret alicuius maximū templi sū-
mum sacerdotē. Tunc gentes que
de iudea fugerant iuda. segregati
se meanori miscebant. miseria
et elades iudeorū. p̄sp̄itates rerum
suarū existimantes. Audito itaq;
iuda meanoris aduentu. et con-
uentu nationū. consp̄si terra. ro-
gabant eū qui populū suū con-
stituit metrum custodiret. q̄q;
suā portionē signis euidentissi-
mis p̄tegit. Impante autē duce
statim inde mouerunt. et conue-
nerunt ad castellū deffau. Symon
uero frater iude comiserat eū mea-
nore. sed comitatus est repentino
aduentu aduersarioꝝ. Hicanor
tam audiens uirtutē comitū iu-
de. et animi magnitudinē quā
p̄patrie certaminib; habebant.
sanguine iudiciū facere metue-
bant. Quā obrem misit possido-
nū et theodotū et matian. ut
darent dextras atq; acciperent.
Et eū diu de his consiliū ageret.
et ipse dixit admittitudinē retu-
lisset. omnū una fuit sententia
amicieis annuere. Itaq; diem
constituer̄ qua secreto inter se
agerent. et a singulis selle plate
sunt et posite. Precepit autē iu-
das armatos esse. locis oportu-

nis. ne forte ab hostib; repente ali-
quid oreretur. et congruū collo-
quiū fecerunt. **LEET. 1.**
Morabatur meanor hieo-
solumis. et nihil inque-
agebat. gregesq; turbarū que cō-
gregate fuerant dimisit. Habe-
bat autē iuda semp carū. et ex
animo uero erat inclinatus. Ro-
gabatur eū ducere uxore. suos
percreare. nuptias facere. qui et
egit. cōmunūq; uiuebant. Alica-
mus autē uidens caritatē uiorū
adinuicē. et conuentiones uenit
ad demetriū. et dicebat meano-
rem rebus alienis assentire. iuda
q; regni insidiatorē. successorē
sibi destinasse. Itaq; rex exasp̄at.
et pessimis huius criminatiomb;
irritatus. scripsit meanori di-
cens grauer se q̄dem ferre de
amicieis conuentione. iuberet
tam machabeū cieus uinctū
mittere antiochiā. Quib; cogni-
tis meanor cōsternebatur. et
grauit̄ ferebat. si ea que conue-
nerant. irrita faceret nihil lesus
auro. S; q̄a regi resistere non
poterat. oportunitatē observa-
bat. quo p̄ceptū p̄ficeret. Ma-
chabeus uidens austerius secū
agere meanorē. et consuetū oc-

sup turbas. inuocans dominatore
uite ac spe. ut hec uita iterum redde
ret. atq; ita uita defunctus e. In
canor aut ut comput iudam esse
inlocis samarie. cogitauit die sab
bati cum omni impetu comittere.
Iudeis uero qui illum p necessitate
sequentib; sequebantur dicentib;
ne ita feroerit q; barbare feceris.
sed honore tribue diei seificati
onis. q; honora eum qui uniuersa
conspicit. ille infelix interroga
uit si est potens in celo. qui impa
uit agi diem sabbatorum. Et respon
dentib; illis est dñs unius. in ce
lo potens. q; iussit agi septimam
die. At ille ait. Et ego potens su
sup terram. q; impero sumi arma.
q; negocia regis impleri. Tamen
non obtinuit. ut consiliu p ficeret.

NLECTIO PRIMA
NICANOR CYO
summa supbia erectus.

cogitauerat comune tropheum
statuere de iuda. Machabeus aut
confidebat semp cum omni spe au
xilium sibi ad dno affuturum. q; hor
tabat suos ne formidarent ad ad
uentum nationum. s; in mente haberent
adiutoria sibi facta de celo. et
ne sperarent ab omnipotente af
futuram sibi uictoria. q; allocutus

illos de lege ac prophetis ammonens
etiam certaminum que fecerant prius.
pmpuores eos constituit. q; ita
animis eorum erectis. simul ostendens
gentium fallaciam. q; uiramentorum pua
ricationem. Singulos aut illoz ar
mauit. non clipei q; haste muni
tione. sed sermonib; aptis q; ex
hortationib; exposito digno fi
de somnio. p quod uniuersos
letificauit. Erat aut huicemodi
uisus. Oniam q; fuerat summus
sacerdos. uirum bonum q; benignum.
uerecundum uisu. modestum mori
bus. q; eloquio decorum. q; qui
a puero in uirtutibus exercitatus sit.
manus p tendente. orare populi
populo iudeorum. Post hec q; ap
paruisse alium uirum. etate q; gla
mirabile. q; magni decoris habi
tudine circa illum. responden
te uiro oniam dixisse. hic est
fratrum amator q; populi israel. hic
e qui multum orat p populo et
uniuersa sancta ciuitate. hieremias
propheta dei. Extendisse aut hieremiam
dexteram. q; dedisse ei gladium au
reum dicentem. Accipe sanctum gladi
um munus a deo. quo decies ad
Euersarios populi mei israel.
exhortati itaq; .11.
uide sermonibus bonis ualde.

de qb' extolli possit impetus. q' am
mi iuuenū confortari. statuer' dimi
care q' confluere fortū. ut uirtus
de negotiis indicaret. eo qd' eui
tas q' scā q' templū p'clitarentur.
erat enī p'xorib; q' filiis. itemq;
p'fratrib; q' cognatis minor sollici
tudo. maximus uero q' p'mus p'
sentate tumor erat templi. Sed q'
eos q' incuitate erant. n̄ minima
sollicitudo habebat. p'his q' cōgres
si erant. q' cū om̄s sperarent ui
dicū futurū hostesq; adessent.
atq; exercitus esset ordinatus. be
stie; equitesq; oportuno in loco
compositi. considerans machabe
us aduentū multitudinis. q' ap
paratū uariū armorū. ac ferocita
tem bestiarū. extendens manū
in celū. p' digita facientē dñm in
uocauit. q' n̄ scdm armorū poten
tiā. s; p' ut ipsi placet. dignis dat
metoriā. Dixit autē inuocans hoc
m̄. Tu dñe q' misisti anglm̄ tuū
sub ehechia rege iuda. q' misisti
cisti de castris semnecharib cen
tū octoginta quinq; milia. et
nē dñator celoz mitte anglm̄ tu
um bonū ante nos in timore et
tremore magnitudinis brachiū
tui. ut metuant q' cū blasphemia
ueniant aduersus sem̄ in tuū.

Et hic q'dem ita porauit. Nicanor
autē q' cū ipso erant. cū tubis et
canticis admouebant. . IIII .
Iudas q' qui cū ipso erant inuocato
do p' orationes. congressi sunt ma
nu q'dem pugnantes. sed cordib;
dñm orantes. p'strauer' n̄ minus
iginta milia. p'sentia dī magni
fice delectati. Cūq; cessassent. q'
cū gaudio redirent. cognouer' ni
canorē tuisse cū armis suis. Facto
itaq; clamore. q' turbatione su
sentata. p'ata uoce omnipotentē
dñm benedicebant. Precepit autē
udas q' p' om̄a corpe q' animo
mori p' euib; paratus erat. caput
nicanoris q' manū cū humero ab
scissam. hierosolumā p'ferri. Quo
cū uenissent. cūocatis contib;lib;
q' sacerdotib; ad altare accessit.
q' eis q' in arte erant. q' ostenso capi
te nicanoris. q' manu nefaria quā
extendens contra domū scām
om̄ptis dī magnifice glificat' ē.
Manū autē dementis contra templū
suspendi. Om̄s igit' celi dñm be
nedixer' dicentes. Benedict' dñs
q' locū suū in cētaminatū cōseruauit.
Suspendit autē nicanoris caput
in sūma arce. euidens ut eēt. et
manifestū sit ap'clūm dī. Itaq;
om̄s cōmuni p'fite. q' uenirent.

... modo die ubi dicitur celebrata
... habet autē dicitur
... die ubi dicitur
... p' orationes
... congressi sunt
... manu q'dem
... pugnantes
... sed cordib;
... dñm orantes
... p'strauer'
... n̄ minus
... iginta milia
... p'sentia dī
... magnifice
... delectati
... Cūq; cessassent
... q' cū gaudio
... redirent
... cognouer'
... nicanorē
... tuisse cū
... armis suis
... Facto
... itaq; clamore
... q' turbatione
... su
... sentata
... p'ata uoce
... omnipotentē
... dñm benedicebant
... Precepit autē
... udas q'
... p' om̄a corpe
... q' animo
... morti p'
... euib;
... paratus erat
... caput
... nicanoris
... q' manū
... cū humero
... ab
... scissam
... hierosolumā
... p'ferri
... Quo
... cū uenissent
... cūocatis
... contib;lib;
... q' sacerdotib;
... ad altare
... accessit
... q' eis q'
... in arte
... erant
... q' ostenso
... capi
... te nicanoris
... q' manu
... nefaria quā
... extendens
... contra domū
... scām
... om̄ptis dī
... magnifice
... glificat' ē
... Manū autē
... dementis
... contra templū
... suspendi
... Om̄s igit'
... celi dñm
... benedixer'
... dicentes
... Benedict'
... dñs
... q' locū suū
... in cētaminatū
... cōseruauit
... Suspendit autē
... nicanoris caput
... in sūma arce
... euidens ut eēt
... et
... manifestū sit
... ap'clūm dī
... Itaq;
... om̄s cōmuni
... p'fite
... q' uenirent

nullomodo diē istū absq; celebra-
te p̄terire: habere autē celebritatem
tēra decima die m̄sis adar: qd̄ dīr
syrace: ieanoce: p̄ die: mardochei
die: Igitur hū erga nicānorē gestis:
q̄ exulū tempib; ab hebreis ciuita-
te possessa: ego quoq; in hū faciā
finē sermonis. Et si q̄dem bene: q̄
ut hystoriace competit q̄ ipse ue-
lum: si autē m̄n̄ digne: cōcedendū
est m̄. Si enim uinū bibere sem-
per: aut semp aquā contrariū est:
atq; aut uti delectabile: ita le-
gentib; si semp exaciat sit ser-
mo: n̄ erit gratus. Hic ergo erit
consumatus. *Explicit scđs li-
ber Machabeoz. Que; sequuntur
de priori libro Machabeozū s̄.*

D *LEETIO . I .*
IXIT MATTHA
thias filiū suū. Vos
ergo filii confortamini q̄ uilit
agite in lege: q̄a in ipsa gloriosi
eritis. Et ecce symon frater ur̄:
scio qd̄ ur̄ consiliū est: ipsū audi-
te semp: q̄ ipse uobis erit pater:
Et iudas machabeus fortis uirib;
aiuentute sua: sit uobis prin-
ceps militie: q̄ ipse ager bellū
populi: q̄ uos adducetis ad uos
om̄s factores legis: q̄ uindicate
uindictā pp̄li ur̄. Retribute

retributionē gentib; q̄ intendite in
p̄ceptū legis. Et benedixit eos: q̄
appositus est ad patres suos: q̄ de-
functus est centesimo q̄ quadrage-
simo sexto anno: q̄ sepultus est
a filiis suis in sepulchro patrū suorū
in modū: q̄ planxerūt om̄s isrl̄
planctu magno. Et surrexit iudas
qui uocabatur machabeus filius
eius pro: q̄ adiuuabant eū om̄s
fr̄s eius: q̄ uniuersi q̄ se cōiunxe-
rant patri eius: q̄ p̄habant p̄liū
isrl̄ cū letitia: q̄ dilatauit gl̄am
pp̄lo suo: q̄ induit se lorica m̄
gigas: q̄ succinxit se arma belli-
ca sua implū: q̄ p̄tegebat castra
gladio suo. Similis factus ē leoni
inopib; suis: q̄ sicut catulus leo-
nis rugiens in uenatione: q̄ p̄se-
cutus est in quos p̄serutans eos:
q̄ q̄ turbabant pp̄lin suū: eos suc-
cendit flammis: q̄ repulsi sunt
inimici p̄ timore eius: q̄ om̄s ope-
rariū iniquitatis conturbati sunt.
Et directa ē salus in manu eius:
q̄ exacerbat reges multos: q̄
letificabat iacob inopib; suis: q̄
in sc̄m̄ memoria eius in benedic-
tione. . 11 .

P et ambulabat iudas ci-
uitates iuda: q̄ p̄didit
impios ex eis: q̄ auertit

uā abisrl. & nominat' ē usq; ad nouū
simū terre. & cōgregauit p̄entes.
Et cōgregauit apolloni' gentes & aśa
maria uirtutē magnā & multā.
ad bellandū contra isrl. Et cōgno
uit iudas. & exiit illi obuiā. &
p̄ussit & occidit illū. & ceciderū
uulnerati multi. & reliqui fugerū.
Et accepit spolia eorū. & gladium
apolloni' abstulit iudas. & erat
pugnans in eo omnib; dieb; Et
audiuit seron p̄nceps exercitus
syr̄ie. qđ cōgregauit iudas con
gregationē & eccliam fidelū secū
& ait. faciā m̄ nom̄ & gloria
bor in regno. & debellabo iuda.
& eos q̄ cū ipso sunt. q̄ spreuerū
p̄ceptū regis. Et p̄parauerū se
& ascenderunt cū eo castra impi
orū fortes auxiliariarū. ut face
rent uindictā in filios isrl. et
app̄mquauerū usq; bethoron.
Et exiit iudas obuiā illi cū pau
cis. Ut uiderū aut exercitū ueni
entē sibi obuiā. dixerunt iude.
Quom̄ poterim̄ pauci pugnare
ad multitudinē tantā tā fortē.
Et nos fatigati sum' ieiunio hodie.
Et ait iudas. Facile est concludi
multos in manū paucorū. & n̄ est
differentia in cōspectu dī
cei. liberare in multū &

in paucis. qđ n̄ in multitudine ex
eritus uictoria belli. sed de celo
E fortitudo est.
Et ait iudas. Ipsi ueniunt
ad nos in multitudine. Et timor
& supbia. ut disp̄dant nos. & ux
res n̄as & filios n̄os. & ut spoli
ent nos. Hos uero pugnabimus
panimab; n̄is & legibus n̄is. &
ipse dñs conteret eos ante faciē
nr̄am. uos autē ne timueritis eos.
Et cessauit autē loqui. insiluit in
eos subito. & contrit' est seron.
& exercitus eius. in cōspectu ipsi'.
& p̄sequebat' eū in descensu be
thoron usq; in campū. & ceciderū
ex eis octingenti uiri. reliqui autē
fugerū in terram philistinū. Et ceci
dit timor iude. ac fr̄um ei' et for
mido sup̄ om̄s gentes in circuitu
eorū. & puenit ad regē nom̄ eius.
& de p̄liis iude narrabant om̄s
gentes. Ut audiuit autē antioch'
rex sermones istos. irat' ē animo.
Et misit & cōgregauit exercitum
uniuersi regni sui. castra fortia
ualde. & apuit erariū suū. & de
dit stipendia exercitui in annū.
& mandauit illis ut eēnt parati
ad om̄a. Et uidit qđ defecit pe
cunia de thesauris. & t̄bita re
gis modica. p̄t̄ dissensionē et

Relictio Esim
FLIQUIT
antioch' isrlam
bonū nobis. & dicitur re
gū sup̄ negre regi a summe
cetera uis. actum egypti. &
ut mittit antioch' filii sui
domo redire. & tradidit uice
sui exercitū & defecit. & man
dauit ei de omnib; que uoluit.
& de militariū iudeam et he
rubale. & in uicinis ad eos qui
erant ad comitū & p̄cipu
dam uirtutē illi & uirtutē
uiri. p̄fiterentur mortū eorū
delictū. & ut cōtineret h̄bita
uiri filios alienigenarū. &
fuit. & qđ forte dicitur
t̄bita. Et rex assumpsit parte
quasi residui. & qui ab in
tota uirtute regni in anno

plagam quā fecit inīa. ut tolleret
legitima que erant ap̄mis diebꝫ.
et timuit ne non haberet et semel
et bis insumpt et donatua. que de
derat ante longa manu. et habun
dauerat sup reges qui ante eum
fuerant. Consternat erat animo
ualde. et cogitauit ut inpsidem.
ut acciperet tributa regionū. et
congregauit argentū multū.

RLECTIO PRIMA
FLIQUIT

Antiochus lysiam
hominē nobilē. et de genere re
gali sup negocia regia a flumine
eufraten usq; ad flumē egypti. et
ut mitteret antiochū filiū suū.
donec rediret. et tradidit ei me
dū exercitū et elefantos. et man
dauit ei de omnib; que uolebat.
et de inhabitantib; iudeam et hie
rusalē. et ut mitteret ad eos exer
citum ad conterendā et extirpan
dam uirtutē isrl. et reliquias
ierlm. et auferendā memoriā eoz
de loco. et ut cōstitueret habita
tores filios alienigenas in omib;
finib; eoz. et sorte distribueret
terriā eoz. Et rex assumpsit partē
exercitus residui. et exiit ab an
tiochia ciuitate regni sui. anno
centesimo et quadragesimo sen

timo. et transstetauit eufraten fluiū.
et pambulabat supiores regiones.
Et elegit lysias ptolo .ii.
meū filiū domini. et in
canorē et gorgiam uiros potentes
examiceis regis. et misit cū eis qua
dragunta milia uiroz. et septē mi
lia equitū. ut uenirent inīam iu
da. et disperderent eā scdm uerbū
regis. Et pcesserunt ut irent cum
uniuersa uirtute sua. et uenerunt
et applicuer̄ ammaum inīa cam
pestri. Et aucler̄ mercatores regi
onū nom̄ eoz. et attuler̄ argentū
et aurū multū ualde et pueros.
et uener̄ in castra. ut acciperent fili
os isrl in seruos. et additi sunt ad
eos exercitus syrie. et tūc alieni
genarū. Et uidit iudas et fr̄s eius.
quia multiplicata sunt mala et
exercitus applicabat ad fines eoz.
et cōgnouerunt uerba regis. que
mandauit populo facere ininte
ritū et cōsummationē. Et dixer̄
uniquisq; ad proxmū suū. Crigamꝫ
de iectionem ppli nr̄i. et pugnemꝫ
p̄ populo nr̄o et sc̄is nr̄is. Et con
gregatus est conuentꝫ. ut essent
parati ad p̄hum. et ut orarent
et peterent misericordiam et misera
tiones. et hierlm n̄ habitabat. s̄
erat sicut desertū. Non erat d̄

ingredere et egredere de nauis ei.
et sem conculcabat. et filii alienige
narum erant in aere. ibi erat habita
tio gentium. Et ablata est uouuptas
ab iacob. et defecit e ibi tybia et cy

Ethara. **III.**
Et congregati sunt et uenerunt
in masphat contra hierusalem. quia locus
orationis erat ante masphat in is
rahel. Et ieiunauerunt in illa die. et in
duerunt se ciliciis. et cinere in ca
pite suo. et destituerunt uestimenta sua.
et expandebat librum legis. de quibus
seruabant gentes similitudinem
simulachrorum suorum. Et obtulerunt
ornamenta sacerdotalia. et primitias.
et decimas. et suscitauerunt nabareos
qui impleuerant dies. et clamauerunt
in celum. uoce magna dicentes. Quid
faciemus uiris istis. et quo eos ducemus.
Et sancta tua conculcata sunt et
contaminata sunt. et sacerdotes tui
facti sunt in uictum et humilitatem.
et ecce nationes conuenerunt aduer
sum nos. ut nos disperdant. Tu scis
que cogitant in nos. quomodo pote
rimus subsistere ante faciem illorum.
nisi tu adiuues nos. Et tubis ex
clamauerunt uoce magna. Et post
hoc constituit iudas duces populi.
tribunos et centuriones et penes
contarcos et decuriones. Et dixit

his qui edificabant domos et sponsa
bant uxores. et plantabant uineas.
et formidolosus. ut redirent in quibus
indomum suam secundum legem. Et mouerunt
castra et collocauerunt ad austrum am
maim. Et ait iudas. Accingimini
et estote filii potentes. estote para
ti mane. ut pugnemus aduersum
nationes has que conuenerunt disp
dere nos et sanctam matrem. Quo melius est
mori in bello. quam uidere mala
gentis nostre et sanctorum. Sic autem fuerit
uoluntas in celo. sic fiat. Et assump
sit gorgias quinquaginta milia uirorum. et
nulle equites electos. et mouerunt
castra nocte. ut applicarent ad ca
stra iudeorum et percuterent eos subi
to. et filii qui erant ex arce erant
illi duces. Et audiuit iudas et sur
rexit ipse et potentes. percutere uir
tute exercituum regis que erat in
ammaim. adhuc enim dispersus erat
in castris. **LECTIO PRIMA.**
IN HIERONIMO GORGIAS
Qui in castra iudeorum nocte.
et neminem inuenit.
Et querebant eos in montibus. quomodo
dixit. fugiunt hi a nobis. Et cum
dies factus esset. apparuit iudas in
campo cum tribus milibus uirorum tantum.
quia tegumenta et gladios non habe
bant. Et uiderunt castra gentium ua

... de iherosolymis. et egredere de nauis ei.
... et sem conculcabat. et filii alienige
... narum erant in aere. ibi erat habita
... tio gentium. Et ablata est uouuptas
... ab iacob. et defecit e ibi tybia et cy
... ethara. **III.**
... Et congregati sunt et uenerunt
... in masphat contra hierusalem. quia locus
... orationis erat ante masphat in is
... rachel. Et ieiunauerunt in illa die. et in
... duerunt se ciliciis. et cinere in ca
... pite suo. et destituerunt uestimenta sua.
... et expandebat librum legis. de quibus
... seruabant gentes similitudinem
... simulachrorum suorum. Et obtulerunt
... ornamenta sacerdotalia. et primitias.
... et decimas. et suscitauerunt nabareos
... qui impleuerant dies. et clamauerunt
... in celum. uoce magna dicentes. Quid
... faciemus uiris istis. et quo eos ducemus.
... Et sancta tua conculcata sunt et
... contaminata sunt. et sacerdotes tui
... facti sunt in uictum et humilitatem.
... et ecce nationes conuenerunt aduer
... sum nos. ut nos disperdant. Tu scis
... que cogitant in nos. quomodo pote
... rimus subsistere ante faciem illorum.
... nisi tu adiuues nos. Et tubis ex
... clamauerunt uoce magna. Et post
... hoc constituit iudas duces populi.
... tribunos et centuriones et penes
... contarcos et decuriones. Et dixit

Et reuertit. **II.**
... iudas et exercitus se
... quidam. et dixit. **III.**
... et exercitus se
... contra nos. et
... et exercitus se
... et exercitus se

uda & loricator. & equitatum in circuitu
tu eorum. & hi docti ad plium. Et ait
udas uiris suis qui secum erant.
Ne timueritis multitudinem eorum. &
impetum eorum ne formidatis. Memoro
te quomodo salui facti sunt patres
nostri in mari rubro. cum sequeretur eos
pharaon cum exercitu multo. Et nunc
clamamus in celum & miseretur
nostri dominus. & memor erit testamenti
patrum nostrorum. & conteret exercitum
istum ante faciem nostram hodie. &
scient omnes gentes. quia est qui
redimat & liberet israel. Et leuaue
runt alienigenae oculos suos. &
uiderunt eos uenientes ex aduerso.
& exierunt de castris in plium.
& tuba cecinerunt hi qui fuerant
cum uida & congressi sunt. & con
trite sunt gentes & fugerunt in
campum. Nouissimi autem ceciderunt
gladio. Et persecuti sunt eos usque
gaberon. & usque in campos idu
mee. & aboti & iammee. & cecide
runt ex illis ad tria milia uirorum.

Et reuersus est uida . . .
udas & exercitus eius se
quens eum. & dixit ad plium.
Non concupiscatis spolia. quia
bellum certum contra nos est. et
gorgias & exercitus eius in mon
te prepe nos. si staret contra mi

micos nostros. & expugnate eos. & por
tate hoc sumentis spolia securi. Et adhuc
loquente uida. ecce apparuit pars
quedam prospiciens de monte. Et ui
dit gorgias quod in fugam con
uersi sunt sui. & succensa sunt ca
stra. fumus enim qui indebatur.
declarabat quod factum est. Quibus
illi conspectis timuerunt ualde. aspi
cientes simul & uida & exercitum
in campo paratum ad plium. &
fugerunt in campo omnes alieni
genarum. Et uidas reuersus est ad
spolia castrorum. & acceperunt aurum mu
ltum & argentum & iacinctum & pur
puram marinam & opes magnas.
& conuersi hymnum canebant. & be
nedicebant in celum. quoniam bonus est
quoniam in seculum misericordia eius. Et facta
est salus magna israel. nulla enim
Quicumque autem alienigenae euaserunt
uenerunt & munitauerunt hysie un
uersa que acciderant. Quibus au
ditis. ille consternatus animo defi
ciebat. quod non qualia uoluit.
talia contigerunt israel. & qualia

S mandauit rex . . .
sequenti anno congre
gauit hysias. electorum uirorum sexa
ginta milia. & equum quinq;
milia. ut debellaret eos. Et ue
nerunt in iudeam. & castra posue

in Bethoron. Et occurrunt illis iudas cum
decem milibus uirorum. et uiderunt exer-
citum fortiter nimis. et orauit et dixit.
Benedictus es saluator israel. qui con-
triuisti impetum potentis in manu
serui tui dauid. et tradidisti ca-
stra alienigenarum in manus iona-
the filii saul. et armigeri eius.
conclude et exercitum istum in ma-
nu populi tui israel. et confundantur
in exercitu suo et equitibus. Da illis
formidinem et tabescat audaciam
uirtutis eorum. et commoueantur con-
titione sua. Deice eos gladio
diligentium te. et collaudent te
omnes qui nouerunt nomen tuum in ym-
nis. Et commiserunt. et ceciderunt de
exercitu lysie quinque milia uirorum.
Videns autem lysias suorum fugam et
iudeorum audaciam. et quod para-
ti sunt aut uiuere aut mori for-
titer. abiit ad antiochia et ele-
git milites. ut multiplicati rur-
sus uenirent in iudeam. Dixit autem
autem iudas et fratres eius. ecce contriti
sunt inimici nostri. ascendamus
nunc mundare sanctam et renouare.
Et congregatus est omnis exercitus
et ascendet in montem syon. et
uiderunt sanctificationem deser-
tam. et altare profanatum. et por-
tas exustas. et matris uirguli

ta nata. sicut in saltu uel montibus. et
postfora diruta. sciderunt uesti-
menta sua. et plauerunt planctu
magno. et imposuerunt cinerem super
caput suum. et ceciderunt in faciem super
terram. et exclamauerunt tubis signorum
et clamauerunt in celum. **Tr**

LECTIO PRIMA.
RODI D A YIT
iudas uiros ut pugna-
rent aduersus eos qui erant in
arce. donec emundarent sanctam.
Et elegit sacerdotes sine macu-
la. uoluntatem habentes in lege
dei. et mundauerunt sanctam. et tulerunt
lapides contaminationis in locum
immundum. Et cogitauit de altari
holocaustorum quod profanatum erat.
quid de eo faceret. Et incidit il-
li consilium bonum. ut destrueret
illud. ne forte esset illis in ob-
probrium. quia contaminauerunt illud
gentes. Et demoliti sunt illud. et
reposuerunt lapides in monte do-
mus in loco apto. quo ad usque
ueniret propheta. et responderet
de eis. Et acceperunt lapides inte-
gros secundum legem. et edificauerunt
altare nouum. secundum illud quod
fuit prius. Et edificauerunt sanctam.
et que iuxta domum erant iuxta
secus. et eadem et altam sanctificauerunt.

Et fecerunt uasa noua sc̄a. et intulerunt
candelabrum et altare incensorum et men-
sam in templum. et incensum posuerunt
super altare. et accenderunt lucernas
que super candelabrum erant. et lu-
cebant in templo. .II.

Posuerunt super mensam
panes. et appenderunt uela. et con-
summauerunt omnia opera que fece-
runt. et ante matutinum surrexe-
runt quinta et uicesima mensis
nomi. hic est mensis casleu. cen-
tesimi quadragésimi octauo an-
ni. Et obtulerunt sacrificium secundum
legem. super altare holocaustorum no-
uum. quod fecerunt secundum tempus
et secundum diem. in qua contami-
nauerunt illud gentes. in ipsa
renouatum est. incantibus et cytha-
ris et cymbaris et cymbalis. Et ceci-
dit omnis populus in faciem. et ado-
rauerunt et benedixerunt in celum. eum
qui prosperauit eis. Et fecerunt
dedicationem altaris diebus octo.
et obtulerunt holocausta cum letitia
et salutaria laudis. Et ornauerunt
faciem templi coronis aureis. et
scutulis. et dedicauerunt portas.
et postoforia. et imposuerunt eis
ianuas. et facta est letitia ma-
gna in populo israhel ualde. et uer-
sum est opprobrium gentium. Et

statuit iudas et fratres eius. et uniuersa
ecclesia israhel. ut agatur dies dedica-
tionis altaris in temporibus suis. ab
anno manum. per dies octo. quinta
et uicesima mensis casleu. cum leti-
tia et gaudio. Et edificauerunt
in tempore illo montem syon. et
percussit muros altos. et tur-
res firmas. ne quando uenirent
gentes. et conculcarent eum. sicut
antea fecerunt. Et collocauit illic ex-
ercitum ut seruariet eum. et mu-
nuit eum ad custodiendam bethsu-
ram. ut haberet populus munitionem

E contra faciem idumee. .III.
Et factum est ut audierunt
gentes in circuitu. quia edificatum
est altare. et seruatum sicut prius. ua-
te sunt ualde. et cogitabant tol-
lere genus iacob. qui erant inter
eos. et ceperunt occidere de populo
et persequi. Et debellabat iudas
filios esau in idumea. et eos qui
erant in aciebatane. quia circum
sedebant israhel. et percussit eos
plaga magna. Et recordatus est
malitie filiorum bean. qui erant po-
pulo in laqueum et in scandalum. in-
fidiantes ei in uia. et conclusi sunt
ab eo in turribus. et applicauit ad
eos et anathematizauit eos. et
incendit turres eorum igni. cum

omnib; qui in eis erant. Et transiit
ad filios amon. et inuenit manum
fortem. et populum copiosum. et thymo
theum ducem ipsorum. et commisit cum
eis prelia multa. et contriti sunt in
conspectu eorum. Et percussit eos. et
cepit gabher ciuitatem. et filias eius
et reuersus est in iudeam. Et con
gregate sunt gentes. que sunt
in galaad aduersus israelitas. qui er
ant in finibus eorum ut tollerent eos.
et fugerunt in datheman muniti
onem. et miserunt litteras ad iu
dam et fratres eius dicentes. Congre
gate sunt aduersum nos gentes
percutitum ut auferant nos. et
parant uenire et occupare muni
tionem in qua fugimus. et thimo
theus est dixit eorum exercitus. Hunc
ergo ueni et eripe nos de manibus
eorum. quia cecidit multitudo de
nobis. et omnes fratres nostri qui erant
in locis. ubique infecti sunt. et
captiuas abduxerunt uxores eorum
et natos et spolia. et pemetunt
ultra ferme mille uiros. Et ad
huc epistole legebantur. ecce alium
nuntium uenerit de galilea discussis
tunicis. nuntiantes secundum hec
uerba. dicentes conuenisse aduer
sum se ab ptolomaida et tyro et
sydone. et repleta est omnis

galilea alienigenis ut nos confu
mant. Ut audiuit autem iudas et
populi sermones istos. conuenit
ecclesia magna. cogitare quid face
rent fratribus suis. qui in tribulatio
ne erant et expugnabantur ab eis.

DLECTIO PRIMA
EXIT IUDAS
symoni fratri suo. In
ge ubi uiros et uade libera fratres
tuos in galilea. ego autem et frater
meus ionathas. ibimus in galatithin.
Et reliquit iosephum. filium ha
charie filium. et ahaniam duces po
puli. cum residuo exercitu in iudea
ad custridiam. et precepit illis di
cens. Preestote populo huic. et
nolite bellum committere ad
uersum gentes donec reuertamur.
Et dati sunt symoni. uiri tria
milia. ut iret in galileam. uide
autem octo milia in galatithin. Et
abiit symon in galileam. et commisit
prelia multa cum gentibus. et contriti
sunt gentes a facie eius. et perse
cutus est eos usque ad portam pro
lomaidis. et ceciderunt de gentibus
fere tria milia uiros. Et accepit
spolia eorum et assumpsit eos qui
erant in galilea et in arbathis. cum
uxoribus et natis et omnibus que erant
illis. et adduxit in iudeam cum letitia

magna.

Iudas machabeus & ionathas . 11.
& fr̄s eius. transier̄ iordanem. et
abierunt uia triū dierum p̄deser-
tum. & occurrer̄ eis nabuthei. &
susceperunt eos pacifice. & narra-
uerunt eis om̄a que acciderant
fr̄ib; eoz; in galathide. & q̄a mul-
ti ex eis comp̄hensi sunt in basata.
& bosor. & malunus. & incastor.
& machet. & carnaum. he omnes
ciuitates munitē & magne. sed
& incētis ciuitatib; galathidis
tenent̄ comp̄hensi. & in castinū
constituer̄ admouere exercitum
ciuitatib; his. & comp̄hendere.
& tollere eos in una die. Et con-
uertit iudas & exercitus eius. uia
in desertū bosor repente & occu-
pauit ciuitatē. & occidit omnē
masculū more gladii. & accepit
om̄a spolia eoz; & succendit eā
igni. & surrexit inde nocte. &
ibant usq; ad munitiōē. Et fac-
tum est diluculo cū alleuassent
oculos suos. & ecce p̄p̄s multus.
cui non erat numerus. portante
scalas & machinas ut comp̄hen-
derent munitiōē. & expugna-
rent eam. Et uidit iudas quia
cepit bellum. & clamor belli
ascendit in celū. sicut tuba. &
clamor magnus de ciuitate &

exercitu dixit. Pugnate hodie p̄
fr̄ibus ur̄is. Et uenit trib; ordinib;
post eos. & exclamauer̄ tubis. et
clamauer̄ in oratione. Et cogno-
uerunt castra tymothei quia ma-
chabeus est & refuger̄ a facie eius
et percussit eos plaga magna. et
occider̄ ex eis in illa die fere octo

E milia uiroz; . 111.
Et diuertit iudas in maspha
& expugnauit & cepit eam. et
occidit omnē masculū ei. & sum-
psit spolia eius. & succendit eam
igni. Inde surrexit & cepit castor
& maged & bosor. & reliquas ci-
uitates galathidis. Post hec autē
uerba congregauit tymotheus
exercitū aliū. & castra posuit con-
tra raphon trans torrentē. Et mi-
sit iudas speculari exercitū. et
renuntiauer̄ ei dicentes. Quia
conuener̄ ad eum om̄s gentes.
que in circuitu nr̄o sunt. exercitū
multus nimis. & arabas conduxer̄
runt auxilium sibi. & castra po-
suerunt trans torrentē parati ue-
nire ad te in plū. Et abiit iudas
obuiam illis. Et ait tymotheus
p̄ncipib; exercitū sui. Cū appi-
auerit iudas & exercitus eius.
ad torrentē aque. si transierit
ad nos prior. non poterimus

sustinere eum. quia potens poterit
aduersum nos. si uero timuerit in
sire. & posuerit castra extra flumen
transiretem ad eos. & poterimus
aduersum illum. Ut autem appropinqua
uit iudas ad torrentem. statuit serui
bas populi secus torrentem. & manda
uit eis dicens. Nemine hominem
reliqueritis. sed ueniant omnes in
plum. Et transierunt ad eos portus
& omnis populus post eum. & comite
sunt ante faciem eorum omnes gentes.
& proiecerunt arma sua & fugerunt
ad famum. quod est incarnahum. Et
occupauit ipsam ciuitatem. & famum
succendit igni cum omnibus qui in
ipso erant. & oppressa est carnas.
& non potuit sustinere faciem iude.

CLECTIO PRIMA.
ON GR F G A U I I
iudas uniuersos israelitas.

qui erant in galatthide a minimo
usque ad maximum. & uxores eorum &
natos & exercitum magnum ualde.
ut uenirent in terram iuda. Et ue
nerunt usque effron. & hec est ci
uitas magna in ingressu posita.
munita ualde. & non erat de
clinare ab ea dextra uel sinistra.
sed per mediam iter erat. Et incluse
runt se. qui erant in ciuitate. &
obstruxerunt portas lapidibus.

Et misit ad eos iudas uerbis pacificis
dicens. Transeamus per terram uestram.
ut eamus in terram uestram. & nemo
uobis nocebit. tantum pedibus tran
sibimus. Et noluerunt eis aperire. Et
precepit iudas predicare in castris.
ut applicarent unusquisque in quo
erat loco. Et applicuerunt se uiri uir
tutis. & obpugnauit ciuitatem
illam tota die & tota nocte. Et tra
dita est ciuitas in manu eius. et
peremerunt omnem masculum more
gladii. & eradicauit eam & acce
pit spolia eius & transiit per totam
ciuitatem super infectos. Et trans
gressi sunt iordanem. in campo
magno contra faciem bethsan. Et
erat iudas congregans extremos.
& exhortabat populum per totam uiam.
donec uenerunt in terram iuda. Et
ascenderunt in montem syon cum leta
tia & gaudio. & obtulerunt holo
causta. quod nemo eorum cecidisset
donec reuertentur in pace. **11.**
Indiebus quibus erat iudas & io
nathas in terra galaad. & symon
frater eius in galilea contra faci
em ptolemaidis. audiuit iose
phus hacharie filius. & aharas
principes uirtutis. res bene ge
stas & plura que facta sunt. et
dixit. Faciamus & ipsi nobis

nom̄: q̄ eam̄ pugnare aduersū gen-
tes que inuentu mō sunt. Et p̄ce-
pit his qui erant in exercitu suo
q̄ abierunt iammā: q̄ exiit gō-
gias de ciuitate: q̄ uiri eius ob-
uiam illis impugnā: q̄ fugati
sunt iosephus q̄ abarias usq̄
infines iudee. Et ceciderunt in
illa die de populo isrl̄ adduo
milia uiri. q̄ facta est fuga ma-
gna in p̄lo: quia non audierūt
uidam q̄ fr̄s eius. existimantes
se fortit̄ facturos. Ipsi autem
non erant de semine illoꝝ uirōꝝ:
p̄ quos salus facta est in israhel.
Et uiri iuda magnificati sunt
ualde in conspectu omnium isrl̄
q̄ gentium omnium: ubi audiebat
nomen eorū. Et conuenerūt ad eos
fauista clamantes. Et exiit iu-
das q̄ fr̄s eius. q̄ expugnabat
filios esau intra que ad austrū
est. q̄ percussit cebron q̄ filias
eius. q̄ muros eius. q̄ turrel̄ suc-
cendit in circuitu: q̄ mouit ca-
stra. ut iret intram alienigena-
rum: q̄ p̄ambulabat samariā.
In illa die ceciderūt sacerdotes in
bello. dū uult fortiter facere.
dum sine consilio exiit in p̄liū:
q̄ declinauit iudas in ahotū.
intram alienigenarū. et euer-

109
tit aras eorū q̄ spolia deorū suorū
succendit igni q̄ cepit spolia
ciuitatū. q̄ regressus est intram
iuda. .111.
Et rex antiochus p̄am-
bulauit superiores regiones. q̄
audiuit esse ciuitatem elyma-
dem in p̄side nobilissimā. et
copiosā in argento q̄ auro.
templūq̄ in ea locuplex ual-
de: q̄ illic uelamina aurea. et
lorice q̄ scuta que reliquit ale-
xander philippi rex macedo.
qui regnauit primus in grecia:
q̄ uenit et querebat ciuitatem
capere q̄ p̄dari eam q̄ n̄ potuit
qm̄ innotuit sermo his q̄ erant
in ciuitate. Et insur̄ reuerunt
in p̄liū: q̄ fugit inde q̄ abiit
cū tristitia magna: q̄ reuersus
est babyloniā. Et uenit qui
nuntiaret ei in p̄side: quia fu-
gata sunt castra que erant in
terra iuda. q̄ quia abiit lysias
cū uirtute forti in p̄mis. q̄ fu-
gatus a facie iudeorū: q̄ inua-
luerunt armis q̄ uirib; q̄ spo-
liis multis. que ceperunt. q̄
quia diruerunt ab hominatio-
nem quā edificauerat sup alti-
re qd̄ erat in ierlm̄. q̄ scifica-
tionem sic p̄us circūdedert

muris excelsis. sed & bethsuram eun-
tatem suam. Et factum est ut au-
diuit rex sermones istos expauit.
& commotus est ualde. Et decidit
mlectum. & incidit in languore
p̄tristitia. quia non est factū s̄c̄
cogitabat. & erat ille dies mul-
tos quia renouata est in eo tri-
stia magna. & arbitratus ē se
mori. & uocauit om̄s amicos
suos. & dixit illis. Recessit somn̄
abo culis meis & concidi. & cor-
tui corde p̄sollicitudine. Et di-
xi in corde meo. Inquantā tribu-
lationē deueni. & in quos fluct̄
tristitiae. in quib; nunc sum. q̄a
iocundus eram & dilectus in po-
testate mea. nunc uero remi-
niscor maloz que feci in iherlm̄.
unde abstuli spolia argentea
& aurea. que erant mea. & mi-
si auferti habitantes iudeā sine
causa. Cognoui ergo quia p̄p̄te-
rea inuenerunt me mala ista.
& ecce p̄tereo tristitia magna in
terra aliena. Et uocauit philip-
pum unū de amicis suis. & p̄-
posuit eum sup̄ uniuersū reg-
nū suū. & dedit ei diadema &
stolam suā & anulum. ut addu-
ceret antiochū filiū suū. & nu-
turer eū & regnaret. Et mor-

tuus est ille antiochus rex. an-
no centesimo quadragésimo &
nono. *Dom̄. v. ante natalem
d̄ni. Incipit Daniel p̄pheta.
Daniel legendus est post ehechi-
elem. Aduat̄ Lectio . 1.*

DANIELEM
p̄pham iuxta sep-
tuaginta int̄pretes
d̄ni saluatoris ecclē
non legunt. utentes theodotio-
nis editione. & hoc cur accidit
ignoro. Sive ergo quia sermo
chaldaicus est. & quib; dā p̄p̄re-
tibus a n̄o eloquio discrepat.
noluerint septuaginta int̄pretes
easdem lingue lineas in transla-
tione seruare. siue sub nomine
eoz ab alio nescio quo non satis
chaldeam linguā sciēte editus
liber est. siue aliud quid cause
extiterit ignoro. Hoc unū affir-
mare possum. quod multū au-
ritate discordet. & recto iudicio
repudiatus sit. Sciendū quippe
danielē maxime & esdrā he-
braicis quidē litteris sed chal-
deo sermone consēptos. & unā
hieremie pericopen. iob quoq;
cū arabica lingua habere plu-
rimā societate. Deniq; & ego
adolescens post quintilianam

in tanta lectione ac tota rectori
cor. cum me in magna sui p̄fisi
nona reclusissem. & multo sudore
multoq; tempore in epistola hanc
littera stridens. & uita rectori
re. & quasi p̄p̄tam ambulans
uicū desup̄ lumen aspexerim un-
p̄p̄ nouissime melancolice. et
tano recto affertur. sicut de
sp̄mone. sicut om̄ni uerum
labori uoluntatem contempere.
Hocum adhortantur in libro &
sicut in lingua uolunt
negotio. labor uolunt omnia
uolunt. q̄ min uolunt seculi
ut eol uolunt exp. aduolunt
ē chaldaicū. Et uolunt
uolunt. aduolunt dien uolunt pos-
sum sermone chaldaicū legere
& uolunt quā sonare. hō
idēre. & chaldaicū uolunt da-
uolunt ostendit. qui apud he-
braeos nec sicut habet hyston
am. nec ymnū. p̄uolunt. nec
uolunt d̄comis. q̄ uolunt. quā
uolunt qua uolunt in hyston fe-
uolunt ante postea uolunt
uolunt uolunt. ne uolunt
uolunt imperios uolunt parte
uolunt d̄comis. uolunt
uolunt quā de p̄p̄re. uolunt
uolunt uolunt d̄comis. hyston

et tulli lectionē ac flores rectori
cos. cum me in lingue hui' pristi
num reclusissem. q' multo sudore
multoq; tempe uix cepisse hanhe
lanta stridentiaq; uerba resona
re. q' quasi periptam ambulans
rarū desup lumen aspicerem. im
pegi nouissime in danielē. et
tanto tedio affectus sum. ut de
speratione subita omnē ueterem
laborē uoluerim contempnere.
Uerum adhortante me hebreo. q'
illud mihi sua lingua crebrius
ingerente. labor impbus omnia
uincit. q' mihi uidebar seiolus.
int' eos rursum cepi discipulus
ēē chaldaicus. Et ut uere fatear.
usq; ad p'sentē diem magis pos
sum sermonē chaldeū legere
q' intelligere quā sonare. Hec
idcirco. ut difficultatē uobis da
nielis ostenderē. qui apud he
breos nec susanne habet hystori
am. nec ymnū triū pueroꝝ. nec
belis draconisq; fabulas. quas
nos quia intoto orbe dispse sē.
obelis ante posito easq; uigulan
te subieciui. ne uideremur
apud imperitos magnā partē
uoluminis detruncasse. dudum
ego quendā de p'ceptorib; iude
orū. cum susanne deideret hy

storiā q' agere nescio quo diceret
esse confictam. illud opponere
qd' origeni quoq; affricanus op
posuit. q' u^{etymologus} h^{as} ap^{ora}u
holofyae ^{scilicet} ^{Reapota} ^{pru} ^{pride}
toy exinos exica y kay no
TO SIT PINO de greco sermo
ne condescendere. Cui' rei nos
intelligentiā nr̄is hanc possum^{us}
clare. ut uerbi gr̄a dicamus. cō
tinuo ab arbore uice dixisse eū
uel uico p'as q' alentisco inlen
tem te cominuit angelus. uel
non lente p'as. aut lentus id
est flexibilis ducaris admortē.
siue aliud quid ad arboris nomē
conueniens. Deinde tantū fuis
se ocū tribus pueris cauillabat.
ut incamino estuantis incendiū
metto luderent. q' p'ordinē ad
laudem dī elementa omnia puoca
rent. aut qd' miraculū diuineq;
aspirationis indicū. uel draconē
infectum ossa p'icis. uel sacerdo
tū belis machinas dephensas. que
magis prudentia sollicitas uiri
quam pphetali essent spū p'pe
trata. Cum uero ad abacue uene
rat q' de uidea ad chaldeam
raptum discosorū lectitabat.
quererat exemplū ubi legissem.
intoto ueteri testamto quēquā
scōꝝ graui uolasse corpore. q'

impuncto hore tanta trarum spa
 cia transisse. Cui eū quida ē nris
 satis p̄mptulus adloquendum.
 ehechiel adduxisset in mediu. q̄
 diceret eum de chaldeā in uide
 am fuisse translatum. derisit
 hominē. q̄ ex ipso uolumine de
 monstrauit ehechiele. in spū se
 uidisse transpositū. Deniq; et
 aplm nrm uidelicet ut eruditū
 urū. qui q̄ legem ab hebreis di
 dicisset. non fuisse ausum af
 firmare se raptum in corpe. s;
 dixisse siue in corpe siue extra
 corpus nescio d̄s scit. His et
 talib; argumētis apocritas in li
 bro ecclasticę hystorie fabulas
 arguebat. Sup̄ qua re lectoris
 arbitrio iudiciū relinquens. illud
 ammoneo. non haberi danielē
 apud hebreos inter p̄phas. sed
 int̄ eos qui ^{magiografa} ~~magiografa~~ q̄ a con
 sepserunt. Int̄res siquidem par
 tes omnis ab eis sc̄ptura dūdit.
 in legem. in p̄phas. magiografa.
 idē inq̄nq; q̄ in octo q̄ in uide
 am libros. de quo non est hui
 tempis disserere. Que aut̄ ex
 hoc p̄p̄eta immo contra hunc
 librū porfirius obiecit. testes
 sunt methordius. eusebius. appol
 linarius. qui multis uersuū mi

libus eius uelanie respondentes.
 nescio an curioso lectori satsse
 cerint. Vnde obsecro uos o paula
 q̄ eustochiū fundatis addc̄m
 p̄ces. ut quamdiu in hoc corpu
 sculo sum. scribā aliquid gratū
 uobis. utile ecclē. dignū posteris.
 Presentiū quippe iudicis non
 satis moueor. que in utraq; par
 tem aut amore labunt̄ aut odio.

EXPLICIT PROLOGVS.

Incipit Daniel p̄pheta. 1.

DESOTERIO
 regni ioachim re
 gis iuda. uenit
 nabucho dono
 sor rex babyloni hiehm q̄ ob
 sedit eam. q̄ tradidit d̄ns in
 manus eius ioachim regē uide
 q̄ partē uasorū domus d̄i. et
 asportauit ea in t̄ram sennaar
 in domū d̄i sui. q̄ uasa intulit
 in domū thesauri d̄i sui. . . 11.

Et ait rex asphanēb p̄po
 sito eunuchoz suoz. ut
 intro duceret de filiis isrl̄ q̄ de
 semine regio q̄ tyrannoz pue
 ros. in quib; nulla esset macula.
 decoros forma q̄ eruditos omni
 sapientia. acutos scientia. et do
 ctos disciplina. q̄ qui possent
 stare in palatio regis. ut doceret

et l̄teras q̄ linguam chaldeę. Et cō
 stant̄ est rex amonia p̄p̄ulos d̄i
 si de ehis suis q̄ de uis uide bi
 reat. ip̄s. ut eunuchoz. ammi
 portā starent manipulu regē.
 fuerunt ergo in uide de filiis
 iuda. daniel. ananias. misael.
 s̄dras. Et imp̄dit̄ est p̄p̄os
 eunuchoz nomina. Daniel. hata
 de. q̄ stant̄ h̄ta d̄i. misael.
 misael. q̄ stant̄ d̄i d̄i. q̄
 p̄p̄os aut̄ daniel in
 ante suo. ut pollueret̄
 d̄i regis. neq; d̄i uide por
 tū. q̄ regit eunuchoz p̄p̄o
 t̄am. ut d̄i d̄i. Dedit aut̄
 d̄i daniel q̄ d̄i d̄i in uide
 p̄p̄o. p̄p̄o eunuchoz. Et
 p̄p̄o eunuchoz. ad d̄i d̄i.
 timeo q̄ d̄i d̄i regē qui cō
 stant̄ uide d̄i q̄ portū.
 qui si uide uide uide. maci
 lem̄ d̄i p̄p̄o. d̄i d̄i d̄i.
 cōst̄ aut̄. cōst̄ d̄i d̄i.
Dud̄ meū. . .
 d̄i daniel. d̄i d̄i.
 qui d̄i d̄i d̄i. p̄p̄o
 d̄i daniel. ananias. s̄dras.
 q̄ d̄i. Tempta nō d̄i
 stant̄ dieb; d̄i. d̄i. q̄ d̄i
 tur uide legumina d̄i d̄i.
 d̄i q̄ d̄i d̄i d̄i d̄i.

eos litteras & linguam chaldeorum. Et constituit eis rex annonam per singulos dies de cibis suis & de uino unde bibebat ipse. ut emittit tibi; annis postea starent in conspectu regis. fuerunt ergo inter eos de filiis iuda. daniel. ananias. misabel. aharas. Et imposuit eis prepositis eunuchorum nomina. Danieli baltasar. & ananiam sydrach. misabeli misac. & aharie abdenago. .iii.

Proposuit autem daniel in corde suo ne pollueretur de mensa regis neque de uino potus eius. & rogauit eunuchorum prepositum ne contaminaretur. Dedit autem deus danieli gratiam & misericordiam in conspectu principis eunuchorum. Et ait princeps eunuchorum ad daniellem. Timeo ego dominum meum regem qui constituit uobis cibum & potum. qui si uiderit uultus uestros macilentiores pre ceteris adolescentulis coeuis uestris. condemnabitur caput uestrum regi. .iiii.

Dixit daniel ad malaiar quem constituerat princeps eunuchorum super daniel ananiam misabel & ahariam. Tempta nos obsecro seruos tuos diebus decem. & dentur nobis legumina ad uescendum & aqua ad bibendum.

& contemplare uultus nostros & uultus puerorum qui uescuntur de cibo regio. & sic uideris. facies enim seruis tuis. Qui audito sermone huiusmodi temptauit eos diebus decem. Post dies autem decem apparuerunt uultus eorum meliores & corpulentiores pre omnibus pueris qui uescerantur cibo regio. .v.

Porro malaiar tollebat cibaria & uinum potus eorum. dabatque eis legumina. Pueris autem his dedit deus scientiam & disciplinam. in omni libro & sapientia. Danieli autem intelligentiam omnium uisionum & somniorum. Completis itaque diebus post quos dixerat rex ut introducerentur. introduxit eos prepositus eunuchorum in conspectu nabucho donosor.

Cumque locutus fuisset eis rex. non sunt inuenti de uniuersis tales ut daniel ananias misabel & aharas. & steterunt in conspectu regis & omne uerbum sapientie & intellectus. quod sciscitatus est ab eis rex. in uentit in eis decuplum. super cunctos ariolos & magos qui erant in uniuerso regno eius. Fuit autem daniel usque ad annum primum cyri regis. .vii.

In anno secundo regni nabuchodonosor:
uidit nabucho donosor somnium
et conuictatus est spiritus eius: et som-
nium eius fugit ab eo. Precepit ergo
rex: ut conuocarentur arioli et ma-
gi: et malefici et chaldei: et in-
dicarent regi somnia sua. Qui cum
uenissent: steterunt coram rege.
Et dixit ad eos rex: Vidi somnium:
et mente confusus ignoro quid

Ruiderim. **VIII.**
Respondent chaldei regi syriace: Rex in semper
num uive. Die somnium seruis tuis:
et interpretationem eius indicabi-
mus. Et respondens rex ait chaldeis:
Sermo recessit a me: nisi
indicaueritis mihi somnium et con-
iecturam eius: peribitis uos et domus
uestre publicabuntur. Si autem som-
nium et coniecturam eius narraue-
ritis: premia et dona et honorem
multum accipietis a me. Somnium
igitur et interpretationem eius indi-
cate mihi. Respondens secundo atque
dixerunt. Rex somnium dicat ser-
uis suis: et interpretationem illius
indicabimus. **LECTIO . I .**

REX NABUCHO
donosor ait. Certe no-
n in quia tempus
redimitis: scientes quod recesserit

a me sermo. Si ergo somnium non
indicaueritis mihi: una est de
uobis sententia. Quod interpreta-
tionem quoque fallacem et deceptione
plena composueritis: ut loquamini
mihi donec tempus pretransit.
Somnium itaque indicate mihi: ut sci-
am quod interpretationem eius quoque
ueram loquamini. Respondentes
ergo chaldei coram rege dixerunt.
Non est homo super terram qui ser-
monem tuum possit rex implere.
Sed neque regum quisquam magnus
et potens uerbum huiusmodi
suscipitur: ab omni ariolo et ma-
go et chaldeo. Sermo enim quem tu
rex queris grauis est: nec reperti-
etur quisquam qui indicet illum
in conspectu regis: exceptus diis
quorum non est cum hominibus con-

Auersatio. **II.**
Mudito responso rex: in
furore et ira magna precepit
ut perirent omnes sapientes babilonis.
Et egressa sententia sapien-
tes interficiebantur: querebantur da-
niel et socii eius ut perirent. Tunc
daniel requisit de lege atque
sententia abarioch principis mili-
tie regis: qui egressus fuerat
ad interficiendos sapientes ba-
bylonis: et interrogauit eum qui

ergo accepit potestatem: qui dicitur
in eadem sententia: dicitur esse re-
gi egressa: cum ego non uideretur
arioli danieli: daniel interrogauit re-
gem: ut tempus daret sibi
ad interpretationem: in hac re: sibi
gratus est domus sui amariq; mi-
sere dicitur: idem sibi indicant
regem: ut quatuor maledum
dicitur de eo: impudenter uoluit
et non perire daniel et socii sui
cum ceteris sapientibus babilonis:
Tunc daniel perhibuit in te my-
sterium: et dicitur: et daniel be-
nignus de celo et locutus est:
Sic nomen eius benedictum a deo
et uisus: quia sapientia et
fortitudo eius sunt: et ipse ma-
gis tempus quod pretransit: et
itaque uoluit. Dicit sapien-
tiam sapientum et scientiam intel-
ligentibus: dicitur: ipse reuelat
profunda et abscondita: et nouit
interiora consiliorum: lux enim
est: sicut dicitur: patet corda
et cogitatio: qui ueritatem
et ueritatem dedit: et
reuelatisti mihi: et roga-
uerunt: quia sermo regis
apertus est. Post haec daniel
magister darioch: quem antea
necesse erat perdere sapientem

arege accepit potestatem: quā ob causā
tam crudelis sententia a facie esset re-
gis egressa. Cum ergo rem indicasset
arioch danieli: daniel ingressus ro-
gavit regē: ut tempus daret sibi
ad solutionē indicandā regi. Et in-
gressus est domū suā anameq; mi-
sabel aharie socius suus indicavit
negotium: ut quererent misericordiam
a facie dī celi sup sacramētū istud:
et non p̄rent daniel et socii eius
cū ceteris sapientib; babyloniis.
Tunc danieli p̄visionē nocte my-
steriū reuelatū est: et daniel be-
nedixit dō celi et locutus ait.
Sit nomen dñi benedictū a seculo
et usq; in seculū: quia sapientia et
fortitudo eius sunt: et ipse mu-
tat tempa et etates: transfert re-
gna atq; constituit. Dat sapien-
tiam sapientib; et scientiā intel-
ligentib; disciplinā. Ipse reuelat
p̄funda et abscondita: et nouit
intenebris constituta et lux cum
eo est. Tibi d̄s patrū nr̄z confite-
or etq; laudo: quia sapientiam
et fortitudinē dedisti mihi: et
nunc ostendisti mihi quā roga-
uimus te: quia sermonē regis
ap̄uisti nobis. Post hec daniel
ingressus ad arioch: quem consti-
tuerat rex ut p̄deret sapientes

babyloniis: sic ei locutus est. Sapien-
tes babyloniis ne p̄das: introduce
me in conspectu regis et solutionē

T regi narrabo.
Tunc arioch festinus intro-
duxit danielē ad regem et dixit ei.
Inueni hominē de filiis transmi-
grationis iude: qui solutionem
regi annuntiet. Respondit rex
et dixit danieli: cui nomē erat
balthasar. Putas ne uere potes
indicare mihi somnium quod uidi:
et interpretationē eius? Et respon-
dens daniel coram rege ait. My-
steriū qd rex interrogat sapientes
magi et arioli et aruspices non
queunt indicare regi: sed est d̄s
in celis reuelans mysteria qui in-
dicabit tibi rex nabuchodonosor
que uentura sunt nouissimis tē-
poribus. Somnium tuū et uisio-
nes capitis tui incubi tui huius-
cemodi sunt. Tu rex cogitare
cepisti: in stratu tuo quid esset
futurū post hec: et qui reuelat
mysteria ostendit tibi que uen-
tura sunt. Mihi quoq; n̄ insapi-
entia que ē in me plusquā in
cunctis uiuentib; sacramētum
hoc reuelatum est: s; ut inter-
pretatio regis manifesta fieret:
et cogitationes mentis tue scire.

Tu rex uidebas. et ecce quasi statua
una grandis statua illa magna et
statura sublimis stabat contra te.
et uirtutis eius erat tribulus. Huius
statue caput ex auro optimo erat.
pectus autem et brachia de argen-
to. porro uenter et femora ex
ere. tibi autem ferree. pedum
quedam pars erat ferrea. quedam
fictilis. Videbas ita donec ab-
scisus est lapis sine manibus et
percussit statuam in pedibus eius
ferreis et fictilibus et comminuit
eos. Tunc contrita sunt pariter
ferrum. testa et argentum et aurum.
et redacta quasi in fauilla est ue-
ere. que rapta sunt uento. mul-
tusque locus inuentus est eius.
Lapis autem qui percussit statuam
factus est mons magnus. et
impleuit uniuersam terram. Hoc
est somnium. Interpretationem quoque
eius dicemus coram te rex. Tu
rex regum es. et deus celi regnum.
fortitudinem. et imperium. et glo-
riam dedit tibi. et omnia in qui-
bus habitant filii hominum et
bestie agri uolucresque. celi de-
dit in manu tua. et subditi-
one tua uniuersa constituit. Tu es
ergo caput aureum. et post te con-
surgit regnum aliud minus te.

et regnum terrarum aliud erit quod im-
perabit uniuersam terram. Et regnum
quartum erit uelud ferrum. Quomodo
ferrum comminuit et domat omnia.
sic comminuet hoc omnia et conteret.
Porro quia uidisti pedum et di-
gitorum partem teste figuli et par-
tem ferream. regnum diuisum erit.
Quod tamen de plantario ferri ori-
etur. Secundum quod uidisti ferrum
mixtum teste exluto et digitos pe-
dum ex parte ferreos et ex parte fic-
tiles. ex parte regnum est solidum.
et ex parte diuisum. Quia autem
uidisti ferrum teste mixtum exluto.
comiscebunt quidem humano se-
mini sed non adhererunt sibi.
sicuti ferrum misceri non potest
teste. **LECTIO PRIMA.**
NDIE BUS regnum illorum su-
scipit deus celi regnum quod in ter-
ram non dissipabitur. et regnum
eius populo alteri non tradetur.
Cominuet et consumet uniuersa
regna hec. et ipsum stabit in ter-
ram. Secundum quod uidisti quod de
monte abscisus est lapis sine ma-
nibus et comminuit testam et fer-
rum. et es. et argentum et aurum. deus
magnus ostendit regi que statu-
ta sunt postea. et uerum est somnium
et fidelis interpretatio eius. Tunc iter

nabuchodonosor cecidit in faciem
suā & danielē adorauit. & hostiā
& incensū. p̄cepit ut sacrificarent ei.
loquens ergo rex ait danieli. Vere
d̄s ur̄ d̄s deor̄ est & d̄ns regum et
reuelans mysteria. quō potuisti a
perire sacrificiū hoc. Tunc rex
danielē in sublimē extulit & mu
nera multa & magna dedit ei.
& constituit eum p̄ncipem sup
om̄s puincias babilonis. & p̄
fectū magistratū sup cunctos
sapientes babilonis. Daniel aut̄
postulauit a rege. & constituit
sup opera puincie babilonis sy
drac misae abdenago. Ipse aut̄

Ndaniel erat in forib; regis.
nabuchodonosor 11.

rex fecit statuā aureā altitudine
cubitoꝝ sexaginta latitudine cu
bitoꝝ sex. & statuit eam in cam
po duram puincie babilonis.
Itaq; nabuchodonosor rex misit
ad congregandos satrapas magi
stratus & iudices. duces tyran
nos & p̄fectos om̄sq; p̄ncipes
regionū. ut conuenirent ad de
dicationē statue. quā erexerat
nabuchodonosor rex. Tunc cō
gregati sunt satrape magistrat̄
& iudices duces tyranni. & op

timates qui erant impotestatibus
constituti & uniuersi p̄ncipes re
gionū ut conuenirent ad dedica
tionem statue. quā erexerat na
buchodonosor rex. Stabant aut̄
in conspectu statue. quē posue
rat nabuchodonosor. & p̄eco
clamabat uehement̄. Vobis di
citur populus tribubus & lingu
is. in hora qua audieritis sonitū
tube. & fistule. & cythare. sam
buce. & psalterii. & symphonie.
& omnis generis musicor̄. ca
dentes adorate statuā auream.
quā constituit nabuchodonosor
rex. Siquis aut̄ n̄ p̄stratus ado
rauerit. eadē hora mittetur in
fornacē ignis ardentis. Post hec
igitur statim ut audier̄ om̄s
populi sonitū tube. fistule. et
cythare. sambuce. & psalterii.
symphonie. & omnis generis mu
sicor̄. cadentes om̄s populi tri
bus & lingue. adorauer̄ statuā
auream. quā constituerat nabu
chodonosor rex. Statimq; &
in ipso tempe. accedentes uiri
chaldei. accusauer̄ iudeos. dixe
runt q; nabuchodonosor regi.
Rex met̄num uiue. Tu rex po
sisti decretū. ut om̄s homo

qui audierit sonitum tube fistule
et cythare sambuce et psalterii et
symphonie et uniuersi generis
musicorum prosternat se et adoret
statuam auream. Siquis autem non proci-
dens adorauerit. mittatur in for-
nacem ignis ardentem. Sunt ergo
uiri uidei quos constituisti super
opera regionis babilonis sydrac
misac abdenago. Viri isti contem-
pserunt regem decretum tuum. deos
tuos non colunt. et statuam au-
ream quam erexit non adorant.
Tunc nabucho donosor in furo-
re et in ira precepit. ut adduce-
rentur sydrac misac et abdena-
go. Qui confestim adducti sunt
in conspectu regis. pronuntiansque
nabucho donosor rex ait eis.
Vere ne sydrac misac et abdena-
go deos meos non colitis. et sta-
tuam auream quam constitui non
adoratis. Nunc ergo si estis pa-
rati. quacumque hora audieritis
sonitum tube fistule sambuce et
psalterii et symphonie omnisque
generis musicorum. prosternite uos
et adorate statuam auream quam
feci. Quod si non adoraueritis
eam. eadem hora mittemini in
fornacem ignis ardentem. Et quod
est deus qui eripiat uos de ma-

nu mea. Respondentes sydrac misac
abdenago. dixerunt nabucho
donosor regi. Non oportet nos
de hac re respondere tibi. Ecce
enim deus noster quem colimus potest
eripere nos de camino ignis ar-
dentis. et de manibus tuis ore
liberare. Quod si noluerit. notum
sit tibi rex quia deos tuos non
colimus. et statuam auream quam
erexit non adoramus. Tunc na-
buchodonosor repletus est fu-
rore. et aspectus faciei illius im-
mutatus est super sydrac misac et
abdenago. et precepit ut succen-
deret fornax septuplum quam sue-
cendi consueuerat. Et uiris fortis-
simis de exercitu suo iussit. ut
ligatis pedibus sydrac misac et
abdenago mitterent eos in for-
nacem ignis ardentis. **111.**
Confestum uiri illi uncti
cum braciis suis et tyaris et calce-
amentis et uestibus. missi sunt in
medium fornacis ignis ardentis.
Nam iussio regis urgebat. for-
nax autem succensa erat nimis.
Porto uiros illos qui miserant
sydrac misac et abdenago. int-
fecit flamma ignis. Viri autem hu-
i tres sydrac misac et abdenago.
cecidit in medio camino ignis

ardentis colligati. Et ambulabant
in medio flamme. laudantes dñm &
benedicentes dñm. Stans autē aha-
rias orauit sic. aperiensq; os suum
in medio ignis ait. Benedictus
es dñe dñs patrū nrōz & laudabi-
lis. & gloriosum nomen tuū in
scla. quia iustus es in omnib; que
fecisti nobis. & uniuersa opera
tua uera & uie tue recte. & om-
nia iudicia tua uera. iudicia enī
uera fecisti iuxta omnia que in-
duxisti sup nos. & sup ciuitatem
scām patrū nrōz hierlm. quia
in ueritate & iudicio induxisti
om̄a hec ppter peccata nr̄a. Pec-
cauimus enī & inique egimus
recedentes a te. & deliquimus in
om̄ib; & p̄cepta tua non audi-
uimus. nec obseruauim; nec fe-
cimus sic p̄cepas nobis ut bene-
nobis esset. Omnia ergo que in-
duxisti sup nos & uniuersa que
fecisti nobis uero iudicio fecisti.
& tradidisti nos in manib; inim-
icorū iniquoz & pessimoz p̄uari-
catorūq; & regi inuito & pessimo
ultra omnē terrā. Nunc n̄ possu-
mus ap̄te os. confusio & obprob̄-
um facta sumus seruis tuis. &
his q̄ colebant te. Ne q̄s tradas
nos imp̄petuū p̄t̄ nom̄ tuū.

& ne dissipet̄ testam̄tū tuū. neq; au-
feras misericordiam tuā a nobis. ppter
abraham dilectū tuū & ysaac ser-
uum tuū & iur̄ sem̄ tuū quib; lo-
cutus es pollicens. quod multipli-
cates semen eoz sicut stellas celi.
& sic harenā que est in litore ma-
ris. quia dñe immuniti sumus
plusquā om̄s gentes. sumusq;
humiles in uniuersa terra hodie
ppter peccata nr̄a. Et n̄ est in tem-
pore hoc p̄nceps & p̄pha & dux.
neq; holocaustum. neq; sacrificiū.
neq; oblatio. neq; incensū. neq;
locus p̄mitiarū coram te. ut pos-
simus inuenire misericordiam.

S **L** **E** **C** **T** **P** **R** **I** **M** **A** **:**
I **L** **O** **R** **A** **T** **I** **O**
aharias. Inanima con-
trita & sp̄u humilitatis suscipiam;
sic inholocausto arietū & taurorū
et sic in milib; agnorū pinguiū.
sic fiat sacrificium nr̄m in conspec-
tu tuo hodie ut placeat tibi.
quō non confusio confidentib;
uite. Et nunc sequimur in toto
corde. & timemus te. & querim;
faciē tuā. ne confundas nos. s;
fac nobiscū scdm mansuetudi-
nem tuā & scdm multitudinē
misericordie tue. & erue nos in mira-
bilib; tuis. & da gl̄am nomini

tuo dñe: & confundant om̄s qui ostendunt seruis tuis mala. Confundantur in omnipotentia. & robur eor̄ conterat̄. Sciant quia tu es dñs d̄s solus & gloriosus sup orbem terrarum. Et non cessabant q̄ miserant eos ministri regis incendere fornacē napa & stippa & pice & maleolis: & effundebat̄ flamma sup fornacē cubitis quadraginta nouē: & erupit & incendit quos reperit iuxta fornacē de chaldeis.

Angelus dñi descen **11.**
dit cum aharis & sociis eius infornacē: & excussit flammā ignis de fornace: & fecit mediū fornacis quasi uentū rotis flantem: & non tetigit eos omnino ignis neq; contristauit neq; qcquam molestie intulit. Tunc hi tres quasi ex uno ore laudabant & glorificabant & benedicebant dō infornace. Tunc nabucho donosor obstupuit & surrexit p̄pere: & ait optimatibus suis. Nonne tres uiros misimus in medio ignis compeditos? Qui respondentes dixerunt regi. Vere rex. Respondit & ait. Ecce ego uideo uiros quatuor solutos & ambulantes in medio ignis: & nihil corruptionis inest:

& species quarti similis filio di. Tē accessit nabucho donosor ad ostiū fornacis ignis ardentis & ait. Sydrac mysac ab denago serui dei excelsi: egredimini & uenite. Statimq; egressi sunt sydrac mysac & ab denago de medio ignis. Et congregati satrapes magistrat̄ & iudices & potentes regis contemplabant̄ uiros illos: quō nihil potestatis habuisset ignis in corporib; eor̄: & capillus capitis eor̄ non esset adustus: & saraballa eor̄ non fuissent immutata: & odor ignis non transisset p̄ eos. Erumpens nabucho donosor ait. Benedictus d̄s eor̄ sydrac iudei cet mysac & ab denago: qui misit angelū suū & eruit seruos suos: quia crediderunt meo & uerbū regis immutauer̄: & tradiderunt corpora sua ne seruirent & ne adorarent omnē d̄m excepto dō suo. Ame ergo positum ē hoc decretū: ut omnis populus et tribus & lingua quecūq; locuta fuerit blasphemiam contra d̄m sydrac mysac & ab denago: disperat & domus eius uastetur. Neq; est enim d̄s alius qui possit ita saluare. Tunc rex pmouit sydrac mysac & ab denago in p̄-

ma babylonis. Nabucho donosor
ex omni populo gentis & lan
guis qui habitant in terra ter
ra p̄p̄ uos in multitudine: Sydrac
& mysac & ab denago & serui dei
excelsi. Placuit ergo regi d̄m
caus signa eius quia magna uer
q̄ mysac & ab denago & serui dei
regum eius regni imperatorum
& potestatis eius ingratum
Ex generationem
ego nabucho donosor
quasi ex uno ore
flore in palatio meo. Ammū
m̄d̄ qd̄ p̄terit me p̄p̄p̄
tione me in statu no q̄ uni
mei caput meo comitatur me
& p̄ me p̄p̄m est d̄m in
intro ducor in conspectu meo
in d̄m sup̄p̄m babylonis: et
ut solutus homini iudicem
m̄d̄. Tunc ingrediam̄ arioli
magi chaldei: uos q̄ som
m̄ ueratu in d̄m eor̄ &
soluam̄ eor̄ non uerum
m̄d̄ donec collega uos
ē in conspectu meo d̄m eius
non habetis: sed in d̄m dei
m̄d̄ q̄ habet sp̄m d̄m s̄m
m̄d̄ q̄ som̄m̄ eor̄
locum suū. Bathasar p̄cep̄
m̄d̄ q̄ ego scio qd̄ sp̄m

uincia babyloniſ. Nabueho donoſor
rex omnib; populis gentib; & lin
guis qui habitant in uniuersa ter
ra pax uobis multiplicetur. Signa
& mirabilia fecit apud me deus
excelsus. Placuit ergo mihi p̄di
care signa eius quia magna sunt.
& mirabilia eius quia fortia. et
regnum eius regnū sempiternum.
& potestas eius in generatione

Et generationem. **iii.**
Ego nabuchodonosor
quietus eram in domo mea. et
florens in palatio meo. Somnū
uidi qđ p̄terruit me. & cogita
tiones mee in stratu meo. & uisi
ones capitis mei conturbauerunt me.
& p̄ me p̄positum est decretū ut
introducere in conspectu meo
cuncti sapientes babyloniſ. et
ut solutionē somni indicarent
mihi. Tunc ingrediebantur arioli.
magi. chaldei. aruspices. & som
nū narraui in conspectu eorū. &
solutionē eius non indicauerunt
mihi. donec collega ingressus
ē in conspectu meo daniel cuius
nomē balthasar. secundum nomē dei
mei. qui habet sp̄m deorū scōrū
in semetipso. & somnū coram eo
locutus sum. Balthasar p̄nceps
ariolorū quē ego scio qđ sp̄itū

deorū scōrū habeas in te. & omne sa
crāmētū non est impossibile tibi.
Uisiones somniorū meorū quas uidi
& solutionē eorū narra. Visio capi
tis mei in cubili meo. Uidebam.
& ecce arbor in medio terre. et
altitudo eius nimia. magna ar
bor & fortis. & p̄certas eius con
tingens celi. Aspectus illius erat
usq; ad terminos uniuersę terre.
Folia eius pulcherrima & fructus
eius nimis. & esca uniuersorū in
ea. Subter ea habitabant anima
lia & bestie. & in ramis eius con
uersabantur uolucres celi. et ex
ea uescebatur omnis caro. Uide
bam in uisione capitis mei sup
stratū meū. & ecce uigil & sc̄s
de celo descendit. clamauit forti
ter & sic ait. Succidite arborem
& p̄cidite ramos eius. & excuti
te folia eius & dissipate fructū
eius. fugiant bestie que subter
eam sunt. & uolucres de ramis ei.
Veruntamen germē radicē eius
intra finite. & alligetur in uen
ulo ferreo & erit in herbis que foris
sunt. & rore celi tinguatur. et
cum feris pars eius in herba t̄re.
Cor eius ab humano comutetur
& cor fere detur ei. & septem tē
pora mutentur sup eum. In senten

cutu eius & nubes magna: et de
medio eius quasi species electri.
id est de medio ignis. Et in me
dio eius similitudo quatuor ani
malium: & hic aspectus eorum. Simi
litudo hominis in eis: & quatuor
facies uni & quatuor penne un.
& pedes eorum pedes recti: & plan
te pedum eorum quasi planta pe
dis utuli. Et sentille quasi aspec
tus eris candentis. Et manus ho
minis subpennis eorum in quatuor
partibus. 111

Facies & pennas per quatuor
partes habebant: uincteque erant
penne eorum alterius ad alterum.
Non reuertebantur cum incederent:
sed unumquodque ante faciem suam
gradiebatur. Similitudo autem
uultus eorum facies hominis: et fa
cies leonis: ad dextris ipsorum qua
tuor: facies autem bouis a sinistris
ipsorum quatuor: & facies aquile
desuper ipsorum quatuor. Et facies
eorum & penne eorum extente desuper.
Due penne singulorum uingebant:
& due tegebant corpora eorum.
Et unumquodque eorum coram facie
sua ambulabat. Vbi erat spiritus
illuc gradiebantur: nec reuerteban
tur cum ambularent. Et simili
tudo animalium aspectus eorum quasi

carbonum ignis ardentium: & quasi
aspectus lampadarum. 1111
Et erat uisio discurrentis in
medio animalium. Splendor ignis:
& de igne fulgor egrediens. Et
animalia ibant & reuertebantur:
in similitudinem fulgoris coruscant
is. Cumque aspicerent animalia: ap
paruit tota una super terram iuxta
animalia: habens quatuor faci
es. Et aspectus rotarum & opus ea
rum quasi uisio maris: & una si
militudo ipsarum quatuor: et a
spectus earum & opera earum qua
si sit rota in medio rote.

Per quatuor partes earum
euntes ibant: & non re
uertebantur cum ambularent. Sta
tura quoque erat rotarum: & altitudo
& horribilis aspectus: & totum
corpus plenum oculis in circuitu
ipsarum quatuor. Cumque ambula
rent animalia ambulabant pari
ter & rote iuxta ea: & cum ele
uarentur animalia de terra: eleua
bantur simul & rote. Quocumque
ibat spiritus illuc euntes spiritum & rote
pariter eleuabantur sequentes
eum. Spiritus enim uite erat in rotis.
Cum euntibus ibant & cum stan
tibus stabant & cum eleuatis a ter
ra pariter eleuabantur & rote se

quentes ea: quia spe uite erat in
rotis. VI.

Similitudo sup caput ani
malium firmamta quasi aspectus
cristalli horribilis: & extenti sup
capita eoz desup. Subfirmamto
autē penne eoz recte atterius ad
alterū. Vnuquodq; duab; aliis ue
labat corpus suū: & alterum si
militer uelabatur. Et audiebam
sonū alarum quasi sonum aqua
rum multarū: quasi sonū subli
mus dī. Cum ambularent quasi
sonus erat multitudinis ut sonus
castrorū: cumq; starent dimitteba
tur penne eoz. Nam cū fieret uox
sup firmamto qd erat sup ca
put eoz: stabant & submittebat
alas suas. Et sup firmamto quod
erat imminens capiti eoz quasi
aspectus lapidis saphyri simili
tudo throni: & sup similitudinē
throni similitudo quasi aspectus

Vhominis desuper. VII.
udi quasi specie electri
uelud aspectum ignis intrinsec
eius percursū & desup. Alum
bis eius desup usq; addeorsum
udi quasi specie ignis splen
denti. merenti uelud aspec
tū arcus cū fuerit in nube in
die plume. Hic erat aspectus

indie splendoris pyritū.
Hec insio similitudinis glorie
dñi. Et uidi & cecidi in facie meā.
Et audiui uocē loquentis & di
xit ad me: fili hominis sta sup
pedes tuos & loquar tecū. **Et**
ingressus est in me spe postquā
locutus est mihi: & statuit me
supra pedes meos. Et audiui lo
quentē ad me & dicentē. Fili
hominis: mitto ego te ad filios
isrl: ad gentes apostatrices que
recesserunt a me. Patres eoz preua
riati sunt pactū meū usq; ad
diem hanc: & filii dura facie &
incomabili corde sunt: ad quos
ego mitto te & dices ad eos. Hec
dicit dñs dñs. Si forte uel ipsi au
diant & si forte quiescant: quō
domus exasperans est: & scient
quia ppheta fuerit in medio eoz.

DOMINUS IN
MENSIS ISRAEL
HYEORIS. Lect. I
ACTUM EST
manno sexto. in se

Fto mense in quinta mensis: ego
sedebam in domo mea: & senes
iuda sedebant corā me: & ceci
dit sup me ibi manus dñi dī
mei. Et uidi: & ecce similitudo
quasi aspectus ignis. ab aspectu
lumborū eius: & deorsum ignis:

et dicitur eis qd dicitur quasi
aspectus splendoris in uiso elec
to. Et cetera similitudo man
apprehendit me manum capri
al me: & eleuauit me spe in
terra & cetera. Et dicitur me in
terram inuisione dī: supra th
ronum inuisionis qd respiciat ad
apud me: ubi statum uolū
tatis ad ppheta emulatores.
Et dicitur in gloria
dñi dī isrl: sedis ad
dñi quā uideat meam: et
dicit ad me: fili hominis lau
ceas tuas: aduā apud
te laua oculos meos aduā
apud me: & ecce ab uolone
pote atter: idolum uel in
no uirtutem qd dicit ad me: f
hominis: patet ne uideat te
quod uideat: ab homin
one magis: qd domus isrl
facit me in ppheta: al me
tuorum: Et dicit conuersis
isrl: ab hominibus uero
res.
Et intro dicit me ad
dñi dī. Et uidi: ecce fo
tam in impariet: qd dicit
ad me: fili hominis: hōr pan
etia: hōr ppheta: hōr pan
etia: hōr pan: hōr pan: hōr pan

et alumbis eius. et sursum quasi
aspectus splendoris. ut visio elec-
tri. Et emissā similitudo manus.
apprehendit me in cincto capiti-
tis mei. et eleuauit me sp̄e. int̄
terrā et celū. et aduexit me in
hierlm in uisione. dñi. iuxta osti-
um interius. quod respiciebat ad
aquilonē. ubi statuum idolum
heli. ad puocandū emulationē.

Et ecce ibi gloria. **11.**
dñi dñi isrl. scdm uisio-
nem. quā uiderā in campo. et
dixit ad me. fili hominis leua
oculos tuos. ad uiam aquilonis.
Et leuaui oculos meos ad uiam
aquilonis. et ecce ab aquilone
porte altaris. idolum heli in
ipso introitu. et dixit ad me. fi-
li hominis. putas ne uides tu.
quid isti faciunt. ab hominati-
ones magnas. quas domus isrl
facit hic. ut peul receda a sanc-
tuario meo. Et adhuc conuersus.
uidebis ab hominationes maio-
res. **111.**

Et introduxit me ad
ostium atrii. Et uidi. et ecce fo-
ramen unū in pariete. et dixit
ad me. fili hominis. fode pari-
etem. Et cū pfodissem parietē.
apparuit ostium unū. et dixit

ad me. Ingredere. et uide abho-
minationes pessimas. quas isti
faciunt hic. Et ingressus uidi.
et ecce omnis similitudo repti-
liū et animalū. abhominatio
et uniuersa idola domus isrl
depicta erant in pariete. in cir-
citu p̄ totum. et septuaginta
uiri de seniorib; domus isrl. et
iechomas filius safan. stabat in
medio eorū stantiū ante pictu-
ras. et unusquisq; habebat tu-
ribulū in manu sua. et uapor
nebule de thure consurgebat.

Et dixit ad me. **1111.**
Certe uides fili homi-
nis. que seniores domus isrl fa-
ciunt in tenebris. unusquisq; in
abscondito cubili sui. Dicunt
enim. Non uidet dñs nos. dere-
liquit dñs terram. Et dixit ad me.
Adhuc conuersus. uidebis ab ho-
minationes maiores. quas isti fa-
ciunt. Et introduxit me post
iun porte domus dñi. quod re-
spiciebat ad aquilonē. et ecce
ibi mulieres sedebant. plangen-
tes ad omnem. Et dixit ad me.
Certe uidisti fili hominis. Ad-
huc conuersus. uidebis ab ho-
minationes maiores his. Et
introduxit me in atrium domus

dm̄ interius. & ecce iustitio templi
dm̄. int̄ vestibulum & altare. quasi
ingunt quinque uiri. dorsa haben
tes contra templū dñi. & facies ado
riente. & adorabant ad ortū solis.

Et dixit ad me. **v.**
Certe uidisti fili homini.
Nunquid leue est hoc domui
iuda. ut facerent abhominatio
nes istas quas fecerunt hic. Quia
replentes terrā. iniquitate cōuer
si sunt ad irritandū me. & ecce
applicant iram ad nates suas.
Ergo & ego faciam in furore. Non
paret oculus meus nec misere
bor. & eū clamauerunt ad aures
meas uoce magna. n̄ exaudiam

E eos. **vi.**
Et clamant in auribus me
is uoce magna dicens. Appropin
quauerunt uisitationes urbis. &
unusquisque uas in̄fectionis habet
in manu sua. Et ecce sex uiri ue
niebant de uia porte superioris
que respicit ad aquilonē. & unū
cuique uas interitus in manu eius.
Sunt quoque unus in medio eorum ue
stitus lineis. & ad tramitarium
scriptoris adirenes eius. Et ingres
si sunt & steterunt iuxta altare

Ereum. **vii.**
Et gloria dñi isrl̄ assum

pta est de cherub que erat sup̄ eū
ad limen domus. & uocauit uirū
qui indutus erat lineis & atramenta
riū scriptoris habebat in lumbis
suis. & dixit dñs ad eum. Transi
per mediā ciuitatē in medio ierlm̄.
& signa tau sup̄ frontes uirorū
gementū & dolentū sup̄ cune
tis abhominatiomb; que sunt
in medio eius. & uisus dixit audi
ente me. Transite per ciuitatē sequen
tes eū. & percutite. Non pareat
oculus uester. neque misereamini
seni. adolescentulum & uirginē
paruulū & mulieres in̄fecte usque
ad in̄titionē. Omnē autē super
que uideritis tau ne occidatis.
& a sanctuario meo incipite. **viii.**

Ceperunt ergo auris sem
oribus qui erant ante fa
ciem domus. & dixit ad eos. Con
taminatē domū. & impleat atria
in̄fectis. Egredimini. & egressi
sunt & percutiebant. eos qui erant
in ciuitate. Et cede completa re
mansi ego rursus sup̄ faciē meā.
& clamans aio. heu. heu. heu. dñs
ergo ne disperdes om̄s reliquias
isrl̄. effundens furore tuū sup̄
ierlm̄. Et dixit ad me. Iniquitas
domus isrl̄ & iuda magna est
nimis ualde. & repleta est terra

linguam & curat in ea cuncta
uisione. Dixerunt enim strig
dñi tram & dñs non abier. Igi
tur & n̄s non parerent. Igi
tur neq; miserebor. Nam q; sup
cipit ex reddam. Et ecce in
qui indutus erat lineis qui uide
bat atramentariū in dorso suo re
spondit uerbum dñi. Faci
tur perperam. Doñ
15. Lect
Tf A (710)
est manus
mo inquit uide
omnia uisib; uenerit uiri de
teriore ut inuigret
sem. & dicitur coram m
factus est sermo dñi ad me
uiri. Tu hominis. loquere se
uibus dñi dicens. Hec dicit
dñs. Num ad in̄gandum
nos uisitis. ego. q; a
com respondēbo uisitatē
dñs. Si dicit eos timetis. Tu
uenerit ab hominibus patri
es. unde est. & dicit dñs.
Hec dicit dñs. Iniqua ele
gisti manu manū. p̄p̄t
p̄p̄t. Iob. & appan. n̄ in
ura. q; & leuauit uerbum
m̄. n̄ dicitur. Ceterum dicitur

sanguinib? & ciuitas repleta e' auer
uersione. Dixerunt eni. Dereliquit
dn's t'ram? & dn's non uidet. Igi
tur & m's non parceret oculus.
neq; miserebor. Viam eoz? sup
caput eoz reddam. Et ecce uir
qui indutus erat lineis qui habe
bat atramentariu' indorso suo. re
spondit uerbum dicens. Feci si
cut p'cepisti mihi. **DOM. III.**

MEHSIS HOY EO BR

E **IS. IECT. I.**
TRACTUO
est in anno septi
mo in quinto ind

cima mensis. uenerunt uiri de
senioribus isrl' ut intro garent
dn'm. & sederunt coram me.
Et factus est sermo dn'i ad me
dicens. Fili hominis? loquere se
nioribus isrl' dicens. Hec dicit
dn's ds. Num ad intro gandum
me uos uenistis? Vno ego? qa
non respondebo uobis ait dn's
ds. Si iudicas eos si iudicas fili
hominis? ab hominationes patrū
eoz ostende eis? & dices ad eos.
Hec dicit dn's ds. Indie qua ele
gi isrl' & leuau manu meā p'styr
pe dom' iacob? & apparui eis in
terra egypti? & leuau manum
meā p' eis dicens. Ego dn's deus

uester. Indie illa leuau manu meā
p' eis. ut educerē eos de terra egypti.
m'tiam quam p'videram eis? fluen
tem lacte & melle. que est egregia

E **inter om's terras. II.**
Et dixi ad eos. Unusquisq;
offensiones oculoꝝ suoz abiciet?
& idolis egypti nolite pollu?
ego dn's ds uester. Et irritauerunt
me? noueruntq; audire. Unus
quisq; abominationes oculoꝝ
suoz non p'iecit? nec idola egypti
reliquerunt. Et dixi ut effun
derem indignationē meā sup
eos? & implerē iram meā in eis.
in medio terre egypti? & feci p'p't
nomen meū? ut non uiolaretur
corā gentib; in quarū medio erāt?
inter quas apparui eis. ut educe

E **rem eos de t'ra egypti. III.**
Ieci ergo eos de terra egypti
ti? & eduxi in desertū? & dedi eis
p'cepta mea? & iudicia mea os
tendi eis? que faciat homo &
uiuat in eis. In sup & sabbata
mea dedi eis? ut esset signum
inter me & eos? & scirent quia
ego dn's scificans eos. Et irita
uerunt me domus isrl' in de
serto. in p'ceptis meis nonambu
lauerunt? & iudicia mea p'ieci
runt? que faciens homo iust

meis: & sabbata mea uiolauerunt
uehementer. Dixi ergo ut effunde-
rem furorem meum super eos in deser-
to. & consumerem eos: & feci propter
nomen meum ne uiolaretur coram
gentibus: de quibus eieci eos in con-

Espectu eorum. **III.**
Ergo igitur leuaui manum
meam super eos in deserto: ne indi-
cerem eos in terram. quam dedi eis
fluente lacte & melle. precipuam
terram omnium: quia iudicia mea
precuerunt. & imperceptis meis non
ambulauerunt. & sabbata mea uiolauerunt.
Post ydola enim cor eorum
gradiebatur: & pepercit oculus
meus super eos. ut non interficerem
eos: nec consumpsi eos in deserto.
Dixi autem ad filios eorum insolitudi-
ne. Imperceptis patrum uestrorum nolite
incedere: nec iudicia eorum custo-
diatis. nec in idolis eorum pollua-
mini. ego dominus deus uestrus. Impercep-
tis meis ambulate: & iudicia
mea custodite & facite ea: et
sabbata mea sanctificate: ut sit
signum inter me & uos: & sciatur

Equod ego dominus deus uestrus. **V.**
Exacerbauerunt me sibi
filii. Imperceptis meis nonambu-
lauerunt: & iudicia mea non
custodierunt ut facerent ea.

que cum fecerit homo uiuet in eis: &
sabbata mea uiolauerunt. Et cominat sum
ut effunderem furorem meum super eos:
& impletem iram meam in eis in deserto.
Aueri autem manum meam: & feci propter
nomen meum. ut non uiolaretur coram gen-
tibus: de quibus eieci eos in oculis eorum.
terum leuaui manum meam **VI.**

Ineos insolitudine: ut dispergerem
illos in nationes & uentilarem eos
in terras: eo quod iudicia mea non fecis-
sent: & precepta mea reprobassent:
& sabbata mea uiolassent: & post
idola patrum suorum fuissent oculi
eorum. Ergo & ego dedi eis precepta non
bona: & iudicia in quibus non uiuent:
& pollui eos in muneribus suis cum of-
ferrent omne quod apertum uultum: propter
delicta sua: & scient quod ego dominus.

Quam obrem loquere **VII.**
ad domum israhel filii homi-
nis. & dices ad eos.
Hec dicit dominus deus. Adhuc & in hoc
blasphemauerunt me patres uestri:
cum spreuissent me contempnentem
& induxissent eos in terram super quam
leuaui manum meam ut daret eis:
uideat omnem collem excelsum &
omne lignum nemorosum: & immo-
lauerunt ibi uictimas suas: & dederunt
ibi in uirtutione oblationum
suarum: & posuerunt ibi odorem suauem

tatis sue: & libauerit libationes suas:
& dixit ad eos. Quid est excelsum ad quod
uos ingredimini? Et uocatum est no-
men eius excelsum usque ad hunc diem. Ap-
terea die addomum israhel. Hec dicit
dominus deus. Certe in uia patrum uestrorum
uos polluimus: & post offendicula
eorum uos fornicauimus: & in obla-
tione donorum uestrorum cum transductis
filios uestrorum pignus: uos polluimus
monibus idolis uestris usque hodie.

Ego respondebo **viii.**
uobis domus israhel. Vnio
ego dicit dominus: quia non respondebo
uobis neque cognatio nostra uestra fiet
dicentium: erimus sicut gentes: & sicut
cognationes terre: ut colamus ligna
& lapides. Vnio ego dicit dominus deus:
quo in manu forti & in brachio ex-
tento & in furore effuso regnabo
super uos: & educam uos de populis
& congregabo uos de terris in quibus
dispersi estis: in manu ualida & in
brachio extento: & in furore effu-
so regnabo super uos. Et adducam uos
in deserto populorum: & iudicabor
uobis cum ibi facie ad faciem: sicut
iudicio contendi aduersus patres
uestris in deserto terre egypti: sic iu-
dicabo uos dicit dominus: & subiciam
uos sceptris meis: & inducam uos
in uinculis foderis: & eligam de

uobis transgressores & impios: & de
terra incolatus eorum educam eos: &
terram israhel non ingredientur: & scietis
quia ego dominus: & uos domus israhel.

LECT. I.

fr. ii.

Gu filii hominum ne time-
as eos neque metuas ser-
mones eorum: quoniam increduli & subuer-
sores sunt tecum: & cum scorpionibus ha-
bitas. Verba eorum non timeas & uultus
eorum ne formides: quia domus exaspera-
ntis est. Loqueris ergo uerba mea ad eos
si forte audiant te & desinant: quoniam
irritatores sunt. Tu autem filii hominum
audi quecumque loquar ad te: & noli
esse exasperans: sicut domus exasperata est.
Aperi os tuum: & comede quecumque
ego do tibi. Et uidi & ecce manus
missa ad me in qua erat uniuersus
liber: & expandit illum coram me:
quod erat scriptum intus & foris: & sep-
te erant in eo lamentationes & carmen
& uis. Et dixit ad me: filii hominum:
quodcumque inuenieris comede. Come-
de uolumine istud: & uadens loque-
re ad filios israhel. **ii.**
Et aperui os meum & cibauit
me uolumine illo: & dixit ad me:
filii hominum uentus tuus comedet:
& viscera tua complebuntur uolumi-
ne isto quod ego do tibi. Et comedi il-
lud: & factus est mors meo sicut

Et facta est super **Leet. i.**
me manus domini et dixit
ad me. Surgens egredere in campum
et ibi loquar tecum. Et surgens egres-
sus sum in campum. Et ecce ibi gloria domini
stabat quasi gloria quam vidi iuxta flu-
uium chobar. Et cecidi in faciem meam
et ingressus est in me spiritus et statuit me
supra pedes meos et locutus est mihi
et dixit ad me. Ingredere et inclu-
dere in medio domus tue. Et tu fili
hominis ecce data sunt super te vincula
et ligabunt te in eis et non egredie-
ris in medio eorum. Et linguam tuam ad-
herescere faciam palato tuo et eris
mutus nec quasi vir oburgans.

Cum locutus fuero tibi aperiam
os tuum et dices ad eos. Hec dicit dominus
deus. Quod audit audiat et quod quiescit
quiescat quia domus exasperans est. Et
tu fili hominis sume tibi lateres et po-
nes eum coram te et descibes in eo ciuita-
tem hierusalem et ordinabis aduersus
eam obsidionem et edificabis muniti-
ones et comportabis aggerem et dabis
contra eam castra et ponas arietes in
guro. Et tu sume tibi sartagine ferre-
am et ponas eum murum ferreum inter
te et ciuitatem et obfirmabis faciem
tuam ad eam et erit in obsidione et cir-
cumdabis eam signum est domus israel.

fen. iii.
Et tu dormies super latus tuum sinistrum
et ponas iniquitatem domus israel super eo
numero dierum quibus dormies super
illud et assumes iniquitates eorum. Ego
autem dedi tibi annos iniquitatis eorum nu-
mero dierum trecentos et nonaginta
dies et portabis iniquitatem domus
israel. Et cum compleueris hec dormi-
es super latus tuum dextrum secundo et as-
sumes iniquitatem domus iuda qua-
draginta diebus diebus panno. Diem
in qua panno dedi tibi et ad obsidi-
onem hierusalem conuerteris faciem tuam
et brachium tuum erit extensum et pro-
phetabis aduersum eam. **iii.**

Ecce circumdedit te vincu-
lus et non te conuertes a latere
tuo in latus aliud donec compleas
dies obsidionis tue. Et tu sume
tibi frumentum et hordeum et fabam et len-
tem et milium et uiciam et mitte ea
in uas unum et facies tibi panes nume-
ro dierum quibus dormies super latus
tuum trecentis et nonaginta diebus
comedes illud. Cibus autem tuus quo
uesceris erit in pondere uiginti
stateres in die. A tempore usque ad tem-
pus comedes illud. Et quasi subci-
nericum hordeacum comedes illud
et stercore quod egreditur ab homi-
ne operies illud in oculis eorum. Et

Dicit dominus. Sic
filius israel panem.

panē suū pollutū int̄gentes: ad qual
eiciā eos. Et dixi. ha. ha. ha. dñe
dñs ecce anima mea n̄ ē polluta: &
morticiniū & laceratū abestis non
comedi ab infantia mea usq; nunc:
& n̄ ingressa os meū om̄s caro in
munda. Et dix̄ ad me. ecce dedi
t̄ simū boū p̄tercorib; humanis:
& facies panem tuū meo. Et dixit
ad me. fili hominis: ecce ego con
teram baculū panis in hierlm̄: &
comedent panē in pondere & in
sollicitudine: & aquā in m̄sura &
in angustia bibent: ut deficientib;
panē & aqua corruat unusquisq;
ad fr̄m suū: & ēt abescant in iniq;
tatib; suis. Et tu fili hominis sime
t̄ gladiū acutū radentē pilos: as
sumes eū & duces p̄ capud tuū &
p̄ barbā tuā. Et assumes t̄ statera
ponderis & diuides eos. Tercia par
tem igni cōbures in medio ciuitat̄:
iuxta cōpletionem dierū obsidio
nis. Et assumens tertia partē con
cides gladio incircutu ei: t̄ t̄ia ue
ro aliam disp̄ges in uentū: & gla
diū nudabis post eos. Et simes
inde paruū numerū & ligabis eos
in sumitate palliū tuū: & ex eis rur
sum tolles & p̄icies in medio ignis
& cōbures eos igni: ex eo egrediet̄

ignis in omnē domū isrl̄. **1.**
Hec dicit dñs dñs. Ista est
hierlm̄ in medio gentiū
posui eā: & incircutu ei
terras: & contemp̄sit iudicia mea
ut plus eēt impia quā gentes: et
p̄cepta mea ultra quā terre q̄ incir
cutu ei sunt. Iudicia enī mea pie
cerunt: & in p̄ceptis meis n̄ ambu
lauerunt: idēo hęc diē dñs deus.
Quā sup̄astis gentes que incircutu
uīo s̄: in p̄ceptis meis n̄ ambula
stis: & iudicia mea n̄ fecistis: & iux
ta iudicia gentiū que incircutu
uīo s̄. n̄ estis opati: idēo hęc dicit
dñs dñs. Ecce ego ad te: & ipse ego
faciā in medio tui iudicia in oculo
lus gentiū: & faciā in te que n̄ feci
& quib; similia ultra n̄ faciā p̄pter
om̄s ab hominationes tuas. Ideo
patres comedent filios in medio
tui: & filii comedent patres suos:
& faciā in te iudicia: & uentilabo
in uersas reliq̄as tuas in omnē

Uentum. **11.**
Quo ego dicit dñs dñs:
nihil pro eo qd̄ sc̄m meū uolastis in
om̄ib; offensionib; tuis: & in
om̄ib; ab hominationib; tuis: ego
quoq; confringā & n̄ pariet oculo
lus m̄s: & n̄ miserebor. Tercia

partem tuam pete morte: & tunc comi
mentum unumcho tu: & tu partem tu
gladio cadet incircutu ei: t̄ t̄ia
nō parte tua in om̄i uentū disp̄
gēs: & gladiū nudabis post eos:
& complēs fuerit m̄s & t̄ t̄ia
te faciā in dignatione mea in
& cōlabor & sc̄m q̄ ego dē lo
cutus s̄ in uero m̄o. Et cū imple
uerit indignatione mea in
te in iudiciū & in obprobriū
m̄o: incircutu tuo s̄: in iudiciū
om̄s p̄terierunt: & t̄ t̄ia
& t̄ t̄ia p̄terierunt: & t̄ t̄ia
ingentib; q̄ incircutu tuo s̄:
cū fecerit iudicia in uentū
& in indignatione & in uentū
tuo m̄o. Ego dñs dñs
quando in uentū sagittas tui p̄
simas in te que erunt mortales:
& qualis uentū in uentū nōl: &
fame ēgragabo in uentū: & in uentū
tam uentū in uentū: & in uentū
tā in uentū fame & in uentū
in uentū in uentū: & in uentū
in uentū in uentū. Ego dñs dñs
Et factus est sermo
dñi ad me dicit: t̄ t̄ia
in uentū in uentū: & in uentū
in uentū in uentū: & in uentū
in uentū in uentū: & in uentū
in uentū in uentū: & in uentū

part tu peste morietur / & fame consumi
metui in medio tui / & tertia pars tui
gladio cadet inuentu tuo. Tercia
uero parte tua in omne uentum disper
ga / & gladium euaginabo post eos /
& compleam furore meo & reuesce
re faciam indignatione mea in eis /
& esolabor & scient quia ego dominus lo
cutus sum in helo meo. Et cum imple
uero indignatione mea in eis / da
bo te in desertum & in opprobrium gen
tibus / quia in uentum tuo sit / in conspectu
omnis pretereuntis. Et eris opprobrium
& blasphemie exemplum & stupor
ingentibus / quia in uentum tuo sunt /
cum fecero in te iudicia in furore
& in indignatione & in increpa
tionibus meis. Ego dominus locutus sum
quando misero sagittas famis pes
simas in eos que erunt mortifere /
& quas mittam ut dissipem uos / &
fame egergabo super uos / & conte
tam uobis baculum panis / & mittam
in uos fame & bestias pessimas
usque ad inuentionem. Et pestilentie &
languis transibunt prete / & gladium
inducam super te. Ego dominus locutus sum

Et factus est sermo **III.**
domini ad me dicens. Filii ho
minum pone faciem tuam ad montes
israhel / & prophetabis ad eos & dices.
Montes israhel audite uerbum domini

domini. Hec dicit dominus deus montibus / & collibus /
rupibus / & uallibus. Ecce ego inducam
super uos gladium & dissipata excelsa
uira & demoliar aras uiras / & confrin
gent simulachra uira / & deiciam in
terfectos uiros ante idola uira. Et
dabo cadauera filiorum israhel ante faci
em simulachrorum uiros / & dissipam
ossa uira circum aras uiras / in omnibus
habitationibus uiris. Urbes deserte
erunt / & excelsa demolientur & dis
sipabuntur / & interibunt are uire /
& confringentur / & cessabunt idola
uira & conteruntur delubra uira / &
delebuntur opera uira / & cadet in fec
tus in medio uiri / & scietur quia ego
dominus. Et relinquam in uos eos qui fuge
runt gladium ingentibus / cum dissipero
uos in terris / & recordabuntur mei
liberati uiri ingentibus / ad quas capti
ui ducti sunt / quia contrum cor eorum
fornicans & recedens a me / & o cu
los eorum fornicantes post idola sua.
Et displicebunt sibi met super malis
que fecerant in uniuersis ab homi
nationibus suis / & scient quia ego dominus
non frustra locutus sum / ut facerent eis
malum hoc. Hec dicit dominus deus. Pute
manu tua / & allide pedem tuum &
dic heu ad omnes abominationes
malorum domus israhel / quia gladio / fame /
peste ruituri sunt. Qui longe est peste

peste morietur. quoniam prope gladio corruet.
Et qui relictus fuerit et obsessus. fame
morietur. Et completa indignatione
mea in eis. et scietis quia ego dominus. **FEK. 9.**

Cum fuerint interfecti
in medio idolorum
vostorum. in circuitu ararum ue
strarum. in omni colle excelso. et in cum
culis summis montium. et sub
tibus omni ligni nemorosum. et sub
uersa quercu frondosa. locum ubi ac
cenderunt thura redolentia in iue
ris idolis suis. extendam manum meam
super eos. et faciam terram dissolutam et de
stitutam ad desertum de blatha. in om
nibus habitationibus eorum. et scient quia
ego dominus. Et factus est sermo domini ad
me dicens. Et tu fili hominis. hec
dicit dominus deus terre israel. Finis uenit
finis uenit super quatuor plagas
terre. non finis super te. et emittam fu
rorem meum inter te. et diiudicabo te
iuxta uias tuas. et ponam contra te
omnes abominationes tuas. et non par
cet oculus meus super te. et non miserebor
super uias tuas ponam super te. et ab homi
nationes tue in medio tui erunt. et
scietis quia ego dominus. **11.**

Afflictio una
afflictio ecce uenit. Finis ue
nit uenit finis. et uigilabit aduer
sus te. Ecce uenit uenit contractio

super te qui habitas terram. Venit tempus.
prope est dies occasus et non gloria montium.
Hec de prope effundam iram meam super
te et completa furorem meum inter te. et iu
dicabo te iuxta uias tuas. et imponam
tibi omnia seclera tua. et non parcat oculus
meus neque miserebor. sed uias tuas im
ponam tibi. et abominationes tue in
medio tui erunt. et scietis quia ego sum
dominus penitens. Ecce dies ecce uenit.
egressa est contritio. floruit uirga.
germinauit superbia. iniquitas sur
rexit in uirga iniquitatis. non ex eis et non
ex prole neque ex sanguine eorum. et non erit
requies in eis. Venit tempus appropin
quavit dies. qui emit non letetur et qui
uendit non lugeat. quia ira super omnem
populum eius. Quia qui uendit ad id quod
uendidit non reuertetur. et adhuc in
uuentibus uita eorum. Visio ad omnem
multitudinem eius non reuertetur. regredietur.
et uir in iniquitate uite sue non contor
bitur. **111.**

Cantate tuba. **111.**
apparent omnes.
et non est qui uadat ad populum. Ita enim
mea super omnem populum eius. Gladius
foris. pestis et fames intus. Qui
in agro morietur gladio. et qui in uen
tate pestilentia et fame deuora
buntur. Si saluabuntur qui ex eis fuge
runt. et erunt in montibus. quasi columbe
in uallibus. omnes trepidi unusquisque

manuante sua. Omni manu dicitur
uenit et omni genua sunt aqua
et accingent se ad eum. et propter
formido et in omni terra. et in
uenerit in captiuitate. et dicitur
genua et fides propter. et dicitur
interdum erit. Argenti et
et in ualido libere et male
et dicitur. Ammā dicitur in latitudine et
uenerit et non impetuerit. et dicitur
dicitur iniquitas et facti. et in
merita montium suorum. et supra po
fuerunt. et imagines ad omni
omni fuerit et simula. et dicitur
et dicitur. hoc dedit et dicitur
uenerit. et dabo illi in manu
atque ab impetent. et dicitur
re dicitur et contumeliam
lud. et dicitur facit. me dicitur
dabitur in manu meum. et dicitur
uenerit in manu meum. et dicitur
illud. et dicitur. quoniam terra et
na uidero sanguinem. et dicitur
plena iniquitate. et dicitur pesti
moris gentium. et dicitur dicitur do
moris. et dicitur seclere. et dicitur in
terris. et dicitur possidetur. et dicitur
lingua super uenerit. et dicitur pa
uenerit. et dicitur. Contumeliam super
uenerit. et dicitur. et dicitur
dicitur. et dicitur. et dicitur. et dicitur.
dicitur. et dicitur. et dicitur. et dicitur.

iniquitate sua. Omnes manus dissol-
uentur & omnia genua fluent aquil:
& accingent se cilicis: & operiet eos
formido: & in omni facie confusio: & in
univerſis capitibus eorum caluitium. Ar-
gentum eorum foras proiciet: & aurum eorum
inſterquilium erit. Argentum & aurum
eorum non ualebit liberare eos in die furo-
ris domini. Animam suam non saturabunt &
uentres eorum non implebunt: quia scanda-
lum iniquitatis eorum factum est: & orna-
menta monilium suorum in superbia po-
ſuerunt: & imagines abhominati-
onum suarum & simulachrorum fecerunt
ex eo. Propter hoc dedi eis illud in in-
munditiam: & dabo illud in manus
alienorum addiripiendum: & impius ter-
re adprehendam. Et contaminabunt il-
lud: & auertam faciem meam ab eis & uo-
labunt archanum meum: & introibunt
in illud emissarium & circumdabunt
illud: facient clusionem: quoniam terra est ple-
na iudicio sanguinum: & ciuitas
plena iniquitate. Et adducam pesti-
mos de gentibus: & possidebunt do-
mos eorum: & quiescere faciam superbia po-
tentium: & possidebunt scuarum eorum.
Angustia superueniente requirunt pa-
cem: & non erit. Conturbatio super con-
turbationem uenient: & auditus
super auditum: & querent uisionem
de prophetia: & rex prohibet a sacerdote:

& ceterum a senioribus; Rex lugerebit et
principes induent merore: & manus
populi terre conturbabunt. Secundum uiam
eorum faciam eis: & secundum iudicia eorum
iudicabo eos: & scient quia ego dominus:

Et uidi. **LECT. 1. FER. VI.**
& ecce infirmitas quod
super caput cherubin erat
quali lapis saphirus: quasi speci-
es similitudinis solis apparuit super
ea. Et dixit ad uirum quod indutus erat
lineis. Ingredere in medio rotarum
quod sunt super cherubin: & imple manum
tuam prunis ignis que sunt in cheru-
bin: & effunde super ciuitatem. Ingres-
susque est in conspectu meo. Cherubin autem
stabant ad dextris domus cum ingre-
deretur uir: & nubes impleuit atrium
interius. Et eleuata est gloria domini de
super cherubin ad lumina domus: & re-
pleta est domus nube: & atrium reple-
tum est splendore glorie domini: & sonitus
alarum cherubin audiebatur usque ad
atrium exterius: quasi uox dei omnipotentis
loquentis. **11.**
Cumque precepisset uiro qui
indutus erat lineis dicens: fume
ignem de medio rotarum que sunt in
cherubin: ingressus ille stetit iux-
ta rotam: & extendit cherub manum
de medio cherubin ad ignem qui
erat in cherubin: & sumpsit &

Et irruit in **Leet. 1.**
 me sp̄e dñi: & dix̄ ad me.
 Loquere hec diē dñs. Sic locuti
 estis domus isrl̄: & cogitationes cor
 dis ur̄i ego noui. Plurimos occidi
 stis in urbe hac & implestis uias
 eī inſectis: p̄pt̄ea hec dicit dñs d̄s.
 Inſecta ur̄i quos poſuistis in me
 dio eius hi ſunt carnes: & hec est
 lebel: & educā uos de medio eius.
 Gladiū metuistis & gladiū indu
 cam ſup uos ait dñs d̄s: & eiciam
 uos de medio eius: daboq; uos in
 manu hoſtiū: & faciā in uobis
 iudicia. Gladio cadetis: in finib;
 isrl̄ iudicabo uos: & ſciētis quia
 ego dñs ſum. Hec n̄ erit uobis in
 lebetem: & uos non eritis in me
 dio eius in carnes. In finib; isrl̄ iu
 dicabo uos: & ſciētis quia ego ſū
 dñs. Qui in p̄ceptis meis n̄ambu
 laſtis & iudicia mea n̄ feciſtis: ſed
 iuxta iudicia gentiū que in cretu
 tu ur̄o ſunt eſtis operati. **11.**

Et factum ē cū p̄phetare
 fetthias filiū banaie
 mortuus ē. Et cecidi in faciē meā
 clamans uoce magna & dixi. heu.
 heu. heu dñe d̄s cōſumationē tu
 faciſ reliq̄ariū isrl̄: Et factū ē uer
 bū dñi ad me dicens. Fili hominū:
 fr̄s tu fr̄s tu ur̄i p̄p̄inqui tu.

& om̄is domus isrl̄: uniuersi qui
 dixerunt habitatores hierl̄m lon
 ge recedite a dño: nobis data est
 terra in poſſeſſionē. P̄pt̄erea hec
 dicit dñs d̄s. Quia longe feci eo
 ingrentib; & q̄a diſpſi eos in tr̄is:
 ero eis in ſc̄ificationē modicā in te
 ris ad quas uenerunt. P̄pt̄ea loq̄
 re hec diē dñs d̄s. Congregabo
 uos de p̄lis & adunabo uos de te
 ris in quib; diſpſi eſtis: daboq; uo
 bis humū isrl̄: & ingredient̄ u
 luc: & auferent om̄s offenſiones
 cunctaſq; abhominaciones eius
 de illa: & dabo eis cor unū et
 ſp̄m nouū t̄buam in uiscerib; eor̄
 et auferā cor lapideū de carne
 eor̄: & dabo eis cor carneū ut in
 p̄ceptis meis ambulent & iudicia
 mea cuſtodiant faciāntq; ea: ut
 ſint in im̄pl̄m & ego ſim eis in d̄i.
 Quor̄ cor poſt offendicula & ab
 hominationes ſuaſ ambulabat:
 hor̄ uiam in capite ſuo ponam.

Edicit dñs d̄s. **111.**
 Et eleuauerunt cherubi
 alas ſuaſ & rote cū eis: & gl̄a dei
 isrl̄ erat ſup ea. Et aſcendit gl̄a
 dñi de medio ciuitatis ſtetitq; ſu
 pra montē q̄ ē ad orientē ur̄bi:
 & ſp̄e leuauit me ad dixeritq; in
 chaldeā ad tr̄is migrationē in u

sione in spū dī. & sublata ē ame uisio
quā uiderā. Et locutus sū ad transmi-
grationē omnia uerba dñi que osten-
derat m̄. Et factus ē sermo dñi ad
me dicens. Fili hominis in medio
domus exaspantis tu habitas. q̄a oeu-
los habent ad uidentiu & n̄ uident.
& aures ad audiendū & n̄ audiunt.
q̄a domus exaspans est. Tu ergo
fili hominis fac t̄ uasā transmigra-
tionis. & transmigrabis p̄ diē corā
eis. Transmigrabis autē de loco tuo
ad locū alterū in c̄spectu eorū. si for-
te audiant aspiciant q̄a domus ex-
aspans ē. Et efferes uasā tua foras.
quasi uasā transmigrantis p̄ diē in
c̄spectu eorū. Tu autē egredieris ue-
spere corā eis. sic egrediet̄ migrans.
Ante oculos eorū p̄fode parietē et
egredieris p̄ eū. in c̄spectu eorū. in hu-
meris portaberis. in caligine effere-
ris. faciē tuā uelabis & n̄ uidebit̄ ter-
rā. q̄a portentū dedi tē domui isrl̄.
Feci ergo sic p̄cepit m̄. Vasa mea
ptuli quasi uasā transmigrantis p̄
diem. & uespe p̄fodi parietē in
manu. in caligine egressus sū. &
in humeris portatus sum in c̄spec-
tu eorū. Et factus ē sermo dñi ad
me dicens. Fili hominis. nunquā
n̄ dixerunt ad te domus isrl̄ domus
exaspans qd tu facis. Dic ad eos.

Hec dicit dñs d̄s. Sup̄ ducē om̄is is-
tud q̄ ē in hietim. & sup̄ omnē do-
mū isrl̄ que ē in medio eorū dicit. Ego
portentū ur̄m quom̄ feci. sic fiet u-
lus. In transmigrationē & in captiui-
tatem ibunt. **LECT 10. 1. fē. 11.**

Quī qui ē in medio eorū in
humeris portabit̄. in ca-
ligine egrediet̄. parietē
p̄fodient ut educant. faciēs ei ope-
riet̄ ut n̄ uideat oculo terrā. Et ex-
tendā rete meū sup̄ illū. & capiet̄
in sagena mea. & adducā eū in babi-
lonē in t̄ram chaldeorū & ipsā n̄ ui-
debit̄. ibiq; moriet̄. Et om̄s q̄ circa
eū sunt p̄sidiū ei & agmina ei disp-
gam in omnē uentū. & gladiū eua-
ginabo post eos. & scient q̄a ego
dñs. q̄ndo dispero eos in gentib; &
disseminauero eos in t̄ris. Et relinq;
eris uros paucos a gladio & fame
& pestilentia. ut narrent om̄a sce-
lera eorū in gentib; ad quas ingredient̄.
& scient q̄a ego dñs. **11.**

Et factus ē sermo dñi ad
me dicens. Fili hominis. panē tuū
in c̄turbatione comede. s; & aquam
tuā in festinatione & merore bibe.
& dices ad p̄t̄m terre. Hec dicit dñs
d̄s ad eos q̄ habitant in t̄ra
isrl̄. Panē suū in sollicitudine come-
dent. & aquā suā in desolatione

in desolatione...
dicit dñs d̄s...
fili hominis...
panē tuū...
in c̄turbatione...
comede...
et aquam...
tuam in festinatione...
et merore bibe...
et dices ad partem terre...
hec dicit dñs d̄s...
ad eos qui habitant...
in terra israhel...
panem suum in sollicitudine...
comedent...
et aquam suam in desolatione...

bibent. ut desoletur terra amultitu-
dine sua ppter iniquitatem omnium qui habi-
tant in ea. et civitates que non habitant
desolate erunt. terraque deserta. et sci-
entis quia ego dominus. Et factus est sermo
domini ad me dicens. Fili hominis. quod
est puerbum istud uobis in terra israel di-
centium. in longum differet dies. et pro-
bit omnis uisio. Ideo dicit ad eos. Hec
dicit dominus deus. Quiescere faciam puer-
bum istud. neque uulgo dicet ultra
in israel. Et loquere ad eos quod appro-
pinquauerit dies. et sermo omnis
uisionis. Non enim erit ultra omnis
uisio cassa neque diuinitio ambigua
in medio filiorum israel. quia ego dominus lo-
quar. quodcumque locutus fuero uerbum
et fiet. Non prolongabitur amplius.
Sed in diebus uisus domus israel loquar
uerbum. et faciam illud dicit dominus deus.

Et factus est sermo **111.**
domini ad me dicens. Fili ho-
minis. ecce domus israel dicentium. Vi-
sio quam hic uidet in diebus multis.
et in tempore longa iste prophetat.
Propterea dicit ad eos. Hec dicit dominus deus.
Non prolongabitur ultra omnis sermo
meus. Uerbum quod locutus fuero comple-
bitur dicit dominus deus. Et factus est
sermo domini ad me dicens. Fili homi-
nis. uanissime ad prophetas israel qui
prophetant. et dicunt prophetantibus. decor

de suo. Audite uerbum domini. Hec dicit
dominus deus. Ne prophetis insipientibus qui
secuntur spiritum suum. et nihil uident.
Quasi uulpes in deserto prophetarum tu-
orum israel erant. Non ascendisti ex ad-
uerso neque opposuisti murum pro do-
mo israel. ut staretis in proelio in die
domini. Vident uana et diuinant in
dacia dicentes. ait dominus cum dominus non
miserit eos. et perseuerauerit confir-
mare sermonem. Nunquid non uisionem
cassam uidistis. et diuinationem men-
datum locuti estis. Et dicitis ait dominus.
cum ego non sim locutus. Propterea hec
dicit dominus deus. Quia locuti estis uana
et uidistis mendacium. ideo ecce ego ad-
uolam ait dominus deus. et erit manus mea
super prophetas qui uident uana. et di-
uinant mendacium. In ecclio populi mei
non erit. et in scriptura domus israel non scri-
bentur. nec in terra israel egredientur.
et scientis quia ego dominus deus. eo quod
deceperunt populum meum dicentes.
pax. et non est pax. Et ipse edifica-
bit parietem. ipsi autem timebant
eum luto absque paleis. Dic ad eos qui
timebant absque temperatura. quod ca-
siuri sint. Sicut enim imber mundas.
et dabo lapides pro grandes. desuper
irruentes et uentum procelle dissipan-
tem. siquidem ecce cecidit paries. Nun-
quid non dicet uobis ubi est litura

quam iunxitis.

HEC DICIT IEREMIAS .i.
dñs dñs. Crumpere faciã spm̄
tempestatũ in indignatione
mea. & ymber mundans in furore
meo erit. & lapides grandes in ira
inconsumatione. & destrua pariete
quẽ unius absq; temperamto. &
adequabo eũ terre. & reuelabit
fundamtu eĩ. & cadet & csumet
in medio eĩ. & scietis qã ego sum
dñs. Et complebo indignatione
meã in pariete & in his qui lini
unt eũ absq; temperamto. dica
q; uobis. Non ẽ paries. & n̄ sunt
qui liniunt eum. Ppbete isrl̄
qui pphetant ad hierlm̄ & uident
ei uisionẽ pacis & n̄ est pax. ait

Tu fili hominis pone faciẽ tuã
contra filias populi tui que
pphant de corde suo. & uaticina
re sup eos & dic. Hec diẽ dñs
dñs. Ne qui cõsumunt puluillo.
sub om̄i cubitu manus. & faci
unt ceruicalia sub capite unuer
se etatis. ad capiendas animas.
Cũ capent animas ppli mei uiu
ficabant animas eorũ. & uiola
bunt me ad pplm̄ meũ ppter
pugillũ hordei & fragmen pa
nis. ut iustificarent animas que
n̄ moriunt & uiuificabant

animas que n̄ uiuunt. mentientes
ppto meo credenti m̄daciũ. Ppt̄
hoc hec dicit dñs dñs. Ecce ego
adpuluillo ur̄os q̄bus uos captis
animas uolantes & destrumpa eos
de brachiũ ur̄is. & dimittã ani
mas quas uos captis ad uolandũ.
Et destrumpa ceruicalia ur̄a. & li
berabo pplm̄ meũ de manu ur̄a.
Neq; erũt ultra in manib; ue
stris ad p̄dandũ. & scietis qã ego
dñs. Ne qd̄ merore fecistis cor
misti m̄daciũ quẽ ego n̄ cõtristau.
& cfortatus manus impiũ ut n̄ re
uerteret aua sua mala & uiueret.
ppta uana uidebitis & diuinatione
n̄ diuinabitis ampli. & etiã
pplm̄ meũ de manu ur̄a. & scietis

V quia ego dñs. III.
enerunt ad me uiri isrl̄.
seniores & sederũt corã me. Et fact̄
est sermo dñi ad me dicens. Fili
hominis. uiri isti posuerũt inmoni
dicias suas in cordib; suis. & scan
dalum iniquitatis sue statuerunt
cõtra faciẽ suã. Nunqd̄ iniro gat
respondeo eis. Ppter hoc loque
re eis. & dices ad eos. Hec dicit
dñs dñs. Homo homo de domo
isrl̄ qui posuerit inmundicias
suas in corde suo & scandalum
iniquitatis sue & statuerit contra

faciẽ suã. & uenerit ad pplm̄ meũ
rogans p̄ eũ me. ego dñs respondeo
ei in multitudine inmundiciarũ
suarũ. ut capiat domũ dñi meũ
de suo q̄ recesserunt ante me me
tũ ad dñm suũ. Ppta dñs ad dñm
mũ dñs. Hec diẽ dñs dñs. Comer
tiam & recedat ab dñm suũ &
domus eĩ cõtraminabit. uer
tũ faciẽ suã. qã homo homo
de domo isrl̄ & de p̄ditiõ p̄p̄
uenerit in isrl̄ & de p̄ditiõ p̄p̄
fuerit ante & posuerit uerba sua
in corde suo. & scandalũ iniqui
tatis sue statuerit contra faciẽ suã.
& uenerit ad pplm̄ meũ in iro gat
p̄ eũ me. ego dñs respondeo
p̄ me. & p̄ faciẽ meã sup ho
minẽ isrl̄ & faciẽ eũ meã
p̄ eũ me. & dñs dñs
de medio p̄p̄ meã. & scietis
quia ego dñs. & p̄p̄ eũ meã
ut cõtraminet uerba ego
dñs dñs p̄p̄ eũ meã. & p̄p̄
dam uerba meã sup eũ & dele
to eũ de medio ppli mei. &
p̄p̄ eũ meã. iniquitatis sue in iro gat
quis p̄p̄ eũ meã. ut n̄ sit ut
eũ meã. ut n̄ sit ut
uenerit in isrl̄ meã. neq; pol
uit in manu isrl̄ meã. ut n̄ sit in
p̄p̄ eũ meã. ut n̄ sit in isrl̄ meã.

faciē suā. & uenerit ad ppham inter
rogans peū me. ego dñs respondeo
ei in multitudine immunditiarū
suarū. ut capiat domus isrl in cor
de suo q̄ recesserunt a me. in eunc
tis idolis suis. Ap̄tea die addo
mū isrl. Hęc die dñs d̄s. Conuer
timini & recedite ab idolis ur̄is &
ab uniuersis cōtaminationib; auer
tite facies ur̄as. q̄a homo homo
de domo isrl & de p̄selitis q̄cūq;
aduena fuerit in isrl si alienatus
fuerit a me & posuerit idola sua
in corde suo. & scandalū iniqui
tatis sue statuerit contra faciē suā.
& uenerit ad ppham ut uirō get
peū me. ego dñs respondebo ei
p̄ me. & ponā faciē meā sup ho
minē illū. & faciā eū in exem
plū & in obprobriū. & dispdam
eū de medio ppli mei. & scietis
quia ego dñs. Et p̄pha cū erraue
rit & locutus fuerit uerbū ego
dñs decepi ppham illū. & exten
dam manū meā sup eū & dele
bo eū de medio ppli mei isrl. &
portabunt iniquitatē suā iuxta
iniquitatē uirō gantis. Si in
quitas p̄phete erit ut n̄ erit ult
erret domus isrl a me. neq; pol
luatur in uniuersis p̄uaricatio
nib; suis. sed sit in im̄plm &

125
ego sim ei in dñm. ait dñs exercitu
um. **LECT. I. FER. II.**
Et factus est sermo dñi
ad me dicens. Fili homi
nis. terra cū peccauerit in ut pre
uaricet̄ p̄uaricans & extendam
manū meā sup eam. & conteram
urgā panis eius. & mittā meā
famē & uir̄ficiā de ea homines &
uirtūta. & si fuerint tres uiri isti
in medio ei. noe. daniel. & iob.
ipsi iusticia sua liberabunt ani
mas suas. ait dñs exercitu. Quod
si & bestias pessimas induxero sup
terrā ut uastē eam. & fuerit inua
eo qd̄ n̄ sit p̄transiens p̄pter besti
as tres uiri isti q̄ fuerint mea. ui
uo ego die dñs d̄s q̄a nec filios nec
filias liberabunt. sed ipsi soli li
berabunt. terra aut̄ desolabitur.

Si gladiū induxero
sup terram illā & dixerō
gladio transi p̄teritā. & m̄fecero
de ea hominē & uirtūta. & tres
uiri isti fuerint in medio ei. uiuo
ego die dñs d̄s n̄ liberabunt fili
os nec filias. s; ipsi liberabunt
soli. Si aut̄ & pestilentia inmi
sero sup terram illā & effudero in
dignationē meā sup eā in sang
uine. & auferā ex ea hominē &
uirtūta. & noe. & daniel. & iob

muliebre. Vbera tua intumuerunt
et pilus tuus germinavit. et eras
nuda et confusione plena. et transi-
pse et uidi te. Et ecce tempus tuum
tempus amanti. Et expandi ami-
ctum tuum super te et operui ignominiam
tuam. et uitaui tibi et ingressus sum pac-
tum tecum ait dominus deus. et facta est in-

am te aqua et **II.**

emundavi sanguinem tuum extra. et
unxi te oleo et uestiui te discoloribus
et calciaui te iacinctino. et cinxi te
byssis et indui te subtilibus. et orna-
ui te ornamento et dedi armillas in
manibus tuis. et torquem collum
tuum et dedi manillas super os tuum. et
circulos auribus tuis et coronam deco-
ris in capite tuo. et ornata es auro
et argento. et uestita es byssis et po-
linito. et multis coloribus. Simila
et mel et oleum comedisti. et decora-
ta facta es uehementer nimis. et pfe-
cisti in regnum. Et egressus est nomen
tuum in gentes propter speciem tuam. quia
pfecta eras in decore meo quem posui
eram super te. dicit dominus deus. Et habens
fiduciam in pulchritudine tua fornicata
es in nomine tuo. et exposuisti for-
nicationem tuam omni transeunti ut
ei fieret. Et sumens de uestimentis
meis fecisti tibi excelsa hinc inde
confusa. et fornicata es super eis sicut

non est factum neque futurum est. Et tulisti
uasa decoris tui de auro meo et de
argento meo quem dedi tibi. et fecisti
tibi imagines masculinas et fornicata

es meis. **III.**
Sumpisti uestimenta mea
multicoloria et uestita es eis. et o-
leum meum et thiamama meum posuisti
coram eis. et panem meum quem dedi tibi.
Simila et oleum et mel quibus enutriu-
te posuisti in conspectu eorum in odore
suauitatis. Et factum est ait dominus deus.
et tulisti filios tuos et filias tuas
quas generasti in. et immolasti
eis ad deuorandum. Nunquid parua
est fornicatio tua immolantis fili-
os meos. Et dedisti illos conse-
crans eis. Et post omnes abhorrina-
tiones tuas et fornicationes. non est
recordata dierum adolescentie tue
quando eras nuda et confusione ple-
na calcata in sanguine tuo. et ac-
cidit post omnem malitiam tuam ue-
re tibi ait dominus deus. Et edificasti lupa-
nar et fecisti tibi prostibulum in cunctis
plateis. ad ornem caput uie. edifica-
sti signum prostitutionis tue. Et abho-
minabilem fecisti decorem tuum. et
diuulisti pedes tuos omni transeun-
ti. et multiplicasti fornicationes
tuas et fornicata es cum filiis egyp-
ti uicinis tuis magnarum carnium.

et multiplicasti fornicationē tuā ad
irritandū me. Ecce ego extendam
manū meā sup te et auferā uis tuū
et dabo te manū odientū te fi
liarū palestinārū que erubescunt
milia tua scelerata. Et fornicata es
in filiis egyp̄tiōz. eo qd nec dum
fueris expleta. Et postquā forni
cata es nec sic sedata es. et multi
plicasti fornicationē tuā in terra
chanaan. cū chaldeis. et nec sic
saciata es. **LECT. I. FER. VI.**
In quo nudabo cor tuū ait dñs
dñs. cū facias om̄a opa mulieris
meretricis et peccis. Quia fabrica
sti lupanar tuū incapite om̄is
me. et excessū tuū fecisti in om̄i
platea. nec facta es quasi meretrix
fastidiosa. augens p̄eū. sed qua
si mulier adultera. que sup uirū
suū inducit alienos. Om̄ib; me
reticib; dantur mercedes. tu autē
dedisti mercedes cunctis amatorib;
tuis. et donabas eis ut intrarent
ad te undiq; ad fornicandū tecū.
Factumq; in te ē contra cōsuetudi
nem mulierū in fornicationib; tu
is. et post te n̄ erit fornicatio.
In eo enī qd dedisti mercedes et
mercedes n̄ accepisti. factum ē

Mente contrariū. **II.**
Meretrix audi uerbū dñi.

Hec dicit dñs dñs. Quā effusum est
cor tuū et ignominia tua reuela
ta ē in fornicationib; tuis super
amatores tuos et sup idola abho
minationū tuarū in sanguine fili
orū tuoz quos dedisti eis. ecce
ego congregabo om̄s amatores
tuos quib; cōmixta es. et om̄s qd
dilexisti cū uniuersis quos oderas.
et congregabo eos sup te undiq; et
nudabo ignominia tuā corā eis.
et uidebunt om̄s turpitudinem
tuā. Et iudicabo te iudiciū adul
teris et effundentū sanguinē. et
dabo te in sanguinē furoris et
zeli. et dabo te in manū eoz. et de
struent lupanar tuū et demolien
tur p̄stibulū tuū. Et denudabūt
te uestim̄tis tuis et auferā uasa de
coris tui. et derelinquent te nuda
plenāq; ignominia. Et adducent
sup te multitudinē et lapidabūt
te lapidib; et cruciabunt te gla
diis suis. Et comburent domus
tuas igni. et facient in te iudicia
in oculis mulierū plurimarū. et
desinet fornicari et mercedes ult
E non dabit. **III.**
Et requiescet indignatio
mea in te. et auferet helui meus
ate et quiescā ne irascat amplius.
eo qd n̄ fueris recordata dierum

ad hoc dicit dñs dñs. Quā effusum est cor tuū et ignominia tua reuelata ē in fornicationib; tuis super amatores tuos et sup idola abhominatiōnū tuarū in sanguine filiorū tuoz quos dedisti eis. ecce ego congregabo om̄s amatores tuos quib; cōmixta es. et om̄s qd dilexisti cū uniuersis quos oderas. et congregabo eos sup te undiq; et nudabo ignominia tuā corā eis. et uidebunt om̄s turpitudinem tuā. Et iudicabo te iudiciū adulteris et effundentū sanguinē. et dabo te in sanguinē furoris et zeli. et dabo te in manū eoz. et destruent lupanar tuū et demolientur p̄stibulū tuū. Et denudabūt te uestim̄tis tuis et auferā uasa decoris tui. et derelinquent te nuda plenāq; ignominia. Et adducent sup te multitudinē et lapidabūt te lapidib; et cruciabunt te gladiis suis. Et comburent domus tuas igni. et facient in te iudicia in oculis mulierū plurimarū. et desinet fornicari et mercedes ult non dabit. Et requiescet indignatio mea in te. et auferet helui meus ate et quiescā ne irascat amplius. eo qd n̄ fueris recordata dierum

adolescentie tue: & puocasti me in
omnib; his. Quia pp̄t & ego uias tu
as in capite tuo dedi: ait dñs deus.
Et n̄ feci iuxta scelera tua: in omnib;
abominationib; tuis. Ecce om̄is
q̄ dicit. uulgo puerbū in te assu
met illud dicens. Sic mat̄ ita & fi
lia eius. Filia mat̄ tue est: que
p̄cepit uirū suū & filios suos: & so
ror sorarū tuarū q̄ p̄ceperunt ui
ros suos & filios suos. Mat̄ ūra ce
thea & pat̄ ūr amorreus: & soror
tua maior samaria. Ipsa & filie
ei q̄ habitant ad sinist̄ā tuā. So
ror aut̄ tua minor que habitat
ad dextris tuis sodoma & filie ei:
s; nec in uis earū ambulastis neq;
secūm scelera earū fecisti pusillū
m̄: pene sceleratiora fecisti il
lis in omnib; uis tuis. Vno ego
dicit dñs d̄s: q̄ n̄ fecit sodoma
soror tua ipsa & filie ei: sic feci
sti tu & filie tue. Ecce hec fuit
iniquitas sodome sororis tue. Sup
bia. saturitas panis & habundan
tia. & otū ipsi & filiarū ei: &
manū egeno & paup̄i n̄ porrige
bant: & eleuate s̄t & fecerunt
abominationes corā me: & ab
stuli eas sic iudisti. Et samaria
dimidiū peccatorū tuorū n̄ pecca
uit: s; iucisti eas scelerib; tuis

& iuificasti sorores tuas in omnib;
abominationib; tuis que opata
es. Ergo & tu porta confusionē
tuā que iucisti sorores tuas pecca
tis tuis. sceleratius agens ab eis:
iustificare sunt enim a te. **V. Sabbato.**

Confundere & porta ig
nominiā tuā que iusti
ficasti sorores tuas. Et
conueria restituens eas conuersio
ne sodomoy cū filiab; suis: & co
uersione samarie & filiarū eius.
Et conuertā reuersionē tuā in me
dio earū. ut portes ignominiam
tuā & confundaris in omnib; que
fecisti cōsolans eos. Et soror tua
sodoma & filie eius reuertentur
ad antiquitatē suā: & samaria & fi
lie eius reuertentur ad antiquitatē
suā: & tu & filie tue reuertim
ini ad antiquitatē urām. Non fuit
aut̄ sodoma soror tua audita in o
re tuo in die supbie tue: antequā
reuelaret malitia tua sic hoc tem
pore moypbrū filiarū syrie: &
cunctarū in circuitu tuo filiarū
palestinarū: que ambiunt te

Spgyrum. **II.**
ceus tuū & ignominia
tua tu portasti: ait dñs d̄s. Quia
hec dicit dñs d̄s. Et faciā tibi
sicut disperisti iuramētū ut ir

ritum faceres pactū. & recordabor
ego pacti mei tecū in dieb; adole-
scentie tue. & sustentabo t̄ pactum
sempiternū. & recordaberis uarū
tuarū & confundaris cū recepis soro-
res tuas. & maiores cū minorib;
tuis. Et dabo eas t̄ in filias. s; n̄ ex
pacto tuo. Et sustentabo ego pactū
meū tecū. & scies q̄a ego dñs. Ut
reorderis & confundaris. & n̄ sit t̄
uit̄ aperire os p̄ confusione tua.
cū placat̄ fuerit t̄ in om̄ib; q̄ fecisti.
ait dñs d̄s. Et factus ē sermo dñi
ad me dicens. Fili hominis p̄pone
enigma & narra parabolā addo
nū istis. & dices. Hec diē dñs d̄s.
Aquila grandis magnarū alarū.
longo m̄broꝝ ductu. plena plu-
mis & uarietate. uenit ad libanū
& tulit medullā cedri. sumit atē
fronduū ei auellit & t̄nsportauit
ea in terrā chanaan. in urbē nego-
tiatoꝝ posuit illam. **III.**

Tulit de semine terre. & po-
suit illud p̄ semine ut firmaret
radicem. sup̄ aq̄s multas. in sup̄-
ficie posuit illud. Cumq; germi-
nasset creuit in uineā latiore
humili statura. respicientib; ramū
ei ad eā. & radices ei sub illa erant.
facta ē ḡ uinea & fructificauit
in palmites. & emisit p̄ pagines.

Et facta ē aquila altera grandis. ma-
gnis alis multisq; plumis. Et ecce
uinea ista quasi mittens radices su-
as ad eā. palmites suos extendit ad
illā. ut irrigaret eam de areolis ger-
minis suis. Intra bona sup̄ aquas
multas plantata ē ut faciat fron-
des & portet fructū. & sit in uineā
grande. Dic hec diē dñs d̄s. Ergo
ne prosperabit. Nonne radices eius
euellet. & fructus eius destringet.
Et siccabit om̄s palmites germis
ei & aresecet. Et n̄ in brachio grandi
neq; in p̄lo multo. ut euelleret eam
radicem. Ecce plantata ē. Ergo ne
prosperabit. Nonne cū tetigerit eā
urens siccabit. & mareis germis
suis aresecet. Et factū ē uerbū dñi
ad me dicens. Dic ad domū exspe-
rantē. Hec enī q̄d isti significent.
Dic. Ecce uenit rex babilonis ierōn.
& assumet regē & p̄ncipes eius. &
adducet eos. Assumet ipsū in babilō-
nē. & tollet de semine regni seu-
erq; cū eo f̄dus. & accipiet ab eo ui-
uandū. S; & fortes terre tollet.
ut sit regnū humile & n̄ euellet
s; custodiat pactū ei. & seruet il-
lud. Q̄ recedens ab eo misit nuntios
ad egyptū. ut daret s̄ equos &
p̄lm̄ multū. Nunq̄d prosperabit uel
cōsequet̄ salutē q̄ fecit hec. Et

quod dicitur pactū. nunquid est fugi-
no ego diē dñs d̄s. quia uinea regni
dñs d̄s. quia uinea regni
q̄ dicitur cum regno cui
fecerit uineā in manu. & dicitur pa-
tam qd̄ habebat cū eo. in uinea
babilonis morietur. & n̄ in p̄lo multo
di neq; in p̄lo multo faciet p̄ncipes
eius cū plū. in manu aggeret in
p̄ncipione ualloy. ut uineā
annas multas. Spreuet cū uinea
mentū ut dicitur f̄dus. & ecce
dicitur manu sua. & cū cū hec te-
ce n̄ est fugiet. A p̄ncipio dicitur
dñs d̄s. uinea ego quoniam dicitur
dicitur f̄dus qd̄ p̄ncipio est p̄
nam uineā ei. & uinea sup̄
cum uineā & cōprehendet fugi-
na mea. & dicitur cū uineā uinea.
& uinea uinea in uinea uinea
qua dicitur uinea. Et om̄s p̄ncipio
ei cū uinea aggeret gladio ca-
dunt. in manu arm̄ uinea uinea
dicitur. & uinea qua ego dñs
locutus sum. **II.**
dicitur dñs d̄s. Summa ego
de uinea cedri sub illa & p̄ncipio
de uinea tam qd̄. & uinea dicitur
gum plantabo sup̄ montē exel
sicut in uinea. in manu sub
in uinea uinea. & uinea uinea
ingrem̄ dicitur fructū. & cū in

qui dissoluit pactū: nunquid effugiet?
Umo ego dicē **lect. i.**
 dñs dñs: quō in loco regis
 q̄ cōstituit eum regē cui
 fecit irritū iuramētū & soluit pac
 tum qd̄ habebat cū eo: in medio ba
 bylomis moriet̄. & n̄ in exercitu gñ
 di neq; in p̄to multo faciet pharao
 cont̄ eū plū. In iactu aggeris & in
 extrucone ualloꝝ: ut interficiat
 animas multas. Spreuerat enī iura
 mentū ut solueret fēdus: & ecce
 dedit manū suā: & cū om̄a hęc fe
 cerit n̄ effugiet. **Ap̄tea hęc dicit**
 dñs dñs. **U**mo ego quō iuramētū quod
 spreuit & fēdus qd̄ p̄uaricat̄ est po
 nam in caput ei: & expanda sup
 eum rete meū & cōprehendet̄ sage
 na mea: & adducā eū in babilonē:
 & iudicabo illū ibi in p̄uaricatione
 qua desperit me. Et om̄s p̄fugi
 ei cū uniuerso agmine gladio ca
 dent: residui aut̄ in om̄nē uentū
 disp̄gent̄: & scietis quia ego dñs
h locutus sum. **ii.**
 & dicit dñs dñs. Sumā ego
 de medulla cedri sublimis & ponā
 de uertice ramoz ei: tenerū disti
 gam & plantabo sup montē excel
 sum & eminentē: in monte subli
 mi isrl̄ plantabo illā. & erumpet
 in germ̄ & faciet fructū: & erit in

cedrū magnā & habitabunt sub ea
 om̄s uolucres: uniuersū uolatile
 sub umbra frondiū eius edificabit:
 & scient om̄a ligna regionis q̄a ego
 dñs. humiliavi lignū sublime: &
 exaltaui lignū humile: & siccaui
 lignū uiride & frondere feci lig
 num aridū: ego dñs locutus sum
 & feci. Et factus ē sermo dñi ad me
 diēs. Qd̄ ē qd̄ int̄ uos parabolam
 uertit̄ in p̄ uerbū istud intra isrl̄
 dicentes: Pateres comedert̄ uuam
 acerbam: & dentes filioꝝ obtupe
 scunt. **U**mo ego dicit dñs: si erit
 uob̄ ultra parabola hęc in p̄ uer
 bū isrl̄. Ecce om̄s anime mee
 sūt: ut anima pat̄s ita & anima
 filiū mea ē. Anima que peccaue
V rit: ipsa moriet̄. **iii.**
 ut si fuerit iustus & fece
 rit iudiciū & iustitiā: in montib;
 n̄ comedert̄ & oculos suos non le
 uauerit ad idola dom̄ isrl̄: & iro
 rem p̄ximi sui n̄ uolauerit: & ad
 mulierē instruatā n̄ accessert̄: &
 hominē n̄ cōstitauerit. pignus
 debitori reddidert̄: pum nihil
 rapuert̄. panē suū esurienti dede
 rit: & nudū operuert̄ uestimento.
 ad usitā n̄ comodauerit & ampli
 n̄ accepit: ab iniquitate auerte
 rit manū suā. iudiciū uerū fece

rit int̄ uirū & uirū / in p̄ceptis me
is ambulauerit & iudicia mea cu
stodierit ut faciat ueritatē / hic
iustus ē & uita uiuet / ait dñs deus.
Qd si genuerit filiū latronē effun
dente sanguinē / & fecerit unum
de istis & hec q̄dem om̄a n̄ facien
tem s; in montib; comedente & ux
orem pximi polluentē / egenum
& paup̄em c̄tristante rapientē ra
pimas / pignus n̄ reddente & ad ido
la leuante oculos suos / ab homina
tionē faciente / ad usurā dante &
amplius accipiente / nunquid
uiuet / Non uiuet / cū uniuersa
detestanda fecerit morte moriet̄.
sanguis ei in p̄so erit. Qd si genu
erit filiū q̄ uidens om̄a peccata
pat̄s sui q̄ fecit timuerit & non
fecerit simile eis / sup̄ montē n̄
comedent & oculos suos n̄ leua
uerit ad idola dom̄ isrl̄ / & ux
orem pximi sui n̄ uolauerit &
uirū n̄ c̄tristauerit / pignus n̄
retinuerit & rapinā n̄ rapuerit /
panē suū esurienti dederit / &
nudū operuerit uestimento /
a paup̄is iniuria auerterit ma
num suā usurā & sup̄ habun
dantiā n̄ accepit / iudicia mea
fecerit / in p̄ceptis meis ambula
uerit / hic n̄ moriet̄ in iniquitate

pat̄s sui / sed uita uiuet. **L** 1. f. 11.

Pater q̄a calumniat̄ est / &
uim fecit fr̄i & malū est
opatus in medio ppl̄i sui /
ecce mortuus ē in iniquitate sua &
dictus. Quare n̄ portabit filius
iniquitatē pat̄is. Videlicet q̄a
filiū iudiciū & iustitiā opatus ē /
om̄a p̄cepta mea custo diuit & fe
cit illa uita uiuet. Anima que
peccauerit ipsa moriet̄ / filiū non
portabit iniquitatē pat̄is / & pat̄
non portabit iniquitatē filiū /
iustitia iusti sup̄ eū erit / & impie
tas imp̄i sup̄ eū erit. Si aut̄ im
pius egerit penitentiā ab om̄ib;
peccatis suis que opatus ē / et cu
stodierit uniuersa p̄cepta mea
& fecerit iudiciū & iustitiā / uita
uiuet & n̄ moriet̄. Omniū iniquita
tum ei quas opatus est n̄ recor
dabor / iniustitia sua quā opera

Natus est uiuet. **11.**
nunquid uoluntatis mee
est mors imp̄i dicit dñs / & n̄
ut conuertat̄ a uis suis & uiuat.
Si aut̄ auerterit se iustus a iusti
tia sua & fecerit iniquitatē scdm̄
om̄s abhominaciones quas ope
rari solet imp̄i / nunquid uiuet.
Om̄s iustitie ei quas fecerat n̄ re
cordabunt̄. In p̄uaricatione qua

uoluntatis est & in peccato suo quod
peccauerit / impius moriet̄. Et dicit
dñs / Non ē equa ma dñi. Audite
dom̄ isrl̄. Nunquid uita n̄ est
equa / & n̄ magis me uis p̄uaricā
tū em̄ auerterit se iustus a iustitia
sua & fecerit iniquitatē / moriet̄
mes. In iniustitia sua quā opera
tus ē moriet̄. Et cū auerterit se
imp̄ius ab impietate sua quam
operatus ē & fecerit iudiciū & iusti
tiā / ipsa anima sua uiuabit.
Conuertens em̄ & auerterit se ab
om̄ib; iniquitatibus suis quā opera
tus ē / uita uiuet & n̄ moriet̄. Et di
cit dñs / Non ē equa ma dñi.
Nunquid mee n̄ est equa dom̄
isrl̄. Et magis me uis p̄uaricā
tū dñs iniquitatē. scdm̄ ual sua
iudicabo dom̄ isrl̄. ait dñs dñs.
Conuersionum 111.
Et agnō penitentiā ab
om̄ib; iniquitatibus suis / & n̄ erit uo
bis inuina iniquitas. Auertat̄ a
uobis om̄s p̄uaricationes uas in
quibus p̄uaricauit estis / & uertat̄ uob
is uis & sp̄m̄ nom̄i / & quare
moriamini dom̄ isrl̄. Quia nolo
moriamini / Conuertat̄
se uis dicit dñs dñs. Auertat̄
uobis uis. Et n̄ assument̄ pla
tū sup̄ p̄uaricā isrl̄ / & dicit̄. Qua

129
p̄uaricatus ē & in peccato suo quod
peccauit. Imp̄s̄ moriet̄. Et dixi
stis. Non ē equa uia d̄ni. Audite
dom̄ isrl̄. Nunqūd uia mea n̄ est
equa. & n̄ magis uie ur̄e prauē s̄t̄.
Cū enī auerterit se iustus a iustitia
sua & fecerit iniquitatē. moriet̄
meus. In iniustitia sua quā opera
tus ē moriet̄. Et cū auerterit se
imp̄us ab impietate sua quam
opatus ē & fecerit iudiciū & iusti
tiā. ipse animā suā uiuificabit.
Considerans enī & auertens se ab
om̄ib; iniquitatib; suis quas opatus
ē. uita uiuet & n̄ moriet̄. Et di
cunt filii isrl̄. n̄ ē equa uia d̄ni.
Nunqūd uie mee n̄ s̄ equē dom̄s
isrl̄. & n̄ magis uie ur̄e prauē.
Idēco unūquēq; sc̄d̄m uias suas
iudicabo domus isrl̄. ait d̄ns d̄s.

Conuertimini **III.**
& agite penitentiā ab
om̄ib; iniquitatib; ur̄is. & n̄ erit uo
bis in inuā iniquitas. Pictē a
uobis om̄s p̄uaricationes ur̄as in
quib; p̄uaricati estis. & facite uob̄
cor nouū & sp̄m nouū. & quare
moriemini dom̄ isrl̄. Quā nolo
mortē morientis. s̄ ut cōuertat̄
& uiuat dicit d̄ns d̄s. Reuert
imini & uiuite. Et tu assume plan
tū sup̄ p̄ncipes isrl̄. & dices. Qua

re mat̄ tua leena int̄ leones cuba
uit. In medio leuenculoꝝ enut̄uit
catulos suos. Et dixit unū de le
uenculis suis leo factus ē. & didic̄
cape p̄d̄am hominēq; comedere.
Et audiet̄ de eo gentes. & n̄ absq;
absq; uulnerib; suis exp̄unt eum.
& adduxer̄t eū incatenis int̄iam
eḡypti. Que cū uidisset qm̄ infir
mata ē & perit̄ expectatio eius.
tulit unū de leuenculis suis leonē
cōstituit eū. q̄ incedebat int̄ leonē
& factus ē leo. didicit p̄d̄a facere.
& homines deuorare. didicit ui
dual facere & ciuitates eoꝝ in de
sertū adducere. Et desolata est
terra & plenitudo eius. auoce ru
gitus illi. Et cū uenerunt ad uer
sum eum gentes undiq; de p̄uin
ciis. & expandert̄ sup̄ eum rete
suū. In uulnerib; earū captus est.
& miserunt eū incatēā incate
nis. Adduxer̄t eū ad regē babylo
nis. miseruntq; eū in carcere. ne
audiret̄ uox ei ultra sup̄ montes
isrl̄. Mat̄ tua quasi uinea in san
guine tuo sup̄ aquā plantata.
fructus ei & frondes eius creue
runt exaql̄ multus. Et facte s̄t̄
ei uirgē solide incepta domi
nantū. & exaltata ē statura int̄
frondes. & uidit altitudinem

suā in multitudine palmitū suoz
æ euulsa ē inuā interāq; plecta!
æ uentus urens siccauit fructū ei.
Mareuerunt æ arefacte sūt uirgē
eius. Ignis comedit eā! æ nō tran
splantata ē in desertū inuā inuia
æ sicienti. Et egressus ē ignis de
uirga ramoz eius q̄ fructū ei come
dit! æ non fuit mea uirga fortis
scepterū dominantū planctus ē!
æ erit in planctū. *Leet. 1. f. 111.*

Hec dicit dñs dñs. Singuli
post idola uā ambula
te! æ seruite eis. Quod si æ in hoc
nō audieritis me! æ nom̄ meū sc̄m
pollueritis ultra innumerib; uir
æ in idolis uir̄ in monte sc̄o meo!
in monte excelso isrl̄ ait dñs dñs.
Ibi seruet michi om̄s domus is
rahel! om̄s in quā inuā in qua
placebit! æ ibi querā p̄mitas ue
stras! æ inuā decimarū uir̄
in om̄ib; sc̄ificationib; uir̄! in o
dorē suauitatis suscipiā uos! cū
eduxero uos de ppl̄is! æ egre gae
ro uos de terris in qua dispersi estis!
æ sc̄ificabor in uobis in oculis na
tionū! æ scietis q̄ ego dñs. Cū in
duxero uos in terram isrl̄! in terrā
p̄ qua leuaui manū meā ut dare
eam pat̄b; uir̄! æ recordabimur
in ibi uir̄ inuā. æ omnū

scelerū uir̄! quib; polluta estis
meis. Et displicebitis uob in c̄spec
tu ur̄o in om̄ib; maliciis uir̄ quas
fecistis! æ scietis q̄ ego dñs! cū
benefecero uob p̄ nom̄ meū nō
scdm̄ uas uir̄ malas! neq; scdm̄
scelerata uā pessima domus isrl̄ ait
dñs dñs. *11.*

Et factus ē sermo dñi ad
me dicens. Fili hominis! pone
faciē tuā contra inā austrū æ sul
la ad affricū! æ p̄ph̄a ad sattu
agri meridiani! æ dices sattu me
ridiano. Audi uerbū dñi. Hec diē
dñs dñs. Ecce ergo succenda in te ig
nem! æ comburā in te om̄e lignū
uiride æ om̄e lignū aridū. Non
extinguet flāma succensionis!
æ cōburet in ea om̄s facies ab au
stro usq; ad aquilonē! æ indebit
uniuersa caro q̄ ego dñs succendi
eam! nec extinguetur. Et dixi.
A. a. a. dñe dñs ipsi dicunt de me.
Hunc q̄ nō p̄ parabolas loquit̄ iste!
Et factus est sermo dñi ad me di
cens. Fili hominis! pone faciē
tuā ad hier̄lm̄ æ stula ad sc̄uaria!
æ p̄pheta c̄tra humū hier̄lm̄! æ
dices terre isrl̄. Hec diē dñs dñs.
Ecce ego ad te! æ eiciā gladium
meū de uagina sua! æ occidam
in te iustū æ impiū. Pro aū q̄

occidi in te iustū æ impiū! id
egredietur gladius n̄s de uag
na sua ad om̄e carnē carnifera
usq; ad aquilonē! ut sicut om̄
caro q̄ ego dñs occidam
meū de uagina sua in uocem
sicut tu fili hominis in uocem
in uocem lumbū! æ in uocem
in uocem ingemiscet̄ cor̄ eius. Cū
dixerit ad te quare tu gemis
dies. Audiam q̄ uerū ait
dñs om̄e cor̄ æ dissipauit in
uocem manus! æ in uocem
in uocem! æ p̄ uocem gl̄is
erit aqua. Ecce ueni! æ fiet
dominus dñs. *11.*

Et factus ē sermo dñi
ad me dicens. Fili hominis!
pheta æ dices. Hec dicit dñs
dñs. Loquere. Gladius gladi
quacit̄ ē c̄tra uir̄ ut occi
dant̄! quacit̄ ē! ut splen
at uir̄ ē. Qui mouet sc̄p̄
fili nō succidit om̄e lignū!
æ dicit̄ ad lignū ut tene
atur manu. Iste quacit̄ ē gl̄
dñs c̄tra uir̄ ē! ut in
manu iusticiens. Cū uerū
la fili hominis! q̄ me factus ē
in p̄p̄o meo in uocem dñi
in uocem! fugerant! gladius
dñs ē c̄tra ppulo meo! idcirco

occidi iustū & impiū! idēo
egredietur gladius m̄s de uagi
na sua ad omnē carnē ab austro
usq; ad aquilonē! ut sciat omnis
caro q̄a ego dñs eduxi gladium
meū de uagina sua ir reuocabilē.
Et tu fili hominis ingemisce mēo
tricione lumborū! & in amaritudi
nib; ingemisce corā eis. Cumq;
dixerint ad te quare tu gemis?
Dices. Auditu q̄a uenit! & ta
bescet omē cor & dissoluent̄ uni
uersę manus! & infirmabit̄ om
nis sp̄s! & punctas genas flu
ent aque. Ecce uenit & fiet! ait

E dominus d̄s. **111.**
Et factus ē sermo dñi
ad me dicens. Fili hominis! pro
pheta & dices. Hec dicit dñs
d̄s. Loquere. Gladius gladius
exacutus ē & limatus ut cedat
uictimas! exacutus ē! ut splende
at limatus ē. Qui moues sceptrū
filii mei succidisti omē lignū!
& dedi eū ad leuigandū ut tene
atur manu. Iste exacutus ē gla
dius & iste limatus ē! ut sit in
manu inficientis. Clama & ulu
la fili hominis! q̄a hic factus ē
in p̄lo meo incunctis ducibus
hierlm̄ q̄ fugerant! gladio tra
diti s̄t cū populo meo. Idcirco

plaudē sup femur q̄a p̄batus
est! & hoc cū sceptrū subuerte
rit & non erit dicit dñs d̄s. Tu
ergo fili hominis p̄p̄ha & p̄cite
manu ad manū! & duplicetur
gladius m̄fectorū. Hic ē gladi
occisionis magne q̄ obstupescē
re eos facit & corde detabescē
re! & multiplicat ruinas. In
om̄ib; portis eorū dedi c̄turbati
onem gladii acuti & limati
ad fulgendū amicti adcedem
exacuere. Vade ad dextrā siue
ad sinistram! quo cūq; facies tue
est appetitus. Quin & ego plau
dam manu ad manū! & imple
bo indignationē meā ego dñs lo
cutus sū. Et factus ē sermo dñi
ad me dicens. Et tu fili hominis
pone t̄ duas uias ut ueniat gla
dius regis babylonis! de terra
una egredient̄ ambo! & manu
capiet coniecturā incipite uie
ciuitatis coniciet. Viā pone ut
ueniat gladius ad rabbarth filiorū
amon! & ad iudā in hierlm̄ mu
nitissimā. Stetit enī rex babylō
nis in buuo incipite duarū uiarū
diuinationē querens! cōmiseris
sagittas! interrogauit idola exta
c̄suluit. Ad dextrā ei facta est
diuinatio sup ierlm̄! ut ponat

arietes c̄tra portas: ut comportet
aggerē ut edificet muntiones.
s̄ntq; quasi c̄silens frustra oracu-
lum in oculis eoz: & sabbatoꝝ oti-
um imitans. Ipse autē recordabi-
tur iniquitatis ad capiendum.

Hec dicit **LEET. I. FER. V.**
dñs d̄s. Pro qđ recordati
estis iniquitates ur̄as & reuelatis
p̄uaricationes ur̄as & apparuerūt
pecc̄a ur̄a in om̄ib; cogitationib;
ur̄is: pro in quā qđ recordati es-
tis manu capiemini. Tu autē
p̄fane impie dux isrl̄ cui uenit
dies intempe iniquitatis p̄finita.
Hec dicit dñs d̄s. Aufer cyda-
rum tolle coronā. Nonne hec
ē que humilē subleuauit. &
sublimē humiliat? Iniqui-
tatē iniquitatē iniquitatē ponā
eam. Et hoc n̄ fiet donec uene-
rit cui est iudiciū & tradā ei.
Et tu fili hominis p̄pheta & dic.
Hec dicit dñs d̄s. ad filios amon
& ad obp̄brū eoz: & dices. Mu-
cro. mucro. euaginate ad occi-
dendū: imate ut interficiat &
fulgeat: cū tibi uiderent̄ uana
& diuinarent̄ m̄data ut dare-
nt sup̄ colla uulneratoꝝ impioꝝ
quoz uenit dies intempe iniqui-
tatis p̄finita: reuertere in uagi-

nam tuā. in loco in quo creatus es
intra natiuitatis tue. iudicabo te
& effundā sup̄ te indignationē
meā in igne furoris mei sufflabo
inte dabo q; in manus hominū
insipientiū & fab̄ cantū interitū.
Ligni eris cibus sanguis tuus erit
in medio terre. Obluioni tradē-
ris: quia ego dñs locutus sum.

Et factum ē uer **II.**
bum dñi ad ier̄ dicens.
Et tu fili hominis nū iudicas eui-
tatem sanguinū? Et ostendes
ei om̄s abhominaciones suas. &
dices. Hec dicit dñs d̄s. Cuntas
effundens sanguinē in medio
sui. ut ueniat tempus ei. & que
fecit idola contra semetipsam
ut pollueret̄. in sanguine tuo q̄
ate effusus est deliquisti & in
idolis tuis q̄ fecisti polluta es &
appropinquare fecisti dies tuos &
adduxisti temp̄ annoꝝ tuoz p̄te-
rea dedi te obp̄brū gentib; &
ur̄sionē uniuersis terris q̄ uicta
sunt & que p̄culate triumphā-
bunt dete sordida nobilis gran-
dis interitu. Ecce p̄ncipes isrl̄
singuli in brachio suo fuerunt
inte ad effundendū sanguinē.
Patre & matre c̄tumelūs affe-
runt inte. Ad uenā calumniati

lunt in medio tu. P̄pheta &
dñs d̄s. Hec dicit dñs d̄s. Aufer cyda-
rum tolle coronā. Nonne hec
ē que humilē subleuauit. &
sublimē humiliat? Iniqui-
tatē iniquitatē iniquitatē ponā
eam. Et hoc n̄ fiet donec uene-
rit cui est iudiciū & tradā ei.
Et tu fili hominis p̄pheta & dic.
Hec dicit dñs d̄s. ad filios amon
& ad obp̄brū eoz: & dices. Mu-
cro. mucro. euaginate ad occi-
dendū: imate ut interficiat &
fulgeat: cū tibi uiderent̄ uana
& diuinarent̄ m̄data ut dare-
nt sup̄ colla uulneratoꝝ impioꝝ
quoz uenit dies intempe iniqui-
tatis p̄finita: reuertere in uagi-

sunt in medio tui. Pupillū & ui
duā cōtristauerunt apud te. Sciūaria
mea spreuisti & sabbā mea pollui
sti. Viri detractores fuerunt inter
ad effundendū sanguinē & super
montes comederunt inter; heus o
perati sunt in medio tui. Verēcundi
ora patris disceperunt inter. In
mundiciā instruate humilia

Uerunt inter. **III.**
Nusquisque in uxore sui
opatus est ab hominatione &
socer nurū suā polluit nefarie;
frater sororē suā filiā patris sui
oppulit inter. Munera acceperunt
apud te ad effundendū sangui
nem. Usuram & super abundantiam
acceperunt & auare proximos
tuos calumniabaris meaque; oblitus
est autem dominus. Ecce cōplosi manus
meas super auariciā tuā quā feci
sti & super sanguinē quē effusus est
in medio tui. Nunquid sustinebit
cor tuū aut preualebunt manus
tuę in diebus; quos ego faciā tibi.
Ego dominus locutus sum & faciā &
dispargā te in nationes & uentila
bo te in terras & deficiet faciā in
munditiā tuā atque & possidebo
te in conspectu gentium & scies quia
ego dominus. Et factus est sermo domini
ad me dicens. Fili hominis uer

sa est in domus uisus in scoriā & &
omnis isti est & stagnū & ferrū &
plumbū in medio fornacis sco
ria argenti facti sunt. Propterea hec
dicit dominus deus. Eo quod uersi estis
omnis in scoriā; propterea ecce ego cō
gregabo uos in mediū iherusalem
& congregationē argenti & eris
& ferri & stagni & plumbi in me
diū fornacis & succendā meam
ignē ad cōflandū. Sic cōgregabo
in furore meo & in ira mea & re
quiescā & cōflabo uos & cōgrega
bo uos & succendā uos in igne
furoris mei. Et cōflabimur in
medio eius ut cōflatur argentum
in medio fornacis sic eritis in me
dio eius. Et scietis quia ego dominus cū
effuderim indignationē meā
super uos. Et factū est uerbū domini
ad me dicens. Fili hominis dic
ei. Tu es terra immunda & nō cō
pluta in die furoris. Coniuratio
apharū in medio eius sicut leo rugi
ens capiensque preda. Animā de
uorauerunt inopis & precium acce
perunt uiduas eius multiplica
uerunt in medio eius sacerdotes
eius contempserunt legē meā &
polluerunt sanctuaria mea.

DOM. III. mensis nouembris.
Hec euenit eo anno quo inchoat

Vidi dñm .iiii. k̄. nouembris.

ELECTIO .I.
FACTUM
est uerbum dñi ad
me dicens. Fili ho
minis loquere ad filios populi
et dices ad eos. Terra cū in
dixero sup eam gladiū. et tulerit
p̄p̄s terre uirū de nouissimū
suis. et cōstituerit eū sup se specu
latores. et ille uiderit gladiū ue
nientē sup terram. et cecinerit
buccina. et annuntiauerit p̄p̄o.
Audiens autē q̄sq; ille ē sonitum
buccine. n̄ se obseruauerit. uene
ritq; gladiū et tulerit eū. Sanguis
eius sup caput eius erit. Sonitū
buccine audiuit. et n̄ se obserua
uit. Sanguis ei in ipso erit. Si autē
custodierit animā suā saluabit.
Quod si speculator uiderit gladiū
uenientē. et n̄ insonauerit tuba.
et p̄p̄s n̄ se custodierit. ueneritq;
gladius et tulerit de his animā.
ille q̄dem in iniquitate sua captus
ē. Sanguinē autē eius de manu

F speculatoris requiram
in hominis specu .II.
latores dedi te domui isrl̄. Au
diens q̄ ex ore meo sermonē.
annuntiabis eis ex me. Si me
dicente ad impiū. impie mor

te morieris. n̄ fueris locutus ut se
custodiat impius auia sua. ipse
impius in iniquitate sua morietur. san
guinē autē eius de manu tua re
quirā. Si autē annuntians te
ad impiū. ut auis suis cūertat.
et n̄ fuerit cūersus auia sua. ipse
in iniquitate sua morietur. porro tu
animā tuā liberasti. Tu ergo fili
hominis dic ad domū isrl̄. Sic lo
cuti estis dicens. Iniquitates n̄r̄
et peccata n̄ra sup nos s̄. et imp
is nos tabescim̄. quom̄ q̄ uiuere
poterim̄. Dic ad eos. Vno ego di
cit dñs d̄s. Nolo mortē impiū.
ut reuertat impius auia sua et
uiuat. Conuertimini auis ur̄s
pessimi. et quare moriemini do
mus isrl̄. .III.

Tu itaq; fili hominis dic
ad filios p̄p̄i tui. Iustitia iusti n̄
liberabit eū in quacūq; die pecca
uerit. et impietas impiū n̄ noce
bit ei in quacūq; die cūersus fu
erit ab impietate sua. Et iustus
n̄ poterit uiuere in iniquitate sua.
in quacūq; die peccauerit. Si dixero
iusto qd̄ uita uiuet et cōfusus
in iustitia sua fecerit iniquitatē.
om̄s iustitie ei obliuioni tradent.
et in iniquitate sua quā opatus est
in ipsa morietur. Sin autē dixero

impio. morte morietur et egre
penitentia apocato suo fecerit
iudicium et iustitia p̄p̄us rest
erit ille impius. rapinaq; red
derit. in mandati ante ambul
uerit. nec fecerit quā m̄
ut uita uiuet. et n̄ morietur
peccata ei que peccauit n̄ m̄
parabit ei. iudicium et iustitia
fecerit uita uiuet .III.
et dixerunt fili populi
tu. Non equi ponderis uia d
tini. et ipse uia inuita ē. Ca
em recessit iustus a iustitia
fecerit. iniquitates morietur. me
et recessit impius ab impietate
te sua. iustitiamq; iudicium et iust
nā uiuunt. Et dicitur. Hy
reda uita. Vniūq; iustitiam
mal iudicabo de uobis domi
isrl̄. Et factū ē uerbum dñi ad
me dñm. Fili hominis p̄p̄i
de pastoribus. isrl̄. p̄p̄ta et di
ces pastoribus. Hec dicit dñs d̄s.
De pastoribus. isrl̄. q̄ pascebant
semp̄os. Nonne greges pa
scunt pastoribus. Lac comedunt
et lamē operiebunt. et
q̄d̄ cū erit occidit. gre
genas meū n̄ pascebant. Qd̄
infirmitas n̄ cōsolidauit. et
q̄d̄ egredimur sanatus et qd̄ tra

impio. morte morieris & egerit
penitentiā a peccato suo. feceritq;
iudiciū & iustitiā. pignus restitu-
erit ille impius. rapināq; red-
derit. in mandatis uite ambula-
uerit. nec fecerit quicquā iniūsti-
ui. uita uiuet. & n̄ moriet̄. om̄a
peccata ei que peccauit n̄ im-
putabunt̄ ei. iudiciū & iustitiā

E fecit uita uiuet. **iiii.**
Et dixerunt filii populi
tui. Non ē equi ponderis uia do-
mini. & ipsorū uia iniusta ē. Cū
enī recesserit iustus a iustitia sua
feceritq; iniquitates moriet̄. in eis.
Et recesserit impius ab impieta-
te sua feceritq; iudiciū & iusti-
tiā uiuet in eis. Et dicitur. Non ē
recta uia dñi. Vnūquēq; iuxta
uias iudicabo de uobis domus
isrl̄. Et factū ē uerbu dñi ad
me dicens. Fili hominis ppheta
de pastorib; isrl̄. ppheta & di-
ces pastorib;. Hec dicit dñs d̄s.
Ve pastorib; isrl̄. q̄ pascebant
semetipsos. Nonne greges pa-
seunt̄ a pastorib;. Lac comed-
batis & lanis operiebamini &
qd̄ crassū erat occidebatis. gre-
gem autē meū n̄ pascebatis. Qd̄
infirmū fuit n̄ cōsolidastis &
qd̄ egrotū n̄ sanastis & qd̄ frac-

tum ē n̄ alligastis & qd̄ abiectū
ē n̄ reduxistis & qd̄ perierat n̄
quesistis. sed cū austeritate im-
perabatis eis & cū potentia. &
dispsē s̄t oues mee; eo qd̄ n̄ esset
pastor & facte; sunt in deuora-
tionē omniū bestiarū agri. &
dispse; sunt. **v.**

Errauerunt greges mei
in cunctis montib; & in uniuersis
colle excelsis. & sup̄ omnē fa-
ciē terre; dispse; s̄t greges mei.
& n̄ erat qui requireret. Propterea
pastores audite uerbu dñi. Vi-
uo ego dicit dñs d̄s. q̄a p̄ eo qd̄
facti sunt greges mei in rapi-
nam. & oues mee; in deuoratio-
nem omniū bestiarū agri. eo
qd̄ n̄ eēt pastor. neq; enī pasto-
res quesierunt gregē meū sed
pascebant pastores semetipsos
& greges meos n̄ pascebant.
Propterea pastores audite uerbu
dñi. Hec dicit dñs d̄s. Ecce e-
go ipse sup̄ pastores requirā
gregē meū de manu eorū. & ces-
sare eos faciā ut ultra n̄ pascāt
gregē. nec pascant amplius
pastores semetipsos. & libera-
bo gregem meū de ore eorū. **vi.**
& n̄ erit ult̄ eis in escam.
ec dicit dñs d̄s. Ecce

ego ipse requirā oues meas & uisitabo eas sic pastor uisitat gregem suū. in die quando fuerit in medio ouium suarū dissipatarū. Sic uisitabo oues meas & liberabo eas de omnibus locis in quibus dispersę fuerant in die nubis & caliginis. Et educā eas de populis & congregabo eas de terris & inducā eas in terrā suā & pascam eas in montibus; in siluibus & in cunctis sedibus terre. In pascuis uberrimis pascā eas & in montibus; excelsis israhel erunt pascue earū. Ibi requiescent in herbis iuuentibus; & in pascuis pinguib; pascent sup montes israhel. ego pascā oues meas & eas accubare faciā. dicit dñs dñs. Quod perierat requirā & quod abiectū erat reducam. & qđ extractū fuerat alligabo. & qđ infirmū fuerat consolidabo. & qđ pingue fuerat & forte custodiā. & pascam uos in iudicio. Vos autē greges mei. Hec dicit dñs dñs. Ecce ego iudico int̄ pecus & pecus. arietum & hircorum. VII.

Nonne satis uobis erat. pascua bona de pascuis. Insuper & reliquias pascuarū ur̄arū

cōculcatis pedibus; ur̄is. Et cū purissimā aquā biberetis. reliquā pedibus; ur̄is turbabatis. & oues mee; his que; conculecata pedibus; ur̄is fuerant pascebant. & que; pedes ur̄i turbauerant hec bibeant. Ap̄tea hec die dñs dñs ad uos. Ecce ego ipse iudico inter pecus pingue & macilentū. Pro eo qđ lateribus; & humeris impingebatis & cornibus; ur̄is uentilabatis. om̄ia infirma pecora donec dispergerent̄ foras. Saluabo gregem meū & n̄ erit ultra in rapinā & iudicabo inter pecus & pecus & suscitabo sup eum pastoreū unū qui pascat eas seruuū meū dauid. Ipse pascet eas & ipse erit eis in pastorem. Ego autē dñs ero eis in dñm & seruuus meus dauid princeps

E in medio eorū. VIII.
Ego dñs locutus sū & faciā cum eis pactū pacis. & cessare faciā bestias pessimas de terra & q̄ habitant in deserto securi dormient in sabbatis. Et ponā eos in cirentu collis mei benedictionē & deducam umbrē in tempe suo. Pluuie benedictionis erit & dabit lignū agri fructū suū. & terra

alibi gregem suū & erunt in
sua abiq; timore. Et facit qu
ego dñs. cū cetero eorum
gr̄is. & erunt eos de manu
perantū s̄ & n̄ erit ultra in rap
nā gentibus; neq; bestie; ter
norabunt eas. & habitabunt cō
sacrate abiq; ullo timore. Et
suscitabo eis gregem nominatum
& n̄ erit ultra in rapina timore
terra. neq; portabunt amplius ob
tra gregem. & sciēt qđ ego dñs
dñs. & ipse populus m̄s
domini israhel. ait dñs dñs. Vos autē
greges mei greges pascue in
horum estis. & ego dñs dñs
dicit dñs dñs. Dom. i. p
OCTAVI
L. P. T. O. S. C. I. F. V.
S. C. O. M. L. Y. C. A. O.
Hic temp. dicit dñs israhel
scipit huius parabolam hanc
Homo quidam erat diues. &
inducebat purpura. & bysso. &
epulabat̄ cotidie splendide.
Et erat quidam mendicus nomine
lahari. qui quæbat adumbrā ei
ultra; plenus cupens saturari
in diebus; quæ cadebant de m̄la
diuisi. & nemo illi dabat. S;
et esuriiebant. & unge
bant ulna ei. Factū est autē

dabit gerin suu & erunt intra
sua absq; timore. Et scient quia
ego dñs. cū cōtuerō catenas iu
gi eoz. & eruerō eos de manu in
perantiū s̄ & n̄ erūt ultra in rāpi
nā gentib; neq; bestie terre de
uorabunt eas. s; habitabunt cō
fidenter absq; ullo timore. Et
suscitabo eis gerin nominatum
& n̄ erūt ultra in munita fame in
terra neq; portabunt ampli obp
bria gentiū & scient qā ego dñs
d̄s eoz cū eis. & ipsi populus m̄s
domus isrl̄ ait dñs d̄s. Vos aut̄
greges mei greges pascue mee
homines estis & ego dñs d̄s ur̄
dicit dñs d̄s.

Do. i. post

**OCT PENTEN;
LECTIO SCI EV;
S C D M L V C A O;**

Hic temp̄. Dixit dñs ih̄c di
scipulis suis parabolam hanc.

Homo q̄dam erat diues. &
induebat purpura & bysso. &
epulabat cotidie splendide. Et
erat q̄dam m̄dicus nomine
lāharus. q̄ iacebat adianuā ei
ulcerib; plenus. cupiens satura
ri de micis q̄ cadebant de m̄sa
diuitis. & nemo illi dabat. S;
& canes uenebant. & linge
bant ulcera ei. Factū ē autē

ut moreret mendicus. & porta
ret ab anglis in sinu abrahę.
Mortuus ē autē & diues. & sepul
tus est in inferno. Uenans autē
oculos suos cū eet in tormentis.
uidit abrahā a longe. & lāharū
in sinu ei. Et ipse clamans dixit.
Pater abrahā miserere mei. & mit
te lāharū ut intingat extre
mū digiti sui in aquā. ut refri
geret linguā meā. quia crucior
in hac flama. Et dixit illi abra
ham. Fili. recordare qā recepi
sti bona multa tua. & lāharus
similit̄ mala. Nō autē hic cōsolat̄.
tu ū cruciaris. Et in his omnib;
int̄ nos & uos chaos magnum
firmatū ē. ut hi q̄ uolunt hinc
trāsire ad uos n̄ possint. neq; in
de huc trāsire. Et ait. Rogo
ḡ te pater ut mittas eū in domū
patris mei. habeo enī q̄nq; fr̄es
ut testet̄ illis. ne & ipsi ueniant
in locū hunc tormentoz. Et ait
illi abrahā. Habent moysen
& p̄phas. audiant illos. At ille
dixit. Non pater abrahā. s; si q̄
ex mortuis ierit ad eos. peniten
tiam agent. At autē illi. Si
moysen & p̄phas n̄ audiunt.
neq; si quis ex mortuis resurre
xerit credent.

coll'
O s̄ in te sp̄antiū focci
adesto p̄pter inuocatio
nr̄is. iqua sine te ni
potest mortalit̄ infir
p̄rā auxiliū gr̄e tue
exsequendis mandati
i uoluntate t̄. i action
ceamus. p̄

IOMFLIA BEATI GREGORII
 PP. DE FAD EM LECT;
 NYFRBIS SACRI
 euangelii s̄s km̄i p̄us sequenda
 ē ueritatis h̄ystoria. & post modū
 requirenda sp̄italis intelligentia
 allegorie. Tē nāq; allegorie fructus
 suauit̄ carpit. cū p̄us ph̄ystorice
 ueritatis radice solidat. S; quia n̄
 nunq; allegoria fide edificat. &
 h̄ystoria moralitatē. nos q̄ auctore
 dō iā fidelib; loq̄mur. n̄ abre cre
 dimus. s; ipsū loquendi ordinem
 p̄ponamus. quatin̄ q̄ fide firmā
 iā tenetis. p̄us de allegoria aliqd
 breuit̄ audire debeat. Et quod
 uob̄ de moralitate h̄ystorie ual
 de ē necessariū. hoc in expositio
 nis n̄re ordine seruet̄ extremū.
 q̄a ea plerūq; solent melī recoli.
 q̄ cōtingit post modū audiri. Sen
 sus ḡ allegoricos sub breuitate
 inscurrim̄. ut ad moralitatis lati
 tudinē cicuis uenire ualeamus.

Homo q̄dam erat **11.**
 diues. q̄ induebat̄ purpu
 ra & bysso. & epulabat̄ cotidie
 splendide. Quē s̄s km̄i. quem
 diues iste q̄ induebat̄ purpura
 & bysso & epulabat̄ cotidie
 splendide. nisi iudaicū p̄lm̄
 designat. q̄ cultū uitę exterius

habuit. q̄ acceptę legis deliciis ad
 nitore usus ē. n̄ ad utilitatē. Quē
 uero labarus ulcerib; plenus. nisi
 gentile p̄lm̄ figurat̄ exp̄mit.
 Qui dū cōuersus ad d̄m peccata sua
 cōfiteri n̄ erubuit. huic uulnus in
 cute fuit. Incutis q̄ppe uulnere
 uirus auiscerib; trahitur. & foras
 erumpit. Qd̄ ē ḡ peccatorū cōfessio.
 n̄ quedā uulnerū ruptio. Quia pec
 cata uirus salubrit̄ aperit̄ mēfessi
 one. qd̄ pestifere latebat in m̄te.
 Uulnera & enī cutis. in superficie
 trahunt humore putredinis. &
 cōfessio peccā qd̄ aliud agimus.
 n̄ malū qd̄ in nobis latebat ape
 rimus.

111.

Labarus uulneratus
 cupiebat saturari de micis q̄ cade
 bant de m̄sa diuitis. & nemo illi
 dabant. q̄a gentile quēq; in cōgn
 tionē legis admittere sup̄b; ille po
 pulus despiciebat. Qui dū doct̄nā
 legis n̄ ad caritatē habuit. sed ad
 elationē. q̄si de acceptis opib; tu
 muat. Et q̄a ei uerba defluebant
 de scientia. quasi ei micę cadebāt
 de m̄sa. At cont̄ iacentis paup̄is
 uulnera linguebant canes. Non
 nunq; solent in sacro eloq̄o p̄canes
 p̄dicatores sc̄i intelligi. Canum
 & enī lingua dū linguat̄ uulnus

... q̄a & doctores sc̄i dū mōte
 donec peccatū n̄ instruit. nos
 uulnus mem̄is plingū arguit
 Et q̄a nos loquendo ap̄ccatū cap
 unt. quasi tangendo uulnera a
 nitate reducit. Quia enim ad
 nomine p̄dicatę lingua figurat̄
 dō p̄salmitā dicitur. Lingua
 n̄m̄i t̄m̄q; gemmes ab ip̄o
Eandem infidelib; sc̄i p̄
 catore dicit̄ s̄. q̄i mal
 stione ueritatē cont̄ fidei
 n̄q; ueritatē magni p̄bo ut
 ma d̄ca larratū dedit. Quo con
 de quōda rephatone d̄. Canes
 uerū ualentes latant. Qa ḡ p̄
 d̄ctores sc̄i peccā damnant. cō
 fessione uero peccatorū ap̄p̄at
 ducunt. In t̄m̄m̄ alterit̄u pe
 cata uir̄ & uerit̄ p̄nuicē ut salu
 m̄m̄. uolca labari canes linguat̄
 q̄a sc̄i doctores dō gentiliū cōfessio
 nel accipit. in q̄ uulnera saluti
 restant. Unde & uerit̄ Labarus
 in p̄m̄ ad uuln̄. q̄a q̄i h̄mo
 ad̄t̄ monē uiuunt. q̄ uulnera
 p̄m̄one euant. Vnde etiā
 p̄m̄one om̄i lata ad uuln̄
 linguat̄. Ad uuln̄ & enim
 uulnera etiā ungete. q̄a p̄terit̄
 uolunt̄ mala q̄nos uob̄
 p̄p̄o favore lau

curat. quia et doctores sancti dum in confessione peccati nostri instruunt. nos quasi uulnus mentis per linguam terunt. Et quia nos loquendo a peccatis eripiunt. quasi tangendo uulnera ad sanitatem reducunt. Quia enim canum nomine per dicatores lingua signatur. domino per psalmistam dicitur. Lingua canum tuorum eximicis ab ipso. **IIII.**

Ex uideis infidelibus sancti per dicatores electi sunt. qui in assertionem ueritatis contra fures latronesque uenientes. magnos per domino ut ita dicam latratus dederunt. Quo contra de quorundam reprobatione dicit. Canes muti non ualentes latrare. Quia ergo per dicatores sancti peccata damnant. confessionem uero peccatorum approbant. dicentes. Confitemini alterutrum peccata uestra et orate per uincem ut saluemini. ulcera labari canes lingunt. quia sancti doctores dum gentiliu confessiones accipiunt. mentium uulnera salutem restituunt. Unde et bene labarus interpretatur aduersus. quia ipsi hunc ad reprobationem uiuant. qui uulnera per correptionem curant. Potest etiam per lincionem canum lata adulantium lingua signari. Adulantium enim uulnera nostra ungere est. quia plerumque solent etiam ipsa mala quos in nobis reprehendimus. in probo favore lau-

dare. Contigit uero ut utique moret. Diues quinduebat purpura et bysso sepultus est in infernum. in sinum uero abrahe labarus ab angelis deductus est. Quod abrahe sinus nisi secretam regem significat patris. De qua ueritas dicit. Multi ueniens ab oriente et occidente et recumbent cum abraham et ysaac et iacob in regno celorum. filii autem regni eiciuntur in tenebras exteriores. **Ev**

I **D** O M . II . P O S T O C T . P .
In illo tempore. **S**ecundum **l**uca 9. ;
Dixit dominus ihesus discipulis suis similitudinem hanc. **H**omo quidam fecit cenam magnam. et uocauit multos. Et misit seruum suum hora cene dicere inuitatis ut ueniret. quia iam parata sunt omnia. **Et cepunt omnes simul excusare.** Primus dixit ei. Nullam enim. et necesse habeo exire et uidere illam. **Rogo te. habe me excusatum.** Et alii dixit. Iuga bouem enim quinquaginta. et eo probare illa. **Rogo te. habe me excusatum.** Et alii dixit. Uxorem dixi. et ideo non possum uenire. **Reuersus ergo seruus. nuntiavit haec domino suo.** Tunc uat patris familias. dixit seruo suo. **Ecce cito implentur. et uicos ciuitatis. et pauperes ac debiles. cecos. et claudos introduce huc. Et**

ci non tui dñe timore parit
more fac nos habe ppetui.
māq. tua gubnacione desti
f. qd insolentate tue dilec
ul instruat. p

ait. Dñe. factū ē ut impasti. & ad
huc locus ē. Et ait dñs seruo. Fri
muas & sepes & compelle uitate.
ut impleatur domus mea. Dico
aut uobis. qd nemo uiroz uloz
qui uocati sunt gustabit cenam
meā. **OMEL. B. GREGORII
PP. DE FA D EO LECT.**

HOMO QUIDAM
fecit cenam magnā. &
uocauit multos. Quis
est iste homo. nisi ille de quo p
ppham dicit. & homo est. & qd
cognoscit eum. Qui fecit cenā
magnā. qd sacietatē dulcedinis
interne sua pietate nobis ppara
uit. Qui uocat multos sed pauci
ueniunt. qd n̄ nunq. ipsi dei pfi
dem subiecti sunt. etno eius con
uiuio male uiuendo cōtra dicunt.
Misit aut seruū suū hora cene.
dicere inuitatis ut uenirent. Qd
hora cene. n̄ finis est mundi. In
quo nos sumus. sicut iam dudū
paulus testatur dicens. Nos sumus
in quos fines sc̄oz de uenerunt. Si
ergo hora iam cene est cū uocam.
tanto mun' debemus excusare con
uiuū dī. quanto p̄pinq. iam
cernimus finē sc̄i. Quo em̄ pensa
mus qd nihil est qd restat. eo debe
mus p̄tamescere. ne tempus gr̄e.

qd presto ē peat. Idcirco aut hoc
cuiuū dñi non prandū s; cēna
nominat. qd post prandū cēna re
stat. post cenam uero cuiuū nul
Elum restat. **II.**
Et cepunt om̄s simul ex
cusare. Offert d̄s qd rogari debu
it. non rogatus dare uult. qd uix
sperari poterat. quia dignaretur
largiri postulatus. & tam contēp
nitur. Contēptorib; ū paratas de
licias refectionis etne demittat.
& tam simul om̄s excusant. Pona
mus ante oculos m̄tis minima. ut
possim' digne pensare maiora. Si
q̄spiam potens admittandū quē
libet paupem mitteret. qd f̄s ro
go qd paup' ille fecisset. nisi de
eadem sua mutatione gauderet.
Responsum humile redderet. ue
stem mutaret. ut quanto cī festina
ret. ne p̄or ad potens conuiuū
alter occurreret. Homo ḡ diues
mutat & pauper occurrere festi
nat. addi inuitam conuiuū & ex
cusamur. S; ecce inter hec estima
re possum. qd sibi corda ur̄a re
spondeant. Occultis em̄ fortasse
sibi cogitationib; dicunt. excusa
re no iumus. Ad illud em̄ supne
refectionis cōuiuū. & uocari &
puenire gratulam. Loquentes

cu nobis tala. m̄tē n̄rē uer
dicunt. si n̄ plus terrena quā
d̄a deligunt. si n̄ amp' reuol
poratib; quā spiritalib; occup
Hic ip̄a excusantū
cūla subingit. Primus d̄p
m̄tē subinfert. Primus d̄p
uolū em̄. & necesse habet
re uiderē uī. Rogo te. hab
me excusantū. Quid puillā. m
terna substantia designat. Q
ut ḡ uiderē uī. qui sola cre
uolū cogit. p̄tē substantiam
de sup. luga bou em̄. quāq;
et phat illa. rogo te. hab e m
excusantū. Qd iniqua uigil
um. n̄q; corpis sensus accip
m̄tē. Qu recte quoq; uiga u
ari tē. qd m̄tē. seru gemina
Qui uideat corpis sensus. qu
m̄tē cōp̄hendere nesciunt
Sola ceterora cōgnoscunt. &
dilectōis intima. et q̄ gerta fr
tangunt. recte p̄tē curiositas
designat. Que dū alia querit
uā d̄tē. semp sua intima
m̄tē. studet ceterora cog
tate. uue namq; curio sitatis
em̄. Que dū cūlibet intē
ad m̄tē gaudā ur̄a. p̄m̄ ex
tūm̄t. semp ei sua intima
absonda. ut aliena seient. se
nesciat.

enī uobis talia. mentes nr̄e uerū
dicunt. si n̄ plus terrena quā cele
stia diligunt. si n̄ ampli⁹ rebus cor
poralib; quā spiritalib; occupant.
Hic ipsa excusantiū **III.**
causa subiungit. cū pri
mus subinfert. Primus dixit.
Nullā emi. & necesse habeo exi
re & uidere illā. Rogo te. habe
me excusatū. Quid puillā. nisi
irena substantia designat. Ex
it ḡ uidere illā. qui sola exte
riora cogitat p̄t substantiam.
At̄ dixit. iuga bouū emi quinque. &
eo p̄bare illa. rogo te. habe me
excusatū. Qd̄ in quinque iugis bo
um. n̄ q̄nq; corpus sensus accipi
mus. Qui recte quoq; iuga uo
cati sūt. q̄a multq; sexu geminant.
Qui uidelicet corpus sensus. qua
int̄na comprehendere nesciunt.
s; sola exteriora cōgnoſcunt &
deserentes intima. ea q̄ extra sūt
tangunt. recte p̄ eos curiositas
designat. Que dū alienā querit
uitā discutere. semp̄ sua intima
nesciens. studet exteriora cogi
tare. Graue namq; curiositatis
ē uiciū. Que dū cuiuslibet intem
a diuēstiganda uitā p̄xi ex
terius ducit. semp̄ ei sua intima
abscondit. ut aliena sciens. se
nesciat.;

Curiosi animus quan **IIII.**
tō peritus fuerit alieni
meriti. tanto fiet ignarus sui.
P̄ter hoc namq; & de eisdem
quinque iugis bouū dicitur. Co
p̄bare illa. rogo te. habe me ex
cusatū. Ipsa enī excusantis uer
ba. a uiciū sui significatione n̄
discrepant. dū dicit. eo p̄bare.
q̄a uidelicet aliquando p̄tinere
p̄batio ad curiositatem solet. Sed
notandū q̄q; qd̄ uis q̄ p̄t uillā.
& uis qui p̄ter p̄banda iuga bouū.
a cena sui inuitatoris excusat.
humilitatis uerba p̄tmescit di
cens. Rogo te. habe me excusa
tum. Dum enī dicit rogo. & tam
uenire cōtempnit. humilitas so
nat in uoce. sup̄bia in actione.
Et ecce hoc diiudicat prauus q̄sq;
cū audit. nec tam ea q̄ diiudicat
agere desistit. Nā dū cuiuslibet per
uerſe agenti dicim⁹. euertere
dñm sequere. mundū relinque.
ubi h̄c n̄ ad dñicā cenā uocam⁹.
S; cū respondit ora p̄me. q̄a pec
cator sū. hoc facere n̄ possum.
qd̄ aliud agit. n̄ & rogat & ex
cusat. Dicens nāq; peccator
sū humilitate insinuat. sub
iungens aut̄ euertere n̄ possum.
demonstrat sup̄biā. Rogando

nesciat.;

g̃ excusat: q̃a et humilitatē super
 ducit inuocet. et supbiā exercet
 inactione. *DOM. III. POST
 OCT. PENT. SCDM LUCAS 15;*
Ierant appropinquantes ad
 ihm publicani et peccatores: ut
 audirent eū. Et murmurabant pha
 risei et scribę dicentes. Q̃a hic peccato
 res recipit: et manducat eū illis.
Et ret.
 Erat ad illos parabolā istā dicens.
 Q̃s ex uob̃ homo q̃ habet centū oues.
 et si perdidit unā ^{ex illis} non dimittit
 nonaginta nouē in deserto et ua
 dit ad illā q̃ perierat. donec inueni
 at illā. Et cū inuenierit eā: im
 ponet in humeros suos gaudens. Et
 ueniens domū: conuocat amicos et
 uicinos dicens illis. Congratulamini
 m̃. q̃a inueni ouē meā q̃ perierat.
 Dico uob̃. qd̃ ita gaudiū erit in ce
 lo sup uno peccatore penitentia
 agente: q̃a sup nonaginta nouē
 iustis. q̃ n̄ indigent penitentia.
 Aut q̃ mulier habens dragma
 decē. si perdidit dragma unā.
 nōne accendit lucernā et euer
 tit domū. et querit diligent̃ do
 nec inueniat. Et cū inuenierit.
 conuocat amicas et uicinas dicens.
 Congratulamini m̃. q̃a inueni
 dragma q̃ periderā. Ita dico uo
 bis: gaudiū erit corā ang̃l̃i di.

deprecationē nr̃am q̃s
 n̄ benignū exaudi. r̃q̃b̃
 applicandi pr̃al affectū?
 ue defensionis auxilii. p.

sup uno peccatore. penitentia agen
 te. *OMEL. B. GREGORII
 PP. DE FEADEM LECTIORE.*

Audistis in lectione eu
 angelica fr̃s mei q̃a
 peccatores et publi
 cani accesserunt ad redemptorē nr̃m
 et n̄ solū ad colloquendū s; etiā
 ad cūscendū recepti s̃. Qd̃ uide
 tes pharisei dedignati s̃t. Exqua
 re colligitur: q̃a uera iustitia et pas
 sionē habet. falsa iustitia dedig
 nationē: quā ius et iusti soleant
 recte peccatorib; indignari. S;
 aliud ē qd̃ agit̃ typo supbie: ali
 ud qd̃ helo discipline. Dedignan
 tur et enī s; n̄ dedignantur: de
 sperant s; n̄ desperant: persecutio
 nem comouent s; amantes: q̃a et
 si foris increpationes p̃ disciplinā
 exaggerant: intus t̃n dulcedinē
 pietatē seruant. Preponunt
 s̃ in animo. ipsos plerūq; q̃s corri
 gunt: meliores eē existimant
 eos q̃q; q̃s iudicant. Quod uidē
 agentes: et p̃ disciplinā subditos

Humilitatē custodiunt se
 metipsos. *11.*
 i qui de falsa iustitia sup
 biter solent. cetos q̃sq; despiciunt:
 nulla infirmantib; iudicia cōde
 scendunt. Et q̃ se peccatores eē

i peccat̃. to dicitur sunt peccato
 re quos p̃fitero numero pharise
 iorum. q̃a d̃m dicitur d̃m q̃
 peccatores suscipit. arma corde
 p̃m̃ formē. m̃die rephendunt
 S; q̃a egri erant. ita ut egros se
 uiderent: q̃m̃ qd̃ erant agros
 q̃d̃m̃ eos in diebus blandi
 erant. benignū paradigma ob
 roneq; corde uulneri tumore p̃
 m̃. Añ q̃a. Q̃s ex uob̃ homo
 habet centū oues. et si perdidit
 unā. nōne accendit lucernā
 gna nouē in deserto. et uidet ad
 illā q̃ perierat. Et cū inuenierit
 eā. ponet in humeros suos
 gaudens. Et ueniens domū. con
 uocat amicos et uicinos dicens.
 Congratulamini m̃. q̃a inueni
 ouē meā q̃ perierat. Dico uob̃.
 ita gaudiū erit in celo sup uno
 peccatore penitentia agente: q̃a
 sup nonaginta nouē iustis. q̃ n̄
 indigent penitentia. Aut q̃ mulier
 habens dragma decē. si perdidit
 dragma unā. nōne accendit
 lucernā et euerit domū. et querit
 diligent̃ donec inueniat. Et cū
 inuenierit. conuocat amicas et
 uicinas dicens. Congratulamini
 m̃. q̃a inueni dragma q̃ periderā.
 Ita dico uob̃. gaudiū erit corā
 ang̃l̃i dei.

n̄ credit. eo deteri sunt peccatores.
De quoz pfecto numero pharisei ex
stiterant. q̄ diiudicantes dñm qd̄
peccatores suscipet. amenti corde
ipsū fontē midie rephendebant.
S; q̄a egri erant. ita ut egros se esse
nescerent. q̄m̄ qd̄ erant agnoscerēt
celestis eos medicus blandis fontis
curat. benignū paradigma obicit.
et in eoz corde uulneris tumore pre
mit. An nāq; Qs ex uobis homo q̄
habet centū oues. et si pdiderit u
nam ex illis. nonne dimittit nona
ginta nouē in deserto. et uadit ad
illā q̄ perierat. Ecce mira dispensa
tione pietatis. similitudinē ueri
tas dedit. quā et in se homo reco
gnosceret. et tñ hec specialit̄ ad ip
sum auctore hominū ptineret.

Quia centenarius nu **III.**
merus pfectus ē. ipsū cen
tum oues habuit. cū angloz scōz
substantiā et hominū possedit.
S; una ouis tē perit. q̄ndo peccan
do homo pascua uite dereliquit.
Dimisit autē nonaginta nouē oues
in deserto. q̄a illos sūmos angeloz
choros reliquit in celo. Cur autē
celū desertū uocat. n̄ qd̄ desertum
dicit derelictū. Tunc autē celum
homo deseruit. cū peccauit. Inde
serto autē nonaginta nouem oues

remanerāt. q̄ndo uirtū dñs unā que
rebat. q̄a rationalis creat̄e numerus.
angloz uidelicet et hominū. que ad
uidendū dñm cōdita fuerat. peunte
homine erat imminut̄. Et ut pfect̄
ta sūma ouū integraret̄ in celo. ho
mo pdit̄ q̄rebat̄ uirtū. Nā qd̄ hic
eugliffa diē in deserto. ali' dicit in
montib; qd̄ significet in excelsis.
q̄a nimirū oues q̄n̄ perierant in subli
mibus stabant. **IIII.**

Cū inuenit pastor ouem.
imponit in humeros suos gaudens.
Oue in humeris suis imposuit. quia
humanā natam suscipiens peccata
nra ipse portauit. Et ueniens do
mū. euocat amicos et uicinos dien
eis. Congulamini in. q̄a inueni o
uem q̄ perierat. Inuenta autē oue ad
domū rediit. q̄a pastor n̄ repato
homine ad regnū celeste rediit. Ibi
amicos et uicinos inuenit. illos ui
delicet angloz choros. q̄ amici eius
sunt q̄a uoluntate ei et inue in sua
stabilitate custodiunt. uicini q̄q;
ei s̄. q̄a claritate uisionis s̄ illi sua
assiduitate p̄triuunt. Et notandū
qd̄ n̄ dicat congulamini in uenite
oui s; in. q̄a uidelicet ei ē gaudiū
uita nra. et cū nos ad celū reducem̄.
sollemnitate letitie illius implem̄.
Do m̄. IIII. post oct̄ pent̄.;

Igitur dicit dominus secundum Ieremiam 9: **E**stote ergo misericordes sicut et pater uester misericors est. Nolite iudicare: et non iudicabimini. Nolite condemnare: et non condemnabimini. Dimitte: et dimittemini. Date: et dabitur uobis. Mensura bona et conferta et coagulata et super affluentem: dabunt in sinum uestrum. Eadem quippe mensura qua mensi fueritis: remetietur uobis. Dicebat autem illis similitudinem. Numquid potest cecus cecum ducere? Nonne ambo in foueam cadunt? Non est discipulus super magistrum. Factus autem omnis erit: si sit sicut magister eius. Quod autem uidet festucam in oculo fratris tui: trabem autem quae in oculo tuo est non consideras? Aut quomodo poteris dicere fratri tuo: fratere sine eiciam festucam de oculo tuo: ipse in oculo tuo trabem non uidens? Hypocrita: eice primum trabem de oculo tuo: et tunc prospicies ut educaas festucam de oculo fratris tui.

**SERMO . B . AUGUSTINI EPISCOPI . DE
EADDEM LECTIOE .**

Hoc loco nobis nihil aliud precipi existimo: nisi ut ea facta quae dubium est quomodo fiant: in meliorem partem interpretemur. Quod enim scriptum est extructibus: eos cognoscetis eos: de manifestis dictum est: quae non possunt bono animo fieri: sicut

tu sit stupra uel blasphemie uel furta uel ebrietas: et si qua sit talia: de quibus nobis iudicare permittitur. De genere autem ciborum quia possunt bono animo et simplici corde sine uicio concupiscentiae: quaecumque cibi humani indifferentissimi sunt: prohibet apostolus iudicari eos qui carnibus uesciebantur et uinum bibebant: ab eis quae se ab huiusmodi alimentis temperabant. Quae manducat inquit: non manducantem non synat: et qui non manducat manducantem non iudicat. Ad hoc pertinet etiam illud quod alio loco dicit: Nolite ante tempus iudicare: quo ad usque: quicquam ueniat dominus et illuminet abscondita tenebrarum: et manifestabit cogitationes cordis.

Sunt quaedam facta me: **II .**
Sunt quaedam facta me: quae quidem ignorantur quo animo fiant: quia et bono et malo animo fieri possunt. De quibus temerarium est iudicare: maxime ut condemnemus. Horum autem ueniet tempus ut iudicentur: cum dominus illuminabit abscondita tenebrarum et manifestabit cogitationes cordis. Duo sunt autem in quibus temerarium iudicium cauere debemus: cum incertum est quo animo quicquid fit: uel cum incertum est qualis futurus sit: quod nunc uel bonus uel malus apparet. Dimitte: et dimittemini. Date: et dabitur uobis. Tu autem domine.

Prorector meo spiritum dicitur
sine quo nihil est ualidum nisi
chil semper multiplicata super
nos misericordiam tuam: ut te
rectore te duce sic transeamus
bona temporalia ut amittamus
tuam eterna. p.

Dimittere nos in malis
dare beneficia in bonis
Qua sententia breui sed ex
ta que latissime de ueritate
ei immensum mandauerat: com
do ecclesiae. Mentis ueritate
tam et cogitata et super efflu
dabitur in sinum uestrum. Hinc
est quod alibi dicitur: ut
pauca nos mensura tabernaculi
cum pauperibus ipsi sunt: propter
huiusmodi elemosina faciant: non
est. Quia tamen in sinum dabitur
quae promittitur de uel occidit
re: cum uel egredietur in uel
propter uentis formas: et re
ti parata et beneficio fuit
et ad ipsam in quoniam fidei
Ergo prima pro omni
ad hoc mensura qua me
runt: remittit uobis: et apostolus
in omni horum uel uertant: in
dicit: horum dico: Quia parte
nat: parte et metit: quae semper
uenerit de hominibus: de benedictio
uoluerit. Potest autem et de
uoluerit: manu lingua gerit
accipit: quia tu red del singulis in
nata quae sua. Uocatur autem in
similitudinem. Numquid potest
egredietur: Nonne ambo

Dimittere nos iniurias. **III.**
dare beneficia iubet. ut &
nobis peccata dimittantur & uita detur.
Qua sententia breui sed eximia. cun-
cta que latissime de conuersatione
cū inimicis mandauerat. cōprehen-
do cōcludit. Mensurā bonā & cōfer-
tam & coaguatā & sup effluentē.
dabunt usinū ur̄in. Itue simile
ē ē qd̄ alibi dicit. ut & ipsi reci-
pant uos in gr̄na tabernacula. Non
enim pauper ipsi s; xpc mercedē
his q̄ elemosinā faciunt reddunt
est. Quā tam usinū dare dicunt.
q̄a pmerende illi occasione dede-
re. cū uel egentes misere. uel im-
pbe seuentes fortioz s; & tolera-
ti patientia & beneficio sustentati.
& ad ipsā aliquotiens fidem dulex

Egratia puocati. **IIII.**
adē m̄sura qua mensi fue-
rit. remetiet uobis. Et ap̄ls ad ele-
mosinā chorinthios hortans. ut alia
diē. Hoc autē dico. Qui parre semi-
nat. parre & metet. & q̄ seminat
in benedictionib; de benedictioni-
bus & metet. Potest autē & de om̄i-
bus q̄ m̄te manu lingua gerunt
accipi. q̄a tu reddes singlis in q̄t
iuxta opa sua. Dicebat autē illis &
similitudinē. Numqd̄ pot̄ cecus
cecū ducere. Nonne ambo in fo-

ueam cadunt. Sensus huius senten-
tie pendet ex superiorib; ubi de
danda elemosina & iniuria dimit-
tenda p̄cipit. S; te in q̄t ira cont̄
uolentū. & cōtra petentē philar-
guria cecauerit. nunqd̄ tua mente
uiciata. uicū ei curare poteris.
aut ule solus q̄ iniuriā fecit. & n̄
tu etiā q̄ ferre nesciebas. reus de-
putaberis. At si m̄te te tranquilli-
pectoris ei impbitas inuenerit. &
ule ad penitentiā mouebit & tu
patientie p̄mo donaberis. q̄a ce-
cum oculo hoc ē corde sereno du-
cere curabas ad lumen. **Do. v.**
P̄ OCT̄ P̄XT̄. Scōm LVC A O.
Y ILL T. **C**um turbe irue-
rent ad ihm̄ ut audirent uerbū
di. & ipse stabat secus stagnū ge-
nesareth. & uidit duas naues stan-
tes sec̄ stagnū. Piscatores autē de-
scenderāt. & lauabant retia. **Et ret.**
Ascendens autē in unā nauē q̄ erat
symonis. rogauit eū at̄a reducere
pusillū. Et sedens docebat dena-
uicula turbas. Ut autē cessauit lo-
qui. dix̄ ad symonē. Due maktū.
& laxate retia ur̄a in capturā. Et
respondens symon dixit illi.
Preceptor. p̄ totā noctē laboran-
tes n̄ cepim;. in uerbo autē tuo
laxabo rete. Et cū hoc fecisset.

celuserunt piscium multitudinem copio-
 sam. Rumperebat autem rete eorum. Et an-
 nuerunt sociis querant mala nauis
 ut uenirent et adiuuarent eos. Et ue-
 nerunt et impleuerunt ambas na-
 uiculas. ita ut pene mergerentur.
 Quod cum uideret symon petrus. pro-
 cidit ad genua ihesu dicens. Exi a me. quia
 homo peccator sum domine. Stupor enim
 circumdederat eum. et omnes qui cum illo e-
 rant incaptura piscium quam cepant.
 Similiter autem iacobum et iohannem filios
 hebedei. querant socii symonis. Et
 ait ad symonem ihesus. Noli timere. ex
 hoc iam homines eris capiens. Et
 subductis ad terram nauibus. reuersis
 omnibus secuti sunt illum.

OMNIBUS
VERBIS EODIEM PRÆBRI DE
EAD EODIEM LECTIOE.

Stagnum genesareth.
 idem dicunt esse quod
 mare galilee et tyberi-
 adis. S; mare galilee abadiacente
 pumcia dicitur esse. mare tyberiadis.
 apprima ciuitate. quae olim chen-
 reth uocata. habet herode tetrarcha
 instaurata. in honore tyberii cesa-
 ris tyberias appellata. Porro ge-
 nesareth alaci ipsius nata. qua crispan-
 tib; aq; de se ipso serentare auram
 phibet. greco uocabulo quasi gene-
 rans auram dicitur. Neque enim in stagnum

more steruit aqua. s; frequentibus au-
 ris spuantibus agitat. haustu dulcis
 et ad potandum habilis. S; hebraice
 lingue consuetudine. omnis aquarum
 congregatio siue dulcis siue salsa. ma-
 re nuncupatur. 11.

Lacus iste in flumine ior-
 dane centum quadraginta stadiis lon-
 gitudinem. et quadraginta stadiis ex-
 tendit in latitudinem. Quia ergo stagnum
 siue mare. presentem scilicet designat.
 dominus secus mare stat. pro qua uite laben-
 tis mortalitate deueniens. in ea qua
 passus est carne. stabilitate perpetue
 quietis adiit. Turbarum euentus ad ihm
 gentium infide concurrentium typus est.
 De quibus esaias. Et fluuuius inquit ad eum
 omnes gentes. et ibunt populi multi et
 dicent. Venite ascendamus ad mon-
 tem domini. et uidit duas naues stan-
 tes secus stagnum. Due naues secus
 stagnum posite. circumcisionem et pro-
 phetiam figurant. Quas bene ihesus uidit
 se phibere. quia inuitque populo nouit
 dominus qui sunt ei. orque cor a fluctibus
 scilicet huius ad future uite tranquillitate.
 quasi ad soliditate interioris iuden-
 do. hoc est misericorditer uisitando pue-

Pisca III. **Chy. Ty.**
 tores autem descenderant et
 lauabant retia. Piscatores sunt ecclesie
 doctores. quos retia fidei comple-

nobis dicitur quod sit in mundi
 ut pacifice nobis tuo ordi
 irigatur. et ecclesia tua
 in illa deuotione letet. p.

uentis. et de profundo adlum elato
 pides. inon sic terre. numentu ad
 tum. Quasi enim quia terra piscan
 complexu. predicantur doctrina
 et qui cepit infide. n. amma
 inde et terra qui retinenda
 ta. S; hoc terra in. l. p. am
 in loca plene. quia non omne tem
 habet doctrine. s; ne extenda
 qua doctore. ne in mer. eua
 da. Ascendit autem inuina nam
 erat symon. rogauit cum
 ete. p. illi. et scilicet doctore
Nauis symonis. et
 u. de qua paulus ait. s; cum
 e. petro. n. ap. l. aru. circuectione
 rari. s; in. m. g. entel. Bene
 dicitur. quod multitudinis. et
 erat cor unum. et anima una. O
 doceret. inuol. id. e. quia de
 tare. p. m. u. g. usq; hodie
 tel. ad. g. regnu. m. u. t. s; r. e.
 ut. au. id. q. d. h. ad. symon. D.
 alu. s; l. p. e. t. e. r. e. u. a. m. e. a. p. t.
 Quia pro rogauit. symon. r. a. m.
 u. t. u. e. r. e. t. a. p. u. s. i. l. i. u. g. n. i. f. i. c. a.
 et. t. o. p. e. r. e. u. t. e. n. d. u. u. e. r. o. a. c. t. r.
 tal. m. e. r. e. r. e. n. a. e. s. p. o. p. a. m. t.
 s. i. a. m. i. n. y. p. f. u. n. d. a. s. a. c. r. i. m. o.
 e. s. t. i. n. a. p. e. r. i. t. u. i. n. t. e. l. l. e. g. a. m.
 h. e. s. p. r. o. p. r. i. e. m. u. s. r. e. g. i. o. n. u. s. g.

hensos. & de profundo ad lumen elatos. quasi
piscis litori sic terre inuentum adue
hant. Quasi enim quaedam retia piscantium sunt
complexere predicantium dictiones. que
eos quasi cepunt infide. non amittant.
Unde & retia quasi retinentia sunt uoca
ta. Sed hec retia in laxantur incaptura.
in tota plicantur. quia non omne tempus est.
habile doctrine. sed non exerenda lin
gua doctori. non sui met cura geren
da. descendens autem in unam nauim que
erat symonis. rogauit eum aliam redu
cere pusillum. & sedens docebat de

Nauicula turbas. **iiii.**
Nauis symonis est ecclesia primiti
ua. de qua paulus ait. Quae enim operatur
est petro in apostolatu circuncisionis. ope
ratur est in gentes. Bene una
dicta. quia multitudinis credentium
erat cor unum. & anima una. De qua
docebat turbas idem. quia de auctori
tate primitiue ecclesie usque hodie gen
tes ad celorum regnum inuitat. Ut cessa
uit autem loqui dixit ad symonem. Due in
altum. & laxate retia uestra incaptura.
Quod primo rogauit symonem nauim
reducere a terra pusillum. significat
ut tempore utendum uerbo actur
bas. ut nec terrena eis percipiant. nec
sic a terrenis in profunda sacramentorum re
cedat. ut ea penitus non intelligant.
Hec prius in proximis regionibus genti

bus predicandum. ut quod dicit item pe
tro. due in altum & laxate retia uestra
incaptura. ad remotiores gentes
quibus postea predicatum est pertineat.

DOM. VI. post oct. pent.

SCDM MATHEV.

Yllo t. Dixit dominus ihesus discipulis.

Andico uobis. quia non habun
dauert iustitia uestra plusquam scri

barum & phariseorum. non intrabitis in
regnum celorum. Audistis quia dictum est
antiquis. non occides. Qui autem occide
rit. reus erit iudicio. Ego autem dico
uobis. Quia omnis qui uasetur fratri suo.
reus erit iudicio. Qui autem dixerit
fratri suo racha. reus erit concilio. Qui au
tem dixerit fatue. reus erit gehenne
ignis. Si ergo offeres munus tuum ad al
tare. & ibi recordatus fueris. quia frat
er tuus habet aliquid aduersum te. relin
que ibi munus tuum ante altare. &
uade prius reconciliari fratri tuo. Et tunc
ueniens offeres munus tuum.

**Omelia beati Augustini episcopi. de
eadem lectione.**

Dico uobis quia non habun
dauert iustitia uestra plusquam
quam scribarum & phariseorum
non intrabitis in regnum celorum. id est
non non solum illa minima legis precepta
impleueritis. quae inchoant hominem.
sed etiam ista quae addunt quae non ueni

coll.
O qui diligenter te be
nignus. parata in
de cordibus nostris tuis an
affectu. ut te in omnibus.
omnia diligenter. primum
tuas que omne desider
supant consequamur.

soluere legē s; implere: n̄ utriusq;
in regnū celoz. Que s; aut̄ ista: ut
habundet iustitia ur̄a sup̄ sc̄barū
& phariseoz. Ergo q̄ soluerit illa
minima & sic docuerit. n̄ iā magnū
s; minimū uocabit̄. q̄ aut̄ fecerit illa
minima & sic docuerit. n̄ iam ma
gnus habendus est. & idoneus re
gno celoz. s; tñ n̄ tam minimū. quā
ille q̄ soluit. Ut aut̄ sit magnus.
atq; illi regno sit aptus. facere de
bet & docere sic xpc n̄ docet. id
est ut habundet iustitia eius sup̄
sc̄barū & phariseoz. 11.

Iustitia phariseoz ē. ut n̄ occidant.
Iustitia ū eoz q̄ imitari s; in reg
nū dī. ut n̄ uascant̄ sine causa.
Minimū ḡ est n̄ occidere. & qui
illud soluerit. minimū uocabit̄ in
regno celoz. Q̄ aut̄ illud impleue
rit ut n̄ occidat. n̄ et̄n̄uo magnū
erit. & idoneus regno celoz. sed
tñ ascendit aliquē gradū. Fieri
erit aut̄. si nec uascant̄ sine causa.
Qd̄ si p̄fecerit. multo remotior ē.
rit ab homicidio. Quia p̄t̄ q̄ docet.
ut n̄ uascant̄. n̄ soluit legē ne occi
dam. s; implet pot̄. ut & foris dū
n̄ occidim. & in corde dū n̄ uasci

Amur innocentia custodiam.
uidistis inqt̄ q̄a 111.
dictū ē antiquis n̄ occides. q̄ aut̄

occiderit reus erit iudicio. Qui aut̄
dixerit fr̄i suo racha. reus erit cecilio.
Q̄ aut̄ dixerit fatue. reus erit gehen
ne ignis. Unū aut̄ hic uerbū ob
scurū positū ē. q̄a nec grecū ē nec
latinū racha. qd̄ apud hebreos uox
ē indignantis. animi motū signi
ficant̄. cetera ū in m̄ro sermone uita
ta s; t̄. Gradus itaq; sunt iustus p̄ce
catis. ut p̄mo q̄sq; uascant̄. & eum
motū retineat corde c̄ceptū. Jam
si extorserit uocē ipsa cōmouo in
dignantis. n̄ significantē aliquid.
s; illū animi motū retentū ipsa ē
ruptione. testantē. q̄a feriat̄ ille
eius uascant̄. plus utiq; ē. quā si sur
gens ira. silentio p̄meret̄. 1111.

Si n̄ solū uox indignantis
audiat̄. s; etiā uerbū qd̄
certam ei uitupationē inque p̄to
fertur designet & noceat. q̄s dubi
tet ampli hoc ēē. quā si solus in
dignationis sonus ederet̄. Itaq;
in p̄mo unū ē. idē ira sola. in sc̄da
duo. & ira. & uox. que uā signifi
cat. in t̄cio tria. & ira. & uox que
uā significat. & in uoce ipsa cer
te uitupationis exp̄ssio. Vide
nē etiā tres reatus. iudiciū ceciliū &
gehenne ignis. Nā in iudicio ad
huc defensionem datur locus. in
cecilio aut̄ quāq; & iudiciū ēē so

ut tam q̄a n̄ ē aliquid hoc lo
stati cogit ipsa distinctio. in
ad ceciliū p̄ncipē semine p̄
quando n̄ iam cū ipso reo ag
mū d̄m̄and s; s; n̄t le q̄
ant̄ c̄f̄ctur. q̄ sup̄ iudicio d̄m̄
oportet. quē constat ēē d̄m̄
dum. Sehemia ū ignis nec d̄m̄
nonē habet d̄m̄ā s; iudiciū
ne d̄m̄at p̄nam s; c̄m̄
D̄m̄. s; n̄ post oēt̄ p̄m̄o
Se d̄m̄. A R E U
ylo r. Cum iustitia m̄ra
cū d̄m̄. nec haberent qd̄ r̄m̄
carer̄. c̄uocant̄ d̄m̄p̄at̄ d̄
Ostendit sup̄ turbā. q̄a nec ra
triduo sustinent me. ne habo
qd̄ m̄d̄erit. Et si d̄m̄derit
reus n̄ domū suā d̄f̄ctur
na. Quidā em̄ ex̄it. de long
erunt. Et r̄p̄ndert̄ ei d̄m̄
sua. Unde istos potest q̄s m̄
turer̄ p̄m̄b; in d̄m̄d̄m̄.
m̄to gunt̄ eos. Quot panes h
beat̄. s; d̄m̄. Septem. Et
p̄ r̄m̄b; d̄m̄derit sup̄ te
fr̄acment̄ septē panes. gunt̄
agunt̄ h̄gunt̄. & d̄m̄at̄ d̄m̄p̄at̄
d̄m̄p̄erent̄. Et apponitur
m̄ra. Et habebant p̄saculos
col. & d̄m̄ p̄nedixit. & m̄l̄t̄
p̄m̄. Et m̄ d̄m̄erit̄ om̄l̄.

leat. tam q̄a int̄ eē aliqd̄ hoc loco
fateri cogit ipsa distinctio. uidet̄
ad cēlū p̄tinere sententię platio.
quando n̄ iam cū ipso reo agitur
int̄ū damnand̄ sit. s; int̄ se q̄ iudi
cant ceterunt. q̄ supplicio damnari
oporteat. quē constat eē damnan
dum. Gehenna ū ignis nec damna
tionē habet dubiā sic iudiciū!

nec damnati penam sic cēlūm.

Doā. vii. post oct̄ pentecost̄.

Sc̄ d̄ a. M. A. R. C. U. O.;

Yllo t. **C**um multa turba eēt
cū ih̄u. nec haberent qd̄ manduca
rent. euocatis discipulis ait illis.
Misereor sup̄ turbā. q̄a ecce iam
triduo sustinent me. nec habent
qd̄ manducant. ^{Et ret̄.} Et si dimiserō eos
ieiunos in domū suā. deficient in
uia. Quidā enī ex eis. de longe ue
nerunt. Et responderūt ei discipuli
sui. Unde istos poterit q̄s hic sa
turare panib; insolitudine. Et
interrogauit eos. Quot panes ha
betis. Qui dixerūt. Septem. Et p̄ce
pit turbę. discumbere sup̄ terrā.
Et accipiens septē panes. gratias
agens fregit. et dabat discipulis su
is ut apponerent. Et apposuerunt
turbę. Et habebant pisciculos pau
cos. et ipsos benedixit. et iussit ap
poni. Et manducauerūt om̄s. et

et saturati sūt. Et sustulerūt qd̄ super
auerat de fragmētis. septē sportas.
Erant aut̄ q̄ manducauerūt. quasi
quatuor milia. et dimisit eos.

Omelia venerab̄ **B. E. D. E.**
p̄bri. de eadem lectione.
In hac lectione cōsideranda ē in
uno eodēq; redemptore n̄ro di
stincta op̄atio diuinitatis et hu
manitatis. atq; error euticetis q̄
unā tm̄ in xp̄o op̄ationē dogma
tizare p̄sumit. p̄cul xp̄ianis fi
nib; expellend̄. Q̄s enī n̄ uideat
hoc qd̄ sup̄ turbā miseret̄ d̄ns. ne
uel inedia. uel ~~in~~ in longioris
labore deficiat. affectū eē et cōpas
sionē humane fragilitatis. quod
ū de septē panib; et piscib; pauci
quatuor hominū milia saturauit
diuine op̄us eē uirtutis. Misereor
aut̄ hoc miraculo designat̄. qd̄ uia
sēti p̄sentis aut̄ incolomel̄ t̄nsire
nequim̄. n̄ nos gr̄a redemptoris
n̄ri alim̄to sui uerbi reficiat. **11.**

Hoc t̄pice int̄ hanc re
fectionē. et illā q̄nq; pa
num ac duoz pisciū distat. qd̄
ibi litta uet̄is instrum̄ti sp̄itali
gr̄a plena eē significata ē. hic
aut̄ noui ueritas ac gr̄a testam̄ti
fidelib; ministranda monstrata ē.
S; utq; refectio in monte celebra

Scott
Ōs uirtutū cui ē t̄
qd̄ ē optimū insere p̄
rib; n̄ris amorē tui no
i p̄ra in nobis religion
augmentū. ut que su
bona n̄cas? ac pietat
studio que sunt uirtu
todias. p.

ta est. ut aliorum euangelistarum narratio de-
clarat. quia utriusque scripta testamenti
recte intellecta. altitudinem nobis
caelestium preceptorum mandat et primorum
utique altitudinem christi. quod est mons do-
mus domini in uertice montium. consona
uocem predicat. Quod enim edificata super se-
cuntate. siue domum domini. id est eccle-
siam multa bonorum extollit operum. et
cunctis manifesta gentibus exhibet.
ipse hanc ab infimis delectationibus
abstractam. panem celi reficit. atque ad
appetitum supernae suauitatis. dato pi-
gnore cibi spiritualis accendit. **iiii.**

Miserere inquit super turbam.
quia ecce iam triduo sustinent
me. et non habent quod manducent.
Et si dimisero eos ieiunos in domum
suam. deficient in uia. Quare triduo
dominum turba sustinere. matheus ex-
ponit plenius quod ait. Et ascendens in
montem. sedebat ibi. et accesserunt ad
eum turbae multae. habentes secum
mutos. claudos. cecos. debiles. et
alios multos. et preceperunt eos ad pe-
des eius. et curauit eos. Turba ergo
triduo dominum propter sanationem infir-
morum suorum sustinet. cum electi quique
fide sanctae trinitatis lucidi. domino prius
suorumque peccatis anime uidelicet
languoribus. per seueram instantiam
supplicam. Tu autem **iiii.**

Item turba triduo dominum sustinet. quan-
do multitudo fidelium peccata que
perpetrauit. per penitentiam declinans
ad dominum se in opere. in locutione. atque
in negatione euerit. Quos dimitte-
re ieiunos in domum suam dominus non uult.
ne deficient in uia. quia uidelet eueri
peccatores in presentis uite uia defici-
unt. si in sua conscientia sine doctore
sanctae pabulo dimittantur. Ne ergo lassentur
huius pergnationis itinere. pascendi
sunt sacra ammonitione. Valde autem
pensanda est pia sententia quae precessit
ex ore ueritatis qua dicitur. quidam enim
exerit de longe uenerunt. Et ait quod ni-
hil fraudis. nihil corruptionis expro-
bat. ad omnipotens dei seruitium festinauit
iste de longinquo non uenit. quia per
corruptionem et innocentiam perimus

Item **Do. viii. post oct. pen-
teosten. Scdm Matheum;**
Nullo t. Dixit dominus ihesus discipulis suis.
Atendite a falsis prophetis. qui
ueniunt a duos in uestimentis ouium.
interim secum sunt lupi rapaces. ^{et res} A fructibus
eorum cognoscetis eos. Nunquid colligunt
de spinis uuas aut de tribulis ficus.
Sic omnis arbor bona fructus bonos
facit. mala autem arbor. fructus malos
facit. Non potest arbor bona fructus
malos facere. neque arbor mala fruc-
tus bonos facere. Omnis arbor que

b colla

Os cuius prudentia in sui dispositione non fallit. et
te supplices exoramus. ut noxia cuncta submo-
ueas. et omnia nobis profutura concedas. p.

fructus boni. ex uidelet eueri
non uult. Igitur ex fructibus
prodeunt col. Non omni quod dicitur
dicitur. imitatur in regnum
quod facit uoluntate patris mei
ut est ipse ueritatem in regnum
Omnia lectionis eadem
Atendite a falsis prophetis
qui ueniunt a duos in
uestimentis ouium. interim
secum sunt lupi rapaces. Quod
fructibus eorum cognoscetis eos
Nunquid colligunt de spinis
uuas. aut de tribulis ficus.
Sic omnis arbor bona fructus
bonos facit. mala autem arbor
fructus malos facit. Non potest
arbor bona fructus malos facere.
neque arbor mala fructus bonos
facere. Omnis arbor que

n̄ facit fructū bonū. excedet & mig-
nem mittet. Igitur ex fructibus; eorum co-
gnoscetis eos. Non omnis qui dicit in
dñe dñe. intrabit in regnū celorum.
s; qui facit uoluntatē patris mei. qui in ce-
līs est. ipse intrabit in regnū celorum.

Omnia lectionis eiusdem.

M attendite a falsis prophetis.
qui ueniunt ad uos in ue-
stitis ouium. intus autem
sunt lupi rapaces. Quod paulo
super uis spaciōsa & latā uia nomina-
uit. hoc nō aptius falsos prophetas of-
fendit. pro quos multi in perditionem
abominabilem abierunt. Qui primo
in uideā multi apparuerunt. & nō in
ficia totū impleuerunt mundū. S;
illi prius falsi prophete fuerunt. qui uerissi-
mos dñi prophetas usque ad mortē perse-
cuti sūt. sic hieremiam & micheam alios
que multos. isti autem nō falsi prophete.
& falsi christiani. qui sunt ueraces christiani
sine uicia persecunt & opprimunt.
aliquando si datur copia. etiam gladi-
is. sine intermissione autem suis prius

O moribus; & exemplis. **11.**
nō prius ueniens dñs adhorta-
tus est dicens. attendite a falsis
prophetis. attendite diligentius. obser-
uate cauti. ut nō seducamini. ut
nō fallamini. attendite quod hoc est
considerate. quia nō sūt oues. s; lupi in

uestimento ouium. quia nō sunt religiosi
s; irreligiosi. in figura religiositatis.
quia nō sunt christiani. s; ueritate uacui.
christianorum persecutores. attendite ergo
a falsis prophetis qui ueniunt ad uos in ue-
stitis ouium. intus autem sunt lupi
rapaces. Ipsos & beatus apostolus ad ef-
sios loquens designabat dicens.
Scio enim quia per discessum meum introi-
bunt in uos lupi graues. lupi rapa-
ces. **111.** **cel. ty.**

graues nominant omnes infideles
& heretici. qui grauit scām eccliam
opprimunt ut persecunt. uel molesta-
re frequentant. aliquando pecunie ir-
ruunt aliene. aliquando in ipsos
pecuniarum dominos. multo magis
etiam satagunt animas rapere. & se-
cum miserabiliter in perditionem dedu-
cere. Et uestimentum habere ouium di-
cunt. quia nō habent christiani-
tatis. ut quia assimulant se ministros
iustitie. figuram religiositatis men-
tientes. Per christianum itaque nomen
multos seducere nituntur dulcibus
sermonibus; multis scandalum infe-
rentes. Tu autem **1111.**

si sit de quibus; ut ait apostolus. Per su-
os dulces sermones & blandos
seducunt corda innocentium. Sed
ex fructibus; eorum cognoscetis eos. No-
lite ad uultum attendere. s; ad opa.

Nonne uestim̄tum considerare. s; inspi-
cite figurā fallacie. Aptos pdicant.
s; aptis contraria annuntiant. Mar-
tyres magnificant. s; martyru pse-
cutores pbant. Apti & martyres sei
n̄ psecutionē fecerunt. s; psecutio-
nem ptulerūt. Non maledixerūt. sed
maledicta sustinuerūt. Non blasphe-
mauerūt dñm. sed abblasphematorib;
infecti sunt. Ita aut̄ om̄a inquisi-
tissima. om̄a irreligiosa implere cura-
runt. Scōs psecunt. fideles oppri-
munt. dñm etiā sine uerbis morib;
blāphemant. Ppterea extructib;
eorū cognoscetis eos.

Item. **Doā. viii.**
post octauam pentecosten.
In illo temp̄. **Secūm Lucam.**

Dixit dñs ih̄c discipulis suis parabola
hanc. **H**omo q̄dam erat diues
qui habebat uillieū. & hic dispa-
matu est apud illum. quasi dis-
sipasset bona ipsius. Et uocauit
illum. & ait illi. Qd hoc audio de-
te. Redde rationē uillicationis
tue. iā enī n̄ poteris uillicare.

P. Ait aut̄ uillicus intra se. Quid faci-
am. quia dñs m̄s aufert a me uil-
licationē. Fodere n̄ ualeo. m̄ dica-
re erubesco. Scio qd faciā. ut enī
amotus fuero a uillicatione. reci-
piant me in domos suas. Conuo-
catis aut̄ singulis debitorib; dñi

filii. dicebat p̄mo. Quantū debes dño
meo. At ille dixit. Centū eados olei.
Dixitq; illi. Accipe cautionē tuā. &
sede cito sc̄be q̄nquaginta. Deinde
alio dixit. Tu ū quantū debes. Qui
ait. Centū choros tritici. Ait illi. De-
cipe lītā tuā. & sc̄be octoginta.
Et laudauit dñs uillicū iniquitatis. q̄
prudēt̄ fecisset. q̄a filii hui' sc̄bi
prudētiores filiis lucis in genera-
tione sua sūt. Et ego uobis dico. Faci-
te uob̄ amicos de māmōna iniqui-
tatis. ut cū defeceritis recipiant
uōs. in et̄na tabernacula. **OMEL**
leronimi p̄bri. de eadem lect.

Appropinquantib; saluato-
ri publicanis & pecca-
torib; ut audirent
eū. murmurabant pharisei & scri-
be dicētes. Quare iste peccatores
recipit & comedit cū illis. Quocirca
ē parabola centū ouiu. & unū p̄di-
te. q̄ inuenta pastoris humeris re-
portata ē. & cur eēt p̄posita. statū
intulit. Dico uob̄ qd ita gaudium
erit in celo sup uno peccatore peni-
tentiā agente. q̄ sup nonaginta no-
uem iustis. q̄ non indigent peni-
tentiā. Quā q̄q; parabola decem
dragmarū unūq; p̄ditte atq; repte
cū p̄posuisset. simili eā sine com-
pleuit. Sic dico uobis. gaudium

argire nobis dñe q̄s
ipm cogitandi que rec-
pici? i agendi. ut q̄
ce ee non possumus?
te uiuere ualeam?

cor corā angli di sup mo paxm
penitentiā agente. Tercia q̄q; pa-
lam p̄positū. hominū habentū
hōs. & diuidentū ut cor filio-
tā. Cūq; minor facultatib; p̄di-
gere cepisset. & comedere n̄
p̄p̄taq; eib; reuertit. ad p̄p̄tū
p̄p̄tū e ad w. Hic t̄n parabola
p̄p̄tū e. & sc̄bi locut̄ ē. q̄a
p̄p̄tū e. p̄p̄tū e. p̄p̄tū e.
De p̄p̄tū e. saluato-
ri publicanis & pecca-
torib; ut audirent
eū. murmurabant pharisei & scri-
be dicētes. Quare iste peccatores
recipit & comedit cū illis. Quocirca
ē parabola centū ouiu. & unū p̄di-
te. q̄ inuenta pastoris humeris re-
portata ē. & cur eēt p̄posita. statū
intulit. Dico uob̄ qd ita gaudium
erit in celo sup uno peccatore peni-
tentiā agente. q̄ sup nonaginta no-
uem iustis. q̄ non indigent peni-
tentiā. Quā q̄q; parabola decem
dragmarū unūq; p̄ditte atq; repte
cū p̄posuisset. simili eā sine com-
pleuit. Sic dico uobis. gaudium

erit corā anglis dī sup uno peccatore
penitentia agente. Tercia q̄q; parabo
lam p̄posuit. hominis habentis duos
filios. & diuidentis int̄ eos substan
tia. Cūq; minor facultatib; p̄ditis
egere cepisset. & comedere siliquas
porcorū cibū. reuersus ad pat̄e susce
ptus ē ab eo. Has tres parabolas et̄
phariseos & sēbas locut̄ ē. q̄ nole
bant recipere penitentia peccatorū

De publicanorū salutem. 11.
dicebat & ad discipulos suos.
haud dubiū. q̄n parabolā sic prius
ad scribas & phariseos. qua parabo
la ad elemtia discipulos hortaret̄. &
aliis uerbis diceret. dimitte & di
mitte uobis. Et in oratione d̄mca
liba uoce poscat̄ & dimitte nobis
debita nr̄a. sic & nos dimittim̄ de
bitorib; nr̄is. Que ē ḡ parabola.
ad elemtia discipulos puocantis. Ho
mo q̄da erat diues. qui habebat uil
licū siue dispensatorē. Diues ho
mo q̄ habebat uillicū siue dispen
satorē. d̄s om̄pl̄ ē. q̄nihil ditius ē.
Itū dispensator paulus. qui ad pe
des gamaliel sacras lit̄as didicit.
legē dī suscepit dispensandā. Qui
cū cepisset credentes in xp̄o p̄sequi
ugare occidere. & omnē d̄m sui
dissipare substantiā. correptus ē
ā d̄no. Saule saule. q̄d me p̄se

queris. Durū ē t̄ contra stimulum
calentare. 111.

Oportet paulus in corde suo.
Quid faciā. q̄a q̄ magister fui. & uil
licus cogor ēē discipulis & operariis.
Fodere n̄ ualeo. Om̄a enī mandata
legis q̄ terre incubabant cerno de
structa. & legē & p̄phas usq; ad ioh̄m
ēē finitos. Mendicare erubescio. ut
qui doctor fuerā iudeorū cogar a
gentib; & ad discipulo anania. salutis
& fidei m̄dicare doctrinā. Faciā q̄d
m̄ utile ēē intelligo. ut p̄quā p̄ce
tus fuero de uillicatione. recipi
ant me. & ueni in domos suas. Quod
si q̄sieris q̄re uocet̄ uillicus in q̄ta
tis in lege. que dī ē. iniquus erat
uillicus. q̄ bene q̄dem offerebat s;
n̄ bene diuidebat. credens in pat̄e.
s; filiū p̄sequens. habens d̄m om̄i
potentē. s; sp̄m sc̄m negans. 1111.

Prudentior fuit paulus
ap̄t̄s in t̄ngressionē legis.
filius q̄nda iudeus. q̄ in lege uersari
xp̄m. q̄ dī pat̄is lum̄ uerū ē p̄dide
runt. Ambrosius mediolanensis
ep̄c q̄d de hoc loco senserit. in cō
mentariis eius legere pot̄is. Orige
nis & didimi in hac parabola ex
planationē inuenire n̄ potui. &
utruū abolita sit temporū uetustate
an ipsi n̄ sc̄pserint. incertū habeo.

Alii iuxta potē interpretationē hoc
uident qd̄ de iniquo māmona debet
mus amicos facere. n̄ q̄libet paup̄.
s; eos q̄ nos possunt recipere in domos
suas & in eterna tabnacula. ut cū eis
parua p̄buerim recipiam̄ ab eis ma
gna. & dantes aliena n̄ra suscipiam̄.
ut seminem̄ in benedictione. ut me
tamus benedictionē. Qui enim parce
seminauerit. parce & metet.

I Doñ. x. post oct̄ p̄x̄t.
S c̄ d̄ m̄ l̄ y c̄ a o;
Nullo t. **C**um appropinquaret ihe
hierlm̄. uidens ciuitatē fleuit sup̄
illā dicens. Q̄ si cōgnouisset & tu. **Et**
ē q̄dem in hac die tua q̄ adpace t̄.
nē aut̄ abscondita s̄t ab oculis tuis.
Q̄a uenient dies uite. & circūdabit
te inimici tui uallo. & circūdabunt
te & coangustabunt te undiq; &
aditram p̄sternent te. & filios tuos
q̄ uite s̄t. Et n̄ derelinquent uite
lapidē sup̄ lapidē. eō qd̄ n̄ cōgno
ueris tempus uisitacionis tue. Et in
gressus in templū. cepit eicere uen
dentes in illo & em̄tes. dicens illis.
S c̄ptum ē. q̄a domus mea domus
orationis ē. Vos aut̄ fecistis illam
speluncam latronū. Et erat docens
cotidie in templo.

O m̄ f̄ t̄ beati Gregorū pp̄.
De eadem lectione. **cccc.**

QUOD FLI FITE
dño ulla hierosoli
morū subuersio de
scribit̄. q̄ a uespasi
ano & Tito roma
nis principib; facta ē. nullus q̄ hy
storiā euerisionis eidem legit igno
rat. Romani enim p̄ncipes denunti
ant̄ cū d̄r. Q̄a uenient dies uite. &
circūdabunt te inimici tui uallo.
& coangustabunt te undiq; & aditram p̄
sternent te. & filios tuos q̄ uite s̄t.
Hoc q̄q; qd̄ additur. & n̄ relinquent
uite lapidē sup̄ lapidē. etiā eidem
ciuitatis t̄nsmigratio testat̄. q̄a dū
in eo loco cōstructa ē. ū extra portā
fuerat dñi crucifixus. p̄or ulla ihe
rusalē ut d̄r. fundit̄ ē euerla. Cui
ex qua culpa euerisionis sue pena fu
erit ulata. subiungit̄. Cō qd̄ n̄ co
gnoueris tempus uisitacionis tue.
Creator quippe omnū p̄ncarnatio
nis sue m̄steriū hanc uisitare dig
natus ē. s; ipsa timoris & amoris illi

Q recordata est. **ii.**
Querendū ē qd̄ sit qd̄ dicit̄.
Uident̄ ciuitatē fleuit
sup̄ illā dicens. q̄a si cōgnouisset & tu.
Fleuit & enī p̄uis redemptor ruina
p̄fidie ciuitatis. quā ipsa s̄ ciuitas
n̄ cōgnoscebat eē uenturā. Cui fleuit
dño recte d̄r. Q̄a si cōgnouisset & tu.

colla.

Danteant aures miseri
cordie tue dñe precibus
supplicantiū. iur peten
tib; desiderata concedas.
fac eos que t̄ sunt placi
ta postulare. p̄

Abandul fieri que n̄ q̄a n̄cēt
mmer. cūtar. Vñ & n̄cēt
Cōdem in hac die tua q̄ adpace
n̄. an̄ abscondita s̄t ab oculis tuis
cū carnis sue uoluptatib; dante
m̄ta mala n̄ p̄p̄uerit. in
q̄ adpace a t̄e potuit h̄c
cū u bona p̄fema adpace h̄c
t̄ manifestat̄ cū s̄ d̄r. Nē
abscondita s̄t ab oculis tuis. S
oculū t̄ oculis mala que m̄
tant abscondita n̄ eēt. Ita m̄
p̄p̄ n̄ fuisse. Cū inq; m̄
p̄na que de romanis s̄t p̄p̄
cipio. m̄m̄ebat. aduēta ē.
Qua eueriam hierim
nouim̄. atq; euerisionem
m̄m̄m̄ cōm̄m̄tā. q̄a expul
sionē in templo. atq; iā temp
tum s̄m̄. debem̄ q̄rebus q̄re
h̄c ueritatis. In quā similitudo
trahere. atq; exuētis edificis
erum. n̄m̄ ruina m̄re. Vide
cū ciuitē. fleuit sup̄ illā dicens
q̄a si cōgnouisset & tu. hoc semel
q̄t. cū p̄m̄tā ciuitatē ē m̄m̄
m̄. hoc cotidie redemptor n̄
l̄ct̄ h̄c agere n̄ cessat. cū q̄
p̄m̄m̄ta admōrē regib; p̄
m̄l̄ d̄r. Plangit̄ cū eos
m̄l̄ct̄. cū plangant̄. q̄m̄
salom̄ m̄reba letantur cū

subaudis fletus. que in qua nescis quod
imminet. exultas. Vñ et subditur.
Eodem in hac die tua que ad pacem tibi.
ne autem abscondita sunt ab oculis tuis. Cui
enim carnis sue voluptatibus daret. et
uentura mala non prospiceret. in die sua
que ad pacem ei esse poterant habebat.
Cur uero bona presentia ad pacem habue-
rit. manifestat eum subdit. Non autem
abscondita sunt ab oculis tuis. Si enim
a cordis eius oculis. mala que immine-
bant abscondita non essent. leta in presen-
tibus. spiritus non fuisset. Cuius mox etiam
pena que de romanis sic predicta prin-
cipibus imminet. adiuncta est. **III.**

Quia euersam hierusalem iam
nouum. atque euersionis sue
in melius commutatam. quia expulsos
latines a templo. atque iam templum eru-
tum scimus. debemus ex rebus exteri-
oribus introfus aliquam similitudinem
trahere. atque ex euersis edificiis pari-
etum. in ruinam timere. Videns
enim ciuitatem. fleuit super illam dicens.
quia si cognouisses et tu. hoc semel
egit. cum peritiam ciuitatem esse nuntia-
uit. hoc cotidie redemptor noster pe-
lectos suos agere non cessat. cum quidam
ex bona uita ad mores reprobos per-
nisse considerat. Plangit enim eos qui
nesciunt. cur plangant. quod iuxta
salomonis uerba letantur cum ma-

lescerint. et exultant in rebus pessimis.
Qui si damnationem suam que eis immi-
net agnouissent. semetipsos cum lac-
rimis electorum plangerent. Bene autem
piture anime sententia. que subditur
conuenit. Eodem in hac die tua que
ad pacem tibi. ne autem abscondita sunt
ab oculis tuis. **IIII.**
Suam hic diem habet anima
puerila. que transitorio gaudet in tem-
pore. Cui ea que assumunt ad pacem sunt.
quia dum ex rebus temporalibus letatur. dum
honoribus extollitur. dum in carnis uolup-
tate resoluitur. dum nulla uenture
penae formidine tremitur. pacem habet
in die sua. que graui damnatione
scandalum in die habebit aliena.
Ibi enim affligenda est. ubi iusti
letabuntur. et cuncta que in ea ad pacem
sunt. tunc in amaritudine reuertentur.
quia reparari seculum incipit. cur dam-
nationem quam patitur non expauit.
cur aspiciendis malis sequentibus
oculos mentis clausit. Vñ dicitur ei.
Non autem abscondita sunt ab oculis tuis.
Puerila quippe anima rebus presentibus
dedita in rebus uoluptatibus resolu-
ta. abscondit sunt mala sequentia.
quia prouidere futura refugit. que presen-
tem letitiam perturbant. Dumque in
presentis uite oblectatione se dede-
rit. quod aliud quam clausis oculis ad-

ignem uadit. Unde scriptū ē. Indie
bonoz ne memor sis malorum.

Do m̄ xi. post oct̄ pentec̄.
yullo r. **Secūm Lucam.**

Hort̄ dñs ih̄c ad quosdā qui in
se confidebant tanq̄ iusti & asp̄na
bant ceteros parabolā istā. Duo ho
mines ascendeūt in templū ut ora
rent. unus phariseus & al̄ publicanus.
^{Et ret̄} Phariseus stans. hec apud se
orabat. Ds. gr̄as ago t̄. q̄ n̄ sum sic
ceteri hominū. Raptores. iniusti. ad
ulteri. uelut etiā hic publicanus.
Ieiuno bis in sabbato. decimas do
omniū que possideo. Et publican̄
a longe stans. nolebat nec oculos
ad celū leuare. sed percutiebat pectus
suū dicēns. Ds. propitius esto m̄ pec
catori. Dico uobis. descendit hic iu
stificatus in domū suā a illo. quia
om̄s q̄ se exaltat humiliabit. & q̄
se humiliat exaltabitur.

OM̄. VE N̄. B. E. D. E. P. B. R. I.

Que eadem lectione;
ua parabolā. qua dñs
semp̄ orare & n̄ deficere
docebat ita cōlusit. ut diceret
ueniente iudice. difficile fidem
intra repiendā. ne q̄s forte de
sup̄uacua fidei cogitatione. uel
etiā cōfessione blandiret. mox al
tera uncta parabolā. diligentī

ostendit. adō fidei n̄ uerba exami
nanda. s; opa. in quib; maxime
regnat humilitas. Unde & supra
cum fide grano sinapis minuto q̄
dem. s; exērtione flagranti cōpa
raret. quasi exponendo subiunxit.
cū feceritis om̄ia que p̄cepta sūt diei
te. serui inuitales sumus. Cui contra
sup̄bi cū nequaq̄ om̄ia sed modicū
qd̄ eoz que p̄cepta sunt faciunt.
n̄ solum mox de sua iustitia p̄su
munt. s; & infirmos q̄sq; despici
unt. atq; idō quasi fide uacui cū
orauerunt non exaudiunt. **ii.**

Duo homines ascenderunt
in templū ut orarent. u
nus phariseus & al̄ publicanus.
Publican̄ humiliū orans. ad illa u
dne hoc ē eccl̄e m̄bra p̄tinet. de
quib; supra dicit. Ds aut̄ n̄ faciet
iudiciā electoz suoz clamantiū
ad se. Phariseus aut̄ merita iac
tans. a dea de quib; tribilis in celi
sione sententia subdit. Verum tam
filii hominis ueniens. putas inue
niet fidem in terra. Phariseus stans
hec apud se orabat. Ds gr̄as ago
tibi. q̄ n̄ sū sicut ceteri homines.
raptores. iniusti. adulti. uelut etiā
hic publican̄. Quatuor s̄ species.
quib; om̄is tumor arrogantium
demonstrat. Cū bonū aut̄ asemat

qui omnipotentia
parcendo maxime
seruando manifestat
triplica sup nos gr̄am
at ad tua promiss
urrentes? ce
u bonoz facias ee
soztes. n

... habere se certamant. aut si
... dñi dñi credunt. p̄sunt se.
... meriti putant. aut certe
... se habere qd̄ n̄ habent
... d̄sp̄at̄ ceteri singulari
... apperunt. habere qd̄ habe
... h̄r̄seus iste iac **iii**
... t̄m̄ p̄te laboralle d
... Qu d̄m̄ de tempo
... iustificatione descende
... merita sibi quasi i
... orant publican
... Jeuno bis in sabbato
... do omniū q̄ possideo
... de ostentis s̄c̄i am
... Et totū corpus p̄t
... mente uita ip̄s̄e quatuor
... animalū idēco p
... q̄i s̄c̄i a
... creū spectat̄. uo
... prudent̄. mala so
... Sed nos sepe dum
... ut alia r
... n̄ negligunt. ubi p
... oculū non habemus
Ecce phariseus **iiii**
... ad ex̄hibendā ad̄t̄ne
... m̄am ad̄t̄
... gr̄as oculū uoluntat̄.
... custo diū n̄ habet
... qd̄ cont̄ hostiū m
... ciuitas quere cur

ipsis habere se existimant. aut si si
bi datū desuper credunt. ipsius se acce-
pisse meritis putant. aut certe eū
iactant se habere. quod non habent.
aut despectus ceteris singularitū ui-
deri appetunt. habere quod habent.

Phariseus iste iac. **III.**
tantie peste laborasse dep-
henditur. Qui idcirco de templo
absq; iustificatione descendit. quā
bonorū operū merita sibi quasi sin-
gularitū tribuens. oranti publicano
se prout. Ieiunio bis in sabato. de-
cimas de omnī q̄ possideo. Eze-
chiel ppha. de offensis s̄ celi anima-
lib; scribit. Et totū corpus plenū
oculis. merentū ipsorū quatuor.
Corpa q̄ppe animalū idcirco ple-
na oculis describunt. quā scōrū actio
ab omni parte circūspecta ē. bona
desiderabilū prudens. mala soler-
ter cauens. Sed nos sepe dum ma-
liū reb; intendim. fit ut alia ne-
gligam. Et ū negligimus. ibi pro-
culdubio oculū non habemus.

Ecce phariseus **III.**
ad exhibendā abstinenti-
am. ad impendendā miām. ad refe-
rendas dō grās oculū habuerat. s;
ad humilitatis custodiā nō habebat.
Et quid pdest quod contra hostiū mi-
dial pene tota ciuitas eunte custo-

ditur. si unū foram aptum relinquit.
Et publicanū a longe stans. nolebat
nec oculos ad celū leuare. sed penite-
bat pectus suū dicens. Ds p̄piti esto
in peccatori. Dico uobis. descendit
hic iustificatus in domū suā ab illo.
Quantā fiducia uenit. digne peni-
tentib; p̄bet. quod publicanus qui
reatū suę nequitie p̄fecte cognouit.
fleuit. cōfessus est. et si inuisus ad
templū uenit. iustificatus a templo
rediit. Typice autē phariseus. uide-
orū ē p̄p̄s. quod ex iustificationib; le-
gis extollit merita sua. Publicanū
uero gentilis est. quod longe a dō po-
situs peccata sua. Quorū unus sup-
biendo recessit humiliat. atter
lañtando ad p̄p̄mquare meruit
exaltat. quā om̄s q̄ se humiliat ex-
altabit. exaltat humiliabit. et qui
se humiliat exaltabit. Et de utiq;
p̄p̄o p̄fato. et de omni supbo ut
humili. recte potest intelligi. sic
et illud quod alibi legimus. ante
ruinā exaltabit cor. et ante glām
humiliabit. **Do m̄ xii.**

Post oct̄ pent̄;
nullo temp̄. **Scōm Marc̄ v.**
Exiens ih̄c de finib; tyri. ue-
nit p̄sydonē ad mare galilee. in-
ter medios fines decapoleos. Et
adducunt ei sordū et mittū. et

humana . ad laudatū cōfessionēq; uerita
tis cōuerti non potest . diuine pietatis
offerat aspectibus . atq; ad sanandum
eū supne manus flagitet auxiliū .

Non tardat celestis iudicia **iiii** .
medici . si tū p̄cantū n̄ hesi
tat . nec deficit oratio . Vñ statū sub
infert̄ . Quā app̄hendens egrotū ihs .
de turba seorsim . misit digitos suos .
in auriculas . & expuens tetigit lin
guā ei . Digtos q̄ppe in auriculas ut
audiat mittit . eū p̄ dona gr̄e sp̄i
talis . dū n̄ credentes ad laudatū sui
uerbi cōuertit . Expuens linguā mu
ti . ut loq̄ ualeat tangit . eū p̄missit
uū p̄dicationis rationē fidei . quā cō
fiteri debeat p̄stat . P̄ digitos nāq;
d̄m . sp̄e sc̄i dona significari & ipse
docet dicēns . Si ego indigito d̄i ei
cio demonia . Qd̄ alī euāgelista mani
festus ponit . Si ego in sp̄ū d̄i eicio
demonia . Et psalmista ū ait . Quō
uidebo celos opa digitorū tuorū . idē
uidebo sc̄os n̄ sue merito uirtutis .
s; tui munere sp̄e āt̄renis suspen
sos . & celesti factos cōuersatione
sublimes . Spiritū q̄q; capitis & oris
d̄m . uerbū ē euāgelii . qd̄ ex inuisibi
li diuinitatis archano sumptū . uisi
bilit̄ mundo . ut sanari posset mi
nistrare dignatus est . **xxxx**

Do m̄ . xii . post oct̄ p̄nt̄ .

S c d m l v c a o s

Nullo t̄ . Dix̄ d̄m ihs discipulis suis .

Beati oculi . qui uident que
uos uidetis . Dico enī uob̄ . qd̄ mul
ti reges & p̄phete uoluer̄ uiderē que
uos uidetis & n̄ uider̄ . & audire
q̄ auditis . & n̄ audierunt . **Et ret̄** . Et ecce
quidā legis p̄tus surrexit . temp
tant̄ illū & dicēns . Magister . qd̄ fa
ciendo uitā et̄nā possidebo . At ille
dixit ad eū . In lege qd̄ scriptū est .
Quom̄ legis . Ille respondens dix̄ .
Diliget̄ d̄m d̄m tuū ex toto corde
tuo . & ex tota anima tua . & ex om
nib; uirib; tuis . & ex om̄i m̄te tua .
& p̄ximū tuū sic te ipsū . Dix̄ aut̄
illi . Recte respondisti . hoc fac &
uiuēs . Ille aut̄ uolens iustificare
se ipsū . dix̄ ad ihs . Et q̄s ē meus
p̄ximus . Suspiriens aut̄ ihs dix̄ .
Et homo qd̄da descendebat ab iher̄s̄m
ihericho . & incidit in lat̄nes . Qui
etiā despoliauer̄ eū . & plagis im
positis abierunt . semiuuio relicto .
Accidit aut̄ ut sacerdos qd̄da de
scenderet eadē uia . & uiso illo p̄te
ritus . Similit̄ & leuita . cū eēt sec̄
locū & uideret eū p̄transiit . Sama
ritanus aut̄ qd̄da iter faciens . uenit
secus eū . & uidens eū in d̄ia mot̄
ē . Et app̄ians alligauit uulnera
ei . infundens oleū & uinū . Et im

la
nips misericord
de cui munere
ent ut t fidelib
ut digne laudabi
er seruatut. t hu
is nobis. ut ad pmit
nes tuas sine offensi
e curramus. p.

ponens illū inuimētū suū. dixit in sta
bulū. & curam ei egit. Et alia die p
tulit duos denarios. & dedit stabu
lario. & ait. Curā illi habe. & qđcū
q; sup ero gaueris. ego cū rediero.
reddam tibi. Quis horū tuū uide
tur t̄ proximus fuisse illi. q̄ incidit
inlationes. At ille dix. Qui fecit
miscdam nullū. Et ait illi ihe.

**OMNIT
LECTIOMIS EIVSDEM.**

AUDISTI S
fr̄s km̄. scām & deside
rabile uocē redempto
ris nr̄i ihu xpi. sicut euglica lec
tio testat. Beati inqt̄ oculi. qui
uident que uos uidetis. Beatos
uidelicet ap̄tos & sequaces ap̄toꝝ
qui p̄sentia lit̄ in carne xpm̄ cer
nebant. & dñm eē indubitan̄ cre
debant. euiden̄ designabat.
Nam p̄ph̄e & reges appellantur
ueteres sc̄i. de quib; alibi ait sal
uator discip̄lus. Multi p̄ph̄ete &
iusti cupierunt uidere que uos
uidetis. & non uider̄. & audire
que auditis & n̄ audier̄. q̄a p̄sen
tem in carne uultū dñi n̄ uidebant.
que futurū credendo p̄dicabant.

Et ecce qđdam legis **II.**
ptus surrexit. temptas
eum & dicens. Magister. qđ faci

endo unā et̄nam possidebo. Legi
ptus. qui de uita et̄na dñm temp
tant̄ inuogat. occasione ut reor
temptandi. de ipsiſ dñi sermonib;
sumpsit ubi ait. Gaudete aut̄ quō
nomina ur̄a sc̄pta s̄ in celis. sed ip
sa sua temptatione declarat. quā
uera sit illa c̄fessio. qua pat̄ loquit̄.
qđ absconditi hec a sapientib; &
prudentib; & reuelasti ea paruul̄.

At ille dix̄ ad eū. **III.**
In lege qđ sc̄ptum est.
Quomodo legis. Iue respondens
dixit. Diliges dñm dñm tuū. ex to
to corde tuo. & ex tota anima tua.
& ex om̄ib; uirib; tuis. & ex omni
n̄te tua. & proximū tuū s̄cō te ip̄m.
Cū legis perito respondet. p̄fectū
nob̄ saluator uer̄ uite celestis of
tendit. Cui p̄mo de dilectione di
& proximi legis sc̄pta p̄ponenti dī
recte respondisti. hoc fac & uiue.
Deinde post inductā parabolā re
spondenti ulū fuisse proximi uul
nerato. q̄ fec̄ miām nullū. adiecit.
uade & tu fac similit̄. idē tali mi
sericordie studio. proximū tuū ne
cesse habentē dūgere & sustenta
re mem̄to. aptissime declarant̄
solā esse dilectionē. & ipsā non
uerbore uis ostentatā. s; op̄is ex
cutione p̄batā. q̄ p̄petuā ducat

ad unā. **IV**

ne uolens iustificare se
dixit ad dñm. Et qđ e
Quanta manus gl̄e de
perit obulgi fauor
quo sapient̄ respondit
p̄mū se legis sc̄ptis
datū. uere uita salua
nam. sapient̄ & pruden
s̄ qđ n̄ humiliat eū p
sed se ip̄m iustificare
beatos oculos columba
ne lacte totari. quib;
na uidere possit. accip
Doct̄. r. III. p.
perit. **Sc̄pt̄a l.**
Kallor. Cū uer̄ i
transiit̄ p̄ mediā soma
litā. & cum ingredien
cessit̄. occurrer̄ a de
p̄h̄. q̄ steterunt along
uerunt uocē dūcentē.
tor. miserere m̄. Quos
dix̄. he. ostendit̄ uos sa
bul. & factū est dū uer̄
dara. S̄m̄ aut̄ exiit̄ in
i mandatuſ. & regred̄
magna uoce magnifican
cerat̄ in facie ante pedes
gr̄a agens. Et mox erat
Respondens aut̄ dñs dix̄.
dece mandata sunt. & non
dant. h̄n̄e inuentus q̄

ne uolens iustificare se ipsū. 1111.
dixit ad ihm. Et q̄s ē meus p̄xim?
Quanta manus gl̄e deītia. Legit
peritū obuulgi fauorē captandū.
quo sapient̄ respondisse iactaret.
p̄mū se legit fatet̄ ignorare man
datū. uere iuxta saluatoris sentē
tiam. sapient̄ et prudens in lege.
s; q̄a n̄ humiliari cū paruulis xp̄i.
sed se ipsū iustificare desiderat.
beatos oculos columbarū. innocē
tie lacte lotarū. quib; xp̄i archa
na uidere posset. accipe recusant.

DOM. XVIII. post oct̄
pent̄. **SCD̄A LUCAS.**
Nullo t. **C**um uet̄ ih̄c iherl̄m.
transibat p̄ mediā samariā et ga
lileā. Et cum ingrederet̄ quiddam
castellū. occurrer̄ ei decē uiri le
p̄ti. **Et rel.** Qui steterunt a longe. et leua
uerunt uocē dicentes. ih̄u p̄cep
tor. miserere nr̄i. Quos ut uidit
dix̄. It̄e. ostendite uos sacerdoti
bus. Et factū est dū uent̄. mun
dati s̄t. Simil̄ aut̄ ex illis. ut uidit
q̄a mundatus ē. regressus ē cum
magna uocē magnificans d̄m. Et
cecidit in faciē ante pedes eius.
gr̄as agens. Et hic erat samaritan̄.
Respondens aut̄ ih̄c dix̄. Nonne
decē mundati sunt. et nouē ubi
uunt. Non ē inuentus q̄ rediret

et daret gl̄am dō. nisi hic alienige
na. Et ait illi. Surge et uade.
q̄a fides tua te saluū fecit.

OMEL' VEB̄ BEDE P̄TRI. De
eprosi non eade' lect̄

absurde intelligi possunt. q̄ sci
entiā uere fidei n̄ habentes. uari
as doctrinas p̄fiterentur erroris. Non
enī ut abscondunt imperitiā suā.
s; p̄summa peritiā p̄ferunt in lucē.
et iactantiā sermonis ostendunt.
Nulla porro falsa doctrina ē. que
n̄ aliqua uera int̄misceat. Vera
ergo falsis inordinate p̄mixta.
inimica disputatione uel narrati
one hominis. tanq̄ in unū corp̄
colore apparentia significant le
ptam. tanq̄ ueris falsisq; colorū
locis humana corpa uariantem
atq; maculantē. H̄i aut̄ tam ui
tandi s̄t eccle. ut si fieri pot̄ longi
remoti. magno clamore xp̄m in
terpellent. Unde et apte subiun
gitur. Qui steterunt a longe. et
leuauerunt uocē dicentes. Ih̄u
p̄ceptor. miserere nostri. 11.

Et bene ut saluant̄. ihm
p̄ceptore nominant.
Quia enī mei uerbis se errasse si
gnificant. hunc saluandi humi
liter p̄ceptore uocant. Cumq;
ad cōgnitiōnē p̄ceptoris redeunt.

colla
Omnipotens sepius
ds da nob̄ fidei spe
ritatis augmenta
ut meream̄ alleq
p̄mittis. fac nos a
re qd̄ p̄cipis. p.

mor ad formā salutis reuertunt. Hā
sequit̄. Quos ut uidit dix̄. Ite: of
tendite uos sacerdotib; Et factum
est. dum uent̄ mundati s̄. Nullū
dñs eoz quib; corporalia beneficia pre
stitit. inuenit̄ misisse ad sacerdo
tes. n̄ leprosoꝝ. q̄a uidet̄ sacerdotū
iudeoz. figura erat futū sacerdotū
regalis. qd̄ est in ecc̄la. q̄ cōsecrant̄
om̄i p̄tinentes ad corpus xp̄i. sum
mi & ueri p̄ncipis sacerdotum.

Quisquis ab here . . . III .
tica prauitate. uel sup̄sti
tione gentili. uel iudaica p̄ficia.
uel etiā scismate frat̄no. quasi ua
rio colore p̄p̄i grām caruerit. ne
cesse ē ad ecc̄lam ueniat. coloreq;
fidei uerū quē accepit ostendat.
Cetera uero uicia. tanq̄ ualitudines
m̄broꝝ anime atq; sensuū. p̄ se ip
sum interi m̄scientia & intellec
tu dñs sanat & corrigit. Demq;
paulus uoce dñi audita. qd̄ me
p̄sequis. ego sū ih̄c. quē tu p̄sequis.
ad annuā tñ missus ē. ut illo sa
cerdotio qd̄ in ecc̄la cōstitutū ē. sa
crām̄ti doct̄ne fideiq; p̄cipet. &
uerus eius app̄baret̄ color. . . IIII .

Non idō mundatos alepra
ad sacerdotes misit. q̄a non
pōt̄ p̄ se ip̄sū dñs om̄a facere. nā
q̄s alius hęc fac̄ etiā in ecc̄la. sed

ut ipsa societas cōgregatoꝝ fidelū.
app̄bando inuicē atq; cōmuni
cando. uere fidei doct̄nā in om̄ibus
q̄ dicunt̄ uerbis. ut signant̄ sacra
mentis. tanq̄ unā speciē ueri colo
ris obducat. Cornelius etiā cū ele
mosine eī accepte. & p̄ces eī audite.
illi ab anḡlo munitant̄. p̄p̄ doct̄ne
tam sacram̄toꝝq; unitatē. ad pet̄rū
uibet̄ mittere. tanq̄ illi & suis dice
ret̄. Ite ostendite uos sacerdotib;
Nam & cū uent̄. mundati s̄. iam
enī ad eos uenerat petrus. sed tam
ipsi n̄ dñi accepto baptismatis sacra
mento. n̄ dñi spiritualit̄ ad sacerdotē
puenerant. & tñ infusione sp̄s sc̄i
& ammiratione linguarū. eorum
mundatio declarata est.

DOM. XV. POST OCT. PENTEC.
SC̄DO MATHEVO.

Nullo t̄. Dix̄ dñs ih̄c disc̄p̄lis suis.
Nemo pōt̄ duob; dñis seruire.
Aut enī unū odio habebit & alt̄m
diliget. aut unū sustinebit & alt̄m
cōtempnet. ^{et rel.} N̄ potestis dō seruire
& māmone. Idō dico uobis. ne
solliciti sitis anime ūre. qd̄ mandu
catis. neq; corpori ūro. qd̄ induamini.
Nonne anima plus ē quā esca. &
corp̄ plusq; uestim̄tum. Respicite
uolatilia celi. quō n̄ serunt neq;
metunt. neq; cōgregant in horrea.

et pater ut electus pater
nos magis placet est
nūm cogitant pot ad
tūa sui cubiti unū
memo qd solliciti est
ate illa agri quoniam
laborant neq; uent.
inf qm nec salomon
sua cooptul ē sio unū
aut semū agri qd ho
mānam munit dō s
tomagis uol munit
luc ego solliciti cō dū
manducalim. aut qd
aut quo opemur. Ha
gentes inquant. Ser
m̄ qd hū om̄ib; indige
re q̄ p̄m̄ regnū dñi &
et hęc om̄a adiciemur
OM̄I V̄S̄ B̄ĒD̄Ē
O P̄ĒĀD̄Ē P̄ĒC̄T̄
N̄ f̄ M̄ O
recti duob; d
uere q̄ n̄ m̄
fitoria simul & p̄na dilig
enī cōm̄atē diligim̄. em̄
poralia munit. n̄ m̄sted
m̄m̄. Id h̄mo ipsā uita
ferrū ē. qd̄ cōsequer̄
dūm̄. Aut enī unū odu
ealtrū diliget. aut unū
bit & alt̄m cōtempnet.
colla
C̄stoli d̄ē q̄m̄ tuā p̄p̄at
re p̄u s̄e ū lab̄ m̄ena moralit̄
xp̄i n̄ abstractiue anḡl̄s rad
derogant. p.

et pater uir celestis pascit illa. Hone-
uol magis plurius estis illis. Quis autem
uiram cogitans potest adicere ad sta-
tura sua cubitum unum. Et de uesti-
mento quod solliciti estis. Confide-
rate lilia agri quomodo crescunt. non
laborant neque nent. Dico autem uo-
bis. quoniam nec salomon in omni gloria
sua cooptus est. sic unum existit. Si
autem fenulum agri quod hodie est. et cras
in libanum mittit. deus sic uestit. quoniam
toto magis uos minime fidei. No-
lite ergo solliciti esse dicentes. quid
manducabimus. aut quod bibemus.
aut quo opiemur. Hec enim omnia
gentes inquirunt. Scit enim pater
uir. quia his omnibus indigetis. Queri-
te ergo primum regnum dei et iustitiam eius.
et hec omnia adicientur uobis.

OMNIBUS VBI BEO ET PBI.

DE AD COLLECTIOHE.

Non est in o-
portet duobus dominis ser-
uire. quia non ualet tran-
sitoria simul et eterna diligere. Si
enim eternitate diligimus. cuncta tem-
poralia inuisu. non in affectu posside-
mus. Adhanc ipsam intentionem re-
ferendum est. quod consequenter exponit
dicens. Aut enim unum odio habebit.
et alterum diliget. aut unum sustine-
bit et alterum contempnet. Que uer-

colla
Custodi dñe qđ eccliam tuā p̄piciatione p̄petua.
iniqua sine te labit humana mortalitas. cuius se per
auxilium abstractatur anxius rati salutaria
dirigatur. p.

ba diligentem consideranda sunt. Nam
quod si duo domini. demceps ostendit.
cum dicit. Non potestis deo seruire
et mammona. Mammona apud he-
breos diuitie appellari di-
uidiat. **II** cunt.

M hoc auarus. audiatur quod censetur uoca-
bulo christiano. non posse simul mam-
mone hoc est diuitias. christo quoque ser-
uire. Et tamen non dixit quod habet diuiti-
as. sed qui seruit diuitias. Qui enim
diuitiarum seruus est. diuitias cu-
stodit ut seruus. Qui autem seruitu-
tis excussit iugum. distribuit eas
ut dominus. Si qui seruit mammona. illi
utique seruit. quod rebus istis trans me-
rito sine puerilitatis propositis. princeps
huius seculi a domino dicitur. Aut ergo unum odio
habebit et alterum diliget homo id
est dominum. aut unum sustinebit et al-
terum contempnet. **III.**

Sustinebit diuitum et punit
otium dominum. quisquis seruit mammona.
Sua enim cupiditate implicatur. sub-
ditur diabolo. et non eum diligit. Quis
enim qui diligit diabolum. Si tamen susti-
nebit. Si in maiore aliqua domo.
quod ancille aliena. cunctus est. propter
cupiditatem suam. diuitum patitur seruitu-
tem. etiam si non diligit eum. cui ancillam
dilexerit. Alterum autem contempnet dicitur.
non odio habebit. Nulli enim conscien-

na fere pot dñm odire: cōtemnet
tam. idē n̄ timet. S; siq̄s uult dili
gere dñm & cauere ne offendat:
n̄ se arbitret̄ duob; dñm seruire.
Ido inq̄t dico uobis. ne sol
uerti sitis anime: uir̄ q̄d manduce
tis. neq; corpi uro q̄d induamini:
ne forte quāuis iā supflua n̄ que
rant. p̄t ipsa necessaria cor du
plicet. & ad ipsa cōquirenda n̄a tor
queat̄ intentio. cū aliqd̄ q̄si mise
ricordit̄ opamur. idē ut eū cōsu
lere aliis uideri uolum̄. n̄m e
molum̄tū ibi potī quā illoꝝ uti
litatē attendam̄. & idō nob̄ non
uideam̄ peccare: q̄a necessaria
n̄ supflua s̄t. q̄ cōsequi uolumus.
Debem̄ itaq; bene illis facere p̄t
salutē ipsoꝝ et̄nam. n̄ p̄t corpo
rale como dū n̄m. Inclinet ḡ
d̄s cor n̄m in testimonia sua. &
n̄ in emolum̄tū. Finis enī p̄cepti
ē: caritas de puro corde. & cōscien
tia bona. & fide n̄ ficta. Qui aut̄
p̄t suā in hac uita necessitatem
f̄t cōsult. n̄ illi quē debet tanq̄
se ipsū diligere. s; sibi cōsult.
uel potī nec sibi. quōqd̄ hinc s̄
facit duplex cor. quo impeditur
aduudendū dñm. in eū sola uisi
one est beatitudo certa atq; per
petua. *Do m̄. xvi. post*

Ioct̄ pent̄. *Sed̄m Luce 10.*
Nullo t̄. **I**bat ih̄c in ciuitatē que
uocat̄ naim. & ibant cū illo disci
puli ei & turba copiosa. Cum aut̄
appropinquaret portē ciuitatis. ec
ce defunct̄ efferebat̄. filī unicus
mat̄s sue. *Et h̄c* uidua erat. & tur
ba ciuitatis multa cū illa. Quā cū
uidisset dñs. misericordia motus sup
ea. dixit illi. Noli flere. Et acces
sit. & tetigit loculū. Hi aut̄ qui
portabant steterūt. Et ait. Adole
scens. t̄ dico surge. Et resedit q̄
erat mortuus. & cepit loqui. Et
dedit illū mat̄i sue. Accepit aut̄
om̄s timor. & magnificabant
dñm dicentes. Quā p̄pha magnus
surrexit in nobis. & q̄a d̄s uisitab
plebem suam. *OMELIA*

LECTIO NIS EIVS DE M̄.
D**E****F****U****N****C****T****U****S**
qui extra portā ciui
tatis. multis inuenti
bus elatus. significat hominem.
letali cōmū funere soporatu. ean
deq; in sup̄ anime morte. n̄ cordi
adhuc cubili tegentē. s; ad mul
torū noticiā. p̄locutionis operis
ue. indicū. quasi p̄sue ostia ciui
tatis p̄palantē. Qui bene unicus
mat̄is sue fuisse p̄hibet. quia
licet emultis collecta p̄sonis una

colla
Eccliam tuā dñe misericordia continuata mundet
et uisitat. q̄a sine te n̄ potest salua consistere.
tue rēp̄ munere gubnetur. p̄.

in p̄fecta. enī immacul
mat̄ cecit̄. singuli quo
immortalis se exle. fili
me fatent. Porta ciui
tatis efferebat. p̄
de sensib; eē corpora
mmat̄ n̄t̄ f̄s discore
tatem in excedū loqui
porta extabat̄ mortu
q̄i seruat̄ sensib; mo
releat̄ aditū. Et h̄c
uidua eē eccliam. om̄
sponsi dñi sui se mo
p̄t̄ meminit agnosce
uidisset. misericordia mor
d̄t̄ illi. Noli flere. De
q̄i mortuū flere. quē
relingere uidebit. Vbi
nouam logna cōfundit
sua inuidia sup̄be g
m̄le. p̄teritū inu
euaerit conat̄. uerūq;
eccliam de natis. s; sp̄
m̄d̄t̄. plorantē. q̄e
donandē. negat̄ eccliam
Quatuor modi
peccatū p̄petrat̄
de. quatuor cōsumat̄ mo
de. n̄p̄ suggestionē. d̄
ne. cōf̄sa. & defensionē
tra p̄petrat̄. Et enī fug
paduē d̄m. delectatio

147
sit perfecta. etiā immaculata uirgo
mat̄ ecclā. singuli quiq; tñ fidelū
uniuersalis se ecclē filios rectissi
me fatent̄. Portā ciuitatis quade
functus efferebat̄. puto aliquem
de sensib; eē corporeis. Q' enī se
minat in̄ fr̄s discordias. q' iniq̄
tatem in excessū loquit̄. poris
portā extrahit̄ mortuus. Ceterosq;
qñ seruat sensus. mortis s̄ ipse
reseat aditus. Et hec uidua erat.
Vidua eē ecclā. om̄is anima q'
sponsi dñi q; sui se morte redem
ptā meminit agnoscat. Quā cum
uidisset. miscda mot' sup eam
dix̄ illi. Noli flere. Desiste inq;
qñ mortuū flere. quē mox uiuū
resurgere uidebis. Vbi mystice
nouati dogma cōfundit̄. q' de
sua munditia supbe glatus. hu
milē penitentiū mundationē
euacuare conat̄. uerāq; matrē
ecclā. de natoꝝ suorū sp̄itali ex
tinctione plorantē. sp̄e uite re
donande. negat cōsolari debere.

Quatuor modis . 11 .
peccatū ppetrat̄ incor
de. quatuor cōsumat̄ inope. Inco
de nāq; suggestionē. delectatio
ne. cōsensu. & defensionis auda
tia ppetrat̄. Fit enī suggestio
p aduersariū. delectatio p carnē.

cōsensu p sp̄m. defensionis audacia
p elationē. Culpa enī q' terrene
debut. mentē extollit & deici
endo eleuat. s; graui' eleuando
supplantat. Unde & illā p̄mi ho
minis rectitudinē. antiquis ho
stis his quatuor ictib; fregit.
Nam serpens suasit. eua delecta
ta est. adam cōsensit. Q' etiā req̄
situs. cōfiteri culpā p audaciam
noluit. Hoc uero inhumano ge
nere cotidie agit̄. qd' actū in
p̄mo parente nū generis n̄ igno
ratur. Serpens suasit. quia oc
cultus hostis mala cordib; ho
minū latent̄ suggerit. Qua de
lectata ē. qā carnalis sensus ad
uerba serpentis. mox se delecta
tione sub sternit. Adam uero cō
sensum mulieri p̄posit' p̄buit.
qā dū caro in delectationē rapit̄
etiā a sua rectitudine sp̄e. quo
peccando aueritate disiungit̄. eō
inruine sue audacia nequus obdu
ratur. Idē etiā quatuor modis
peccatū cōsumatur inope. Prius
nāq; latens culpa agit̄. post mo
dum ū cō ante oculos hominū
sine cōfusione reat' apertur'. de
hinc & in cōsuetudinē ducit'. &
ad extremū qd; ul' false sp̄e se
ductionib; ul' obstinatione mi

fere desperationis emittit. **111.**
Mortem carnis omnis homo
timet. mortem autem anime
pauci. A morte carnis que sine du-
bio quandoque uentura est. currunt
omnes ne ueniat. Inde est quod laborat
ne moriat homo mortuus. et non
laborat ne peccet homo in eternum
uicturus. Et cum laborat ne moriat.
sine causa laborat. Id enim agit. ut
mulum mortis differat. non ut euadat.
Si autem peccare nolit. non laborabit
et uiuet in eternum. Sed aliquando in cogitatione peccat. Delectatur quod
malum est. et sensisti peccasti. et sensio
illa occidit te. Sed in te est mors. quia
cogitatum malum. non dum processit ad
factum. Tale animam resuscitare se
significans dominus. resuscitauit illam
puellam. que non dum erat foris elata. sed
in domo mortua iacebat. quasi
peccatum latebat. Si autem non solum ma-
ledictioni et sensisti. sed etiam ipsum
malum fecisti. quasi mortuum tuum
extra portam tulisti. Jam foris es.
et mortuus elatus es. Tamen et ip-
sum dominus resuscitauit. et reddidit
uidue mater sue. Si peccasti. pe-
niteat te. et resuscitet te dominus. et
reddat te ecclesie matri tue. **1111.**

Terrens laboratus mortuus.
est genus mortis tue. quia mala con-

suetudo appellat. Aliud est peccare.
aliud peccandi consuetudinem facere.
Quod peccat et continuo corrigit. quia non
dum est implicat. cito reuiuiscit. con-
suetudine non est sepultus. Quod autem pecca-
re consueuit. sepultus est. Et bene de illo
dicitur. fetet. Incipit enim habere pesti-
mam famam. tanquam odorem detritum.
Tales sunt omnes assueti sceleribus. Dicunt ei.
noli face. Quando te audit. quem
terra sic premit. et tabe corrumpit.
et mole consuetudinis pregrauatur.
Nec ad ipsum tamen resuscitandum. minus
fuit uirtus christi. Nouimus uidemus
cotidie. pessima consuetudine premu-
tata. uiuere melius. quam uiuant que
reprehendebant. Detestabaris homi-
nem. Ecce ipsa soror labari. si tamen
ipsa est. que pedes domini unxit unguen-
to. et terxit capillis suis. quos laue-
rat lacrimis. melius suscitata est quam
frater eius. De magna male consuetu-
dinis mole liberata est. Erat enim
famosa peccatrix. et de illa dictum est.
Dimitte ei peccata multa. quoniam di-
lexit multum. Videmus tales multos.
nouimus multos. nemo despet. ne-
mo de se presumat. et desperare
malum est. et de se presumere. Sic noli
desperare. ut eligas de quo debeas pre-
sumere. Omnibus enim per has resurre-
ctiones que ad spem nostram facte

sume. que reingere cupunt. O
se una dñs pollicet. O
POST OCT PENT
Nullo temp. Scdm
Cum intaret the md
dam pncipul pharisee
manducare panes. et ipi
bant eu. Et ecce homo go
pauit erat ante illu. Et re
the. dñs adlegu pntos et p
dicit. Si licet labato eu
illu tacuit. Ipse u apphe
uit eu. ac dimisit. Et resp
ad illu dñs. Cui uim alim
bos impetru cadit. et n em
tore illu die labam. G
tam dñe responde illu.
aut admutatos parabo
denti quon pntos accubor
vnt. dñs achillos. Cu mu
hnt admutas. n discun
pnto lo. ne forte honora
te te mutatus abo. et uen
n qre illu uocant. dicit t
huc lcu. et te meipal cu r
uultu locu tenere. De ce
tal sunt uade. et recumbet
uultu loco. ut eu uenent e
uultu dicat t. Amice. ad
supen te erit t gla cora sim
feruunt. qa omni q se ex
humiliat. et q se humiliat
Tus nat dñe qm sep i puenat
reuat t. et hnd opib uigit p hcc
mexol. p.

sunt. q̄ resurgere cupiunt. redditurū
se. unā dñs pollicet̄. **DOm. xvii.**

POST OCT PENTE COSTM.
Nullo temp̄. **Scdm LUCAS.**

Cum intraret ih̄c in domū cui
dam p̄ncipis phariseos sabbato
manducare panē. & ipsi observa
bant eū. Et ecce homo q̄cda hydro
picus erat ante illū. ^{Et ret.} Et respondens
ih̄c. dix̄ ad legis p̄tos & phariseos
dicens. Si licet sabbato curare. At
illi tacuerūt. Ipse ū apphensū sana
uit eū. ac dimisit. Et respondens
ad illos dix̄. Cui uir̄m asinus. aut
bos in puteū cadit. & n̄ et̄ inuo ex
trahet illū die sabbati. Et n̄ pote
rant adhuc respondere illi. Dicebat
aut̄ & ad inuitatos parabolā int̄n
dens quom̄ p̄mos accubit̄ elige
rent. dicens ad illos. Cū inuitatus
fueris ad nuptias. n̄ discumbas in
p̄mo loco. ne forte honoratio
re sit inuitatus ab eo. & ueniens
is q̄ te & illū uocauit. dicat t̄ da
huic locū. & tē incipias eū rubore
nouissimū locū tenere. S; eū uoca
tus fueris uade. & recumbe in no
uissimo loco. ut eū uenerit quite
inuitauit dicat t̄. Amice. ascende
superi. Tē erit t̄ gl̄a corā simul di
scumbentib; q̄a om̄s q̄ se exaltat
humiliabit̄. & q̄ se humiliat exalta

^{colla.}
Tua uol dñe q̄s gr̄a sēp̄ r̄ p̄ueniat
r̄ sequat̄. & ac bonis opib; iugit̄ p̄stet eē
incentos. p.

Om̄a v̄f̄n̄ B F D E P B R I. D E
E A D E M L E C T I O N E . I .
D R O P I S

Hydro
morbis. ab aquoso hu
more uocabulū trahit. Grece
enī aqua hydor uocat̄. Est aut̄
humor subcutaneus. de uicio ue
sice nat̄. cū inflatione turgente
& habet fetido. Propriū ē ydro
pici. q̄nto magis habundat humo
re inordinato. tanto ampli' sitire.
Et ideo recte cōpatur ei. quē flux
carnaliū uoluptatū exuberans ag
grauat. Compat̄ diuiti auaro. q̄
q̄nto ē copiosior diuitiū quib; n̄
bene utit̄. tanto ardent̄ talia cō
cupiscit. . III .

Et respondens ih̄c. dixit
ad legis p̄tos & phariseos. Licet
sabbato curare. At illi tacuerunt.
Qd̄ d̄r̄ respondisse ih̄c. respicit
qd̄ p̄missū est. ipsi obseruabant
eū. Dñs enī nouit cogitationes
hominū. S; merito in̄rogati ta
cent. q̄ cōtra se dictū q̄cqd̄ dixē
runt uident. Nā si licet sabbato
curare. quare saluatorē an curat
obseruant. Si n̄ licet. quē ipsi
sabbato pecora curant. Ipse uero
apphensum. sanauit eū ac dimisit.

Prouida dispensa . III .
tione dñs ante legis p̄tos

& phariseos. hydropticū curat. & mox
 contra auariciā disputat. ut uide
 licet phui' egritudine corpis. in
 illis expmeret' egritudo cordis.
 Deniq; post multa disputationis
 ei' hortamta. subiunctū ē. Audie
 bant aū omīa hęc pharisei q' erant
 auari. & deridebant illū. Ydro
 picus q'ppe q' amplū biberit. eo
 amplius sūt. Et omīs auarus sūt
 multiplicat. q' eū ea que appetit
 adeptus fuerit. ad appetenda
 amplū anhelat. Et respondens
 dix' ad illos. Cui' urm asinus aut
 bos imputeū cadet. & n̄ cōtinuo
 extrahet illum die sabbati. .iiii.

Observatores sui phariseos
 sic cūuincit. ut eosdem aua
 ritie cōdemnet. Si uos inq't in sab
 bato asinū aut bouē. aut aliud
 q'dlibet animal imputeū decidit
 eripe festinat. n̄ animali s; urē
 auaritie cōsulentel'. quantō magi
 ego hominē q' multo melior ē pe
 core. debeo liberare. Congruentq;
 ydropticū. animali qd' decidit in
 puteū cōpauit. Humore enī labo
 rabat. sic illā mulierē. quā decē
 & septē annis alligatā dixerat.
 & ab eadē alligatione soluebat.
 cōpauit uimto. qd' soluit' ut ad
 aquā ducat. Et bene utq; loco bo

uem posuit & asinū. qā siue sapien
 tel' q'sq; & hebetes. siue ut supra dic
 tum ē utriūq; pplm eos significare
 sentiam'. eū uidelicet cui' ceruicem
 iugū legis attriuit. atq; eū que quili
 bet seductor' repperit. quasi brutū
 animal. & sine ulla ratione penit'.
 q' uoluit errore substituūt. omīs sal
 uator adueniens. sathane uinculis
 attractos. omīs inimo cōcupiscentie
 puteo. diuersos inuenit. Non enī
 ē distinctio. Omīs enī peccauerunt
 & egent grē dī. iustificati gratis
 p' grām ipsi'. p' redemptionē que
 est in xpo ihu. **DOM. XVIII.**

IPOST OCT PENTEC.
S E C Ū N D A M M A T H E I.
NULLOT. **A**ccesserunt ad ihm
 pharisei. & interrogauit eū unus
 eorum legis doctor. temptans eū.
 Magister. qd' ē mandatū magnū
 in lege. ^{et reg.} At illi ihc. Diliges dñm
 dñm tuū. ex toto corde tuo. & into
 ta anima tua. & intota uirtute tua.
 Hoc ē maximū & p'mū mandatum.
 Sedm aut'. simile ē huic. Diliges
 pximū tuū. sic te ipsū. In his duo
 bus mandatis. uniuersa lex pendet
 & p' hęc. Congregatis aut' phariseis.
 interrogauit eos iñc dicens. Qd' uob
 uidetur de xpo. Cui' filius est.
 Dicunt ei. Dauid. At illis. Quom

ego danda missi. uocet ei dñs
 dñs dñs dno meo sedē. ad dñm
 donec ponā inimicos tuos
 pedu tuos. Si g' danda uocet
 dñm. quom fili' eius ē. Et
 tunc responder' auctōr
 fili' fuit q'q; ex illa die. cum
 interrogare. **OM FLIA. B. I.**
NIS FPI. OFFAD F. I. E.
Conueniunt ergo
 ei. ut multitudine
 cerent ihm. quē
 ne supere n̄ po
 uerunt. mudo se ēē. p' hęc
 q' multitudine se armauer
 runt. et ap' se. Simil' loqua
 omīs. omīs loquam p' uim
 q'dem uocet. omīs iudicam
 re. si am iudicū fuerit. sol
 det' dñm. O pharisei. q' o
 p' homines cogitatis. & fa
 p' uim q'iem uenientel' eū
 uincētū estis p' uim. Tam p
 q' uocet. homines n̄ intel
 omīs uol' ēē iudicō. In q'd' d
 re n̄ n̄ sentunt ēē se efu
 leuātū ē cōsolatio ei. q' uis
 e' dñm. qd' ab al' n̄ ignoat
Magister. qd' ē
 mandatū magnū
 ge. Magist' n̄ uocat. cui' n̄
 ē dñs. Simplicitim n
 Dñs dñs p' uim diabolica uo
 amag' n̄ uocet dñm pura mem
 tati. p.

ergo dauid mspū uocat eū dñm dicens.
dixit dñs dño meo sede adextis meis.
donec ponā inimicos tuos scabellū
pedū tuorū. Si g̃ dauid uocat eum
dñm. quom̃ fili' eius ē. Et nemo po-
terat respondere ei uerbū. neq; au-
sus fuit q̃sq; ex illa die. eum ampli-
uītrogare. **OMELIA. V. IOHAN-**
NIS EP̃I. DE FAD̃ LECT. I.

Eonuenerunt ergo sadu-
cei. ut multitudine uin-
cerent ihm. quē ratio-
ne supare n̄ poterant.

Aueritate nudos se ēē. p̃fessi sūt.
q̃ multitudine se armauerūt. Dice-
bant enī ap̃ se. Unus loquat̃ pro
om̃ib; & om̃s loquam̃ p̃ unū. ut si
q̃dem uicerit. om̃s uideam̃ uicto-
res. si aut̃ uictus fuerit. solus ui-
deat̃ cōfusus. O pharisei. q̃ omnia
p̃t̃ homines cogitatis & facitis.
Primū q̃dem uementes cū uno.
uincendi estis p̃ unū. Tam̃ putatis.
q̃ uno uicto. homines n̄ intelligāt
om̃s uos ēē uictos. Nunquā cōscien-
tie uīe n̄ sentiunt ēē se cōfusos.
Leuis enī ē cōsolatio ei. q̃ in se ipso
cōfusus ē. qd̃ ab aliis ignoratur.

Magister. qd̃ ē . . .
mandatū magnū mle-
ge. Magistrū uocat. cui n̄ uult
ēē discip̃s. Simplicissim' inter
colla

Oa q̃s dñe poplō tuo diabolica uicare
contagia. i. te solū dñm pura mente
sectari. p.

rogator. & malignissim' insidiator.
de magno mandato uītrogat.
qui nec minimū obseruat. Ille
enī debet uītrogare de maiore ui-
ctura. q̃ iam minore compleuit.
Dñs aut̃ sic ei respondit. ut uītro-
gationis ei' fictā cōscientiā statim
p̃mo responso p̃citeret dicens.
Diliget dñm dñm tuū intoto cor-
de tuo. id est n̄ sic tu. q̃ deuotionē
ostendis more. & fraudes medita-

Mris in corde. . . .
agnū & minimū manda-
tū dicimus. quantū ad dignitatē
mandatorū. non q̃ntū ad utilitatē.
Auoq̃n utilitas omnū mandatorū
una ē. & om̃a mandata. q̃ unum
uident̃ ēē mandatū. ita s̄ coherēt
ut alterū sine alio ēē n̄ possit. ut
puta si uītroget te aliquis in edifica-
tione domorū. que pars ē melior.
diei fundamentū. S; quēadmodū
edificatio ēē n̄ pot̃ n̄ fuerit funda-
mentū. ita nec fundamentū ēē pot̃.
n̄ edificatio fuerit subsequita. Nec
dix̃ fundamentū. n̄ sit edificatio.
cui' fundamentū dicat̃. Ergo funda-
mentū edificatione dignū ē. non
utili. Sic & cap̃ dignū est q̃ m̃bra.
tam̃ nec m̃bra sine capite. nec capd̃
sine m̃bris. Sic digniores s̄ sacer-
dotes quā p̃p̃s. n̄ tñ utiliores. q̃a

nec ipsi sine sacerdotibus. nec sacerdotes
sine populo esse possunt. .iiii.

Oignius est hoc mandatum. dili-
ges dominum deum tuum ex toto cor-
de tuo. quia illud non occides. non concupi-
sces. in utilitas una est. Nam qui diligit
deum. ille non occidit. aut concupiscit.
Qui autem occidit aut concupiscit. non dili-
git deum deum suum. Esse autem minora
mandata domini manifestat dicens.
Siquis unum ex minimis istis soluerit
et docuerit sic homines. minimus
uocabitur in regno celorum. Diliges inquit
non timeas. quia diligere maius est quam
timere. Minoratio enim culture dei
habet timorem. perfecta dilectione.
dicente iohanne. Perfecta dilectio foras
mittit timorem. Donec enim homo ti-
met deum. non eum diligit. cum diligere
cepit. iam non eum tantum timet. sed et
amplius diligit. Timere enim seruorum.
diligere filiorum est. Timor subneces-
sitate est. dilectio in libertate. Qui
in timore seruit deo. penam quidem e-
uat. mercedem autem non habet. quia in-
uitus fecit bonum pro timore.

Dom. xviii. post oct. pet-
re. **S**ecunda Mathe. v.
yillo t. **A**scendens ihesus in nau-
culam. transiit et uenit in eui-
tate sua. Et ecce offerebant ei pa-
ralyticum iacentem in lecto. et ui-

dens in eum fide illos. dixit paralytico.
Confide fili. remittuntur tibi peccata tua.
Et ecce quidam desebus. dixit intra se.
Hic blasphematur. Et cum uidisset in eum
cogitationes eorum dixit. Ut quid cogitatis
mala in cordibus uestris. Quid est facilius
dicere. dimittuntur tibi peccata. aut dicere.
surge et ambula. Ut sciatis autem
quoniam filius hominis habet potestatem
intra dimittendi peccata. tunc ait para-
lytico. Surge tolle lectum tuum. et ua-
de in domum tuam. Et surrexit. et abiit
in domum suam. Uidentes autem turbe ti-
muerunt. et glorificauerunt deum. qui dedit
potestatem talem hominibus. **OMNIBUS**

**beati Iohannis epi. De eadem
LECTIONE. I.
PAINHYA**

Xmis actibus diuina
gessisse mysteria. et in rebus uisibilibus
inuisibilia exercuisse negotia. Lec-
tio hodierna monstrauit. Ascendit
inquit in nauiculam et transiit. et
uenit in euitate sua. Nonne ipse est.
qui fugatis fluctibus maris profunda
nudauit. ut uisibilis populus inter
stupentes undas. sicco uestigio ue-
lud montium cacumina transiret.
Nonne hic est dominus. qui petri pedibus
marinos uertices inclinauit. ut iter
liquidum humanis gressibus. solidum
preberet obsequium. Et quod est hoc quod
colla.

Origat corda nostra domine quod tue miseracionis
operatio. quia tibi sine te placere non possumus. p.

... de mari sic denegat ...
... lacu transiit ...
... nauicula transiit ...
... Ascendit inquit in nauiculam ...
... transiit. et uenit in euitate sua ...
... nonne ipse est ...
... qui fugatis fluctibus maris profunda ...
... nudauit. ut uisibilis populus inter ...
... stupentes undas. sicco uestigio uelud ...
... montium cacumina transiret. ...
... Nonne hic est dominus. qui petri pedibus ...
... marinos uertices inclinauit. ut iter ...
... liquidum humanis gressibus. solidum ...
... preberet obsequium. Et quod est hoc quod ...
... colla.

ipse sibi maris sic denegat seruitutē!
ut breuissimi lacu transitū submerce
de nautica transiretaret. . 11 .

Ascendit inq̄t in nauiculā! et
transiretavit. Et q̄d mirum
fīs. Xpc uenit suscipere infirmitatē
nr̄as. et sive nobis c̄ferre remedia sa
nitatis. q̄a medicus q̄ non fert infir
mitates. curare infirmitates nescit.
et q̄ n̄ fuerit cū infirmo infirmatus.
infirmo n̄ pot̄ c̄ferre sanitatē. Xpc
ergo si infirmus mansisset uirtutibus.
commune cū hominib; nil haberet!
et n̄ impleret carnis ordinē. carnis
in illo ociosa eēt susceptio. Sustinu
it **ḡ** has necessitates. ut ho
mo uerus. humanis necessitatib; p
baretur. . 111 .

Ascendit in nauiculā xpc.
eccle. iudei nauim. sc̄li fluctum
semp̄ mitigaturus. Ascendit. ut
credentes in se ad celestē patriam
tranq̄lla nauigatione p̄ducatur. et
municipes ciuitatis sue faciat. q̄s
humanitatis sue fecit eē c̄sortes.
Non ḡ xpc indiget nauis. s; nauis
indiget xpo. quia sine celesti gu
bernatore. nauis eccle. p̄mundanū
pelagus. tanta et talia disēmina
patiens. ad celestē portū n̄ ualet
puenire. Hec dixim̄ fīs quantum
ad intelligentiā sp̄itale. uerū ipsi

hystorie ordinē p̄sequam̄. Ascendit
inq̄t in nauiculā et transiretavit!
et uenit in ciuitatē suam. . 1111 .

Creator rerū orbis dñs. post
ea quā se p̄t̄ nos nr̄a an
gustauit in carne. cepit habere hu
manā patam. cepit ciuitatis iuda
eē eū. parentes h̄re habere
cep̄. parentū omnū ipse parens.
ut inuitaret amor. attraheret cari
tas. uinceret affectio. suaderet
humanitas. q̄s fugaret dominatio.
metus dispserat. et fecerat uis po
testatis extorres. Venit in ciuitatē
suā. et obtulerunt ei paralyticum
iacentē in lecto. Et uidens inquit
dñs fide illoy. dix̄ paralytico. Con
fide fili. dimittunt̄ t̄ pecc̄a tua.
Audit ueniā. et tacet paralyticus.
nec ullā respondit gr̄am. q̄a p̄hs
corpis quā anime tendebat ad eu
iam. et tempales erūnas resoluti
corpis sic deflebat. ut et̄nas penas
resolutionis anime. n̄ defleret.
gratiore s̄ p̄sentē uitā iudicans.
quā futurā. Merito xpc offerenti
um fide respicit. et uerordiā de
spicit. sic iacemus ut fidi aliene
suffragio paralytici anima ante
curaretur quā corpus. Tu autē;
DOM. XX. POST OCT. PENIT.
SCDM MATHEVOI.

In illo tempore. Loquebat̄ ih̄c cum
p̄ncipib; sacerdotū & phariseis in
parabolis dicens. Simile factū est
regnū celoz homini regi. q̄ fecit
nuptias filio suo. Et misit seruos
suos uocare inuitatos ad nuptias.
& nolēbant uenire. ^{Et ret.} Iterū misit
alios seruos dicens. Dicite inuita-
tis. ecce prandiu meū parauit. tau-
ri mei & altilia occisa. & omnia
parata. uenite ad nuptias. Illi autē
neglexerūt. Et abierunt alius in
uillā suā. alius uero ad negotiationē
suā. Reliqui uero tenuerūt seruos
eius. & contumelios affectos occi-
derunt. Rex autē cū audisset uer-
tus ē. & missis exercitibus suis.
p̄cidit homicidas illos. & ciuita-
tem illoz succendit. Tunc ait ser-
uis suis. Nuptie quidem parate
sūt. s; qui inuitati erant n̄ fuerūt
digni. Itē ḡ ad extitit uariū. &
quoscuq; inueneritis. uocate ad
nuptias. Et egressi serui eius inui-
as cōgregauerūt om̄s q̄ inuenerūt
malos & bonos. & implete sunt
nuptie discumbentū. Intrauit
autē rex. ut uideret discumbente.
& uidit ibi hominē n̄ uestitum
ueste nuptiali. & ait illi. Amice.
quom̄ huc intraisti n̄ habens ue-
stem nuptiale. At ille obmutuit.

Tē dī rex ministris. Ligatis pedibus
eius & manibus. mitte eū in tene-
bras exteriores. ibi erit fletus & stru-
dor dēntū. Multi autē sunt uocati.
pauci uero electi. **O M E L I A**
B E A T I G R E G O R I I
DE AD E L E C T I O N E .

Sep̄ p̄ l a o
me dixisse memini.
quod plerūq; in sc̄o eu-
angelio regnū celoz. p̄sent̄ ecclā
nominat̄. Congregatio quippe iu-
stoz. regnū celoz dī. Quia enim
dñs p̄pham dicit. Celi in sedes
est. Et salomon ait. Anima iusti
sedes sapientie. Paulus etiā
dicit xpm dī uirtutē & dī sapiam.
Liquido colligere debem̄. q̄ si-
ds sapientia. anima autē iusti se-
des sapientie. dū celū dī sedes dī.
celū ergo ē anima iusti. hinc per
psalmistā de sc̄is p̄dicatorib; dicit̄.
Celi enarrant gl̄am dī. Regnum
ergo celoz ecclā iustoz ē. quia dū
eoz corda int̄a nihil ambiunt.
p̄ hoc qd̄ ad sup̄na suspirant iam
meis dñs quasi in cœlestib; regnat.
Dicat̄ ergo. Simile ē regnum ce-
lorū homini regi. qui fecit nup-
tias filio suo. **11.**

Iam intelligit caritas uir̄. quis
est rex. & regis fili' pat̄. **I**ue
colla
Omn̄s & misericors d̄s uniuersa nob̄ ad-
uersaria p̄cipiat̄ excludere. ut mente
& corpore parit̄ expedit̄. que tua sunt
libit̄ memib; exequamur. p̄:

...cu psalmista ar-
...tuū regida. & uisita
...regis. q̄ fieri nuptias
...tē cū d̄s pat̄ dō filio
...fieri. q̄ndo h̄c m̄to u
...humane nature. cū p̄nt
...ante sc̄la fieri uoluit
...in fine sc̄loz. S; q̄ q̄
...plōm fieri solet ista
...cunctio. absit hoc.
...m̄. ut p̄sonā dī
...hominis redemptoris m̄
...p̄sonis exclaimat̄
...Exclaimat̄. q̄ppe atq; m̄
...naturā existere d̄
...p̄sonis composita
...uicem ueram. Ap̄t̄ ḡ
...d̄ca pot̄. q̄ m̄ hoc p̄
...filiū nuptias sc̄o quo ei
...m̄t̄ sue. mysteriū se
...locant. **11**
...gentes unguim
...sp̄m thalamū fuit. V
...psalmista dicit. h̄de p̄si
...uolū suū. & ip̄o tanq̄
...p̄cedens de thalamo
...ponit̄ quippe de thalamo
...p̄sit. q̄ndo ad cūngē
...m̄t̄ d̄s
...uō unguim̄
...uolū suū. ut adit̄
...m̄t̄ eos inuitarent

nimirū . cui psalmista ait . O s i u
dicū tuū regida . & iustitiā tuā
filio regis . Q i fecit nuptias filio
suo . Tē enī d s pat . dō filio nupti
as fecit . qūdo h c mūtō uirginis
humane nature cūiuxit . qūdo
d m ante scēla fieri uoluit homi
nem infine scēlor . S ; qā exdua
bus psonis fieri solet ista nup
tialis cūiunctio . absit hoc abin
tellectib ; nris . ut psonā d i &
hominis redemptoris nri ihu
x̄ exduab ; psonis credamus eē
unitā . Exduab ; qūpe atq ; indua
bus xp̄m naturis existere dicim̄ .
S ; exduab ; psonis compositū cre
di . ut nefas uetam̄ . Apti ḡ atq ;
securi dici pot̄ . qā in hoc pater
regi filio nuptias fec̄ quo ei p m
carnationis sue mysteriū scām
Veccēlam sociant . **III** .
terus genitricis uirginis .
hui sponi thalam̄ fuit . Vnde
& psalmista dic̄ . In sole posuit
tab̄ maculū suū . & ipse tanquā
sponsus pcedens de thalamo suo .
Tanq̄ sponsus qūpe de thalamo
suo pcessit . qūdo ad cūiungen
dam s̄eccēlam incarnat̄ d n̄s de
incorrupto utō uirginis exiit .
Misit ḡ seruos suos . ut ad istas
nuptias amicos mutarent .

Misit semel . misit it̄m . qā in car
nationis d n̄ce p̄dicatores & p̄s
p̄has & post modū ap̄tōs misit .
His itaq ; seruos ad inuitandum
misit . qā incarnationē ungen
ti . & p̄p̄has dix̄ futurā . & pap̄s
nuntiavit factā . S ; qā in prius
mutati s̄ ad nuptiarū cūiui .
uenire noluer̄ . in scēla mutatio
ne iā d r̄ . Ecce prandū meum
paraū . tauri mei & attilia occi
sa s̄t̄ . & om̄a parata . Qd̄ in tauris
ut̄ attilib ; fr̄s km̄ . n̄ noui ac ue
teris testam̄ti patres accipimus .
Quia uulgo loquor . **IIII** .
etiā ipsa necesse ē uerba
euḡlire . lectionis explanare .
Attilia enī saginata dicimus .
Ab eo enī qd̄ est alere . attilia q̄si
attilia uocam̄ . Cū ū in lege scrip
tum sit . diliges amicū tuū . &
odio habebis inimicū tuū . acce
pta tē iustus licentia fuit . ut di
suosq ; aduersarios . q̄nta possent
uirtute cōp̄merent . eosq ; ure
gladi ferrent . Qd̄ in nouo pro
culdubio testam̄to compescit̄ .
d̄n̄ p̄ semetipsā uertas p̄dicat
dicens . Diligite inimicos ur̄os .
benefacite his q̄ uos oderunt .
Q̄ uero p̄tauros . n̄ patres uete
ris testam̄ti significantur .

DOM. XXI. SECUNDA IOHANNIS.

Hic t. **E**rat quidam regulus cui
filius infirmabatur capharnaui. Hic
cum audisset quia ihesus ueniret a
iudea in galileam abiit ad eum et roga
bat eum ut descenderet et sanaret
filium eius. Incipiebat enim mori.

ET REL. OMER. B. GREG.
LECTIO PP. DE FIDE T.

Lectio euangelii quam in fide audisti.
expositione non indiget. sed ne ta
citi preterisse uideamur. exhortan
do potius quam exponendo in ea
aliquid loquamur. Hoc autem solum
modo de expositione esse uideo
requerendum. cur uis qui ad salutem pe
tenda uenerat audiuit. nisi sig
na et prodigia uideritis non credi
tis. Qui enim salutem querebat fi
lio. procul dubio credebat. Hec
enim ab eo quereretur salutem. quem non
crederet saluatorem. Quare ergo
dicit. non signa et prodigia uideritis
non creditis. qui ante crediderat quam
signum uideret. Sed meminit quod
petiit. et apte cognoscitis quia in
fide dubitauit. **11.**

Proponit ut descenderet.
et sanaret filium eius. Corporalem
ergo dominum presentiam querebat. qui per
spiritum nusquam deerat. Nihil itaque
in illo credidit. quem non putauit

posse salutem dare. non presentem esse et
corpore. Si enim perfecte credidisset.
procul dubio sciret. quia non esset locus.
non esset deus. Ex magna quoque parte
diffusus est. quia uirtutis honorem non
dedit maiestati. sed presentie corpo
rali. Et salutem ita petiit filio. et
tamen infide dubitauit. quia eum ad quem
uenerat et potentem ad curandum
credidit. et tamen morienti filio ab
sente putauit. Sed ihesus qui rogatur
ut uadat. quia non desit uel inuitatur
inducat. Solo uisui salutem reddi
dit. qui uoluntate omnia creauit.
Qua in re hoc nobis solletur intuen
dum. quod sic euangelista alio testan
te didicimus. centurio ad dominum ue
nit dicens. Domine. puer meus iacet
in domo paralyticus. et male
torquetur. Cui a ihesu protinus respon
det. Ego ueniam et curabo eum.

Quid est quod regulus **111.**
orat. ut ad eum filium ueniat.
et tamen se corporali re recusat.
ad seruum uel centurionis non inuitat.
et tamen se corporali re pollicetur.
Reguli filio pro corporali presentiam
non dignatur adesse. centurionis ser
uo non dedignatur occurrere. Quid
est hoc. non quod superbia nostra retun
dit. qui in hominibus non naturam per
quam ad imaginem dei facti sunt.

si honores et diuitias uen
Cuiusque pensam ta que e
se. profecto ueniret in
demul. et dum ea effide
que incorpore; despect
negligim penlate quoc
Redemptor uir ut on
qa que alta sunt homin
despicenda sunt. et que
numb; despicunt se is
rida n s. ad filium reguli
lunt ad seruum centurio
paratus sum.
nerepat nra superbia qu
pensare homines pp
sola ut dixim que cu
hominib; pensat. nat
aspicit. honore di m
n agnoscat. Hec g
fcs. hec tota intencio
sate. nolite imprimi
mundi bona uenerat
ppr dm honorati m h
quib; in comissi n et
di s ad imaginem di.
primis ueris seruati
uoluntatis pruis me
numerati. Nam q se
preb; transitorius exto
siet uigilans uenerari
maneat. Nolite g mu
ipis penare qd habet

si honores & diuitias ueneramus.
Cumq; pensamus ea que circa eos
sunt. pfecto interiora minime prou
demus. & dum ea consideramus.
que in corporibus despecta sunt.
negligimus pensare quod sunt.
Redemptor uero noster ut ostenderet
quod que alta sunt hominum. sanctis
despicienda sunt. & que ab ho
minibus despiciuntur. sanctis despici
enda non sunt. ad filium reguli ire no
luit. ad seruum centurionis ire
paratus fuit.

IIII.

Increpat nostra superbia. que nescit
pensare homines propter homines.
sola ut diximus que circumstant
hominibus. pensat. naturam non
aspicit. honorem dei in hominibus;
non agnoscit. Hec ergo cogitate
fratres. hec tota intentione pen
sate. nolite in proximo uirum huius
mundi bona uenerari. hoc
propter deum honorate in hominibus;
quibus tamen communi non estis. quod fa
cti sunt ad imaginem dei. Quod te
proximis bene seruatis. si aput
uosmetipsos prius in corde de
tumescentis. Nam qui se adhuc
preb; transitorius extollit. ne
scit in proximo uenerari quod
maneat. Nolite ergo in uobismet
ipsis pensare quod habetis. sed

ce mundus qui diligitur fugit.
Sicut dei florentem mundum
in contemptu calcauerunt.
Graua longa. salus continua.
operta in rebus; fecunditas
in prope; tranquillitas in
diuitiis pace. **DOM. XXII.**
PROPTER SECONDA MATHEV.
In illo tempore dominus ihesus discipulis
parabolas. **S**imile est
regnum celorum homini regi. qui
uoluit uonem ponere cum
seruis suis. Et cum cepisset ra
tionem porre. oblati sunt ei
unus qui debet decem milia
talenta. **RET. OMBLIA.**
B. IERONIMI PRIBI. DE. F. T.
deus assumptum est regnum ce
lorum homini regi. quia famu
lare est syrus cmaxime palesti
nis. ad omnes sermones suos
parabolas iugere. ut quod per
simplex prope teneat ab au
ditoribus; non propter similitudinem
exempla que meat. Preceptum
itaque petro ibi comparatione re
gis & domini serui. qui debitor
decem milium talentorum. ad domino ro
gans ueniam impetrauerat. ut
ipse quoque limitat est seruis
suis innoxia peccantibus;
Sicut ille rex & dominus seruo

11.

debitori decē milia talentorū
facile dimisit. quanto magis
serui seruus suus debet in
nora dimittere. Quod ma
nifesti fiat. dicam si em
plo. Si quis mīn comit adul
teriū. homicidiū. selegiū.
maiora emina. decē alia ta
lentorū rogantib; mittunt.
si & ipsi dimittan mora pec
cantib; Si aut obfā etume
liā implacabilis suus. & p
pter amarū uerbū petes ha
beam discordias. nne nob
uidem recte redigendi in car
cerē. & subtemp opus nri
hoc agere. ut mai nobis
delictorū uenia n̄ laxetur.

Oblatus est ei uas. **111.**
qui debebat decē milia ta
lenta. Scio quōsdam tū q̄ debe
bat decē milia talenta diabo
lum interpretari. q̄ uxore &
filios uemmandos pseueran
te illo in malicia sapientiā
& malas cogitationes intelli
gi uolunt. Sic eū uisti uxor
dicit sapientia sic & uxore
in uisti & peccatoris appellan
tuticiā. S; quon̄ ei dimittat
dn̄s decē milia talenta. & ille

os n̄ dimiserit. nec ecclāsticē in
terptationis ē. nec aprudentib;

Sicut & pater meus celestis
faciet uobis. si n̄ remiseritis un
quisq; fr̄i suo de cordib; uis.
formidolosa sententia. si iux
ta nrām nr̄e sententia di flec
titur atq; mutat. Si parua fr̄i
bus n̄ dimittan. magna nobis
adō n̄ dimittent. Et q̄a potest
unq; dicere. nihil habeo etra
eum ipse nouit. habet dn̄m iu
dicem. n̄ m̄ cure. qd̄ uelit age
re. ego ignoui ei. confirmat
sententiā suā & omnē simulati
onē fite pacis euerit dicens.
Si n̄ remiseritis unq; fr̄i suo

de cordib; suis. **DOM. V. AN**
TE. NAT. DNI. Scdm̄ Ioh̄em.
Nullo t. **C**um subleuasset
oculos ih̄c. & uidisset q̄a mul
tudo maxima uenit ad eū.
dicit ad philippū. Unde emem
panes ut manducent hi. Et r̄.

OMFLA. B. Augustini ep̄i.

DE EADĒ LECT.

Muacula que fecit dn̄s
nr̄ ih̄c xp̄c. sunt qui
dem diuina opa. & ad intelli
gendū dn̄m de inuisibilib; am
monent humanū mentem

Quia enim ille non est talis substantia. quae
uideri oculis possit. et miracula
eius. quibus totum mundum regit. uni
uersamque creaturam administrat.
assiduitate uoluerit. ita ut pene
nemo dignetur attendere opera di-
mira ac stupenda in quibuset semi-
nis grano. secundum ipsam suam mi-
sericordiam seruauit sibi quedam
quae facere oportuno tempe-
preter usitatum cursum ordinemque
naturae. ut non maiora sed insolita
uidendo stuperent. quibus cot-
tidiana uoluerant. Miraculum
enim maius est gubernatio totius mun-
di. quam saturatio quinquaginta milium
hominum de quinquaginta panibus. et tamen
haec nemo miratur. Illud mirantur
homines. non quia maius est. sed quia
rarum. Quis enim et pascat non uniuersum
mundum. non ille quod de pau-
cis granis segetes creat. fecit
ergo quomodo deus. Unde enim multi-
plicat de paucis granis segetes.
inde manibus suis multiplicauit
quingenta panes. Potestas enim erat
in manibus eius. panes autem illi quingenta
quasi semina erant. non quod de terra
mandata. sed ab eo quod terram fecit

H multiplicata. 11.

Hoc ergo admiratum est sensibus
quo erigeret mens. et exhibi

tum oculis non exerceret intel-
lectus. ut inuisibile deum prae-
sibilia opera mirarentur. et erecti
ad fidei. et purgati per fidei. etiam
ipsam inuisibilitatem uidere cupere-
mus. quae de rebus uisibilibus inui-
sibilem nosceremus. Nec tamen sufficit
haec intueri in miraculis christi.
Introgemus ipsa miracula. quid
nobis loquantur de christo. Habent
enim si intelligantur. linguam suam.
Haec quia ipse christus. et uerbum dei est.
etiam factum uerbi. uerbum nobis
est. Hoc ergo miraculum sic audi-
uimus. quam magnum sit. quamuis
etiam quam profundum sit. Non tan-
tum eius superficie delectemur. sed
etiam altitudinem perscrutemur.
Habet enim aliquid intus. hoc quod
mirum foris. Vidimus. expecta-
uimus. magnum quoddam. preclarum
quoddam. omnino diuinum. quod
fieri in aeterno non possit. Lauda-
uimus de facto factorem. sed
quae admodum si luttas pulchras
alicubi inspicerem. non nobis
sufficeret laudare scriptoris
articulum. quam eas pariter. de-
coras fecit. non etiam legerem.
quod nobis pulchras indicauerit.
ita factum hoc quod tamen inspicit.
delectat pulchritudine facti ut

amiraret² artificē. q̄ aut̄ intelli
Agit quasi legit. **III.**
lit̄ uidet² pictura. aliter
uident² lit̄e. Picturā cū uideris
hoc ē totū uidisse. laudasse. lit̄
teras cū uideris. n̄ hoc ē totū
qm̄ cōmoneris & legere. Et enī
dicis cū uideris lit̄as. si forte
n̄ eas nosti legere. qd̄ putamus
ēē qd̄ in scriptum ē. Inrogas
quid sit. cū iam uideas aliquid.
Aliud t̄. Instructur² est a quo
queris agnoscere. qd̄ uidisti.
Duos ille oculos habet. alios tu.
Nonne similit̄ apices uidetas.
S; n̄ similit̄ signa cōgnosentis.
Tu ergo uidet² & laudat² ille
uidet² laudat & legit. & intelli
git. Qā ergo uidim². quia
laudauim². legamus & intelli
gam². Dñs in monte. multo ma
gis intelligam². quia dñs in
monte. uerbū est in alto. Pro
inde. n̄ quasi humilit̄ tacet qd̄
in monte. nec transeunt̄ p̄tere
undam. S; suscipiendum.

Turbas uidit. esuri **IIII.**
entes agnouit. misericorditer pa
uit. non solū p̄ bonitate. ue
rum etiā p̄ potestate. Quid
enim p̄desset sola bonitas.
ubi n̄ erat panis unde tur

ba esuriens pasceret². Huius boni
tati adesset potestas. ieiuna illa
turba & esuriens remaneret. De
mq; & discipuli q̄ erant cū dño in
fame. & ipsi turbas uolebant
pascere. ut n̄ remanerent inanes.
sed unde pascere n̄ habebant.
Breuit̄ p̄curram². Qnq; panes in
telligunt² qnq; libri moysi. me
rito n̄ triticea sed ordeacea. quia
aduetus testamētū p̄tinent. Nos
aut̄ ordeū ita creatū uidemus.
ut ad medullā ei uix p̄ueniat².
Uestitur enī eadē medulla teg
mine palee. & ipsa palea te
nax & inherens. ut cū labore
exuat². Talis ē lit̄a uet̄is testa
menti uestita tegminib; carnalib;
sacramētorū. S; si ad eī medullā
p̄ueniat². pascit & faciat. Fere
bat ḡ qd̄dam puer qnq; panes.
& duos pisces. Si queram² qui
fuerit puer iste. forte p̄p̄s isrl̄
erat. Sensu puerili portabat.
nec manducabat. Illa enim
que portabat. clausa onerabāt.
apta pascebant. Duo aut̄ pisces
uident² nob̄ significare duas il
las in uet̄i testamēto sublimes p̄
sonas. q̄ unguebant² ad p̄p̄m sei
ficandū & regendū sacerdotis
& regis. & ipse in mysterio ueni
aliq̄ndo q̄ pillas significabat.

In illo tpe. Erat quidam re **S** rohm.

gulus. cui fili infirmabat capharnaum;
hic cu audisset qa ihs adueniret a iudea
in galilea. abiit ad eu. et rogabat eu ut des
cenderet et sanaret filiu ei; Incipiebat em
mori; Dicit g ihs ad eu; Nisi signa. et po
gia uideris. non credis; Dicit ad eu re
gulus; Dne. descende p q. moriat filius; Dicit
ei ihs; Vade. fili tuus uiuat; Credi
dit homo sermoni que dixit ei ihs. et uenit
ia aut eo. descendente. serui occurrerunt
ei. et nuntiauerunt ei dicentes qa fili ei uiue
ret; Interrogauit g. hora ab eis. in qua
mali habuerat; Et dixerunt ei. quia he
ri hora septima. reliquit eu febris; Cogno
uit g. pat. qa illa hora erat in q dixit ei
ihs. fili tuus uiuat; Et credidit ipse et do
natus; Te decet laus. Colla

Largire qs dne. fidelibus tuis indul
gentia placatus et pacem. ut patris ab
omnibus mundent offensis. et secura et
re ceteruam. p. **S** oatheum.

In illo tpe. Dicit ihs discipulis suis;
Simile e regnu celoz. homini regi. q
uoluit ratione ponere cu seruis suis;
Et cu cepisset. ratione ponere. oblatu
e ei unus. q debebat ei decem milia talen
ta. Cu aut n haberet unde redder. iussit
eu dne ei uenundari. et uxor. et filios.
et omnia que habebat et reddi. Respondit. aut.
seruus ille. orabat eu dicens; Patientia habe
mine. et omnia redda tibi; Misertus aut
dne. seru ille. dimisit eu. et debitum
dimisit ei; Egressus aut. seruus ille.
inuenit unum de conseruis suis. q debebat
ei centum denarios; Et tenens. suffocabat
eu dicens; Redde qd debes; Et respondens.
conseruus eius. rogabat eu dicens; Patientia.
habe in me. et omnia redda tibi; Ille aut noluit.
Et abiit et misit eu in carcerem. donec redder de
bitum; Videntes aut. serui eius. que fiebant.
constititati sunt ualde; Et uenerunt et
narrauerunt. dno suo. omnia que facta fue
rant; Tunc uocauit illu. dne. huius. et ait
illi; Serue. nequa. omne debitum dimisi t.
qm rogasti me. Nonne g. oportuit. te mi
sereri. q seruus tuus sic. et ego tui miseratus sum.
Et uarus. dne. ei. tradidit eu tortoribus.
q ad usq. reddet uniuersu debitum; Sic et

pat meus celestis faciet uobis. h n rem. et q uniuersa; sri suo
de cordib uestr. Te decet laus. colla

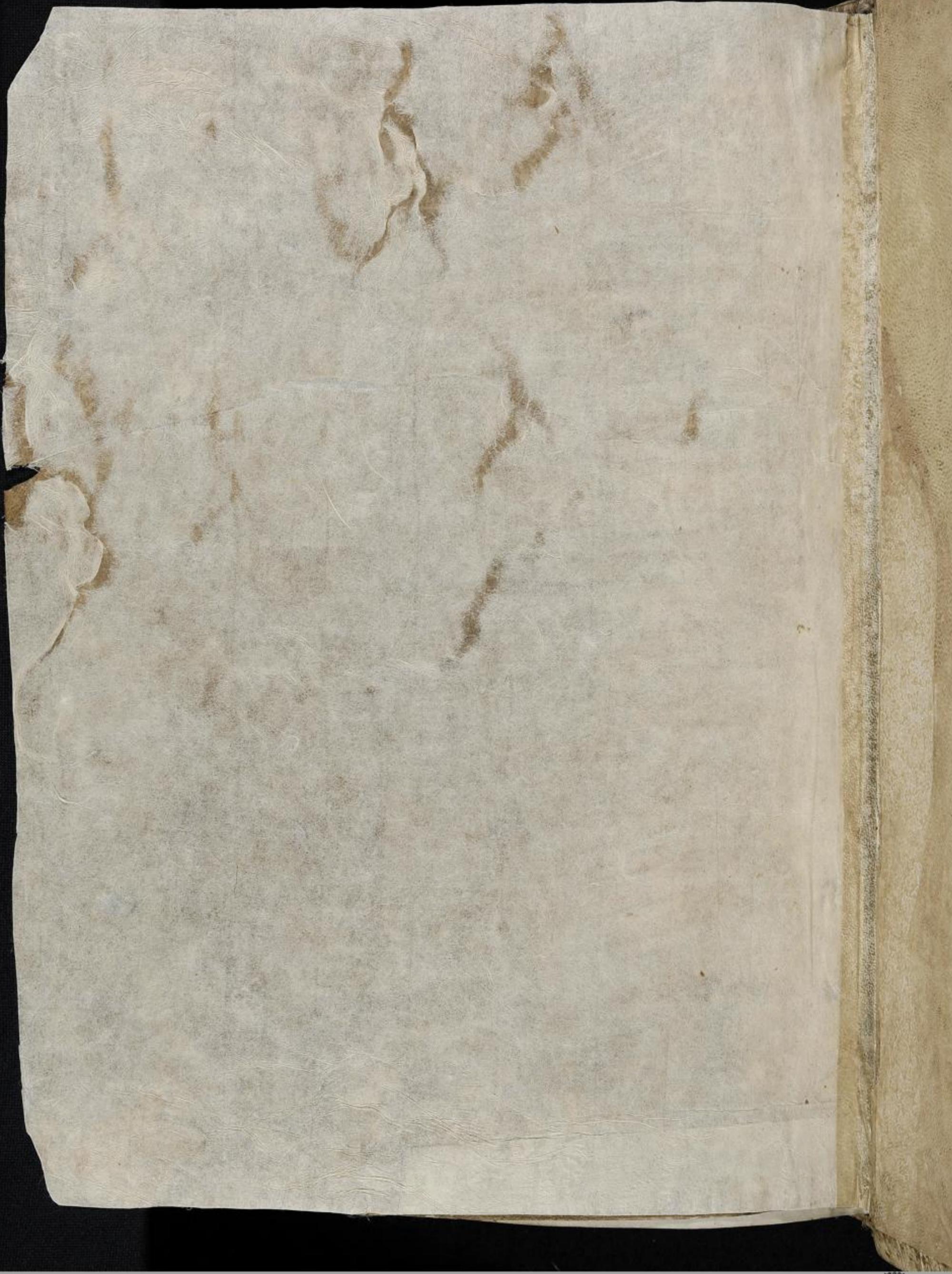
Familia tua qs dne. concinua pietate custodi.
ut acunat aduersitatib te protegente sit liba. et in bonis actib
tuo nouum sit deuota. p. **S** oatheum.

In illo tpe. Abierunt. pharisaei. consilium inierunt ut caperent
ihm in sermone; Et mittunt. discipulos suos. cu herodianis
dicentes; Magister. scimus qa. uerax es. et uia dei in ueri
tate doces. et non e t cura de aliquo; Non em respicis psonam
hominu; Dicit g. nobis. qd t uidetur; Licet centu dare cesari.
an non. Cognita aut ihs. nequa eoz. ait; Quid me temptatis
hypocrite; Ostendite mi. numisma centu; At illi. obtule
runt ei denariu; Et ait illis ihs; Cui e imago hec. et sup scrip
tus; Uicunt ei. cesaris. Tunc ait illis; Reddite g. que sunt
cesari cesari. et que sunt dei deo; am Te decet laus. colla.

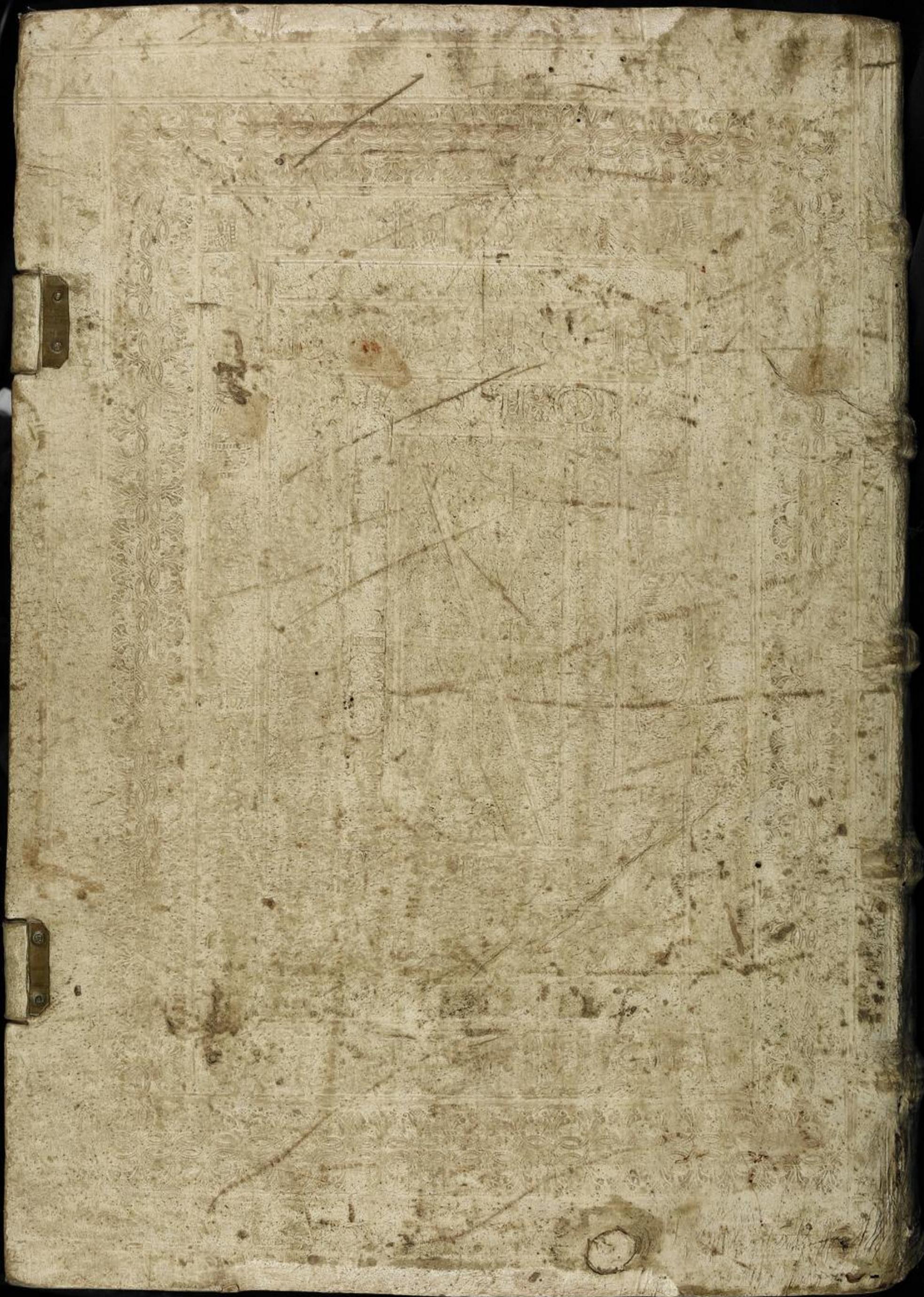
Os refugiu nrm. et uirtus. ad illu. pnt ecclie tue. pabus
aucto. ipse perat. et pra. ut qd fuerit perat. tu
catu. conseruam. et ad illu. redim.

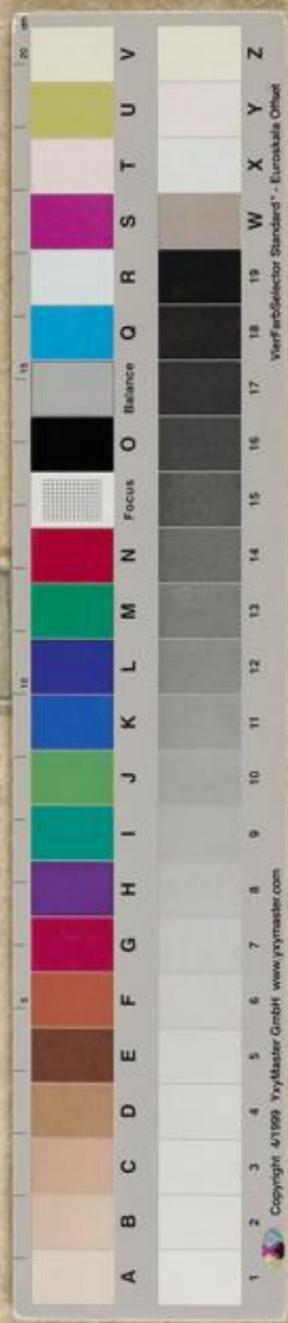
In illo tpe. Abiit ihs trans mare galilee. qd e tabadit; Et
sequebat eu. multitudo magna. quia uidebant signa
que fiebant sup his q infirmabantur; Subit g. in uicinis
ihs. et ibi sedebat cu discipulis suis; Erat aut. proximum
pascha. dies festus iudeoz; Cu subleuasset g. oculos ihs.
et uidisset qa multitudo maxima. uenit ad eu. dicit ad
philippu; Unde ememus panes ut manducent hi. hoc
aut dicebat. et ptans eu. ipse em sciebat qd eet facturus;
Respondit ei philippus; Ducentoz denarioz panes.
n sufficiunt eis. ut unusquisq. modicu qd accipiat;
Dicit ei unus. ex discipulis ei. andreas frater symonis pet;
Est puer. unus hic. q habet quinque panes ordeaceos. et
duos pisces; S; hec qd sunt. n e tantoz; Dicit g. ihs;
Facite homines discumbere; Erat aut. fenu multu in loco;
Discubuerunt g. uiri. numero quasi quinque milia; Ace
pit g. ihs. panes. et cu gras egisset. distri. buit discum
bentib; Similit. et g. pisces. quantum uolebant; Ut aut.
impleti sunt. dicit discipulis suis; Colligite que sup
auerunt fragmenta. ne peant; Collegerunt g. et
impleuerunt duodecim cophinos fragmentoz. ex
quinque panibus ordeaceis. que sup fuerunt his q man
ducauerant; Illi g. homines cu uidissent. qd fecerit
signu. dicebant; Quia hic e uere p. a. q uenit
in mundum; am Te decet laus. colla.

Familia dne. qs tuus. huius. et uirtus. ad illu. pnt
aucto. ipse perat. et pra. ut qd fuerit perat. tu
catu. conseruam. et ad illu. redim. p.

Restauriert Mai 1968, B. Hr.

Restauriert Mai 1968, B. Hr.